

LIBRARY

1962

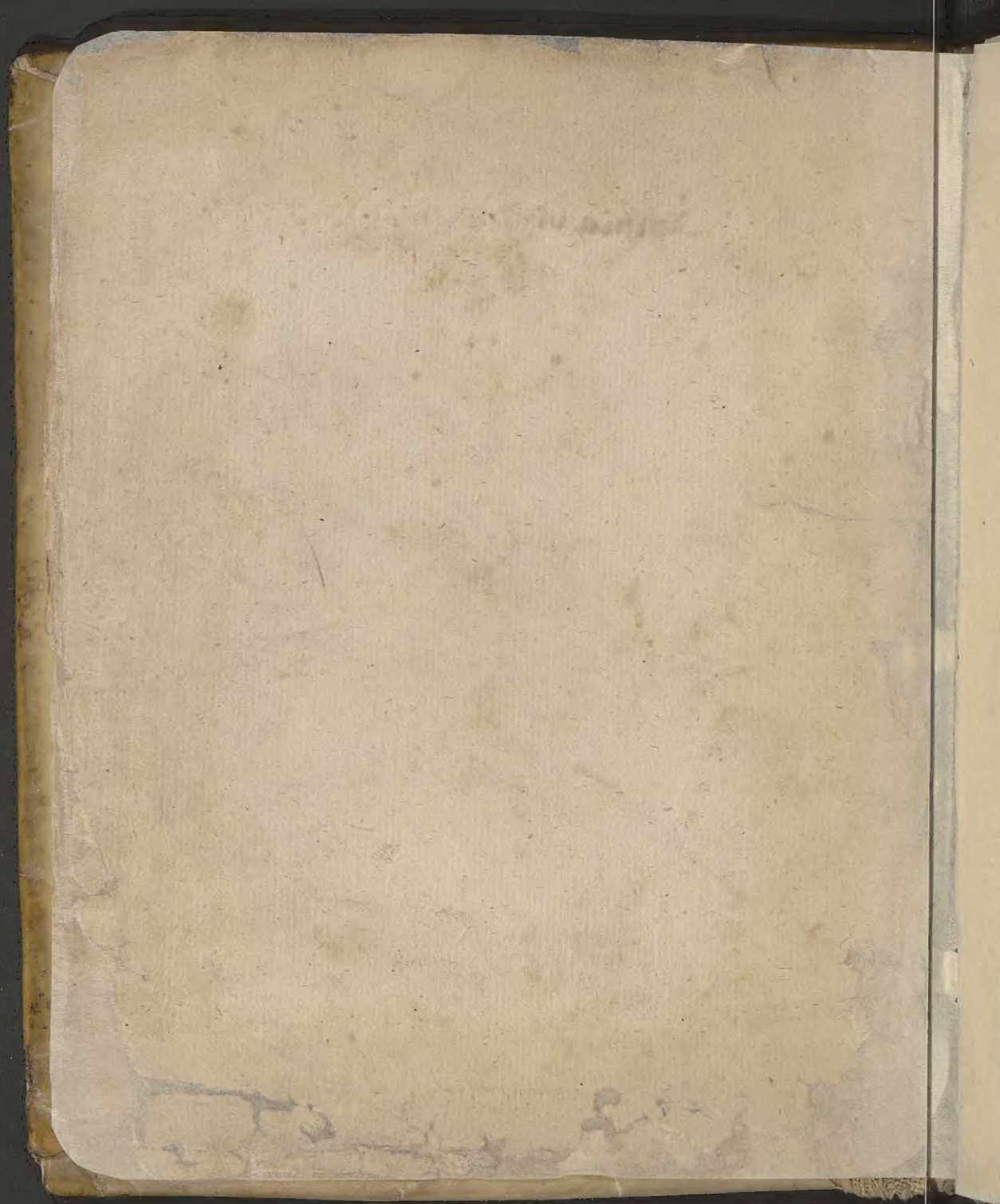

~~Hist. 3122.~~

XIV. 2. 7

MO W C A P O L S K I

A L B O

Suplement do Tomu pierwszego

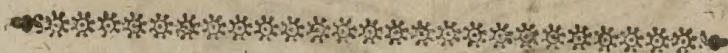
Mow Seymowych.

Mowy krom tego Wesełnym Aktom,
I roznym powinshawaniom sluzace,
I Listy nalezace do tychze Materyy.

TOM WTORY.

*Staraniem i nakładem IANA PISARSKIEGO
Sekretarza I. K. M.*

W-Roku Páńskim 1676.

W-Balisy w Drukarni Zelelum SOC: IESV.

W

D

gn

stā

mo

tw

zod

z-te

mu

Jaśnie Wielmożnemu

IEGOMOSCI PANU

HIERONIMOWI

NA OLSZOWY

OLSZOWSKIEMU

PODSTOLEMU KORONNEMU

Wielunskiemu, Mszczonowskiemu &c. &c.

STAROSCIE

Panu mnie wselec Miłościwemu.

D*Lugo stary Rzym z podziwienią siebie samego,
bardzo wyniosły nie spuszczał myśli, iż mu Re-
gnorum & rerum Arbitr, Polkę naszą,oczy za-
stawił, gdzie zdał się dać onę Pano w światą ar-
morum & literarum gloriam przenieść, aby Sło-
wieński geniusz pod swobodnymi Krolami swymi
zostawał Cæsar ex utroque. Ani się nam nązbyt
z-tego wywodzić potrzeba. & documenta da-
mus zelazem i piorem popolicie za laską Bożą tri-
umfal-*

anfálnym qua sumus origine nati. Patrząc ná
fatalne ex adverso sturmy, ná trudne i uporne z-
twietfsz práwie czesć s-wiata, twozny Polskie;
przyznać absq; livore káždy musi, że Korona Pol-
ska iedyna fatorum mora dalszego Chrześcianst-wa
zosta-wa. Poglądając też ná walne ingeniorum
certamina, i tu iá-wona, że nie w-famych siedmio-
gornego Rzymu gránicach, Apollo z-Muzami me-
liore lauru tryumfnie. Widac i ná ro-twinach
pola nászego wyniosle pod oblok Párnassy. Rodzą
się Tulliuso-wie, widzimy i czytamy Plinius-o-w
Polskich. nec dignius unquam Majestas memi-
nit sese Romana locutam, iáko w-Polakách, kto-
rych ozdobney wymo-twie i mest-wu nie lácno poro-
wná-nemu ten cud przyzná-wano: że sta-we mar-
t-wych Cicerono-w i Scipiono-w wskrzeszoną w-oso-
bach swoich wystá-wili: planè Romanae par
Resp: Poloniae, quæ viros alit non minus ro-
bore ac prudentia, quàm eloquio florentissi-
mos. nápisal Rzymczyk: iedná w-Polakách wáda,
że sie pospolicie obcym tylko peregrinoq; sole cla-
ris ingeniis dzi-wując, swoje w-zátá-eniu zosta-
wując

twaj lakubracze, pod ktorzymiby sie cudzoziemskie
praszy certatim pocily. Napiszemy pieknie, wymo-
wiemy okraglo, coż potym? na strone odlozemy,
diserto contenti silentio.

Toc' mne przywiodlo, Iasnie Wielmożny Mosci
Panie Podstoli Koronny, zem nakladu i prace na
windykowanie od zguby celnieyszych Polskich Kra-
somowcow nielitorwal, aby roci na napoterowney-
szym obcym, Swada Polska mądre nastepiacey po-
tomności oczy, non tincas pascat inertes. Wy-
prowadzillem przed dziecia lat in lucem pu-
blicam Oczystych Morowcow. Dal im glos po dlu-
gim niepamięci milczeniu, Wielki nie dawno Mar-
szalek i Hetman, a dziś Naiasnieyszy Monarcha Nie-
zwyciezony, Jan Trzeci, Pan moy Milosci-woy, pod
ktorego ogromnym swiatu imieniem i obrona pier-
wszy Morowce Polskiego Tom, Krasomownych Ne-
stora Polskiego Rodzica I. K. Mosci ozdobiony mo-
twami, wydallem. Z drugim infego Patrona procz
Wm. M. Pana nie szukam, z-tey samey przyczyny,
ze po wielkiey czesci ozdoby Twoie w dom Twoy
przynosze. Nie in alienam messem Oczyste Falces
zapuscisz, gdzie Rodzonego swego Iasnie Oswieco-

niego Książęcia I. M. Arcybiskupa Gnieźnieńskiego, Sarmatyckiego Tacita naydzień praca nieśmiertelności godna, in publicum wielce potrzebna, ktorey ia za staraniem i szczęściem moim nie co dostałem, i wiecey sie spodzie-wam. Smakować muszę polityczne status materiae Wm. M. Panu, ktoryś młodość swoie peregrynacyami postronnych krajow wy-polerowana do Dworu zaraz aplikował, na publikach i Pałacu Krolo-w ozdobnie kwitnał. Nie-opuszczaleś Wm. M. Pan żadnego placu, na którym enota i dexteritas pokazać sie mogła. Zaslugowa-łeś w-rożnych belli pacisq; okazach aeternum decus. Godna wspomnienia Legacyey Wiedeńskiey pamietna in seram posteritatem przysługa; która za odjazdem na Sejm Iasnie Oświeconego Ro-dzonego swego, innatā activitate i doskonale na-bytą eksperyencyą, chwalebnie kontynuo-waleś. Twoia pilnością i sprawa Cesarzowa Ieymość nie-widany w-Polszcze Gość, i Naiasnieysza Augusta Eleonora w-granice Polskie wpro-wadzona. Ani prozna byla wdzieczności usługa: która Dworu Wiedeńskiego stime wysoka Wm. M. Panu zie-dnala; a w-Oyczyźnie zasłużone ozdoby i tytuły
grada-

gradatim w dom zaczęła wprowadzić, Nie do
rzeczy o Wm. M. Panu świeży Primacyalny Pa-
negirysta napisał, żeś jest: In cuius actis nil non
ad omnium ætatum (ia przydam) Principum
& Ordinum gustum. Aleć non opis est nostræ
Tobie, Iasnie Wielmożny Mości Panie Podstoli
Koronny, panegiryk pisać: ani conamur tenues
grandia. Ta tylko intencya moja, temu lauda-
biliter dicta dedykować, ktoremu zвычайna age-
re laudanda. Na celu suplice moiey kładę, abys
Wm. M. Pan ten obserwowancyey sobie cwinney
prezent wdzięcznie przyymując, ofiarującego ocho-
ty od Panskiej swoiey nie oddalał łaski, który tym
się zaszczycać usiłuje, żeś jest

Iasnie Wielmożnego M. Mości Pana

Najlsszy Sluga

Jan Stefan Płócki
J. A. M. Secretaris.

A P P R O B A T I O.

*Imprimatur Liber cui Titulus: MOWCA
POLSKI, Albo Suplement do Tomu pierwszego
Mow Sejmowych.*

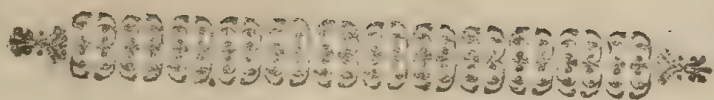
*Mowy krom tego Wesełnym Aktom i różnym
Po-winszo-waniom służące,
I Liśty należące do tychże Máteryy*

*Stáraniem i nakładem IANA PISARSKIEGO
Sekretarza I. K. M.*

VTpotè nihil Religioni & bonis moribus
contrarium continens, plurimum autem
singularis præsidii Suadæ Polonæ cupidis alla-
turus & bono publico collectus ac destinat⁹.

Albertus Wielewicz Canon: Regular:
Lateranen: ad S. Nicolaum Præpo-
fitus & Officialis Calistienfis.
m. pr.

PROPOZYCYA
KROLA I. M. IANA KAZIMIERZA
względem Elekcyei Vi-vente Principe.

NJe wątpli że propozycya moia Królowiem podał na
Seymiki circa Electionem za żywota moiego insti-
tuendam podziwlenie takie pobudziła W. M. z nie-
zwyskley innym Monarchom Condescendencyei Tronu/ że za ży-
wota moiego chce widzieć za wálnym obróceniem W. M. Suł-
cejsza/ Krórego mi naturali modo fata zostawić niechciały.
Nie wątpli i w- tym/ że taka rzecz niespodziewana na różne
padła interpretacye/ Krórymi abym sięzysa moia zabiegł de-
klaracya/ zdamy się usłanie o moich żywotnych edocere inten-
cyach. Alech miś naprzód nie rozumie/ em nierozumyślnie i
de repente do tego przyskopił Consilium. Albowiem ab an-
no 1655. ięszce po śmierci zaraz ostatniego Brata mego wś-
dziac się brć zacięgnionym w- lata/ z- mala nadzieia potomstwa/
i z- tym ostatnim domu mego/ uważylem tem powinien był być
Ogrzanie te przestroge i staranie/ aby się po śmierci moicy
in casum podać nie chiała. Ale z- w- targnientem nie- przysia-
ciol przyszło odłowe te potrzebne cogitata, które zaraz resu-
psi, takó tróko Rzeczpospolita à cladibus respirare poczels.
Consideruac ia tedy/ iż to mi od dwóch set lat ex linea ma-
terna, a od siedmiudziesiąt ex paterna, Dom moy liberis
W. M. sufragiis na tym Tronie ięś posadzony/ z- em i sam w-
tey Ogrzanie zrodzony/ wychowany/ i od W. M. obrany pa-
nuie. Żyjęm sobie to monumentum gratitudinis in men-
tibus

tibus W.M. zostawić / teby beneficiorum wzajem i miłości
Domu mego i moicy pamiętka zaraz zemgę nie wygasta / ale
żebym to mógł i po śmierci moicy / grata recordationis me-
moria w-jerzech W.M. continuare, przysiodłszy W.M.M.
przez zachęcenie i zezwolenie moie do wolney Elżey / ktora
tylko za żywota moiego wolna być moze. Examinuioe sie bo-
wiem sam i siłami moimi ultimus Familix Jagellonis Po-
tomek czymbym mógł to continuatum w Domu meim im-
perium odwdzięczyć: nie zapdnie nie szeregowskiego nad te
moie Prepozyta / na ktorego oge rzec bezpiecznie: Popule
mi quid amplius facere tibi potui, & non feci? Niech przy-
tym Bóg będzie świadkiem / że żadney prywaty w tym nie u-
patruie moicy. Boga per legem mortalitatis omnia mea i
Domu mego fata mecum traham; i niewiem ktoby w tej
sprawie mógł mieć moie incency / pro suspicis, w-ktorych
owsem zda sie że zapominam samego siebie / i podate sie bez re-
fleksy na toime regnantium casus, Samey Cnocie polskiej i
moicy terazniejszy Heroici amoris ku W.M.M. actioni
confusus. Protestor też przed Bogiem / że żadnego prajudici-
um Wolnościom W.M. ani z-tod upatruie / ani przez to in-
tendo afferre. I owsem testem tego in conscientia rozu-
mienia / że nie mogę lepiey Wolności W.M. potwierdzić iako
pozwoławszy Elżey me vivente, ktora tylko meretur woli-
na być nazwana. Na upewnienie zaś z-moicy strony teraz so-
lenniter obiciele / nie mieszac sie w-Elżey / zostawić W.M.
liberrimę Electionis usetkie requisita, i tego approbare,
ktorego W.M.M. za Pana sobie obierzecie / byle z-urodze-
nia Karoli był / ex antiqua Principum prosapia oriundus: a
nie Vassallus iakti vicinorum Principum, albo nie nowo do-
pietro stworzony Zastay / albo ktorego Zastawo ab arbitrio
tylko & nutu ktorego niniey Chryścianskiego Menarchy de-
pendet,

pendet, i Etereyby poganiſko Worne mogl ſá ſobo poſlagnoſci/
á do tego ſeby byl dobrze mlodſzy lárý ánteli ia: Nie zyge też
i tego / ábrſiſte WM. Eterego z-tych ſa Pána obietali / co al-
bo ſami te Oſczyſne wołowali / albo Senem byl tego Eterey
dſial per arma & potentiam, tyrannico quodam modo
occupare hoc regnum. Nie trzeba WM. deducere tego /
widome każdemu wczáſney reg Bieſkrey commoda, i pericu-
la interregnorum, to tyſko przypominie: że lubo Rzeczpoſpo-
lita częſto interregna ſzeſſliwie przebrwała / teraz jednak zá-
pewne przyſleby ſey ſuccumbere. Na ten czas Winiſka była
proſſeta / i ſzereſe / & amor recti w-Przodkach noſſych wie-
ſſa Vnio animorum w-Rzeczpoſpolitey / mmuſſy audenti-
um ambitus, nie znali nas Principes externi, nie wiedzieli ná
co ſie im możemy przydać / nie byli rotnymi obietnicami od nas
z-ſheceni / i podobno Contemptum, Vboſtwo / álbo Simpli-
citateſ nam przyczytali. Na ten czas Woſſt żadnych zació-
gowych nie bylo / o borgowey ſluzbie i z-niey idocy Konfede-
recyey nigdy nie ſſychano / nie bylo periculum, ſeby ledná ſtro-
ná drugiey Pána per potentiam imponere miała. Aluboby
to byralo / nie trzeba ſie brlo bać ſeby nas Soſiedzi miedzy
ſie nie dzieliłi. Teraz zaś wſſyſſie te mala imminent. Vtinam
ſim falſus vates! ale to pewna / że bez takley Bieſkrey przy-
dſie Rzeczpoſpolita in direptionem gentium. Moſkal i Ruſ
przy ſwego iezyka Kraich opowiedzo ſie / i Wielkie Aſeſtwo
Litewſkie ſobie deſtinabunt. Brandeburgſkowi patebit po
granici Winiſka Poſſa / i o Pruſſy z-Swedami albo ſie zno-
dzi / albo ná ſwoim Theatrum digladiabitur. Dom Rekuſſi
choeby miał naſwietſſe intercyę przy takley ſauponinie od
Re.ſowa ſeſſe non deerit. Po kaſdr będzie miał mieć częſć
Poſſi armis quaſſitam, niſ calo dawnyimi wolnoſciami con-
tra Principes tutam. Alſo będzie ſponſor, że i jame Wo-
22 ſſa naſſe

4
 sła nasze albo partes soble osobnych nie uczynia/ albo sie ktore-
 mu ex rapientibus imperium nie przylaga? Accessit przy-
 tym nowy takoby in Rempublicam status Rozacy/ ktorzym
 takó za żywota mego nullus ad Rempublicam accessus, tak
 w-zamieszanu interregni wysztkoby liceret audere Chęci-
 cie WM. uważyc/ że nie moze być wolna Słucka tylko me
 vivente, i niechcieleycie sie sami oszukiwac nimis antiqui mo-
 ris amore, kiedy sie wysztek swiat odmieml w nowe malksy-
 my. Akceptuycie WM. ten Orcowski go efektu mojego su-
 premum conatum, i sami sobie/ i potomstwu swemu takó
 nalepiey consulite. Nie odkładaycie WM. przy tym ty Sł-
 kcy ad feliciora tempora. Bo ta felicitas temporum z-ty
 samey dependet Słuckey. Upadnie serce w-tych reflytych/
 ktorzy źle mysla/ kiedy obaczą życie potężnemu munimentis
 in futurum sie oparzystli. Zonęz/ prosiac Pana Boga/ aby
 WM. dal eam mentem, żeby tak szczerz i od wysztych inte-
 resow meich wolna miłość moia nalazła w-sercach WM. do-
 bry grunt gratitudinis ku mnie/ & consilii in publicum, z-
 ktorzoby publica felicitatis fructus wynisznoc mogly/ pe-
 wien będąc/ że takowy moy efekt tym barzley ro utwardzi/
 że mi WM. poprzysiężone obsequium ac fidelitatem do kon-
 cą życia mego przykładem Przodków swoich statecznie dotrzy-
 macie.

STEFAN SARNOWSKI
 Podkomorzy Leczycki Mírśállek Pofeljski
 do I. K. M.

Czwalebna zawsze bywała w-kazdym stanie osobliwym
 jednak sposobem in summa fortuna moderatio ani-
 mi. Bo jest precipua omnium virtutum. A takó rzecz
 trudna

trudna se ipsum vincere, rozwiędzionemu szczęściu contra-
 here vela, cudzemu barzciey niż własnemu prospicere debet/
 z wysokięgo Miarostatu na wzgardzony zniżć się. podnożyć. z-
 przestronnych Królestw i Prowincyi dobrowolnie się arcto
 concludere circulo; tak trudno o takiego i barzo rzadko.
 Wicey takich co z Tyranem Rzymskim chcieli contra piete-
 tem regni causa violare iusiurandum, albo z Augustem ego-
 sty maiac abdicandi umysł nigdy go do skutku nie przywie-
 dli. Gdyż ten przez pięćdziesiąt pięć lat panowania swego ali-
 quoties de regno reddendo cogitabat, tandem reputans
 non sine periculo fore, antiquam timere pluralitatem in
 retinendo perseveravit. Pierwszy Dyotlecyan z Maksymilia-
 nem Rzymskiego Pánstwa towarzyszem hunc statum calcave-
 runt. Lubo tego zadował pretko M. Maksymilian w tym wła-
 snemu wprzod Zięciowi a Sukcesorowi na Cesarstwo wzdá-
 ny in machinatione recuperandi sceptri deprehensus &
 oppressus. Dyotlecyan constantiori animo mutationem sta-
 nu swego fovebat, i przez sto lat króćce supervixit, colendis
 solum hortis vacabat, z- także swoia kontentacja / że nun-
 quam sibi latiores soles fulsile testatus est. Nie wiele se-
 dnał powabna za sobą poneta drugich potłogneli ci dway Ce-
 sarzowie. A z miala przećie tanta series temporum Eilku i
 Rzymskich i Greckich Cesarzow / i niemiernych Królow; żadnego
 wskazie bez przywaturgo aut timoris aut amoris respektu. Bo
 albo w ten cz. s kiedy się inaczey na Miarostate osiedzić nie
 mogli tutę zdrowie swoje konsekwulac secreta montium sil-
 varumq; petere musili; albo z-urodzionego sz. tra dżec ro-
 dzicy snow na orcowstych stabilne Tronach. tak nuperrimé
 Carolus V. użgnął decas Imperii Ferdynandowi Brann/
 hereditaria regna & provincias s. p. w swym puszczu.
 W ten konput w-króćce n. kr. nie wch. dżil, sine comite por-
 titentia

nitentia se W. A. M. Chęć se associare, lubo nie mało szkodnego interressu, acz nie bez wielkiego talu zawisze ferendum esset Reipublicæ choćby to ten abscissus W. A. M. in tranquillo zostawił / ale kiedy ożeret Ożegany / którego sie W. A. M. podził steru / i dyrektora tego poprzysłogł s przed Bogiem i światem / nie tylko do niebezpiecznego przyprowadzony portu / dwudziestoletnych wieien niewiezajowany silami / cudzoziemskimi praktykami i fałszykami / domowymi dyskusjami i mieszkaniami podziurawiony / i w pul zaufanego Marsa na statych barzo zostawa kotwicach / sam sie W. A. M. w łodzi małej ex tempestate auferre intendis, nie sie dobrzego spodziewac nie możemy / obveriantibus periculis, zeby nas albo pomienione machinacye cudzoziemskie non allidant scopulis, albo samisiny hanc firmam compagem Reip. niezgoda nasza nie rozrywali. Strażyny nas potężnych konfurentow ambicya / ne obruat statych / potrzebnych / & famelicos exhaustiat. Cudzoziemcy przybierac / discendi sunt insimul peregrini mores, ferendum fastuosum imperium. Swoigo nie dopuścić przyleta invidia. Z młodym Panem non minus metuenda hominum vitia quam ætatis, ferorazawise in præceps ruit. Z podestym pejora nova ania mala, & non æquè excusata. Oro zgoli fermarke na dobre wychodzie nie zwolke: & felicius conciliantur nuptie post fata mariti, quam post abominabile divortium. Mogłbymy opposere, is non licet, ani mozesz W. A. M. rozwódzi sie z nami reluctantibus nobis, per naturam legum, propter æterum Iuramentum W. A. M. Ale wiedzac ze nie barzice permovere nie mozesz tako salus populorū, (Hic enim iustissimus finis imperiis) te przykładny / potkornie upraszacie W. A. M. choćby in partem optabiliorem sklonie mentem. Wzaym iesli zaszugi n sie / hojne kwiecie / zdrowia / fortunys i substancys naszych erogationes nie efficere nie mogę

nie mogę; przynamniej ten Etery omnia complectitur char-
 rissimæ amor Patriæ niech otrzyma należyty resp. & Niechaj
 W. A. M. luctari cum fatis, i z Boga dyspozycya takowa /
 Eter. W. A. M. wolęmi naszymi glosami posadz ta na Tro-
 nie. Czumus choc W. A. M. avitam solium & paterna re-
 linquere sceptrat Niechaj & Smierńce Panst. / i Chwała
 Boga perstringat serce W. A. M. abe nie przysly hoc turbi-
 ne rerum, in abominationem & desolationem. Ingemiscimus,
 iterum atq; iterum supplicamus, rąg chćć W. A. M. tak
 skodliwy i prawie zablińacy Wygrze odmienić umysł. In-
 vitamus intermedium ordinem J. A. M. P. Senatorow / ta-
 ko staraj, ch braci naszymi jungere swoie perswazyie powinne/
 i prozby cum votis nostris.

Tu Regem Patremq; geras, tu consule cunctis;
 Non tua te porius moveant, quàm publica damna.

ANDRZEY OLSZOWSKI

Podkanclerzy Koronny.

Czas przychodzi nowy á nigdy á condito regno nie-
 stychany w-rey Wygrzanie! Venit summa dies! Kiedy
 spiedzane dni swoje wciplę Lato do niepogodney Jesie-
 ni nagania / a powierzone tyżnym polom deposita cum fanore
 uprzatnowsy z-radoscia zawiera. O tenie czas zaktwił w-rey
 Rzeczypospolitey i sercach Civium, iako na dobrze w-wier-
 nym poddanstwie uprawnionych ziemiach / i ziemianinach do-
 zrzaly lacy J. A. M. Snopek / Etery teraz z polá polskiego ex
 publico rerum actu do prywatnego cienia przeniesc sie / i
 niesmiertelne prace Krolewskich polityki nam zalosno á J. A.
 M. magnis upragnionym votis zawrzec gorucie sie konfluzo.
 Snopek.

3
 Który nader obfity i ożydnący / Który in aprico
 Słońcu polskiego sub Jove libero pod niebo blisko wylātu-
 to: rom. przysięgi / alicus atq; pruinas wytrzymał / Który ge-
 stem plenum swoim zrobionym usługami Ogrzany poddanym
 panem non fulmina rancel i rozdzulał Którym Oczel Polski
 przez lat osmdziesiąt nie tylko do potrzeby ale usq; ad deli-
 cias nascony zostawał / teraz nie tylko z ogu ale i z-horyzontu
 naszego uchylać się zabiera. Vim zaprawde czynić musie za-
 łowi mojemu / nie bez wstretu i ciężkości iezkła verba cona-
 ri, i zagulewać i zadumieć się nad fortuna moia / gdy tak nie-
 przyjemno od tego Krzestą niepamiętno Orbitaris Principis
 propozycya powtornie Ogrzany zafasuje. Tylkoć to servili-
 bus ingeniis zwręzaw / radując się w Panu przemieniać ; ale
 swobodne & generosa pectora iako prawdziwie Pana Kocha-
 ła / tak i niesmiertelnie z-nim żyć pragną. Vita & sanguis sa-
 cra sunt. Nie na marmorach i podwoiach takich ale na fer-
 cack swoich rysują: ferenda Regum ingenia, neq; usui być
 mutationes rozumieją. Za niewinnego wieku starzy Arolo-
 wie nie groźniejszyego na poddanych swoich nie mieli. Nihil
 gravius minitari poterant, quàm se abdicatuos Regnum.
 Dzisiejsza J. A. M. propozycya nie groźba nie surowość / w-
 rodzonej Pańskiej Elemency nie zwręzaw / ale stupendo exē-
 plo prawdziwa Ogrzany miłość / i dobra polskiego zyczli-
 wość / Salva dignitate Regia & promissione w sobie zamyśla.
 Aby ta Propozycya czetelniej uwazona była / i wroźniej zro-
 zumiana głębiej pamięci infideat. Probow od Samego J.
 A. M. do ręk moich powierzony W. M. c. zam.

Projekt Deklaracyey Abdicationis in facie
 Reipublicæ czytany

Tak ro-

TAK razumie J. A. M. Pan Nasz Miłościwy / że tak
ex publica fama; tak z-uznionyego tego in frequentia
Senatus Propozycyey tuż wkrętem constat, że ma de-
stinatum, Acorone na głowie swoje wolnymi Wmictow głosami
włożony / w-rece i do wolney dyspozycyey Reipublicæ resigna-
re. Przywodzi do tego J. A. M. cura salutis dusy swoiey / u-
znawając to / że inter curas regnandi, temu quod unum ac
necessarium est vacare bärzo trudna; i przygorowanie na
śmierć krone J. A. M. leta tego przypominając potrzebne mie-
dzy świeciami zabawami a ostatnio godziny interstitium. Czu-
je się przetym laty i pracami ciężkich obozow / i Konjule / i sta-
łości zdrowia tak nawrotnym / że ściggi / kroney tak wiel-
kiego państwa rząd potrzebuje / znosić daley nie może. Zaczam nie-
chce regnando Rempubicā zawodzić i zmności Regery ku W.
M. to co widzi u ludzi charissimum daczasi / Rzeczpospolitego
in plenissimo jure zostawić umyslił / do obrania sobie takie-
mu ciestrowi zbolnego Pana. Widzi na koniec J. A. M. suspi-
cyami takiejsi poniewolney i z przekrzykowanej Elekcyey fundi-
tus zamieszana Rempubicam, która innakym sposobem sere-
nata być nie może / tylko z tego dowodu miłości Ogrzyny.
Każd obaczy każdy że ten Rzeczpospolitey nie myśli wyjadzać
na Tron invite Pana / który i sobie legitimum zechce de-
move regnantem i one owszem ubóstleża / że so-
bie obierac Pana pro jure & placito suo, i Wolności swoiey
ut videbitur przyznacć będzie mogła. Sama tedy nabärzley
miłość podała ku ten Ogrzynie J. A. M. consilium, który na
to ośobliwie Seymu przysł / aby wkrętem W. M. in corpus
Reipublicæ zgromadzonim deklarował / że durantibus Co-
mitiis, Regnum w-rece W. M. chętkowac chce / gotow
będac przytę chętkowacć diploma Elekcyey swoiey w-rece Re-
ipublicæ powrocie / a drugie diploma abdicationis ea forma

B

Jaśko W.

to WM. nalepię będziecie rozumieć & ex dignitate JAN. & conservatione praw swoich i wolności koncyrować chętnie podpisać. A oraz wzajemnie potrzebuie à Republica reversale diploma. Bo i tak równo przysięgo & reciproca sponsione J. AN: WM: WM JAN. obowiązani jesteśmy/ tak dissolve-re vinculū z-obudwu stron należy. W tymże reversalnym diploma, prowiżyja ktorego sobie JAN. ex bonis œconomicis ad vita tēpora odłożył: abyście WM wyrazili i że in pactis cō-ventis przyszłemu Panu podana będzie assekurowali/ na te prowi-żyja specificc oddziela w Koronie Ekonomia Malborska Czu-chowska / i pułtorakroć sto tysięcy z Korony pensji / i żup Wielickich dobro moneta; w WXL. Grodno/ i Clo tamieczne. Nakoniec aby w tymże Reversale cautum & firmatum było (o co obtektatur WM.) żeby WM. Pánstwo prawdziwego Katolika za Pana sobie na miejsce JAN. obrali. Doby obcia-żone miał sumnienie swoje / gdyby strzeż Boże Heretyka albo non sincerum Catholicum widział po sobie na Tronie Kro-lewskim Sukcesora. Żadając i tego JAN. raczy. aby Rzecz pospolita pamiętałać na zasługi Smierci Pamięci Krola Władysława/ także Krol wica JM. Karola i samego JAN. dlugi prywatne domu Krolewskiego prywatnym Kredytorom wyplaciła. Ekonomiczne też intercy wszystkie usq; ad diem Electionis nowego Pana/ aby w ręku JAN: zestawiać i na pożytek JAN. obracać się mogły. To wszystko doskonale po-stanowiwszy/ dopiero n. ten czas/ co nie raz proponitur Ab-dekacy Krolestwa Polskiego i WXL. takim sposobem takim WM. Pánstwo będziecie życzeli/ JAN. uczyni. Poydźcie w- tym za zdaniem WM. pewien będąc że to tylko radzić będzie-cie coby było z- zupełnym/ i reputacy jego à doskonałym bezpie-czeństwem WMśców.

II

IAN KAZIMIERZ *Krol Polski* abdicando *Kro-*
lestwo, regna *wszystkich* *publicè* *w-Senacie.*

GDy dobieła godzina/ abym dług Oycowskley miłości
od dwuchset osmdziesiąt lat pupillæ domu mego
tey cney Rzeczypospolitey wypłacił/ lacy podeśły/ Sey-
mam i Obozami zrobiony/ uciśkami przez lat dwadzieścia
strośkany Krol i Oycie/ to co uświata nadrośszego Korone
WM Mładam. Za Tron trunne obieram/ gdy światu func-
ris dostolenstwa mego superstes umieram; za berło brela
ziemie/ Ktore sobie in sinu miłey Oyczyzny spolney WM. Matki
intra Cineres Przodków moich zostawie/ aby iakoscie mie
Wasmosć pierwszego do obozow i ostatniego z-bitwy
dla zaszczytu swego widzieli/ tak zebyscie ex Annalibus, pier-
wszego/ dla wolności swej pomnożenia/ i fortunnych lat/ po-
wracającego Korone Krolewsta z-pod dyspozycyey swciey pā-
mierali. Miłość WM. przez wolne głosy/ na tym Tronie mie
posadziła. Miłość ku WM. z-niego mie ostatniego oboley
Linicy dziedzica debrowolnie zśadza Monarchowie przede-
mno/ senom/ braci/ albo krewnym abdykuac Korone podawa-
li/ ia miłey Oycyznie i Rzeczypospolitey Ktorey jestem Oycem
i Synem/ i dla miłości tey z-Wodzā Gregarius, z Panā O-
bediens, z Krolā Conciuis stawam sie abym młodszemu u-
stąpił/ w-Ktorego obraniu aby P. Bóg WM. pobłogosławił/
in solitudine mea zabaw prozin Młaiśtar tego swietey bla-
gac bede. Wz.eknie tuż tedy WM. za wszystkie charitates, u-
stugi/ i odwagi/ za rady/ zaszczyty/ dochody. Jesli sie komu
in rationibus status, vel factorum nie wygodziło/ nich odpu-
sću sam wzajem wszystkim odpuszczam. Zegnam tedy Kazdego
z-WM. i przycisłam do serca w-Ktorem siedzi WM. pamieć

ko żyw nosić bede. Błogosławienstwo nade to Oycowskie wstę-
 kim Wm. i każdemu z osobna impertior, a lubo odległość mie-
 sca oddala mnie / sercem jednak od spólney Maczki dzielę się nie-
 gdy nie bede. A że więcej słabość pamięci i tal i zewolny mówię
 nie znosi / ostatk z-tych karey / ktera do czytania podawam i
 miłości i szczerści moicy wyrozumiecie.

Mowa Abdicationis Czytana.

Dziwne to test moje niecierwiane boni publici i sta-
 rowia iako i sumienia mego racjami ugruntowa-
 ne propositum, Korone te od Wm. na głowe moje
 włożona i od tak wielu lat przez przodków moich posessam,
 w-rece i do wolney dyspozycyey Wm. solenni wrocic abdicar-
 tione. Od pierwszey moicy ktera mi miłość deflowala na Sey-
 mie 1661. deklaracyey / toż iacze we mnie zostawilo rozumie-
 nie / tem powinnem był Rzeczpospolitey consulere, aby za ży-
 wota moiego anteverterentur te niebezpieczństwa / ktorymi
 nie spodziane interegnum, z gremiu is poruszyć i zamieszać
 miało. Tym tylko podobnym iako teraz i si. ogłosił i oga-
 sił / kiedy Rzeczpospolita od Raskładowcy Wroślowey / mie-
 szanin domoway / Worny Moskiewskiy u dokona był mo-
 ża commodē i bez roztrwania sobie consulere i wolney va-
 care S. kcyey. Przywodzi mnie do tej Abdykacyey Cura salu-
 tis aeternae, ktera iako każdy contemptu terrenum star-
 hie sobie powinnu / tak trudniłoby mi i z dalszo na Tronie pa-
 rare, gdybym złożeniem rzadów uniżył się i z w. jolay for-
 tuncy i Arolmstich i niewygodow wyrzucił się jancmu i d. i
 sy moicy ostatka dalsze darował. Al. tunc nie mam do tego
 przywodzi i. tej Ocyzanie i Wm. Miłość / ktera i. p. ru-
 bany

24
 dnym i niezwykłym chęć testarę sposobem. Czułe się być iść i
 zdrowiem słabym/ nachylonym/ pracami tak częstymi i kon-
 sultacjami i obozami złamanym ze siły mole curis regnandi
 nie mogą sufficere, wole tedy samego siebie exinanire, abym
 ad publica commoda Ww. młodszemu i zdolniejszemu orwo.
 rzył wcoś zaściorowi/ Kłedyście mi Wm. pomocnika przy-
 brać i adoptare mecheeli. Widzę bowiem że sezerze moje in-
 tencye opacznie tłumaczone i poniewolney iakoby Błkcyey su-
 ficyjami onerowane/ inaczey nie mogą być iustificowane/ ani
 Rzecz. to opinia zamieszana inaczey upokorzona być nie może tyl
 ko przez ten dowód miłości moicy, kiedy każdy obaczy że wolna
 zostanie Rzeczpospolitey Błkcy: że ia Kładac Korone solvo
 metu timentes gratis, iakoby mi na cudy Kładac miłł glo-
 we. Wiecey tedy w tym operatur u mnie ratio publicæ qui-
 etis i miłości ku Wm. niż wczasu/ odpoczynku i prywat mo-
 ich konsideracya/ za którymi iako się moderatę unosię pożą-
 te dożyć Ale dżsiryby/ którym cołkowicie u swiętą charissi-
 mum miłości Rzeczpospolitey posthabeo. Protestor przed
 Bogiem. że przez te Abdykacya/ żadnego prajudicium wolno-
 ści Ww. ani cennie/ ani upatruie/ i owsem tak rozumieć/ że
 przez orwarte Interregnum, broge do przyczynienia iey ściele.
 Quod ergo faustum felix q: sit re Rzeczpospolitey/ a mnie
 przed Bogum meritum i u wstępnego swiętą gloriosum,
 sui matura pramissa deliberatione sanus mente & corpore
 liberè non coactus, Korone i Scerem/ Danowanie Rząd
 i Brołstwo/ i iakom i. st. na Błkcyey delatum, a na R-
 renacyey confirmatum, ze wstępną cołkowitą W. i. st. rowi
 ac iuribus Brołow Wstępną i W. i. st. i. st. ab antiquo
 należy/ nie pbię i ergo ani Komu i. st. ani i. st. w-
 rece Sieru. Tręstina/ i wstępną i. st. i. st. i. st. i. st.
 abdicco, wręcam/ oddate/ i omni nebori i. st. i. st. i. st.

signale. Wszytkie stany i Państwo i osobną fidelitatis ju-
 ramento, aut quovis alio praestito solvo, & ab omni sub-
 jectione & obligatione subditos, sive Vassallos mitto &
 absolvo. Asimismo także Jchm. Brandeburskiego i Aur-
 landskiego ab homagio & reliquis obligationibus pro meo
 interesse tutos & liberos pronuntio. Co nie tylko hac mea
 viva voce, ale i diplomate solenni w rece Rzeczypospolitey
 oddanym Konfirmuie i ratyfikuje/ i diploma Electionis meae
 1648 autenticum & Originale wracam i oddaje/ Kasuje i an-
 nihiluie. Przywracam aktu liberrimam facultatem Jm. X
 Arcybiskupowi declarandi Interregni, i całej Rzeczypospolitey
 procedendi ad liberrimam Electionem Regis novi, eundemq;
 eligendi & coronandi. Oraz deklaruje i obiecuje/ ze nie tyl-
 ko żadnym sposobem nie bede przeszkadzać przyśley Biskupcy
 przyślego Pana/ ale nawet ad Confutationem Krerzy uda-
 wali/ iakożem miał z Kunkolwiek de regno transgisse, i-
 dnego Kandidata Wm. proponować/ antzalecąc nie bede / i
 z-tąd sie osoba moja ab Actibus Convocationis & Electionis
 oddale i abjentuie. Powinienem przy tym ex conscientia prze-
 strzedz Wm. i prosić/ abyście niłogo hujus consilii nie chcieli
 invidiā onerare. Wszyty Panowie pestrzonni przesili mi-
 i do tego mie momentu proszo goraco/ abym to Consilium o-
 mienil/ Civibus zaś musze cum grata recordatione miłosć
 także ku mnie dać świadectwo/ ze sie z nich nie znalazł żaden /
 Kteryby miał pochwalić nie tylko radzić Abdekacyę: Ktora znać
 ze jest Boskiej reki dzieło/ & vocationis meae necessitas, Kie-
 dy mi ten wszytkego świata improbacya wybić z-serca nie mo-
 gła. A iako w tej całej sprawie nił o miłosć moję ku tej
 Rzeczypospolitey wątpić nie może/ tak i ja wzajem bospiecznie
 sobie obiecuie po miłosć Wm. ze na substancya moję: sta-
 nowi memu i honorowi Rzeczypospolitey condignam zostā-
 wione

wione odemnie od wyżej wspomnioney Abdykacyey i tey pro-
 nuncyacyey eżypowiane dochody / to jest Ekonomis zupełna
 Malborska sto tysięcy intraty z Sup Wileńskich / drugie sto
 tysięcy co rok z cel Koronnych i Ruskich do stołu Królewskie-
 go należących / w Litwie Grodno / Sołot / i Cła iako ie trzy-
 mano / aby mie à futuro Principe dochodziły / per pacta con-
 venta cavebitis. Przez co nihil de pane bene meritorum
 decedet. Intraty z Ekonomis wszystkich / sceptro vacante
 żeby mie także ordinario modo dochodziły przez całe Interre-
 gnum, w całe to sobie zachowuje. Będzie to gratitudinis
 WM. przedwko mnie (o co proszę) dokument / kiedy przy-
 stępu Panu w Rzytulacy placenie moich długow i Domu
 mego zaleccie. Wyciągnie to oboie po WM. Domu Ja-
 gielowskiego tak listawie Wm. od lat dwuchset panowanie /
 pod którego ku tey Rzeczypospolitey chęć osobliwie tey Wol-
 ności creverunt. Żegnam tedy iuz Oycowski sercem WM.
 ex Throno decedens, proszę obrócić Wm. te Oycowska &
 omnes charitates przechodząco Jancencya moie wdzięcznie przy-
 śc / i szczerze tłumaczyć chcieli. Dziękuje Wm. za dotrzyma-
 nie wiary i poddaństwa / którego diffiicillimis temporibus
 statecznie doznał. Rozumiem że sie na panowanie moie nie
 postarzyć nie może Jesliby sie iednak co komu w rzadach na-
 szych nie zdalo: proszę aby to fragilitati, od którego Koron ludźi
 nie uwalnia / & rationibus statūs, które prywatnym interessom
 nie zawsze wygodne / darował. Na koniec iako miłości ku tey
 Rzeczypospolitey nigdy cum Regali paludamento nie wyzu-
 ie / tak P. Boga proszę / i goręcey solutis curis prosić bede /
 aby Wm. także podał consilia, które mielibyście przez Frankie
 skonczente Interregni, i godnego na Tronie posadzanie Pana /
 postroenne i nie chęne poprzedzić fakre / granice w zaszczęcie
 mieć / wnetrzną zgode i iedność gruntowną wprowadzić mo-
 gli.

Miko-

MIKOLAJ PRAZMOWSKI Arcy-
biskup Gnieźnieński zegnając K.I.M. od Senatu.

Aktorez kiedy przez wszystkie wielki tak podziwienią go-
dne i zalosne Wszechmocności Boska światu wystawi-
ła dziwowisko takto dzisiejsze: na które zapierać się
każdy zdumiewać się musi/ gdy W.A.M. to / co najlepszego u
świata i nadrośszego jawi się poczytała ambicya ludzka/ dziś do-
browolnie rzucającego widzi Regnum & Dominationem.
Portentum to (że tak rzekę) w głowisku ciałem obłożonym/
któ bez podziwienią widzieć może: gdy to Jakiś złote / o
które od złączenia wielkowi żodze genitry odprawia na ziemi/
z-reku swoich z-trudami i-pracą dostane W.A.M. wypuszczaj/
aby się o nie w oczach ichże własnych drudzy uganiali. Opu-
szczaj W.A.M. dobrowolnie ten Teon, który przez lot trzysta nie-
mal światobliwi i na potomne czasy chwalebni W.A.M. ledwie
po razów dwa interrupta serie posterunt Przodkowie. O-
puszczaj własna Oczyszczanie/ która takto raz à cunis W.A.M.
niemowlętkiem podnieśta/ tak fovit adultum i Virum na ten
Oycowski i Beaterstki Teonie chętnie wolnymi posadziła glo-
sami. Zegnaj Senae ten / który W.A.M. plantavit dexte-
ra. Żadnego tu nie widzimy miejsca / którego brs W.A.M. nie
osadził kreatura swola / żadnego z-nas nie narodził, którego-
bys W.A.M. listu nie ozdobił / chętnie nie ukarmił/ dostat-
kami nie napełnił. Zegnaj na ost. tak cny stan Arcycki na te-
cja i namocniejszy Panowania swego twierdzo/ tyle licząc nie-
śmiertelney sławy przez ch-rece trophaea, ile odbrakis z-nie-
przyjaciół swych i ty Oczyszczanie zwycięstw. A tu-by był plac
recensendi nieporównanych i niepoliczonych trudów i prac/
które dla tey Oczyszczany przez lat 20 przedłużonego panowania
swiego

swego podejmowales' ohotnie WAM. tu mowle wyliczenia
 dowodow laskawego i prawdziwie Oycowskiego panowania
 WAM. gdyby zal serdeczny a welzach prawie nieustajace oczy
 pozwalaly / powinnas' to iednak nadgradzac wdzieznoscia be-
 dzieny. W-czym teraz do wyplacenia iz nie wystarczy zmar-
 twialy i zdretwiaty tezyt / nie zostate nam tylko unizenie prosic /
 abys WAM. te niedostarki nasze laskawoscia swoia w-ro-
 dzono okryc raczy / w-czymby niegodne uslugi nasze tak wiel-
 kim dobrodzieyswom nie wystarczyly / takze i niewypowiedzia-
 ne winy nasze. Kiedy z nieostroznosci naszej trafilo sie / co nie-
 stusnie i po wiele razow tez dobroc Pansto obrazilo. A lubo do-
 browolnie wyrzekas' sie byc nad poddanymi Panem / nie prze-
 stan iednak byc Oycem Synom / misko supplikujemy.

ANDRZEY OLSZOWSKI

Biskup Chelminski Podkanclerzy Koronny ze-
 gna Rzeczpospolitej imieniem K. I. M.

IANA KAZIMIERZA,

Wz tedy Najasnierszy Król Don Miłościwy / Wielki i za-
 nych Narodow dopiero Król / ogromnego sława / hero-
 iście / potęga / Królestwa Monarcha / trisłe dictu dnia
 dzisiejszego / tej godziny / tego iuz momentu: Regnavit. Już
 barzo zstępniony łonco swego wygladajac wola i uprasza / od
 Rzeczpospolitej miilionem i ma sie contentuie / a zchodzac
 z tego swiata Polskiego / zchodzicne od Najasnierszych Przodo-
 kom i swoje Ozdoby Zyrlestwa / Triunfo nobilisszy po Bo-
 gu tej Oycynie i Synom tej legie omlietnemi słowami:
 Sine me, per me tamen fruuntur. Tedy TAM: z-gło-
 my swo-

wy swojej Korone bázro ciężko i twárdo / Ktore przedtym
w-romach odmiennych przygodach zważe crecta cervice po-
nosił. Oddalił powierzone rełom swoim berło Królewskie /
ktorym turze i zowienchy Wyżyny uciszać naufragia nie
ieden raz salwował. Pomuchał otraglego szwata / pod Kto-
rym pracowity ten Atlas przez lat 20 nie uboliwał / ramion
swych nie uchyłal. Nie porzucił ale polozył z-reku swych do
rok Wm. słote tabłko Królewskie cum voto: Detur dignis-
simo. Wyprzedza dnia dzisiejszego JAN. odważnym pęsto-
kiem ostatni on termin rownie Królom i zebrałom popelity/
gdzie unus ictus aequat omnia, dobrowolnie idąc z-Króle-
wskiej fortuny in mores vitamq; privati. Winoś: z-pod te-
go świetnego Baldakinu, z tego wyśkiego Tronu bytn śc
swole; lednak przede zostawile nie tylko na tym miejscu / ale
barzley na wspaniałych przesłach Półkch Regis memoriam.
Zostawile dwudzi: ścietnich nieporównanych z-sług nuncie-
rum prawie innumerum, z-Którymi bez wstąpienia perennis
JAN. Slawa zostawac będzie. Zaré sie godzi JAN. przy
ostatnim rozstawaniu sie i porzuceniu; Wm słow e-ko-
rymi niegdy Augustus Cesarz rozstawał sie z podanymi swoimi/
gdz kontiudu. ac oras z-rele i paucissime swole pveat ocie do-
lacych: Benene Rempublicam gela i-ko g-ty on słom-ty
głowy pochwalili: Ergo valere & plaudite. Ocabrał JAN.
ore Senatús i Rycerskwa Rempublika bene gela go ne su-
dectwo i pochwałe Wstęplacé Wm. ultima voc: oracu-
lum; ostatnie Wyconskie Valet; czeget: ali dostawa tececy/
tylko aby iut nakoniec blogosławiac Wm. i letiora regac
tempora przydawał uprzejmym asłtem Wm. Augustoroe
Plaudite. W-ko sie dobrze i wesoło dziele ter miler a spolecy
JAN. i Wm. Rzeczypospolitey i Wyżsime. Auch będzie
tellera dożywotniego a nigdy nicodmiennego asłtu dobro-
cliwá,

29
Alima reka pánsta. Tá reka ktora nieprzybráne láski i dobro-
dzienstwa hornie WM. sáfowala. Ta reka ktora nieprzyziacio-
ly gromil. Ta reka ktora i teraz górnac do siebie i do serca przy-
tulaiac WM. iungit foedere dextram, spem omnem czyni/
date zúklad/ ze lubo do prywatnego uchyl sie clem/ nigdy te-
dnasé dobroci swoiey i miłości ku WM. i wszechney Rzeczy-
pospolitey nie odmieni i każdego z-Wm. tu będących i w-do-
mach pozostałych w-Oycowskićm áfektie zawsze manu tenere
będzie raczył/ ktorých iako iut z-poddanstwa swego/ z-obowia-
zu pręstięgi/ powinności Aczowi należytey dopiero manu
milit, tak náostatek do odebrania reki swoiey pánstey WM.
przypuszczac raczy.

Tenże dzieknie zá Pieczęć.

NOwa rzecz i po dzisiejszy dzień ledwie słechána A R.
P M. M. bez obojętnego starania/ pioien magno-
rum promocyey/ sine spe, a rieko bezpiecznie/ & sine
voto, ná uedno zawołanie WM. stawam w-oczach Rzeczy-
pospolitey Dziegetarz. Nowa rzecz mowie/ bo prosic i házo
prosić orzech wielko Nasacnieńsz Oczyszc. Kłopot nie tylko
zwierzą ale i powinności iako optimi mortalium altissima
cupiant; radki/ ktorzy gore wchwał. sine: alto culmi-
ne rerum, aby wprzód na fundamencie godnych zasług/ goro-
cent antiancyómi/ usilnym staraniem/ udułami promocyami
stopniow sobie do fortunę nie uložyl. Zile iako novitas ká-
da podyzięta/ a cześliwosc uwaro tak obawiam sie malo przy-
tazney od tego cniłay/ bo non ambire, o co zecni lubzi z-
wsze sie pokornie i długo umiati zdu sie bré cześliwa nowey
iako ambirey przewoic. Zile iako kłopotu hágnem roz-
sádkiem w przyszłąy more w-erzy/ moło táz niefarbowana ul-
C 2 lo fucco

lo fūco indolem rozumie/ wątpić nie mogę/ nieśwądliwo-
 ści mojej zostanie benignior interpres. Pasaowało się nie da-
 wno rok blisko cały/ życie moje z-sauccio samo/ evasi, ale prze-
 cie dla podzwignienia osłabionych sił ultra Hercinios saltus
 za Manem i Rhenem zdrowia i wigoru szukać nie ze wszy-
 tkiem co było dorachować się moge. Przypatrzyłem się non
 levi rudimento przy zacnych Pieczętarzach/ do których się W.
 Z.M. za prawo rękę dobroliwie przydawać racyles/ tańko tak
 wielki urząd pełen pracy/ tak onerosa moles ściskałociego się
 na ramiona Pieczętarzkie świata Polskiego śladowego zdrowia
 potrzebite. Nie godzi się bynajmniej na tę wyjątkową przedmur-
 ku Chrześcijaństwa sentineli / nie tylko zasypiać/ ale oką za-
 mrużać: broni powinność/ upracowane dzienne i nocne stati-
 one siły/ alterna requie odnawiać/ crimen iest cialu i węż-
 sowi dogadzać: nie w-tegoż mocy zapędziwszy się daleko w-
 sprawy Rzeczypospolitej z-puł biegu nogi nazad umyć. W-
 ślada na okret lubo przyrodzona naturze ludzkiej ciekawo-
 ścio lubo nienasycenym sławy nshycia pragnieniem uwiedzio-
 ny Passagier/ odbiła się/ co tylko od brzegu podnosi maryna-
 rze zagle/ dant carbasa ventis: bledzić się dopiero z-myśla nie-
 borał poczyna/ widząc nie żart/ cłhwo na tołdoku/ chwytą za-
 zdrościwymi oczyma ubiegające łody / radby powrocil/ albo
 prakiem pod niebo wyleciał / albo tybo w-głębokości upłynął.
 prozna rada/ biejy nadetymu przydłami okret/ porze i rozbił
 z-łepujące morskie wiatr/ terraq: urbesq; recedunt, za wia-
 trem/ za przypadkiem bieg trzymać potrzeba. Podobnym
 sposobem Krakowiak pisał się na ten burzliwy i szorstki Rze-
 czypospolitej Eurip wie kiedy zaczął z-łód odlowył: marcie kie-
 dy i kiedy do lądu zawinie. Nie rydło się już rozmyślać: wiet-
 ność ku Panu/ miłość ku Ojczyźnie/ honor i cześć równy ce-
 strować się z prace i służby do wężsiku nie depuści/ deganiać

portu

portu potrzebá/ quò vela quò fata. Wązylem przetym M.
 N. R. P. M. barzhey niweli ad as & libram niedoskonałość i ma-
 łość mole z-tak wyniosłego urzędu inne urzędy plus ultra prze-
 chodzoro celnością. A co innego jest Pieczętarz/ także Cor Re-
 gis, żywe Oraculum, Tłumacz lofortenta Boskiego/ Alex-
 notu nadrośsłego Piaszun/ prac i trudow Pańskich zastępcá/
 sławy narodu Troja/ Argo Rzeczpospolitey sternik/ wolno-
 ści stróż/ Oyczyzny Silar. Wielkie i nader wspaniałe Tytuły
 & nomina humanis augustiora, ale straszne oraz i niskiemu
 dowótpowr meznosne. Czyli ja sercem WAM. kierować po-
 ważę się i podolam? Ktore sam P. Bog w-rekú swoich piá-
 stwie! czyli prosto i nigdy niepolerowany język moy arcana
 divinae mentis WAM. objaśnić potrafi? Czyli tak ógro-
 mnego Orla Jovis alitem, mały moy ziemianstki nidulus o-
 gniem i otrzymam? Czyli nieważaj i kłopoty WAM. opro się
 doskonałe o głowé moje? Czyli w-tych burzach i zawieruchach
 nigdy nieuciśnionych/ co dzień ścioskich i groźniejszych miedzy stá-
 łami nieszczęścia / ná piasłku niedostatku publicznego w-Oce-
 ánie tumultow i sobie samym przeciwnych wichrow / inter
 brevia & syrtes inwidrey/ defidencyey / maikontentece / opo-
 ru przeciwko dobru pospolitemu. stru rey wielkiej nawy dotrzy-
 mam? Czyli ten staroscio samo naburwiały/ i blisko do upad-
 ku nachylony Rzeczpospolitey budynek ná moich się bl-brech
 ramionách otrzymam? Strachac się M. N. R. nie tylko ubiegac
 oplakanych czasów i tak niewolacy publiczney wolności do
 Pieczętarzkiej godności zdrowy rozum kazał / rozbić u sie-
 bie i wator takó na śali / quid ferre recusent, quid valeant
 humeri. Miał-mi wprowadzić przy usługę WAM P. M. M.
 pod wielkimi Miśtrzami w sprawach politycznych i robocie
 Bancelarey / cokolwiek żywienia / przecie nie sprobowałszy
 in aprico możności mojej / wylatywać nie mogłem tak go-
 usno-

ufrośiło / obym sie rownym doskonałstwu Diczęderstkiego o-
 sodził. Szepiała mi do ucha pamiętna kiedys przymowiła in
 caducum parietem inclinavi, i obawiać sie cum tremore mu-
 sialem/ aby niegodność moja nie wyćisnęła na WAM. tuż nte
 owych słow ergo congiarium perdidit: ale co gorza / strzeż
 Boze! Judicium Regium zawiodłem. A takci A.M.A.P.
 M.M. przyczyni moie i siebie samego rożno z-jemla umy-
 wsty/ podnośie takż mowu głowe/ przysięcam śmiałości/ gdy sie
 na wola Boga/ a z niego pochodząca wola i dobrowolna łaska
 WAM. reflektuje. Niech sie podarczenie bystrie nie silo do-
 wicipr przypisując fawory Państwa ozdoby światła fatone? al-
 bo onemu / an est aliquid in nobis. Ten Arol nad Arolmi
 Etery z-niegego wyrudował ucho 3-tydałow wystawił A-
 postolow / Etery włosz kadege ma pałazone / ten fortuna i
 Arolerestim precem władnie / ob zca in iema, ut confundat
 fortia, ten macen test i imie miedolnego do godnych czynow
 na chwale swotei na podpore Oczynny spozobie. Łaska z-as do-
 brotliwa WAM.DAMN. iakoz nie stwierdzi nadziei/ nie do-
 da Corragio Łaska ta Etery maly sluga iasze znalem zawię-
 wielko i miedziwo i pochlubić sie non ex vano moze/ ze ni-
 gdem lubo w-odmianie czosow odmienney i zamarkużoney W.
 AM. twarzy przeciwko sobie nie widział. Ta łaska piasło-
 wola prawości moie/ gdy mie zawiolałszy do Dworu z-Ban-
 clerstwa Biskupiego wybrałszy z-ordynku PD. Sekretariow
 pomknęła motu proprio na Regencye/ na R. frandaria Ro-
 conna podobła pale inclarescendi i przysługama sie Oczynnis
 legacyami. udarowała w nie podstarzonym iasze wielu Bisku-
 pstwem Eterym lumina seculi Kosciołowe Eklitcy/ Gebitcy/
 Sadzkołowe/ Lipszy/ Dziatynscy/ L. Szynicy emeritis annis tan-
 quam rude donabantur. Ta łaska WAM me na ostatek do-
 blinda miary/ i przydać dalsz dobrodziejsztwom supremam ma-
 num.

num. oddając z-reku swoich Panstich do reku moich bonis
 avibus, szesze Boze/ Bonam avem, Zelynot nadroffsz i nico-
 siacowanz Rzezypospality. Powiadano ze kiedys Deucalion
 i Pyrrha Zroliowie Egejszy pot m loc z ziemia Eanienne i rzu-
 cajo c przez glowe narod ludzki rozprzestrzeli. Wstawiamiedzy
 przedmian galanteryami starz swiat Memnona statue, ktora
 kamieniu sroco promienie slonca w-nie uderzily/wesoly i wdzle-
 czny odglos dewala. Juz to nie uzonach Zajo-Dyktow Kon-
 ept/ al. rzecz sama dnia dżisiezego/ kiedy WZM z-pomoco
 i spolna reka Natusme szey Zroliowey Jey Nici Pantry Moiey
 Natusowey Parry i Promocetli metry/ z prostego kamienia
 glosa/ c ligno Mercurium wyrabiać raczy sz. Zudy za roz-
 s mien an nigim nie pramienida ale odlego slonca ksz W.
 ZM. usza moie pramien kamieniu osm racze i verba conari
 pomyzo. O wloky nalezalo/ aby usza te pierwko dzis wy-
 dia pram i pramienow cyles z duzo ze dobrodziejstwa
 WZM podzielo n niaz ale res. kiedys na same kontemplac-
 cre tante For an Zepomocentis Diczetariow millnely iez
 ze/ tak nalezalo/ aby pramienow prorunm z n. gla zarzone ob-
 umiady do wloz. Zroliome i moie teraz medola/ ze uczo-
 ny wloz, szey i WZM. sowa racze/ nescio loqui. Po-
 dzietomelie/ ze racze/ ale dow. ipnie i nader dostenale i anu
 swiatum. Lascia Cielar ut vivam, & moriar ingratis. Taz
 i moie p. szey/ szey i wloz i umiady/ ze nigdy dobrodziejstwa
 dżisiezego korono wzniegnosc a nie ofstate. Gluzyc i naE
 bebe pot cyles i re/ cala wloz pramienow antonodzie/ mo-
 rigero obliquio zdrowiem moim WZM. i Diczetariow. Nie
 dozwole zapiac na reku moich od r. E wloz wlozom donofio-
 nemu Twistotol/ aby zactem polotem nie muscas i kie, krecy sz
 Aquila non captat, ale znamienire i Genius Panst/ nalezalo-
 ce WZM. przynosił ołowowy Nie zadadzo mu dynamity ra-
 ny ani

ny ani pierá tego uszgerbło skrótytne Prusá moiego Rossy/
bo lubo zelazne i ostre iednakż krzyżami i ná krzyż (tłumáże
z boiaznisz Bożo) zlozone metunt non laedunt. A tezeliby
kiedy vitio ulomności ludzkiej zadržymáć sie albo przy repić
ochoty dostało/ wzbudzi mie záraz i tak znówu zaostrzy sumnie-
nia powinność/ chwały Bożej zárlivosté / Mládestaru WAM.
i praw Wygysztých amor & timor, WAM. skárstych i mlod-
stych Braci tu przytomnych i odleglych bratersk., o ktora pro-
se przestroga/ albo i swobodny/ ná ktora zarabiać niechce/ glo-
su wolnego okrzyk. Obiecowáć po sobie nazbyt & magna
minari prozno bo dobrze sie pro modulo meo miáćknie i
mecum habito, same tylko Eaplánsko i sláchecko integra-
tem prace & obsequii gloriam WAM. Panu i Dobrodzie-
towi moiemu/ takó refu tego creatura, Wygysztie miłosć takó
Civis, zasłużonym ságo & toga usługe takó brát / & quasi u-
nus ex vobis obowietzuie/ i tak sie sprawowáć mysle ná urze-
dżie/ ut nihil excusandum habeam.

Tenże ná witanie Poselckiey Izby.

Czy brć może przyiemniejszego oczom i sercu Wyewskies-
mu/ takó kiedy własná Synowia/ pignora, lumen o-
culorum ná widok tego przychodzą. gaena sie do wi-
tania prensant dexteram do całowania. Vrac sie i wstrzymáć
nie może w powatnym Ocu prawdziwy wrodzony ofier/ ob-
vias scitogá ac ulras, przystępuioerch milých gości takó par-
tem sui takówie przegernowa. Nie trzeba dlugo sie nad tym
zasádzáć rozmyślam/ co IAM. coż innymi wyraża czynami/
i kárdego snadnie deliberácyo resolvit, Dominum appelle-
mus? an Patrem? Wspódziá na prz s viciem Brolewiá Licon
fortuna regie Domús i wolnego narodu Elckey IAM.

uznawamy z-poddanie uniżonością Król/ veneremur Paną/
 a Paną nie takowego na którego dawny on Maltkontent uty-
 skował gravem Dominum; ale takiego by też mało rzeczy
 wiadomy każdy znać i nie bez politowania nazwać musi. Gra-
 vatium Dominum. Dowodzi tego w-osobie swojej na oko
 każdemu J.A.M. co Rzymski Sapiens czasów swoich wymo-
 wil. Multorum servus est, quem vulgo Principem appellant.
 Przecieżawszy cursum imperii J.A.M. ledwo co wczasowi
 swemu a nawet i zdrowiu/ na co teraz wszyscy żalosnie patrzą-
 my/ darować zwył; albo może. Poliezone mogą być nie mie-
 siące/ nie dni/ ale i same małe intervalla któreby się znaydo-
 wały wolne à curis publicis. Tyle lat/ cały wiek upływa J.
 A.M. w-obrotach/ w-Rampantach/ w-Seymowaniu/ w-ro-
 żnych niewczasach pod Balbakinem/ pod Namiotem/ na koniu/
 na Krzesle przy me lekkiej sedentarycy; nie tylko w obozach/
 ale i w-samych pożożach perpetua nieśako militia, dni i nocey
 sudor arena; i mało co znosniejszy od wojennego togatum
 certamen. W-takich trudnościach i ciężarach strudzony/ le-
 dwieby nie succumberet moli J.A.M. gdyby się Oycem R.P.
 nie pamiętał/ gdyby Borennych i W.X.L. Synów własnych/
 całym afektem nie uznawał. A kiedy prawdziwiey należec mo-
 że imię Oycowskie Monarchom/ iako w-ty Oyczyźnie/ kiedy
 oni pánuto paterno imperio, poddani słuchać; albo słuchać
 powinni filiali officio, non servili obsequio. Ma te przy-
 zwyczajenie każdy Oyciec/ że Synowprzypodzenie nie tylko kocha/
 ale im i pobiłaz/ choć nie dobrze co/ widząc nie widzi/ chwali/
 aby poprawił. respuście nazywa tatarskim/ swawola tłumaczy
 swobodą/ i na przymowcie niedystryktnego iakiego Patriks a-
 bo postronnego ignorantą nie dba. Nescis quanta caritas est
 liberorum qui Patrem agis. Nie dowodzi hereko i nie za- ca
 J.A.M. Oycowskiej opieki i Alimencyj swojej. Dojczyby na-
 D tym

tym domad sie te fceś tego pñskiego brnamnia ale ale-ru-ay
 lubo cieśkie i do ja lat vix reparables errores, deſce rozu-
 mić na tym uſtaniu iſz ze wieccy paterna poteſtate napo-
 mnać raczy; abyſcie ſie W.M. rozetwanych eż. zech Sermow
 ante vultum Domini zawſtężyli; abyſcie corruptos in Re-
 p. b: mores ſtore ius pro legibus valent poperawili abyſcie
 wyſkrecalaco ſie licencya ſobie janyim ſtodliwa w. Aole rozu-
 mincy wolnoſci naprawili. Intret animos ſerowena ſlawę
 cnych Prjodkow W.M. Maſtkot pańſk; Oczymie rzeclnie
 miluacych; intret ardor do poperawienia diſkredytowanego
 i na ſmi-ſch ſwiata podanego; ſtorey ſervituti par, metodu.
 Intret Chwale Boicy; Wiary ſwietcy; Zasciolow Barochick
 ſact. weſci; poltrowania nad ginas Oczymie nilewinnym ro-
 gntenim pod ſable Poganſko i obrachunosc M. homitan.
 ſto wydonim. Nie zoſtawa wieccy J. A. M. tyko dane roz i dru-
 gi na Szymie przyſtem ſtowo / ze anteacla wſtępie Arole-
 weſt m. geniuſhem zapomina o ſceś obzuca. Nie uſtepaie rep
 ſlawy zadnemu talco Tuluſowi ſtoremu podobu pierona-
 puko: Julii Caſaris injuriarum obliwiſci. Do te o dobe albo
 rowny albo alter a Caſare J. A. M. iudicio diſkredytowanego i po-
 tomnego ſwiata ſobie nadet ſuſinie przywlaſzga, co aby do-
 wodnier W.M. conſtet, pignus fidei & amoris teke ſwera
 pańſke do pocatowania W.M. podawac raczy.

Tenze na zegnianie P. OBORSKIEGO Mar-
 ſalka Poſelskiego po rozetwanych
 Seymie. 1667.

I M tedy nie weſelo i ſlownie; iako diſerto ore przy pie-
 rſzym witaniu W. W. M. wrotliſcie. Zauwa do bi-
 zu; ale ſromotnie & triſti caſu rozbuſia ſie Argo Ruczo-
 polity.

spolitey. Tui eterna labe, nec reparabili damno, z-lawnem
i biskupm miley Oyczyzny upadkiem / z-posmiechem postrom-
nym / z-radoscia i korzyscio nieprzytaciol / quod magno mer-
centur albo mercati sunt Atrida, Scym sie rozermal. Scym
zaprawde magnæ spei, tot suspiriorum-nieuwaznym zle zro-
zumianey wolnosci pretekstem niestawianym a przed Bogiem
i swiatem nigdy nieobmowionym dokonal sposobem. Koniecy
suczney lzy mizli mowic / patrzac na niebezczescie i disordine
Rzeczypospolitey / w ktorey tak rozpustzoney pessimo cuiq;
pluszara vis, bz prawd / bez rozumu / turpi effugio, nubczny
madzych / zlosliwy dobrych / leden w szelich konfundowac /
zopas dawac / gubic wazy sie / a co nawiecz przydaie bolosci i
stromoty paricidium & occisa Reipublicæ, glorioium sce-
lus nie nalezytm imieniem wolnosci wolny glos nazywamy.
O takoby sie zroszydzili tego cni oni Polacy Przodkowie
Wlciom. porzadzcy (si quis superis sensus) na tak dege-
neriem & corruptam rady publiczney formam, ktore oni to-
to coelo od dzisysey rozno postanowili i Wlciom porom-
kom swoim przez zec podali. J-koby sie ciezo wydrygneli /
widzic ze co walczna ich ruka / odwazna lica / niezwyklosa
kopna i siabla nabyli / i serolo Oycyste granice rozprzeszco-
nili / to my niezgoda i niewaga matnie tracimy / w cac ru-
camy / w oplakanem gzasie na zepchnieniu Oycyzy pod mie-
czem ostatney aguby ludum ludinus insolentem. A kogol
baritw tako JAM tak usli. Krywda zeszego i siemstego
smego Wlciom w pol prawi siec przynika / Kiedy W.W.
MM. Natali & titulari seklo ze nieprawnym doledo JAM.
wiozecie. Non imperitus regnandi. JAM. w szelich Monar-
chom Augustus sanguis, tak wiele lat bialo Krolow sie w res-
tu swych pieknioc. domyslawa sie / i tak po spochie adwerla
panuscy in imputantur, zlosc kogolowant minowci i tradu-

Pować J A M. będzie Provocat jednak nie tylko ad consci-
 entiam ale ad iudicium każdego Boga sie bojącego: z tey kon-
 fuzey nie jest i nie był okazy ani przyczyna. Quid ultra po-
 tuit facere, & non fecit? Michaiła W W M M. oddrym przy-
 kładem codziennie zaskadania / prace / pervigiles curas J A M.
 ukontentował in desideris W W M M i pomyśly był dubi-
 os votorum nieprzetrzyniwał / gdybyście byli W W M M de-
 center, moderate, pokornie swoje doniosli i ponarli instanc-
 eye. Argumētū to uści, non cogi Numina iusticie Prore pro-
 widence Boga ad imperandum wyroczala imperari niecho-
 non ferunt. Ale radeiby J A M. w przyrodzie swojej i Oczys-
 zny oneraret Alebo oneraret usy i serca W W M M. publiczno
 protestacya / Prore zaraze / tak tylko pamietamy sanetos exi-
 tus na sie Rzeczpospolita zaciągala; oddala rękę od siebie
 wszelka wire albo i suspicionem zaręcznienia Seymu / aby-
 ście W W M M powrociwszy do Braci swoich zoslawali fidi
 testes niewinności J A M. Alech sie na tych wliwa impreca-
 tio gniewu Boskiego / Prore niegodnemu i wspomnienia Les-
 rostratowi rade i pomoco i Konsensem byli do roztargnienia
 Seymu / ktorzy vox flebilis i fragor cadentis Patriæ, chwa-
 ly Bozey zguba nie nie poruszyła Prore niezliczone ludu Chre-
 ścianskiego gminy w-lyka poganskie / w-obrzydlivosc maho-
 metaiska / w-niewolnicze schyzmatyckow poddancstwo wydal-
 Prore Vkraine lubrica fidei, perfidus Turcicus / n-priv-
 iajni Wioskiewskicy zasadzkom malochernych szatadow wiczo-
 brame otworzyli / staroizna Rzeczpospol ter slawe i ogro-
 minosc zgubili / opprobrium & derisum u woskonnich imie-
 nu Polskiemu ziednali. Jus tedy W W M M. odwiezacie z-
 tego publici Consilij placu / zoslawiac Oczyszczenie sine con-
 silio, presidio, arario. Razum ludzki takiemu zlemu nie po-
 godzi i nieszczesciu nie poradzi: Sum tylko Bog i oparczenie
 tego/

lego/ Etoż tu ten nasz byt tentatur, iedyna nadzieja & ancho-
ra salutis. Przy tej i. na tej sie jamey JAM. wspierając nie
opuscił przecie cale refu/ nie porzuci stąrania / iakoby naufrag-
as tabulas rozbitcy Rp. zburzając/ lożyć i sednoczyć obiecute.
Navigabit & scisso velo aby laceram navem Oyczyzny w port
także taki salutis i bezpieczeństwa wprowadził/ złożyć pioty iessze
razey Szym i żadnych remedia/ lubo twárdych i trudnych sal-
vandæ Patriæ nie zaniecha/ a na znał afektu swego Oycowsties-
go i Reclafskiego pignus beneficæ dexteræ WWM. M.
podawać razey.

Tenże Woykowym Postom odpowiada.

NJe co innego dodawa bierzciey stimulos wspaniałym
pocom/ nie co innego podnieca ochotę do odważnych
za Molestary Pańskie i Calosć Rp. czynow/ iakoby nale-
żyta Rycerstwu wdzięczność Ewio zarobionych zasług nagro-
da Fax mentis honeste gloria. Rozumieli sie na tym dobrze/
i przykładem nas swolim nauczali Terrarum Domini, Eto-
rzy po sławnych wojennych imprezach/ nie tylko murales Ci-
vicas, obsidionales Coronas, speciosa honorum insignia,
ale torques, phaleras, donativa, aucta stipendia, duplicem
annonam solimozom dawowali. Zwycięzcom Hetmánow swo-
ich tryumfalnymi wozami/ statuis na Capitolium / in aede
Jovis, in Circo t. na teatrach zdobili. Dawali ten honor
Solimierzom darem Imperatores tytułowac sie Commilitones,
czym bynajmniej nie poniżając powagi swojej/ mało ludzkości
populari verbo uśmierzali tumentes animos: znośne mar-
sowe prace czynili/ ochotę przeciw nieprzyjaciółom zaoferzali.
Dopiero sie uścisli/ i swanłowac poczeli Rzym kiedy nieufon-
tentowani Heroes uysławac poczeli Quis Pauli Quis Aemy.

51
 Brzysieglach oraz Szczęśliu naszem niep. wiaćciol nagle zawo-
 idwana / nie zadlego opatrzności Bożej / auspiciis Regis.
 fortitudine Brześciwa restituta & ab ipso duxit opes ani-
 mumq; casu. Pokazaliście W. M. Wojsko Koronne odwaga
 swoia & odwagę i dzielność Wielkiego Wodza swatego / ze
 iestże nie kr. cona Ks. nadhera / Eudysie nad wszystkie prawie
 nadzicie ludzkie / Barbaram vinci posse, vincendo nauzyll.
 Niepamiętnym do tad przyszładem / tak mala garscia lięnego
 nieprzywiciela pogromeni / użycze iatkolwiek postrach reki i
 siabli. Polstrey wierzynali vestra excubie noslet somnus. Za
 sławny W. M. bitwami / tegyly sie Vota i rady nose, w-re-
 ku i pierściach wolegnych W. M. parat przy wiele wi. kow ma-
 jorum szermali sie decora. Wiara śmiera i wolność in-
 tegra, salva zostaly. Ene rady J. M. meritissimam laudem
 W. M. virtuti cofolow & z opob J. M. byc moze / wsiatkie sta-
 rania swate do tego obceca / aby non intra verba ak. in nu-
 merato consiliter kr. wawych zaslug nadgroda / i to prozbach
 sławny użontrowanie W. M. Podaie in sponsonem &
 pignus K. se swate pasku do kr. pocelowania W. M. przy-
 puszcic raczy

KSIĄZE CZARTORYSKIE

Biskup Książki do Związkowych w ko-
 le ich generalnym.

K Ogo praesens Ocgriny spolney M. ci nasze status nie
 poruchy / rozumiem ze nie tylko nie Chreścianskie / ale nie
 iudzie ferce w tym cslowieku. Ograba i proboda enach
 po to w upadacale / i wiednie / sie. Jurm sadem B. w. m. Je-
 du, ch pogarska niemela zagarnela / & rubry od m. eza / glodu /
 i powierza giny: Caput iudicium a Domino Dei, & c.

sod swoy strážny od Domu swego Kościola swego Aż dym
 po wszytkich domach ludzi wielkich i małych/ bogatych i naubo-
 szych Konsternące/ zdumiewając się czeka/ co daley dziać się be-
 dzie! i ednym słowem contexerunt nos tenebrae, cmi sie każ-
 demu w oczach. Było źle w Polsce za Przodków naszych
 przed laty: ale nigdy gorzej. Bo wszytkie calamitates Kro-
 lestwa tego ab extra od niestworzonych sąsiadow i nieprzy-
 jaciół naszych/ ab intra zaś była zgoda w domu/ miłość Brá-
 teczka/ iedność umysłów/ i dla tego z nacięśszych razow śná-
 dnie nas widźwignęła zawse reka Boga; teraz zaś iabos się
 sami nie rozumiemy/ wzajem sobie nie wierzymy/ i wszyscy od
 siebie stronimy/ a starych obyčajow naszych miłych zapomnia-
 wmy/ obyčajow polskich w Polsce szukamy. Jest to cud ieden
 Bóży/ że przy takim zamięszaniu domowym Bóg Wszechmo-
 gocy zaślepia i zatrzymywa nieprzyjaciół naszych/ zawshed ná
 utrapionu Ogrzyne nasze sąsiedzy. W tym tedy zależym a
 sąprawde opłaćanym terminie każdy pogowmy od JAM. do
 nauboszego który się odzyna być Polakiem według Boga i
 sumnienia powinien ratować Ogrzyne. Bo idzie o Boga i
 wiare Katolicką/ o zatrzymanie praw i wolności solenniter
 od Krolow i Panow naszych i od nás śmych poprzysiędonych/
 o dalszo Chrzescianstwa obrone/ którego jest muram Narod
 Polski. I rac była tessera odwaznych i dzielnych Polkow/
 Przodkow naszych/ wszytko czynić pro Deo, Fide, & Patria:
 to ná grobowcach rysować kazali. Gdy się tedy wszyscy takó
 na gwałt/ iakó ad sonum campanae incendiariae ná ugaśse-
 nie tego ognia domowego rzucimy/ przy lajce Bóży non est
 desperandum de Rep. Exsolvit naprzod JAM. te pewin-
 nosć Krolowską a je głowa Princeps est in multitudine po-
 puli, zniósł się ná kółku Seymach cum Ordinibus regni, ná
 terazniyszo Romiyszo/ z ludźmi Senatorii Ordinis & Eque-
 stris

Aris posuit rationem, & calculum: 3. dobrze zasłużonym
 Wojskiem / i ponderando sławne zasługi tego Rycerstwa/
 dawszy possibilem, iako mogła być secundum rationem sta-
 tus tcy Oyczyzny / exclusiva novitate, ktora nabazyley libero
 vitanda populo, in prætensionibus WMPP. satisfactio-
 nem, przestrogi synowskie odważnego Rycerstwa prawem u-
 twierdził / słusno przy tym nagrode / niezwyčajnych nawet za-
 żywszy sposobow / & triste præjudicatum z hacunty głow wola-
 nych obmyśliwszy / hoc egit, abyście na Oyczyzne wspomnia-
 wszy zchorzalo ze tak rzekie i zbolalo / Matrem consideretis,
 Matrem cogitetis. Potrzeba zgola synowskiej miłości / Chrze-
 ścijańskiego pomierkowania. Komput dlugu wojskowego wy-
 nosi osmnaście Milionow! Przyznawa to JAM / przyzna-
 wa Rp. wsrzeka zgodnie / i uważaloc zasługi WM. życz sobie
 aby odważone były nie tylko Milionami / i złotem / ale wieczno
 placone nadgroda z niesmiertelnością / ktora / mam w Bogu
 nadzieje ze WM. nie minie / iesli hornie z Bogiem / i Syno-
 wsko sobie z Oyczyną postąpić. Mowi do każdego teraz
 Oycyzna / co dobry Oyciec posłusznemu niegdy synowi rzekł: Fili
 omnia mea tua sunt. Synu wsrzeka moje twoje. Gdy zatrzy-
 mujemy calosc Oyczyzny nielcy / wsrzecz srod i sreat naszych
 powetowac możemy / gdy zaś florentem tak szeslwo niegdy
 utraciemy Oyczyzne / a gdzież tak drugo znajdziemy. Ulti-
 mum tedy exprimendo sanguinem, iako to novissime Ro-
 missa oglosila / wiecey nad osm Milionow dac Wojsku Rp.
 nie moze. Wiecey obiecować iesi to zewodzić Wojsko / usti pe-
 rimere & jugulare Remp, i tych Milionow nie bedzie / iesli
 WM Braterskiego a raczy Chrzesciarzskiego politowania / a
 zwlaszcza w dobrach Duchownych i Arcela stich miec nie be-
 dziecie. Politowania mowie. Bo to pewna iesli ubodzy ludzcie
 od Panow ratunku miec nie bedq / tak cięzkich podatkow nie-
 wyda-

wydać. A rządowi tak być mogą: gdy Solwarki i Dwory
 w-schwiejsze zostają. A siły Boże nowych Chłobow/ odbudac
 wszytkiego/ i w-Ogryznie własney tulac się musz i przestę-
 do niewydanych podarkow/ nie pety Rp. zostawac będzie. Bo
 ad impossibilia nemo obligatur. Nie jest to tak mała sum-
 ma/ aby na ufontentowanie Wojska wystarczyć nie miała: Bo
 rzekły prawde/ każde Królestwo prawem i sprawiedliwością
 stoi/ i Królestwo bez sprawiedliwości nie jest Królestwem.
 Regnum sine iustitia non est regnum; mowi S. Augustyn/
 według słusności tedy mowiac. wziawszy same distribute chle-
 bow zimowych według trzynastu tysięcy Lanow/ każdy się do-
 rachować może/ że jeżeli niewiecy to per nie pietnascie Mil-
 onow uczyni. Szegodrze & ingenué z-WM. idzie Ogry-
 zna/ dawszy zdrowie słachciekie/ prerogatywy/ i ozdoby/ nad
 to dobre mienie. Nie wartpi że generosa peçtora zacnych Sy-
 now targiem z Ogryzno marła swota iść niechco/ a według
 powinney wdzięczności od sławney Matki za kredit interqu-
 potrzebować nie beda. Wielki ieden bluznik nadduszowy sie
 nad kondycya/ wiecy podobno miał długow niż wolow na
 głowie/ nie mając czym placic/ upadł do nog Panu mowiac:
 Patientiam habe in me. Młey cierpliwość nademno/ odnieś
 zarazem: Omne debitum dimisi tibi. Nie luga/ nie towarzyszy/
 Matka nasza Ogryzna/ krewia własna za słusnym karaniem
 Bozym stworzona/ ofkaleczona upada/ do E. z-dygo z-nas wola:
 Habe patientiam in me. Młey polutowanie baczem/ i cierpli-
 wość nademno. A naddusz - tak rwarde serce/ kłoteby chci-
 lo suffocare Patriam, mowiac Redde? A uwazywszy śmier-
 telny kłis reu Matki/ że was kona/ rzec się może: Nemo dat
 quod non habet: Do tak słusnego na Ogryznie respektu pro-
 wadzi n. s. Dog sam i chwala tego swiata/ kłotey się bezprá-
 w. dżiac. Czas się nam wady obaczyc co się z Rosciolem S.
 Batoli-

Katolickim w-Polsce dziele: od lat tysiąc założone funda-
 cye i dania Prządów naszych upadły / ich fundusze i chleby
 Kapłanów i ubogich dziedzictwo odebrano! Bierzcie Pro ślach-
 ciewiczowi bratu swemu dziedzictwo tego: mowimy że sie gwałt
 prawu, wolności dziele. Odbierać patrimonium Christi
 chcemy: Procegoz nam to państwa Chrześcijańskiego głos albo
 przykład pochwali? tylko tego w-kroczym iuz Wiara Katolicka
 (czego nas uchoway Boze) zginieła. Cieszo sie nieprzyjaciele
 Kościoła Bożego/ że czego sami przez sie dokazać nie mogli/
 blisko tego przez nas samych dożądajcie/ i z upadków strzeż Bo-
 że cieście sie beda. Mowia: że Kościół prawą do dobre/ i na-
 dania dożędnego mieć nie może? Jest to nie Chrześcijańskie ro-
 zumienie/ i na powołanych Koneyliach Chrześcijaństwa wywo-
 łane. Przyznawać zasie/ że ma Kościół prawo / i że dobra nie
 tylko słusnie/ ale i pobożnie biorąc wszystko od Boga Bogu in
 recognitionem dominii dawac sie mogą / a przecie następ-
 wać na też dobra/ Pro słusnością nazwać może? Te Miliony
 wierzące WM. multiplicabit Dominus: i wielkim WM nad-
 grodzi błogosławieństwem/ zwycięstwem/ i bogatym z nieprzy-
 jaciela obławem/ teno sie o błogosławieństwo Bożie starać
 potrzeba: boć to także błogosławieństwo Boze ludzi bogaci/
 Benedictio Domini divites facit: tak przeciwnym sposobem
 narzekanie Marki/ mowi Bog/żność nie tylko ludzi/ ale i cale
 domy: maledictio Mattis eradicat fundamenta. Kościół S.
 Katolicki Marki nasha: Zycmyz try Marki nad wszystkie skar-
 by błogosławieństwa sobie / bo sie przeciwnikiem Kościoła zle
 nadgradza zawżę. Jest na to nie tylko w-ludziach ale i w-Pon-
 stwach tysiącami przykładow. Addit momentum do teyże
 zgody spolney dostojensstwo JAM głowy naszej nie absoluti
 Domini ale wolnymi głosami obranego Pana/ nich te ma nad-
 grode prac / tradow / i pieczolowania jwego / że sie bezpiecznie

in gremio każdego z-poddanych swoich przesyłać może/ Ktora
 była spólna Panow i przodków naszych pochwała Oycowsko za-
 prawde w-tym terminie J. R. M. sława / a iako na przeszłym
 Sejmie miłościwie dana amnistia wszystkie niesnietki i disiden-
 cyę umorzył; roz przez nas Komisarzow swoich sanctę utwier-
 dzać raczy. Narodowi wolnemu od Arola wolnie obranego
 tak długo stronić / i obrawsz go za głowę adhaerere niechcieć
 raczcie to osodzić WM. an expediat? Rozumiem / że czasu spo-
 sobniejszego niemaż do uspokojenia i ukontentowania Woyśk
 nad ten / Ktory nam Bog łaskawy ięszce podać. Za wielkie to
 karcenie od Boga rzegono lednemu narodowi: Queretis me,
 & non invenietis, gdy możemy ratować Ogrzeczne niechcemy /
 i traciemy tak milego pożądanego pokoju pogode / szesz Bo-
 ze / będziemy chcieli ratować / a nie będziemy mogli / zabentemy
 tak / że wybrnąć będzie trudno / a tak propter malum nolle,
 perdemus bonum posse. Iako nie dawnych czasow Arol leden
 zamieszawszy nie tylko własne Arolstwo / ale zasmuciwszy całe
 Chrzescianstwo / rozbrat z Bogiem i ludźmi uczyniwszy / świat
 mizerny zagnaioci / to tylko wzięli omnia perdidimus. Wszyt-
 komy stracili / po czasie i poniewolnie przysnal / że wszystko u-
 tracił. Boże nas uchwaj tak ciezkiego terminu / do zgody i
 ratunku mieymy sie dla Boga wyszcy / bo nie Szymowanie/
 ani rokowanie / ale Ogrzeczny zatrzymanie iest zdrowiem każde-
 go i szczęściem / Ktorego niżt sobie extra Patriam obiecować
 nie może. W-reku tedy WM. iest to decus immortale (nad
 co nie wiekszego na świecie) pokoy pospolity / i słusne cnego
 Rycerstwa WM. samych ukontentowanie. Ciezkie beda J. R.
 M. conatus, daremne Senatu consilia, Łożcy bez pożytku
 stanow wszystkich bez WM. ku tej Ogrzecznie synowskiej szęgli-
 wości. Te gdy salvabitis oddacie powinna Bogu chwale. Pa-
 nu wiernie poddąństwo / sobie conciliabitis nieśmiertelna sławe.

IAN

I A N G N I N S K I Podkomorzy Pomorski
Marszałek Izby Poselskiej zasiadając miejsce.

NJe zgrzesze/ a rozumiem nikogo nie zgorse choć wy-
 nam, i3 infans sum & prae magnitudine negotii prze-
 mowić nie moge zasiadając to miejsce / Etote pericu-
 losa plenum opis alex, i na Etorum incedendum per ignes
 suppositos cineri doloso. Pamiętnie mi wprowadzie z-pier-
 wsey funkczey gde mie na nim opadziła była lasta i Konfiden-
 cya braterska. **WMPP.** i Bracia/ z-Etórych lednych tu widze/
 i witam z winna submisso/ drugich nieprzybytych magna no-
 mina veneron; Jednakże horret animus meminisse laborum
 ac scopulorum; iestżecby laborum takokolwiek/ bosmy sie nie
 sobie porodzi/ partem Patria, partem Amici vendicant,
 ale scylla, ale charybdes, o Etore częstoć rozbite naufragae
 bywać musiały tabulae inexternie trwozo. Trwozy nad to
 seculum antiqui moris inops,, Etore przed tym innocentia
 actionum cieśla. Znam małość moie / i nieud. lność / znam
 wycieńzone sily. Nie bez strasnego tedy strachu puszczam sie na
 to morze burzliwe/ ac fluctibus infidis immergo ratem. Coż
 czynić mam/ gdy sie odprościć trudno/ parendum votis **WM.**
MPD. z-Etórych też czekam fati mei, albo verius fati Reip.
 legem. A tak ledyna lasta **WM.** cieśe sie/ ze quem assum-
 pstitis, temut upadac nie dacie. Ztym biore miłość wrodzo-
 na własney Wyjeziny pro anchora animorum factam unio-
 nem, o Etora nie ryłko proffe/ ale supliwie aby defectum me-
 um ogarnela miłościwa **WM.** lasta i wspierała/ Etorey szze-
 gulney od lat 20 na tym miejscu doznamam. Przetym za to
 wielko do mnie Konfidenca pokornie dziekuje/ i3 nie in con-
 taminatam fidem lęzyć bede.

Tęgor Witanie K. I. M.

Dalszy od Młocstatu/ ale powołat zawsze Ziemiante/ te-
 dyna Ziemi i Chryścianstwa ozdoba N. B. P. A. M.
 nie ex Aventino zgruchnieni/ gdzie kiedyś dwa Proć
 parando juri ac Majestati constituendae secesserant Quiri-
 tes, ale z-domow własnych ciękawości i ambicyi protynch/ gdzie
 każdego dulcis saturat quies, na glos Panski W. A. M. prze-
 chodzimy. Zmieszciliśmy sie w tych czterech jednego gmachu ko-
 racz wtelkie i z-wielu ięzykow złożone narody/ gdy nas immu-
 tabilis Symmetria leskawego panowania słoty Wolności
 Króreyes W. A. M. nawyśszym wodzem skilla. Niesiemy hold
 Jedynowładcy swemu wolnego Narodu godny/ wielkie serca i
 te piersi na których świętobliwi W. A. M. Przodkowie nie tyl-
 ko poufale spoczywali/ ale te murum Aheneum być wy-
 znawali. Cisniemy sie pod mianudzięcy Pomazancy Bożego/
 do prawdziwey obrady niezmazany przewidyjący umysł/ słuch
 powolny/ szczer nie ośietny afekt niosąc a gęstwiec quis Deus
 esse velis. Do takto to słowo test potestatis, tak W. A. M. P.
 N. M. ex vicariatu na ziemi homogeneum, który iustitiam
 ac pietatem validas legum artes maś iś węgelnę kamien pa-
 nowania swego. Ścielemy filialis obedientiae palmas, nie
 tylko takto Oycu i Pánu dobrośliwemu/ ale takto monstrorum
 dzikiej Vkrátny Domitori, pulnocney stolicy Terrori, a co na-
 wietśa wnetrznego rozruchu/ który wywrotca państwa/ gubi
 Monarchie/ antia Młocstaty/ confundit omne jus, bez broni/
 bez naruszenia wolności Victori, Triumphatori, Patri Patriae.
 Nlechże ius ustępuis/ nieporównaney W. A. M. dzikności śmia-
 lych Bolesławow magna nomina. Do co on testliwym lat sie-
 dmi obrotom oddal penatibus, to i wlecey servilis belli con-
 tuma-

tumaci audacia odpadle w siedmi miesiacach posiadles W.
 WAM. Wszescies les niepodzianey i stawosci w tamtych kra-
 tach imie/ w forey kiedys extorres bracia od braci / synowcy
 od stryw za swiatobliwych przodkow WAM dziedziczyli/
 polki ich wyroki Boie ad hanc compagem Reip: nie oddaly.
 Obialis WAM. w iednym pulrogu / i oddales brachio tuo.
 gentes immanitate barbaras, locis infiniras, multitudi-
 ne innumerabiles, i gdzie od wiekow ledwie imie Archane Ro-
 lewski / a ledwie kto z milionow znal albo Paniskie / wstetlich
 twarza Oycowisko podzielic. Te w sedziwosci swoicy zde-
 prales kcaie / gdzie stop Hetmanskich proz dzisiejszego / wstet-
 lich Wodzow Archiepa drugiego dzialnosci samego Mistrza /
 trzeciego bez wyist triumfalnego zwyciezcy: rzek wiecy. stop
 Paikowniczach ledwo leden i to spolmiesztansa przyklad. Niech
 uslepnie WAM. ostatniemu Domus Regia: dziedzicowi / o-
 statnie takie imie linicy Piastowskiy Wielkiego Bazimierza /
 gdy nie u Lwow / ani Scyr / albo ostrego Krzemiancem Dnie-
 stru / co Przodkom naszym bylo solenne: ale ubyszego i niemal
 bezdennego Dniepru / tak frogim Narodom dawales odpoe
 prawdziwy Wielki Bazimierz / zwlaszcza tak pomyslnie roz-
 diony od nieba: ze sie temu dzilic narody wydzwicz nie moga /
 przypatruisc sie: O nimium dilecte DEO cui militat ether
 & fortunati venere ex sidere venti. Naszatek niech usle-
 pnie stawie WAM wstetlich spolkleruiacych swiatem tro-
 phaea, gdy ich albo przelaniem krwi sasiedzkicy wynosza / albo
 w domu nie dobrymi nad karciem poddanych Kastelami moca
 nia / albo na dawieniu wiezniow status fundwis. A WAM.
 niepoiercy ucyli ich maximas consuetate clementiz, nie owey
 iednak crudelis, quae vincula rumpit Justitiz, ale takley kro-
 ra oddawa kazdemu co iego iest / i wedlug zaslug plac. Tym
 sposobami WAM. rozdzis / rozkazuies posiadom / ciesz hanc
 magnam

magnam domum, aż ledwo nie ą pulsata pede terra wyl-
 Pało legiones, Etore doptero imperio grożily / ut eversam
 libertatem aggredierentur, aż wracalo sie wychodnie usce / aż
 wożnie brat wierny brata niewolnego / Syn Wyca / Wyćiec
 Syna miarolomnego / venti & mare miesajacego sie tumula-
 tu / obediunt Tibi, i u Kamiennego brodu Kamieniec Try-
 umfalnym in obeliscum æternum, ustrcomiona bez Krwi sta-
 wać sedycya. Albowiem gdy opulentia negligentiam tole-
 rabat, prohibuisti injurias Auguste noster. Nauzyłs przy-
 Kladem / iz non votis neq; suppliciis mulieribus auxilia De-
 orum parantur,; ale vigilando, agendo, benevolendo rzo-
 dzi sie Rp. i Kwitnie. Socordia & Ignavia irati infestiq; Dii:
 I sam sie WAM. w-ustawicznych pracach iako jedyny Phoenix
 w-rym iuz wieku z podziwieniem świata iakoby odradzaś.
 Rzućiloć było wprowadzie ścieci świtorobliwej W. A. M. im-
 prezie / cy zaśiedzenie / cy fatalne sil Rycerstwa podrobienie /
 zes pod osmdziesiot Chorogwi wychodzac ze Lwowa / ledwo
 pultrzećcia tysiąca Łoło Tarnopolą i Bára lęczy / ale invictum
 WAM. animum i same nie mogły ferire ruinæ: Ale cofna-
 les Pánskiego sercá / Consilium tylko / cui impar zdales sie /
 Divis Tutelaribus oddawşy. Zamozyls w-Dnieprze stopy
 Krolewskie / aż wrodzona onego Narodu ochota nagonila / i zá-
 gęścila obozy / zawştydzona / iz lubo maturo autumnio i daley
 sava hveme Dominus sub papilionibus. Porwala sie do bun-
 tu i infanteria non leve brachium WAM. / ale i tam bra-
 vium odniosł niezwyćiezony WAM. animus Odpedzila ofi-
 cierow / dala ognia do Wodza niezwyćiezonego / Wodza sta-
 wy nigdy nieumierajacey / wzela w-śkwestr armate ultimam
 Regum rationem, obroćila zapal icy na wnetrzności; dolećiał
 icy znać ale lenwy turbo iakis zakrećil / zamieszał droge W.
 AM. do dobra pospolitego dla wzasow našych podieto. A-
 liści

liści WAM. Sześciem wszystko to ac obtutu ciuś / iubes pa-
 cem, iako słonce dissipas nebulas, wracasz bez krwi / bez boju
 do pokoju. A masz świat co rownego? gdzież wina bez kary?
 a przecie poprawa bez nagany: gdzież w stworze Libertas i do-
 minatio? iedynym WAM tego mistrzem / iedynym ter żrze-
 nicy sroczem, iedynym u poddanych z miłości Oycem / Kto-
 mu nobilissimam vitae partem, serce i wola w debrowolne od-
 daliśmy poddaństwo. Sluchajmy tedy głosu Pasterza pra-
 wdziwego; ubiegamy sie ad aram niezbrodney dobroci iego /
 Kto-ry iasny dowod bierzemy / gdy sie populo tuo sodzić kaześ /
 i w Instrukcyach po Seymikach budziś do prawa i statutu /
 aby sie każdy z Synow Oyczyzny przegladal / co z kluby wpa-
 dło in orbitam miłosciwie wrocić obicuięś / leczyć nad to do-
 mowe diffidencje / Kto-rem corumpunt Rempubl: i fortunam
 iey morantur, kto ich przyczyna / żal sie Boże! niech każdy wspo-
 mini / czego w okregu iey braknie. Stawamy tedy na tym pu-
 blici consilii miejscu / zbiegamy sie ad hanc extremam wsty-
 tlich rózow medelam, strzedz chcemy / ne quid detrimenti
 capiat Nacśnieyszy WAM. Malesiat / powaga przesświe-
 tneg Senatu / swoboda wolneg narodu / dzieło swiatobliwych
 Przedków WAM. Nie p-erwey iednak Konsultacyi naszych za-
 czac auspicia możemy / aż nam waleczny WAM reka rozwią-
 że vsz / i Spiritu Domini napszai / Kto-rego miejsce zśladac
 raczyś / i Kto-rego Numen tutelare dnia wczorayszego przy Ho-
 stiam Immaculati Agni przez rece Jasnie oświeconego i swia-
 tobliwego Pasterza sumus venerati czego mych będzie chara-
 kterem pocałowanie Victicis dextra WAM. Etera sama ie-
 dynie pokor i worne pari fortuna traktuje / do Kto-rey abysmy
 przypuszczeni byli pokornie prosimy.

Nam ztym NB. PMN. do siegodrobliwy reki W. AM. droge sście prawo. Cisnemy sie do nley potornie. Do panem, non fulmina piasia / garnemy sie potornie do odrodia zhlaba P. nst. go adipis prout. Do iako debrotliwy Bog / tak i WAM. dla wstet ch last Panst. ch starbnice otwierasi. Zynlamy penu obfiteci legis panarum niewinni. Azu sie chwiam / by mi w. Hugo Alk. sandra stowy nie odpowi diano. Adeone inventus est aliquis, qui post omnia desideraret aliquid. Adowiam gdielkolwiek okiem WAM. rzucis Populus tuus sumus. Lteyis ale nie zlezyis trocie krcatury. Wstetkie przeswiete Curules dzido to rok WAMoset / te ozdoby / wrzedy / imiona / krcenosimy / Dobrodziejstwa twoie sa Dnie Milosam / Per te vivimus, movemur, & sumus. Co zlowiet to WAM. nowych Dobrodziejstw Emporium, co osoba to benignitatis & clementie WAM. exercitium: Chleb i buzne klosy anna sunt WAM. / wicnym zas poddanym zniwo. I na zimnym marmurze virtutis premia quisque optimus possidet, a pod czes i piro uflame Dobrodziejstwa podpsulac. Zgela servire tibi regnare est. O cozy ty dy iuz wiecy presie / o to sctigowac Mareser WAM. nie wstetko suadz edgles odmost. Obicwils sie czest takos w. humanstwie naszym / krcro WAM. deferimus potornie suplikuaci abyś pro arbitrio, krcro Dii terraq; dedere milosciwie disponoval.

Azu Communicatio Senatus Consiliorum nalezy do oswiecenia obrady naszy / aby przesytna byly potornie presimy.

IERZY LVBOMIRSKI Marszałek Wiel-
ki i Hetman Koronny Polny odda-wa pieczęć
wielką po Książeciu Rádzi-wile Kán-
clerzu Lite-wskim.

W Xpiastowany trzydziestu i kilku lat praco in domi-
 cilio Cnory / Wlary żarliwey Eu Arolom Panom
 swoim i Rp. miłości wychowaney triumfalnych dzieł
 Przodków WAM świadek i pożywym odgłos wielkom dobro-
 czynney zasłużonym szczerobliwosci i słusney wystopnym spra-
 wiedliwosci widok i Instrument powraca dziś do ról i dispo-
 zycy WAM znaczný Eleytor i depozyt wielką Pieczęć Asiestwa
 Litewskiego po wielkiej pamięci wielkim Pieczętarzu WAM.
 Książeciu Albrechtu Rádziwile wależnicy. Ten to jest Nasa-
 sniejszy WAM depozyt który Pana Oycá WAM. Zygmunta
 trzeciego Arola i Pana naszego / mądra / dobroczynna / wale-
 czna i sprawiedliwa oddała ręká. Ręká ná wszystkie sławna i
 pamiętna wielki / z ktorey tak wiele Oyczyźnie naszej praw / swo-
 bod i ozdób przybyło. Atoż hardych nieprzytaciol walecznie /
 swawolnych i powolnych poddanych zwyciężyła łaskawie. Ato-
 ra tworzyła sławne Młastarowi i Rp. potrzebne kreatury są-
 dziła tryumfalne po wszystkich Dáństwach swoich laury i na-
 gruntowniejsza wszystkich ozdób Korone oliwiny pożadanego po-
 koju wleńciec szczerliwie nam uw-ła. Oddała ten wielki depoz-
 yt w rece pomienionego tego wielkiego WAM Pieczętarz /
 w ktorego domu ustawieźna Przodków WAM. i samego W
 AM i ska i dobroczynność heroicas premians virtutes La-
 sz / Pieczęci / Żulaw i wszystkich i wielkich w tej Oyczyźnie
 ozdób i preminencyi dziedzićny ze tak rzekł skład uczyniła. Ná
 ktorego złożyła oraz tak dalece Konfidency swoje Pansko / ze

[illegible]

rať onych zá długim pánowánem šťastiem / i slawa nie tylko
doszedł / ale i przewyśzył.

*MIKOLAY OSTROG Woiewodzie
Poznański Mírśalek Koła Poselskiego do
Krolá I. M.*

NJech nie będzie / *UMA.* ingrator vox status nāſce
zo Rycerskiego náđ inſe / do ktorogo ta felicitas, nie-
iako teraz nabazdziej należy. Niech tedym głosem
wszystcy odwdzięczamy / co ſie nam z-darow tego swiętych / ná-
te šťastliwość náſe pátrzyć dostate nie tylko pobliſſzy ale też i
naodległyſzy od Państw *WAM.* Obywatele. Do kiedy
przyſtożnicy to ſie odprawować znidzie / iezeli nie przy šťastli-
wych początkach pánowania *WAM.* przetrwamy rať niebe-
spieczne tej Rzeczy: Plumaſterie / iezli ná tym to mieſcu / ná
ktorym auspicia pánowania ſwego wszyſcy Królowie Polſcy
brać zwykli / ná ktorym inſignia Regni, iako pignora liber-
tatum noſtrarum chowają ſie ; ná ktorym iako in delubro
quodam, tať wielu Pánów náſch tej przeczney Zorony He-
roica corpora ſwiotobliwych *WAM.* Orodków odpozwá-
to / Na ktore nigdy żaden obywatel tej Zorony ſine Religio-
ne wspomnieć i wezwać nie może. Tu tedy ná tym náſzym Ca-
pitolium Polſkim / Panu ná Pány / niſki naprzód pokłon o-
dawſzy / onemu jednoſtáynym wszytkiej *Xp.* głosem iako con-
ditori & diſpenſatori Regnorum. z-wołało póſtara dziełute-
my / że nam dał ogłodać dzień ten náſzy Oczyszczenie šťastliwy i
pożądany / wszytkiemu Chreſćciańſtwu potrzebny i wojoſy / nie-
przyjaćiolom náſzym ſtroſny i ſzkodliwy ; dzień ten ktorogo ná
Tronie tym *WAM.* uſiadłſzy / iuż ad clavum tej przylożył re-
te ſwoie

Ke swoje i szes'wie zączyński moderari habenas. Oddawa-
 my zatym wierne poddaństwo n. s. W. X. z powinszowaniem
 Państwa tego, na ktor-ś woli my glosami naszymi wierz- i- s-
 nie mniej dla wysoch Prządów twoich chęć / i przecie ko- ty
 Rzecz p- zasług; iako swoich własnych. Wzruszamy i Ocyżnie
 nasz; ze za i- s- k- Boga takiego sobie w- la za Pana / ktor- go
 dignum imperio wprzod doświadczyla / toz dopiero obrat-
 Szes' i we te czasy byty i stusane aurea secula od starzych na-
 zwane / kiedy nie mogli byc milt Potentior, teno melior, kie-
 dy porzeczay na w- s- k- / obierano najlepszego nad w- s- k- /
 ktor- miał panować w- s- k- / a nie mogli byc Summus teno
 optimus. Ten panował / ktor- nabożniwem ku Bogu / mi-
 losna ku Ocyżnie celował w- s- k- Ten był Panem / ktor-
 tak zdrowo rada iako odwaga zdrowia i dostatkow czasu po-
 trzebny zastawiał sie za w- s- k- Ten Królem ktor- sprawie-
 dlwość swięta temperow- i Clemency / i innych osi- k- i-
 mi iako poddanyimi rzadzić mogli / ktor- iako fortuna i star-
 niem Królestw był nad innych / tak ślategności / szegodo-
 bliwości i ludzkości przechodził w- s- k- Sukcesja invitis
 fatis & populis nastąpiła / bo i Bóg głowitła wolnego swo-
 rzyni / wolnym go zarok- chęć miał / i ludzkie racy ledwie
 ludzkiego godni imienia / co sie w wolności nie kochała. Bo
 iako to wielka część wolności obrat sobie Pana ; tak ntemola
 czkac go ab uno a nie chierac ex virtute. Ale nam date P.
 Bóg zaiywać szes'cia onych złotych wiekow / i iezeli kiedy teraz
 do nas redeunt Saturnia Regna, kiedy my takiego wolnymi
 glosami naszymi obrali za Pana / ktor- gdyby sie lot onych u-
 rodził / nie warpliwie byłby rada onych innocentium populo-
 rum, za Króla obrany. Zaczynam niechce la tu o zacnym W. X.
 urodzeniu / ktorym w- s- k- świata teno Monarchow przecho-
 dził dyskurować. Boć to i sam W. X. widził ze generari
 & nasci

& nasci fortuitum Regibus: nec ultra estimatum. Niechce
 cnoty / i meſtwa / ani merita WAM. Przodkow nie tylko
 przeciwko Rp. naſzey / ale i Chreſcijańſkiey wależać / iebym ſie
 nie zdał cudzymi raczey a niſi włajnymi WAM. ozdokami na-
 rabiąc / Ktorými vel adequaſti vel ſuperaſti omnes. Maſ
 tyle ozdob ſwych WAM. włajnych / ze choćbyś był z Przodkow
 ſwych nie takiego nie miał / miecabyś był tego nie uſzedł w.
 Ktorým cie Bog poſpódził. Szczęſcie to wielkie / ze ſie WAM.
 z-tak zacnych i tak ſwiatobliwych rodzicow urodził / Ktorzy u-
 mieli pobożne i przyſtożne WAM. dać ćwiczenie / ale to bona
 indolis z-wychowania takiego / tak preſko wiele caoſ i do-
 brych nabrać przymiotow. Padła na dobra rola ſięba educa-
 tionis ſwiatobliwego Rodzica Waſzey AM. Bo w czym dru-
 dzy długo ćwiczyć ſie muſo / takieſ to razem WAM. poſol / ieś
 ſie zdał od ſamey wſzech rzeczy Maſki natury uformowanym być
 do ſławy nieſmiertelney i ſzczęſcia. Tak to Dobaczyſkie Duſze
 Divinitate Imperii dochodzą wſzytkiego / czego drudzy atatis
 ſeculo & annis nabywać muſo. Ledwie pubeſcentibus annis
 odprawiały curriculum ćwiczenia ſwego proguales zaraz pra-
 ce i niewęſzow wolennych ſwiatobliwemu ſowmu depomoc
 Rodzicowi / rowny w tym Naſaſniſzyſzym ſwiata uczeni-
 kom / Alexandrowi / Scypionowi / Ambalowi i naſemu
 Willełmu Przywouſemu Ktory zaraz w młodym wieku
 ſwym obożnym trudom przywył / tym nad inſe ſuperior / ze
 oni tylko comites były niewęſzow Wycew / WAM. Cauſa
 triumphorum. Jeſli uwierzy ſtupebit pownie poſteritas / ieś
 WAM. ſui admiratione nominis wlecey ſprawał / niſi tak
 długi i nieboſpieczna wojná : Bo Ktorych ani Civiles diſſenſi-
 ones, ani tak wiele wybranych bitew / ani tak wiele poburzo-
 nych miast ſubigere nie mogły / na ſamo Imie WAM. rzu-
 cali bronie od ſiebie / oddawali miasta / przyſięgali poddań-
 ſtwa /

49

stwa / stolice cum insignibus Państwa swego oddali. Na ko-
niec tak obstinata w posłuszeństwie przeciwko Panom swoim
gens, że na ledno skłonięta Pańskie hilari vultu, żeby przesto-
pić rozkazania ich nie zdali sie / sie pod miecz dała / taka mo-
wie obserwaney Panow swoich malacy narod porwawsie
na nich i związanych rekami swymi za więziotow WAM.
oddali. Ale czyie insze teno WAM. tryumfy to były /
nikomu inszemu tylko WAM. przyznane być musza. Dali
tego dobre experimentum Obywatele Moskiewscy / że nie
ulla vi, ale indole WAM. subjecti oddali sie / kiedy oba-
czywszy że im fata takiego zadrósali Pana / umieli sie in
primum restituere gradum. Do lubo in visceribus tyle
worsta mieli lubo tylekoć z Korony naszey przezacni Hetmani
na nich następowali / meynie to wszystko przetrwali. A takie
impety nie czym inszym dzielem teno samey WAM. re-
tundi poterant. Dziwować sie przychodzi / gdzie sie ant-
musze tamtego narodu podzieli / że ktorzy nam doptero mi-
nitantes signa circumferebant, ad famam tylko adventus
WAM. bronie im z rok wpradły / i ktorys admirabili au-
dacia ledwie z-zbroynem pulktem nie tak z-worstkem zastá-
wiać sie przeciwko nieprzyaciolowi temu przysiedl / onemu nie-
przyaciel nanquam congregi ausus skrywawsie na fuman-
tem Patriam potezyl / i sam ich Car w lednym tylko mie-
sacie zamkntony / barzicy Captivum a mlieli Principem a-
gens zbal sie cessille Imperio WAM; ktorys circumfe-
rendo victricia signa sua po wszytkuy ziemi tego aż po same
Wolge zwycięstwa twego erigebas trophaea, iuz nie bylo ani
u nieprzyaciela nadzieie ani waplności u nas / żeby miał
byl dlutcy tamten narod wterwać / obsidionis mala tak dlu-
go w-ziemi swolcy tolerando. Ale niech to drudzy na fata,
drudzy na rozne skladala przyczyny / la tu amorem Rzeczyp.

WAN przypisule. Już sie pokazywały femina Turceckiey
 wojny / iuz o aparatach niezmiernych tego praeonis orbis
 przeciwko nam przychodziły wieści / a **W**AN. volales tu
 pro Patria periclitari, a nizeli tam extra Patriam imperare,
 i rutuprowawşy potracone Prowince / dawşy Moskwe
 poiodany poşoy / powroćiles sie na to / zebys vindex krzywd
 našych / na wszytko Chreścianstwo następującemu nieprzy-
 tacielowi zabiezał. Bedzie to przeciwko Oyczyźnie našey i
 wszytkiego Chreścianstwa **W**AN sławne meritum, po ki-
 leno pamiotka tak wielkiey imprezy cwoć bedzie. Poruşyl
 potestate sua wszytkich częścí swiata podległych sobie na ie-
 dne swiata wszytkiemu szczęśliwy paganin ab Oriente, wi-
 dział Polşka ludzic ktorzym sie ledwie przedtym malowanym
 dziwowala / nie dosyc na tym ale i Łana Tatarskiego ze wszy-
 tko orda cokolwiek mieli virium do kupy zebrał choc nas uno
 icu prawie potenciey swoie zetrzeć; i z ktorzym żaden nigdy
 Monarcha przedtym potedyntkiem nie wojował / i owsem z
 ktorzym wielcy Monarchowie / subnixi wszytkiego Chreścian-
 ństwa posilkami / nigdy nie wşkorali / przeciwko temu **W**.
AN. z tak małym Woyskiem certior mortis quam victo-
 ria posiedles / sławnego onego Władysława Jagella krwie dla
 obrony Wlary świętey wylancy przykładu nasładować. Niech-
 że sie nie chlubi fabulosa antiquitas Leonida z Lakondami swo-
 mi. Pokazywał to náš Septemtrio, że sie nie tylko w Gre-
 cyey tak meini Lakonowie rodzo / tym nad tamtych našy le-
 pşy / że nie locorum angustis freti, ale we krwi i dzielności
 swey / miasto walow takich pierśi swoich nadstawiaoci / nie z ja-
 mym tylko nieprzywacielem / ale z głodem i choroba woiniac /
 wytrzymali wszytko / pokazując polşkiego S. ptimerionu vires.
 Do non temerariis eruptionibus, ale multis, post multos
 confictus, praelius prymusili Tyrana z wielko płodo tego /
 pola

polá sobie uślopić / i zwycięstwa. Porydżle wpámietne wieki /
tak niestychana W.A.M. odwaga; ale nie mniej animi mode-
ratio. Było się z-czym pochłubić / ale W.A.M. ntechétal pro-
speritate rerum in vanitatem uti. Żączył skromniejszy
z tamtego miejsca wrócił się wielko o sobie ludziom gra-
nić nadzieje / Którego tak wielka sława nie odmieniła. Wsa-
my w Bogu mocno że W.A.M. Krolew naszym będąc /
tey Korony nieprziaciele zerzecz / albo uskromił / tak że pocho-
d od nich W.A.M. beneficio mieć będziemy / Ktorys Krolewiczem
będąc / także z nich odniósł zwycięstwa : Naprzykrzyłeś się
W.A.M. tak temu poganstwu / że národ ten Ktory ad su-
peritionem subjectus est panom swoim / wolał znówu o
woynie myślocego zabić / anizeli znówu wojne pozynąć. Wład-
ka to i niestychana sława / że iedni monarche swego / W.A.M.
Kwoli w-więzienie oddał; drudzy zabili; a nie ex plebe
Principum takich / ale iednego napoteczniejszego / w-naszym
Septemterionie Páná / drugiego zaś takiego / Ktory Czesi
trzy światá posiadł / ostatkiem Europy wszystkich inšych
Pánów podzielił. Czegoż iuz nie dostawalo ad veram Prin-
cipis formam, W.A.M. W-dziele rycerskim / i miłości prze-
ciwko Oyczyźnie / nie miałes sobie rownego Na Seymach
przy bołu Oycowski siadał; nánykles doskonałe / comitate
i ludzkości czynić wstyd wszystkim inšym. Nieprzysłani pri-
watne in bonum publicum, między ludźmi wielkimi / aucto-
ritate Tua iednales / przaludendo Hydris, i pewno czyniac
nádzieje ze zá pomoco Boga W.A.M. tak zatoczony świat / us-
pokoił. Cieszyła się Polska ze takiego miała Principem, Kto-
remu do przymiotów Krolewskich nie nie dostawalo: Sam
tylko capacissimus animus W.A.M. zdał sobie ięże nie mieć
dosć. Żączył suscipis iter, W.A.M. przykładem inšych
Krolow i Práwodawcow dawnych ad alienas Nationes,

chęć obcych i odległych Aratów/ ludzie widzieć i obryzgać. A-
 leby raczej tryumfem te W. A. M. narać peregrinacyo.
 Przysnawalo to Chrzesciāstwo w sercu W. A. M. co sie
 przysnawac Liberatori suo godzi/ lubo pro summa mo-
 destiā W. A. M. chęć być in incognito. Bo wyrzynał
 wstępy ze rąk indolem Bog tylko Aratom pozwala. Za-
 czym wstępie cum iubilo był s przymowany/ i każdy W. A. M.
 obaczyć miał sobie pro parte felicitatis, tak dalece ze i sam Oy-
 cie S. uznał być Decus Septemtrionis W. A. M. chęć exē-
 plo W. A. M. iako communis omnium Pater, inq. Prin-
 cipes accendere do obrony wiary S. Bo iuz W. A. M. na no-
 we co raz pro Repub. udatć sie był prace i odwagi/ chęć i-
 owo Parmenionis encomium (iako sie i stało) otrzymać/
 Eteremu to dano świadectwo historie/ ze Alexander wielki
 nie wielkiego bez niego/ on siła rzeczy wielkie bez Alexandra sprá-
 wil. Taki miał być Pan nasz obrany/ Etery nie przez fakcy i
 domowe wojny/ ale monstrante celo przez Duchā S. inspi-
 rationes był pokazany. Iako respondit votis enectus, Kie-
 dy w tak wielu rozrozniōnych radach i animusach/ tak iedno-
 słayna na W. A. M. nie tylko głosow ale serc stanęła zgoda/ Kie-
 dy czego ten pierwszy przykład widziemy/ iaden sie ozwać a-
 mulus nie chęć/ i z Eterego enotami niēt zrownac nie mogli/
 z tymi amulari wstędził sie/ Kiedy w tak wielkiej Eupie lu-
 dzi/ ze im pola nie stawało/ w takim milageniu/ divinam il-
 lam vocem J. M. E. Arcybiskupa Gnieznskiego/ i prawie
 ex divino consilio prolatam, Eterę W. A. M. za Pana młā-
 nował słuchali/ Kiedy na koniec/ tak zgodnym i nabożnym ser-
 cem i głosem choć rozney religiey ludzie/ w onym piastu Ete-
 rze Bogu nieśkonezone dzieki oddawali etc. etc.

.Votum

53

Votum *STANISŁAWA LUBIN-*
SKIEGO Biskupa Płockiego na Seymie
Anni 1628.

MOgłby sie kto dziwować czemu Bog stworca Niebá & Ziemié będąc od wieków w swojej nieodmiennej trwa-
 łości rzeczy inne wkrótce stworzył skłonne do odmienno-
 ści. Nie potrzeba iednak dziwować sie temu. Do czas gár-
 niec opus manuum figuli pytać sie może Zduna swego Gje-
 musz mie do posługi wzgardzoney a nie na usługę do stołu Broi-
 lewskiego ulepil. Cożkolwiek jest na Niebie i na Ziemi stwo-
 rzone Vnius figuli opus sumus a nie labiaście opus, ieno ie-
 den defekt se w nim odmiana. Co słieszniejszy i doskonalsze-
 go in rebus creatis być mogło nad Anioły? Sama ona zacna
 creatura suae conficia formae magnitudine sua corruiť, Cre-
 ator in creatura reperit gravitatem dla pychy do piekła strą-
 ciť. Odmiana z-wieczna zguba! Cielowiek od Aniołow ie-
 dnym stopniem niżej gloriá & honore cōronatus. Żeśd
 Aniołowie spadli rey zarzucił marney gliny w Niebie miejsce by-
 ło naznaczone. Erat in tanto honore sed non intellexit, ju-
 mentis insipientibus comparatus est & similis illis factus, ex
 immortali mortalis, ex libero cive celi & domestico DEI
 servus peccati. Niebiosá tak słęgnie światłościá i gwiazdá-
 mi ubafrowáne / mocne / wielkie / Fecit calos ære fusos á
 długoi trwać beda? pismo Swiete powiada Celi mutaban-
 tur. Quid autem de sublunaribus sentiendum? Woda w-
 krew / ziemiá w-popioł / powietrze w-wode / tak wiele po-
 trawo w-substancya tak wielu zwierząt á za sie nie codziennie od-
 mieniała? Nie tylko iednak te rzeczy stworzone / ale i Monar-
 chie / Królestwa / Rzeczypospolite od Boga postanowione / i

tań rozszedzone / że in suis principiis sive unius ex lege imperantis natum intueri oporteat, sive multorum meliorū, sive universitatis imperio obsequi necesse sit mialyby mieć immortalitatem. Gdyż do każdego Arcelestwa i Państwa dal Pan Bog przystawia Anioła z-górnych onych potentatów. Ale takich i ci z-jako sie nie zgadzają. Stawia sie u Daniela Pro-roka Aniol Przysław i stoz Izraelskiego Państwa: Princeps Persarum (to jest Aniol stoz tego tam Arcelestwa) restitit mihi viginti & uno diebus. To i tam resistentia, pugna, & victoria, ortus regnorum mutatio & Democratia in Monarchiam, vel è contra, ad extremum interitūs.

Wiec choćby sie też teraz znalazł mody taki legislator taki był Solon co Atenyżłom / Licurgus co Spartanom / Seleucus ktory Locrensisibus leges scripsit, albo tak Świe-ty i z-Nieba nauczony takó Samuel ktory żydom jura regia podał / a wszyscy ci in scribendis legibus immortalitatem rerum publicarum spectarunt. Niepowiodło sie im to lednak wshytkim. Zginely te Rzeczypospolite & subsequens atas do-znala i doznowa etiam optimè optimis legibus constitutas Respl. dissolvi moribus. Wshytkich Państw prawa osłro-żnie pisane / tylko to są remedia & fulcimenta contra ruinam ubi à primis principiis discessum est: Contra malos mores optimè conduntur leges, eò usq; duraturæ, dum prisca moris extat aliquod vestigium: Nam quid mores sine legibus? I dawny Poeta napisał: Non legibus sed moribus antiquis stat Res Romana. Ale incunabula & incrementa Imperiorum omnium nie prawy leży sprawa urosły Wshreko to miewo i odwaga wolenna / sprawila co na świecie ma sławe. A że modymi dyskursami z-malego wielkim sie nie uczynił / A że konstytucjami Rzeczyp: nie udziwniał. Pasterzy Narod Rzymski / ubogi / nieumiejetny / w ten czas urosł i świat o-ślodził

siobla! / Kiedy nie nie umiał / Kiedy do Senatu zwolywano
w trube barania zatrobiwszy: Buccina cogebar priscos ad
jura Quirites. Totus & in pharetris ille Senatus erat, Kiedy
pro signis militaribus miał woske ślana na tacy wytkniona /
Kiedy w baranin Kozuchu na lanie de summa rei decernebat.
Dopiero to anno trecentesimo ab urbe condita leges istae
scriptae, dopiero on Senat zwiłkł sie z Kozucha / o piety su-
knicy czynił staranie; a kiedyby był w starey chodził Salva fu-
issent omnia. Purpura & elata vestes Rempl: perdiderunt.
Tęwałot to tam męstwo długo / aż tantum peperit Imperi-
um, partly Imperio rás odwagą i męstwo pokoy i prozno-
wanie przyniosło / zbył / zaty i nierząd / a zaraz potym
zgnęba. A dotęgot to Konca odwagą i męstwo ma zmierzać?
Ten jest cęć / tym sie Koncy wbył sprawa wielkich zacność.
Nierządem gina Panswa / nierząd Korony zdiera Krolom
z głowy / z walecznych ludzi czyni imbelles, z wolnych i swo-
bodnych niżejma nie wolnik. Kiedyby wżdy ab interitu do
rzadu do męstwa by regres / zostawałaby nadzieja perpetuan-
dorum Imperiorum; ale tak res comparatae sunt, że a pri-
vatione non datur regressus ad habitum, Co teżeli in aliis
verificatur, in eversis Regnis & Imperiis na oko obaczyć ka-
dy może. Marzem niekiedy plynoc Servius Sulpitius zacny
i mocny Senator Rzyński / upatrował po brzegach vix vesti-
gia extantia nobilissimarum Graeciae civitatum. Tu Co-
rynthus, tu Athenae, tu Magara, tu Aegina, ledwo znał
zostal że te tu miasta siedziały Etere niekiedy longè prolato
Imperio wbyłtemu światu straszne były Ciesnoc zaty przy-
taciela swego in morte filiae tym konkluduje: Nos homun-
culi indignamur, si quis nostrum interiit, quorum vita bre-
vior esse debet, cum uno loco tot urbium cadavera proje-
cta jaceant. Ciupnie trupami nazywał ruinas urbium. Bo
tak ten

takó ten sui wiecocy non redit ad vitam talę i upadłe Rzeczy
 i Królestwa nie powstało. Dziwimo sie Politycy czemu Rzym
 z-małych początków wielkim sie stał / i do tak sceney przyszedł
 doskonalszocy / a ex ruinis ktore wieksze były niżli orientis
 civitatis pozostałki / nie mogli sie ratować / nie mogli przysć do
 siebie? Toż widzimy maximis aliis Imperiis & Regnis ac-
 cidisse, tak że do tych czasów Grecyey w-Grecyey / Macedoncy
 w-Macedoncy / Kartaginy w-Kartaginie / Rzymu w-Rzymie
 szukamy ne cadavera quidem tantę magnitudini paria ex-
 tant. I snadniey było post everfam Romam niektorym no-
 wym miażdżkom Włoskim asserere famam & libertatem,
 florere bellica gloria, excutere jugum barbarorum, prę-
 ferre imperia, niżli sie poklepić Rzymowi! Venetiarum,
 Florientinorum, Genuensium, ktorych verus Roma ne no-
 men quidem audivit poslednieyszych czasów res terra mariq;
 pręclarę gestę leguntur, de Roma siletur. Illa olim Vrbs
 domitrix gentium w-krótkim czasie lat kilkadziesiat od Got-
 tow od Wandalow albo raczej a conjurata totius Septem-
 trionis in suam perniciem gentium eluvione quater capta
 & everfa legitur, Prawdziwie powiedział S. Ambrozy. Æ-
 terna lex jubet, orta ut occidant, nata ut moriantur.

Ziedyby z-madrey takley i pobożney Polityki miedyle pomá-
 cal pulsów Oyczyzny naszey / poznalby snadnie quantum ab in-
 teritu distet. Nie trzeba nam ich z-kąd inąd wyzywać sami
 widzimy nos extremis laborare. Declinatio ab optimo sta-
 tu ad dexteriozem certissima crisis proximi interitus. Czyin
 była in vigore & virili robore mocna i poteinie trwałoca
 nasza Rzeczpospolita? Była naprzod Majestas Principis kro-
 ra w sobie amorem & timorem subditorum matac sine ul-
 la importuna vi trzymala z-postrachem wstrętkich postronnych
 nieprzyjaciół clavum Imperii. Nie chwialo sie to Sceptrum
 nigdy

nigdy w roku Pánów naszych. Bo máloc trlé za Dyrektora
 prawo popolite / kiedy według mego co restazali / promptum
 erat civium obsequium. I lubo czasim necessitas extra or-
 dinem co miec chciala / nie dysputowali privatim jurené id
 facere juberentur. Bo rozumicki / ze takowa intempestiva
 tergiversatio mera esset timoris confessio. Zawsze na to pá-
 mietali Salus Patriae suprema lex esto. Dyl do tego w serkim
 equestris ordinis per modum Senatorius ordo ktory iesli w-
 ktorcy inszy tedy w naszy Rzeczy byl moztze i zgodnie postá-
 newiony. Non nati consiliarii, sed lecti; non aliunde
 adiciti, sed Patriae Cives; non titulis exoticis fulgentes,
 ale Szlachta Polska. Razzy z nich rozumal jeble dictum:
 Senator vitio vacato. Ceteris specimen esto. I terazci
 zaprowde iidem esse nitimur, i niewim co sie dziele / cujus
 culpa accidit, ze magnam partem priscae existimationis a-
 misisse videntur. Starozyna ena pewoga elanguit, i co
 przedtem przedkrowie naszy loci ipsa maiestate obtinebant,
 nos ne legibus quidem tenere possumus. Czegos zgola w-
 Cypranie naszy nie deslawo. A smiele takbym rzekl: Multas
 imperandi leges habemus, parendi verò nullas. Wszyscy
 do roztu / do konsultacery / do pisanla praw / do sadow / do
 zamieszka; a do przestecynego według prawa postusenswa
 jad-nie szlencay Summum & Sacrosanctum magistratum
 uszysplurami slawy / fideis criminibus perstringere, publi-
 ce obloqui inszych urzedow przednich sprawy progressy szaco-
 wać / do imwidny podawać / tak u nas rzecz zwyczyná / ze nie-
 takto na statkach publicznych / ale i na prywatnych czasim przy
 kuslu / przy debaty myslil nie inso mowa. Tam zaraz temera-
 ria iudicia; tam precipites condemnationes, tam publica-
 rum functionum usurpationes decernunt absente reo, con-
 demnunt sine accusatore, judicant sine appellatione. Stad

Majestas Principis, dignitas Senatoria, Magistratum potestas, Sanctissimarum legum vis in contemptum **wyrytło** **poszło**. **Prawa pisemy** in confusione, i nie tak spectatur salus publica, labo bogoda privatorum. Ordo contra ordinem, prawo na prawo / mocniejszy na słabszego. **Wiec nad to każdy o sobie siła rozumie**. Certamen laborum nullum prae iorum maximum. **Kiedy sie pada** occasio alicujus accessionis, omnes primi esse volumus; **Kiedy electio** meliorum qui iudicii praesint na **Sędziwo / na Depusactwo** **wnet zaraz sto w-iednym powiecie** **Kandydatow** **znaydzie sie**. Per manifestum ambitum ad manifesta properatur perjuriam. Corrupti iudices priusquam corrumpantur. **Oplaci- wac to raczy przechodzi**. **Bo za tym nie trzeba** **innych** **pulsow** **macac w Orygynie** **naszy** / **nie trzeba sie** **pytac dla czego** **domi** **forisq;** **parum** **ad votum** **successus** **respondent**, **ze w- sprawach / woynach / i radach** **naszych** **tanquam** **impii** **in interitu** **ambulamus**, **fami widzimy** **nierezd / zaraz** **ostanniego** **trzeba** **wyglodac** **upadku**.

Widzimy **nie rzad / ze** **Majestas Principis** **spoliata est** **amore & veneratione**, **spoliata obsequio**, **wyszuta z rego** **wyrytłego** **co** **in libera Republ:** **legibus** **salvis** **poddani** **Panu** **powinni**. **Mote J. B. M** **Pat** **nasz** **Christi Domini** **propheticum** **illud** **insonare**: **Ubi est honor meus**, **ubi est timor meus?** **Stąd** **contempra** **suprema** **Authoritate**, **contemptus religionis & pietatis**, **contemptus** **nie** **lata-um** **Legum**, **contemptus** **publici** **consilii**, **cuius** **vix** **imaginem** **retinemus**, **suspecta** **consilia** **publica** **omnia** **ad** **privatos** **conventus** **revocantur**, **compago** **uniti** **Reipubl:** **corporis** **laceratur**. **Odrowe** **radzy** **lekarstwa** **w- sprosna** **truc** **nie** **sie** **obrac- caia**. **Sacym** **rozrywante** **Sermonow / targante** **Rieczyp:** **po- d- brenie** **opagne** **sinistris** **opinionibus** **suspicionibus** **omnes** **la- borant**

horant paucis admodum publicæ salutis cura. **3-** Pod su-
blato legum, quarum nulla est certitudo, nulla execu-
tio, metu, antiquaris scelerum pænis, passim tumulti,
gromady / swawolne kupy / mizeboystwa / luptystwa powstalo.
Ale sie odwazy na zniewage prawa i zwierzchnosci temu wpy-
rko impune wolno.

Widzimy nierzad w takieysci dziebiesci w sprawie
Rzeczypospolitey. Nunquam plenus in comitio senatus tak-
by to byly entia quædam rationis, nomina sine re. A przodo
bowie naszymy chcieli miec hunc ordinem, & ornamentum di-
gnitatis, & presidium salutis. Widze i ja sam rzecz byc
przysto esse Senatorem; & aliis subesse, consuli & non con-
sulere, i we wszystkim ab aliorum sententia dependere. Wiec
kiedy jsi Senatorowie winni / a kiedy ci dobrze radzo non au-
diuntur. Jakożkolwiek jest / przecie jednak Confessus fre-
quentissimi & ad numerum pleni senatus nie trzeba woytis
zaby mi. i ingens pondus ad salutem publicam tuendam.

Widzimy nierzad w nieochocie do sluzby Rzeczy-
pospolitey / Wielcey co po wszystkim Europie gdziekolwiek
wielcy syzali owoenie tanquam ad certam palæstram virtutis
& gloria beali sie / i slawie miesancetelnego Procy i w cudzozi-
mich historyach pelno otrzymali. In visceribus Regni he-
tmani / Woytko Koronne z nieprzyjacielem mescie dzieła od-
prawiajac kilka lat harcilo. Jako ich malo Procyby z ochoty
voluntariam & gratuitam militiam professi do woytko dla
czwiczania i slawy b. zeli / a podobno (pudeat nos presentium
temporum) ledwoby sie ich kilka nalazilo. Moglbym wspo-
miniec smiesze przyklady z talowey ochoty wielkie supplementa
exercituum fuisse. Juz sie to dzialo za pamietci i prawie w-
oytach W. A. M. / Kiedy eu na tym placu honoris causa byly
wspomnianie i wyliczane odwagi ludzi zacych nie za plentadze

zacięgniętych. Wszak dobrze pamiętemy Iskie było warszko za-
stawny pamięci Hermana Pana Zamorskiego prawnika Mi-
chłowi w-Mulaniech. Siedzą ięże w-Senacie W. R. M.
i z wielkiej Polski i Litwy longinquam & voluntariam mi-
litiam na on czas profelli z-krotych był piewszy do portania
usiec.

Widzimy nieczad w oddawaniu sprawiedliwości / Ktora
Kiedyby suis constaret numeris nie szczyłoby sie prawola si-
laby też ludzi ubogich / utrapionych też cichlo. Spasłomayby
sie każdy w-domu osiedzial / nie byłoby też gęsto biużmone
imie Panskie / uśtalyby sprosne grzechy. Nie ma się to w-Polo-
sce sadow / Kary na cudzolożnik / na concubinaros, na ince-
stuos, omnes libertate Polonia defenduntur. A naprzodo-
by trzba leges pietatis Christianae sancire, Ktore wprawdzie
za Perwółow naszych były w resu juris spiritualis, ale to im-
pia suspensione executionis abrogatum, i tak publica con-
cessione peccatur. O jadaż rzec moge co S. Cypryan:
Nullus de legibus metus, Patronus pravariatur & deci-
pit, Iudex sententiam vendit, qui sedet crimina vindicatus-
rus, admittit, & ut reus innocens pereat, fit nocens iudex.
Inter leges ipsas delinquitur, inter jura peccatur. Powro-
te rzec despicznie moge / ze sie to u nas działo inspektante
Magistratu scelerati, infames, publicę observantur. E-
xecutores legum Starostowie Sancti sunt si Societatem
cum jure victis non habent. Ale i ci / & qui iudicii præ-
sunt, publica crimina quorum ultores esse debuerant za se-
dne u mato sobie potynnos. Scelus ingens & sim falsus va-
tes interitu Reipubl: vindicandum!

Widzimy nieczad in suscipiendis & gerendis bellis.
Belo to tedno inter Sacras Romanorum leges prawo: duel-
la iusta iuste gerunto, Sociis parento. Se & locios conti-
nento.

fento. Populi gloriam augento. Domum cum laude rede-
 unto. Militiae ab eo qui imperabit provocatio ne esto.
 Quod is qui bellum gerit imperasset ius ratumque esto.
 Posi bylo to u nich me tylo in scripto ale tas in uia, bylo i
 twolo imperium. Tacti powiadala Politykowie / ze ta
 Rzeczpospolita naduzy w-dobrym teraz rzadzie / que non
 otio torpescit, sed continuis exercetur bellis. Dylo ntes
 Rady w Senacie Rymss in Consilium i deliberatio: vtrum
 vltra Carthago conservanda vel evertenda sit. Madrze
 i tylo rzadze same potym pozajala politycznie Scipio Nasica
 przyprowadzal: Emulam virtutis Romanae conservandam
 esse urbem, ne ea eversa sublato metu virtus Romana mar-
 cesceret. Eversa Carthago, securitas & otium successit
 zarym doszedy / tozdosy, ambicye, tumuly, Civilia bella, in-
 teritus. Niala zaryse i ma Politya occasionem exercendae
 virtutis. Tact nas Pan Bog chcial w tym zarym ofregu Oy-
 zym, nasy i miec i poszady / ze ze w sztych stron many vel
 apertos hostes, vel suspectos amicos. Ale zaprowde valde
 nobis optandum esset, pace aliquando potiri. Bo te woy-
 ny non nos exercent nec ditant; sed atterunt & consu-
 munt. Ieno smi Madziarscyq veteris militiae artem no-
 runt. Bellum bello nutriunt, bello & potentiores & diri-
 ores fiunt, militem proprium habent, fructus stipendio-
 rum w domu tostawia. Samym prowiantem major pars
 stipendiorum expletur, a prowiant non tantum sine detri-
 mento sed cum utilitate publica prospicitur. Miles domi-
 natus, legibus patriis assuetus, amore patrie, & religione
 quilibetque est imbutus, arbitrari suo sine concessione
 publica minimam rem auferre capitale esto. Agricolt e-
 xercent agros, artifices artificia, tanquam pax esset, me-
 tunt in bello nonnisi ab hoste. Vnas i tylo tedno classi-
 b a cura

6
cum insonuit hupierwsza calamitas oppressio pauperum.
Nagesthe zatym do P. Boga glosy in maledictione, in dete-
statione belli, a pretko do usu Dostch przychodzi gemitus pauperum. Nie bylo i bez tego za przodkow naszych przes-
cie jednak cos longè moderatius wspomni to com kiedys
stysal. Byla takaa u nas expeditio woienna. drab (tak na
on czas hazyuka nazywano) nondum armatus do hebaa idae
arzewszy u chlopa polce miesa przytnel sie do niego choc
sobie na sniadanie sperke urzniec. Ch'op hamule / i pyra co
czynisz! Drab odpowiada: woynac teraz. Wprawdzie woyn-
na mowi chlop / ale nie do mego polcia. Odbronil sie na on
czas chlop; teraz u nas woyna i do polcia / a daleko do komo-
ry / i do skrynki / i do stodoły / i do obory / a nad to wysy-
tko i do zony / i corek bywa. Bywa to a czesto gemente
iustitia, sine ulla vindicta. Jakom rziki bywalo przydym
cos temu podobnego / zabiegano jednak temu / i o woynach
inaczej nizli my teraz radzili.

Przodkowie nasi mieli to in usu, calami oraz silami
odwazac sie na woynie / lekce sobie iadnego nie mogli nieprzy-
iaciela / ochotnie gdy byla potrzeba zdrewia i dostac si miesli
na plac dla oyczyny / inshch rz. czy kost szacowany byc moze
woyna infinitos poscit sumptus, a tesli kedy tu pawnie ma
mieisce vulgare proverbium: Bis laborat iners bis solvit a-
varus. Nie odwazyli sie raz tak tako potrzeba / prozny kle-
dy niedostateczny kost uczynil / a na drago i rzecia odwage
daleko wiecey wylazyl. Woyna ma byc krótka / a miesza cho-
poteczna. Wlosy to nazywala i uza Hesiacorte & e grossa.
Dluga by naszczelinsza uprzykrzy sie / niepoteczna nie moze miec
optatos succellus. Ukazowano na przyszym Torunskim Seys-
mie dostateczne quibus viribus & quanto sumptu bellum id
geri oporteat, radzono aby oraz poteznie odwazylistszy sie;
ale nie

Ale nie miała miejsca ta rada Skoro porzuciśmy / tarda & parva
 decreta supplementa, diu retenta stipendia, i nieprzyja-
 losci śmiłości na wytrwano dodali / i nas w-długo wojne
 wprawiłi / i do niewymownego kosztu przewiedli / Etery
 iakoby śniować / i z-tod praesidium salutis publicae prospice-
 re tu na tym placu decernere oportet. W-takowey świeżo-
 cey nadare defectus patrimonii publici non expedit. Lu-
 bo podobno i nieprzyja- sam widzi nos fessos videri. Ale
 kiedy potrzeba / odwrotnie silić się i gwałt sobie czynić potrze-
 ba. Jużżeżi i tak Bona tanti sumus, abysmy pokazali wpy-
 tliemu światu / vita ipsa chariorem nobis esse dignitatem
 & libertatem nominis poloni. Nie dogada tego nieprzyja-
 ciel ut nos victos esse fateamur. Porachujemy się tylko z so-
 ba i z-silami naszymi a odwazmy wstąpić na Etyrę i porozną
 wojnę / na odrzucenie naradzoney przepisy naszymi sławy / i
 odietych Provincyi / w-ten czas nieprzyja- użna co Polska
 i Litwa / kiedy chęci przysłoi / Kiedy salutem publicam, li-
 bertates patrias, decora majorum suorum weźmie przed się /
 potrafi zagać i chwalebnie skonczyć może. Nigdy Rzymia-
 nie wietrzy i Karomany nie byli / takżo kiedy post Canensem
 cladem invictos gesserunt animos. Była to porozna proba
 virtutis Romanae, acie & bello victos non succubuisse ani-
 mis. Wydać się temu nie może facundissimus Histori-
 corum Livius. Succumbam inquit oneri, nec aggrediar
 enarrare, quae differendo minora verò facio. Nulla pro-
 festò gens tanta mole cladis non obruta esset. Wyliza
 potem takżo Carthagenenses priori bello Panico ad Saga-
 tes-Insulas navali praelio victi, lubo daleko ta mniejsza była
 niżli Canensis clades, takżo iedną animis conciderunt, że za-
 ra: victos se esse professi, Sicilia & Sardinia, de quibus
 bellatum fuit, cesserunt, seq; vectigales populo Romano fe-
 cerunt.

cerunt. *I drugi zaś Bieda śmiego Anibala* Scipio ad Por-
 tas Carthaginis porasit/ lubo supererant integrae maritimae
 vires, *Miasło swoje w-porejny obronie*/ uno tamen paelio
 fracti deditionem fecerunt, arbitrio victoris fortunas suas
 libertatem vitam deniq; permiserunt. *Nie tak Rzymianie*
 victi. Pacis nulla mentio, non legati ad Annibalem depre-
 candum sistendunq; bellum missi, *wszystcy* ad tuendam Pa-
 triam intenti, unius diei mora *wnet przysli do siebie*. Za-
 raz potym *nie tylko* tota Repl: , ale też i privati maximis
 quibusq; periculis maiorem pro Repl: animum gesserunt.
Scipio młodzieniasz uszyslawszy se auctore Metello iuvent
 Romana fugam aeternaq; Patrocinja circumspiciebat, stri-
 cto gladio & iuramento professus Patriam se non desertu-
 ros, *boiazliwie rozpleksa słowozoney* młodzi zemyśli do sławy.
Nasze to teraz pole do sławy Podobno fortuna albo raczy nie-
 bo chce mić experimentum virtutis no strz, & quantum in
 adversis animi habeamus, lubo non acie victi sed belli ra-
 dio fracti videmur, *poniekad puscwshy nosz chodzimy*/ rede-
 at modò pristina in praecordia virtus, *nie bedzie tak barty*
 in ferendis conditionibus *Nieprzylacie!* / *spadnie z scropu*
szczęścia swego. Do pavnice lege communi mutationis te-
 netur: Ad tuendam magnam felicitatem maiore felicitate
 opus est: *My iuz sami widzimy w-ter mierzcie nierząd nasz* /
strpstwo nasze / *niecodwage nasze*. O nas idzie expurgisca-
 mur tandem aliquando, & errata nostra emendemus in
 melius. *Mogłoby sie wiecet tych nierzodow wspomniec* Eto-
 re nam zgube *przekazano*. Agonizat corous Repl: nollra
istego iednak viget anima *istego* spes *ist* vitæ, non est de-
 sperandum *choć zle pokazują sie nie tak na* *Niebie* tallo in per-
 turbato Repl: statu prognostica, za *blagosławienstwem* i po-
 mocy *Boga* *wschmogacego*, Etozy Author & conservator
 est

est Imperiorum molamy leżęcie się rękować. Niewolone ale
 jednak takie leżęcie się habenz Imperii nostri. Trzyma ie J. A.
 M. P. A. M. w. Arolewskich rełach swych przeszło lat 40 w
 podziwieniem wszytkiego świata poteznie i szęśliwie. Nie
 może to być / aby ten currus quo publica salus vehitur miał
 zówse secundum & rectum tenere cursum. nachylić się eżę-
 sem a eżasem i drogi ustopić musi. A ktoraz Rzecz: w swo-
 im szęściu była bez tego? ratować i kierować go my mamy
 iakoż ero i teraz dla tego hoc publicum consilium obimus.
 Do eżego że nam przychodzi ze leżęcie o sobie non intempesti-
 ve radzić możemy sprawa to Boga wszechmogacego / ktore-
 mu iako statūs nostri conservatori, publicę salutis Authori
 i na tym miejscu niech będzie eżęć i chwala. Non repellet Do-
 minus plebem suam, vineam suam dilectam quę palmites
 usq; ad mare extenderat, & dominabatur a mari Pontico
 usq; ad mare Balticum. Obroni od tego drapieżnego zwierza/
 tylko niech tu nie maie miejsca impie voces illorum qui di-
 xerunt: hereditate possideamus sanctuarium DEI, ktorzy
 vota piorum piis dicata usibus adscripta Ecclesiasticę he-
 reditati do swarty rownalo / i ktorzy privatis postulationi-
 bus opprimunt jura manifesta & sacras immunitates. Ato-
 solwieć taki jest niech wie quia ponet illum Dominus ut
 rotam, & sicut stipulam ante faciem venti, ut lutum pla-
 tearum delebit illum. Implebit faciem ejus ignominia,
 będzie maledictus in agro, maledictus in prole, maledictus
 in morte. Et ex hac occasione iako Biskup Mazowiecki
 przypominam i kęcie się / że w Diecezey moiey nad sakazy
 nad spiski Przodków naszych publice docetur & exercetur hæ-
 resis. Ożęćcie się synowie moi / Oves pascuę meę, zabieźcie
 temu. Już tu i Arian i Calviniani ponunt Cathedralam
 contra Cathedralam wsiewalo iady swe / proszę ludzie w-sidla

sat inſie precipitant. Jaki Diſtety proſi o pomoc contra-
 lapos. Ale wraciac ſie do przedſiewzięcia mojego. Dy-
 i nabiaſz ſſmu przyb-dzie ſerca / Etedy uwaz quanta pie-
 tate W. A. M. P. A. M. nobis præſes, quanto invicti ani-
 mi robore reſymiaſz natantem ſtatuſt noſtrum, Etedy lubo-
 ſto fluctuat, niſt uednæ nie widział W. A. M. animo per-
 turbatum, aut de publica ſalute deſperantem. Stoteczne
 zowſe i gotowe iſt ſiece Reolewſkie / na Eady niebeſpiezen-
 ſtwo wſytkie cure & ſolicitudines W. A. M. ad ſalutem
 publicam referuntur, & in ea conſumuntur. Za co waſt
 præſentia ingrata ſunt tempora, nie dia tego W. A. M.
 Eady nãdziele / aby ſera poſteritas miała byc iſtemor meri-
 torum veri Patris Patriæ. Teraz to W. A. M. ia z-mieciſ
 ſwego przyznawam / ze takõ zowſie tak i w-taczajſzem zebu-
 czeniu Oczynny naſzy wſytko to odnoſimy w-Opcorſt in o
 nas obmyſlawaniu / Etedy iobie wyziſime / i co jama Reſſpi-
 petreba wrãtazala. Odwzys W. A. M. zdrowie ſwe / i
 Reolewica J. M. Wladystawa Sina jwego podwakroc / od-
 watyſ deſtatki ſwe / a namet co nawietſa Oczynſle ſwoie
 pniſtwo / abyſ nam takõ potãdany ſprawu poſoy / w-tacz nieſ
 priwacielowi podawaliſ. Maiorem charitatem nemo habet,
 quàm qui vitam ſuam, addo & Patriam impendit amori
 civiliſ. Nardnie ſie iſt tak wiele wietnych poddanych W.
 A. M. in quorum pectoribus alitrix omnium virtutum gra-
 titudo nuntia. Ta bedzie za wſytkie dobrodziejſtwa nagro-
 da niſt takõ w oſobie W. A. M. / ale tez i natiſ natorum, &
 qui naſcuntur ab illis. Dynamiſ tego i doznaiſ W. A. M.
 w oſobie Reolewica J. M. Wladystawa / Etedy eſora i
 dia ſpoiny Oczynny odwaz / aby na tym Serwie z-przeſſoy-
 no wdziejnoſeſa pzwiera bota / takõ to bylo zdanie beſſoy
 mo. S Wolewodzowa Ploſkiego na Szymku / ia tez z-mieciſ
 mego byze i radze. Wpa-

Wspomniły sie nierzady Etore magis occurrunt w Wy-
 grznie naszey. Widzimy ze tanta moles ædificii ruit alto à
 culmine, fundamenta zburwialy / zamki wegicelne rozsepu-
 sie / sciana od sciany odstawa / dach wsiyet ziv / cieśle modre-
 go skutec potrzeba. Al niemasz do zatrzymania takiego budyn-
 ku lepszego / i w tym rzemiesle doskonalszego nad tego fiory
 bedac przedwiscznym Bogiem / a stawszy sie propter nos &
 propter nostram salutem Czlowiekciem / Fabri filius dici &
 haberi non est dedignatus. Ten i sam moze restaurare rui-
 nas nostras, i nam samym podać rękę ne pereamus, za pomio-
 co tego niebieśko i sami ratować sie mozemy / nie tak nowymi
 radami i sposobami / jako moribus antiquis. Gdyz to pewna
 ze imperium iisdem artibus retinetur, quibus ab initio
 partum est. Wroćmy sie i my do sławnych spraw i odwa-
 żnych swiartobliwych i meżnych przodków naszych / Którym to
 służnie w oney starożytney prostocie przypisać moze co racny
 historyk virtute crescenti olim magnitudini Romanæ przy-
 znawa. Romani, inquit, domi militiaq; intenti festinare,
 parare, alius alium hortati, hostibus obviam ire, liberta-
 tem, Patriam Parenteq; armis regere, juvenus simul ac
 belli patiens erat in castris per laborem usu militiam di-
 scebat, magisque in decoris armis & militaribus equis,
 quam in scortis & conviviis libidinem habebat. Igitur ta-
 libus viris non labor insolitus, non locus asper aut arduus
 erat, non armatus hostis formidolosus. Virtus omnia do-
 muerat. Sed gloriæ certamen maximum inter ipsos erat,
 sic quisque hostem ferire, murum ascendere, conspici, dum
 tale facinus facere properabat, eas divitias eamq; bonam
 famam nobilitatem putabant, laudis auidi, pecuniæ libera-
 les erant, gloriam ingentem, divitias honestas volebant.

Prudentissimus quoq; maximè negotiosus erat. Ingenium nemo sine corpore exercebat. Optimus quisq; facere quàm dicere, & sua ab aliis bene facta laudari, quàm ipse aliorum narrare malebat. Domi militiq; boni mores colebantur. Concordia maxima; minima avaritia erat. Ius bonumq; apud eos non legibus magis, quàm natura valebat. Iurgia, discordias, iras, simultates cum hostibus exercebant; Cives cum civibus de virtute certabant. In suppliciis Deorum magnifici, domi parci, in amicos fideles erant. Duabus his artibus, audaciâ in bello, & ubi pax evenerat æquitate, se & Remp: curabant. *Mogibym jnadnie per o-mnia ortus & incrementi Reip: nostræ tempora uſazac / ze te heroicæ virtutes, Etere Rzymſki historyk Rzymianom przyspiszic / potezne mialy radices priodkow nasych odwainych i wspanialych animuszach.* Amore Patriæ, Rei militaris studio, festinatione & promptitudine navandæ operæ, concordia & audaciâ in bello, domi æquitate & obsequio, temperantia in victu & vestitu; vera & sincera in Deum pietate jacta sunt fundamenta magnitudinis Polonæ. *Nie bylo coto ludzi ugonych.* Quotusquisq; literis mediocriter exultus plus in factis & dictis prudentiæ quàm eloquentiæ erat. *Ozdoha wſyctâ choe iulnia ſara / ſrebre i zlotem nie ſadzone oreze; ale kon dobry / zkroia mocna, eſtre w-rekuzajazo.* Do ego miodj ſlachecko reſta / do ego ſie integrlâ w-rekuz zabawie veteranus miles mial nawischo pocuche wſycty mlt innj ſeno urodzony ſlachcic / o doſ mlt / do potezby plebeium admirtere flagitiosum erat. *prz ſta w kole mowa / o tym tytko byla takoby Hetmana ſluchac / a nieprzyslaciela bic / ochore ſwo do potczania pokazac / praw i wolnoſci ſtraz Biſkupom tanquam Patres ſus ſlciwſzy; rolo chlopom / Eapictwo i bandle m. ſezanow / ſlachcic tytko o wojnie i o ſlawie*

Niewie kora meſt wo dſe miał ſtórnie. Tym ci notami / ty-
 mi przymiotami tak ozdobił dom wolności Królestwa Pol-
 skiego i W. X. 2. powiſtał. Był też tu w tych krajach w ſe-
 steczkach z nami a młode rzec à primis principiis iedno z nami
 alie natiōnes ejusdem lingue & idiomatis. Wandali kro-
 tch Państwa daleko i szeroko aż do Renu / Bułgarowie kro-
 tch wſt rko Tracę opanowali / Serbowie / Pánonowie / Ruś
 tak obſie a iakoby bez gránic państwo. Wſzyſcy iednak ci nie
 przysli do takich ozdób / iakich Państwa meſtwem Przodków
 niſzych dostali. Tu vera religio non schismate vel hæresi
 maculata, tu decus Regum & Reges semper Catholici,
 Apostolice ſedi ſemper devoti, tu Authoritas ſenatus, pri-
 ſca nobilitas nunquam perfidiâ violata. Nie zada nam niſe
 vel ſeditione interemptos, vel in prælio deſertos Reges,
 co w ſeſiad niſych rzeſto bęwalo / tu ſplendor ordinum, tu
 niſ ofiátek non prece vel pretio, ſed armis ſemper contra
 omnes potentiſſimos hoſtes vindicata libertas: Non fecit
 Dominas taliter omni nationi. Narody niſe nam w teſy-
 ku podobne albo znieſione tak że ich pamiatki nie maſ; albo
 od nieprzyjaciół znieſione duram ſerviunt ſervitutem. Mi-
 ſa rzeſz recordatio rerum à majoribus noſtris præclarè ge-
 ſtarum, toby zaś było glorioſum, inſiſtere eorum veſtigiis.
 Co teſli nie będzie aktam & conclamatum eſt de ſalute no-
 ſtra. Si ſalvi eſſe volumus, poezniymy ná tym Scymie ab
 Amore Patriæ, zgódzmy ſie ná to / że rzeſba Ojczyzny iedną
 kó rąrować / iednak mówić. Bo teſli per partes diſtracti
 conſulemus, nie ruſhemy z mieſcą tak ciężkiego Pamienia / we-
 ſmy przed ſie ſieſes'we haſto przodków niſych: Omnes con-
 ſurgemus. Tym był ſtraſni nieprzyjaciółom / tym domowy
 ſatrymali rżod / tym znoſili ſwawola / tym gránice Koronne
 rozſzerzali / tym ſlawę ná wſetek ſwiat ſyneli. Do tego /
 33 co uſt

co test presentis temporis, przysiępulae prima & precipui consideratio est aby żołnierz zaplate odniosł/ aby in futurum Reip: prospiciatur, trzeba bez wymówki żołnierzowi słusznego dać zapłatę. Jako Herman zaczny tak i Rycerstwo wszytko godne pochwały godne podziękowania w-tak sławnych wojstkach i dostatkach trzymali i trzymają te wojne na Fortach swoich salva Rep: Si omnes qui Reip: consulunt chari esse nobis debent, certè imprimis Imperatores & milites quorum consiliis, virtute, periculis, retinemus & nostram salutem & imperii dignitatem.

Wiem ja ze tu tego wszyscy oczekują aby już miałoc uszedzony sposób prowadzenia wojny przez pobory kto inakshy podał ktorymbz publicæ in posterum saluti prospici posset. Bo jeśli to test zatrzymanych długow na te zwyczajnych potrzeb podarkow; de novis subsidiis longa est deliberatio & difficilis a taka ktora już nad sto lat exercet nos nec adhuc est decisa. Nie mogli i nie umieli Przodkowie nasiy przez cały wiek i daley rozwiązać i ulaćnie tej trudności / to i przy nas difficillimis nostris temporibus test niepodobienstwo. Jako we śnie upili sie byli Przodkowie nasiy na ochotne i niepewne oblernice Francuskie: ustaliy te z-Requiem Henrykiem. Kto te chciał potym wskreszać & subsequentes Principes iis onerare, suas potius res egit, & in scirpo nodum quæsit. Jeśli sie sami nie ratujemy nikt nas nie ratuje. Był mi Romunkowen sposób od J. K. Bancelersa Koronnego ktorzy też i na Syniku moim Ploekim podawał Braci do uwazenia: Res nova visa est ampliori deliberatione egere, sposób ten za prawdę moim zdaniem słuszny. Cieszący wszytkie popospolite cieszyć musze być i przykre / zatym każdy radby ufolgował sobie; ale kiedy te cieszący ad equalitatem reducuntur znosne być musze. W. sławnych

animu-

gni nusi. ch militiæ decus ultro appetitur. To ten zacny
 Arystotele miedzy cele Woiwodstwa ubiegalo sie do pier-
 wszego porzanki / do namiebspicznego raju; rzeas kiedy ar-
 miaz militiæ onas przesch. ch pa nedum oskupowac omnes
 eximari esse volumus. R. Chupmy sie dla Bogi w powin-
 nosciach nasch. Jednemu si. nowi dawno rzeono ora; deni
 grom ara, rzeonima milita: Slachetnego stana powinnoſc
 iſi ferre arma, stare in ac.e, hostibus obviam ire, liberta-
 tem Patriamq. armis tegere. Spyta mie. Kro: Quod præ-
 mium manet. Part. a. ca. et vitam profundentem. Opo-
 roian Gloria & morte venale decus. To samo armowat
 lo Hercules & pillos illos heroas na Hydry / Centaury /
 na Giganty / na Tiry. To Athenienses in Marathonia
 pagna ubi Miltiade Duce contra 600 millia Persarum vi-
 ctoriam obtinuerunt; to Lacedæmonios Duce Leonida
 ad Thermoplas, gdzie jam, jam perituri zyw napisali so-
 bie nagrobki. Dic hospes Sparta te nos hic vidisse jacen-
 tes dum sanctis Patrie legibus obsequimur. To univer-
 sam Græciam a l. Platæas ubi Themistocle & Pausania Du-
 cibus ingens exercitus Persarum deletus est. To Priod-
 Eum napian pod Graecwaldem kedy tota contra nos con-
 spiraverat Germania dodato serca: Inſych odwag nie
 odpominam / a iſi ich dla dawnych i swiezych. Wielka ro-
 nagroda miec w reku swych z odwagi animusz swego nie-
 smertelnoſc. Ale ie ut nunc sunt tempora, kady ma oca-
 latas mui is. que non credunt nisi viderint: sint vediga-
 lia que equestre n. statu n. non multum onerent, sit delectus
 militum ex nobilitate, & lectus militare cogatur secundum
 proportionem bonorum. si stipendium sed moderatum &
 æquale. Wſerke wrem stawa zostanie przy stante slach. etim.
 Tunc i to wſerke obraci sie eo ex vedigalibus colligetur.

Te zaś iakże mądra brć hie matura deliberatione adhibita est decernendum. Jest kuka nad te punkta propozycyey W. A. M. wyszkie do tego służy/ ut contra communia pericula sint certa praesidia wshedzie. Stipendius, milite & armis est opus. Co iednakże vel legationibus vel aliis modis potest differri ex re capiendum est consilium, & in ista in qua sumus arena.

Konczac mowe moie czy do P. Boga tylko/ czy i do W. A. M. ostatnie prozby nasze wnosic mamy. Tuz w. Alebie dekret jest scowany: Quid nos ferre & pati oporteat. So niektore prozby Braci nasze/ w tych ukladach W. A. M. Oycowscy swoy ofier. nad to fessi bellis pacem poscimus. Wiem ze pokoy W. A. M. sawsze in votis, teras iuz/ si salvos nos vis esse, ma byc in cura. A to my vitam fortunamq; nostras devovemus raczy nizliby iakza indignitatem mial na W. A. M. i na nas przyn iesc nieprzyiaciel. Ale on iesli flectit animu ad pacem, nie iakzo przedtym fraudulentem, ale sincerem, tam i W. A. M. sklon serce swe/ a rozumiey to ze Authore DEO pacis coholwiec czynisz dla milosci Rzeczy/ Ktora W. A. M. maiori ex parte enutrivit, gloria & honore coronavit. Bezpiecznie rzeka Swecya Macocha jest W. A. M. / Marka Polska/ Ktora z swym wielkim Krolew na wsi st. k swiat tym stynie ze we Swecyey contemptus & desertus a suis, tu gloriosus & conservatus: We Swecyey Krole przez zdrade zabylas/ tu kilkakroć sto tysiecy poddanych glowy poloto za zdrozwie W. A. M. Tam rebelles i prope parricide, tu filii obsequentes. Ta jest Patria W. A. M. non haereditate sed amore civium parta. U kazdego z nas bezpiecznie wrzypisz sie na tonie W. A. M. Tu Potomstwo W. A. M. pozi go bedzie stawalo habebit tutum receptum. Jednym slowem rzekasz/ tu za Dobrodziejstwa uznasz W. A. M. wdziecznosć/ gdzie indziej periclitaberis de vita. Nie dla tego to mowie/ abrac
W. A. M.

73

W. A. M. nie miał i nie umiał discernere, eo Polſk co Szwecya. Znaſz to W. A. M. / że hic amaris, illic odio haberis. A to wſzytko dla pobożności ktora w Polſce amatur, we Szwecyey nie ma mieſcā. Do tam hereſis, tam rebellio, tam piekielne contra legitimum Principem conſpirationes. Eduxit te inde Dominus optimum & Religioſiſſimum Principem, tanquam ſanctum Loth de Sodoma, ut conſtituat te in caput Gentium. Te prosperitates, te fata debentur domowy W. A. M. Hoc voto finio & ſąnym Aplaſkie moſte rece do niebā podnoſze hac communi prece concludo. Da pacem Domine in diebus noſtris.

STANISŁAW KLECZKOWSKI Helman

Woysk^o Liſowſkiego, wita Cef^{ar}z^a Ferdynanda wtorego, ſłużba woiennej u niego przyymniac z-Woyskiem ſwoim.

CObyſmy ſądz byli / Nieprzewyższony Cef^{ar}zu! & teraz inż Panie naſz / nie potrzeba tego ſerożini ſłowy wywodzić / gdyż każdy wyryſawſzy wyryta łacno na twarzach naſzych / jeſmy ludźcie Ryceerſcy. Wprawdzić na zbroynego nieprzyaciela nie doſyć ſpatrzem / zwaſzając w ſelaz^a Prorego na Woynie w nawiętszym niepokoju / dla uſtawieznego użycwania nie mamy tylko u Pani pod nogami / u ſiebie przy boku / ale czeſciej w-razu ; ſednak to nam ani zplachoſci / beſmy oſtrachani / ani z-ſchluby reż / beſmy ſławy nie głodni / pogorwin nie z-łaniſtwa / beſmy nie dom^a w-proznemaniu zrośli / tylko z-ſam^ogo zwycięſtwa & wzgardy śmierci pochodzi Prorey na ſławę robiąc ſakaltamy w-raz^a wielu Prowincyach / o

A

Prorey

Których nie każdemu sie czytać dostało. Bo pogawęszy od sa-
 mego celu pulnocnych kraów / kedy dzielnice swoje żmymy Mo-
 skwiciu z starożytnym i sławnym Piersem być ukazuje / i tysią-
 cem mil Państwo swoje pomierzone być upornie / i nie od rze-
 czy twierdzi / gdiślesmy wkręko / z bitnym Hetmanem Liso-
 wskim / walecznemu każdemu przed tym wiekiem y potym (za
 skromnie rzekę) rownym / nie jeden kraj zbiedzili nogami / i
 tak dalekie zapuszczali zagony / że i sama pograniczna wielkie-
 mu Państwu Litewskiemu / Moskwa / tam te klasy i uroczy-
 szą granic swoich takoby kedyś przez / i właśnie na drugim
 świecie położone być rozumie. I nie od podobieństwa: już
 byli Polacy na 80 mil Niemieckich wszedzy zwycięzcy po Mosk-
 wskim państwie zbrodzili; a do Siebieru ieszcze była sława nie
 dosięgła / i przezwisło narodu tego / tam było nie wiadome.
 Chociaż Moskwy przeciwko nam / po dwa i po trzykroć sto
 tysięcy stawało do boiu / Których pracaby była witać / a coż
 grozić. Myśmy potym ochotnika puszczamy / szesćciu sie po-
 cugyli. Sibiur kedy sobol niozą dla labech miejsc buyno sie
 rodzący / Wiste dzieli białe jezioro od niedźwiedzi mnostwą
 rzyse farby tak rzeżone / ogrymasmy pomineli / dosć było na
 samych przykrasściach / Ktore w ustawiczniej drodze / i pielgrzy-
 mułcom ciężkie / a coż głód / niedostatek / niedośpanie i nęd-
 zo trwać niewczasow inszych. Co dzień to z nowem nieprzy-
 facielem / nie o złoty piasek Który na brzegach Tagusowych nap-
 dają / ani o wytworne perły nad szesćliwym morzem / ale o
 trawie / o wodzie / Kraw z siebie rozgryśmy / upłaniając Wy-
 czynnie nieprywatol / a uwolniając i ulaniając snadne ościs-
 dzenie pomocnych państw Imieniowi Państwu. Mło mo-
 wie / wiecy sie czytało / i s n e l e m g i e s i e t a m s t a p y m e -
 d i a n e t r e b a m k r o t k o s t i M o s k w y w o l e n n o p l a s c : N i e
 w e c c y i d a l e y . P o s t a m y i d a l e y / a z o s t a n i o s y o b o t O r d y
 E n t a t e y

Łatwiej Bazar i Astrachan / (nie trzeba się nam bowiem nie
 zarobito farbować sławo. Bo oprocz tych Ord setney części
 rzek naszych roboty nie wylisze) posłaliśmy mowie ziemi /
 Etoro podobno Konsta nie deptała nogą / mając za
 Balauza Elence / rąchując sobie / że tam musi być coś / Bo
 mu to niebieskie oko świeci / gdyż przyrodzenie albo Bog powiá-
 dało : że nic darmo nie czynio. Tam dopiero Kracie nowe / ro-
 żne narody / i w czuwaniu nam nie zwyczajne / i do zmorwienia
 się niepodobne znalazłszy / śabla tylko się hasło dawało / jesteśmy
 nie ich pobratynowie. Nie chybiły nas lodowatego morza nie-
 wczas / Etoro proznujący w ciepłej izbie z trudnością na Młá-
 pie znayduia. Kilka dni tedy zmarzłym brzegiem idąc do lądu /
 śtaly obłoczyć nie pozwalaly nam dalszego brzegu dotknąć /
 lubo ochotą palala. Naostatek w daleką drogę zawzięwszy
 się nadciągneliśmy / Edey dla pochopu i pedu wpadających
 rzek lod się drozgotać poczynal / i z balwanami mieszać / iako-
 by gory z gorami się potykały ; Etoro grzmot i szczyt lodow
 kruszących się słybeliśmy z daleką na kilka mil. Od tam nam
 mieszać się przyšlo / bo żaden drugiego wysłuchać od huku nie
 mógł. Tak nie wiele się dziwiąc według zwyczaju / (bo na
 sad tożesmy widzieli) daliśmy się w-moc lodom wali / a na ste-
 putace struły pierściami swym przebiekali. Ato P. Bog w-
 przypadku miłościwy / nas na rozpąg dawno odwazonych śta-
 la / aż na drugi brzeg nie bez podziwienia nas samych wyniosł.
 I tak znowu iako zwierz lesny ruszony / na kolo ścieć do swo-
 icy się knieie bierze. Ku śtolicy Moskiewskiej nakierowaliśmy
 się ; dziwow wielkich napatrzaaliśmy się / między tymi ludźmi
 w-iedney Prowincyy / przyrodzeniem iaszkolczym obumartych
 na śime / widzieliśmy gromady / sople lodowe od nosa każde-
 go z-nich aż do nosa mające ! Ato by wylizyl niespodziane u-
 śatczki / a mogły się przystoyna wojną nazywać. gdy trzydzie-

ści / i czterdzieści tysięcy wojsła drugie przenosiły / a nasz
 pułk pięci tysięcy nie dochodził. Niebezpieczeństwa od swie-
 rzow różnych straszą / niewojsła ziemnego nad miarę nieba /
 przeprawy miejsc chropowatych / łgmaczy / przebycia rzek nie
 małych trudne. Nie jednego to dnia mowa / na co się pilnie
 dziesięć lat robiło. A tym bardziej rzecz dziwna / że śacho-
 wnicy podobne z różnych narodów mieliśmy wojsła zebrane /
 w-trozym nie dziw że były natury ochotne do zwady. Często
 też tymi którzy się wogorą poddawali przekonanych / chociaż
 dawnych w-zdradzie świeżey konać i znosić przyszło. przybył
 mi przecie w-zawzięty nie ustalać pracy. Takż było się tam
 leżące nad cym zabawie : Ale czy iakt ogłowieł zawzięty zgubw
 albo P. Bog naprawy cękatocy lańawy był / zagubiał ich ie-
 szce niechciał / a Je° A. M. P. A. Miłosciwego pokoiu pro-
 siacym / i przykładu zabiegającym / w-ten czas / kiedy już było
 ple plemie konczy potrzebą / i iasurcy wkorzenić naród
 powolił / i z-dobrotliwej natury Pańskiej wykładania użia-
 nym używał / a oni też porzucili oręzia i wojne wczas. Bo nie
 tylko się Smoleńska zaprzeli i onych białych murów / nie tylko
 ludzka robionych / ale iako drugich Trojańskich Neptunowa z
 ale i Siewierskiego s'ła odbieść musieli. Zeszły tedy nie-
 zwyciężone Wojsła Polskie z-ich granic / nie l's.no i naszym
 pokoiu ustanowionego łamać. Takci śable się zbawie / z-go-
 raccy prawie nie do końca wchodzonych Chreścian starzy /
 przyszło nam do podw s'bować / i przetrzeć / i sambone
 powieścić temłaki ; Ale iadze nieuspokojone / i niecierpliwa
 reka / i nie przyswoiły pokoiem umysł w samym schodzeniu /
 przemyslał o gościach na grzbiec swoy. Byłac ochota do bo-
 iu / i z tym narodem w-dobrze nachyloney wiecez swarży się
 dziesięć. mu nieprywatelowi imienia naszego Turczynowi w-
 oży sakoliwży zastopie ; ale Baspiskiego morza głębokie nartwi
 I ale

I nie dośćigle oliem brzegi nadszile przebycia odleły. Pierw
 rozdychała duze od tamtych słowch Przewodny / infor-
 sany droge przed sie wzięli. Od tam nie robiliśmy iuz nic
 z czegoobys Niezwyciezony Cesarzu pociechy i porzeka nie miał.
 Sześć Krolow ligzemy / Ktory panowaniu Rzymskiemu uwla-
 gzać usiluno / na co sie iuz zgodnie osuneli. Angielski / Szwedz-
 ki / Sileski / Dunski / Czeski / a hosty iakoby Krol / (bo sie
 i sam tak pisze) Węgierski. Myśmy naprzod ze Szwedzkim
 zadarli / oco sie go tylko wychodząc z Siewiersziny ponu-
 snac dzaralo. Nawiezeliśmy i do Finlandy z niuportkiem
 w ludziach i Miaszczach tego. A i okazy otworzyła sie
 na Belemhabora / Ktory był nieprzytacielem prawie na oko-
 rych Danstw / ze Braci swej malo co wyrachoway na We-
 gierska umyslnie nastopili niem.e. Nie poblogostawil P. Bog
 Wiarolomcom. Choc o naszym przeszkoczeniu w targnieniu
 w ozdobyne i ligne zamogly sie posilli w uzbroionym bawiac
 sie zaslili na droge orszaku / barzicy na wlozanie nas rozpasi-
 nit na bitwe zaposcieni / lednat za szesctem tysym / Cesarzu
 Dante / wsparci w swoicy Krowi tussyli sie / i tyl fromotnie po-
 daway / z bandy z placu uchodzic zwyciestwa nas / albo ca-
 gey malestata nabawili. Ligba porwatacych przesiosla pie-
 tnascie tysiecy. Po naszym wezewaway okrazkach szeregach /
 porachowac lano / ze iednemu czynic przychodzilo z wielo.
 Taktulo iuz do rad ferce nasze / i poznac tego pragnelo. Pro-
 tego P. Bog poblogostawil reudem naszym. Pytalismy sie
 raz / i dochodzily nas podstuch / o dzialach Hetmanach Woy-
 ska twego. Ale i na przypach / ten nowo obrany / albo ca-
 gey obrantem sie zgodnym szeregacy w niezgodzie Graff z Re-
 nu przy granicy Wojskiej Sielka Brant posillero swoich zasl-
 dzil / Ktory ligba i hardymi pogrozkami decone nam do Wost-
 tych P. A. pokazali / nie godzilo sie nam iuz dluzey targo-

wać / abyśmy omiłąnem tey tak potrzebney straży (ktora oni w
 Polskę grozić być chcieli) w-bolazni/ od Kroczyliśmy myśla-
 mi i sercem dalecy obrońcy nie byli; a wziawszy otuchy od
 Altana / dostojenstwa panowania / twego wiernego slugi / o
 Pańskim bagzeniu / i miłości / ktora mieć raczy / na ludzkie
 Rycerskie co pierwey lepsze od Pana Hermana tego Węgrzyną
 rzutki / (co nowina) Cnocy i Wlary / i przetoż go dla dobroci
 nie zmyślony / obywateli tamteżni sobie zmierzyc mieli; wi-
 dząc do tego że tam w-tych królach / siła sie znowu podobno
 go otwiera / czemu powołanie nasze rado; postawszy Słaza-
 kow / i ich gościem sławę wzięcia naszego / z wiela ok i usz/
 w-dzien Niedzielną Oczyszczenia Naszowej Panny chwalebney/
 (co sobie są wrośke bierzem) i ten mamy przeplenic i przeży-
 sząc kół / okazaliśmy sie im w-siecznym polu / na gorze pod
 miastem / gorami Tarnowskim nazwanym / wyzywając ich
 tam / na ranie Rycerski; bo Miesopustowe wyzywali / do go-
 nionego / w-poludnie prawie / aby nie mieli wymowki / o wieże
 i parkany ich oćieraliśmy sie / alisci oni nam / dwiema kul-
 mi / drotami spietymi / tak świeże tezyki wyznawaly / odpo-
 wiadali. Pozwolili nam ciebiego przelazdu / własnie takoby-
 śmy Klastory takie bezbronnych mnichow / i spitala niedole-
 żnych starcow omiłąli. Chociaz my omiłąc czestość twier-
 dze ich / gdzie u nich widziadla użazowali wysokim choc nie be-
 rokim dymem słak swoy / aby nos snadney stupieni doysć mo-
 gli; Jakoz iuz w-pul drogi ku Dunajowi postepując / zastąpił
 nam piechoty / przebrany pul nie maly / o Krocym wziawszy
 wiadomość / zdalo sie chępliwemu ich / a niechytremu nacierá-
 niu / woiennym zabiezc kunstem Chlopow tedy ich nie ma-
 lo / Krocych sie siła dla potrzebney uslugi zymowało przespo-
 sobiwszy ich / na Kontesmy powiadzali / kazdemu z-nich / po kile
 ká dawşy do prowadzenia koni / na Krocych masłary na Kstale
 chlopow

chłopow nąstęzoplone śledziły, Ci tedy byli w-postuśenstwie
 w-nąstępowaniu ochotnicy, ni postęch wśrętkim patrzacy /
 na gardlesny ich krewia smarowali iako ogarczeta / zym sie
 nieukowie wprawili w sfore. Tak postępując tedy Czołosny
 i filar z-morochu uczyli / ktorzy iako skoro przysli na widok
 tamtym ludziom Biektorowym / zaraz tu nim z ożrekiem / i
 z-hukiem biczeli Lurrowie / i tak do swoich gburów gesto strzela-
 be wypuścili ; a Komunię z-bołu przypadły / ktorzy oni są o-
 statek być rozumieli / latwie ich zniost / i śmiertelnyimi pości-
 ejone razami wiecznie uspokoił. Z-rego mało co wychnowszy
 niewczasu / albo raczej igrezykiem go nazowie / mieliśmy na sie
 Mocarzow z-swiezey potrzeby nad Grafem A. iako oni rozu-
 mieli wygranej nadercy / ktorych też chcac bez škody swoe u-
 plenić / (bo dostało sie iezycia na oboz nasz uderzyć uchwalili /
 w ktorym nad zwręzay daliśmy naniecie ognie / aby całego
 pułku tego / i rozgoścenię nasze ukazywali) sami po stronach
 zapadliśmy / a ciurom być pogotowiu / i odstrzelować sie kaza-
 no / i posilkami podsycono. Tak sie stało ze nastopili na oboz :
 oto przecie / acz nie bez škody swych / i iuz byli go porzeli o-
 trzymywać / a w-tym z-rylu po cichu są nimi sie nastopilo.
 Bosmy na to patrzali / kiedy i iako wpadli. Tamże dopiero
 sie regna bronio / iako nasz tryb nieście / i iako sie godzi / znie-
 śliśmy ich / i wieźniow Panu naszemu / pierwszy snop bierw
 nasrch oddawamy przed oczyma twymi do trzech set / ktorzy
 niech w beda wemiotem przyszłych pogromow swoich Co
 wiecey dziekujemy / z- nam Panstwu swym okiem laske swo-
 te obiecując i przysnując wdzięcznie. Prosim cie też przy-
 tym / abyś nam przynować nie dopuścił / gdyżśmy tu / nie na
 leżo koro nam ukaza / ale na bitwe przytchali / i sami sie
 bic musiel byśmy / gdyby nam obcego nie stawało. O zoltbie
 swym teraz i na potym wamianci czynić mniemy. Nie po-
 stębnay

trzedny wleńce stupniemu towdrowi; Obwańd Cnota wy-
mierzy zapłote. Na zysk też nie nie takomlśmy pewnie / prze-
roz zdobyęcy na nas nie zná. I-tak wielu zwycięstwo porzycé
swoie każdy na pierściach nieście. Wydawáło nas i bywáło-
ści naśe / Karby i cłoty; zá które lednak nas dynamiey nie
wstyd. Bosmy tego ná węgiewych nabyli mieścach / gotowi-
śmy dla Wiary Karolickiey i dla dostojniśtwá twego / rych
znowu Rąbow i Ciośow / ná ciałach swoich nadstawić záwhe.

*Votum ná Sejmiku Wieluńskim Piotrá Biskupskie-
go Wierzbiety 1613. Novembr: 14. Die.*

Wielki on Káuz i Cnota miłosnié wśystkiego Biepu-
Arol Ptolomeus. Máiąc u siebie lednego czasu
siedmi Legatów / ex iis Rebusp: które ná ten czas
nadarzyły kwitensły / i zabawlájąc się z nimi powatnymi o Re-
mentie dyskursami; między inšnymi rzeczami / ponieważ ad bo-
num politicum pertinet wiedzéć rozmaite zwoyżáte / i rozma-
ite Rerump: wślawy i práwa / żeby się mogli był lepiey infor-
mowác de statu & laudabilibus institutis onych Rzeczyp:; pro-
sił aby każdy z nich tezy rzeczyp powleđził / Któreby mu się
zdały w swojej Rzeczyp: nalepsze i nadośkonalsze; Którey pro-
bie Arolewśkiey dośpyć czyniós ná takó Kwestyjo Arolewśkiego
ánimusu godno porzodkiem wśyszey odpowiadali. *Rzymśki
Legat.* Nos inquit, Tempła veluti Sacrosancta Deorum
domicilia maxima in reverentia habemus, Magistratibus
nostris fideliter paremus, malos & improbos gravissimé
punimus. *Krágiński.* In nostra Rep: nunquam cessant
nobiles ab armis, opifices & plebei à laboribus, Philo-
sophi ab institutione. *Sieczyński.* In nostra Rep: iustitia
integre-

Integerrimè colitur, Veritas in omnibus negotiis servatur,
& summa est inter omnes aequalitas. *Rodski.* In Rho-
do inquit, Senes sunt honesti, juvenes modesti, feminae so-
licitariae & pauci sermonis. *Atheniski.* In nostra Rep: nun-
quam toleratur, ut divites sint factiosi, pauperes otiosi, illi
qui Remp: gubernant indocti. *Lacedemoniski.* Spartae in-
quit, non regnant, invidia, quia omnes sunt aequales; Neq;
avaritia, quia omnia bona sunt aequalia; neq; otium, quia
omnes sunt laboribus dediti. *Maostatek Legas Syeyoniski*
Ponkluduioc/tak powiedział. E nostra Rep: exterminantur
peregrini, ne res novas afferant, Medici, ne sanos occidant,
Oratores, ne causas aditantes defensores injustitiae evadant.
Zdarzyłby to Pan Bog M.M. PP/ żeby te wszystkie chwale-
bne wyzgate w naszej Rzeczyp: były z wielką pilnością zachowa-
ne/ Etere sie tu iakom powiedział/ w tych różnych Rzeczachp: za-
chowowały. Niewierzyłbym w tym namatey/ żeby nam do ta-
kich zaciągow/ i do takich zapalów nigdy nieprzychodziło/ do
których nam teraz z wielką złością przychodzić musi. Bo
bedac (iako ja rozumiem) nasza Rzeczposp: ex tribus regiminis
speciebus pulcherrimè temperata, to jest ex Monarchia,
Aristocratia, & Democratia musi w sobie ogolem zamyslać
wszystkie doskonałości EtereKolwiek ma w sobie z osobna każda
regiminis species: Ponieważ iako ratio & experientia
świadczy: Infra lunam omne mixtum perfectius est simpli-
ci. Prietoż iako człowiek perfectior est elementis, z któ-
rych się składa/ niż same elementa (bo wszystkie doskonałości
w sobie ma Etere elementa, i coś lepszego więcej) tak nasza Res-
publ: iż jest mixta ex tribus regiminis speciebus, musi w so-
bie wielkie doskonałości zamyslać/ niezeli każda z osobna regi-
minis species, i propter istam solam tam perfectam consti-
tutionem, mogłby to Eto słusnie nazwać Amplam, Flori-
dam,

nam. Beatam. **Lecz** si **Paſda** **Reſp:** takſo mowi **Florus de Ro-**
mana, nikt ſie nie kłóſz, rowac takſoby cżłowi k niaki i ma kżda
 takſo i ludzje ſuam infantiam, adoleſcentiam, robuſtam ma-
 turitatem, & ſeneſtatem, to niſt Orium & Occaſum, incre-
 mentum & decremenum, morbos & ſanitatem nie trzda
 ſie nani takſo dżowac dla cż-go na n-ſe **Reſp:** takſe
 trzcy teraz przchodzo / takſe przedtem abo ledwie abo igol
 nigdy nieprzechodzi. Bo takſo **Corpus humanum** im dżuſcy
 trwa tem wiecy w-ſobie humores mnozy / a zatem ſie do
 kreci ſuæ diſſolutionis barzcy prz, bliza / i dla tego w-ſſim
 poſpolicie chorobom ſtaroſc ieſt podlegla / mżeli młodeſc ;
 takſo wlaſnie naſza **Reſp:** iur; podobno ad ſeneſtatem przcho-
 dzac naprzod calorem naturalem traci / to niſt amorem **Pa-**
trix, bez ktorego nie ſie dobręgo dżac nie moze / i prz, t. k
 dlugi cżas nabrawſzy w-ſie rżch zych humorow / zbę i ch za-
 dno mżo nie moze / a prz, takſo mżnoſno, na ktore z-załoz
 ſmo pateramy / chorobe. **Reſp:** to chorobie i dla tej prz, cy
 ni koto iur; powiedzial dżowac ſie nie potrzeba i dla tego
 rz, dalko wiecy / i **Monarchia**, in peria, **Civitates**, **Reſp:**
Regna i wſytko ig. la co teno ieſt na tym ſwiecie odmianac
 ſie i upadac muſi. **Aeterna** lex à principio omni huic mun-
 do dicta mowi **Lipſius**: Naſci, denaſci, Oriri aboriri. Tel-
 ko mżo ſtarz omi **ſilozoſi** à **Corruptione** wemawiali / eff ru-
 ſoc **Celum** eſſe incorruptibile; ale i teraz i na niebie takſo
 obpramio **M:** mżacy no ve ſie mżacy poſtawio / a takſoby
 rodzo ſie / i gino / wielka czeſc **Teologow** i **ſilozoſow** na to
 ſie iur; teraz zgadzajo / ze i **Celum** eſt takſo i nikt niecy cor-
 ruptibile. **A** zgola takſo telzo ma cżie i mżacy ſwoicy co ie puz
 ſe / **lignum** carien, **corpus** putredinem, takſo **Paſda** rz, cy i
Paſda **Reſp:** ma coſ w-ſobie podobnego / co ie pomalu i nie
 znacze puz i do upadku przywodzi. **Lecz** i takſo dobrzy **Me-**
dycy

63
dyć choć wiemy / że głowieć umrzeć kiedykolwiek ma / o le-
karstwa się iednak i o emplastra starać i pośi mogą poty
natury arte ratując żywota przedłużać ; tak i my in hoc affli-
cto Reip: statu choć wiemy / iż i my sami / i Rzeczposp: wie-
cznie mieszkac nie może / starać się iednak mamy / abyśmy Wy-
czynie naszej / Etorą iesli kiedy tedy teraz potrzebne rady i czuy-
ności / certis medicamentis to jest / rado zdrowo i skutkiem
predkim ponieważ vehemens morbus lenta remedia respuit,
słuzili.

Ja o tym zleczeniu Wygryzny naszej rozmiałym się dyskursom
przysłuchając umyśliłem na ten czas trzy rzeczy pro parte
mea w te zacno Korone W. M. M. P. P. wniesć zebym się też
mógł sensum w-te rzeczy Polskie w-cwiczać. Naprzód gene-
raliter wszystkie sposoby ktorymi się leczyć mogą bella civilia
& seditiones ex fundamentis politicis wywiodę. Druga
applikując ista generalia politicorum pracepta do zápalu na-
szej Rzeczy: pokaze: iż żadnym innym sposobem Panow Kon-
federatow znosić nie może ani godzi ieno solutione. Naostá-
tek pokaze rozmaite rady z-kadby się pieniądze w naszej Rzeczy:
zebrać mogły. O tych trzech rzeczach krótko mówić bede tel-
ko o lastawę ucho prośię. Nie mam wprowadzić tezyła i-ście
wypolerowanego ; lecz tak powiadać: że potrawa zdrowa i
z-glinianego pulmiska smakuje / i kiedy kto żelaznym flugzem
zamek otworzyć może złotego szukać nie potrzeba.

Do rzeczy tedy przystępując nie potrzeba mi szeroko cau-
sas seditionum wywodzić ktorych acz iedenasite in suis libris
de Politia Aristoteles naliczył wsakże przecie maximè princi-
pales dwie się znaleźć mogą Luxuria & Avaritia takżo Li-
vius mowi. Duæ diversæ pestes omnia magna imperia e-
verterunt. Luxuria dla tego / że qui multa profundit faci-
lè eget, & qui eget, dileskere se. posse in motibus Reip:
esperat.

sperat. Avaritia zas dla tego sz cum Injustitia conjuncta
 est; a gdzu sie znayduje injustitia, tam musi byc inaequalitas,
 z ktorey cos to wprzod querela, a zatym zas seditiones. Ale
 nie trzeba sie nam z tym gliboko rozwodzie / widzimy to na
 oko ze tej naszey sedycyey / Etora teraz jest w-naszey Rzeczp. nie
 Insego nie bylo przyznan / tylko Avaritia, z ktorey iako jezwoła
 wypłynol ten opłatan uisł. Do to iakoby po snurku sło.
 Avaritia & cupido plura habendi, urodzila nam bellum
 Moschoviticum, bellum Moschoviticum urodzilo indigen-
 tiam, a z tej zas posiedl ten zapal tak wielki / i tak nieznosny /
 tak cięski Rzeczpospolitey. Do az wszystkie seditiones Reip:
 so barzo pericalofa, iednak przecie nie masy zadney periculosi-
 orem, iako militum. Abowiem ci ktorey mieli pierściami swoy-
 mi sie Rzeczposp. zastawiać / tempore seditionis na miko Ory-
 gynie iakoby na Marke swoje sie rzucalo; i te słaśle / ktore w-
 nieprzyjacielkley krowi utopic mieli / na swoich ie utrapienie /
 zniszczenie / i zginienie obracalo. Lecz prozno na to narzekac.
 Wiemy ze bellum Civile (iako Justynus mowi) Furenti est si-
 mile. Do iako szalon / pod czas szlonki swoje zębami targa /
 tak i ci szlonki Rzeczp: targa / quibus est cordi seditio.
 Rzeczy tedy obrocmey sie / Causa mali cognita, do lekarstwa / i
 wprzod generaliter upatrujemy / iakimi sie sposoby takie zapaly
 leczyc moga. Ja tak rozumiem / iz tylko dwa sie sposoby znay-
 duja / ktoremu sie mozie moga wszelkie seditiones, ktore ieno
 kiedyzkolwiek byly / so i beda. Jeden sposob jest laskawy i lu-
 dzki. Drugi surowy i okrucny. O pierwszym sposobie wprzod
 bede mowil / potym i o wtorym. Do tej z natury swojej
 ten pierwszy sposob wprzod ma byc kladziony. Dla tego bo-
 wiem ludzie nazwani iestaszmy / ze nas ludzkość zdobic ma. Prze-
 toz z kazdym wprzod zawsie układoscia i ludzkością obchodzic
 sie mamy / polki moze byc. Do iako Servius Consul Rom:
 mowil.

inowil. Remediis lenibus tum tutius, tum facilius con-
ciliari animi debet: quam frangi possunt. *Leż gđcie sie nie*
uśladnoszcz prawic nie moze / to dopiero maza nastepowac
grozby / satania / i put na poutce / a to jest co ono vulgariter
mowia Vbi non satis est pellis vulpina, assumenda est
Lupina:

Ten tedy sposob *laskawy* do znieślenia *sedyczey* / *Protego*
wprzod iawisz uywać mamy / taki jest / cum non vi, neq; ar-
mis, sed certo quodam consilio, iudicio, & sapienti qua-
dam calliditate seditiones discutuntur. A tego *laskawego*
sposobu *Protego* *zaczec* / ma sie *naprzod o to starac* / aby mogl
iako *nabarzicy* *rozewrac sedycy* / i *ich umnieyszyć*. Do iako
virtus unita fortior, tak i disjuncta debilior. To zas *rozera-*
wanie moie być rozmarzemi statami. Pod *czas bywa Mora*,
& Cunctatione. Gdy natura ludzka ma cos w sobie *pode-*
bnego z tymi czeczami / *Prote* *bywala rzucone*. Do iako to co
czisnie / *z-przodu z wielkim pedem lici* / a im *daley tym wiecey*
stabić / *az upadnie* / tak *animusz ludzkie communiter in prin-*
cipiis rerum, *maza fortissimum quendam impetum*, *Prote*
potym temporis successu aut frangitur, aut debilitatur. E-
xemplum *mamy w naszy Rzecz*. O niedawny *rokosz* / *na*
Protem *iakom szkal* (*bom tu na ten czas nie byl*) tantus fuit
Nobilitatis concursus, quantus Patrum memoria vix un-
quam fuisse perhibetur. Ale *successu temporis preterito ardor*
ille resedit, *rozradali sie* / *deuzy* ad aliam sententiam *pry-*
stapili / *at ich tenc czety testace zofalo* / *z-Protemi lacznie*
rozprawa być mogla / i tak multos, quos consilium sanare
non potuit, *mora & cunctatio sanavit*. Pod *czas tej rozera-*
wanie bywa to / multis promissis & largitione. Teraz *bo-*
wiem ad seditiosos maza być posłani graves, Sapientes, Elo-
quentes, i *na tym nawlecey nalezy accepti*, *Protey darami* /

niektórych obletnicami przetrabić mądo. Znaćduło się też le-
żeże i inſe do rozzerwania środka. Takto terror externi ho-
ſtis incuſſus, takto powadzenie ſamych ſiron / które ſie do Ru-
py garna / i inſe które każdemu bodź to z-ſtawia / bodź
z ekſperyencycy upatrować należy. Ja o dwu tylko ciałem mo-
wić na ten czas / iż i naſnądnieyſze i na przędnieyſze i na potrzebny-
ſze być zdadze mi ſie.

Drugi ſpoſob do znieſienia ſedycycy teſt ſurowe i okru-
tny / cum ſcilicet non tam Conſilio, quàm vi, armis, &
ſanguine ſeditio opprimitur. Do którego ſpoſobu / abo ni-
gdy / abo tylko in maximis & periculoſiſſimis Reip: tempo-
ribus udawać ſie godzi. Bo iako w-ten czas tylko głonki za-
rada lekarſka odcinać każdy muſi / Kiedy ſie z-ſanceruiſ / i kie-
dy wielkie ieſt niebeſpieczeńſtwo / aby ſie inſe głonki nie z-ſan-
cerowały; tak właſnie i w-Rzeczyp: dopiero w-ten czas odcí-
nać ſie muſia niezgodne głonki Rzeczyp / Kiedy iuż cale ciało
ulegryć ſie nie moze. I to z-wielką roſtropnoſcią i z-wielkim
rozſądkiem do tego przyſtepować potrzeba. Bo iako Hippo-
crates in incurabilibus morbis non cenſet medicinam ad-
hibendam; tak cu n univerſus populus culpæ eſt obnoxio-
us, aut ſaltem major ejus pars, quid eſt aliud, illum velle
quàm univerſum Corpus Reip: in exitium adducere? Wiel-
kiego tu tedy potrzeba rozſądku wielkiej mądroſci / opatrzo-
ści i baczenia. Lecz gdyby iuż do tego przychodziło / żeby ſie
ſnaczy ſeditiones leczyć nie mogły ieno tym ſurowym i okru-
tnym ſpoſobem / tedy wyſonąć go kto moze / ilem ia obſerwo-
wał / duabus uiis; Apertè aut Occultè Apertè. Cum juſto
exercitu contracto obviam itur ſeditioſis, iako ſie ſtalo tem-
pore Catilina, a podobno i w-ten czas / Kiedy Pompeius cum
Caſare walczył; A tu iuż nie inſzego nie potrzeba / tylko boni
Ducis & militis officio fungi, & Martis dubium eventum
animo-

animosè & constanter expectare. Occultè zaś iako sie wy-
konac mow ten sposob / każdy iako mniemam wyrozumieć be-
dzie mógł / usłyszawszy dwa przykłady które tylko same teraz
dla krótkości powiem. Sixtus Quintus Papuz Bandyce (to
jest wyprawiancy) król, ch rządził sie już było namnożyło we
Włoszech / że ich apertò Martę żadną miarą nie mogli / takimi
sposobami znieśli. Naprzód głowy między nimi nacelniejsze i
napędzniejszye ścował / to jest pramia proponował / że kro-
by przedni go bandyta zabił, tyle a tyle reszty śrutów i to
wszystko co przy nim znajdzie mieć będzie. Druga ogółem to
podał / iż krobę iakiego Bandyta zabił, tyle a tyle śrutów
zapłaty mieć będzie. Ażeli by też tam Bandyce drugiego Ban-
dyta zabił / i na mieczu głowę jego do którego Miasta ad
Magistratum przymieścił / tedy on sam Bandyce co drugiego za-
bił żeby wolnym zostawał / a przecie za ten uczynek kilka śrutów
miałoby zapłaty brał. Takimi fortulami samiz sie
Bandyce między sobą mordować zaczęli. Ze sie im jeden dru-
giego iako nieprzyjaciela strzegli, i tak pretko i z takim podzi-
wieniem wstrzelić wyświeżyl i wykorzystał / że do tych czasów
Włoska ziemia tegoż pokoiu do króla go Sixtus powodem był
z wdzięcznym tego w spominaniem turywa. Drugi przykład
iako znosić okrutnym sposobem seditiosos, aut hostes Reip:
mamy w Grecyji. Bo tam po wstrzelić inszale gdy Gortow
pełno było / tak że z nimi Siculi co cznie niewiedzieli / na-
pół te te ende potrafił przedsię wziąć / aby na różnych mie-
scach kłódkę u niegoż z nich biec zaczęli. Rozstawszy tedy po-
tencnie po wstrzelić S celier posłanców / do tych miast kró-
dy leżo mieli Gort / znowili sie aby jednegoż dnia / jednegoż
wieczora biec tych krótko u nich leżo mieli. I tak jednegoż
wieczora na różnych miejscach okolo dziesiąt tysięcy
Gortow pobito. Takie proverbia i z tego urosło / które te-
raz do

Jeze do tych czasow trwa. Vespera Siciliāna. Bo kiedy tenq
 resolutura do tego przystąpi nie trudno to każdemu miastu leze
 erch żołnierzy / i nie sie takowego nie spodziewaiących / pomordo
 wac / a z-wlaszga kiedy tesze praeium amplum po zabitych
 każdy sie spodziewac moze / i kiedy animi sunt exacerbati in
 juriis Etere przedym od nich podeymowali.

Lez nie dla tego to mowie / aby kiedy do tego / w-naszy
 Rzeczyp: / przychodzić miało / uchoway tego Panie Boze / ale ra
 szey dla tego abym pokazal / iz tych zapalow Rzeczyp: terazniety
 szach znosit sie tymi sposobami okrutnymi nie godzi / tylko la
 skawym i ludzkim Do Eterego przesć inaczey nie możemy /
 tylko zaplato / Eterego wyćionga od nas / ze Eterko powiem / Spras
 wiadkowosc / Oyczyna / Niechspieczensstwo Rzeczyp. Bo cho
 ciaż znayduio sie niektorzy tak audaces, Eterzy smierio trobie
 na wojne / iednak obawiam sie / aby to Niesstwo / i ten animus
 tak wielki w-nogi potym nie wpadl. Jako Poeta mowi. Inq;
 pedes meus concidit omnis. Dawne to proverbium apud
 Baetrianos bylo. Canes timidi vehementius latrant quam
 mordent. Altissima quaq; flumina minimo sono labun
 tur. Niechzeby tacy z-soba uwazyli. Naprzod iz dubius est
 Martis euentus, a uchoway Boze zby sie nobilitati noga po
 winela / tobramy iuz zgola / n-lasto Rzeczyp: mieli Confusio
 nem quandam, & publicum latrocinium, takie bylo niekiedy
 w Rzeczyp: Rzymsticy temporibus Marii & Syllae. Druga
 chociazby tez victoria stanela penes Nobilitatem, tedyby to
 wielka byla niesprawiedliwosc przeciwko Bogu i rozumowi nie
 tylko za praco i za Etwawe pote nie nagrodzić / ale tez i hante
 bnie tesze pomordowac. Naostatek belby to każdy iniquus
 in Patriam & perditus Civis Reip: , gdyby chciał znosit le
 atissimum florem, & invictum robur militum, qui pacem,
 libertatem, securitatem in dextris suis portant. Dobry so nie
 iniego

inſzego nie było / ieno intima viſcera ex Patria evellere, & o-
mni eam praſidio maxima cum crudelitate ſpoliare.

Tak bowiem każdy rozumieć ma / że Rzeczp: każda nie
trzech rzeczach / iakoby na namocniejszyſzych ſilarach wiſi. In Re-
ligione, iuſtitia, & Securitate. Religionis cuſtodes ſunt
Sacerdotes. Iuſtitiae, Magiſtratus & Iudices. Securitatis,
Milites, i abſq; his tribus ſtatibus nigdy żadna Rzeczp: ani nie
była / ani nie będzie / ani żadno miaro być nie może. Aco te-
dy Milites tollit è Rep: aut maiorem illorum partem, ten
Securitatem & Religioni, & iuſtitiae odeymuie / a ſatym wſy-
żle Rzeczp: pſule / i wniwecz obraca. Przetoż o takim okru-
tnym ſpoſobie ani ſe nam pomyſlać nie godzi. Trzeba nam Żoł-
nierza ſobie zachować i na porym / i ledwie nie teraz na przeci-
wko ſamemu Moskwićnowi / z ktorym choćtaſzbyśmy też nie-
wiem iako pacem poſtanowili / tedy ta pax erit infirma, &
differetur potius bellum, quàm auferetur. Bo perfida gens
upatrzywſzy okazę / i uſpokoiwſzy ſwoie niepokoie / będzie chciała
pomścić ſie tych krzywd / ktoręſmy im tymi czasy pogynili. O-
toż lepszyby iuż konczyć tegoż nieprzyjaciela / niżeli mu ſolgo-
wać / az ſobie oderchnie / i na nas ſie lepszy uzbrosi. Bo pra-
wdziwa teſt / co Scythae kiedyś do Aleksandra wielkiego mówili
Quibus bellum non intuleris, amicis poteris uti. Nam &
firmiſſima eſt inter pares amicitia, & videntur pares, qui non
fecerunt inter ſe periculum virium. Quos viceris, amicos
tibi eſſe, cave credas. Tak tedy rozumieć iż Moskwićin ſe-
dus proſiac. o nie inſzego nie proſi / ieno o to / aby ſie mogli / u-
ſpokoiwſzy ſwoie niepokoie domowe / na nas lepszy nagotować /
i uzbrosić. A mybrſmy Żołnierza ſhanować nie mieli? I owſzem
nie tylko to co zaſtuzyli / ale i kontentacyo daćbyſmy im iſzcze
mieli / aby animoſe ſie zaſtawiali pro Libertate, pro Religio-
ne, pro gloria. Że ſie też PP. Konfederacyi znosić nie mogą
poli-

pollicitis & largitione to Łądy być może. Bo sie tak za
 przysięgli / z kupy sie nie roziedzac / azby z nich Łązdego / zupel-
 nie zaplata dosia. Mora ich tez / ani cunctatio, nie rozetwierd
 Bo ta utilis est illis, nobis pernicioſa, i im dluszy sie im za-
 plata odwołocy / tym sie barzies lud poſpolity niſczy. Zosta-
 wa tedy tylko ten jeden ſpoſób do uſpołowania / żołnierza zaplata /
 ktora ze bez pieniedzy ſtac ſie nie moze / z Łądy ſie i takim ſpo-
 ſobem zebrac mogly tak o naſtępcy pokaze.

Ażem był miał in hoc loco ſinistrā quorundam opi-
 nionem o Reolu J^o Mści refellere, ktorzy rezamto / 36
 Reol J^o Mści dla tego ze żołnierze na Rzeczposp. przepuszcil /
 aby to mogli exhaurire pecuniā, & exhaustam facilius oppri-
 mere, i to zdawna ſamysławał (tak o ni mówia) takoby mogli
 absolutum dominium introducere. Lecz i ta Matera dlu-
 giego by dyſkuru potrzebowala : bohem musiał pokazać na-
 przód ſtuł Polityckie / takimi ſto liberam Remp: moze ob-
 mienić in Monarchiam. Druga ze Reol J^o Mści zabardzo
 ſtuł takich nie używa. Przetoż to ſobie na inſy cz s rezervu-
 iac: i teraz ſupponutac: hanc eſſe o Reolu J^o Mści ſalutari-
 mam opinionem, przestępuje do tego / com obiecal, pokazać tak
 koby ſie mogły pieniadze Żołnierzowi zebrać.

Wjſzcy ktorzykolwiek de Rep: accuratę piſali / 37
 barzo potrzeбно być ſadili Aerarium. I dla tego ſpoſoby o-
 nie takie pokazał / takoby nawiecey pieniedzy do niego ſie zno-
 sć mogło. Bo Licurgus Lacedemoniis (z ktorymi naſia
 Rzeczposp. ma wielką ſimilitudinem) oż mowie ulum auri & ar-
 genti omnino ademerat, ac numismata ferrea ſignari iuſſe-
 rat; wſzakie przycie naſtate przychodz lo im do tego / ze gdy
 nie mieli aerarium, nie mieli pieniedzy / musieli w potrzebach
 ſwoich Rzeczposp: to od Reolow Dęſk ch. tak o Lſander & Calli-
 cratidas, to od Reolow Łęſk ch. tak o Agelliaus & Cleome-
 nes pie-

nes pieniedzy potrzebac / i tak potrzeby Rzeczp: ratowac. Bo
to dawne axioma u wszystkich Politykow / ktorego experientia
Komprobuit: Nervi Reip: in pecunia consistunt.

Quisquis habet nummos secunda naviget aura,
Fortunamq; suo temperet arbitrio. (mowa Properti^o)

Dla tego wieley oni Monarchowie / tak nabazyley ararium bo-
gactwi / i tak nawiecey pieniedzy zbierali dla naglych potrzeb
Rzeczp. Sardanapalus decies millies in oculis dicitur ha-
buisset, cum in Pyram se iniecisset. Tiberius vicies ac septies
millies, quod Caligula non toto vertente anno consumpsit.
Darius quadragies millies, quod Alexandro diripiendum
dedit. W naszey Rzeczp: poniewaz ararium nie masy starcie
i medrze glowy niech upatruia / iesli to dobrze. Wierze kie-
dyby na kazdy rok / in publicum ararium, tak bywa in bene
ordinatis Rebusp: schowac sie moglo ktore sto tysiecy zlotych /
(a wiem zeby sie moglo i wiecey schowac / kiedyby fideliter ara-
rium custodiretur) za kilkanascie lat zgromadziloby sie tego
nie malo. Ale do nieczego iniego refugium niema / tylko do
Poborow / i do Zwart. A uchoway Boze / kiedybysmy raz od
postronnego nieprzyaciela / abo dwa / kleske taka poduli / nizeli-
bysmy Pobore znieśli / podobnoby sie on rychley w cala Pol-
skę wplotal. Do tego mowia / ze parva a populo minime
curantur. Orosz mnieysza to iest / dawac na kazdy rok co ma-
lego / nizeli zarazem na jeden czas summe tak wielka znosit.
We Wloszech w Rzeczp: Weneckiey / ktora tez est libera, ra-
zmaleymi sposobami ararium bogaco. Jednak miedzy infymy
sposobami / ten tez iest / nienaposledniwszy / ze od kazdey rzeczy / ko-
ro kto przeda / abo kupi / cos malego dawajac / tak ten co kupuje /
tak i ow co przeda. A choi to male sie zdadzo rzeczy / wszak
ze przecie z samego Wina i Oleiu / z takiego cla przychodzi Rzecz-
Weneckiey na rok / po dwakroć sto tysiecy. Tozby i u nas za do-

92
brym porządkiem być mogło. Dobry sie tym żaden chłop byna-
miej nieobciżył/ Eieadyby od każdego wicetela/ gdy go przedał/
exempli causa po kwartniku/ abo i mniej dał / a ow tej co ie
Lupus rylez. Tak rozumiem żeby to summe wielka przez rok
użenilo. Słyżalem Asioze Zbarawskie w-Wenecey o tym
sreco/ i moze dyskursuacego/ Etozy pokazywał to / iżbyśmy
ledwie nie wielka sume na rok mogli mieć / niżeli Rzeczposp.
Wenecka. Lecz i inne są sposoby ad ararium augendum, o Eto-
rych sreco Politycy piśa / i drugie o tej tylko Matercey są-
miej Asiozeżyli in lucem podali. Wszakże iż u nas ararium
niema / żaden ten sposob stać nam nie może / i trzeba nam
innych szukać / bądź to ex occasione rei, bądź też z-histeryy /
Etoze nie iniego nie są / tylko iałoby nieiake zwierciadło rzeczy
przeszłych / abyśmy mogli dobrze ordynować res praesentes. Ja
wniozę między WNIIP. tezy sposoby / oprocz Dohorow / Eto-
zymbyśmy do pieniędzy przysć snadnie mogli. A WNI. potym /
i inie sposoby wynalazły / będą sobie ten obierać / Etozyby się
zdał być naprzedzym / i najlepszym. Dla tego iesli cokolwiek ta-
kowego powiem / co by się nie wstyżkim zdalo / proszę żeby mie
nikt nie turbował / ale raczej cicho z-sobą uważał / Etozyby
z-tych sposobow / zebrania tych pieniędzy był najlepszy.

Naprzod tedy bywało to u starych Rzymian / że w-niedo-
státku Rzeczyp: bialeglowy / bona fide omnia sua ornamenta
na potrzebe Rzeczyp: znosily / iałko o tym piśe Livius. A w-
náshey Rzeczyp: do tego uspołotenia Żolnierza / iałko leden wielki
Senator powiedział / nie potrzebady tego / żeby swoje wstyżkie
ornamenta bialeglowy znosily / ale niechby tylko każdy słachete
sub fide, honore, & scientia rzucił wstyżkami tyżkami srebrny-
mi na te potrzebe Rzeczyp: / tedy podobno / nie tylko Żolnierzo-
wi popłacić / ale iesłoz / i gdzie indziej zaciognoabyśmy go mo-
gli. A małoby się te rzeczy każdemu zdaly. Bo iesli każdy z nas
powinien

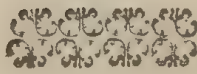
powinien być i gładem Rzecz: służyć / a miałby talować pu-
zdra / albo dwa tysiące / któreby potym za kilka lat mogli barzo la-
two sprawić.

Druga. Fridericus Imperator Henrici Barbarossæ fi-
lius, który był circa annum 1212, we Włoszech / gdy mu było
pieniedzy nie stało / nakrzakano z-końców piętędzy / a wy-
cisniono na nich znaki Królewskie / potym dawał za roboty /
i za służby / a rozkazywał im / do których rzęu przyda pilnie cho-
wali / a gdy się zdobył na pieniądze dam każdemu / ile mi u-
kaze potrzebnych / tyle srebrnych / i tak uczynił. Tęgo przykładu
gdyby Rzecz: naszą chciała naśladować / niewiem iesliby to
nie lepiej było / niż Polkę takimi nieznosnymi poborami niedzić /
a i tak ta suspikuje / mogło by to podobno i ad luxum tollen-
dum potrzebnym być. Wszak też i przedtem (takom słyszał) już
też Rzecz: nasza do tego przychodziła. A wstąpił się na to zga-
dzano / że penes Regem iest iako monetam cudere, tak i
valorem monetæ imponere.

Trzecia mogłaby Rzecz: do czasu Ekonomie zastawić
w pewney summie / a ostatek / iesliby czego niedostawało / bądź to
wskazywaniem nagrodzić / bądź też pieniądze z-poborów przybrać /
tedyby wszdy nie tak ciężki na lud mizerny ciężar włożony był / i
mogłaby się kiedyskolwiek Konfederacye uspokoić / & discipli-
na militaris stabilire, której iesli mieć nie będziemy / przyjdzie
się nam na każdy rok takowej Konfederacye spodziewać. To i
te sposoby żołnierzowi do zapłaty upatrnie. A iesli się komu
przykre zdadzo / albo i sami żołnierze, dla krzywd które pod czas
czynią / iesli się komu barzo naprzykrzyli / tedy potrzeba wiedzieć
iż to iest prawdziwa i naturalna mądrość Cedere interdum
tempori, & semper parere necessitati. Bo dobry Polityk nie
ma walczyć z-fortuna: ale zagle swoje spuścić / i stać do czasu /
aby mógł potym anchoris solutis potęży wodzie bezpiecznie

pisać / Ktora sie przedtym burzliwie nawałnościami podno-
 siła. Bo pugnare cum adversis ventis, & tempestatibus, &
 czło, nie iniego nie iest / tylko samego siebie w pewne wdawać
 niebezpieczeństwo. Wszakże WNIADP. o tym ięszce accura-
 tius mówić beda / i znardo / i wybora media ejusmodi, żeby
 wady znou wkluby swoje/disciplina militaris wprawiona była/
 aby sie z-niezzgod naszych posttronni nie śmiali / i nieprzyiaciel sie
 nie cieszył. Ja iuz koncząc Ich M. P. Postow / ktorzyby o wszy-
 tlich tych rzeczach mądrze / pilnie / i szęzerze radzili mi-
 nule / zc. A na koniec obracając sie / do samey przezorney
 opatrności Boskiej / Pana Boga / o to całym sercem
 proszę / aby widy kiedykolwiek / okiem swego mi-
 losierdzia na nasze Rzeczp: weyrzeć raczył / i
 iuz tak / illo Virgiliano koncludite.

Adsis ô! placidusq; iuues, & si-
 dera czło dextra feras, nul-
 la salus bello, pacem te
 poscimus omnes.

nych tylko Pánów sobie obierali / i w dalekie i nieznanome krá-
 ny prodiga suffragia, & vestigales voces posylali; W. M.
 prawdziwo Oyczyzny / i sławy / i narodu miłością wzbudzeni / Po-
 lacy / Polakowi imperium rerum z Korona / i Berlem darowa-
 liście; Indygene / Patriote swego / na Tron wystawionego / ná
 ermie Tronie asękami swymi utwierdzać. A toć jest owego
 Electoralis Campi złote żniwo / ten długo pracowity / na koniec
 szczęśliwie dojrzały / i z dorobioney Błęcyi wynikający pozys-
 tek / z którego ná nieśmiertelny imienia Polskiego tryumf / ná
 gruntowne Oyczyzny uściszczenie / chwalebna / W. M. uzeli-
 ście / i seris Nepotibus, w niezagubiony przykład zostawicie
 Maxime: Imperaturum Civibus, eligi debere ex Civibus.
 Niech tu ustawa dowcipnych Konceptów subtelność / niech do
 żadney nieprzychodzić wospliwosći / sortene & casu, an aliquo
 Numine Reges dentur? wiadome przed oczyma mamy / przy-
 gnawa świętą rozsadę / divinitus obranym J. B. M. / Protego
 tak wielkiej Rzeczy: / tak szeroko rozłożonych Prowincy / i nie
 jednego ab origine narodu / i języka / ieden zgodny głos Kro-
 lem / Monarcha zawolał. Nescit tarda molimina Dux S.
 We trzech godzinach wielko i wielkopomna robota / zgoda nie-
 rozerwano sprawiwszy / operatus est salutem. Przerobił my-
 śli / i rady non in unum aliquem, sed in alium neptere ná-
 nił swobodnie serca / i głosy ná osobę takiego / Proemu kiedy sie
 drudzy w zawód o Korone puścili / ani poruszonemu / ani my-
 ślącemu / takó kiedyś Honoruśkowi:

Vltro se purpura supplex obtulit,

Et solus meruit regnare rogatus.

Infelices Gracos ieden nazwał / że siedzącego ná Tronie Dá-
 ryuśkowym Aleksandra widzieć nie doczekali. Nie zrownali
 szczęśliwością / i sławę W. M. / lubo zaszczyć nam nie mogą
 eni Przodkowie / że nie widanym za czasu ich przykładem / na-
 rodu swego Pána / krewno swoie / purpura ozdoblona oglądać:

Datur

Tęgorz Votum na Seymie Coronationis Krola

I. M. Michála.

NJe wybornoscia słow / ale prawdziwa wernoscia / i
unienym asykiem certuje z kazdym / Krolowiek nazya
glawicy / na ozdoby / diadema, i tronu winsule W.
A. M. Przychodzi mi na pamiec pamietne niegdy słowa w
Senacie Rzymiskim magni Civis: Nunquam ego P. C. ver-
ba magis, quam res exercui! O iakobym szczyt / aby w po-
waznym Senacie Polskim / zdrowa rada barzicy; nizeli gladka
mowa poplaczala: abyśmy zostawivszy proznuiczym dowcipom /
i wielomownym Katechizm pozorne raczy / niz potrzebne pro-
raczy / res non verba exerceamus. Dacie z siebie przyklad /
Krotko sine prologo, przymawiajac sie do kilku punktow Pro-
pozycyey W. A. M.

Agmen ducit przed innymi Punktami / uspokojenie Ro-
zakow / przywrocenie do poddanstwa Ukrainy. Przeczytana po
Propozycyi suplika / albo raczy mym zdaniem / Manifest / infor-
muje kazdego / co sobie po tamtych ludziach / co / po tak niepo-
miarkowanej szosci / i zawzietosci obiecować możemy. Tu nam
propozycye czynia / tu potrzebuje ukontentowania / a tuż Tu-
recka protekcyja przysli / i poprzysięgli / o ktorey nie wspomini-
nala. Cos to na kstrał po Szwedzku / ktorzy wojne zaczawszy /
hostiliter postupujac / dopiero causas belli swiatu publikowa-
li. Nie dale Rzecz: iadney przyzyny / ad tam abrupta & prae-
cipitia: detrymnie im interpositam fidem, według Pakt Pod-
baeckich. Trzymamy na sobie / maximo onere tych krajow /
Wosko Koronne / abesmy go w Ukraine wprowadzivszy / Ro-
zakow nie zaczepiali. Panowie dobre swoich usumfructum, nie
malo / iadney rekognicyi poddanstwa Rzecz: Ukraina nie
czyni. Oni zas z swojej strony / omne fas & jus violant, w-

o

Pan-

Państwo Koronne Turczyńa wprowadzili / przysięge i Paktą
 Podhacieckie złamali. Jakaż tedy sprawa / i securitas być mo-
 że z tymi ludźmi / Boga / Pana / Prawa / i pożytkości nieznają-
 cymi? Atoli / że o Rozakach mówić się może: Nec tecum
 possum vivere, nec sine te, albo i to: O quàm bonus equus,
 si bonum sessorem inveniat! Starać się potrzeba omnibus me-
 dijs & Consilijs, aby ad saniozem mentem przywieźć być
 mogli. Albo przyjda od Doroszeńka Posłowie na Sejm / albo
 nie. Jeżeli przyjda / będzie ięże iakażkolwiek nadzieja / że się
 ma do uspokojenia: będzie czas / i sposób z nim traktowania /
 i moderowania ich supliki. Sami Posłowie przedemno mówili /
 że lubo bogato zaczęli / wiele ustąpić mogą. Jeżeli nie-
 przyjda / to już aperta hostilitas, niczego dobrego po nich spo-
 dziewać się nie trzeba. Z-tę deklaracyę / ex Senatus Consulto,
 odprawieni są od K. J. Prymasa / aby Posłowie ich na Sejm
 Koronący przychłali; a gdyby na Sejmie słusznego ukon-
 tentowania otrzymać nie mogli / tedy Komissa Seymowa nas
 zagona będzie dla ich ukontentowania. Zaczynać tedy tę de-
 liberacyę około Rozaków. Azali się tym czasem Doroszeńko o-
 dzwie. Bo mówić / i radzić in contumaciam, na nic się nie-
 przyda. Jest to far conto sensa le hoste. Nie zawadziłoby iednak /
 zaraz w tych dniach / wyprawić kogo sprawownego / kreść u tam-
 tych ludzi młodego / posłać listy do Doroszeńka / Tułalskiego /
 Chmielnickiego / Eterzy są incentores malorum, wydać Uni-
 wersałę łaskawą do wszystkich Pułków i Czerni. Podać się na
 usługę te subiectum sposobne / Eterze z Wzędu mego / privatim
 proponować będą W. R. M.

Niewiem / iako się podobać będzie / albo nadać może Wy-
 czynnie rada moia / atoli / meus vt animus est, eloquor, stet be-
 ne placito Riezyp: uczynić / albo odezwać / ja się przy tym nie
 zajądam / nec moror consilia meliora. Biedy się na to r. fle-
 Etule /

Krule / takó też dawnych czasów / i terażniejszych / turbida &
 remota provincia zwykły in officio contineri, przypominam
 sobie / że w Rzymie / z Kodu dobrego rzędu / i egregie gestorum
 exempla petere est, posyłano do Prowincyi Praesides, Procon-
 sules, cum summo imperio, ktorzy tamte Kraie absolutą po-
 testate gubernowali. Widzimy przykłady / takó Monarcha His-
 panski Neapolim / Sycylię / Belgium / Medyolan / Indyę / per
 Proreges sprawuje. Tenże status in Imperio Ottomanico, że
 przez Basów swoich / to jest Gubernatorów / odlegleyszym / i
 wielkim Prowincyom pánuje. Imperium Germanicum czym
 się konserwowało w całości swojej / osobliwie przeciwko inwaz-
 yom Przodków naszych Sarmatów ? nie czym innym / tylko że
 limitaneas Provincias, w-udzielno gubernacyo iednym osobom
 puszczono / lubo się potym te gubernacye w-dziedzictwo Fami-
 liarum, przez nieostrożność / albo rozrzutność Cesarzów / od-
 mienily. Tak Margrabstwo Brandeburskie / ktore Polskim ie-
 zykiem / Pogorzeleckim Państwem przed tym zwano / od zni-
 szenia ferro & flammâ tamtego Krau / przeciwko Sarmá-
 tom ; tak Electoratus nad Renem / przeciwko Francuzom są
 fundowane. Przodkowie nasiy impares będąc ustawicznym in-
 wazyom od Prusaków Poganów / zastronili się Brzyżakami / kto-
 rym ius recuperandi provincias, i supremum dominium, a-
 quis na ten czas conditionibus pozwolili. Aiedy potym táte
 Prowincya windykowana jest od Brzyżaków / i ad primævum
 corpus Korony Polskiej przywrocana / Gubernator długi czas
 one rzodził. Teyże gubernacyey przykład mamy w Inflantech
 nowo do Rzeczy: przyłożonych. Nie zgrzeje tym contra sta-
 tum & securitatem, że Consilium smiele podáte / aby ieden
 Gubernator / cum summa potestate praeficiatur Ukrainie.
 Jakobyż się miała być ta Gubernacya / iezeli ja externo Prin-
 cipi, Panieciu iakiemu nie podeyżżanemu powierzyć ? czył

Partitio? quibus commodis & conditionibus pro Republica, quâ securitate privatorum? telet perpetuus ten Magistratus? czyli de triennio in triennium? czyli Feudalis, Liginus, i coholwieł nâ mysl przychođzi/ byc ma? mowic o tym/ co bym rozumiał nie śmiem/ azby wprzod Rzeczpospolita wyrozumieć sie data/ telet nâ to Consilium przepadnie. Vtilitates sss tss Kowcy gubernacyi te upatruie. Rezydowałby continué nie tylko w iedney prowincyi/ ale w iednym mieście/ tak iako w postronnych państwach/ w Cesarstwie/ w Czechach/ w Pradze/ Burgravius, albo Prorex: w Slesku/ we Wrocławiu Præsidentens, Ktory nâ dzień ieden wylechac nie moze/ bez ośobliwego in scripto pozwolenia Cesarstwego. Nie maiać innych dobr/ fundowałby tam sedem fortune. osadzałby Colonias, Rempubli: i statum formaret, sporządziłby milicya RozaciŃ/ odprawiaby excubias, pewno liżbe piechoty RozaciŃ rozstawiałby nâ potrzebie/ i wojne Rzecz. Mogłby też postanowiony być Ordo tak military, tak exempla so przeciwko Poganom/ do Kcorego garneliby sie nie tylko z-Polski/ ale z cudzych krâiow viri militares sławy pragnacy/ Kawalerowie di fortuna, Rozdetowie. Pisal do mnie Pan General Stachurski/ prawdziwie zasłużony Kawâłce/ podejmuiac sie trzymać bez Koszu Rzeczpospolitey Garnizon Białocerkiewski/ gdyby mu Starostwo tãmeżne konferowane bylo. X

Komisyra Moskiewska/ wielkie w-sobie/ ex circumstantiis, zamyka trudności. Potrzeba postać suplement instrukcyi PP. Komisarzom/ w wielu punktach/ od J.M.P. Wotowody Chelminskiego/ i od J.M. Dania Referendarza Litewskiego proponowanich. A iako samâ Instrukcyâ per Delegatos, jest krótkie/ prawyio iuramento, pisana brła: tak i suplement/ i accessorix resolutiones, wielkiego sekretu potrzebuia. Mamy relacya od J.M. PP. Komisarzow przeszłych/ ze Moskwa nâ

Komi.

Romissy / przez swoich Spiegaw / wstrzelo wprzod wleździeli /
mżeli naszy / cokolwiek się na Szymis okazało. A ze res moram
non paritur, zycze / nieczekając Romisszy votorum Senator-
skich / deputacya naznaczy / one lutro zaraz odprawiac.

Punkta są t. kowe / na ktorych integritas Rzeczy: zawisła.
Coniunctio armorū z-Carem Moskiewskim iako jest potrzebna /
Kazdy intelligens te porum, uwazywszy niedola nasze / przy-
zna. Storać się tedy o nie / albo iuz dobrze zagęta od IMP.
Woiwody Czernehon Pięgo (quem honoris causā nomino)
a od nas opuśczone / odnowić / i iako nalepiey utwierdzić / si
Rempubl. salvam volumus, iezeli Vkrainę rekuperować / po-
tencyi Tureckey odpor dać / serio myslamy. A zryglbym aby
w-tez Konjunktcyo wicagnoc Cesarza IM / i triplam ligam,
nie tylko defensivam, ale i offensivam, postanowić. Magnum
momentum przydaloby do tej Konjunktcyi Malsenstwo W.
A. M. / ktore abyś wsiac przed sie rączył dla dobra pospolitego /
ktoremu tenacius nubunt Reges, zycze / i radze motu proprio.

Wojna Turecka ze iuz zagęta jest / nie moienić / chyba
obraną w-rozum / inaczey rozumieć. Kto nam substancya odbie-
ra / nobilissimam portionem Królestwa / iuz nas offensivę
wojować zagęta. Vincimur sine ferro, kiedy niedobrych si-
ble / z-taka scemota / i głoda dysurmanin Vkrainę posiada.
Straciwszy / strzeż Boze / Vkrainę / powalcie się po Lwow / a
podobno i po Wisse bezpiecznie nieostędzimy. Optandum ef-
fet, obramy zligowawszy się iak n przedze z-Moskwa per diver-
sionem w-ziemie Turecka wojnę wprowadzili. A iezeli Za-
poroz / z-Lanckiem Hetmanem / a partibus beda W. A. M. / iez-
zeli Tatarowie connivebunt, albo favebunt, podobnoby salu-
tare bylo wprowadzić Woysko zima w Vkrainę. Iezeli Kilk-
set Voluntarzew z Danem Piwem tantum audent, podem-
knawszy się blisko Białow / i tam zostawia / a egemusze for-
malne

HO

malne Woysko wnieść / i tam pedem figere nie mogło ? Aleć ta Formionem agere niechce / peritis in arte IM PP. Hetmanom / i Consilio bellico, (ktorego pod woynę perpetuum, osobnego / przy boju W. R. M. / przykładem wszystkich in Europâ Dworow / ustawiczne Belli & Camera, to jest Starbu / Consilium matocyth / zyczylbym) zostawie. Na woynę zaś Turckę / in hac egestate publica & privatorum, nie widzę sposobu / tylko wyprawę / ad instar Pospolitego ruszenia dawszy optionem każdemu viritum iść in persona, albo pożeć in duplo lepszy ex facultatibus, według statutu wyprawic. Pospolite ruszenie in personis bierzdo dobre jest / ale na dluga woynę Turckę nie trwałe / w daleki kraj / w Ukrainę / za granicę / niespodadne / przeciwko potencji Otomanskiej niebezpieczne. Inaequalitas zaś Pospolitego ruszenia uważyc się może / kiedy Obywatele Ruskich Woiewodztw / robur magdę & firmamentum Patriæ, attriti cladibus, nie wiele po sobie obiecować mogą. Panowie Prusacy po Drwęce się opierają / PP. Mazowieccy / Łukowscy / uchylają się a personalis expeditione. Drudzy od granic chcą się aszturować. Czy tedy zwalać się ma moles belli na kółka Woiewodztw ? Należa / i następniejsza może być wyprawa. Niechay Equester Ordo Kawaleryi wystawi / Duchowne / i Królewskie Dobrą / Piechotę. Zycze tak napredzey wyprawic lekkiego kogo z listami do Porcy. Bo Solennis Legatio sta tysięcy złotych dobro moneta potrzebną / ktora Gelosiam uczynilaby Rozakom / tak i przedzym za IMP. Radziwiłłowskiego. Ledwo nie iednoż uczyni / wyprawic listy do Wessyry / tak to successerat, kiedy z-woli J. R. M. / ex Consilio Senatus, wyprawiony był z listami memi Kontecti.

Moneta zepsowana / tinea & erugo Reipublicæ, ktora nas corrodit, i do ostatku niszczy Reductio prebrzey monety / ad valorem intrinsecæ bonitatis, nie jest tak dalece trudna / i

skodli-

szkodliwa. Napiříklad nowy Gostał zrzucić na pięć groszy / ort
 Tymfowski na 18. groszy / jest to tolerabilius Gosta część strą-
 cić / aby na potym dalszy się szkody uchronić. Aleć z tad i com-
 modum Republicæ byłoby / aby za granice moneta srebrna
 wyszła in bono valore nie wychodziła / tak iako stare talery/
 orty ; pulcorały exulant z-Polski. Chwycili się sąsiedzi tego
 sposobu lucrativæ monetæ, ktorzy nie mając argenti fodinas,
 nasze dobre pieniądze emungunt, i przebitała. Vile lednak pro
 Republ. ; aby Gdańsk / i Miasta Pruskie / iako to na Generale
 Malborckim stanelo / Valuatiam u siebie srebrney monety uczy-
 nili. Naprzod iż ze Gdańska wychodzić beda do Polski dobre pie-
 niądze. Druga zabieży się przez to fraudi Zupcow cudzoziem-
 skich / ktorzy dobrych pieniędzy do Gdańska nie wożo. Trzecia/
 Różnie Pruski depretiował nasze monete / iudoby to niemialo
 byc ex Pactis, nie zniosłszy się z J. M. Panem Podskarbm / zkad
 confusio inter Vicinos, i szkoda wielka. Bo do nas za pięć
 groszy Gostał wydawała ; a u siebie tylko go w pięciu groszy
 przysmuga. O szlagach Consilium trudniejszy / ktore per par-
 tes, przez takie podatkę / wywabiać / i niestety / postaremu naszą to
 szkodę / ciemniejącie ubogich ludzi / podatkami narzucanie. Nie za-
 bieży się przychodzącym ab extra szlagom / ktore ze przychodzą /
 proba tego : że się wiele szlagow świętych zjawia / lubo iuz to
 trzeci rok Mennice zawarte. Bandyzować zaś wszystkie monete/
 jest extremum, & desperatū, i tylko to raz uszło. Na wywabe-
 nie tej monety / ktorey jest tak wiele / trzeba by dwiesćcie Podorow.
 Nie rozumiem tedy medium practicabile. Boć wszędzie w-
 Rzymie / w Wenecyey / w Paryżu nie dobra jest moneta szelazna/
 i nigdziey nie ma szelazney z moneta srebrna / tylko że nie
 wiele try monety. W-Polsce szlagi zawsze bywały / ledwo co
 lepsze od terażniejszyh / tylko non in tanto numero, & redun-
 dantia, iako teraz. Najlepsy tedy sposob redukować je ad medi-
 etatem,

etatem, dwa szelagi w-ieden zlozyć. Incumbit zds J. P. Pod-
skarbiemu/ Gospodarzowi Rzeczp: / który słowami statutu/
Consulari fungitur potestate, mieć pilną straż/ żeby ab extra
niewchodziły.

Desideria JM PP. Worsłowych nie mogą inaczej/ ścis-
dnie być uspokojone/ tylko per Delegatos. Na znieście ab-
usus Chlebów zimowych/ raz Deputacya następczniczy operabi-
tur. Propozycye Jch Mściow W. X. L. / i Starbowe/ sorryfikas-
cyą Kamieneg Lwowa/ ad unum finem tendunt, do podatkw/
bez których nie podobna/ kiedy się zwalaia na Rzeczp: tak po-
trzebne/ i winne kasy/ i cieszary. Sposób jednak podatkwia-
nia przez Doboty/ nie równy/ niesprawiedliwy. Wielki niedostą-
tek/ i ucisk populi; ale cieszby było postradać tak zacney Cy-
gryny/ dla której/ vada il resto.

Życze Puik iaki Benemerentium postanowić/ aby in-
spem nobilitacyi/ ochotnicy sie/ i swym koscem dosługowali.
Czemuzby i Kawalerow di Fortuna nie inuitować/ pokazawszy
im novas sedes, & Colonias? Kiedy wiele ziemi/ a mało ludzi
mamy.

Suasor iaksem/ aby Słeckcy Krolow certa norma & re-
gula opisana była. Krolstwo Węgierskie przez nieporządno-
Słecko degeneravit w-niewola: iako niefortunna była Słecką
Krola Matyáša zé.

Periculum status Rzeczp: w-tym upstrucie/ że Ius cor-
rigendi, albo naszym terminem/ ucięcie Konstytucyi zdano
in arbitrium JM PP Marshallom Rycerskim. Zamierzac mi-
sie per fidem Senatoriam nie godzi/ salvâ observantiâ kazde-
go z Jch Mściow Ktoerch przysługom in Republ: na tej fun-
kcyi nie uymnie/ że/ czy przez nieostrożność Strybintow/ czy iakim
innym sposobem/ weszły rzeczy in Pactis Conventis, i w Kon-
stytucyach ostateknych Seymow contra statum. Servetur mos
& Lex

& Lex vetus accuratius przy Piegetarzach zc.

Tuz blisko Konkludując / nie zapominam / nie tak talionis vice, 3: honorificam mei mentionem, takto z-należytey wdzieczności podziękowania **X. J. M.** Prymasowi / iż difficillimo tempore, w-rakcy nie tylko nas / ale wstrętego Chrzescianstwa Konst: en:cy / mądrze / i szczerze salutem, & fortunam publicam piastował / zcimy za tego Boga mala Interregni, pericula abdicationis meumali / niecierpieli Præphero re-inter decora wielkiemu Kiedys Cesarzowi; Nihil triste tibi poribus ejus in Republ: accidisse. Dostęci si w-ter Orygynie szczerze / nie podpadac niebezpieczeń / za wygrano / niepragrac, za koczysce / nie stracic / doyc lachitæ, tristitiâ carum. Godzi sie / i słusnie należy przypisać to **X. J. M.** / non auribus serviendo, ale co prawdy wie debetur, iż osobliwym staraniem / pilnością / pracą / kosztami / zatrzymal in eo statu Rempubl:, takto teraz z-rok swoich oddal w rece **W. A. M.** Nieunosil sie Vicariâ Regum potestate, nie sobie samemu nie przywlaszczając / i tym honorem, ktory eminentiæ Primatis, & Primi Principis należy / w-sprawach / i radach / nihil timerè, nihil egit in consulto. Dokladal sie fraternè we wszystkich przypadkach materiyach Wziedniow Rzeczp: / Senatu Rezydentow: Odprawnial prudenter postroone, wyslal potrzebne Legacye. Nie omieszkwal Correspondencyi ab extra, & ab intra. Omnes numeros, sławe / przyklady wielkich Prymasow wpełnil. Po-dadzo godne piora / i wystawiac beda wymowne ięzyki / i zrygliwe asfety res præclare gestas, nie zagubiono famam nominis **X. J. M.** Minie nie zostawa tylko debita erga Metropolitana-veneratione dziękować / i winnować / cum Lemmate: Omne tulit punctum. Wysoke fastigium **X. J. M.** / ut, ne voto quidem opus habeat, żadney re-ompenisy miec nie moze. Raz **W. A. M.** wdzieczny asfctem complecti Coronato-

rem suum. Rącz iakoś porzół Dom tego zdobić / i napełnić hojnymi łaskami / z faworami swoimi.

Konczy przedluzone proste Votum nieskończonymi Votis, i modlitwami do Pana Boga / aby W. A. M. Opus manuum suarum, na tym Tronie długo utwierdzał / i pisałował. Wielka expectatio jest całego świata / qua sol habitabiles illustrat oras o W. A. M. / implevit orbem gloria / i reputacją wspaniałych cnot / i atrybutów Królewskich. Ktore my błyska bożu W. A. M. z podziwieniem uznawamy / a postronni Ministri roztropność / i szlachetność / pretko poymniacy / i przenikacy dowcip pod niebo wynoszą. Im trudniejszy W. A. M. odbierał Rzeczposp. / tym latior campus, tym sporsza messis gloriæ, & gestorum. Przydawał W. A. M. czyn do czynów / sławę do sławy / zaciągając sobie na tryuny / ktore nie pochybstwo / ale miłość Poddanych godnemu Panu gotuje / Iusti, Pii, Fortis.

Tegoz Respons Kráko-wianom in theatro Homagii.

K Teraz być może wyniosłej Erolucyckiej Sortuny nacięniejsza ozdoba / nawietrza Koncenteca / iako wlewnych / i rozglwanych Poddanych prawdziwa miłość. Amari, coli, a ligi, maius imperio est. Doznawać tego raczy J. A. M. mialoc przed oczyma wielkie dowody amoris Civium, wystawione trophæa, i tryumfalne Bramy / i cokolwiek na godne przyjęcie Miestatu tego poddana trezliwość / i uniżoność wystawiła. Oszkil dobrze ieden za niebezpieczne / i niebezpieczne miasto / ubi stant muri, ruunt mores. Nie podpada pod te przymowki i nagane zacne to stołeczne Miesto / zdoła się mocnymi starodawnymi / nieprzdomanymi murami. Rowna się z przednimi w Europie miastami / wspaniałością struktur / ale nabaziecy dobrze.

dobrego rzadu / godności / & moratę Civium elegantię, pochwałę odnosi. Przysymować snadnie raczy J. A. M. in sinum łaski swojej / & clementię Regiæ te officia, publicę venerationis, te Klucze do Bram / już na tryumfalny ingres otwartych / teraz solenni ritu, oddane / znowu do wiernych / i doświadczonych ról W. M. obraca. A iako na pierwszym przywitaniu / tak na ten czas iterum, & iterum, o łasce / i protekcyi Praw Przywilejow / wolności Miasta tego / W. M. upewniać / i utwierdzać raczy.

*Tęgor Respons na upomnienie sie Wákancy
ante Vota.*

Iżeli Komu dowodnsey / i graviore experimento wiadomo być może / co jest potrzeba / co w-nieśszesćiu nie mieć ratunku / w-upadley / i ponizoney fortune nie doznać podźwigającego reki / i łaski Pańskiej; tedy J. A. M. na osobie swojej probe mieć raczy / Ewry zasłużonych / Paternis avitisq; i swolemi meritis, nagrod prozen / co umie daremna ekspektatywa / i nielaskawa fortuna / carendo didicit. Non ignarus mali, radoby każdego bene meritum Civem dobrodźstewy napelnił. Tęgo sobie nabarżycy życzy / omnibus omnia sciat sie: każdego prośbie / i potrzebom wygodzić / to sobie za Lemma przybiere / i nie na podwoiach / ale na sercu rysuje: Hoc habeo, quodcunq; dedi. Cokolwiek tedy do władnocy muneribus fortuna reki / i dyspozycyi J. A. M. przypada / wshreko ochotnie bene meritis rozdawać pocyna / i do końca hojnie rozkłada. Jeżeli nie każdemu dostać sie może tego podziału / uszczuplony po wielkicy części dystrybutywie / części fortuna non omnibus uni, nie żadney nielące / albo niedatności Pańskiej przypisować: nec Iuppiter omnibus horis & hortis pluit. A iako we wshre

czynach trzymać się ad amissum prawą opisanego / ma sobie
 J. A. M. za powinność / tak i w rozdawaniu Vacantiarum, ex-
 tra orbitam prawa / sciens volensq; nie wystąpi. Pozwolicie
 W. M. po roztępieniu / uszy swojey / instancy / czy czasu / i tak go
 do deliberacyi J. A. M. lex scripta pozwala / to jest / że po Wo-
 tach odprawionych P. D. Senatorow / do rozdania / które su-
 pererunt Wakancyi J. A. M. przystąpić raczy.

Tegoz Respons Posłom o Wakancye.

Cóż może być in Regia fortuna osobniczego / i szeze-
 lniejszego / co wielkiemu Semurowi J. A. M. barczey
 Chłystregoz / iako fortunę Civei, ho na rękę nie wy-
 że. pan dobrodziejstwa na dobrze zastawionch wylewać: Hoc
 Reges habent magnificum & ingens prode se miseris. Nie
 założyli Reolowie Polscy grądcey swojey in opulentis gazis,
 którzymi się Reolowie tacy / & congesto pauperes in auro, py-
 śnio / i popiszą. T. są nabogatsze skarby / to moshacowane Mo-
 narchow Polsk ch gaze, peca Civium: na którzy dobrodziej-
 stwa / iako na płodna ziemię rzucali / centuplum powiększo-
 zney oddierali / nie sobie nie zastawiac / w iako bogactwy
 maia / kiedy amorem populi, który unus omnia, sobie skar-
 bio. Nie wtzymal do tego czasu / albo na strone odwołał
 J. A. M. fonte n liberalitatis Regia: cołolwiek się Wakan-
 cyi pdało / od ręki zaraz oddał / dawał. Vmune magis / gra-
 tium dobrodziejstwom cunctario: Tardè velle nolentis est.
 Cołolwiek tedy zbiega odrobin panis bene meritorum, onym
 plena & facili manu do ożarcia susowac nie omieszcza.

Tegoz

Tegoz Respons Poſtom Wóyſko-wym.

NJe maſſ pod ſtancem taſ b-eſiecznego / i albo naturá,
 & genio loci, albo reſo-ludzko/ murami/ i beluardami
 mocnionego Miasta / niemaj taſ wielkoſcia populo-
 rum, i fortreami obrońnego Krolstwa: Ktoriby ſamo jobie/ i
 beſpieczeńſtwu ſwoemu bez walecznego Wóyſka wystarczeć mo-
 gło. Dopieroż Oſezyna naſa w-otr-artym położona polu/ ná-
 lazdom nieprzyjaćielſkim oddarta. i podległa/ armaturám for-
 tiu n, mille clypeos, naprzelamanych ſiłow/ łepi/ grotow/
 potrzebule. Niektórzy ſierokich pol naſzych głęboſi Ocean/ nie-
 oſtroży granic Pyrenei Apenniny/ nie zagroził/ i nie zatámo-
 wał drogi inkurſjom Pogańſkim mur taſi Chineſki/ ſame
 tylko waleczne Rzeczſtwa pierſi/ rece/ murus & antemurale;
 za Którym dorod Oſezyna ſtoi / i taſoko wieſ ſobie odpoczy-
 wa. Niech ſie popiliue ſwoimi Thermopilami audax in hiſtoria
 Gracia, cowna ſie ſława/ i wielkoponna pamiarſko oſtatnia Pod-
 hátecka roſpraśwa Widział/ i przyznał ſam: co umie/ co moze
 Rzeczſtwa Poſkiego odwaga: Kudyſcie W.N. rądo/ i ſprawo
 nowſzego Wódia ſwoiego ſięgnąwſze ſie w-in-ſtem miejscu za-
 lichym park-nem zapedzonego w głąbin wſieczá Oſezyny nie-
 przyſtaćla ná ſie odwróćli/ Ktorogoscie/ oblezeni będąc/ nie-
 ſo oblegli/ i do taſkich przyſiſneli terminow/ ze podane od W.N.
 Kudyſcie przyſić muſiał/ leges dedistis, non accepistis. Od-
 prawidliſcie potym dwie Kampanie. lubo bez Marſowego genu/
 i ſine experimento armorum, iednak non ſine inſigni merito,
 długo bez przyſtoſci obozuiać pod trudne i niebeſpoczne Inter-
 regnum. pod Bieſko/ diverſis ſtudiis, & ambitu zamieſzina/
 in excubiis za Oſezynę zoſtawiać/ pacare & modelać taſko
 Zolnierzom/ i ſenom Koronnym należeć/ egistis: ni-
 przyſtaćlo-
 lom terrorē armorum wſtřet / ſecuritatem wolney Bieſki

sprawiłście. Niezostawa J. A. M. tylko przyznawşy godne za-
 sługi WM / wyznać zaraz zawzięty od wielkich Przodków / dzie-
 łuczny / i Oycowski afekt swoy przeciwko Rycerstwu. Nie wy-
 nidzie nigdy ex ore WM / i z-pamiętney wdzięczności prze-
 świetny Rodzic J. B. M. / Ktoregoscie WM. nie tylko za wiel-
 kiego Reimentarz / ale za Opiekuna / i Patrem legionum u-
 znawali / Ktory chęściey w-obozech / i pod namiotami ; nizeli
 w-połotach / i gabinerach rezydować / żadney okazji wojenney /
 żadney przysługi Rycerstwu nieopuszczał / wszystkie potiechy i na-
 dzieje w-miłości Woyska pokładał : na koniec na rekach WM.
 żywot dla Oyczyzny polozył. Żad bezpiecznie zażywać możecie
 do J. A. M. onych słow. Aliis Decii, veteresq; Camilli nar-
 rentur, tu discite Patrem, non degenerare animo. J. A. M.
 takto ięsze ante fortunam Regiam zaprawił sie in amorem
 Rycerstwa / nobilitavit tyrocinia swoje między WM w-ekspe-
 dycyi za Dniepeſkiej pierwey commilito, nizeli Arol ; tak do-
 trzymuie in fortuna Regia nieodmiennego afektu WM. Wie-
 rze w opiekę zasługi WM / pretium sanguinis : nie chce ile
 z-osobie swojej trzymać w-dłuższej ekſpektacywie przewleczonych
 przez Filka Szymow desideria, wszelka rado / wszelkim spoſo-
 bem / ile per Rempubl. licebit : przyłoży sie / abyście w-pro-
 zbach swoich nieopochali / ale łaskawością od J. A. M. / uko-
 tentowaniem od Rycerz / do Rycerskich dzieł / i odwag zachę-
 cem barżiej byli. Nunc animis armisq; opus, kiedy sam fragor
 upadłej Bandy / by też niechcących pobudzić musi : kiedy sie ta-
 meżna Christianitatis ruina na nas naprzód obala / kiedy Va-
 sta spes, o opanowaniu Wielkiego Arolstwa Ruśkiego / tak
 o tym piſo / do pośpieszney transakcy Otomana przewiodł /
 aby victoricia arma wszystkim impetrem na Polskę obrócił.

Tenże porozewanym Seymie Coronationis.

119

O Jako versa est in luctum Cythara nostra! te Rzeczy-
pospolitey Luźna / Etora nie dawno wdziedzic / i we-
pół / Libertatis concordia discordia na świat za-
brzmiała / Etora z-rosnych głosów / isko z-odmiennych stron do
jednego Koncertu zgody Civium, i dobra pospolitego / dexterā
excelli nakrecona była / niesforna / i nieważna ręka odstroja.
Te przyjemno caley Rzeczy: / pociesza Chryścianstwu / strą-
sno nieprzyjaciółom / przechylił J. A. M. Rzeczstych głosów
harmonia / przeciwny głos utłumił / i rozewał. Redz onā
wielkiego narodu unius labii vox, na Etorey echo, arcedis
auribus Europa powstała / spuściła niśko / i przemieniona w-
złotnie tęczą zostal. Ogłoszona światu in limine Seymu w-
obranu zacnego Dyrektora śladna zgoda / prozno Seymowi
szczęśliwo Konkluzę wroziła. Prace około dobra pospolitego
J. A. M. / Senatu / i Rzeczstwą / wielkie koszty / świątę świąto-
niedzielne / unus homo nobis fugiendo, na wiatr posłał / zgrun-
tu zpsował. Jesze w uszach naszych brzmi ozdobne winśo-
wania / iesze w rękach wartyśmy / i czytamy wymowne Pá-
negyryki / iesze triumfalne arcus na oczach stoja / ieszesmy
sie z-naszym szczęściem nie rozradowali / ani dobrze poznali; a
tus te wysytkie Vota, & omnia, nieważnem postępkiem / i glo-
rioso scelere teden zkonfundował. Co rzeka Poster, kiedy sie
Seymu tak sławney Koronacy / ani przyczyn rozewania tego
niedoczytało? co pomysli Stolica Święta Apostolska / Etora
nam przez wielkie Poselstwo świezo błogosławiła / i pod nowo
Wkoronowana głowa / nowe obiecowala pociechy? czego sie spo-
dziwać będzie cale Chryścianstwo / Kiedy z-rego miejsca / ex pu-
blici Consilii ara, nie nieuradziwszy porwać sie / Seym ro-
zrywając / in limine offendere, przychodzi? Plorans plorabit
Matka

Matka Oyczyznę filios suos, quia non sunt, kiedy teżeli Bog
 sam nieubroni/ dla niezgody/ ludibrio vicinis, pręda barbaris,
 z-wieczna promora/ i nie nadgrodzona szkoda zostaniemy. Eru-
 bescentia dies, dzień/ godzi/ i aby ciemna noco pokręty/ i poli-
 gony inier: nefastos został/ którego trzite spectaculum, żalo-
 suno Catastrofę/ Szymu i. l. k. rozerwanego odprawujemy.
 Na to iel o wstępy Oyczyznę boni Cives; tak nie mniej asfektu
 Oycowstwu ciężko boleć J. A. M. / a tym barzciey boleć/ iż ie-
 szcze nie osudziwszy sie na Trente / pogrzebione dyffidencje/
 meşaniny/ fałdha przestępcy Szymow immeritus luit. Glo-
 sny to będzie u postronnych u przyjaciół/ i nieprzyjaciół dzwo-
 nek/ vnus ob culpam, a szers Doze/ by nie dawna prymow-
 wka: O Rempublicam cito perituram! Nie zęzwa J. A. M.
 lubo przy nieznośnym żalu/ zwykłych niegdę w takim razie pro-
 testacy/ & imprecationes, które iustam Nen. esim, i wielkie
 kleski poşpolicie na Oyczyznę zacięły. Ręczy iako łaskawy
 Arol/ i Ociec parci Civibus, dla iędnego/ asfektu nie winu-
 ie/ siebie też z-namnięszy winy/ i suspicy/ iudice celo, &
 terrā wyprowadza. Romus barzciey na skonzeniu Szymu na-
 leżalo, iako J. A. M. / który zna do siebie/ ze wstęka swoia for-
 tuna/ i sława/ z-fortuna/ i sława Rzęczy: w-towni choży/ Bolo
 Ręczy/ Tron Arolowski coş nazad. albo daley pomyśla. pod-
 nośi albo unija. Eunt ergo narrate fratribus co rzec samą
 iest/ iako J. A. M. wstęka swote powinność wypelnit/ dal/i
 naddal czego z-prawą/ i nad prawo potęzbowano. Znişyl nie-
 iako de Majestate, poşylatoc wielkich ludzi Senatorii Ordinis,
 ad penates Protestanta, wyprawil zacnych Kolegow / aby ko-
 lege swego/ ruentem in praceps powroćili. Niezaniecha do
 Konca J. A. M. consulere Patrie, orbi quietem dare, slo-
 niem nieodwołcznym drugiego Szymu/ ex Consilio frequen-
 tissimi Senatūs, zageżewac będzie Romişo Moskowskiego do trę-
 kowā-

12
Krowania wleznego pofofu/ do Porty/ do Krymu/ Roz-
kow/ ablegacye wyprawt Komisy/ do traktowania z Rosy-
mi/ powaga Rzeczyp: naznaczone reassumet, denuntiatio-
nem Asonacrey woicy/ i confirmationem iurium publico-
war/ i w druk podac rozkaze. Rozkaze sie nakoniec J. R. M.
z W. M. i tennatocyh wzajemnie signa cum voto, aby znowu
zdrore b przywital/ Krowch . d osculum pacis, do reki swo-
tey Rozlewskiej milosciwiecz. rz. puszac razy.

Tenże przy Konklazyey Seymu.

NTe z taka radoscia lawirulcy po szerokim i burzliwym
Decanie ofret do bezpiecznego przystepu portu/ nie
z takim weselem ten/ Krowy de naufraga rate zdrowia
uniosl/ na brzegu stojac/ nie bez milego strachu na prze-
plention: siurmy/ i wale morskie poglada; z taka radoscia/ i wa-
selam wielka ta Rzeczyp: Nawa zastrem J. R. M. eluctata pro-
cellas, po czterech rozzerwanych Zernach do szeslawey teraz Kon-
klazy tak do brzegu zawita Zawita prawdywie a l promonto-
riu bonz spei, Ktora przestal dlug czas ludibriu tylko vento-
ru bez celu/ bez skutney obrady, sine magnetica acu, temere sie
niecielo miedzy skalami nieszczescia rucalo i iuz blisko w nawal-
nosciach Civilium undarum grznela. Alkomuz stasnie przy-
psac te fortune upewnionej calosci Rzeczyp: tylko naprzod
Arbitro rerum, & Moderatori P. Bogu/ Krow/ lubo czesto-
Kroc fluatuate Wygryzie naszey dopuszcza z opatrznosci iednak
swotey mergi nie pozwala/ podate tonacem praw e reke/ imperat
ventis, aby ucihnely/ salvat nos, ne pereamus. Tego Wlasci-
stowi rotivam zawieszoszy tabellam, nal. 19 zacas potym orczy-

manego szesćcia i portu przyznanie J. A. M. Prowadził
 J. A. M. cursum Seyn. u terznieyszego medios inter flu-
 dus, roznych disidencyy, reluctantibus ventis, nie opuścił ste-
 ru, & scillo navigans velo, naw. Oczyszcz przed naw. Inoscig
 uwodząc. Dopomogliści W. M. szary Rieczp: velis, remitq;
 pracami i r. u łonami swymi, dzwigając Rieczp: i do szesćliwej
 prowadząc konfuzycy. Auch sie nazbyt nie popisuje fabulosa,
 & sui miratrix antiquitas, sławno niegdę Argo i między Bogi
 policz onymi Zegonutami. Którzy do Kolkow posłote Rumo
 plywając z-temu-f-m i z debry do Grecicy powracali. A echay
 murnie zalica i szorci kene łodki, która między szurmami Cae-
 sarem vexit, Czarasq; fortunam. Równa sie sławo / równa
 u światu prz- sługa Argo Rieczp: Polskicy, która zagnieyszo /
 i koshowniyszo / niezeli vellus aureum, korszyc, tot gentium
 calosć i bezpieczenstwo / fortunam nie tylko Polskiego / ale
 Chrześcijańskiego światu vehens, dnis wejolo u brzegu stanelą.
 Vzgliali ten honor Grekomie gęsto pomianoney Argo ze 19
 w porcie Translami przez trójce i wiec- r lat konpru wali tak
 dalece / ze poprawkami / i łatanino: wsetka struktura odmie-
 niona była / jako tylko imie i perior dawny zestaw. I Zastarzają
 od tak wielu wiekow Rieczp: nie w porcie bezpieczen- stwo /
 ale wsetkie wicher wojenne / nie szesćcia i łoni w-tem-mu-oc / nie
 dziw ze pomiedz staroscia swoja watleie, rimisq; fatiscit: ale
 opieką nigdy nieustawialoca J. A. M. i polna ceła Civium,
 medetur, i zabiega ostateczny zgnubie. Laramy consiliis iako mote-
 my i lubo w dluż światu / nowe iakie mody przybierać sie / i
 szkalować musio / przecie jednak antiqua forma, nienaruszona
 ze sława. Wytrzyma ieszce r- s- acny wiek Oczyszc Argo / kiedy
 antiqua virtute, antiqua forma staropolsko konfideney kon-
 serwowac one bedziemy

Tuż tedy powracacie W. M. do Braci swoich z- to poście-
 cho, 36

Chy! te auspiciis, praecogit obmyśliwaniem **J. B. M.** salva navis,
 salva Respublica, wyrzucone roznych tłumaczenia exoticæ
 merces, omylili się na swoich prognozytych ci! Procy upatru-
 łac niezgode naszej i spreciowane sobie roznych animusów w zawie-
 wietach; że ruszili i zgola rozboj! i naufragium nawo-
 naszej i sobie przedam obywateli Enavigavimus za laszka
 do a ingensæquor, laszkości **J. B. M.** ułoncentowaniem
 wsi lażem i obliadowa Rzecz; in portu widzimy. Wiec
 fur odizdziałogich **W. M.** bene gesta republicâ do domow
 swoich niczako kiedys rude donatoś, ale osculo pacis; ofiaro-
 wanem ręk swoich **J. B. M.** ooprawnie do ktorey miłości-
 wie przypuszczac raczy.

Tęgorz Respons na Poselstwo Wojskowe

Dobry nader / i doskonały w sztęch Prolestw / i narodow
matryz / i zważył ten szesliwosc / Ktory one na dwuch
natało filarach złożył / dwiema okrecił / i odrysował
terminam / Confiliū domi, Arma foris: Uciech się w-da-
kemie nie zabierała myślenia / niech nie zawodzą / dowcipnymi
Conceptami / Ktory zdoberając się na różne conservandæ, &
augendæ Reipublicæ Maksymy / Ingentia volumina na świat
wydał / cokolwiek do rozszerzenia / i z-czymania Prolestw / do
obrony chwale Bożej należy / wstędo wpiębie zamyla / Rada
w pokoju / Sabela w Boju / bez Ktorych raden namocniejszy Na-
rod otrzymać się bezpiecznie nie może Rędykolwiek iedno swari-
kule / oboje oraz upadać musza. W elko ozdoba Maleszatom cy-
ni wysocho podniesionego Tronu Prolestw ego wspanialosc swie-
tne i poważne Krzesla / ta liczna wybranych è millibus Kola
Pyrczkiego orchestra, wiele przydatę pozoru / aleć tych ozdob
nawietżo

nawietsha podpora/ spes & tutela w. odważnych/ walecznych re-
 pach/ bez terrorch/ quamvis egregia, intuta sunt. Nie schodziło
 nigdy à condita Republica zacney rey Koronie Polskiej na
 ochotę i dzielności własnych Synow/ Krota ont z-malych po-
 czatkow tak szeroko rozprzeszczyni/ i z-pogromow i trupow nie-
 przyjacielskich pamieterne mogily/ niesmiertelne wystawiac tro-
 phæa, wielkie Prowincye/ i cale Narody w-poddanstwo Kro-
 low/ Panow podbuali. Tute wylizalac dawniejszych albo nie
 dawno pamieternych/ walnych ekspedicyj szcogonych bitew/ tot
 prospera, tot adversa bellorum, iako ta gra idzie (hoc agere
 & pati fortia, Pelonum est) Kroz godnie wystawic mote
 terazniejszy ostatnia w-prawe; swieciezyliscie W. M. nie tylko
 nadzicie nasze/ ale siebie s-m; i swoje/ Kiedyście w tak
 maley liczbie/ auspiciis & fortuna J. B. M. a sprawo Nawroshiego
 Wodza swolego/ i Kolegi jego/ victricia signa, w-nawroshniejszo
 Ukraine wprowadzili: odebraliście citra sanguinem wielkie
 Miasta/ niedobrze fortece/ Krota nie raz Krwia Polsko oblانة/ nie
 tylko panowanie/ ale ledwie co imienia Polskiego/ i to per clades
 & funera Martis, pamietaly. Bierzcie niewyplywe omina
 J. B. M. dalszych triumfow/ Kiedy lubo w nie deplaco-
 nych zasługach/ w-wielkim swoim nieconrentowaniu com-
 positus in obsequium miles, przez W. M. quos magnis
 aluit Bellona trophæis, pro-by swoje J. B. M. i Koczep.
 pokornie donosi. Odbiera J. B. M. na reke swoje i Kro-
 lowskie staranie/ te desideria wntesione/ uznawa slusnosci/
 uwata potrzebe Solnieru/ tym barzicy/ im groznier hardy
 nieprzyaciela posyla odpowiedzi/ i w-granicach Koronnych iut
 Oromanckie cosposciera proporce. Za niewyplywo kladzie/
 ze przyšlo wolosne swietem da Dag omalac laureami/ Kiedy te-
 raz Opyznie/ ipso senio languentem, Marsowym cieplam/
 i w-pul zimy zagrzewacie. Dacie w-zaklad laski swojej Pan-
 skiej

*flex J. A. M. fidam & beneficam dexteram, do ktoroy peca-
lowania W. M. M. przypuszczac raczy.*

Tegoz Votum na Seymie.

T Rzecí rok blisko dochodził. absentuiac sie od Biskupstwa
mego/ dla przytomney zawże J. A. M. usługi/ dla spraw
publicznych. Pozwoliłem był sobie ex destinato, za przy-
byciem starszego Kolegi licencyować sie od bołu W. A. M./
aby m dal oko sprawkom Diecezey / ktore powinności moiey
wyciągała / abym oraz recentibus odiis zostawił czas / we-
dlug rady Politeki / ut senescant: na zawołanie iednak W. A. M./
przedzy nuzelim sobie zamierzyl / polozywszy na strone semicon-
fecta negotia, powrociłem. Wiadomy w-tak wielu ra-
dach/ na Puncta Instrukcyey W. A. M./ sensus moy de
Republ, parco tempori, ze go w-dalšo oddładam ad decreto-
rias dies, gdy sie cala Rzecz: ku Konkluzey/ czego na dzie-
sieć dni przed Konkluzą zysze / do tej Izby zgromadzi: biore sobie
prothematic punkt poprzysiężenia pactorum 3-Bursiściem
Tego M/ w-ktorym co rozumiem/ pro scientia & conscien-
tia, w-pokrodek podate. Mota questio nie dopiero teraz/ ale
iuz pulcora lata/ zaraz po Rekognicyey Iuris feudalisi na Lem-
burg i Bieow/ przez Posła Bursirowskiego uczynionej/ teze-
li expedit do przysięgi przystąpić/ kiedy zachodza nie uspołó-
kotone rozne awielkie diferencye i kontrowersye. Trzymalem
i trzymam do tad/ i na Manifest Posłow odpowiadając w druz
podalem te negativam; ze interest Reipubl, interest conser-
vationi pactorum, ante Iuramentum wprzód uspołóć dife-
rencye/ w- czym Iudicem Rempl: quaro, i ratione convictus
snadate ustapie. Sundute sie naprzyod in tenore Pactoru § Si su-
per limitibus Słowawyrzine sa: Si circa observationem, &
executionem faderis ac praesentis conventionis, alia re qua-

vis de causa, aliqua dubitatio aut controversia exoriat per
 Commissarios ad instantiam &c. intra bimestre spatium ab
 utraq; parte nominandos amice componatur & definiatur.
 Słowami iasie ze nie pierwey do Biskupcey federis przytacie
 sie godzi / as wprzod componentur definiuntur, controversie
 dubitationes, pretenisiones. Na tem fundamencie sta-
 waly Senatus consulta. wychodzil y z Kancelaryey listowne re-
 komyce / wprawione sa cztery Poselsztwa / pierwsze przez Biskupa
 Sego J. M. P. Wicemoda Chelmskiego / uni to piaty Rol-
 chodzil / odestal Rucnik J. M. totum negotium & reso-
 sum do Posla swego J. M. P. Lauerbecka na dworze Polskim
 rezydualcego / nullo secato efecta. Nastapilo zalechanie
 Drahuna / wyprawiony nomine Reipubl: pod interregnum
 godney pamietci Asiatie J. M. Radzymil. Puncta instrukcey
 tego: Aby pod czis Rodzinyey violente zalechany Drahuni w
 w-recie Kreczpe oddal. Instrukcyo radowa jest. Na te legacyo dal
 respons Rucnik J. M. ze Poslam swym zleci te negotia, Kro-
 rych na Biskupa wyprawi: pod Biskupa maiores motus ex-
 nie pozwolily conferendi z Poslami / Artykul jednaki in pactis
 conventis napisany / aby w zgladem Drahuna / i inne Konro-
 wercie przez Komisyo byly usposoione. O Biskupcey zarazy
 requisiti byli O. Lauerbeck i P. Penna Poslowie / aby wedlug
 pakte Bredgoskich / wedlug deklaracyey Rucnika J. M.
 przystapili ad componendas controversias. O powiechni-
 nacto ze cessavit ich potestas, Edey stanol Artykul in pactis
 conventis o Komisyey. Dali i to ad intender, ze Krol J. M.
 lesze nie Koronowany Valuit ta ratio, bo Iura Maiestatis do
 piero sie od Krontacyey sagrnato. Na Krontacey nie ze-
 stal Rucnik J. M. lubo bel powinien ex pactis Bredgoskibus
 ad Recognitionem Iuris feudalis na Lemberg: prawda iest
 ze delatoiono / nisi legitima causa impederit, Kroci J. M.
 nie byla deducta. Fundue sie in Pactis conventis na w-
 pos

antonym artykuł krócy P. P. Posłowie Aukfistowcy
 na ten czas akceptowali: napisany list list z Koronacy do Auk-
 fista J. M. wyprawiony porzym P. Morstin Podkomuży
 Litwiski uprzedzając poselsko Aukfistowskie. Nie sie i tym
 nie wymogło. Ściechali Posłowie P. Houbet P. Kost. ff. Post
 preliminaria, post longa certamina de forma Recognitionis
 Etdy archidial. r. d. P. J. M. P. Houbet. E. Directo natura-
 li hereditario Demino, krócy ofirować Majorum no-
 strorum w Jawisycurach wszystkich delozyla: adprowa sie
 tandem Recognitionis ex dignitate W. A. M. i Aukfist: po
 krócy urgebant Deputati Aukfista J. A. M. Iuramentum.
 My z Naszy strony wprzod tractatum de controversiis Certa-
 tum rationibus, nie byl niż z J. M. P. P. Senatorow tego
 rozumienia: aby poprzysięgać Pakta: aby wprzod uspokojone
 byly krentowcy: per Comissorem. Ratum to habuit Res-
 publi: na Sejmie: krócy zaraz nastąpił: byl Artykuł z Wole-
 wodaw Wielkopolskich in eundem sensum. Te tedy Prawa
 ex Pactis Bidgostienlibus, ex pactis Coventis za grunt zasa-
 dżony: aleguje Prawo nasze Pruskie Incorporationis, prawo
 Kardynalne: krócy speciali Iuramento Senatorowie Pruscy
 poprzysięgamy: Causas notabiles Terras Prussie concernen-
 tes, nonnisi cum consilio consiliariorū Terrarū Prussie deter-
 minabimus. Status zas Pruski jest: ze inter Consiliarios zasa-
 dżo trzy Masta Torun/ Elbląg/ Gdansk. Wulko cierpie in-
 widy: cierpie nie tylko similitates, ale i otwarre nieprzyjaźń
 o te sprawy Aukfistowskie: carpor listami/ projektami/ zadaję
 mi zadrósćwość/ livorem & quæ non! zaprawde mi stusnie/
 ego invidiam virtute & rzekę veritate partam z onym Rymia-
 ninem gloriam non invidiam duco. Przypominam sobie, co
 o Rymianinach pismo święte mojej Consilio & patientia
 omnem terram possederunt. wiem o nielascie / o indignacych
 Aukfi-

Kurfięta J. Mł. Nie to dla dobra Rzeczy. & jako me
 dignum Caesaris ira. Rzekł przed J. M. P. Podkomorzym
 Warszawskim/ że sam tylko onemu resisto, takż jest w-Relacyey/
 nie mam tego sobie dedecori, co przysłała Keolowa Bona
 Pradziadowi memu: Præter unum Przerembscium. Wszak
 trzeba à fine co za tym idzie/ upewniamy/ jeżeli ten termin opu-
 ścimy, nie rychło się uspokoiemy/ a baczey się i- Kurfiętem
 Jego Mości zatrudniemy. Opátrowałem to non vanè,
 ante traditionem Supremi Dominii, tamieñ o tym nie-
 omylna priestroge/ że gdyby zatrzymana była choć na krótki
 czas ta solennitas, mogliemy otrzymać uwolnienie od summy
 Sz. bisk. ew/ i co więcej. Pisał mi o tym do J. M. As. edza Biskupa
 Warmińskiego/ ale nie rychło/ bom się nie rychło domyślał/
 mam respons od J. M/ też po't transactum negotiũ w- go-
 dzinę w Keolewcu list go dośzedł/ stało się takż takż napisal/
 że Kurfięta J. Mości. zaraz z Prus wysłali/ co premebatur
 silentio, a zóż to nowina/ że w- długie do Executiones pastoriũ.
 Ktorey Pałta poważnię się być mogą jako Monasteriensia, tan-
 to sanguine, tanto sudore calej prawie Europy zawarte/
 a przecie iuz to trzydziesty dochodzi Rok/ leżże disputantur,
 leżże odprawuie się deputatio Principum, w- Francoforte
 przedtym/ a teraz w- Ratisbonie. Sam Kurfięta J. M. trzy
 razy Pałta zawierał z Keolem Szwedzkim pod wojne nasze. i
 one ex causis meliorował. Publikował te traktaty D. Hiron-
 klau Posel szwedzki na Biskupcy Cesarzkiej/ tamem ich dostal był
 punkt/ aby w- Pilawie polowice było praesidium szwedzkiego/
 zdalo się to periculosum statui, uwolnił się od try kondicyey/
 dawsz w- Malborku summe storięsiecy talarow/ na renfrue
 Woyta szwedzkiego zgola trzymał się Statistæ owej polity-
 cney Teologicy/ Ktorey dobrzy Autorowie uż. Nemo populus
 putandus est, se ad magnum incommodum obligare voluisse.

A co ius ptoz tot requiritur o Komissa / a otrzymać tego
 przy tak iasnym Artykuł pactorum intra bimestre nie mo-
 żemy. Nowi Jago Mosci P. Houverbe / ze ma potestatem
 zarzą po przesiadze traktować / ale quis sponsor ze Konklawie?
 Vates sum, ze sie w każdym punkcie referować będzie do Aur-
 sisty. Seru spadnie / co innego nastąpi / zapomniemy tego
 vt solet. Zasyłem w tym Wziednika zacnego / i dobrze statum
 externum rozumiejącego / J. Mosci Pana Podkomorzego
 Warszawskiego / aby go confidenter spytał żeby sie choć nie
 mnie / ale kumkolwiek ex Ministris powierzył / i fide Lega-
 tionis upewnił / iezeli Aursist J. M. Elbląg ustąpi Wyr-
 nilem ceremonio / ze i sam Pałta poprzysięge / nie dał sie
 na słowo wyciągnąć / i day Boze / aby na Konfuzjo moie Elbląg
 był cale uwolniony / quod magis opto. quam spero. Nowil
 pamietam o zamianie na Elchów / Tuhol / Bransberg / i moie
 Chelmino / lubo żartem / lubo serio. przycie Prowincyer naszey nale-
 ży / aby nas nie urywano. Niechcemy byi sami. iako owe viliores
 merces, ktore obawiając sie naufragium z okrem wyzucania.
 Takie sąs detrimentum Republicæ stracić Elbląg / wieścić
 Elade / nizeli stracić Kamieniec. Elbląg i st Fluz do Prus / za-
 trzymuje dominium n aris przez 2. ff Dan na Elblągu byłby
 Panem nawigacyey Hassen i Wisto. Wzorec potrzeba komu-
 nikacye Skarpawy / Wogaru przez ktore statki d odzo ex ratione
 status byłaby Rzeczp: in onere, trzymać zarębie prasidia w Mal-
 borku w Szumie / ktora forteca Gustaw nad Malbork przela-
 dal w Gniewie / Tzowie / na Głowie gdz e iest divortium Vi-
 skulx, ktoremu miesen dakt in numismatis ro i ne u ium
 Gdanżanie: Validissimum in Europa munimentum. H up-
 tum. Był by in onere Gdanż / nie stami Zolharow iako teraz /
 ale cyślacami przyjdować Miasto swoje / ea proportionie iā-

R

Kiedyby

Kieby było na Elblagu praesidium, Ktoreby pewnie walczyć as-
 dzono. Słyszałem że płakał na tr. Statuach Ridgestich Sonder-
 lunda/ wywodząc interitum Gdańską/ gdy Elbiąg zdany będzie
 Rurysztowi : pokazali to Gdańszczanie quanti astiment El-
 blag/ kiedy dany sobie pieczęci Terrarū Prussiae, Ktorey custodia
 test przy Elblagu/ po uwolnieniu Szwedzkim onymże usta-
 pili. Ale Elblaga Rurysztowi nie damy/ tylko summe czterech
 Proć starysicy talerów? Perinde to test u mnie/ kiedy sie na te
 summe nie zdobyliśmy: Ale zdobyliśmy sie na summe Dra-
 himsko/ alie Ruryszt Drahim ubiezał. Troja me timidum
 facit, Namus hoc Danai loco, unde illa cecidit; a ta mowie
 Drahim me timidum facit. Nam metus tak wiele nas koscruie/
 wielka summa z. Starbu wydana na praesidium, wydatek na same
 siewisy Elblaganie na pieczęci starysicy złotych dobra mone-
 to/ tak to authenticę n Generale Pruskim wywiłdli i podpisa-
 li/ i teraz exhauriuntur Gwiazda filka set ludzi/ fatigantur in-
 colae ustawicznymi excubiis, Pejor est letho timor ipse le-
 thi. A do tego nie dawnom sie dowiedział/ czego w. Miercy nie
 ma/ ze i zapłacimy summe obligamur snadź demoliri fortes-
 ce. Co tak to test praegrave, tak to impracticabile: Fortica Elblo-
 ska test/ takie rzadko, a podobno i trudno widzieć: Przeciżalem
 Włoski Kray/ Francys. Holandys/ Niemce/ Słyszałem iudicium,
 ze vix aliquid simile Elblagowi/ przechodzi/ wałami/ fossami/
 trzema murami/ situ loci, regularna fortifikacya/ Gdańsk. Im-
 practibile ze dwóch przyczyn/ bo demolitio koscrowalaby drugo
 tylo summe. Wiec Elblaganie/ & Iure, tak Constatus Prussiae,
 & vi, tak mocni/ i pro, Patria resoluti/ tego nie dopuszczą. Ale
 wiedzieli dotąd o tej domolicey/ dopiero przed terazniejsim
 Sermikiem/ quanto motu egerunt ne Sermiku/ i napychali Ar-
 tefuly J. M. P. P. Postom Pruskim motu vocem activam:
 affirmant ze sie oni sami/ to test/ Cives opposuerunt, in armis
 Stanowiszy

Rana wſzy/ że praefidium Rurſiſta nie przerwuſćmy : Ale uwol-
 niwſzy tedy Bibliogę/ wziętę periculum Prus naſzych/ i caley
 Rzeczy: uſtawizną ożayę dyſciſcyę z Rurſiſtem J. M.
 dopieroz ożayę querelę, że paſt i przyſięgi nie trzymamy. Ale-
 guie. Rurſiſt J. M. w M. f. ſcie ſwoym pod Elſkra wyda-
 nym/ iuſtitiuac zaięchanie Drachma/ że Woiewodztwa Wiel-
 Kopolſkie poſyłały do Roſa J. M. aby Drachim oddał/ i tak ieſt/
 było to w Inſtrukcyę przez J. M. V. P. Staroſtów Roſcian-
 ſkiego i Pydzkięgo. Ale tedy moze nitor o Bibliogę/ o ktery
 że nie dbam nie dobrze mi infami ſcripto ſadano. Coby zas żę
 pretenſyę dyſ/exped rat trzymać ie in ſecreto at do Traktatow/
 ale tebyſm ſie wywiodł że non temere radze/ naktore eloquar.
 Zawarł Rurſiſt J. M. Pakta z Koroną Szwedzką 1666. pro-
 deſenſione Ducatus Prullia: o czym wiedzieć nam należało
 vigore foederis Bidgoſtien Ieſt to tam punkte: Nec licet in
 praerudiciu foederis: to ieſt rego z Szwedami/ aſi altero praerudio
 & conſentiente, paciſci: J. ſz to contra rationem ſtatus no-
 ſtri, derogatur przez to Articulo de auxiliis ferendis. Feli-
 citatis mox 1660 pzwielekroć zwołazę Rurſym Pakte Francu-
 ſkich in Anno 1661 zawarły doſtat. Wiece i Koligacyę / pro-
 eligendo Rege Polonia, że te i do tak moich przyſiły Zawarł
 ſekretnie pakta z Carem Moſkiewſkim/ wiam to ſkad inod/ ale i
 z rychie ſamych Stoſkolniſkich/ gdzie ieſt mentio o tym/ ſz prze-
 ciwko każdemu turbatorę in Prullia, pewna ligba auxiliorum
 poſtanowiona ieſt / a przećiwko Moſkwie ſumma pienieina
 Szwedom naznaczona. Stad infero, że nam na Moſkwe Rurſiſt
 nie da poſilkow/ a powinien był dac. Dawal tytuł Carowi Mo-
 ſkiewſkiemu: Magni Ducis Lithuanix, iuz i po pakte ch Andrze-
 ſhowſkich/ tak o nim w tym informował J. M. V. R. f. rendarz
 Litewſki co widział i czytał/ vir gravis & omni exceptione
 major, i naydute ſie liſt ieden takowy. Monete Poſtko ſedne

proferibit. Bruna deprecował. Wytrullowane są emiffrata,
co jest contra expressam Ariculum Paſtorum. bo się był po-
winnen nosić de valore monetae: Zorona Polſki. Cierpiemy
przez to ſtode in comitibus: Boleſławem Na Moncie swo-
tey był tytuł: Supremus Pruthia. Dominus & heres, czego nie czy-
nili Arolowie Polscy, poſt linguam ſeriem annorum, be-
dſie to proba exclufa hereditatis Arolow i Zorony Polſkiej:
Domus Onobaldina Columbacenſis przypuſzczone ſo ad
feudum ſucceſſivum poſt extinctam lineam Elektoralem, co
ieſt przecin ko Transakcey: Zjedem Burſiſt J. M. Vſurpat
ſobie teraz doptero Burſiſt J. M. przewoſ przez Wiſle lubo u-
traq; ripa Berome naley. Ale z tąd Pałt Ktorcy: zdami ſie/ 34
Jagella ſtanet. Ale z oſtawley Transakcey: Krzyſztafami/ z tąd
małta inconveniētia, 35 gzaſm periculū aby cum tempore nie
rz: gono: ſe wolno nad ſwoim brzegum. Fort ucygniē/ telonia
poſtawowic/ naſe i teraz otworzyc ogy potrzyba na fortece: Ktoro
wiciſe potymow/ Jonsburghu nad granicę Maſowieckā deſtinant
Ktorcy delincocy woldzalem. Aggravantur mercimonia Litow-
ſkie maj: rib' teloniis tak ſe w: Pławie Gopowe podatk: z: Drob-
ma iſc powinny/ bo ieſt obligatori' takſo poſſeſſor. Extorſiones
Warmiſkie miałyby być potracone/ moderowane na ſto tysiecy
talrow. Prejudicia Koſciolem Katolickim i Plikanom dzielo
ſie: Calviniſmus propagatur przeciwko Prawom Pruſkim In-
hibetur exercitum ſacramentorum w bliſſich Maſiach w:
Ktorcy przedtym bywało. Wyolowienia Procu ſit Kartyrow
w: Metrze nie maſi. Jako zas chodzi w: Niemieckim trybie/ Kay-
ter tak iako u nos Wierz/ werbunk iego wiele koſtuie/ gzyralem
w: iednym Maniſcei. Dunſkim Kiedy General Szwedzki po Pa-
Ktorcy zawarczył oddierał Kartyro. Kaidego Kartyro i Boniā
à capite ad calcem monſtrował plaſcy/ ſpado/ bory, oſtrogi/
podkowcy/ i czego nie doſtawale Dungeſkowie ſupplere muſieli.
Pamiętam pozoray dyſkurs w: Bydgoſczy: P. Loubetka/ de-
eriorom być tymi ſcalkami conditionem, niſzeli przedtym

Kurfista/ bo dwa tysiące Wojska co wojną do Polski wysta-
 wiac munderować/ co rok rekrutować/ wielki koszt i ciężar try-
 bem Niemieckim/ wielkie commodum publicum Korony/ niżeli
 zapłacić za dworem/ i Kanonu Pruskiego. Wchodziła tako
 mam informacya medietas Cla Pilawskiego do skarbu pry-
 watnego R I M bo ea lege pozwolone jest Kurfistowi przeci-
 wko Prawu Pruskiemu à teloniis immunitatē metochem. V-
 surpat sobie Kurfist Jego M. Poście przez Pánstwo Krola
 J. M. tego namu cyfy Dynasta nie pozwala/ Krol Jego M.
 Rozmierz zabronił bui Poście przez Wielkopolske/ ktora teraz
 przez Mazowie jest rozsadzona bardzo pospieszna; przez te Poście
 uwidziony Balfstein/ znayduie sie w celach J. M. P. Insti-
 tutora Ror: pewny oblię Dziada Kurfista J. M. na dwa kroć
 siatoficy szwaronych złotych ktory widziałem i czytałem/ i mam
 go Fedz per copiam. Nie godzi sie zagrześć silentio wielkiego
 afrontu pojmania i zabrania prawie pod płaszcem Krola J. M./
 Balfsteina. Wielka enormitas nefarii facinoris. Podana jest
 clanculum do Grodu Sechuzkiego Protestatio afficiens
 honorem J. R. M. & Senatus, co jest prawie contra Ius Gen-
 tium & legationum. satisfakcyę do tego zadney nie odnosimy.
 Z tej okazyey trzeze i proste/ aby byl sadzony gospodarz/ u ktore-
 go sie tantum facinus stalo/ ktory clamorem non excitavit,
 nie opowiedział o tym/ bo dopiero aż czwartego dnia innotuit
 factum. Byli presentes Czeladź appretciati, wzięli po szewco-
 nemu złotemu/ pęšlo to impune, a za sprawde należało severè
 vindicare etiam ad posterorura memoriam, nie tylko in per-
 sona, ale żeby i dom ten był spianowany/ bo ta impunitas była
 powodem Kurfistowi J. M. że iustitiam non administra-
 vit in violatores Iuris Gentium, & reos Lesa Majestatis. Te
 tedy są rationes moie/ ktore fortioribus rationibus zwyciężyć
 potrzeba. Potrzeba i ekplifikacyę tych Row/ Nove bello Mo-

wilem ja/ że to nowe wojny/ Kozacki/ Tatarski/ a teraz strzeż
 Boże/ może przystąpić Turacki/ Moskiewski/ ergo niech
 rozumieć. Wiec in recompensā nie wydanych przez lat kilkana-
 sście posilkow/ stusnie pretendere możemy/ albo to za to/ albo
 walnietysze subsidia, osobliwie na Wojnę Turacką. Także stipen-
 diis nostris barzo ciejszo/ i jest to beneficiū onerosū, i śnad-
 nie się takowi znayda; Etoż za pismadze zaciagna. Pacia tedy
 utcumq; postanowione stent, malo cum Republica errare
 pro praeteritis, sed na in futurum erroribus zabiegać potrzeba/
 Etoż wielkie prawiado, gdy precipitanter opuściwszy Ro-
 misko do Przysięgi przystapiemy. Considerandum i to/ że ro-
 zmowić się potrzeba de formula Iuramenti, Etoż in pactis
 nie jest wratona. A czemużby też hypotheca nie mogła być
 na inne Miasto in meditullio Regni presentiona/ nie wysy-
 tko zwalając na Prusę. Czy nie tedy co może/ teteli nieprzemog-
 ge/ niechce być onym Olbrzymem Greckim/ Etoż urywując
 się nad jednym Miastem gore/ rekami i głowamić podpie-
 rać/ ale i sam zgnieciony/ i Miasto ruiny przywołon. Konkludu-
 dzie ten Punkt słowami Rzymianina: Fato donata nobis fors
 est, ut magnis belis victi; viceri nus, a my bellis victores,
 tractatibus vincimur, Etoż/ iako z Niemcami ostrożnie od-
 prawować potrzeba experiendo didici.

Przymowie się do punktu o Wojnie Turackiej. Chy-
 ba obrany w rozum nie widzi i nie sodzi/ że się tuż zagała/ mamy
 Klarigacya przez Czauka i list. Auxilia Turackie były przy Doro-
 senku/ i jest Basha w Rzesuniu/ 3-to nowina D. Barwowski po-
 wrecił. Do Chreścianskiego Cesarza przyssany znaczny Turczyn/
 pytał się teteli nam doda posilkow/ i odradzał/ aby tego nie
 czynił. Coincidunt z-wielu mieśc nigdy niech bna awizye Panu
 Wsiockiemu non servata fides iure gentiū, i listem do mate/
 od Wasyra warowana. W takim razie quid consilii. Radze armo-
 wać się

wać się pretko i tak o nymecntey/ qui nudus atq; inermis hostē
 manet, eidem aut mors, aut servitus perpetiunda est, metien-
 da vires hostium cum viribus nostris. Wersta 3. Zorony zycze
 wystawic 30000. 3. Zsłesiwa L. tawskiego tertiampartem, vel
 propē. Zoligowac się cum vicinis Principibus, exemplo wśy-
 skich Principum, i samego Turczyna/ ktory przy Tatarskich
 wielkich Ordach/ 3 Moskwa się przez Szeremeta porozumiewa/
 3 Szwedami przez prawego Inwiata Żyda chrzzonego. Ale po-
 dobno rzekło nam: En eget auxilii, qui non tulit, utq; reliquit,
 sic linquendus erat. Moia rada/ abyśmy consilium bellicum
 w kilku tylko osobach/ 3 ktorych się ja wypisuje/ postanowili.
 3. Cesarzem J. M. secretissime traktować/ iako iuz wstęp uzy-
 nil MonSegnior Nerli Papi. Skiby punkt ex pactis 3. Do-
 mem Rakuskim bel odmieniony/ w ktorych pałtach jest/ ze foe-
 dus Polono Austriacum nie ścio ga się na Woynie Turckie.
 Czasu na to wielkiego potrzeba/ doznaliśmy traktując rok i dru-
 gi o auxilia przeciwko Szwedom. Ale ja cale nie mam nadziei
 tam rey Kontunkcey. A kros snadnie/ res suas florentes cum
 Iugurthæ perditis miscebit? Modus 3es tractandi 3 Nam ex-
 travagans kazdego/ osobliwie Cesarza J. M. odstraszy/ bo glosić
 się nie chce in incertū. W Moskwie efficient cokolwiek P. P.
 Postowie. Porozumiec się 3 Szwecy/ ktora nas ad strictiore a-
 micitiā po trzy razy inwitowała/ przez Postow Liboka/ Tora/ Ar-
 mostyl da/ na co zadneyśm nie dali deklaracyey/ prawem zwioza-
 ni bedac/ nawet non respondimus mutuo officio iakiego kol-
 wiek Poselsstwa. Do Deca 3 do Franczey/ Angliey/ iezeli Inwia-
 tow mieć nie możemy/ pisać i się/ omnia consilio experiri de-
 cet. Podatkow wielkich a słusnych trzeba nam zdaniem/ napre-
 tsi. Doglećnie a populo, Centesima od substancyey/ Charita-
 tivum subsidium a Clero. A iezeliby ineluctabilis belli ne-
 cessitas, praveniendus non expectandus hostis. Bo co Anibal
 o Rzymia-

o Rymianich mowil / to jest pewna, Turcas nonnisi in Turcia
 vinci posse. Doznawamy tego / że in hostico dobeze sie
 nam powodzi / Eedy & certare odiis & res
 rapuisse licebit. To tedy con-
 filium simplici sty-
 lo t practice
 podate.

I
 ny
 obe
 snac
 godi
 spoi
 wie
 li.
 I w
 swe
 tak
 dosi
 sob
 tak
 sam
 od
 w.
 dro
 S.
 bli p

MOWY WESELNE.

MOWCA STARA SIE O PRZYIAZN.

*Książce Zbąratowski Koniuszy Koronny prosi o Pannę
Krołowey Iey Mości, imieniem Pána Kazanow-
skiego Stárosty Kokaneczowskiego.*

K To sie udaie na dwor Pánow swych / M. A. Krolowa/
miedzy innymi rzeczami / dwie zawsze upatrzcie pościechy.
Tędną / żeby sie na widoku pierwszym cnocami przed Pá-
ny swoimi popisał. Drugą / żeby sie dostuzywşy łaski Pánstey /
obrał też sposób życia sobie na świecie. Bo gdzieby głowiek-
śnadniey obeyrzeć sie mógł? gdzieby dać świadectwo cnoty?
gdzieby wziąć przykład spraw uczciwych? Edeyby lepiej obróć
sposób życia / iako tu / Edey iako na teatrum świata wyszło pra-
wie oko w zwierciadle obaczyć sie może. To i Pan Stárosta
M. uparcował / zaprowadziwşy czas swoy w posługę J. A. M.
I wysła mu ta usługa bázro dobrze: Popisał wszystkie cnoty
swe tak / że i łaskę sobie J. A. M. zasłużył / Edey sie bężyć i cieszyć /
iako pierwszym po łasce Bózey Alcyonem: drugiego mu nie
dostał zysku do tego zawodu / aby według zamysłów swych spo-
sob sobie życia obróć mógł. Ale że to też w rekł Waszey A. M.
tak rozumiem że mu i w tym P. Bog pobłogosławi / za miło-
ściwo łasko W. A. M. Oco abym ja W. A. M. prosił / mam
od niego zlecenie. Proszę tedy i tego i swym imieniem / abyś
W. A. M. miał wzgląd i miłościwe baczenie na te Edey na
dworze Pána swego oświadczył cnoty / pozwolił razęła w Stan
S. Matienki P. A. z Scocymeru swego. Cuię że o równa so-
bie staranie byni / ale oraz wie / że sobie cnot i bogobeyność

przykładu pięknego tryzy/ gdy z połow W. A. M. / gdzie sobie
gniazdo ustatła cnota wielkiej sławy/ posada towarzysza. Dewniz
śmy tego/ że W. A. M. i tego goroccy prozbie / i moicy uni-
żoney przyczynie wygodzić będzieś chciała / ale osobliwie woli
Bozey / bez ktorey sie nie może kierować serce ludzkie.

W-Teyze Mátexyey.

Miałko sie rzęzom przypatrzył / i gotowy śmiech u ma-
drych sobie ziednal / Eto sie z onego filozofa albo śmiecie/
albo mu skwapliwa przypina erism, ktory w-pul białego dnia/
z-sapalona pochodnia szukał ludzi. Wielka bowiem i trudna
jest/ lubo w-pięknym ludzi gronie napasć na głowicką ; i między
ludźmi niezgo sie pospolicie mniem nie znajduje tak ludzi/ Eto-
rymbys mógł arcana zamyslow albo trość swoich wylac bez stu-
sney serca trwogi. Jęteliby komu i kiedy wypogodzonym niebo
słonce przyswiecać miało/ i rósć z-filozofem zapalić pocho-
dni: temu i w ten czas ktory dożywnego szuka sobie przysia-
ciela/ z-ktorymby sie nie tylko do granicznego życia ludzkiemu
kämienia na troche lat / ale na cala by można wieczność / żyć nie
testniało. Jego Młosc Pan MN obrociwszy afekty swoje i przy-
tacielskie intencye w dom W. M. M. Pána, tak fortunny jest/ iż
mu z-swieca szukać przyjaciela nie potrzeba. Dale mu lano od
tego libertacya przeswiecna Domu W. M. M. Pána wżetosc
Oczywistymi łasnieca honorami / Ktore gościć gdzie indziej
moga/ tu so domowymi. Wcielala go od pracy w-szukaniu / i
zapalone wytraca z-refu pochodnie splendor sławy/ tot seculis
Marte & arte zbrancy / i wierney Oczywiste przyslugi w-Dom-
mu zostajcey. A poniewaz fortes creantur fortibus & bonis,
illustres illustribus, ma za to J. M. P. ze nalaś w-Domu
W. M. M. P. ze wśch mlat sacna heroine/ pomienionych ozdoh
dziej

139

szkodzący. Prosi tedy położenie *WMMP* / abys mu przyjaźni
upatrzone^o w domu swoim przyjacielu nie odmawiając / dożywo-
tnie Dobrodzielem tego chciał zostawać. A on takto przychylna
laste *WMMP* Pana / tak nieodmienny Domu swego Eleynor i
sąnować będzie umiał i zadowolęczać.

W-teyże Materzey.

W Takiey sąwse cenie szodżila u mnie przyjaźni i usług/
ze iey sie całe resztek tego w-podanych impendere okaz-
ach / w-niepospolitym Kładem zysku. Bezmi często w uszach mo-
ich głośnie Rzymskiego Mowce effatum, żeśmy sie nie sobie po-
rodzili: Non nobis tantum nati sumus. I teraz przyjaźni
mego w-dom *WMMP* Pana / nie inna po oddaniu powini-
nych usług przegryna / tylko abym *J.M.P.N.* w imprezie tego u-
stąpił / Ktory po świątyniach Mariowych nie gdzie indziej Krom
zaczęto *WMMP* Pana Domu spoznać zamyślowa / tu głowie
ciężko utrudzoney przylbico naprzytemnieysze zamięrzając reclina-
torium. A toć iest nie błędnym staropolskich obyczajow / i
znamięnitym pierwszey sławy iść gościńcem ku niesmiertelno-
ści: ante omnia z-Kościola Bolego i oyczystym nieprzyjaźnie-
lem meźnie czynić / toż dopiero do traktamentu o Przyjacielu
dożywoźnego przystępować; uganiać sławę w-krwawym boju /
toż doganiać przyjaźni w-pokoju. *J.M.P.* do Kawalerskiego
WMMP Pana Domu / nie inaczej tylko po zdepranych Roz-
ciach / Moskiewskich Tatarskich Partach / tryumfalny sobie wstęp
czyni do przyjaźni. Upraga tylko *WMMP* Pana / aby po ta-
kielu wygranych w-polu / tu w-sąpuszczonych / a z-go Bole
nie day / omplonych nadzieiach swoich w-Domu *WMMP*
Pana nie przegrawał.

W-teyze Máterzey.

Z-Dawna ten był i będzie cnoty przywilej *W. M. M. Pánie*. Ze ona nie tylko patrzących na sie oczy pieknością swoią / ale też i oddalonych serca sławo do przyjaźni swey pociąga. Fama bowiem praelens absentes etiam amicos facit, mowi ieden. Jako słońce aż tak barzo od nas odległe / iednakże promieniami swymi nas dochodzi i oświeca; tak cnota chociaż i odległe serca sławo dotyka swoie / a do poznania i przyjaźni przyprowadza. Takim i my promieniem oświeceni udaliśmy sie do Domu *W. M. M. Pána* / z którego wynikała zawsze iasna swiátłość / którego roznosiła rozne ozdoby głosna sława / i przytomna wszędzie będąc / nas chociaż nie przytomnych Domowi temu zacnemu Przyjaciółmi uczyniła. Nie mógł tenże promień minąć *J. M. P. A.* którym on przerażony / za osobliwe szeszenie to sobie pożytać / cokolwiek mu vetustissima Majorum decora, cokolwiek własne merita i cnoty dały / to wszystko do niegoż praelenti famâ absens amicus factus, iako do przebiegney Starbnice przynosi / a oraz przez nas Przyjaciół swoie uniżone usługi swoich powolność i gotowość oddawstwu pełornie prosi / abys *W. M. M. Pán* zażęto in absente przyjaźni / dożywoctnego Przyjaciółu mu *J. y Mości Panny A.* nie wybraniać / benigno consensu umocnił. A że in magnis desideriiis non sinit affectus, uprasza abys *W. M. M. Pán* i szliwej odwłoki iasława odpowiedzie zapędzonym as. Etom / terminum przy iasce swey naznaczył.

W-teyze Máterzey.

NJe barzo szesliwe w domu takim pomieszkante / który przyjaciół obić nie może; ani tego pocieśne pożyte / który z samym sobą tylko przyjaźni wieździe. Non potest quisquam dec-

degere, mowi Mędrzec Rzymſki / qui ſe tantum intuetur. Nie
 wejole tam dmi gdzie wſełakie fortuny i ciężary o iednego ſie tyl
 ko obciąża / i nepadające przypadki w iednym ſie tylko ſercu za
 nurała. Zaczneyſie tam wſełakich przygod zwycięſtwo / gdzie
 unita virtus fortior, gdzie ſie wſytkie ciężary na dwiole dzielę.
 Ponieważ prawdziwe owo lubo proſte przyſtowie: Vnus nullus.
 Vznawa to rzeczo ſama J M P. A. a niechcąc podlegać przeci
 wnemu ſieześciu / do przeſzacnego Domu WMM. Pana o po
 moc ſie ucieka. Pokaże bowiem iemu drogę do ntego ſtarozys
 rna tego iakoſność / Ktora nigdy w ludzkiej pamięci żadnym o
 błokiem pochmurnym ozdoby ſwoey nie zmieniła. Pokaże ſła
 wia cnot wſełakich / Ktora nullis anguſtiis okrojona volitat per
 ora hominum, i nie tylko ad venerationem, ale też ad amici
 tię ſacra jura, myśli i ſerca rożnych nakłania. Idzie za tym prze
 wodem J. M. P. A. a częścią ſkarodawnych Przodków ſwoich
 ieſzcze w-pamięci Wygryzny Kwieſnacych zaſługami / częścią ſwy
 mi cnotami okrojony / do WMM. Pana przez nas Przyjacioly
 ſwe uniżone petitum wnoſi / abyſ WMM. Pan uſług Jęgo
 moſci powolność laſkawie przyjął / wlecznego przyjaciela in
 jucundam vitę officiorumq; ſocietatem z-Domu ſwego Ję
 gomoſci nie odmawiał / i te poſadano poeſtiche teſtliwym afe
 ktem tego nie odmownie pokazać raczył. Jeſli iednak prawda
 ieſt / że citò nata citò deſinunt, gotow Jęgomoſć mając na
 dżete w-laſce WMM. Pana nicodmienne dać experimentum,
 i w-dalſzy czas ſtarecznego aſektu ſwego / byle tylko tadium hoc
 dilationis pewnieyſza na potym Jęgomoſci poeſtiche nagrodzić
 ſie w-Króćce mogło.

W-teyże Młoteryey.

Wielka praca ſułać / ale nie mnieyſza uciechą znaleźć Przy
 jaciela: Cokolwież w tym laboris, cokolwież ſtudii in
 tendi-

tenditur mīlo test / test samyśy požądánego swego kresu dochodzą; ani sie w-tey pracy testność uprzykrzy / do ktorey samą naturą prowadzi. Amicus dimidium animæ est; Kto go nie ma / napoly tylko żywym dedac / sam swemu szczęściu przeciwnym zostate / tym barzicy iejczy / test onego nie szuka. Tego ta szczęścia sobie pragnoc / do W.M. Pana z unizoną prośbą moją udalem sie / abym w-Domu W.M. Pana dozyworniego Przyjaciela znalazł / vitam ipsam, ktora bez Przyjaciela gorzkość wiecey / a nizeli uciechy ma znalazł. Wzgniała mi do tego przypiekerko skynoca ludzkość W.M. Pana / ktora nigdy pokornych a przyjacielskich prośb odezu ze nie zwykła. Pokazala mi drogę takto swietoczą starożytnymi zasługami Domu tego ozdoba / nie gdzie indziej tylko w-nim abym wlecznego przyjaciela sobie szukał. Mam nadzieie ze W.M. Pan w-liezbę unizonych sług i wlecznych Przyjaciół swoich mnie przytowczy / utrapione tus dluga ekspektatywa serce / wielki bowiem desiderantis animi cruciatus est, tak przedtem pocieszno obciencia / tak teraz požadany a ostatnim zezwoleniem pocieszyć bedzie rozpł. O co i powtornie ze wśhelato unizonością moją czolem biie.

W-teyże Materhey.

Niespodziany podobno gość / zyczliwy iednak Przyjaciół / wieny a unizony sługa / przed W.M. Panem stawilem sie. Wśhelato nie iedną do znajomości drogą / a częstość pewnoty / ktora nie okiem / ale sławą serce do nley przyprowadza. Nie tak rychło omylne przeniknie oko / tak sława ogłosi niepochybna; tamto sie często osuka / ta sie pospolicie z zdaniem Niewyśszego zgadza / wedle tego co dawno powiedziano: Vox populi vox Dei. Nie insym i ta torem do przyjaciół i znajomości W.M. Pana udawczy sie / rozumiem / ze sie w-intencyach mo-
 nie

ich nie światło/ ale w-łigbie slug i Przyjaciół W. M. Pana poliegon zostane. Czynto mi w- tym nieomylna nadzieja przyswiete-
 tne przy skározytnych Kleytorach cnoty Domu tego/ ktorych są-
 mo tylko nienawisne oko nie widzi/ samo nieprzyjazne ucho nie
 może słyseć. Dodate mi śmiałości ludzkość W. M. Pana/ kto-
 ra aż nie znátomemu tak jest znátoma/ że już nie raz przyiążni
 pęta na serce moje wlozywszy/ teraz na usługi W. M. Pana za-
 wse gotowego mie stawia. Zdarzy to Pan Nawysyby abym za-
 mystlow moich doszedł/ iymot i zdrowie na usługach W. M.
 Pana dalshych dozwozenie strawił. Cokolwiek oczyszczy stawy
 i zeslug osiągnione staraniem moim dziedzictwo/ cokolwiek
 ślachectkie urodzenie mi przyniosło/ z- tym wszystkim teraz same-
 go siebie na usługi W. M. Pana chętnie oddaje/ a oraz unizenie
 prośbę/ abys W. M. Pan zezgłiwosć moia nie gardzoc/ intens-
 eye moje w- szukaniu dozworotnego Przyjaciela łaskawo legos o-
 biernicę ugruntował.

W-teyze Máteryey.

GOdzien iáko mniemam ten przyjaciela dobrego tytułu/
 ktorzy samego siebie przyjacielowi za dozworotnego slugę
 oddawshy/ umie do tegoż amicitiae vinculum i drugich przywa-
 biać/ miłych gości w- dom ochotnego gospodarza wprowadzác.
 Z- takiego gatunku Przyjaciół zawsze ja być usilował.
 Pożuwalam sie w- powinności moiej/ zawsze sie o to starać/
 aby i innymi dignis humanitate W. M. Pana chleb gospodarstki
 tak śmácznym był/ iáko mnie samemu. Ale krom chleba i ochot-
 nej ludzkości/ jest w- Domu W. M. Pana serc ludzkich i asce-
 krow łostowny magnes/ ktorzy do progow W. M. Pana na do-
 zworotnia usluge i rekodáyna przyiażń nie tylko pobliżshych/ ale
 i dalekich przyciąga; i choćby W. M. Pan drzwi zamyszał/ fo-
 latać

latać kaze. **Mas W. M.** Pan Swietego wychowánia i wshy-
 tkimi przymiotami słacheckimi uprzywilejowano w-Domiu
 swoim Diane / i gdy na tey nabożności / swiete obyczaje / skro-
 mność / i urode pogląda / zyczył sobie afektem enego Oryca / aby
 tak wstydliwa Vestalis, tak nabożna Judyt znalazła takowego
 dożywnie Przyjaciela / z-którymby na długie lata mile naturę
 i paternam dotem zażywać mogła. Zyczył sobie tego / aby ten
 ledyny Fenix z-familiey twoiey / tak z-gniazda wyłeciał / miał
 gdzie bezpiecznie usieść. Tegom i ja **W. M.** Panu af. ktem u-
 przemyśl. : posyłałem uszy często między ludzkie / szukać
 takiego / na którymby sie desideria **W. M.** Pana i światobli-
 we Orycowie vota nie zawiodły. Dość izeli kiedy / tymi czas
 trzeba wielkiego braku w przyjaciółach. A dobrem trudno co-
 zeznać szczerą przyjaźń. Ponieważ tak ubodzy tak i bogaci / tak
 zli / tak i cnotliwi / lednako sie pasza ; i żeby sie tylko samymi
 oczyma żenie chciał / nie dobrzeby przyjaciela doznał. Przyja-
 czelem tedy w-dom **W. M.** Pana z-nowym gościem / takiego /
 takiegoś sobie zyczył / Przyjaciela do J. Panny N. prowadzaci aby
 to pierwsze oddanie usług tego w-Domu **W. M.** Pana / było mu
 pierwszym stopniem do dalszych usług i powolności. Tak rozu-
 mieniem / ze dextro pede prog **W. M.** Pana przystąpił. Wznawia
W. M. Pan ex hac indole wysokim swoim rozsądkiem / że-
 jest ad mensuram espektatyw **W. M.** Pana. Wszak urodzenie
 Jegomości (tak to w-sosiedztwie bywa) wszystkim nam jest
 wiadome / a in se wysokie talenta / lubo à communi omnium
 parente natura, lubo à magistra rerum experientia nabyte / są-
 me za sie mówia wymowniey nad wszystkie Arasomowcow iezy-
 ki. Przynosi Jegomość w-Dom **W. M.** Pana powolność sy-
 nowsko / nie za nabitego i kupionego posagiem przyjaciela / ale za
 dotywniego sluge i milującego syna znać sie i poznać chce.
Mas W. M. Pan powolności tego i skuteczności przedsięwzię-
 tey nas

ęcy nas communes amicos, dobrze osiadłych vades. Nie od-
dalayze iuz dobrowolnego flugi / obiecuy nam to / co na doro-
wizne chowasz / a długo nie zawodząc spusć verbum consolati-
onis, o które użycie upraszamy.

W-teyże Materzey.

Z-Trudnaby sie to naleść mogło / aby człowiek dobrym ro-
zumem od Pana Boga nadany / nie miał być iebie przystacie-
lem ; a tego sobie nie tryzi / co w-pospolitym ludzkiem żywocie /
do bezesłownego życia nawieczey dopomaga. Sama bowiem na-
tura po każdym tego wyśiąga / aby chęć swoją do tego stosował /
co mu na świecie po Bogu iest najlepszego. A co takiego iest na
świecie ? Poganin ieden rozumem i dowcipem zacny / chęć na
to odpowiedzieć / dale wielki danek złota / ale nad złoto przela-
da Jaspis kamien bardzo drogi / naden zaś wynosi cnotę i przy-
staję. Dobra to iest mým zdaniem i świata chociażże człowiek
Pogańskiego kalkulacya ; godne pochwały złoto / ale ponieważ
to z czasem sie traci / i z-ręku do rąk igierzka nieistnie z-ludźmi
czymś przechodzi / słusznie w-istnie cnotę ustępować musi.
Cnota iest sama i przywiąz / która i docieray żywor z-dobi / i żadne-
mu s-nterelnosci ludzkiej prawnu nie podległac / z-człowiekiem
na wielk. żyie. Co uważay u siebie dawno J. A. przyrodzono
sobie do rzeczy na świecie dobrych s-nterelnosc / aż daki postanowił
sobie ordynans / aby z-dobrego w lepsze postępiac / tam na-ko-
niec stanął / gdzie sama natura ostatnie s-nterelnosc dobroci granicę
zamierzyla. Nie schodziło nigdy Jegomości P. A. na wielk-
kim dostatk. rownym kęd. cęcy i zaci mu urodzeniu / którymi
go nie stopa fortuna udarowala. Nie schodziło na przyszłym
życiu / które temu do last ludzkich prawie ustawicznym powa-
bem bylo. Co mu tylko iedno po Panu Bogu i lasce tego zo-
stawalo /

16
stawiało / aby sie wleczna przylázna z-przytacielem sobie rowny
związawszy / vorum suorum metam dobiegl. Ale i na tym/
gdy i: sta W.M.M. Pana przystąpi / nie zaydzie. Macie W.M.
M. Państwo w-domu swym ten Błęnot / ktorego temu ad cō-
plementum felicitatis nie dostate / i na ktory oczy swe J.P.A.
chrociwszy / do niego serce sklonil / gotow bedac to wshytko / co-
kolwiek mu bezodre meho lub talentow / lub fortuna bonorum
nadalo / na usluge W.M. Pana ochotnie i dozwyornie lozyc. O
co sam pokornie czolem biłac / i przez mie sluge swego W. M.
M. Państwa nisko prosi.

W-teyze Mlattery.

NAugrl sie tego od Medrca Rzymskiego Jegomość P. A.
ze amico, nulla pulchrior possessio, i rozumie ze nie on
szesliwy test / ktory szerokie kupa w gromade maietności / i
z-Perstkim Reolem / albo bogaczem Rzymskim / zlotem obciżo-
ne skarbcze w-dom swoy sprowadza ; ale ze tego raczey zlotu ob-
strosćto fortuna bogaci / ktoremu dozwyornie w-dom stawia
przytaciela. Rzecz bowiem prawdziwa / co dowcipnie Seneka na-
pisał / dum amicum invenisti, magnas te divitias invenisse
scias ; Wlec te dostate / te skarby nad wshytke inne drobbie u-
pierzal sobie w-Domu zacnym W.M.P. J.A. Na co zamieszly
swoi gorace teraz obraca / aby dobro Jeymości A. przyciagn so-
bie pozyskac mogli dozwyornie. Stranie sie to da Bog szesli-
wie / kiedy W.M. M. Pan laskawym na uprzymość Jegomości
P. A. cale na uslugi W.M. M. Państwa wydano weyrzycie
okiem / a do tego mu obfitego szesćcia / ktore on na przytaczni
Jeymości osadza / powierzeniem tak zacnego Błęnotu chetliwie
pomozecie.

W-teyze Máteryey.

NJe dopiero dziś prawda co/ tam Eros powlecział/ że owá
gworka tać sie nie może: Ignis, tussis, tristitia, & amor.
O inbnych nie kontrowertuie / o miłości świadkiem iestem; Al-
bowiem i Jegomość Pan A uprzeczymy ku domowi W.M.
M. Państwa zagrzany afektem/ utać tego w-sieczu nie może/ ale
mnie iako instrumentum sazywa / abym serce tego powolnościá
wszelała ku W. M. Państwu palające / in apertum & lucem
otworzył. Jażos powazam sie hac legatione vota & preces in
sinum W M Państwa reverenter deponere, o nie rozdzielnego
przysłaciela z Domu W.M. M. Państwa upraszając. Żada
J. gomość P. A aby sie W. M. Państwu tanto nexu za doży-
wotnego fluge oddał. Życzy sobie nie zamiętonego vel tempo-
rum vel factoru injuria splendoru w-familiey przezacney W.M.
PP. / obsequii gloria augere. Captivam Jegomości Paná
mentem prowadzi osobliwe dotes Jeymości Panny A które
gdyby nie in homine mortali zostawały/ immortales esse me-
rerentur. Wrodzenie wysółte Enory Chrzesciánskimi / życiem
pobożnym i ukladnościá wszelała ozdobione. Z którey in capti-
vitate nie życzy sobie iut wsecęy manumissionem, ale aby
wziawszy od W.M. M. Państwa aureas rationis compedes
(tak Seneka tytuluje uxores) skuba sie W.M. M. PP. aż po
ostátne zycia progi zasęczył. Nie pogardziće (trzymam to o
lasce W.M. M. PP.) tego usługami uprzeczymi/ i nasza przy-
tacielska prozba / ale vota i preces, i gorące desideria Jeomości
słowem swym i obecniciami w porządane odmieniccie pociechy.

W-teyze Máteryey.

TRudny i niesworny bez Przysłaciela żywot/ lubo to w-laská-
wym/ lubo w-przecíwnym szczęściu. A tak co w-niepono-
dnych

dnym obłokach zatałone słońce / co w-podziemnych i nieznalo-
mych lochach światła pochodnie / to w-codziennych pozycja na-
szego odmianach wiceny Przyjaciel sprawuje. Jeżeli nieprzyja-
źnia taka godziła niespodzianym przypadkiem smutne na sercach
chmury zostawie / tażno miłego Przyziaciela obecność i rada /
reflektywne rospedza niepogody. Jeżeli zaś zewsząd potocznygo szes-
ścia jasność pozadany mi pociechami i weselem serce wypogadza /
i ta chwila z Przyziacielem barzley i doskonały pomnarać sie
zayęła Gory / ako mowi Tylliur, Secundæ res splendiores
amicitiâ z. st. 10. Tym a tak pozadany szeszciami aby był uda-
rowany / J. M. P. N. z-przezacnego W. M. M. PP. Domu
Przyziaciela felicitatis suæ complementu mieć pragnie. Gdyż
mu wiadomy jest iednostawni a temporum injuriâ, nigdy nie
zaćmiony z dawnych czasow familley W. M. PP. splendor / nie
tazne odwazne tam in lago quàm in roga Eu Rzeczypospolitey
merita ; iawna przy dożnia Danstley w-wiernym Przyziaciel-
skim zachowaniu umysłu skłoność i szczerosć. Co wshyko Jęgo-
mość upatruje / rzecz przyznanie przyziaciela swego / unienie
W. M. M. Dana szczerze / abyś mi / Przezacnemu Domowi
swemu sławie roslasł / a do zawzięcia mięznym Przyziatu przy-
zwolił / post experimentum talentum / doskonałym go
szeszciami ubarował. Nam nadhierażę go W. M. M. P. z-przy-
miotow sobie od Bogu danich / i godnych obywatow upodoba-
wszy / tego uslugami pogardzić nie uobces / a naszym Przyzi-
cielskim prozbom mięca / o co unizente prosimy / nie bedziemy de-
negowal.

**MOWA PRZYPADA NA PROZBE
STARAIACEGO SIE O PRZYIAZN.**

Zyszećby mi sobie szeszciami przyšlo / gdybym miał tak stu-
żnym Jęgomości desiderii repugnare. Akroś taki sie
anaydzie

gnaydzie/ żeby bogáto złotem w dom swoy plynący Gángem abo
 Pakrolum ná inne odwracał pola. Wszak przysiąż głos pospo-
 lity złotem tytułuje/ abo nad złoto przekłada; Bo ubi amici-
 tia, ibi & opes. Z-uprzejmością tedy Jegomości oświadczony
 przyjacielski afekt przysięszy/ domek moy u bogi otwieram/ lu-
 boć nie widzę zgola żadnych motiva, toreby Jegomości do niego
 invitare mogły. Wiadoma i wiadoma światu Jegomości uro-
 dzenia zacność/ głosna darow od Boga użyzonych czynow cno-
 ść nabytych sława/ o ktorey nie tylko Woiewodztwo to/ nie tyl-
 ko Polski/ ale i Cudzoziemski świat wie dobrze/ gdzie Jego-
 mość pamietne grzechy swej swojej zostawił ślady. Mereban-
 tur zaczym altiús assurgere tak wysokie Jegomości przymioty.
 Ponieważ iednak ten/ ktory affectus expugnat, amor sprawił
 to w Jegomości/ że tak profundo benevolentiae descensu do
 nas serce swe skłania/ woli tego dynamis nie przeczym; i owa-
 sem zadamy/ aby ten ktory dal velle, zapisał te statecznie
 J. M. do końca prowadził zwykłe impedimenta weześnie upros-
 tować. Wiech zawzięte obudwu stron ofiary tak Nawysze Pan
 Pierze / aby i Jegomości przeciwko Domowi naszemu chęci/ i
 naga ku Jegomości uprzejmować in termino stanęwszy/ ad fau-
 ritatem obcyga families stosować się mogły.

W-teyże Materyy.

Trudno się temu sprzeciwić/ co się z-wola Nawyszego M. A.
 testatu dzieje. Trudno to wymazać co reka Boska na sercu
 ludzkim napisała. Czemu refragari byloby arrogantiae & teme-
 ritatis. Cokolwiek w niebie od wielu dekretoвано/ stać się musi
 na ziemi. Toż i ta działy być rozumiem/ Kiedy Jegomości M.
 Pana naklonione ku przysiężni domu naszego serce/ Kiedy W. M.
 Panow ojobliwy afekt uważam. Boskiej to reki poruszenie/ te

go maiestatis podana w sercu wola / Ktora Jegomosci P. M.
wszystkim nam nie tylko z starodawney z przyiaznych Przodkow
slawy / ale tez własnych zaslug Rzeczpospolitey i cnot znaiome-
go / do tey przyiazni namowila. Wdzieczna mi tedy ta nowi-
na / wdzieczny takowey gosci / ktory nowego Przyziaciela w dom
moy przynosi / wdzieczny i Jegomosci Pana aez niezasłużony
afekt / ktory ta za osobliwe szesście przyiawszy / na powinne od-
slugowanie zamsze obligatus zostalac / Bogu naprzod w szesćmo-
gacemu a przytem W. M. M. Panstwu unitone dzieki oddate.
Niechay iako pozal Rzadzca Nawysshy Jegomosci zamysly
szesćliwie prowadzi / a nas iako wiernych przyziaciol fortun-
nym Jegomosci powodzeniem uwiesila. Ja uinawiaiec w tym
dekrety Pana Nawysshiego nan wola i glowe nisko sklaniam. V-
stepune supremæ voluntati i zadaniu Jegomosci / a W. M. M.
Panstwa unitenie upraszam / abyście ten moy szczerz afekt Je-
gomosci oświadczye raczyli / i tegoz w-przyiazni przeciw dlabes-
mu domczkowi memu zawziety umocnili.

W-teyze Materzey.

Iako nam wszystkim domowym przez W. M. M. Panstwa Lei-
gacyo prozba Jegomosci inspiravit latitiam, longo sie nie
talac eloquimur. Musielibysmy nie znac szesćcia swego / abo
ranti Competitoris nie umiec nomina astimare, gdybysmy
przyiazni J. M. jmakowac sobie nie mieli. Swa szca gdy tal
akładne & eximia Jegomosci dotes by tez dobrze reluctantes
in triumphum prowadzo kazdego affectus. Ma to bowiem u-
przyema przyiazni / ze co chce / co zamysly / wykona lano. A
zast to nie szczegulna izglistosc J. M. / gdy przez W. M. M. P.
tal wysoko krowi moley pretium wynosiec z uprzeczymi sie
uslugami ku Domkowi naszemu odzyw. Wiece godzien tal
dobry

Dobry fuga ucieczony/ aby napierwszym z-przytaciol zostawal.
Sam tylko Nawyschy Pan/ Ktory to przedślewicie podal Je-
gomosci/ niechay i w-dalszych progresach do konca sercem
J. M. Kieruje / a my z-przytaznia zawse nieodmienną Jego-
mosci radzi bedziem.

W-teyze Materney.

I Szeli Kiedy wesole słońce szesliwym dnem ubogi dom moy
oświeciło; tezel Ktora godzina album merita calculum szes-
slwo sie nazwać może / tedy pewnie dniu dzisieyszemu i wesole-
ley tey chwili to przypisać musze / Ktora tak zacnych ludzi/ tak
milych gości/ tak zycyliwych Przytaciol w-dom moy wprowad-
dziła Uznawam osobliwy Nawyszego fawor / uznawam
WM. M. P. af-kt zycyliwy; a sam z-szeszcia sie weselac tego/
powinne dzieki Matcestatowi Boskiemu a WM. M. P. powola-
nosć uslug moich oddawam. Jako bowiem za szeszcie sobie te-
go nie pozyczac/ nad co nie wietszego/ nie lepszego w-zyciu ludz-
kim znaleść sie nie może / gdyz amico nulla pulchrior posses-
sio, ile nad takiego/ Ktorego nie tylko plena imaginibus atria
i stannych przodkow ornamenta, ale tez własne cnoty i z-po-
chwała w-szytkich zachowanie nad innych zaleciło. Niechcie sie
wola Boza dziecie. Slow tam wiele nie potrzeba/ gdzie af-
ktam/ nie wymowa. certula. Niechay dzien dzisieysz przytazni
wieczney swiadkiem bedzie / Ktory szeszcia mego byl pozgo-
rkiem. a teraz unizenie prosze / aby J. M. P. iuz/ deposita ho-
spitis perlonâ, takz domowy przytaciol confidenter w-domu
moim sobis pozynac raczyl.

W tejże Materji.

S Ambym sobie przeczył/ gdybym nie uznał godnym chwały i
 Siatecienia zamysły J. M. N. Chwalebna bowiem to rzecz
 być musi / do której nie lekko myślę asfekt / ale wola Nawy-
 śigo Pana/ prozbe i srece skłania. A także ja delideria kro-
 re Jegomość Pan teraz przez W. M. N. Pana zygliwie oświa-
 dęza. Samey woli Bożej przypisać się to ma / która tak ordy-
 nowała/ aby w Domu moim ubogim Przesiadła sobie J. M.
 Pan szukał. Wiecej iż zgola nie barze nie takiego/ coby mie od
 tak zacnych ludzi prozby odwieść mogło / i od takowego szze-
 ścia/ które za zlozeniem Domu mego z-zaćna Familie Ichmo-
 ściow szesliwie/ tak naniem / za błogosławieństwem dobro-
 zliwego Tworcy nastąpi / tedy nie inzego mi nie zostawa/ tylko
 abym wielce sobie poważaie doświadczona tu mnie i domowi
 memu prop-nsio Jegomość / nie przeczył woli Bożej. Idę za
 zdaniem W. M. N. P. i Corke moje za dozwownego towarzy-
 sha prac/ kłopotow/ i poćuch/ J. M. P. obucenie. Alech iuz nie
 tak gość ani przyiaciel dozesny / ale tak p- i ulecha w oczach
 nasych przebywa / a W. M. N. P. abyscie na tak milemu go-
 ściowi powinno och- re gospodarstwo pólzać dopomogli/ dozn-
 no w- roznym ot-zyach/ ale i w- tej przytomno grzechnoscia swoio.

*MOWCA NA DELIBERACYA BIERZE
 PROZBE STARAIACEGO SIE O
 PRZYIAZN.*

V Znamam wielki przecieś Domowi naszemu Jegomości a-
 f-kt / i W. M. N. P. Krozycie z- takim szesciem do
 mnie slugi swego przyiaczali/ wiem bowiem barzo dobrze tak-
 test

jest potrzebny szlachetny przyjaciel / tak dalece że prawdziwie ta-
den powiedział z-ſtarych medecow; Amicus magis necessari-
us, quàm ignis & aqua. Wznowam przyjazno Pana Nawoſſe-
go laſkwoſć / Który ubogi dom moy tak przed oczyma Jęgo-
moſci ozdobywym wystawił / że w-nim a nie gdzie indziej przyja-
ciela ſobie ſukać poſtano-wił. Niechayże laſk. we nieba oſobliwym
Jęgomocci umyſłow powożeniem uprzejmoſć te nadgradza-
ło / ta w-wſełaſkich okazyach do powinney wdzięcznoſci nie o-
mieszkał. Teraz uniżenie Jęgomocci upraſzam / aby ſalvâ ami-
citâ, reſpons na inſy czas odłożyć mi ſie godziło / zebym tak/
przyjaćiel innych doſtarowało ſie / pleniore conſenſu żądaniu
Jęgomocci doſyć mógł uczynić. Wſak to / co komu Bóg obie-
cał / miąć nie może. W M. M. Penſiâ pokornie upraſzam / a-
byście w-zażrety dziś przytâżni i nie odmiennym aſekcie / mnie
ſługe ſwego i na dalszy czas chować chcieli.

W-teyże Materney.

NJe nadzieby ten o rzeczach ſodził / Któryby miał tak rzeceł
ne ſzeſćcia ſwego argumentu, Przyjaćielâ z-ſacnego domu
pochodzącego / i w-nieſmierelna cnot wlaſtych ſławy bogatego /
z-tego weſelić ſie albo niechcił / albo nie umiał. Widze ſię tedy a
przyjaćielſti W. M. przeciwko mnie ſtudze ſwemu / aſekt. Wi-
dze incrementum felicitatis meæ, Ktore z-ſtarożytnymi tak za-
cney ſamilley Eleynotami / nie imienia tylko / ale cnoty i ſławy
przodków prawdziwy dziedzic / w-Dom moy W. M. M. P. przy-
noſić raczyſ. Jeżeli ſobie ſamemu ſzeſćcia i poćiechy takiey
mam zażyć? Jednâkże ponieważ ad penitendum properat,
qui citò judicat; nie zebym o zaenoſci i aſekcie W. M. powo-
piwał / ale chęć i innych też przyjaćiel animorum inclinatio-
nem zrozumieć / uniżenie upraſzam / niech mi ſie godzi / nullo
amicitiæ diſpendio, reſpons na inſy czas odłożyć. Sam na

ten czas z tym sie protestule / że do usługi tak młuiących gości
ochotnym gotowem sie zawſſe ſtawie / rowno w domu moim
ochote po laſce W.M. M. P. ſobie oblicuſze / o ktore i teraz uni-
żenie proſze.

W-teyze Máteryey.

Co niechybne fara Chreſcianaſkie / na dyamentowey Łarcie
palcem providencyey Boſkiej raz napisało / to chybić nie
może. Aledyz tedyz być muſi W.M.M. P. nie dziſieyſza
laciſza: Prædeſtinata neminem prætereunt. Widze ia prawie
na oko / a ledwie nie ipſis palpo manibus, że ſie do zawarcia tak
ściſley z moim a Jegomoſci Pana N. Domem ligy / z-jwoim
niebo intereſuie ſuffragium, i iſkrawſzymi influencyami w-Dom
moy ſerce Jegomoſci amica inclinant aſtra ; gdyz przez W.M.
M. P. tak wielkroć inſtauirowanyimi inſtancyami J.M.M. P.
N. raz przedſiewziętey dopina imprezy / z tym ſie reſolwuje de-
klarując albo tu albo nigdziey. Za takę Jegomoſci ku nam zy-
głwoſć / W.M. N. za ſaręge i przyjaćielſko uſtuge uniżenie
dziekuję / a oraz proſze abyſ nie odmienne W. M. P. upewnić
chciał Jegomoſci / że gdzie raz zaſkolatal / tam Jegomoſci ſto-
wem nieodmianym i gotowa do uſług ochota pretko orwo-
rza / tylko na maia czasu ch wile dla ſuſznych pretenſy nlech be-
dzie Jegomoſć cieniowym / a wnym tego zoſtalac / że wytreblo-
ne dawno / mnie axioma Quod differtur, non aufertur. Bogę
mego na ten czas proſze / aby to z-nieba ratum gratumq; miał /
co traktujemy ; a J. M. M. Panu przy zdrowiu dobrym i blo-
goſławienſtwie ſwoim / pomyslnie w-momencie každy poſi-
lał ſzczęſliwoſci.

W-leyze Materney.

Przytężne i nader lałkawe ſzeſcie z tak ſacnymi goſciami
 Pw. m. pp. w Dom moy zawitało / Etore mnie o przy-
 chylney Jegomości ku Domkowi moi mu uprzejmoſci upewni-
 ło. Znam ta chwalebne odważnymi nieſmiertelnych Przodkow
 enoſami ozdobione Kłynoty Jegomości / wiem dobrze o przy-
 ſtoynych tego przy ſacnym wychowaniu obyczajach / dla tego zna-
 cznemu ſzeſciu memu przypisuje / że ſie Jegomość do Krwi na-
 ſey gienie. Jednakże pamiętać na mądre ſłowa iednego / Peri-
 culosa eſt in re qualibet inconſulta feſtinatio, & præceps cõ-
 ſilium ſera pænitentia ſequitur: Przydzie mi Waſzmoſci u-
 praſiac / aby te vota naſze do krótkiego czasu odłożone były / i za
 porady Krewnych i Przyjaćiot ſzeſliwego ſkutku doczekaly.
 Teraz za uprzejmy aſekt podſiełkowawſzy na przyjaćielskie po-
 ſiedzenie upraſzam.

*STAWCA ODMAWIA PROZBIE STA-
 RAJACEGO SIE O PRZYIAZN.*

Czeſta to zamiſłowa naſzych niepewnoſć / że na co ſie aſektem
 zapuſzczamy / do efektu tego przſc nie możemy: Czeſto te
 rzeczy daleko ſie z ſobą miiato / a głowiełowi nieſpodzianym
 przypadkiem oſużanemu / moc takat wyſſo wyſtke według
 zdania ſwego rozrządźaioco / pokazują / aby znac ſie do powin-
 nego poddañſtwa pewnego zamiſłow ſwoich ſkutku nie obiec-
 wal ſobie. I tak poſpolicie roinyi tadzami zapaleni to i owo
 proponimus, a Bog wſzechmogocy według przedwleczney ordy-
 naczey ſwoley wyſtke diſponit. Za tym nie dziw że czeſto / tak
 Krasomowca Rzymſki mowi: Humana conſilia, divina ne-
 ceſſitate ſuperantur. Toż ſamo widze dzisiaj w-za-myſł ch t. E

gąć chce / & inevitabili inopia także zachęciwszy przylacielem succurrere, którego rodowita Familii splendor / i cnoty własne przodków nieśmiertelne decora zdobiące / totam Rzecyp: implent palpebram. Wszakże choć tak gromadne są ponety do zawarcia z Jegomością przyjaźni / inaczej iednak niebu i przedwiecznym tego wyrokom się zdalo / iż na desideria gorące Jegomości / i na W. M. M. P. instancye skłonne wśrytkich nas wolać cofać musimy. Wzięcie tedy upraszam W. M. M. P. abys te denegate niechęć siamistrè interpretari, i u Jegomości to effecere, aby to nie było uprzejmości urazo / Jego do przejrzenia i opatrności Boskiej się stosować / uczynić nie przemożę. Zdarszy mi Bog dobrochliwy tak wiele inszych okazy do pozyskania aspektu / któremu na ten czas / na każdym placu współę do pomyslnych usług gotowość moją ofiaruję.

W-teyże Materii.

Iżko mi wdzięczna W. M. M. P. przyjaźni / iako wesela ta nowina / która takżę zachęciła oraz i życzliwego przyjaciela w dom moją przyniosła / prozno to wyewornym słowom zlecić. Samo to serce wymówić / sam aspekt okazać dostatecznie może. I lubo to oratio frater animi, iednakże w tym światkować musi / a ostatęk serdecznej wymowy życzliwości poruczyć. Coż bowiem miłszego głowiekowi być może / iako gdy przyjaciela takiego widzi w domu swoim / którego i uprzejmy aspekt i wysoki urodzenia zacność z-nabyta własnymi cnotami sławo- słozona / wśrytkim laudabilem uczyniła. Dziwować się zaś nie muszę / patrząc na tantam propensionem W. M. M. P. przeciw nie zasłużonemu domowi memu, kiedy pominiwszy wietrze wspomnianych domow splendor y / do mojej się ubogiej chaty udawać zaczęł. Wierzę niegodnybym sam takiego przyjaciela został / kiedy-

był afektowi W. M. M. P. w sercu moim miejsca nie dopuścił. Ziewoliles mie zyczliwość swoją / Etożey ta nie równego u siebie nie znaydując, powołność usług moich z wiecznym afektem złączona ofiaruje / i darzobym rad voris W. M. M. P. Panis efficaci benevolentia dosyć użył / Kiedyby Suprema Majestas, Etożey sercá i afekty holdując, inaczey nie dekretowała. Tęsa immobile statutum uważając / a oraz difficultatem moie upierując / muszę unizenie W. M. P. prosić / abyś nie takiey niecheci moiey / ale disponenti aliter voluntati divinae to przypisując / afektu swego nie mienił. Niem nadzieie / że przebaczysz impossibilitati meae, i moie w-zawzięty przysięgi i nie naruszo-
nym afektu chować będziesz raczył.

W-teyż Máteryey.

Zawsze u mnie wielka cene i powaga młóła nie tylko doyrzala przy poleconych obyczajach cnota Jegomości / ale też i dnoższyn tak rodowitey Familii splendor, Etożego i wspólnala od sławnych Przodków Etoż / i odwazne a na wieczney chwały nabycie czynne dzieła za nastadowaniu dignus heres do siebie gloriosę Jegomość derivavit. Aluba te dwie rzeczy są nie tylko amicitiarum irritamenta, ale też i firmamenta, i odnaki unizenie upraszam Jegomości / aby to nie raczył contem-
ptui amicitiae przypisować / że za przyrzeciem Boskiej opatr-
czności / i za zgodną porada Ichomościow Panow poleconych i przyjaciół moich / nie mogę woli i zadanu Jegomości dosyć u-
czynić. Chować sobie uprzęmić afektu moego na dalsze czasy / i na inne okazye za namnietym Jegomości Staniem / W. M. M. P. Panszwa na ten czas usilnie uproszając / abyście przy nie odmienney przysiężni i łasce Etoż zawiść wielce powatałem i po-
ważam / w-tey mierze niepodobno przysługę moie Jegomości o-
znaymiwszy / onez bacznym rozsądkiem swym zastopili. W-tey-

W-teyze Máteryey.

Znaszemu blogostawienstwu Bożiemu przepisać to muszę / że ludzie tak zacnych i godnych w Domek mój popłać i wprowadzać raczy. Nie wątpię ja bynajmniej o wysokim ar-
dzeniu Jegomości A. A. znam wielko parentele / nie mogłaby ty-
gliwsza progow moich przywitać fortuna / iako gdyby krewno-
sta in conjunctionem sanguinis & gloria z-prześwieceno Jego-
mości przyšla familia / w-ktorey samey z-komputowawszy go-
dnych w Koronie i ziemstwie Przedników / ledwieby sie nie cały
znaleś Senat i wszystkich honorow insignia. Ale nie nowina
to / iż wdzierając się gwałtem prawie do nas fortune z-samych
często rok nie bez zalu puścić musimy / w-szczęściu na nieszczęście
z-tajemnych wyrokow Bożich urzkuć. Co się i teraz dzieje
ziemno / kiedy tak znamięniste z-okazyey Jegomości P. A. do
domu mego nachylające się szczęście reverenter tylko reciproca
observantia uścić muszę. Inaczej w-niebieskim grodzie zapí-
sano ; inaczej widzę ten / cuius nutu omnipotenti vertuntur o-
mnia, iporządził Bóg. Gdyż i Corci moicy całę in se są intencye
inśa o-ktorey wiem imprez. A przeto W. A. M. Pana niśko u-
prośam aby zryglne chęci moje do innych uslug Jegomości o-
świadczywszy wynowicieś mi raczył / że in hoc passu do as-
kracyey Jegomości Pana A. A. skłonić się nie mogę. Życze ie-
dnak tego sercem uprzejmym / aby przezorna providentia Bo-
ża pogodnięła Jegomości P. A. i Bratu w-celniejsze fortuo-
nie podała okazyo / ktoremu na namnlejsze skłnienie zawośsem słu-
żyć gotow / w-czym tylko możność moja sekundować mi będzie.

W-teyze Máteryey.

Nigdy teſſę u mnie inſtancya Przyacielska ſtymy i preti-
um ſwego nie traciła / a dopieroż Jegomości przychylne
Erwi

Krwi moley uprzejmym afektem serce. Wygylem sobie tego/ aby
 in cassum zápedzone proposita nie poszły/ ani próżne zamysły
 Jegomości nie były. Cioagnęły mie skutecznie ná desideria i in-
 tencye Jegomości swietne tego samitley decora, szegwine Je-
 gomości qualitates, i osobliwa we wszytłych okazyach grzeczność.
 Chybabym iuz nie znalazł się ná pretia reru n, ábo confunderem,
 gdybym w-przyjaźni Jegomości korzystać nie chciał. Ale iz ho-
 mo proponit, Deus disponit, i tak zatrudnione do tego media
 znaydą/ iz przyobiecać Jegomości Corcku moley żadnym sposo-
 bem nie moge / biore ná sie w-dalszy czas ter dobrowolny oblig/
 ábym te Jegomości ku mnie i domowi memu przychylnosć
 wdzięcznością i usługowaniem ná każdym miejscu nágradzał.
 Miały uczyniwszy rekolekcyę/ sam Jegomość uzna to we mnie/
 że nie contemptu amicitie odmawiam/ ale samu/ do ktorey ne-
 mo obligatur, impossibilitate przycisniony / w-zym W.A.
 M. Pana nisko prosi/ ábys mentem meam & candorem chciał
 Jegomości deklarować.

MOWCA DZIEKUIE ZA OBIETNICE PRZYJACIELA.

K To znaydzie łaskawe ná prozbie ucho/ i przychylnego serce/
 wzglęności doina/ á co mu innego rák zniewolonemu do-
 brodziejstwy zostaje/ tylko nanisze dziełki oddawszy/ wszytkego
 sie ná wieczne usługi ofiarować. Znam sie ia do tey powinno-
 ści/ á widząc ten osobliwy nigdy nie zasłużony afekt / żeś mie
 W.A. M. P. usług i przyjaźni swoiey godnym być osadził/ unia-
 zone dziełki moie oddaie: á sam tylko życia mego termin wdzie-
 czności i usługom moim zá granice polożywszy/ dotychczas
 służebnika domu W.A. tytuł ná sie biore/ ktory aby nie w sto-
 wach

Wsch tylko / ale i w-rzecz samę mie okazał / także W. M. do te-
go zwycięła i sła swoia dopomoc / abym wolniejszy plac otrzy-
mawszy / bez odwroki powinne usługi moie zaczął.

W-teyże Mäterey.

Szczesliwe zamysły moie / nie proimę przedsięwzięcia bacz /
Siedę iuz ani bledu żadnego / ani naufragium votorum me-
orum sie nie lekając / ani tak wielki W. M. przeciw mnie słudze
swemu afekt W. M. M. W. tak na posadana Pharum patrze.
Przyiolis łaskawie unione prozby moie / nie wzgardziłeś usłu-
gami mymi / a za tym przy posadanej łasce swojej oczekiwany
porę Eres afektom moim pokazałeś. Odielę mi wolność tak
wielkie dobrodziejstwa twoie / odielę swobode / wiecznym te-
dy słatobnikiem W. M. i domu tego zostając / unione dzieki oda-
date. A rebym tak nadluzę W. M. i domowi mogli odslugo-
wać / niechay za wzajną poczynam przy okazanej W. M. M. P. łasce:

MOWCA ODDAWA PIERSCIEN

Wielu zbroyna reka zwyciężyła / ale wlecey trygliwe i przya-
cielskie serce / Eto to zwycięstwo tym wielkie i szce-
gulniejsze: ze sie nie krewa ludzka i zaboystwo / ale afektem i
przyjaźnią pieczętnie / zwycięzce oraz i zwycięzonego do wieczney
prowadząc szode. Godnie tedy było serce dla tak wielu trum-
fow zwycięskiej Korony / ale dla skępyści swoich / powinney
ozdoby wstac nie mogło. Znalazł i przecie jednak dowcipna zy-
gliwość / zymby przyjacielski afekt i zwycięskie serce ukorona-
wała. Pierścien bowiem co innego test: tylko Corona cordis,
ktora nie tylko rękę zdobi / ale oraz serce w-zbiegających sie tego
do reki arteryach koronuje. Przyznawa dzisiaj J. P. M. trygli-
wemu

W

wemu

162
wemu W. M. P. sercu nad soba zwycięstwo. Skoro bowiem
do przyjaźni przytym sie być widzi/ zwyciężonym zostate. Od-
dale sie tedy jako zwyciężony za sługe / a tym zwyciężonym tej
ceremoniey znakiem przyjaźni a zwycięwe serce Koronuje. Za-
myka oraz w teyże serdeczney Koronie i nieodmienney stateczney
aspekt przyjaźni: żegac sobie tego i uniżenie prosiac/ aby to wie-
czne da Bog fadus nigdy końca nie uznawaiac zawsze sie pomna-
żalo/ i jako wieczności figura pierścien od dawnych czasow był
mianym/ tak i teraz aby wieczney zwycięwości zadatkiem został.

W-teyże Materiey.

Głośny mestem Anibal niewtem czy zasłużył/ aby go choć
przez gniew i słusno wspomniec indignacya / że świętey
przyjaźni zadatek pierścien postępkem lekkim zprofanował /
truciźne w-nim zamykając. Ale wziął zaraz karę za takę zbro-
dnię. Bo nie innym orężem/ tylko w tymże zawartym pierście-
niu ładem znieściony zginął. Brzydźły sie wieki następujące pła-
chodźcie głupio/ i przez tak wiele lat rekonyliowały urazone te
aspektu zadatki/ pierścienie mówię/ iuz serca/ iuz miłość/ iuz
z-Apollinem Muzy/ iuz wdzieczno brzmiące lutnie/ i co namil-
szego mieli/ na nich rysując/ w nich zamykali J. M. A. zwycię-
wości swote/ serce i żewot wszytek/ na dożywotnie usługi W.
M. P. w tym / Ktory przez mie dale / zawiera pierścieniu/ tu-
siac sobie / że gdy do reku W. M. P. przydzie/ nie będzie
odrzucony/ o co usilnie przez mnie sługe swego teraz proszę.

W-tey.

W-teyże Materjey.

Możdy to zaiste starożytności wynalazek/ Ktorego przytey ceremoniey/ aby przy pierwszym a szesliwym wieczney przyjaźni pocztku/ w zaimnym pierścieniow oddaniem przyjaźni sie wiozalyjercą. Osta to/ Ktore żygliwe afekty wieczno przyjaźnia wiążą. Pera/ ale wolność i poćieche nie ciężar przy- nośace. Nie jeden takiey niewoli szuka/ ale rzadko to szesliwie znaydzie. Rara Phœnix in terris, przyjaciel wieczny według myśli znaleźiony. Zaczynacie W. M. to szesście wstepując na ten pierwszy wieczney przyjaźni stopien. Nie mała zaiste we- sela materya W. M. podawa sie gdy za łasko i żygliwością Jch Mściow/ do pożądaney przyjaźni szesliwy maś przystep: a to szegos W. M. P. sobie uprzejmie życzyl / tuż pewna nadzieja osiegasz: Niechayże żygliwie zaczęto dziś te przyjaźni samo sze- ście do dalszych prowadzi terminow. Niechay nam takó to wie- cznym służebnikom i przyjacielom W. M. P. poćiechy z-niey ob- służe co raz żygliwe z-ziemio posyla niebo.

W-teyże Materjey.

Wielki Fortunat Polikrates / Chce mieć aby leden nie- szesćcia swego ekspektantent. drogi pierścien w nie- sgruntowane rzucił morze/ ale mu go w Proce/ lub łakomy ele- ment/ w rybę ulowieney oddało. Ale Polikrates J. M. P. W bo ani nie szesćcia natargywa szuka płochosćia/ i pierścienia nie rzuca; lecz go z-unknosćia powinno W M. P. przez mie pre- zentnie/ o to usiluioc/ abyś W M. P. eym/ Ktorem sie oddałe afektem blaby w-sobie przyziela podarunek / teżeli J. M. P. N.

w-na-

w. nanie szesliwych' poczcie mieć nie chcę: gdyż nie w szesli-
manym iako Politrates/ ale w-odrzucanym pierścieniu ledno-
by swole polozył nie szesście.

W-teyze Mätereyey.

Iżli ktora praca w życiu ludzkim pochwały godna/ tedy za-
prawnie/ ktora skutoc przziaciela podymujemy. Tu albo-
wem wszystkie trudy/ wszystkie spezy/ i pr. ce z. stum są/ prawdzi-
wego dostawsy przziaciela. Tote to i si. szesście/ ktore w. iela nam
i prawdziwey po. ci. chy słusna mat. r. a dale/ pozodanego i od
Boga przedwiecznym de. kretem naznaczonego przziaciela zna-
lesc. Obcie to dz. s. w. zecney o. jobie W. M. P. o. jobliwy w. s. ch.
mogącego Boga sw. o. e. dać razyl. J. M. P. szukał stat. g.
nie przziaciela/ znalazł szesliwie/ tedy iuz teraz na pierwszy
wieczney przziadni w. stepnie stopien. Poczynać iuz W. M. P.
w. tym czasie ze zobopolno przziadni uprzy. mosć/ ktora sie
konczyć nie ma; a na znał tego/ wiecznosci figure/ pierścienie
sobie w. zalemnie oddać. A iakoż przy tak szesliwym a po-
zodanym a. kie przziacielskie vora & voces odzwać sie nie ma-
to? Niechayze tedy iako poczelo szesście W. M. M. P. zamyslom
holduje/ niechay reka de. sta. ty szescey przziadni błogosławi/
aby w. nieodmiennym a. kie zaw. s. sie pomn. a. zatac/ zacnym tym
domom ozdoby/ nam szesliwym przziacielom i s. l. zebnikom W.
M. P. w. iela i po. ciechy na d. al. s. a d. l. gie lata przybywało.

W-teyze Mätereyey.

Podobno żelaznych czasow trudno bylo złotego znaleźć przy-
ziaciela/ abo też mało co złoty na ten czas wazył przziaciela/
gdy

165
gdy go żelaznym podług ceny tego obdarzono pierścieniem Pado-
nie rychło ródza na żelazo / i na polot tego / by też napozorniejszy.
Samo stąd szczęśliwe złoto / ze mu ani plesn / ani ródza zażko-
dzić nigdy nie-może. Złote iuz z W. M. P. Jego M. P. obie-
cuiac sobie lata / z tym sie tu dziś stawia prezentem / nieomylny
sobie biorąc prognostrę / i żadne w-dem W. M. M. P. natarczy-
we nieszczęścia nie trafia / Kiedy ie złota swoim okresli zgoda
Kolem / szgo i ia uprzejmym afektom W. M. M. Pansiwu w-dlu-
gie żyje lata.

W-teyze Materyej.

Błoto niegdy / ze Alexander wielki / Zrol Macedon / Pi. Wsef-
Bryona przyjaciela swego od serca kochanego / mimo inſe fa-
wory pierścieniem / miłość swoie przeciw niemu pieczętuloc /
udarował / chcąc tego po nim / aby zapieczętowane usta sygnetem
Panskim / niomu sie sekretow Arckiwskich nie zwierzały. Coś
podobnego zdami sie i J. M. M. P. dnia dzisiejszego czyni / kie-
dy wſytkiego życia swego czasu / momenta / i minuty tym pier-
ścieniem / iako sygnetem iakim zapieczętował / w-rece W.
M. M. P. podawa / i ich sie iako natrwałsemu / bo dożywośnie-
mu przyjacielowi / powierza. Beda da Bog w ſpolnym W.
M. M. Panskim pozyciu aurea ſacula, złote dni / i godziny / i
Eo ren złoty sygnet prognostrę / gdy to symbolum aterni-
tatis od J. M. M. P. sobie obiecane od P. Boga przyjaciela /
uprzejmym W. M. M. P. przyymieſz afektom / tego w-ni-
mienney przyjaźni swolej teraz szczęśliwie zaczął / przez naſte-
pujące potym lata chować będzieſz.

W-tejże Matrycy.

Czemu pierścien/ Korona serca Ktos tytułowal/ o to sie wiele
nie badam. Wtem ze miłość w. iedynym sercu swote osadzi-
la rezydencya/ i tesli prawdziwa test/ wieczno być musi a zatym
Ruszenie ma złoto wieczność symbolizującego pierścienia odbie-
rać Koronę/ takto naporemniejsha animusów ludzkich Krolo-
wa. Przedto wysoce i duiowladna Monarchynia/ czy Boginia/
nistkim a uprzecymym J. M. P. U. pada uklonem: nie tylko w. za-
wzietych raz ku W. M. M. P. nieustepuiac chce/ ale nadto pier-
ścieniem tym w sobie drobnym/ w afekcie wielkim/ oswiadczo-
no z. laski milego Boga przyiazn takto Korona serdeczna Ko-
ronuiac. Przyymuyte W. M. M. P. z. reku do reku pierścien/
a samego Jego Nosć do przyiazni dozywocniety.

W-tejże Matrycy.

Luboc przylacielu zezliwego złotem z. holdowac trudno/
Lgdy samo tylko uprzecyma uslugu/ i szecery uprzecymosc/
wyswiadczeniem prawdziwa sie Klei przyiazn. (Wymiany bo-
awiem od nas staropoganski zwyczaj/ Ktory za pientadze i poda-
sunke sobie przylacielu u Rodzicom Kurowac Kiazal) atoli prze-
cieponiewaz upominke/ Ktorych od af. Ktu w. szotka cena i styma/
nie tylko serca ludzkie zniewalata/ ale i samego blagala Boga.
Zrod napredniejsha i u J. M. ta test intencya/ aby wieczna/
u W. M. M. P. i drozko nad złoto Kruksie zlednal sobie przy-
lacz/ tym upominkiem w okrog złoto zebrany/ Ktory wiecza-
nosci symbolum test/ zawzietego afektu swego i uprzecymosci/
Kacel i niesmiertelnosc wyswiadczył. Na Ktorem nie planety
blaka

blokalące się i błędne labirynty/ iako niektórzy/ wysule; ale sta-
 ryczne na całą wieczność vota, aby iako ten cirkul terminus
 nieznany/ tak w dożywotniej przyjaźni wesole dni i godziny W.M.
 P. konca nie miały. Nie zegarki i obrotne kół z Karolem Pio-
 tym w tym signecie zamyka/ ale obrotno/ na zarabianie sobie
 wielkiego afektu W.M. M. P. ochoty/ które nie godziny/ ale wie-
 ki całe zamierzało. Jezeli zaś co do wagi temu prezentowi nie do-
 stanie/ z reku W.M. M. P. glansu/ kształtu/ i ceny dobierze/
 gdy mile przyięty kontrakt wiecznej przyjaźni między W.M. M.
 Państwem zawierać spólnie będzie.

W-teyże Materzey.

Bł pierścien udarowany to osobliwa nie kiedy ustawa/ aby
 nie pieszono z dobil rece/ lecz żeby to/ co pod szafunek podda-
 no/ za swoją chował pieczęć. Dostało się już pod opiekę W.
 M. M. P. Jerce/ J.M. P. przy którym wshytek się sam z-yczli-
 wością swoją w szafunek W. M. M. P. oddał. Wtedy ponieważ
 tak drogi starb w rece się W. M. M. P. dostał/ J.M. P. N.
 pierścien ten przez mię sługę swego i zyczliwego przyjaciela
 miasto iakiego przesłał sygnetu/ życząc sobie/ aby W. M. M. P.
 nim afekt J. M. na całą wieczność/ albo przynajmniej na czas ży-
 ęcia ludzkiemu od przezooney providencyey Boskiej zamierzone
 pieczętowała/ i swoy także w zatajnie przeciw niemu/ iako doży-
 wotnemu da Bog słudze i przyjacielowi swemu.

W-teyże Materzey.

Obojetnego szczęścia nader słisko białace kół w tedney
 sforze i koleci zatrzymać/ wielkiego animuszu/ wielkiej
 mocy

mocy rzeż left. Ażaki to Polikrates / Ktoryby pierścieniem
swoim / takimi takimi lancuchami fortune zwiazano przy sobie za-
chowal / i z-nio w zawartej przyjaźni / żadnym tej lekkomyślnym
postępkiem nie nadciągnął / rozbierać się nie miał. Sama
to dożywnego zwiazku uprzejmość w-przyaciółach sprawuie /
iż statecznym umysłem raz się potępowawł / żadnym ścieśnial
nieśczęścia dyzgustem pomścić się nie dopuścił. I też diamen-
towa stateczność afektu swego przystym pierścieniu J. M. P. N.
obietwie W. M. P. / gdy przez mie ten dzisiejszy złoty upominek
do reku W. M. M. P. posła. Nie ma tu obrotu niestatecz-
nej fortuny kola / ale raczej to wieczności symbolum progno-
stykue / że ten / Ktory nigdy nieokreślonymi w-ciele przedwicz-
nej swojej mądrości konceptami to zordynował / aby oboje
serca W. M. Państwa jednym woli przyjaźney zwiazkiem zle-
nożyły się / długowiecznymi da Bog pociechami / w-niezamierzo-
ne lata / znaczne osoby W. M. M. Państwa / z-całym przeszwiernym
domem pomnając będzie.

W-teyże Materji.

Sercu golem blie / rece pierścien ofiarule / M. M. P. wydał.
Ten sekret natura / gdy pierścieniowi palec serdeczny naznaczy-
ła / Ktory przez zille także ustawiczo ma i-sercem koresponden-
cy. Co tedy prezentu tego natura / co afekt nakazuje przyaciół-
ski / to czyni ochotnie J. M. P. N. Kiedy ten pierścien W. M.
P. ofiaruie / suplikuie prze un'zonosci swojej o to / aby reka
pierścien / a samego J. M. Ości serce W. M. M. P. nosilo.

MOTWA DZIEKWE ZA PIERSCIEN

Prawda to/ że mūnera placant hominēsq; Deosq; nie jest
 jednak przyjacielska uprzejmość tak tanta u Jey Mości P.
 M. / żeby to złotem odważać miała. Upatnienie raczej Jey Mości
 dantis animum, i z-niego samego wszystkie cene upominkowi
 temu przychyta / gotowa będąc w podanych okazjach żyziłwo-
 ściu swoio ten J. M. M. P. zawdzieczyć afekt. Upewniona
 zostawa przytym o dalszey J. M. M. P. uprzejmości/ że nie
 tylko na ten czas/ dum captat amicitiam, mittit mūnera, ale
 chociaż in casus Jego Mości pręda petita wpadnie/ w-hoy-
 ności swoiey/ i afektie nigdy ustawać nie będzie.

W-teyże Materyej.

Niechay kto chce gani/ iezeli może/ uczonego Filozofa/ który
 mōdrze zwykł był mawiać / że i on sam i ludzie inni dwota-
 łie w skrzyniach skarby chować zwykli/ miało arcām argenti,
 & arcām gratiarum. Pierwszy skarb podły i niemal wszystkim
 pospolity / lecz drugi nicoszacowany/ który zamyslał gratias
 zasłużonym barzo drogo płacić. Z-regoć skarbu i Jey Mości
 M. Panna ten upominek bogaty od J. M. M. Pana odbiera-
 łoc / na zawdzieczenie hojności przyjacielskiej dnia dzisiey-
 szego ofiarule uprzejmość swoie/ której onegdajszego dnia
 obietnice na wieczną datowiznę Jego M. M. P. już otrzy-
 mał. A na ten czas unizente podziękowawszy za ten upominek/
 i takley godzien ceny/ nie tak z-swiecnego pozoru/ tak z-szerego
 afektu Jego Mości wysoło ścusiłoc u siebie / dalszey uprzejmości
 przeciw sobie Jey Mości M. Panna / o którą i teraz proszę
 i nieplonno spodziewa się ešpektatywa.

W-teyze Máteryey.

POtomek Afrykana wielkiego Paulus Scipio, aby był miłoś-
 swoie przeciw Kochanemu Dobrodziejstowi swemu wszystkim
 w-obec Rzymianom wyświadczył/ na pierscionku od niego da-
 rowanym kazał tego obraz wykształtować mistrzynie/ i na każdy
 dzień nosząc kleynot on na ręku swych/ świeża pamięć Dobrodziecia
 swego tym samym miał obecna. Ale inoś mniemam będzie
 miał funkcję ten pierscion/ Etery łacinnicy Pronubium zowią/
 przesłany od J. M. M. P. do ręku M. M. Panny/ tylko aby
 od ród w kleyności tym wykontersetowany uprzejmości obraz
 M. M. Panna/ i dzielnym przyjaźni rzemieślnik wyrysewana pa-
 mieć/ starości żadney nie znająca/ czy się ożgiem mile i sercu Jey
 M. Pannie za codziennym wyrażeniem prezentował. Długo
 kute tedy Jey mość za ten oddany kleynot. Zpromiważ pignus
 amoris amor, tedy Jey Mość M. Panna wzajemnym afektem
 z chęcią wdzięczną oddarować ten J. M. M. Panu upominek
 gotową zosiława zawięz.

W-teyze Máteryey.

Wszędo ceto sam sie ten w wieku sta wdawa nie wola/ Eto sie
 czego dluznikiem sodzi być afektu. Odebrała hoyne z ręk
 W. M. M. P. Jey Mość P. A. od Jey Mości zyczliwej przy-
 jaźni zadarki. Przewznawa tedy/ że tym samym wielki na sie
 wdzięczności oblig rada nie rada zaciagnęła. Wszakże ta nie-
 wola nie sprzykrzona jest iey/ wiedząc o zyczliwym afekcie Jey
 Mości przeciw sobie/ Etery iey choćby też niewiem takie przy-
 krości/ lekkie uczynić i ocukrować może. Jako zaś nie plonny
 od Jey Mości ten upominek przyrzuć afektem/ samo to
 oświadczyć lepszy może piers/ aniżeli mowa moia.

W-teyze

W-teyze Mâteryey.

Podaruć nie złoto ale afekt cen. Co prawda omylneby to
oko było/ któreby wbor upominku/ a nie przyjaciela data-
cego szcerość i przysiężn ścadowało. Przenika bystszym okiem
Tey M. te cene/ i drogo sobie bardzo ten pierścien ścawie/ Ktores-
mu nie tak rzemieślnicza ręka poloru i pozoru/ iako nąd dya-
menty droższą uprzemność Tego Mności M. M. Pana przydała
piękności i siły. Wybita sie bowiem w tym sygnecie w-o-
czach Tey Mności wszystkich wysokich przymiotow Tego M. M.
M. P. iako takich kamieni drogich iasniące ozdoby. Wiec
tedy do woli naprzod Boskiej/ która jest omnium necessitudi-
num auspex, a potem i Rodzicow dyspozycyey/ stosując sie Tey
M. M. Panna/ całe ten bogaty pierścien z ręku Tego Mności
przymuie/ że go nie będą indziej/ tylko w-samym zwyciężego
afektu starbey składa. Oświadczone przysiężn w zaimna sy-
gliwości w-dalších okazach zawdzieć zać zawse zostawając.

W-teyze Mâteryey.

Nieodmienny planet niebieskich w-biegu impet zachować nie
podobna swobodney ludzkiej woli. Nie nowina/ iż pogod-
nym zaścietem swoim ślężne stoncy dobra nam noc darzy/ a rano
potym w-ciemney pokazując sie zalobie/ wszystkich do melankolney
przewodzi. Nie nowina i ludzkim afektom raz z-wesoło twarzą
przysiężelowi wytaśnić sie / a nie długo potym za chmury dys-
gustow takich zapasć. Szczęśliwy to nader/ Ktoresmu dostanie
sie tak przysiężel stały i nieodmienny/ iż go żadne przeciwnie nie-
stateczney fortuny burze i niepogody odmienić nie mogą. Nie
bez przyczyny on wielki mę: Piotr Medices Błogocia he-
truryey

trzyzey Syn! Szczęśla sobie śnadsz tego wniksulac! Iż na mo-
cno ugruntowanego napadł towarzyssa/ abo sam sie temuz z-rym
afektem protestuiac/ kazał sobie sokła namalować / w-gebie
piersien trzymającego/ z-to inskrypcyę: semper, Zawsze. Gor-
ny praż wielom świecą odmiennostiom i niestatkom podległy
na powietrznych łnielach może o sobie mówić/ iż zawsze skutkiem
tego dokazule/ na co sie bystra tego chuc zapędzi. Ale i Tej
Młosc nie maiey starecznym i ugruntowanym w-intencyach swo-
ich Jego Młosci M. P. A. widzac/ zaśczyć sie może tym ze
temper. Zawsze zryglowie starecznego afektu przyiacielskiego i
uprzejmłosci doznaiac/ ktory i teraz przez W. M. M. Pana tym
upominkiem oświadcza. Czego wdzięczna sie Tej Młosc poka-
zuiac/ ten pierścien takż nieodmiennę przyiaźni symbolum, od
Jego Młosci mile przytowiszy/ przezemnie zań uniezienie dziekuię/
zawsze sobie pewną nadzieie czyniac i o dalšym Jego Młosci prze-
ciw sobie afektie.

W-teyze Materzey.

NJe tylko Korona zryglwego serca Pierścien test / ale też
obrazem i figura prawdziwey i szerey przyiaźni. Jako
bowiem w-nim do tegoż punktu kolo sie wraca/ od ktorego po-
czynać sie zdało; tak przyiacielska a prawdziwa zryglwość do te-
goż rownym afektem wracać sie zwykła / zkąd pogzorek wzięto.
Jezeli bowiem wzajemna nie test / przyiaźni prawdziwey imienia
godna być nie może. Wdzięcznym tedy a powinnyim afektem
zamknięty w-rym pierścieniu serdeczny afekt Jego Młosci
M. P. przytowiszy / wieczną chęć w-kole tym i terminach za-
wziętey przyiaźni trwałac/ odwdzięzac nie zaniedba. My zaś
przy tak wesołey przyiacielskiej serc Koronacyey/ uprzejmie wšy-
scy

ſey życzymy/ aby ſzczęśliwie dziś zaczęta przyłążi/ ſzczęśliwie ſie na
ozdobie tych domow / na poſadano wſzytkich przyjaćiel poćie-
che zawiſze pomażala. A że Bog vota noſtra ſzczęśliwym ſkuta-
kiem J. M. Panna zamysłow coronabit nie wotpiemy.

W-teyże Máteryey.

Pzedſtawny on i coſ nad ludźie Cato Rzymſki godno głowy
ſwoiey Epigraphe na pierſcieniu noſił : Amicus unus, Ini-
micus nullus. Nie inſy napis Jey M. Panna na odebranych
czyjnie pierſcieniu/ Ktory W. M. M. Pan imieniem Jego Moſci
M. P. prezentował/ tylko Amicus unus, z-tym przydatkiem i
śmiało przy podziękowaniu/ deklaracya/ że kiedy annuentibus
superis oddawa Niebo Jego M. M. P. 34 Amicum unum, 34
jednego Jey Moſci M. Pannie przyjaćiela / żadnym ię nie-
przyjaźne Fata nieprzyjaćielem na potym nie uſtraſi.

MOWCA ODDAWA WIENIEC

Fortune ſwoie dziś ſkłada na ręku W. M. Panny Jego M.
P. A/ gdy ten poroczyley fortuny herb/ Wieniec mowie/
z-tan ſkrymi ſłużbami ſwoimi ofiaruje/ trzymając to o laſce W.
M. Panny/ że to pod ſaſunek ſwoy chętnie odbierzeſz/ i uprzy-
możysz ſwoie przydawając nowego ſzczęścia J. M. M.
P. nabawić zechceſz. Czego on niechybny dowód weźmie/ iezeli
W. M. Panna upominku tego nie odrzuciſz.

W-teyze Máteryey.

Bżwały czas kiedy ochłodzi ludzkiey siły / że źródła kwieciem
koronowano / za wyrażnym zwyczajem / to jest drugiego pra-
wa mandatem: Hauris aquam, puteum corona. Mała tego
była potrzeba / wielkim iednak wdzięczności argumentem. Le-
piey tego zwyczaju ćwiczone wieki zazywają. J. M. P. wy-
czepnął iuz nie mało pociech z obiecaney W. M. M. P. przy-
tazni. To tedy dalszych pociech swoich źródło na znać wdzię-
czności tym kwieciem koronuje. Przypomuze te W. M. M. Panna
do ręki swoich / abyś potym wejść wiośne i mile lato przy-
długich przyjacielskiego pozycia leciech / w dom J. M. M. P.
szczęśliwie da Bog wniosta.

W-teyze Máteryey.

NJe każdemu co prawda kwiatu / dobroczynna wszech rzeczy
ziemskich Matka / naturą ten przywilej nadala / aby aśke
przyacielski godnie konterferować mogli. Sliczna lilia / lecz nie
dlugo trwała; ozdobna róża / ale presto wiedznięca / okazały tu-
lipan / lecz krótki tego pozor / wdzięcznie wonięca fiołka / lecz po-
zornej okazałości nie mająca / sam rozmarynowy kwiat tak uprzy-
wileiowała natura / że mu swoje długo trwałości i niewiednie-
sco piękności uprzejmość przyjacielską godnie wyrażać pozwo-
liła. Nie co innego zaiste i ten rozmarynowy upominek W. M.
M. P. wyraża / tylko J. M. M. Pana raz zawziętey uprzejmo-
ści i aśke przyjacielskiego statecznie trwałego nieodmiennosci.
Jako rozmaryn zielonością swoją i nie presto omiatającego piękno-
ści / wypięcie inje / by też i królewskich albo hesperyjskich ogo-

do w przechodzi kwiaty; tak tego przyjaćielski afekt przeciwko
W. M. M. P. nikomu się przewyższyć i do zrygliwego uprzej-
mości oświadczenia / nikomu uprzedzić nie dopuści. Wiec
tak zieloność oku ludzkiemu wesołości dodająca wybornie mym
zdaniem i w tym afekt J. M. M. P. wyświadcza / który W.
M. M. Pannie długich i szesliwych przy zdrowiu dobrym dni
i godzin niezmyślonym sercem uprzejmie życzę. Nie pogar-
dziś iako mniemam / W. M. M. Panno / tym przyjaćielskim upo-
minkiem / ale raczej i na / i na J. M. M. Pana zrygliwy afekt
chętne swoje obrocić raczyś ogry.

W-teyze Máteryey.

Ognisty płomien w reku / afekt przyjaćielski w sercu zótaić /
O rzec prawie niepodobna ; tak dalece / że słusnie mi się za-
dziwić przydzie owemu koregos polityka pragnieniu / który ja-
kie życzę aby była natura okno iakie krystalowe do serca ludz-
kiego wykowała / żeby tak łatwiej mogliśmy ludzko przyjaćiel-
stwo poznać. Umieło po dziś dzień supetniey różni roznie przychy-
lności swojej zrygliwy afekt przyjaćielowi wyświadczyć; umie się
i sam afekt i w-tarzy i w-reku wydać / zótaić nie umie. Mam
za dowod tego oczywisty J. M. M. Pana / który W. M. M.
Pannie afekt swój przyjaćielski raz oświadczywszy / na pokazanie
stateczności w-nim / ten wdzięcznowonny upominek dnia dzi-
siejszego / do reku W. M. M. Panny / z-oddaniem powolności
swoich / posła przez mnie sługę swego Wiec sama uprzejmość
przyjaćielka to mi rozumieć kaze o W. M. M. Pannie / że ten
podarunek / luboć nie wielki / mile przyjmiesz / kiedy nie tak na
upominek / iako na afekt zrygliwego przyjaćiela patrzeć będziesz.

W-teyze

W-teyze Mátreyey.

W Jele ná tym należy uprzejmemu afektowi / barwę sobie według stanu swego przypodobieć. Teraz tak cie pospolicie pisać ludzie / takó widzą. Nauza nas tej polityki czasu władny okregow Niebiesk. ch zawod. kiedy po okropney zimie nadchodząc porządna wiosna wesoly czas pod wesola barwy w zielenietaerch sie i zaskwierłych wshyckich drzewach / polach / ogrodach / takoby na zmwiniach pospolitych stworzenia prezentuie. Nie mogli takó mniemam ozdobnieyshey barwy afektowi swotemu przeciwko W. M. przybrać J. M. P. N. nad te wonno zielenosc / tym symbolum abo konterfitem sobie zyczac / aby nigdy niezwiędła zyczliwosc miedzy W. M. osiami zapisana gospode i miejsce miała. Takoz poblogostawi da Bog zyczliwe niebo Koronie tej / nie tylko lednego roku / ale pomyslnych lat i wiekow / aby w spólnym a zawsze wesolym pozyciu / za tego laska i blagoslawienstwem swietym / przeplatane rozmarynem roze albo buyne klosy W. M. M. P. w poroczysky okrog co dzien sie ustatcznie wily. Tak Boze zdarz / aby nasze wota a W. M. M. Panstwa ekipektacywa meplonne byly.

W-teyze Mátreyey.

L Edwle nie darmo zwawemu i na cudze sprawy skoociemus przyganiato Młomusowi / ze ktory ludziom nie przepuscil / na Bogow samych despiecznym targnot sie ieszkiem / dając im nie malo w tym nagane / ze do skrytego serca ludzkiego pokoiu ostentka nie uczynili. Ktoż albowiem by i orle abo wiece ostrowidzowe oko glebokich serca skrytości doryzec moze ? i wiedziec / co sie w nim zamysla / i ieszeli sie byl ieszka z serdecznymi
zgadza

zgodzą charakterem? Aleć ja trzymam że i okienka Młomu-
sowego niekć do serca J. M. M. P. potrzebować nie będzie/
gdy się to samo dobrowolnie w-roznych prezentach ożom przy-
ciaciela prezentuje. Coż innego J. M. M. Pan przez mie słu-
ge swego i przez ten wonny prezent czyni/ tylko dacie znać/ że
w-sercu tego niezwydły afekt przeciwko W. M. M. Pannie
także raz zażwieli tak nigdy w-cerze swojej nie ustawa/ o to unie-
nie upraszając/ abyś W. M. M. Panna tym małym upominkiem
nie gardząc/ samego w-zażerę lasce na dalsze czasy raczyła
chować.

W-teyże Materyej.

NJe tak z-cudzoziemskich takich wiedydarzow/ także z-afektu
J. M. M. Pana ten prezent cene swoje w-reku W. M. M.
Panny w-dzieczność słasnie miałby znaleźć. Ma albowiem to
za pewna J. M. M. Pan/ że ani niezwydła J. M. M. Pana
przeciwko W. M. M. Pannie uprzejmość i zygliwość pokazać się
nie mogła/ lepiej/ także pod tym wdzięcznowonaym znakiem;
ani tańciey wieczney zażartej przylasni wyrażić i konterfektować
się nie mogli/ także w-okragłym tym wieniec/ żywym wieczności
Hieroglifiku/ Który on przez moje rece W. M. M. Pannie z-naj-
niższymi usługami swoimi oddając/ o to usilnie prosi/ aby ta-
ko temu prezentowi na głowie i skroniach swoich/ także samemu
J. M. M. P. w-sercu i przyiaźni swojej miejsce raczyłaś pozwolić
ochoćnie.

W-teyże Materyej.

ISteli co skrytego a oku ludzkiemu niedoścignego/ tedy afekt/
i przyiaźń szczerą. Bywa to że serce przyiaźne przermaloby i
dyamentowe tamy/ aby z-uprzejmościami swymi przyjaciela

wi sie wydało. Ale tak go natura tak ośmieliła żelaznymi żądłami
 sowała wałami / iż ledwie kiedy może sie do oka i znajomości przy-
 ciąć / kiedy przedrzeć. Okazywało serce ludzkie tak zewsząd ścian-
 kami nieprzebranymi / że niebezpieczna uprzejmość w pożoju swym
 siedząc / janyimi tylko o sobie znać może dać słowami a upo-
 minkami. Powiadała że Cynosbatus żółko iedno iasności sło-
 neczney w-szód południa / kiedy złote promienie rozposzczera
 Tebus, wytrzymać nie mogąc / oku ludzkiemu umyka sie / tak
 dalece że i nabliżyć się ośmi ośmi przy iasney bezchmurnego słoń-
 ca pogodzić dorezec go nie może. Lecz gdy ciemna noc w-żalo-
 be przeobleczy niebo / roz dopiero żele to takoby z-gwiazdami na
 koncert swiatłości swoje emulować / w-ciemnych lasach albo przy
 mistycznych dolinach splendorem swoim oczy na sie ludzkie wabi. Nie
 znaliśmy do tego czasu Wm. m. Pannie był afekt Jm. m. Panna /
 i chociaż przy wejściu nieludzkich okazyach / jako w takim po-
 ludniu pogodnym / ięszce sie iednak nie wydawał: Teraz tedy
 przy tym żółt śliznie wonielacych sposobnym cieniu wdzieczney
 i rzetelney iako mniemam dnia dzisiejszego oku Wm. M. Panna
 nie zakaze sie. Młotac za to że przy tych miłych umbrach iasno-
 ść szero Trzymości powolność przyiacielską Wm. M. Panno
 przywiozł na kształt tego uwitego wonności i zieloności cyrku-
 lu fortunnie i długoletnie kwitnąć przy pociechach z-nieba obfi-
 tnych / w-miłym z-Trzymości pożyciu zżycie sobie będzie.

W-teyże Materii.

Prażnacy szesćcia i przychylney sobie fortunę głowic / wle-
 pier zżycie sobie nie może nad przyiaciela takiego / któremu
 by tak w-szesćciu iako i w-nieszesćciu głowy i honoru swego
 powierzyć mógł. Dali by byli niewiedzieć iako wiele roznych
 skarbow Syrakuzanicy Syrcyliyscy i Tobanicy Tyranowie /
 gdyby

gdyby byli przy bogactwach swoich na takich przyjaciół napadli /
 przy którychby obecności nie trzeba było / aby corci opcu swemu
 ustawicznie boiażnia zemdlonemu zredens i ten niepewny odda-
 wac miał. Protestował się z takim afektem przyjacielowi swo-
 mu Jan Margraf / który nie tylko sercem ale i wyrysowanym
 to hieroglifem wyrażał / gdy sobie z-cienia uwity a rozo prze-
 płataną malował wieniec / z-tem inskrypcyą : Prius mori, quàm
 fidem fallere. Wierzę i nieodwrotnie chcę z-posługami swymi
 przyjaciółskimi Jm. M. Pan Wm. M. Pannie oddać / nie ma-
 lowanym albo rysowanym / ale tym dzisiejszym przez mnie posta-
 nym wieniec z słynnego kwiecia i żółt uwitym / z-tem sie nieo-
 bludnego af. ktu i starogryz przyjacieli protestując afektujący.
 Prius mori, quàm fidem fallere. Smitre pierwej ostro koso
 o życie to dotychczas zawadzi / niż wiary albo przyjacielskiego animu-
 su statku Jm. M. Pana będzie kto mógł naruszyć. Wiecznym
 znakiem ten cyf. / (do wieczności obrazem jest) wieczney che-
 ci i uprzejmości Jm. M. Pana świadkiem i tłumaczem jest.
 Przetyni jednak oraz uprasza miłko i przez mie sługe i Przyja-
 ciela swego / aby też wzajemnego Wm. M. Panny doznac mógł
 afektu.

W-teyże Materyy.

NJe same tylko wiosła wiosne kwitciem naturą ubogaciła /
 lubo purpura przewzianymi różami / lubo bielshymi nad
 aneg liliami / lubo ukoronowanym Narcyzami. Ma też no-
 wo zawieszta przyjacieli swe rozkoszne ogrody / z których wonne na
 głowe przyjaciela ozdoby zaciaga / by dające hiszperyjskich zło-
 tym sie owocem zaszczeniać ogrodu / obo z-zawieszistych
 Semiramidy wycydarzow nie sławo. Lecz do zmyslonych he-
 szperyjskich ogrodow po wdzięczne nie zachodząc kwiecie / ten ra-
 zny z-domowego wycydarza wieniec Jm. M. Pan przez mie

z

sługe

Stęże swego Wm. M. Pannie ofiaruję. Przysięgam nie wątpię
Wm. M. Panno ten upominek / nie tak kwiecieniem / jako Tęgo
mości M. Pana afektem zaszczycający się / a wzajemnie afektem
twoim nieodmiennym szczęśliwie da Bóg zawzięte Tęgomości
zamysły i intencje koronować zechce.

W-teyże Materzey.

Natureby swoje fortune wyderzeć chciał / Ktoby tę dziedzic-
ne kolo oddać zamyslał. Tęczy odmienna kolemp
nie zatrzymanym / i z ludźmi gra mienionego. Nowina wielka
gdy się komu długo jednako stawi. Nie darmo się owo na ządnie
kolo oglądał / z Krola swobodnego / wiezion w tryumfalny woz
zaprzężony Sęsiostes. Upomnieć chciał / odmiennosc szczęścia
wytykając hardego triumfatora / aby pamiętał / jako łatwo
w-gore idzie / co dopiero na dole było. Tęgomości M. Pan to
kwitnosc kolo / gdy z niezwydłym oraz afektem swoim Wm.
M. Pannie ofiaruję / na kontrpunkt fortune stawia. Do
kwiecistym kolo tym / rozbieżale ślepy Bogini hamulosc ko-
la / życzy tego aby do wrot nie cofała / z-Domu Wm. M. Pana
ny nie wyjeżdżała; ale w-zamysłach pomysłach za błogosła-
wienstwem Boskim toczyła się nieodmiennie. Odbierayze Wm.
M. Panno chętno rękę / Tęgomości chęci przyjacielskie tu
zawłożane / a przy fortunach swoich / tego niefortunnym nie-
czyn pogardzając.

W-teyże Materzey.

Sławny podziśdzien i dobrze wiadomy / w-ćwieżonym ma-
derych kole starożytności Bzymstey / obyczay jest / że co w-go-
mitwach przegrawali / na znak przegranej / zerwanych troche
kwiecig.

Kwiecia / chociaż i trawy / do rok wyścielece podawali. A co in-
nego czyni Tejmości M. Pan / gdy przez mie sługe i przyja-
ciela swego / te troche na lubke rzuconych Kwiecia Wm. M.
Pannie ofiaruje / tylko daie znać / że go i starożytność Domu /
i zacne / a nie wielom pospolite Wm. M. Panny przymiory / so-
bie zholdowawszy / do tego przywiodły / że herbam porrigit.
podając Wieniec / daie za wygrana: o to suplikując pokornie / aby
miedzy tym Kwieciem / i przysiażni Tejmości / miejsca sie dostało.

MOWCA DZIEKUIE ZA WIENIEC.

Iako Tejmości M. Pan wesolo zaśkwitły w-sercu swoim afekt
Tejmości M. Pannie tym wonnym prezentuie upominkiem;
tak Tejmość uniezente uprasza / aby to o icy przeciwko sobie u-
przejmości trzymał / iż nigdy nie zwiedniecie. Nie tylko pod
Sas pogodny / gdy żyzliwe szczęścia Zefiry zawieją / ale też
chociażby twar da zima / i ostry Arkwilo nastąpił / trwać będzie
aż do żalobnego Eupressu / po ki głowy i serca nieublagane Parfi
o ziemię nie uderzą.

W-teyże Materzey.

Wysokley to J. M. M. Pána eksperyencyey / i w-starożytnych
dzieciach biegłości przepisać muszę / że wiedząc barzo ia-
śnie / i taka cena przy wesolych bankietach Kwiecia bywała u sta-
rodawnych i sławnych Rzymian / tak dalece że żadne wziętości
nie miały by niewiem też iakie przepychy w-potrząwach / gdyby
mensarum exquisitos apparatus quassiti peregrè flores nie o-
krawały były / bożny swoy afekt przeciwko Tejmości M. Pán-
nie pokazuiec / nie inšego na to szuka symbolum i upominku /
tylko tego kwitnacego. Nie słuszną tedy / i owšem niepodobną /
aby

aby Jeymość taż miłym prezentem pogardzić miała / Etery nie
tylko sam wesoly ten pozor / ale wiecey daleko uprzejmość Jey-
gomości M. Pana zaleca / i wysoko cene temuż czyni. Wzięcie
tedy zań dzisiejsze zyczy / aby i sercu J. M. M. Pana uprzejmość /
Etera teraz wysławidza / tażcy dodała weseleści / iako ten sli-
czny prezent oczy Jeygomości rozwesela.

W-teyze Máteryey.

Nieprzystąpiłby to prawdy i rozumu i z-oczy obecny musiał
być / Etery w tym wonnym i przeszłyym upominku we-
sola zażwiłego w sercu J. M. M. Pana af-ktu przeciwko Jey-
M. M. Pannie nie uznawał / Etery odore cnot i sławy Jeygo-
mości / iako skryta iakoż mocą potłognoł serce iuz przed / m
Jeymości / i nie trzko oczom ley / ale i af-ktom blandum im-
posuit imperium. Nie mogł Jeygmość M. Pan lepiej vivam
ac florentem memoriam Jeymości M. Pannie wydać / iako
tych Ewienaych upominków argumentem. Wac odbiera che-
tnie ten prezent Jeymość z rąk Wm. M. Pana / wi dząc iż to
Szegulny / bo od samey nature nadane Ewiecia przywleć / że w-
żadnych rektu non amittunt fragrantiam, a oraz tego sobie ty-
czy / aby wzajemnie J. M. M. Pan tażo goło i serce Jeymości
tym wesolym i sliżnym upominkiem rozwesela / taż i sam wes-
le dni rozstrzelić i godziny w-długie lata da Bog pospolu z Jey-
mością liczył.

W-teyze Máteryey.

Mam zaś to / że wleczno i nigdy nierozważno przysłał tym
afragiem wieńcowym Jeymości M. Pannie chciał Jeygo-
mość M. Pan w-oczy stawic. Wiem bowiem iż za starozp-
ranych a w-nauke zamożnych ludzi zdaniem / okrag wieczność
znakiem

znakiem brwał / a niezgodła zieloność nigdy nieodmienney przy-
sławni Symbolum w sobie hieroglifikowała. Z-Łód Jeymość nie
tylko ten wieniec / ale też i zawzięto przysłażn tym prezentem tak
rzetelnie oświadczone wielce sobie poważając / uniżenie przeze-
mnie, zań dziękuję / przy odebraniu tego oraz nieodmienny afekt
swoy na wiecznie stało przysłażn J.M.M. Pannu ofiarując.

W-teyże Máteryey.

Głównym a nigdy nieodmiennie mieć szczęścia swego po-
słusze wielki to dar Boski. Rzadki to inaydzie sie / Ktoryby
przy okrągłym fortuny swojej kole na iednostayne swoje patrzal
powodzenie. Tak sie z-nami dzieje tak z-słiznym kwieciem.
Dziś miły oczom i sercu kwiat sie popisuje z uroda i pięknością
swoją / nąsiłurez ze wszystko zielono rokwitło wiosna zegnąć sie
musi. O iednym tylko ziołku powiadało Naturalistowie nazy-
wając ie vivam herbam, że takiej mocy i dzielności iust / iz cho-
ćiaz palatocy na nieba Syrius in sie ziola i drzewa powarzy / albo
spalone i w popiele pogrzebie / to iednoż ziołko zieloney urody
i w ten czas nie umie tracić ani może. Dla czego drudzy ie i pra-
wodziwie i słusnie nazywalo tym imieniem / Semper viva. Po-
stany wieniec od J. M. M. Panna Jeymości M. Pannie coś po-
dobnego po sobie pokazuje / Kazdego tu kwiatu ten glos iest :
Semper viva. Zyle przy tym upominku długotwały i kwitna-
cy afekt i uprzejma chęć Jeymości M. Panna / Ktory żadney
trudności nie da sie nigdy ustrącić w przeszewzietym staraniu
o Jeymości M. Panny przysłażn i uprzejmość. Przysłuie te-
dy wdziecznie ten upominek Jeymości M. Panna i J. M. M. P.
zań uniżenie przez mie dziękuję / a takto też przyobiecala uprzej-
my swoy afekt / tak i na dalsze czasy zawse go na placu kazdym
dotrzymywać obiecnie.

W-teyże Máteryey.

Prawdali albo nie? niech o tym mowę Historycy i Naturas-
listowie dyskurują / co o żółku nazwanym Cythaca piśe
poważny Author Plutarchus, iż pewnych czasów gdy starożytnie
pogaństwo Bacchusowi uroczystą odprawowało / wdzięczney
Cytry rezonancy uszy ludzkie tamto żółko rekreować zwykło
było. To prawdziwsta / iż przy tym pięknie woniejących żół pre-
żencie / nie tylko oczy miłym pozorem ale i uszy same wdzięcznymi
dźwiękiem Jm. M. Panny rozręplata sie. Otręgly to period /
którym Jm. M. Pan raz zawzięty i nieustawiający w uprzejmo-
ści afekt swoy / wymowny nad wszystkie Oratorów leżył / Jey-
mości M. Pannie wyświadcza i skutecznie perswadię. Miło
i tu słysząc harmonyę / gdy raz oświadczonego i doznanego afek-
tu swego przypaścielskie prawi na koncert argumenta Jeymości
M. Panna wznowia. Co wszystko mile Jeymości M. Panna przy-
towiszy / i miło za to podziękowawszy / tak J. m. M. Panu / iako
i samemu Wm. M. Panu / na ten czas uprzejmie życz / aby
Tworcy Nawyszym zamysły tak przyjazne i afekt J. M. M. P.
pożodanym efektem / ten zaśie pociechami następującymi uko-
ronować raczył.

W-teyże Máteryey.

Z-Jakim afektem rozrył sie od Jm. M. Panna w-rece Jm. M.
M. Panny ten wiencowy otręg / z-takimże właśnie od Jey-
mości przysięty jest. A jeżeli J. M. M. P. rozkwitło sie ku Jey-
mości chęcia i życzliwości zaszczęca; niechaj o równie wdzię-
czney życzliwych i słonnych afektów włośnie J. M. M. Panny
nie powstrzymaj.

W-teyże

W-teyże Máteryey.

Nakarmić niesmácznym áfrontem gárnoco się do kogo i w-
praszając Fortune niewiem by ludzka była. Bieplegnie
tedy Jegomość M. Pan swoje w-Dom Jeymości M. Panny
fortune obrocić more / áni się miniey przylemney obawiać res-
pulsy / kiedy teroglificzne Fortuny kolo w-trm wieniec od
Jego M. M. Pana tu zakierowane w-domu Jeymości szę-
śliwie już stánelo. Cieszyć się tym prezentem kółkym pory Jey-
mości M. Panna będzie / póki Jegomość na státecznych
prowidenczey Boskiej kółkach do terminu przysiażni wieczney nie
dotedzie.

W-teyże Máteryey.

Iszczęśliwością przysłać kółko Jeymości M. Pána M. i wro-
dzona sobie wdzęczność / ad floridam Wm. M. Pána sua-
dam zakázujący się ten upominek / nie mogli niewdziecznie przy-
pisać do rektu i serca Jeymości M. Panny. Cośkolwiek Wm.
M. Pán rzekł / apes floribus coronare, implere favis vide-
batur. Przyjmuie tedy Jeymość M. Panna wdzięcznie / toż
hominibus powabny wieniec / á Jegomość M. Panu za przy-
chylność szczęśliwość / Wm M. Panu za podjęte prace w-oddá-
niu dziełusiac / óruche niewoip'twa czyni / że lubo tym czasem
Jegomość M. Pan będzie miał spem in herba, ná imprezách
trdnąk swoich namnley się nie zawiedzie.

W-teyże Máteryey.

Nie máterya bogáta / ale rozsadek ludzki i zgodne upodo-
banie rzeczom pretia wysokość zaleca. Z-trawy i listia pro-
tego wieniec uczyniony / celował u Rzymian / wspaniale od slo-

ta / i kámleni drogá zámowane Korony / i naznámienieszy Try-
umfatorowie gramineam Coronam odbierali. Podobno przez
Win. M. Pana Jegomość M. Pan uwiencował Korona Try-
móść M. Pannie. Błaha sie na pozor widzi / w- stymie ledną
i śacunku Jegomości dąk przez innymi upominkami bierze.
Tryumf iakó Jegomość M. Pan w- zholdowaných afektach
przypłynie Jegomości M. Pannie / Ercy nie inšo tylko zakwi-
tła te Korona oddate / iako Tryumfatorce. Odbiera tedy oho-
tnym afektom i reko ten Wieniec / przez zygłiwe rece uwirzy i
przeştany / a Jegomości Panu M. reciprocę przeştła niezwie-
dło uprzejmóść swoję.

W-teyze Máteryey.

KWienelá zámše recens memoria Jegomości M. Páná
w sercu Jegomości / ale ięsze przy Wierca tego kwieću
daleko barziej rozwiąć sie będzie. Miła bowiem i wdzięczna
jest pamiotćá tego / Ercy w- zámżetey raz przyiaźni uprzejmie
trwając przedsiemżecie swojey zygłiwości do skutku pozoda-
nego nie przerwanym usłowaniem prowadzi. Wdzięcznie te-
dy uprzejmy J. M. M. Páná ten afekt przyjmuie Jegomość M.
Panna i prosi pilnie / aby w- nim na dalsze czasy Jegomość zo-
stawał / po sobie to obiecując / że w- szęrości uprzejmoy
przyiaźni raz zęzetey przeciw Jegomości nigdy nie usłopi.

*MOUWA ODDAWA PANNÉ.
IAKVB SOBIESKI Káştelan Kráko-
wski Rodzoná odda te aięc.*

Iako we wśrętkach ná ziemi zaciągach / ostatney z- niebá deter-
minacyey oczekiwac przychodź; tak każdy głowieć życia swe-
go wy-

go wyrokow/ z-tamtoś wygladać musi. Niech Eto chce rożnych
 delinacyj fabrykami rozum swoy zabawi/ niechay nadziciami
 fiece Earmi / niech długowieczne dni tak menarychley zamierza
 sobie / niech obficie radości/ pomysłne poćichy/ rozmaitymi cza-
 su i mteśca ośolicznosćiami Eazy / niech nawet do wrot fortu-
 ny ustawnie nagiada / o taku mu sie czesto trafiało płonne
 otuchy / przeciwne zamysły / omylne poćichy / szesćcie naostaa
 tek nieśzesliwce. Wiecez znowu gdy lzy gorzkie w-placzach i
 lamentach / bā czalem i w-ostatney rozpacy / godziny liczy; o
 taku pretko w-dogodnym szesćciu i trwałych poćichach zley
 chwile zapomni. A ten wieniec rozany / iako zdawna uwito/ tak
 go ludzie po dziś dzień między seba przepłarato. Romin tu na
 świecie modeluś / rozna ta co w-niebie / Etoro od wstę wyśta-
 wiono/ tabula, inakże w-skorzeniu zamysły / inakże u Boga
 prawa / inakżey Pan nad Pany / inakżey luby podnosz iego o
 rzeczach stānowi. A za Wm. M. Pan tego nie doznawasz?
 Biegles tam gdzie cie z-nieba kierowano/ stanales tam gdzie cie
 zahamowano. Nie bez tego / żeby w-młodosci do dalšego szła/
 żeby w-łwieńcym wieku do pewn-go stanu/ rożne nie miały być
 powaby. Często buła rozum. a teściu mu to nie służy/ co ludzkom
 wiecez przywoita / to tam to sam blałaly sie meśli niepożoyne;
 ale przyšla jedna godzina / że to wšytko przedwczas ustawa
 ustawać musi. O urodzeniu tcy / Etoro Wm. M. Panu przy-
 zaeney asystencycy poślubiono / komu mniey przystoi mowić iako
 Eo Beatu / dośre na tym że sie w-tym domu urodzila / gdzie za-
 wše starożytnosć poćitawość / z-pocztwością Enosa w-le-
 dneyte stworze chodzila. W-ostatku niechay potomne czasy soddzo-
 obyżale zadie i postępli / a przed kim mniey trzeba wspominać/
 iako przed Wm. M. Panem / Etorys przez czas wšytek starania
 i zaciogow swoich / zyciu iey w-domu nasyyn / dobrzes sie przy-
 patrzył / i toś jame nadewšytko upatrzył / iakugos sobie zyczyl
 3 3

Towg-

Towarzyszą / taklegoć dziś niebo nąznęzły. Wlec się tedy Wm.
M. Panu z roż Braterskich podacie / pewna tego bedac / że do-
znawszy icy przeciwko sobie nterozetwany przez inne staranta w-
przysiażni stateczność i bedzieś umiał / za powinną powolność
przystoyno nęziwość oddawać.

MIKOŁAY MIELECKI Woiewodą
Bełki odda-wa Iey Mość Pánne Buczácką
Pánu Gulskiemu.

Czas są czasem / czas po czasie / czas przed czasem. Za cza-
sem wszystko idzie za czasem wszystko się mieni. A toby był
rzekł M. Panu / żeby J. M. P. Gulski / który przed tym
pacholeca słuzyl J. M. Panu Buczáckiemu / miał Corke tego
poymowac. Za czasem wszystko się mieni. Dom Buczáckich ni-
gdy z lichwy nie szł / materności nigdy takomo nie nabywał / ná-
bytych ładać nie utracał. J. M. P. Gulski / choć mie o to nie
prosił / może to o nim bezpiecznie powiedzieć / iż za staraniem
Pana Orcażwego może dwa razy iest na dzień. A iż im Słub
dano / Ego non obsum. Niechayze z sobo mieścić / ponieważ
się dobrze przedtym znaio.

WŁADYSŁAW MYCIELSKI Miecz-
nik Woiewodztwa Káliskiego odda-wa Iey Mość
Pánne Katarzynie Wolínską Iego Mości Pánu
Micháło-wi Ciechele-wkiemu.

Z Wierzbney to władzy i Bostiemu przycztać dziełu / Ego
przychylne fata nietylko przy wysokim dziedzicznym Alernoa
coro

row chciały zostawić splendorze / Kogo bogatymi szesćla i przy-
 rodzenia udarować przynioty / ale komu z-tegoż ordynacyey i
 w-Malzenski zwiasek lubym według upodobania cieścić sie po-
 zwolily towarzyszem / Ktorego tak do smaki przybrać trudno /
 tak bez niego żyć temu niepodobna / Kto sobie życzy fortuny / i
 wielki Domu swego czyni z-reku do reku następującej odda-
 wać posteritati. A coż po wysokich bitnemu Epaminondzie w-
 Oczyszczeniu swojej przysługach / co mu dni przepracowane / co po-
 diete w-usłudze Oczyszczenia przyniosło trudy / i twardo ryte na
 marmurach dzieła / nie trwało potomności tak sławney jego bez
 potomka dostrzymać pamięci. Bo mu kiedyś Oczyszczona tego za-
 rzuciła: Neq; tu Epaminonda rectè Reip: amas, qui caelebs
 nullos post te Reip: liberos relinques! I obsejne fortuny
 tempus edax rerum swoje kiedykolwiek pożyte tuż / i jasno-
 pozorne Domy ciemnym niepamięć zasłoni obłokiem / jeżeli po-
 tomka nie masz / w-którymby przodków i dzieł Oczyszczonych żywe
 zostawały kolory. Nic nie wątpię / że z-tegoż motivum i Wm.
 M. Pan wzięty przed sie życia w-stanie Malzenskim rezolucyą /
 a tak w-wieć w-przywieraniu sobie w-stan ten Przyziela ślepo
 sie afektom naszych rozpościerając demokracją / wiele rozproszo-
 nymi myślami obciąży Domow / żeby takiego upatrzyć / Ktoreby
 to bądź złe a niepołudniowe chwile / o wystawiona na ścian obitać
 sie będą stateczność / bądź przy wroconych szesćliwosciach lastka-
 we zawięta szfiry / lubo w-obfitach oplwać poćichach / lubo
 w-głębokich tonąć przyjdzie dolegliwosciach / nie rozzerwianego
 w-oboim szesćciu szesze dostrzymał towarzysztwa. i Wm. M.
 Pan takiegoś sobie rozumem upatrował. Bujały też podobno
 rozbieżale myśli / a tak na rozsądnego należało / na porównanie
 w-tak trudney sprawie nie śwaptaleś sie decyzya / czekając żeby
 ten Który z-nieba w-siękimi ludzkimi dyryguie zamysłami / do
 przeznaczonego Kreju / i tam kiedy stateczną życia subsistencją /

idotwótnie przeznaczył domicilium teko własno doprowadził.
 A tak za tego mandużacy zażanowiles sie Wm. M. Pan w
 Domu Jegomości Pana Welinskiego M. P. i Braci / nadaj
 w-nim takiego upatczywszy Przyaciela / przy Którymbyś nie po-
 hamowane zamysł w ustanowiony wolność / onego sobie w-do-
 żywotnie szczęścia i nieszczęścia przybrał towarzysztwo. Wedle
 popołitego Oparatorow na podobnych aktach swych / choć ta
 wywodem Żaczności Domu Ichnościow mowy moicy Herzyć
 nie bede / choć słownych Ichnościow Antecesorow rozry-
 pane mieć pokoy odemnie bede popłoty / tedy przez poświęcone
 swej sławie piora / potomnym beda wiekować czasom / i ich sa-
 me manes przez dżela swoje w-potomney reviviscient pamięci.
 Żas inter superstites azas i w sam-m Jegomości Panu Wo-
 linskim M. Panie i Bracie nie jasne staropolskiej Cnoty speci-
 men, Który idąc rectissima Antecesorow swoich via, a Wygys-
 tym zawżę / (non ex publica gaza, albo od przewrotnych a za-
 gęszczonych u nas fałszyż zabłątanym) kontentulac sie grożem /
 z-nieba na sie samego ścioga błogosławienstwo / Domowi od
 Przodków wzietey przynajsa ozdoby / u Przyaciół obfita po-
 zyskuie miłość Azas i Jegomość X. Pleban Turkowski M. P.
 prudentia sua, dexteritate, pietate, in rebus agendis incom-
 parabili perspicacitate, wielkoy nie zasłazył iu preemienneyey /
 takoz nadzieia ze Magna expectationi, i tryzliwych Przyaciół
 votis prętko w Jegomości respondebit fortuna. Nie bede per
 Capita tak wielu godnych wylizal Subjecta, bo w-oczach Wm.
 M. P. P. wstrętek nie odstępny ani odrodny torem po-
 danych sobie od Antecesorow Domowi swemu przyznajsa oz-
 dob. Z-tego tedy Domu przybierasz sobie Wm. M. Pan
 Przyaciela / w-Ktorem Jegomości Panna Siostrzenica nie mogła
 tylko w-przyszłych przy pokorze Panteńkiej postępek / w-
 menagannych (nie zagranicznych modcerowanych mianem / ale niea
 zblako-

oblażowano Cnoto umiarkowanych) obyczajach / światobliwie
mieć wychowanie? Oddała Wm. MN. P. z rok swoich oso-
bliwa Rodzicy domu swego pocieche / i w zabawach domowych
znaczną podpore / nie nie warptac / ze iako dziś Wm. MN. P.
za tedyńego przysyn uia syna / tak i Wm. MN. Panna ze nalezyta
Jchmościom synowsto przy pośanowaniu Matronki będzie
chciał i umiał oddawać obserwancya / to sobie wrozo / ze cum na-
sti sunt generum, invenerunt filium, non amiserunt filiam,
a tak gdy i obfite swote Wm. MN. Pánstwu przezemnie przy-
dało błogosławienstwo / niech sie też i mnie godzi Wutowstke
przylożyć vota, żebyś Wm. MN. P. z nowo nabrytym Przysia-
cielem w-długi wiek pomyslnych zażywał pociech / żeby obficie
virtutem Waszciow comitetur fortuna.

PIOTR SOKOLNICKI Pisarz Grodzki
Walecki odda-wając Iey Mość Pánne
Czekano-wską.

CO przedwiecznie ab alto ordynowały Wm. MN. Pánu wy-
grozi / co zygłiwa w-dom Jchmościow Pánow Czekano-
wskich destinabat inklinacya; to iuz dziś z-woli Bożej / a łaski
Jchmościow MN. Pánstwa za pewną odbierasz korzyść. Ko-
rzyść mowie droższą nad owo złote vellus, po Erere Eros niebe-
spieczne przebywał Bolechy. to też upodobano z domu Jchmościow
MN. Pánstwa Jeymość Pánne Czekanowsko dubiis prospe-
riisq; sociam. Wchodisz W. MN. Pan w-ten przyłazny obligi-
nie tylko z-Jeymością MN. Pánno poprzysięzonymi nexibus,
ale i dożywornia z-domem Jchmościow Pánow Czekanowskich
Konjunktory. Łacysz afekty z-tak wiele rodowitych domow /
których gloria według Apoliná Polskiego / altior Regibus, &
ipsa

ipsa Majestate major, w słotey zawięże zosławiać cenie / Enote
 w-respекcie / przyiażn ludzka w-pohanowaniu / inbych Enor
 Cardinalia in Majestuosia reverentia. I dla tego pomimo-
 wshy zacnego stanu tego ozdoby / o ktorech dosć siroce przede-
 mno mowiono. Winnować tylko Wm. M. Panu przychodzi
 mi / że z tak zacnego i rodowitego domu / o ktorego mnie za-
 enosć mowić ob tenuitate daremnia i nie potrzebna / i kto-
 rego Wm. M. Pan wypłdich decora dobrze wiadomes ; z-te-
 go mowie domu przybieraś Wm. M. Pan decoribus domus
 swego statumina, ktore w-narozetwana kontunkecy tak sci-
 fley spowshy sie compagem, wiecznych aseltow solidabuntur
 anio. Winnować i tego Wm. M. Pana : że in Societatem
 vitæ, tak sobie przybrać raczyś maktonde / ktora cum virtu-
 tibus magnis u prowadza w dom Wm. M. Pana starożytny
 edukacyey swoy compendium, vitam pudicam, nawietś patri-
 monium. Wprowadza wielk wielkie rodowitości parente-
 le zaamienlecy in Republica Heroum, i ich / zadnym wielkimi
 nie zaginiono gloriām. Sama zaś wchodzie będzie w-dom
 Wm. M. Pana nie tylko in coronam Wm. M. Pana / ale i
 in adjutorium prae. Robie będzie consilio manuum suarum
 do ukontentowania i Wm. M. Pana / i całego domu tego aser-
 tru. Toć to korzyść to słab rzd wshetle / owe dostarł / mu-
 lier bona, o ktorey dawno ale pramdziw e powiedzianno : Qui
 invenit mulierem bonam, invenit thesaurum. Cieście sie tuś
 Wm. M. Pan tak zacnym na chwale Boio i miley Wygrany
 słabem / ktorego w-oczach wshetlich Jchmōstow Wm. M.
 Panu na dozywotny szacunek powierzone. Cieście Wm. M. P.
 tym drogim Elynotem / ktory Wm. M. Pana pēzaczny dom
 pieknie zdobi. Odhicay Wm. M. Pan to na dozywotno ofia-
 rowane posessa additum aurum auro, domowi rozumien
 Wm. M. Pana / ktore pewnie w-domu Wm. M. P. iasnieć /
 i cues

196
i otmu splendoru powinno dodawać będzie umiało. W za-
temnie jebie tufo po Wm. M. Panu Ichmość DP. Pokrewny
ze i Wm. M. Pan ten Warb sobie powierzone szacować / i tem
splendora dalszego i waloru dodawać / starac się zchce.

W-teyże Matervey.

Człowiek dość Etoś i barzo dobra pierszela Kontrakt i stan
Majzyski z potężnym po długich fluktuacjach portem
zrownał. Jako po toigantym niegdę Oceanie Argonautow
Zoldach zwoycieła galere rzucali wichry / tak tu nie jednego
toine sześćcio impety porządane zamysły / zamierzone intencye
zapędza / to ad bonæ spei promontorium, to ad scopulos
& brevia. Często bywa to / że iako oni niedobitkowie Trojan-
scy i tam i tam sześćciem rzucani / po przyległych Insulach pro-
żno gęszczac na przeznaczonym nie stawamy łodzie / i inter Scyll-
lam & Charybdim navigantes, z życiem naszym po słabych i
niepewnych wiechamy się brzegach. Tu iuz pewnym i wydetym
żagle do bręgu zawia / Eto słabo go sześćciwie dopędza por-
tu. Bo choćby invida fortuna zycum tego / iako morzem rzo-
dzić zechciała / puszczłwym nie da się unosić i tu i owie. A
Ewilonom / w nicodmionym iuz stanowią stanie / a tye iuz
na wstępy i pokoy. Pochłaiacy port wysiadły. Nie zreczają po
iuz żadnych strumow wody / bo u miłego przyjaciela / i u
scau i w nuszszciu domownicy wzajemnych poliech / płaćne
bierze. Nie ryśko ludzkiego życia codzienne alternaty ale i smier-
telne nie pogroza nawalności / bo to z-Swietym Narzaniem
tzeke : Marito in micorem prolapsu commodissimus est
portus uxor. Ego sześćcia Wm. M. Panu Ichmość M.M.
Panstwo uprzecmie zyczo / gdy iako ad insulas fortunatas / to
stano go portu w-dom swoy Wm. M. Pana / dekadens iuz.

ais Favonlis impeditone mille przymula / ledyny Elynot Corke
 swoje Wm. M. Panu / toto affectu & votis oddając. Wzym
 Wm. M. P. clarior censenda felicitas, że do takiego przybi-
 łaś sie portu / po którym obiecować sobie możesz nieplennie be-
 śpieczny odpoczynek. Dato bowiem Ichmość Wm. M. Panu
 krewn swoje nie tylko cum optima indole, ale też z pilno w-do-
 mu instytucyo. Bierzysz Wm. M. Pan szereg Przyjaciela /
 na zobopólne obojga szesćta uczestnictwo i nieustanna milego
 pomieszkania quietem, który pomysłno uprzejmością i afektem/
 na dożywotnie Ww. M. P. zarabiac sobie będzie posłanowanie/
 malac za to że na goroco Wm. M. P. afektacy serce swe sklo-
 niwszy / nierozzerwany wzajem doznowac będzie przeciw sobie
 zyczliwości. O co gdy Nawyszszego pokornie uprasza Młostas-
 tu Ichmość / naprzod Rodzicy wszelkie błogosławienstwo Oycow-
 wskie i Młacierzynskie Wm M. P. udzielając / a potem i wyszy
 Ichmość Brzwni z-Rodzicami oraz vota swoje łezgoc. Fiat!
 Fiat!

W-teyze Materney.

Luboc rzecz niepodobna w śmiertelnym życiu i obrocie / nie-
 śmiertelności uprzywilejować głowiekowi fortune swoje
 i lata; atoli tednak Divinus Plato coś osobliwego Młazenskie-
 mu pozyciu przyznawa / afektując wysztych / że śmiertelności
 prawom nie podpada poprzysiężona wiecznie młazenska przytazn.
 Conjugia (mowi on) mortale genus immortale reddunt. I
 co prawda niemaś w-czym temu oraculum przeczyć. Przez co
 bowiem Oryzysie ozdoby splendory wielkich familii wielko?
 gdzie sie dygnitarstwa Senatorskie rodzo / z-Rod Biskupie in-
 fuly Senat oświecają / wielmożność i fortuna wsłaka z-Rod
 wchodzi iezeli nie tu? gdy tedni nastepuio / drudzzy tak ex fonte
 torrens nądchodzą. Toć podobno spróbuis owe wieczności
 symbola

Symbola wience w-Polo uwite / pierscienie w-Okrog zwinione /
 lancuchy z-złoty ch cyrkulow wyrobione / Ectorych przy tym akcie
 iednomysłny całego świata zwyczaj używa. A z-tod łączno Wm.
 M. Pan wnieście. takim Wm. M. Pan szczęściem Bog Na-
 wyższy nadawa / i tak pewny od niesmiertelności gościniec Wm.
 gotwie / gdy Ichmość Mm. Pp. łaskawie sklonił wolo aby
 w-dożywnia przyjaźn / Ectora szczęściem i nieszczęściem nie
 pelznie / podali Wm. M. Pánu iedyny Eleynot / i domu swego
 pocieche / a z-nim dziedzięno dziadow i pradziadow tak wielu
 cnot sukcesy. Przyrzekam / że slubem sakramentalnym tego
 ztwierdzonego nexum, żadne farye nie rozetwa / żadne fara nie
 rozwiązo / a mam prognostyk praktyki moiey oboygá Wm.
 M. Pp. tak pod ieden snur delineowano i lat i Kompleksyey i
 obyczałow Symetria: bo illa demum firmissima amicitia
 est, quæ mutuâ ætatum morumq; similitudine coalescit.
 Wic ius vernantes flore ætatis animæ, zâ blogosławienstwem
 wprzod Boskim a potym Rodzicielskim / Ectorego niestopo reko
 spolnie Wm. udzielaio / zâczynaycie mile i szczeliwie / to spolne
 pozycie / te spem immortalitatis, takto w-nadlufsse lata przy
 fortunie pomyslney pomnazajac.

W-teyze Materyyey.

Wiele temu do zupełności szczęścia nie dostate / Ectory prze-
 wiedzionym tylko ciehoc sie prawem / na ekspektatywie
 dobre wygranych zostawa. Gole / bez rzeczy choć też przysięga /
 lub dekretem ztwierdzone słowo wagi wiele / pożytku malo zâ
 soba przynosi. Nie obłudnie zâprawde posłużyło Wm. M. P.
 szczęście / Ectyd zâ łaskawym Ichmościow Rodzicow Konsensem
 przysadzilo niebo drogi ten zacnego domu Eleynot. Na Komple-
 ment tak wysokiey fortuny mnie na ekspekucyo deputował przy-

iacielści ófekt z tem obliętem / zhem Wm. M. Dąb bez ob-
 woli ad possellionem tak wielkiego przywiódł sterbu. Wiele
 Ichmość Rodzicy ustąpił z prawa swego / tylko tego nie dosta-
 walo aby z rok swoich drogi ten Elynor w rece Komu nalezy od-
 dali byli. Już tedy cale i ostatnie ustępna prawa swotego / już
 wychowany ten fants w gniazdie Oycowskim wyleci / wyni-
 dzie z Oyczyskiego progu / i demowey knicie / tak pięknie od nia-
 tury udearowana Dyana. Smutnyć wprowadzie barzo rozdział
 ten milutocym rodzicom / iakoby im żrzenice z oka / abo serce
 z pierśi wypiero / gdy na ledyna i Kochana Corke patrzeć nie be-
 do. Do tych czas bowiem Jeymość M. Panna swieta ta Zu-
 zanna / Anielskimi prawie obyczajami / wstydlivostio / nabo-
 zenstwem / skromnostio ciechyla Oycowskie i macierzynskie oczyl
 by tez w nawierney melanholier; teraz już na obcey dziedzinie /
 ogiadać sie tylko na Oyczyskie dachy bedzie. Tak wielkiej iednak-
 utraty nie zalula Ichmość spe melioram i do woli Bcstley sie
 stowiac; ktore przeziorna providencya swola swietey stan Mal-
 zenki / na podpore chwaly Bcstley i Oyczyny; a oraz na dluęgo
 trwalo potieche Rodzicom w potomkach nielutwych pożyto-
 wie raczyła. Dalo Wm. M. Panu iedyna swo potieche za do-
 zyworniego przyziaciela oblicuic to sobie po Wm. M. Panu /
 ze bedzieś umial milego gościa do domu twego przyioć i usła-
 nować / nie tylko mu przyziacielim / ale tez Oycem i opiekunem
 pokazuioc sie. Do czego nie maly iakó mu imem pochop Wm.
 M. Pan zawezmieś / kiedy bedzieś racz i pomniec / z iakiego
 domu / ten depozyt / do reku swoich kredytowany wziął s. O-
 barczyś in attrio Jeymości M. Panny tak wiele fumoras ma-
 jori imagines. Prawdać ze aliena iactar, Eo sie enoro przod-
 kow zaszycza / wedle tego co dobrze Sarreyk powiedzial. Et
 genus & proavos, & quae non fecimus ipsi, vix ea nostra pu-
 to; *In fine Interrogacya: Stemmata quid faciunt? quid pro-*
 deſt

Hest sanguine longo censerit? Jednak kto swoje cnotę na przodo
 Eow znacności osędza / pięknymi bardzo farbami honor swoy ilu-
 minuje. Jako w obrazach przysposobione umbrę piękności Kon-
 terferowi przydało / tak ab illustribus majorum umbris cnym
 potomkom ozdoby niesmiertelney przybywa. Wprzywileiowa-
 no fortune w dom Jegomości M. Pana takó raz wkrężyła
 sława dobra / i za prog tej familiei zapła; tak iesze do tych
 czas / takó in proprio nido siedzi. Widzimy w liniey Je'mości
 fulmina belli odważnych rycerzow / na rożnych ekspedycyach
 woyskowych / pro Aris & Focis, na ślanc niesocych zdrowie.
 Widzimy meżnych Kawalerow / na placu marsowym. Żadna
 ekspedycya nie była bez tych całosć Oryginy militaczech fabiu-
 row. Młodość Ichmość M. Państwo w starcu Oryginy bus-
 ławy pułkownicz / burdogeny rozmiszrowanie / opalone i po-
 szelane chorągwie. Ciesza sie z starych koncerzow / tarcz /
 zbroj. A lubo doprę by Ichmościom było na tej sławie / Eto
 sobie sub galea ślabo i koniem zowoiowali; jednak plus ultra
 cnotę swolej zapisuac / & artibus pacis wychnowy Konko-
 wi / sławę domu swego na potomne rozciągnac chcieli czas / i
 po trudach żołnierskich sagum militare między rynchunkiem
 zawiesiwszy / togam, a pewnie nie dla stroiu / z zdrowymi rą-
 dy na sie wzięli. Na Seymikach na Sejmach wolnych / in arce
 Consiliorum tej Korony; zawse przy religiei po Katolicu /
 przy wolności po polsku / przy sprawiedliwości takó Parides,
 abo Radamanthi starali. Wzniebim wiele dawnych miłoś-
 wać tu manes; ale niż w niebie / prac swoich pramia odliczyl.
 Desze na tych co iesze abo in pulvere Martio w obozie / abo
 inter subsellia na Trybunale / abo w kole braterskim na Sey-
 mach i Seymikach; zasiadalo. Których chęciaby to pulchrum
 digito monstrari, & dicier hic est, nie trzeba mi jednak palcem
 pokazować / gdyż na nich Wm. M. Państwo oczy swoje teraz-

ście obrocili. Te wszystkie splendory in atrium zane do Wm.
 M. Panną inter Deos Penates wnosi Trzymosć M. Panną.
 Powierzają Trzymosć Rodzicy Wm. M. Panu wespół z-uko-
 chana córka tego / co w domu swoim mieli pretiosissimum, aby
 tym łacniej Wm. M. Pan i łaskę Trzymosćców przeciwko sobie
 uznales / i ten Eleynot powinien sobie strme i cene u Wm. M.
 P. znaleźć. Jeden z-naszych Polaków Posłem u Cesarza Chrze-
 ścian/kiego będąc / obaczywszy wielki aparat wojenny na Pola-
 ki / przy tym nervum belli, złoto i srebro / zdiął pierścien z-re-
 ku swoich / i rzucił do skarbu Cesarzkiego / mówiąc: Aurum
 adjiciamus auro. Miał Wm. M. Pan w domu swoim prawie
 auream fortunam, przyznawamy ochotnie domowi Wm. M.
 Panną świetne z-przechowanych przodków / na cne potomki zlewá-
 łoce się decora, przyznawamy wielki dostatek / tak w-ludzie ar-
 te i Marte całemu Polskiemu światu wysoce zálecone / iako też
 i znaczney substancyey znałomitość / iednak i to zeznać musimy/
 że Trzymosć Rodzicy aurum auro przydawają / gdy ten drogi
 Eleynot swój / do skarbu Wm. M. Panną przydawają. Albo
 zaraz / gdy tylko o łaskę i przyjaźń / w domu Trzymosćców po-
 czales się Wm. M. Pan starać / bázno byli kontenci z-cnych po-
 stepków Wm. M. Panną / nie plonnie iednak grzeszności Wm.
 M. Panną i dalsze sobie argumenta w-zgodnym z-Córka swola
 Trzymosć Panną pożyćiu i spolney obserwancyey obiecuia / Eto-
 ro intencya i teraz Wm. M. Pánstwu hojne dają błogosławien-
 stwo Oycowskie / żyćzoc przy łasce Boskiej Wm. M. Pánstwu
 fortuny wselać / a sobie počtech długoletnich.

W-teyze Materzey.

N Trzósćcowany Eleynot ten daje / Eto komu dożywoćniego
 przyjaciela z-reki w-rekę oddawa. Bo teżeli złotem Eros
 i rozrzućnie drogimi odważał skarbami / choć drobno na dyá-
 mencie

mienie wyrobiono skute / coż rozumieć takoby ścować przy-
 sło już nie od natury słicznie atemperowano drogich kár-
 bułow iásność / ale by nabogatsze przenosiace starby wiecznie przy-
 iásnego sercá posessya. Magnum est praesidium ad viri felicitate-
 tem uxor proba. Pewnie ten nieomylne godło pomyslnego
 szesćcia i etuche bierze / Ego Bog opatrzy dobrym przyiacie-
 lem. I nie czegoć inszego ja dnia dzisieyszego / tylko tey pomysl-
 ney potiechy Wm. M. Pánu nuntius zostawam / kiedy ten le-
 dyny domu i familiey naszey depozyt / imieniem Dobrodziecia
 mego / imieniem wszytkiey familiey Wm. M. Pána fidei & ju-
 ri wiecznym ścisley przyiaźni prawem całe oddawam. Nie samey
 już Mantuanскеy Heroiny známentnie owo będzie symbolum,
 Etera dwie rece ścisłe z sobą złączone / owym ozdobiła napisem:
 In aeternum. Ponieważ i dzisieay wiecznym connubialis foederis
 prawem Wm. M. Pánu przyiaciel z domu tego oddany / nie
 inszym swoje przyiaźni tylko aternitatis okresła terminem / tak-
 woż uprzejmość po nieodmiennym asfekcie Wm. M. Pána so-
 bie obiecuiąc. Dawno sobie domek nasz z tak wysokimi milego
 przyiaciela zyczyl przymiotami / oroz przychylne iustissimis vo-
 tis niebo niechtáło mieć długo plonnych Dobrodziecia mego / i
 całego domku naszego desideria, kiedy Wm. M. Pána virum
 prawie secundum cor suum, do niego zostało. I dla tegoć już
 i Wm. M. Pána / i swoich vota nuchcae dluzey differre Tego-
 mość Dobrodziecy moy / tym chetney Wm. M. Panu tego / nad
 Etery nie milszego i Eostrownierszego nie ma przez mie sługe swe-
 go powierza sie Eternu. Wiec tedy nich sam mileściwy Bog
 wszelekich dobre sprawca to sprawuje / aby to nowe nasze z Wm.
 M. Pánem powinowacenie / na ozdobę Orygyny / i oboiey
 familiey w-zawziętey checi i uprzejmości na nierychło ustatuace
 czasy fortunne zostawalo.

W teyze Materycy.

Walkley stymie u dawańch Rymian zostawała nadszlekt /
ze io za nawładnięsio jere ludzich Moarchimo poczyna-
fali / i takto ogromny Bogini te npla spei, wpałali: stwiali
bzyliki. I nie dżw. A kco Namen tego nie adoruje: Aco Pa-
ni tey pocholeco nie sławy: Traci gotowe ziarno gopodarz / i skze-
tnie nalađowane spichlerze rozszutna wyspane reka: dla nadzie-
tey. Nasie mile zdrowie na kce dawę plac cny Rowlet / i na reke
kdeny dusie rasy de s-nierca w / 19 wa dla nadziecy st. wy / lub kco
rzysci Pezemiera: nie raz s wi. e lotnym okceton kupie. przeby-
wa niezmiorno. ne brzegi i wyspy / i pada w ostatnie swiata koto o-
kudne duske z smiercia mieszkiacy marynary: Impiger extre-
mos currit mercator ad Indos: A przecie i gopodarz skzes-
tay konfrodowanego ziemi ziarna gzeslo nie odbiera / i Marjo-
wi holuizcy żołnierz na kce dawęch belony niwach zdrowie pod-
slawsy / przelawsy krew / m. isto burmego st. wy / i wysłigi zai-
wa / promotno nie raz zbiera himbe / i nie odzieczność za pr. ce
wieczne odnosi. I kuptec zabiegly gzeslo gzeslo takto zagle porwa-
ne rak dalsze nadziei zyska zwila omylowy od nadzieiwy kiedy mia-
sto pozadane go brzegu / o siepe st. d. rozbity na ląd wieczność-
ze dnas morskego wysiada. Sicz. sławijem. s to byl do t. go spei
Namen Wm. M. Pan N. / nie pokas. la sie Wm. M. Panu za
skiniem Bostim salitem ta: kcora z natury proicy alit & fal-
lit nadszlekt / inter tot altus curarum i długiego ocz. krowania na
morsu / nie napadles no zdradli re Syreny na Thrybdy stana-
les in portu votorum. Zdieras i odbieras na bezpiecnynt
brzegu z-Domu J. M. M. Pana drogo pisle / a prawie Margari-
ram conjugem lectissimam. Wielka z-rod Wm M Panie
wielk: Domowi wielmożnemu / wielk: Przysiacielom rcsacie
poćichy: Brorey ia / oddawc ten nadrosy Ichnosctom Ro-
ozicom

dylcow Kleynot w-łecę i serce Wm. M. Pána / bráćtersto win-
 suie Wm. M. Pánu rey fortuny i błogosławienstwa Boskiego
 moim i wszytlich tu Jchmościow imantem. Odbierayze go
 Wm. M. Pan z-raz Jchmościow P. Rodzicow. odbieray
 w-Jeymości i z-Jeymością nieptierwana wiekami sławę w-
 owych M. Dziadach / Pradziadach Jeymości. Bierz słáhes-
 tno krewo / ktora lub w-Maryach chętnie wyłano / lub w-Sey-
 mowych i innych Rycerskich kółach / i Trybunałstach subtelnych
 pospółu z horynym potem w-worach i radach zdrowych wyrznięto-
 no / ktora ozywiała się dorech czas w-parośszymach swych i ozy-
 wiać nie przestaje Grezusa. Cięż się Wm. M. Pan i własnymi
 Jeymości M. Panny ozdobami / liliową niewinnością / wsty-
 dem rożnym / obyczajow ślategnych ukladnością / wrodzoną
 dobrocią i cnoto przy roztropności znamienitą. Te zaś wdzie-
 ki i wdzięk Jeymości M. Panny / ktore wszytkie wysokię przy-
 mioty wymoga miu-mam iacno na grzeczności Wm. M. Pána /
 że krom naszych instancyj pro merito & dignitate oddanego
 sobie przyjaciela kochać i ślanować będzie. O co przy horynym
 błogosławienstwie swoim obayga już Wm. M. Państwa Oycie
 Jeymose M. Pan z-Jeymością Panio i námi upraszają.

W-teyże Materijey.

Dziękowały się w-tym rożnych pozorńeyse dowólpy M. M.
 aby condignie Przyziela opisać mogły. Jedni z ma-
 drym Salomonem / i owym z-samo Młodrością na rowney i
 tedney nieoszacowanymi skarby pokładali go śalt. Qui invenit
 Amicum, thesaurum invenit. Amico fideli nulla est compa-
 ratio, & non est digna ponderatio auri & argenti contra bo-
 nitatem fidei illius. Drudzy z Poeto rozumiełi że częścią du-
 szy jest : dimidium animae, ktora animule i trzypma życie ludzkie.

Inny go zaś o boż z-nalásnierzym światá okiem sądziłi. Tolle ex hominibus amicum, solem è mundo sustulisti. A Silozofi takoby mało albo nie či wszyscy powiedzieli/ tym sie nie Kontentuiąc/ drugim jecha mieni być Przyjaciela: Amicus alter ego, & qui amicum non habet, se non habet. Taká MM. Pańs swo szętego i statecznego Przyjaciela jest aprecyatywa / ze rozum ludzki szukał mu godnego i proporcjonalnego názwiśka / pracować w-tym do dziesiatcy desperacyey może / godnie go opisać nie może. A ktoryż może być prawdziwszy nad tego Ktorego sam Bóg rai / niebo pokazuje / albo stateczniejszy takó ten ktory nierozdzielna wola / sercem / obecnością dożywotnim jest Przyjacielem? Takiego i tak drogiego dobieraś dziś Przyjaciela Mości Pańte NN. 2c. 2c.

W-teyże Materyy.

Prieczne dzieła i sprawy przedziwne wskazył wladnoscę Bogá / nie tylko rozumem ludzkim ale i Antelstkim domowipem nieogarnione / i dotad od żadnego stworzenia niezbrodzone zostawało. Jeden wizerunek prace i światobliwego dzieła tego człowieka. Kogoz do zadziwienia sie potencyy Boskiej w-sobie pokazaney nie pobudzi? Ktoz sie znardził tak szczęśliwy? aby nie tylko bystre skrytości sekretow pańskich przeniknąć / ale powierzchowate tylko na nie takó na przeraźliwy blask słoneczny bezpiecznie poyrzec mógł? Żaden zaprawde dotad nie znalazł sie: A nie dziw? Albowiem onwladzo swoia niepoiera w głoowie naprzod człowieka rozum / takó gospodarza dom rostopnie rzadzacego / takó hermana pulki porzadniszkiego / takó sternika opatrzenie nawo kieruacego / takó stroza na wysobiey wieży przypadkow roznym nawalność bystro upatruuacego / postanowił. W-ozach tego liberum arbitrium, a ta jest wola wolna

wolna i swobodna / a do żadnego musu nie przywołana / posła-
 dzil. A Karł i ramiona mejtano dla zarobku sławy pogciwey /
 wlozyl. Wrece szesciat i nieszesciat / gdyz kazdy swey fortunę
 za swa zuloſćto faber byc moze. Podal pod nogi naostatęk zło-
 to / perły / kamienie drogic / i wſztęie dostacęki temu nalezyte.
 Nie tu ſtanela iednak manſ. ſtacya pańska / i nie tym dobroclicwa
 ſzodrota ograniczona terminem. Dal do pilnego temu tego
 wſyękiego uzywania / do ſpolney uciechy przyaciela / dal rowa-
 rzyſia. Bez tego ſzescie nieszescie / radoſci płoane / poćiechy
 omylnie / praca niewdzieczna. Bez tego zywot ſnem lekkim / za-
 bawy cieniem / ućiechy dymem / zoſtał. Bez tego perły ropnie-
 ſia / krusze ciemnieſia / zlotá kamienieſia / mętko tkane iedwa-
 bie ućiſkaſia / przeszczogęſte dyamenty i kárbunkuly gęſno / nie-
 przebrane ſkarby niſzega. Ten wizerunek ſprawę Boſkiey / takó
 w-kázdym głowieku / tak i w Wm. M. Panu ſamym ſie poſká-
 zule / tezei kiedy / tedy teraz / gdy W. M. Pan rozum swego
 od Boga danego do pogciwego zywota prowadzenia zaiywaſ /
 gdy nawe zycia ſwego tak kicwieſ / abys Wm. M. Pan po mo-
 rzu ſwiatowym plynac / wiele inſul ucieſnych napátrezwoſy ſie /
 do poſodanego mogli beſpiecznie przyplynac portu. Wola ſwo-
 bodna od Boga głowiekowi dana / aza i ta w Wm. M. Panu
 ſie nie poſkazuje i niezayduie? Ktozey powodem ſtani małżęſki
 obieraſ / Ktozey powodem w-tym a nie inſym domu Wm. M.
 Pan zoſtawiaſ / Ktozey powodem Karł ſwoy w ſłodkie dobro-
 wolnie podawaſ iarżmo / to przed ſię biorac ię zarobek ſławy
 pogciwey aę z-dawna z-domu zacnego od ántecesorow Wm.
 M. Pána weniſley i w oſobie Wm. M. P. nieuſtawalocey / tu
 zayduie ſimile a-tutorium, E edy abys Wm. M. Pan w ánt-
 muſu ſlácheckim ſi wy chćwoſć granic znac niechceza tem po-
 teſniey ramionami ſwoimi dźwignal dale Bog Wm. M. P.
 towarzyſia / w-tym teraznięſtem z domem Iſchmeſ.ow W. PP.

Powinowadcentu na posilek. Moze bowiem Eto meynie sie po-
 tkać z nieprzyjacielem / lecz meynie Etedy wierny towarzyszy swo-
 to go podeprze sioło. Porecznie usiec ieden na wyisko natreze; po-
 rezney daleko Etedy nastepiace pulki za sobo widzi / gdyz unita
 virtus fortior est. Dojsc ozdoby Wm. M. Pan z domu swego
 miec mozesz; ale gdy dom Jch MM. P. w dziedzictwo po-
 ciwosci wsialakiej obfity przez ten zwiazek przybierzesz / bez wot-
 pienia granice nieśmiertelney slawy szczym swiatu Etoiem / a
 nizeli Etedy Hercules slupy kamienne postawil / bezpiecznie W. M.
 Pan rozprzeszczem. Dom albowiem ten starożytnego Eleyno-
 tu A. lubo to od Chrystianistuy wiary w Polske przytety / lu-
 bo tez od spolney szczu i milosci braterskiej (takżo Kroniki wy-
 wodzo) idocey / w wysokiej zawze zostawal godności / zacności /
 i preeminencyey. Niechce ia sloncu iasności dodawac; Eto czy-
 ta lano znajdzie. Ale tylko spoyrawszy na przelegle herbu te-
 go familie Jch MM. P. A. A. z Etoych i ta Jch MM. A. A.
 tedna z Jchmościami A. A. dzielnica tez tu w tym facie podla.
 Razdy snadno sie domysli iz w tym domu mestwo do zarobku
 slawy w Rzeczypospolitey na mocnych ramionach sie trzymaloc /
 az dotad nigdy sie nie posliznelo / ani uszerbku zadnego w sobie
 nie odnioslo. Niechce ia tu zalecac i domu Jch MM. Panow /
 maloc w oczach o granice gniazdo ich antecyporow ku usłudze
 Rzeczyposp. wynikajacych oczywistego swiadka: Sama ich sta-
 rozynosc od przodkow zawzieta / sama caota w domu tym nies-
 naruszona / poezime sprawy na dworach A. A. / w miodosci za-
 bawy; Rzeczp. uslugi / pokrewnych zastugi / sasiadskie szczerosci
 i uprzymosci / w oczach wszytkiego swiata Polskiego zalecata.
 Za tym terazniejszy zwioskiem W. M. Pan nie tylko domu
 iuz tego zupełnego / ale i inszych przednich Etwio z nim spolo-
 nych A. A. po roznych Wolewodztwach rozkrzewionych domow /
 i nas wszytkich wzajem pokrewnosci spoionych prawie niezliczo-
 ne pulki /

nie pulki / że soba ciągniesz / zjadę się gulney do flawy zdolno-
 ści wielka a nieomylna W. M. Panu zostaje nadzieja. Lecz nie tu
 koniec szczęścia W. M. Pania ale raczej początek. Orientalny
 dyament nie potrzebuie folgi / wrodzona cnota piezłowitym
 przyozdobiona wychowaniem nie potrzebuie chwaty / atoli prze-
 cie i dyament acz sam przez sie kostowny dojść i wdzięczny / w-
 złoto lednaś wjadzony droksty i ludzkim oczom przyiemniejszy
 zostawa ; i cnota wrodzona nicofacowana gdy sie w-starczy-
 enym domu / w-słuchetnym urodzeniu / w-pieknie ułstaltowa-
 nym ciele znayduie pewnie iuz gratior est pulchrior veniens
 de corpore virtus. To tu W. M. Pan wszytko w- Jey M. M.
 Pannie iuz odrodz swojey Malzonce i przyiacielu wicznym nie
 wartliwie znaydziesz / a przypatrzysz sie przy tym przymio-
 tom / Ktore iey uszczyl Bog / i natura dala / iako roztropności /
 ku nabożństwu skłonności / obyczajem przystojnym / wstydo-
 wi rubinem drogim okraszonym / ku rodzicom posłuszeństwu /
 całemu naostatku wychowaniu / pewniem tego / że za błogosła-
 wienstwem Panskim (Ktore W. M. M. Panskim Jchmośc Ro-
 dzicy chernie i hoynie przez mie oddato) wszytkie dobro i wszytkie
 dostatki w dom swoy wprowadzisz szesliwie. Tenci to bedzie
 Przyiaciel od Boga dany samego / z Ktorem szlowiebowi wszytki
 spolna wdzieczna uciecha / nieśczęście za nie / frasunki lekkie /
 praca przyiemna / a wszytkie domu kaci i w-spolney zgodzie i mi-
 łosci pelne smaragdow / pelne kamieni drogich zostato / i szce-
 rym zlotem aż na brzeg swiata iasno blyszczeto. Ktorego z-woli
 Bozcy sobie naznaczonego / a praco i staraniem Wm. M. Pania
 nabytego / iasno i skontentem serca ku Wm. M. Panu rodzi-
 com pozwolonego z-reku Jchmościew M. P. P. W M. Pan
 dzis odbierajac nie wartpie ze Wm. M. Panu naprzec chwale Bo-
 za / milosc i przystojne nowo nabytego Towarzysza posłanowa-
 nie / powinność ku rodzicom / chęć i afekt dobry ku pokrewnym
 mieć znowe w-pylnym uwazeniu bedziesz.

W. rgg-

W-teyże Máteryey.

GÓdná nieśmiertelney pámieci starożytność Rzymśka Mm.
 Pánstwo / Ktora dotąd ieſzcze w potonnych gáſiech żyje /
 iſz pod widomymi znakami niewidoma nam zoſtawiła mądrość /
 i koſtrowney oneyże naſtepującym wiekom abyſ uczyniła. Ta/
 gdy przyſzło przewodzić Nowożytność geniuſ wyrażać w ogniu
 go odmalowała / Kiedy przy poſlubinach ognia w dom wnieſio-
 nego / tak oblubiencowi tak i oblubienicy rekami ſpolnie pro-
 bować naſtawiała. Ceremoniey tey nie inſza być rozumiem inten-
 cyo / tylko żeby on biſny i waleczny naród pokazał / że Małżo-
 ſowie z-takowego narodu zwiſkiem Małżeńſkim nierozerwá-
 no zawieráli przyjaźń / Ktoremu właſnia było Fortia agere. Ja-
 ko ogień nie tylko iáſnoſciá na ziemi ozdoby iſt / ale też oſiá-
 dłość ſwoie między elementami nawyżey zaſtawia / i áz pod ſámo-
 ſie niebo wybił / tak żeby oni pomniąc ſie być Rzymiánami / Kto-
 rych nieśmiertelne dzieła żadnymi w pámieci ciemnoſciom nie
 podlegały / wſzyteł ſwiat oſwieciwſzy ſławo ſie i odwago áz ku-
 ntebu wybił / Dochodzić rozumiem Wm. M. Pánſtwa do-
 kąd mowa moia zmierzam. Z przyjeżenia wprzód Koſkiego / á
 potym z laſki J. M. M. Pánſtwa wchodzi w-dom Wm M.
 Páná náđ wſzytkie ognie iáſnieyſza i pieknieyſza ozdoba / gdy Jey-
 moſć M. Pánne Jchmoſciow Corke Koſchano Wm. M. Pánu
 za towarzyſza dożywotniego Sakramentem Małżeńſkim ſobie
 zaſlubiono dſiſtáy tuż otrzymaleſ. Jáſny to i dowodny Eleynot/
 jáſny ſtarożytney Kwi i ſamitay ſława / jáſny Oycowſkich cnót
 i zaſług w Oyczyźnie ozdoba / jáſny nákoniec ozdoba ſwoio
 właſno tak że zdami ſie nie Kogo inſzego / tylko Jeymoſć ſam ná-
 wſzyſzy Pánem iſtá opisał i wychwalał: Vxor bona ſol eſt in
 mundo & columna aurea ſuper baſes argenteas. Gdy tedy
 tak ozdoba i koſtrowny Eleynot Jchmoſć z-domu ſwego w-dom
 przeſza-

przezachy Wm. M. Páná wnośo (ponieważ według prawdziwego mędrzych ludzi zdania/ Anima magis est ubi amat quam ubi animat) przy miłej i ułechanej Corce oraz afekt Rodzicielski Wm. M. Panu ofiaro i oddało. A przy tym przezemnie sługe swego uniesienie uprosiło / aby tym drogiem depozytem / który się do ręk wierznych i zachowania Wm. M. Pánu powierza/ tak się Wm. M. Pan chciał opiekować / takó sobie w przyszłości po Wm. M. Panu obiecujemy i życzymy/ że za szesliwym zwiastem geminata luce zacnych Familii / tym świetnicy sławo i cnota ku pociesze Ichmościow Rodzicow w długie lata / Wm. M. Państwo przy pomysłnych fortunach i błogosławieństwie Bożym będziecie iasnieć.

MOWCA DZIEKUIE ZA PANNE.

ANDRZEY OLSZOWSKI Referendarz
Koronny, dziekuje za Pánnę Zámoylską, ná Zámku Kráko-wskim, po Wiktoryách Mołkie-wskiey i Kozáckiey.

Niechay to / a B. P. M. M. idzie in sortem niesmierelnych czynow i tryumfalnego szczęścia W. B. M. / że ná tym miejscu / które niekiedy libertatis atrium, aram consilii, Capitolium Polskim rzeczeno: wesołym ex diverso orbe stągającym się nowinom / wesoło W. B. M. przydawać raczy appendicem. Rozbiegła się lotnym zapędem/ takó szeroki świat/ ogromna i ozdobna sławá nieporównanych zwycięstw/ W. B. Mości w-iednym i drugim miejscu / wielu wielow/ i wielkich Arólów zrownawszy historyi/ stipata centum bella furoribus, ani szychanym ani cytanym podobno sukcesem/ W. B. Mość

Młocę skoczyłeś. Już one gruba przymowke / auspiciis Młocę
 testatu W. A. M. waleczna reka i szablą Rzeczyśwa Polskiego
 zaradła: Iam tres laureata in foro statuta, & adhuc rapta-
 bat Russiam Tacfarinas. Już przyschodzą bezpiecznie do swoich
 pory / bez podeyrzenia recidwuy iakiey / redi viva Resp; Kiedy
 nderzywszy o ziemie dumni Boharowie Młocę / rucaloc
 bronie od bołow swoich / tak szerołich Prowincy od Astracha-
 nu i lodowego morza / scłagnione extremae vires, wosko cale /
 ledwie nie cały naród sub hastâ veniunt. Z drugiey strony na-
 tarczywa pogonta W. A. L. amula virtute & gloria, ius po-
 wieletoe rysuje na gresbierach / i karbach wiarołomnego Młocę
 szala: Discite iustitiam, ne rumpite foedera pacis. Dodatek
 W. A. M. publicis bonis, i niezmienney swiata Polskiego
 radości / nie troche pozoru / terazniejszyem Aktem / laska i do-
 brodziesstwem przeciwko szugom swoim. Obibila sie po tych
 wspanialych pokojach i galeryach victicium armorum W. A.
 Młoci wesołe echo. tam błyskacych ostrzy szabel zgrzyt / tu
 szodkich muzyk koncerty / tam regumfalne wesołych wyścieszow
 JO / tu radośnych i z pogodney twarzy Dana szołego barwe
 na sie bioracych poddanych iednoglosne vivat. A takci pra-
 wdzowie W. A. M. szuny / co pooblebne piero szburzcielowski
 Bactaginy przypisalo: Eiusdem est & aciem iudicare, & con-
 vivium apparare. Wowieś / nieprzezwyćielony Monarcho / w-
 daletich ukrainnych oborga narodow Prowincach nieprzysia-
 ciela / tu zaś z szugami i poddanymi swymi. dodatek Dania /
 wesoło godulsi: tam urodzone w niewoli i do niewoli manci-
 pia, tu wolne szlachectkie serca / wlecznie niewolisi. Wydawac
 raczyś oczywista probe / co sobie obiecować ma karzy dobry
 szuga W. A. M. / Kiedy P. Szolnik Cichnowski Pafarz Des-
 kreterowy Koronny / tak wielka laske uznawa. Obiera on dzis
 votorum i meritorum, i szpedzonego na dworze Panskim flo-
 rentis

tentis avi coronidem, Eledy z-lasli i pozwolenia W. A. M.
 dozywotniego bierze Przyiacela. Szczęśliwym nader ligzy sie/
 biorąc z-gornych potokow Brolewskich / nutritam faustis sub
 penetralibus, te zacna Dame / Torke / Wnuzke / Prawnuzke /
 przezacnych Zamorskich / nie pozorem tyllko samym / & in dote
 triumphis, ale Pamiensta dobrocia / bogoboynoscia / rozli-
 cznych cnót i przymietow orszakiem ozdobiona / vitæ & deco-
 rum sociam. Nie zacma sie bynamniej / przeswietne wielkich
 Zamorskich splendor / przy niegasnacey nigdy Lelwile / mlesio-
 cu i gwiazdzie / Eleynoście starozycznego i zacnie sparentelowane-
 go / w-Woiewodztwie Ruskim i Prusich Domu PP. Zuro-
 wskich z-Zurowie / ani znaiomym Przodka swojego Sariusza
 przykladem narzekac bedzie Tymosc Panna Zamorska na zlego
 sosiedza / Eledy dozywotnim przymierzem / grzechnema i dykces-
 tnemu dostawa sie Zawalerowi. Wypolerowal mlodosć swoje
 p Strolnik Ciechanowski / na widoku swiata / Sekretarzem
 bedąc s. pám. Brola I M Władysława / i W. A. M. P. M. Mi-
 losciwego / przy Kancelarycy Koronny / przy wielkich Pierze-
 tarzach / na rolnych funkcjach / w sadach Trybunalskich Koron-
 nych. Omyli sie barzo w-osobie tego potoczna iakiegos fantasty-
 ka przymowka / ktory zawislym sercem a uszczuplym ptozem
 Dwory i Antikamery Panskie rać okrzaskil / venio in locum
 hominibus plenum, amicis vacuum. Zarobil sobie u Dworu
 P. Pisarz Dekretow Koronny na Dworska / ale prawdziwa
 przeiazn / na milosci / respekt / u wielkich / u malych / a zarobil na-
 przod i nadewszystko na milosciwal sie / i altissimum iudicium
 W. A. M. / ze go udarować razyls nieproinnym honorem / ani po-
 zytku urzedem Pisarstwa Dekretow Koronnych / i teraz wyso-
 kiego spowinowacenia zdebic raczyś promocera. Matrimoni-
 um ad maiora nitenti, mowi Arcyfodale Delikatow / decus
 ac robur. Dziekuie tedy W. A. M. P. M. Milosciwemu iako

napoſtawiey. Dilekute Arołowey J. P. M. Miłoſciwey. wy-
borne ſtatuy i Konterfekty Greekie tym nabarżley ſłynely; czego
monimenta ieſze in Quirinali widżimy / Kiedy im przygryca-
no; Opus Phidia, opus Praxitelis. Doſć do ſławy / do zalece-
nia / do ozdoby i nader doſć rzekę / kiedy intyuluie Jeymoſć Pán-
ne ſamoyſko Opus Ludovica. A takż nie ma być / tak doſko-
naley reſi / doſkonala robota; i takż tak ſliczna i roſkwitła / cier-
nia żadnego nieznawca Lilia / bliſkim ſiebie ſuawem odorem
udzielać nie ma? Aleumroziła Septemtrionu naſzego oſtroſć /
Oczyſtych kwitnacych Lili Jey A. M. Etere do Oczyſtego tak-
ż J. A. M. P. M. przyłozone ſnopka / nie tylko ſlorem, ale i fru-
ctum, tak buynie z ſiebie wydata. Doznawamy každy / rozu-
mieniem od każdego rzekę / kiedy od ſiebie / Etorzy ieſteſmy opera
Ludovica, Etorzy coſkolwiek mamy / mamy z-promocyey Jey
A. M. ze prawdziwie inter Lilia paſcimur. Nie zoſtawia Je-
gomoſci P. Stolnikowi Ciechanowſkiemu tylko za odebranie
wielką laſkę / przy uderzeniu goła Marſkatom Pańskim / przy-
rzec wierno i nanieſko uſługę. A Jeymoſci Pánne ſamoyſkiej
od Boga ſobie dancy przyſięgła wiare / miłoſć / poſzanowanie.

*ADAM na Wyſynie GRODZIECKI Ká-
ſtelan Miedzyrzecki za Pánne Lubomierſką Woje-
wodzankę Ruſką od Pána Czárnkowſkiego Sta-
roſty Miedzyrzeckiego dziekuje.*

Coś ſie to niſby od rzeczy widzi / M. M. Pánſtwo / by to nie-
cwiedzieć tak ſtarowieczny zwyczaj ſarbować chćiał / że przy
tak chwalebnych / po ſlubie s. oddawania Pánien młodych cere-
moniach / nie ſamci co ie przyymuła Jch M. P. Nowożeńcowie /
ale przez przyſadzonego na to Przytácicla dziekować zwykli. Bo
to niſby

to ni by takas niepotrzebna powaga/ albo uchoway Bole/ nie Kon-
 tentca/ albo wzgarda zda sie pachnac. A nie rusze/ aby to Przod-
 kowie naszy sami pycha sie brzydacy dla pompy stanowili; albo
 aby z Monarchow/ktory przez Rancierzow swoich usta respon-
 sy dawalo/ wzor brano. Ani to mi w rozum idzie/ zeby w tej
 mierze rozstrzygnionym w-rojne akcy i przygody Geniusom Da-
 now Mlodych/ (bo nie iednemu pierko na Kobiectu drzy) fol-
 gowac miano. Ani Juryskom wierze; ze quisq; in sua causa
 cecus. Jezliby iednak zwyczajur tego pretensja i ochrona zna-
 lesz sie mogla/ tedy mym zdaniemaby miala cos pozoru/ ze
 nie kszalt rzeczy stowami placic/ albo i serdecznie Kiedys pozada-
 ne dobrodzierstwo wzlowshy para z ust i iezycznymi tylko korte-
 zyami ile za smiezza zawdziezac. Druga a wiersza; ze w-Sa-
 bramencie Malzenskim/ ktory jest Seminarium niebieskich i
 ziemskich obywatelow/ takowa jest moc i natura/ nie tylko slu-
 bem zwiazane miedzy soba osoby w skrytosci tajemnic Boszych
 iednoczy; ale tez i zobopolnych krewnych familiz do wiecznego
 powinowactwa i wzajemney przyjazni osobliwym sposob m po-
 staga. Zaczem slusna i przywoita rzecz jest: zeby tylko nie sami
 Panowie Mlodzi od siebie/ ale i przyjaciel od nich/ i od ich kre-
 wnych/ iako in communi causa dziekowal/ i drugiey stronie
 nalezyta wdziecznosc i powolnosc opowiadat i zaregal; Podo-
 bienstwo wzlowshy z-Komisarzow na stanowienie takich Kontre-
 ktow publicznych/ ktorymby i Monarchowie i Krolestwa cile
 podlegaly wysadzonych. Znalezlaby sie i trzecia przyznaj: ze
 tenze zwyczaj osoby w-stan Malzenski wstepujace/ i zacnosc ich
 rodowitosci na takim placu zalecac uchwalil/ co takoby ex pro-
 prio ore sordesceret, taki Przysiciela/ a iui po slubie pozne-
 go malo potrzebuie. Ale sie nad tym nie bawiac upewnienm
 W M Pana w-ym/ Jasnie Wielm.M.P. Wojewodo Ru-
 ski/ Jasnie Wielmozna P. Woynieka/ ze i w-podawajacey sie

C c c

tego

tego Aktu chwalebne go chwili nie nie schodzi ani na potym / by
 w nasze słyszonym czasie / pości Bog potężonego z ciała nie odbie-
 rze ducha / nie zepłże J. M. P. Staroście Międzyrzeckiemu ni-
 gdy nie na osobie / nie na sercu / nie na ochocie / nie na rzeczy są-
 mey / by i z-przegięcia zdrowia do zaudziegania tej dnia dzisiey-
 szego przez W. M. P. Państwa oświadczoney temu za wolo Boga
 i przez rece J. M. P. Biskupa Krakowa skiego lastki. Zwiwerdza mie
 w tym upewnieniu znamienitość (bo nie pozodanszego potkac
 go od W. M. P. Państwa nie mogio) dobrodziejstwa. Zwiwer-
 dza i samego J. M. P. Starosty Międzyrzeckiego dobrotliwa
 natura i wyuczay; że namnięsza chęć w-potocznych przyjaciel-
 skich uczynnościach wstę i kaidemu sownie zaudziegac. Zwiwer-
 dza doyrzaly lubo nie w glibokim zicku rozsadek J. M. P. Państwa
 Etery to umie barzo dobrze i zwykl uwazac / o kogo sie / w-ta-
 kim Domu / i z-taka usilnością / i na taki obowiazek (to jest /
 Etery smierci sama tylko jako Gordium nodum roscioć moze)
 staral / i za taka Boga nabyl przyjaciela. Wiec ze ten zakon
 od samego jest Boga / w-Eterym Jegomosc M. Pan potomny
 wielk swoy pogciwie pedzic umyslil; przyznawa ze nie tylko oczys-
 ma / ale (iako owo mowio) i uszyma / zdrowey rady od przyja-
 ciela zaszegaiac / a umysl swoy / iako wshetkie lane speawy Szar-
 farzowi wshetkiego swiatla nawysshemu poruczaiac / serce swe
 sklonil w-przezacny Dom W. M. naszego M. Państwa. Wi-
 dzi ze iuz prawie summum na tym swiecie tego szesliwosc
 bonum, gruntuie sie na tym szesliwym spocinowaceni W.
 M. Naszym M. Państwie / M. Panie Wotowodo Ruski / Eterys
 nie tylko slawo starowiecznych Dzodkow swoych / ale i wolasnym
 wielkopomnych czynow i odwaznych dhal swoych osluchem i o-
 glosiem wshetki Europe / tak w-poganskich / iako i w-Chrescici-
 anskich Kraiach napelnil; Eterys rozkwitlo rodowitość swoje
 z-naprzędniejszymi w-rey Borontie famillami na postrach / unita
 virtu-

Virtute, przeciwko każdemu nieprzyjacielowi roztęzewił; Eterys
 i pobożność swoje ku Bogu nieoszczędzających Błagorodow i Ro-
 ścitolow fundacyami / i miłość Rzeczy: upadających iey fila-
 row ratunkiem zdrowia rezolucya substanczey swey odwago / i
 potężnych fortic fabrykami nieśmiertelności poświęcił. Ato-
 rys Erwig własno tak przyfarbował / tak ozdobil wyslugi swe i
 honory / że nie tylko wzięteczny wysoki Cnot W. M. Pana za-
 pach z siebie wydało / ale i słońcu podobny glanc na przykład i
 ozdobe miley przytomności / a na podziw wielom przyslym.
 Niechay tedy nie bało o Kupców i o Junonach / takoby były
 Praesides Connubiorum, Poetowie / niech sobie glow nie łamią
 Eto niewyrozumianego fatum Filozosowie / niech ani Matema-
 terycy po niebie myslo nie latało / naciągając do Malzeństwa cze-
 tego obroty gornych planet / i konstelacyy ogniew niebieskich.
 Niy pismu świętemu wierzymy / że dobra zona od Pana Boga /
 a że wielka konstelacya cnot i sławy Domu W. M. Pana i lasta
 operowała to Malzeństwo. Wielkie i to fatum tak słuszny w-o-
 szach wszytkiego świata przy wyjątkim urodzeniu / i z innymi
 przeznacney Penitence przyzwolętymi darami iasnie ozdobioney za-
 cney Erwie W. M. P. Elynor / a prawie Antoi od Pana Boga
 nánączoney / iako magnes J. M. P. Staroste potęgował. Smiał-
 bym ja pytać Eterego z Matematykow o to: Wieli o słońcu na
 niebie? chodzą ludzie z uśmiech do ludzi? albo z oczyma do
 Kronik? widali teraz Eritnace w Senacie / i na wysokich ma-
 istratach osoby / i znali nie darmo w Bogu i w wielkiej sła-
 wie zmarłego J. M. P. Wodwoda Legyckiego Rodziciela
 J. M. Pana. Bo prosił o dawniejsze rzeczy pytać / albo mu
 ie powiadać prozno. Ale dla swęrytu przed Wm M. P. / Eto-
 rzyscie tego dobrze wiadomi / Eto by sie w tej matercy z-mo-
 wo chciał rozmodzić darmeby się trawił / albo Historiarum
 professionem Eteremu Akademikowi tutezemu wydzierać

zamyślał; albo kilka wspomniawszy in specie, drugim wysy-
 tłym milczeniem krzywdęby uczynił. Sym jednak głucho z płaciu
 tego nie zszedł / propter similitudinem paritatis śmieie i do-
 wodnie chociaż krótko rzekę / że cokolwiek zdawna miała Wy-
 chyna nasha / i w-ktoreykolwiek stronie / i z-takimkolwiek nie-
 przyjaciелеm wojny / że niemal na każda wojne Wielgopolskich
 Woiewodow przywoycy i Rejmentarzem bywał ktoreykolwiek
 z-Przodkow Jegomości. Nie wspominam zdrowey w Senacie
 rady. Bo każdy wnet pokaze sowne z-tych Domow Senatory/
 quibus hoc Imperium bello paceq; stetit. Nie wspominam
 innych / ktore uczyni ludzkie / lubo w szlachty / lubo w kleru przy-
 bierała cnot. Bo te światu wiadome nigdy w-pamięci ludzkiej
 nie umrą. Zwawie też wysłużonych honorow i ozdob wyliczać
 nie potrzeba / bo tuż ich pełne Kroniki / i Metryki / i Nagrobki.
 Monsteowałby sie tu gromadny zruszonych we krwi nieprzy-
 jaćielskiej w-porłościach klerystach Bohaterow odważnych usiec.
 Dalby sie widzieć w-powaznych togach Senatorów długi he-
 reg Woiewodow i Biskupow. Pokazyłbym heroki reje / że
 boday ktory jest stołek albo Małster Koronny / lubo ziemski
 urząd / ktoregoby aż po dziś dzień Ichność nie zasądził / nie pią-
 stował. A com miał wprzód powiedzieć / skończy przez Wm.
 M. Państwem bogobojnych Cesarow / Biskupow / Arcyb-
 skupow w-powazanych Insulach nie mały orszak. wstęz sie
 przewy rzeki obrocić / i morze drzewami porość musi / niżli
 sławą i pamięcią Domow tych w-Koronie zag-nie. I nie dziw.
 Bo ta na pobożności wielu Biskupow i Biskupow fabrykami
 i fundacyami założyli / zasądzili na sprawiedliwości / tak gęsto
 Generalna Wielgopolskie / i wielu innych Woiewodztw Jury-
 dyczne Starostwa i Szymony / Woytkowe / Skarbowe i Try-
 bunalskie sądy z-pochwala odprawuic. Nie nowina Ichmo-
 ściom ludzkie dobre i okryte chorągwie i pulki na różne ekspedy-
 cye po-

nie posłać i wodzić. Ale ciężko było i w same Wilko śmierci
 na usługę Rzeczyp: teżdzić/ iakosmy sami w niebożczyku wy-
 zey pomienionym Oycu Jegomości widzieli/ gdy że Inych nie
 wspomnie/ na one ekspedycyo do Prus/ odważnie sie w ostatney
 starości z Eilko choragwi do obozu stawil/ i miłość swoje ku
 Rzeczyp; i powinność ku Pánu/ nie na łozku / ale pościwie za-
 piegetować umyslił. Sic itur ad astra, moje Mościwe Páni-
 stwo. A iesli malo názwyczajnych i prawem określonych hono-
 rach/ i dostoiensciach/ znalazlyby sie dowodnie zacnego Domu
 Ichmościow Panow z Czárnkowá Ksiązat ná Szlomie/ i tych-
 że na Czárnkowie Hrábtow od własnych tureyskich Polskich Mo-
 nárchow nádane przywileie / i aborigines, ale to ob æqualita-
 tem ná strone odlozywszy Ichmość sie tym osobliwie ná czym i
 ta stane (a słusnie bo to obloki i nieba przechodzi) piegetuię!
 i to za naprzedeniey swoy i dziedziczny á nawiety Eleynot po-
 częta / iz Przodek Ichmościow napierwszy do Wiary Chre-
 scianstkey / extra quam non est salus, obywatelom Koronnym
 Kredensował/ i przez wszystkie wieki concatenata serie, nemine
 excepto, w-niey trwaiać / i tylko sie z-domami Wiary Kátoli-
 ckkey spowinowaciać / tu i w-niebie dalsza láska Boga / ktora
 firmat gentes, & multiplicat prosapias, tá familia sobie tedna.
 Dłuzey bawic nie bede/ bo swiece nie rezeba przy sloncu / i złoto
 bez smelcu udátne. Et virtus sui merces. Osoby zaś samego
 J. M. Pana Starosty Międzyrzeckiego M. M. Pana i Bratá/
 w-oczach i w-uszach iego zalecać nie smiem. Bóc i ta ceremo-
 nia/ iakem z-rázu powiesdział/ iuz po slubie rannym nie po-
 trzebna. Ale iesli to prawda/ że fortes creantur fortibus, i nie
 daleko iaklko drzewa pada / tedy też nie tylko nadzieia/ ale rzecz
 sama stazwie nie wyrodnym być J. M. M. Pana od zacnych
 Przodkow swych. Iakoz zaraz po wystaniu ex castris musa-
 rum widziates go Wm. M. Pan sam ná Dworze J. K. M.
 & in

& in Templo virtutis w-oboście na usługę Bieży. Znala go
 Scymy / znala Scymki / i poselskie izby / i Przysiacie / kie spra-
 wy, wstępy w-nim rediviva virtutis paternae non dubia ex-
 perimenta upatruia. Pordzie i daley da P. Bog in vestigia
 Patrum, a tym szysliwicy / ze ia dzakero Wm. M. Pana /
 takoz i to mu w-pochwale na wielki danf pordzie, ze nie zwykł
 i bladzic wysoft rozum Wm. M. Pana / i rada krewnych zacnych
 Wm. M. Pana. Vznaliscie i sami Wm. M. Pansstwo mimo
 wielu innych sposobnoscich J. M. M. Pans do s-nostwa / Jey-
 mosci moicy M. Pannie do Makenstwa / i Przesacnym kre-
 wnym do uslugenia / i powinowactwa. Ale i my wstępy za ob-
 fides sie dalem / i upewniamy ze nie zawiedzie / ale correspon-
 debit estimacycy Wm. M. Pansstwa / tak w-slugnym obo-
 wiozku wstękim Wm. M. P. przypromnym i odleglym / ta-
 ko w-oddawaniu powinno uslanowania i przystornosci Maken-
 zenskiej Jeymosci M. Pannie Force Wm. M. Pansstwa / a swo-
 ley od Boga przezyranej Oblubienicy. A teraz powtorze i po ty-
 siac kroć nie tylko blehym a w-slowa nieplodnym iestem mo-
 im / ale i sercem swym by mowie umiolo / i zdrowia odmiano i
 to terozniejszy zolobitnościa, dziełnie Wm. M. Panswu za
 te niewystawiona nigdy / do prazu krowie swoicy adopera / i za
 dobroczynna a nigdy niezastawiona laske / P. Boga o to prosiac /
 aby on ktorego stolecia wola w zakowych Dm. ch przodkowac
 zwykla / i ktory go w-ten kazy i na ten plac szesliwie przypro-
 wadzic raczy / odmładzajac tak wielu i wielkich (z-ktorech to
 zacne nowe stadlo idzie) Rosciola swego obrońcom pamiotke i
 plamie / a co raz wietrze potęchcy przed oczy Wm. M. P. wy-
 stawiac / i spolnym zacnym Domom ozdobe przynaszac Wm.
 M. Panswu i nam wstękim zyglimem / i krewnym / slugom i
 przylacielom zobopolnym te / ktora felicissimo sidere on in-
 namur, i avidissime czekany radość i wejscie iaska swoio swieto
 w-dlugie lata sporzadzic raczy.

W-reyze

W-teyże Máteryey.

ANDRZEY ZALVSKI Skolástyk Leczy-
cki Kánonik Kráko-wski z á Ieymość Páinne Se-
domierská Terefe Wito-wská dziekuje imie-
niem Rodzonego swego.

NJe znalaz sie takowy ná rerum pretia, albo przysklepszymi od
niebá / natury / i fortuny uprzywileiowany musiał być fa-
worami / Erokolwiek z tym bezpieczenstwa mi prawdy bliszym
wydal sie sekretem: Ji nic laczneyšego takó podziękować / Móte
Młosciwe Państwo. V mnie co prawda nic trudneyšego / takó
w-takiey okázyey / przy tak walnych okolicznościach / ex perso-
narum merito podziękować. Trwozy swadele niedoćwiczonego
obecnosc trch / Etozych effata oraculorum vim miewali i má-
to w-Senacie i caley Ogyzynie. Trudni dobrodziejstwa niepo-
rownana znamienitość. Bo nié nie wie co to jest dozwoznim
przemierzem Sacramento oddany przyjaciel. Toć to jest adju-
torium od Boga samego / z á rayškim przywiletem ordenowá-
ne / to głowy stroškany lubi reclinatorium, to oboley fortuny
nierozdzielny towarzysz. Subis przy nim cene swiata wszytkie-
go w iedno zebrane skarby: Gdyz Amico nulla jucundior &
pretiosior possessio. Traćci gláne Arabškich Miner złoto: gá-
sno z-štonecznymi promientami wrodzona cerniace łáśności
dyamenty / przy tey zwiáżgá Jedlonškiey Pulcheryey / Etozey
wdzięczna twarzy purpura i liliami zmieszany rumieniec / z-žá-
ranno zorzo. w-bebezpieczno idzie Antagonis z-štarozynośći Bo-
gintami i báśliwie albo zawždyza Grátias, ábo w-šedney wszytkie
wystawia. Ciagnie wszytkich podziwienie ułladność nad lata w-
obyczájach / niezmysłony statek w postępkach / roštropność w od-

DD

powie-

powiedziach / enota w sercu. Owech ci to burnowynia strach
szepow wyborny a tuż padający ewec Cerkla, Wnuzka / Pra-
wnuzka Senatorsta / złote złotego dzywa iebiko / z reku two-
ich / Jasnie Wielmożna M. Pam Sandomiersta / pod której
piegżolowitym wychowaniem chwalebny i rosi braci / nie innego
nie jest tylko w gniazdie cuor swiętych udomać się / a wybor-
no naturze ozdobiemy co dzień wypatrac obywateli. Pewna
nadzieja M. M. Panstwo / że in hac aurea consanguinitatis
arbore simili frondescet virga metallo. Kiedy się przez Ma-
żensta liże rodowitość z rodowitością / starożytność Juno-
bow z starożytnością Jastrzebcow / sława obojgo z prze-
dniejszychmi sparentelowanego Domu (hoc miratur sua quemq;
domus,) w iedne takoby latorośl idzie / w przewładnych reku
Jasnie Osłonego Biskopstwa Arcybiskupa i Prymasa Koro-
ny Polskiej Kierigo szesliwa Oryginal i prymacjalnych Kzy-
żow è bono Patria Pontificia, non triste minatur auguri-
um, ale tak Orłowi Polskiemu / tak J. Strzebcowi obfite przyo-
biecnie błogosławieństwo / i iedne drugich miejsce szesliwieści.
Mówić cołowi i na pochwałę rodzony Kwi moles nie godzi
mi się / ani pro domo mea być z Tulusem. Desyć na tym iż
chwalebno Junosow pamięć Avunculus excitat Hector. Nie
tydzie oczekiwania podobnych ozdób P. Lewzego nutrita fau-
kis sub penetralibus indoles: polerowana obcym i domowym
światem dexteritas. Albowiem i ten nie przez iedno morze ze-
gluiacy Turnus trafia z Boskiego wyrobu na swoje Lawinie.
Potiturq; sua puer Iphis Ianthe. Znajdzie starowieczny i prze-
swiatny Jch M. M. PP. Witorstich Jastrzebiec / u Junosie
to jest Jasna Polskiego złote wzajemnych ozdób ru no / i z niego
proporcjonalne sobie słacheckie Senatorstkie gniazdo / z które-
go wyszło da Bog wysoko i wzniesienie sławie wypierza się
spolne domow swoich pościelczy. Odbiera tedy wdzięcznie / z łaski
i rze

i roż twoich / Jásne Wielmożna M. Páni Sandomierska to de-
 licium, ten drogi Eleynot / miło Oblubienice swoje J. M. P.
 Lowczy Rawska / á przy unisonym podziękowaniu dozwołno-
 śle wdzięczności Wm. M. Páni / á iuz Mátce swojej Dobro-
 dziejce obliguie. Góbieta z roż twoich / Jásne Wielmożny
 M. Pánie Gnieźnieński M. P. Inowłodzki i innych / Których
 favore stetit, ze multorum spes invidiosa procorum uni cessit,
 Drátu memu á słudze Wm. M. PP. Assekurue przez mie
 Wm. M. PP. / że jeżeli mi zawşe pretiosior auto sanguis erat,
 pogotowiu nie miłšego nie będzie / iażo custodia cari pigno-
 ris. Obaczy niebo Ktore te przyłazn arcanis nodis wiazalo / przy-
 zna Kto grzechny / ze nie gózie indziej tá zacna Dama tylko w-žo-
 tych Lowczego ślady z swoto i swotch počechu uwieźnać miłš-
 ła. Przyobiecua Jeymości M. Pánie te wiaze Ktorey nie lu-
 brica moribus atas nie nárušyla / to pošanowante / Ktore ró-
 wnie z enoty tak z Wrodzenia záwołaney powinen godności / te
 miłošć / Ktorey godna summorum famina, voto digna virum.
 Co wšerko dozwołnie przy winnych usługach swoich ná zawşe
 oświadezać będzie, cum hac Teresse tessera, Tu prima volu-
 ptas, tu postrema mihi.

W-tejże Máteryej.

WŁADYSŁAW MYCIELSKI Miecznik

Woiewodztwa Kilińskiego dziakuie za Jeymość

Pánne Goleńską I. M. Pánu Lenartow

Pienickiemu.

Jeżeli w czym mistrzeny mi ba i ziemie Architekt Kunst osobli-
 wy i spycyalne roż swoich wyrazić dzieło / tedy w-tym / że luo-
 do ná świat tak wiele ludzi wyprowadził niezliczeność / prze-

cie każdemu różne od siebie rozdał twarzą lineamentá. W tych
żas Kompleksyey discrencyách / zewnętrznych qualitatum tak
Pan Bóg akomodował sympátyo/ myśli/ intencye/ sercá nawet
ludzkie w-takowo sprowadzając compagem, że leden o drugim
bezpiecznie rzecz może/ dimidium animæ meæ alter ego. Wiecej
jeżeli w potoczney i pospolitey dziele się to przyłązni / dopiero
do stanu Malzeńskiego także animusów zjednoczenie wielce po-
trzebne. Teno że im co potrzebniejszyego i droższego / tym tego
trudniejszy nabyć. Dla tego owo wiecej wielu Zawálerow ro-
sproszone myśli nie ledne Domy / nie ledne obieto familie/ á że
wszód miejsca nie zagrzawszy bez korzyści wracać się musio/ że się
lepiej na szeregogo/ na poufalego/ o którymby to rzecz/ dimidium
animæ meæ, nie trařilo przyacięła. Nie zaraz znajdzie Aleopá-
tre / ktoraby perły całego Aroliswá hacunku dla meza odzalo-
wała / nie każda będzie afektu i miłości Aleksy Arolowy / ktora
kiedy Malzonkowi tej Arolowi Teplonstiemu śmiertelna cho-
roba złożonemu / nie inakřa Łondycyá Apolo dni życia przydiu-
żyć pozwałal / teno żeby kto za niego umarl / tego życie swoim
zaległa trupem. By naostrzeżyły dowcip w szukaniu podobney
przyięzni stepuie / jeżeli go zwierchnowładna w tym posilko-
wać nie będzie dyspozycyá. Bóg sobie niebo zostawilo niewidos-
mo kierować miłościá / z ktorogo instynktu Jegomość Pan Le-
nart Dzienicki Starosta Turkowski M. P. i Brat wziął przed
się deliberacyá / kiedyby herbownemu zasnego Domu swego śle-
powroná Aleynotowi miekko pieśzone mogli uřláć gniazdo/ ie-
dyney Boskiej zamysły swoje oddawał manudukcey / ktora oto
one w-zacny Dom Wmci M. P. / Mości P. Gollński / dopro-
wádziła/ zařtanowiła/ i iuż Zaplanřkim utwierdziła blogořlá-
wienřstwem. Przy podobnych ceremoniach zwyřli wiecej Orato-
romie obřernym Domow mowy swoje zdobić wywodem / ale
wiedząc/ że Qui virtutem publicare vult, non virtuti laborat,
sed

Jed glorię, po co to mam głościć tego pełne Kroniki / to obja-
 śniać co się w Oczyszczeniu naszey nie u postronnych dzieje Anty-
 podow / choć dobrze godności / zacności / ozdoby Domu tego i
 z-nim Collateralium, do Ktoeych się same Biskupie iuz nachyla-
 ło pastorały / dawno zasłużone / Kiedyby za zasługami sła zaraz
 bene meritorum merces. Wiadoma dobrze Rzecz: nasza Do-
 mu tego / Ktora z-niego interesow swoich znaczne tam in toga
 quàm in sago odbiera poparcie. I w-tamym Jegomości Pa-
 nu Starościu Turkewskim musiałes Wm. M. P. / Mości Pa-
 nie Goliński / roztropno przy rzadkiej takiej skromności grze-
 zność / przez skłono wprzód lat swoich młodych erudycy /
 Dworęka potym zabawe / dopieroz służbe wojenne / nabyto / nuż
 guly in oeconomis dozor i inne grzeznemu Kawalerowi
 przyzwoite własności ; upodobać. Ktore przez to kilkoletnie
 z-Jegomością iasiećtwo musiałes Wm. M. Pan gulo upatrow-
 wać / upatrzewszy załochać / załochawszy iuz z-tego bedziesz Wm.
 M. Pan sowy Rodzicielskiej pociechy odbierał pożytek / Kiedy
 sobie Jegomości za unżonego syna / a dożywotniego przebra-
 les fluge. Wymysłny u wytwornej w-swoich obrzędach staro-
 żytności przypominam sobie abrys / trzech młodych Panienek /
 rece z-sobo wesoło zaplatających / iasnymi ozdobionych szatami /
 nazwanych Gratia. Przez iedne z-tych / chciała elumaczyć staro-
 żytność człowieka dobrze komu czyniacego / przez drugą / odbie-
 raiacego dobrodziejstwo / przez trzecią / winno za dobrodziej-
 stwa wdzięczność. W-młodym Konterfeterowane wieku / żeby
 się nalezyta za dobroczynność nie umiała nigdy starzeć recorda-
 tio. Z-rekomą społonymi / bo wiec z-reku do reku zwykły cho-
 dzić upominki wesołe. Do Ktozby ie melancholizno odbierał.
 W-sukniach iasných / że chcieli mieć iasno i wszystkim wiadomo
 swoje darowizne Wielkie tego abrysu starożytności dzisieysze
 od Wm. M. P. Mości Panie Goliński, Jegomości Panu Staro-

roście wysławdzone dobrodziejstwo reprezentuje w sobie bog-
dobienstwo / Kiedy namilko zabawę / i naosobliwość serca swego
pocięte / takoby z-Domu swego wydźledzić / z opieki Ro-
dzicielskiego i pozornego wyzuwać się pieczolowania / za spola-
życia kompani J. M. P. Staros / i M. N. P. i Bratu oddawac
raczys. Wiec w zakład tak wielkiej dobroczynności / przy uni-
żonym przezemnie podziękowaniu / wshyćle dni życia swego do-
unizoney Wm. M. Panu oddać usługi J. M. M. Pan każdej
minuty za wysławdzone dobrodziejstwo należyta w sercu swo-
im odnawiać obiecnąć wdzięczność. Tymosć M. Pannie
Młodey zaś Jegomość przezemnie te czci reformy / ze wshy-
ćle natarczywe nienawisć i mptre na rozzerwanie pod g. iedno-
stajney zgody napadzone / tak swia moderować i odwracać bez-
dzie dobrotę / takoby z poufalem przyjacieln i rownym sobie
towarzyszem w szesliwej mogł trwać zawsze zgodnie. Pier-
wszego Henryka M. i Henka miala dwie golebice nad siatko wy-
malowane / przydaway im Lemma : Quasi columba secunda
dla tego ze Kochansey i pilniejszy towarzysza swego nie ma nad
golebice. Tez sobie J. Pan Starosta po Tymosć Pannie
Młodey M. N. D. wrozy nieodstepna miłość / obteculac to so-
bie / ze Tymosć wshyćle tak poladniowe pomyślnego szczęścia
Zefiry / iako i stęży Bole / przykre nieprzeżycie fortuny Alwillo-
ny nierozdzielny sercem / ale z rownym będzie przysymować
zawsze animuszem.

W-teyże Materjey.

NJe ubogi Kiedys w superstycie Rzemi mial też uroczystosc
nie ostatnio Festa Terminalia. Co u nich w superstycyey /
to u nas w-Relliey / Kiedy zamysly nasze do posiadanego efektu
przywodzimy / izali prawdziwemu Deo Terminu Bogu nasze-
mu go-

antu golem nie bliemy / Itali przy wdzięcznych dziełach i weselu
 Terminalia Festa nie odprawy ulemy. I dzisiaj temu wesela Jes
 gomosci M. Pana dniowi jedna ładniej nie kwadracie Kompe
 lacya nad uroczystosc terminalino / nad wesoly fyst dokonzonych
 sawodow i dosilich swego terminu nadziei. Skrepowało niebo
 indissolubili nodo Ich M M Pansstwo. Oddano Jermosci Jes
 gomosci M. Panu Aurum auro, ktem zacno Domu N. ro
 wnie zacney w Domu Ichmosciow N. kwi ludzmi in utraq
 arena multimi zawolaney. Nie trudnoby mi dlugi Ichmo
 sciw Engolo produkowac / gdybym w inszym kole prorokowal
 nie miżby Wm. M. Mosci Pansstwem / ktem o przeswiele
 tney Ichmoscow N. powiadac familiei / nie daleko od tego cho
 dzi / co w pul iestnego poludnia palcem słońce pokazowac. W
 oczach iedni / trudzy w swietey pamieci u Wm M. Panow zo
 stalo a zwlaszcza Jegomosci M. Acorzy wszyscy taku tych Fe
 sta Terminalia Jegomosci pomagato / tak lubo in distans spoli
 nie z Jegomosci i nami wshykimi Wm. M. Pansstwa za ten
 tak zacny Eleynot i tedyne delicium unizenie dziekula.

W-teyze Materzey.

Ist to tak M M Pansstwo / ze Postrowne Eleynoty / i drogę
 hacowane dyamenty / z-milym sie nie zrownato przyjacieleni
 a zwlaszcza kiedy go oprocz boynie udzielonych od natury darow /
 to zacność familiei ktem inshchwalebnie nabrte zalicato ozdoby.
 Szczesliwy to / i nader szczesliwy ktem / sam dziedzicznego od
 zacnych przodkow zaslaissy splendoru / herbowne swe insignia
 z iasniciacyimi na Polskim Horyzoncie planetami / to iest prze
 zacnymi slawnego narodu Polskiego familiami / nie rozzerwá
 nym lozzy spowinowaceniem. Vznawa do siebie takowe szcze
 scie J. M M. Pan / i iuz nie taku o swoim dlugowiecznym upe
 wniony

wniony się eścił/ z nowo powierzoným Doma Wm. M. Páná depozytem/ á dawno pożądaným sobie przyjacielem/ nowey ná sobie wdzięczności przeciw zacnemu temu Domowi oblig bierze. I luboć to acceptissima zwykły być munera, auctor quæ pretiosa facit, lubo ztąd wielce się nowego tego dobrodziejstwa Ekſagierować może amplitudo, że Wm. M. P. tak zacni tego auctores zostaciecie; aroti i sama cale á wiecznie oddanego tak zacnego Samilley Eleyneru zacność nie mnieſzy gratitudinis dług ná Jegomości Kładzie. Dzieknie tedy Wm. M. PP. wście Wm. M. PP. unizonymi tego nie gędząc prośbami/ iedyno te Domu ſwego ozdobe i potieche do wiernych Jegomości tak oddać i powierzyć raczyli. Wedzie umiał niewymowne to wiecznymi odwdzięczać zaſługami dobrodziejstwo. A choćtaż też sam temu wdzięcznością nie zrowna/ takó niegdý Aleſjandra Macedonſkiego Zrota żaden w hojności i dobroczynności zwyciężyć nie mogł/ w-powinnym iednak ku Wm. M. PP. i caley tej Samilley aſekcie/ niKomu się nigdy zwyciężyć nie dopuſcił.

W-teyże Materjey.

STan Matenſki/ ſtan zgody i miłego ieſt pokoju. Stodci nie ſbez przyczyny ſtárożytna Rzymſkiego Pańſtwa/ ieſzcze zá pogan przy Matenſkich Kontrakach/ taka była obſerwacya: Iż wieſzſzKowie dnia tego/ Ktorego Przyjaciela dozywotniego Matenſkowi oddawac miano/ powinni byli uwatrować wſelako pogode ná niebie. Kiedýby nie burzliwy Eolus wiatry roſpuszcíwſzy w-żalobe niebo przyodziejwał; albo gdy didýſzy Wodnik/ wziawſzy ná pomoc Pleiady/ roſpuſzczentam rzek ſwoich polá/ laſy/ i mtaſta oblewał; ale gdy złoty ſebus iáſnieiacymi promientami ſwymi do weſela wſytko ná ſwiecie pobudzał Tak Poganie. My zaś te ſuperſtycyę oddalwſzy/ dzien ten do Akrow weſela

wśelnych spokojny uznawamy i sposobny/ gdy z obudwu stron/
 za zgodnym zezwoleniem / spolne i sprzeczne chęci / otucha wiel-
 ko Domom i familiom swoim / milego i szczęśliwego pozycia
 synia. I takież dale nam dnia dzisiejszego prawdziwie omnia
 J. M. M. Pana A. którego takaby zacna familia / takaby
 sława była / W. M. M. Państwu nie rayno. Nigdy sie pewnie
 nie dali uprzedzić do kazdey posługi Korony naszej przodkowie
 Domu tego / ale raczej zawsze sie szczerymi i wiernymi a pod czas
 niebezpieczeństwa meznymi stawili synami Korony tej. Nie
 przywodzi tu na pamięć J. M. M. Pana A. który swoia
 dzielność pod Chocimem / przeciwko Turkom / przeciwko Su-
 lawowi / Moskwie / Rosakom / pierśiami swymi iako murem za-
 stawiał sie. Nie wspominać godnego wieczney pamięci i sławy
 J. M. M. Pana A. który ie. Wynikła zawsze z tego Domu
 zacnego na obronę Rzeczypospolitey bohaterstwa dzielność / wy-
 chodziła na pomoc Ojczyzny zdrowa i nigdy korupcyami nie
 zepsowana rada / wychodziły na ozdobę tej familii zacney / ob-
 sitym orszakiem godne nasładowania cnoty. Widziały po-
 stronne kraie częste legacje / widziały ekspedycye / i inne godne
 długo wleżney pamięci sprawy. Bais Postowie o swoim Pe-
 gazie / że uderzywszy swoia podkova w stule górę helikonskiej
 wyrzucił przezroczyście zdroie / nad którym zlotowlosy Sebus
 z uczonymi Muzami zwył odpoczywać. I ta J. M. M. Dzia-
 na Podkova / i ley not Domu zacnego / i familii Jastrzbcow /
 daleko sławiejszey i prawdziwszey mocy / która tak wiele uczo-
 nych ludzi Senatorow poważnych gorących wiar i Koscioła Bo-
 żego obrońcow w Koronie Polskiej z Domu tego wyprowa-
 dziła. Komu nie wiadome są rady wielkiego Senatora J.
 M. M. Pana A. który ie. Komu ie. Tymie torem J. M. Pan
 idac starał sie o to / iakoby zacność przodkow swych / jeżeli nie
 przewyższyc / przynajmniej zatrzymać mogl. Niech sobie wspom-
 ni każ-

Kiedy na Kawalerst'e sprawy Jego M/ dawno przed tym/ uspi-
 sie w tym zacnym Domie o Przyziela stara/ wiadome wsyt-
 kim. Do czego to sobie tedyne adiutorium i fulcrum, bo do-
 żywotnie J. M. M. M. Pan N. w domu zacnym i Familicy
 W. M. M. Panswa upatrzyło dnia dzisiejszego z osobliwej la-
 ski W. M. M. Panswa wdzięczni oddzięciac/ za tak drogi Kley-
 nor sobie oddany przez mie przyjaciela swego/ powinnowawszy
 sobie wprzod szczęścia tego/ uniżenie W. M. M. M. Panswa
 dziekac. Mam za to ze W. M. Panswo o st. raczności i przy-
 chylney chęć przecie sobie J. gomeści zan. nity, nie wotpsc/ to i e-
 to dany słowa/ ktorym sie przed Krasyan Mianstrem Bogá
 Nawysshiego i nam. skutem tego Kopianem dobrowolnie obo-
 wiozal/ za pewny i nie odmienny zadatek będziecie mieć racz-
 a J. gomeści wespół z oddanym sobie przyziela i oim blago-
 stawienstwem O. cowski i Macierzyński, nad ktore po Bo-
 skim przedniestego nie ma/ ich spólnie udarowawszy w dalshy
 lasce swojej na lata od Boskiej opatrności zamierzone zachciecie
 chować.

W teyze Młiteryey.

Powiadalo o Memnonie Epskim/ ze gdy na lezyl tego
 wstehodzecego stonca promienie uderzy/ y/ z niemego
 mownem sie stawal a tak pieknemu i przeswicznemu wsytlich
 niebi. skich pochodni Wodzowi winne oddawal dzieki. Coś
 podobnego zimno sie dnia dzisiejszego dziecie/ gdy po dlugich
 zawodach/ roznych zamyslow/ wscieztach/ a czesto successu gra-
 tuito, eventu da r nolo, tak w ciemney nocz stup zdretnialy i
 niemy takim nieszczęściem zostawalem. Aż oto osobliwym od
 Boga szczęściem rozgryzany i ozywiony/ z wielkiego wesela na Fil-
 la sie slow zdobywac porzynam/ i powinno wdzięczności ra-
 dosć

Dość na wterich wydale. Wesoło bowiem na Horizont mojej jas-
 ne słońce / splendor przesiącającej Familii W. M. M. Państwa /
 z dawnych lat w. Zorontie Polskiej iasniejące. Biorąc tedy tym
 szczęśliwie / że z ręki W. M. M. Państwa lećsiśmiami vitæ
 sociam, dziękuję W. M. M. Panu iako Ojcu i Dobrodziecio-
 wi / i W. M. M. Paniey iako własney Matce / żeście mnie w-za-
 pisał i synowską przysługę parentele / nie oszacowanym tym /
 bo jedynym Domu swego udatował Eleyndtem / w którym Kor-
 dialne vitæ torij; auxilia, i w niepogodnych progresach po-
 ciechy / i w potocznych niesfortunach sukurs / odebrałem. A po-
 ni-waż tak wysoki dobroczynności rożno odwdzięczyć nie po-
 dobna uczynnością / one ze wszystkim Domem swym / nie reko-
 wdziecznością synowską / ale i dożywočných usług powinności
 wypłacać pożytyw nie przestane.

W tejże Materji.

Raz Boga i Przysięczeni dawaszłowo / trudno go / i owsem
 niepodobna / i nie słusna mienić. I nie co innego / zdani
 się dawni s. rezy Grecyey Obywatele pokazywali / gdy nie inaczej
 w dom Matronki dożywočnego wprowadzali Przysięczeni / tyl-
 ko nowozencow pospolu na jednym / ku temu umyślnie sposo-
 bnym wozle posadzili. Toż dopiero przed prorą przysięch-
 wsi pochodnia gorącego zapalali dając znać / że iuz wiecey do po-
 wrocu nadzieie nie miała mieć lubo Kochana Corka w Dom Oj-
 cęsty / ale zawsze aż do śmierci / przy raz obranym Przysięczeni so-
 stawiać winna była. Zatachał iuz w Dom W. M. M. Państwa
 Jęzomość Pan N. szukając miłego sobie przysięczeni / a znalazł
 go / szczęśliwie będzie z nim wkrótce do swego obracał.
 Wierc iuz nie z pochodnia iako poganie / ale przysięge nieroz-
 dwolną

dwoiona przed Ołtarzami Páńskimi zápalíwszy / dále żnié / 43
 Przyjaciele sobie od Boga danego / wiecznie ślanować i poważać
 zawsze gorow będzie. Za ten kłeynot ulubiony sobie dany przez
 miłe przyjaciela i pokrewnego swego W. M. M. Pánstwu uni-
 żenie dziękując. Wystawiać tu Familiey Jego Mości nie po-
 trezba; ponieważ za gościem w Domu W. M. M. Pana prze-
 bywaniem / zwyciężam dobrej polityki idąc upatrzylis W. M.
 M. Pan kogos do spowinowacenia zacnego Domu swego
 przyiał. Wiadome były i są zacne sprawy Domu J. M. Pana
 z którego zawsze przesłani Bohaterowie na pomoc Borony
 Polskiej i ozdoby Familiey swojej wychodzą / zdrowia swe-
 dla zachowania pokoju i całosci Oyczyzny / nadstawiając. Nie
 wspomnie innych usług w Rzecz Domu Jego Mości rado i
 staraniem zryglwym miłość Oyczyzny powinna tak na Młó-
 sowym polu jako na Szymach Szymkach, i innych okazyach za-
 wsze wystawiającego. Rozumiem że W. M. M. Pan i w so-
 bie Jego Mości / którzy się zaraz za syna i siostrę W. M. M.
 Panu oddał / to dobrze upatrzyl / jako młody wiek swój dla po-
 zyskania sławy zacnemu Domowi swemu sposobił zawsze / nie
 w-proznowaniu / ale w-kazdodziennych pracach lata swoje tra-
 wiać. Nie co innego mi tedy po try przysiedze / ktore przed
 Bogiem i Kapłanem tego J. M. Pan uczynił / i po odebraniu
 na kosztowniejszego tego kłeynotu do W. M. M. Pana ruskę
 przychodzą tylko to / co tam dawno przedemną Poeta przepo-
 wiedział.

Felices ter amplius
 Quos irrupta tenet copula, nec malis
 Divulsos querimoniis
 Suprema citius solvet amor die.

Do czego i náże stosować się vota zobopolnie uprzejmym áfek-
 tem tegoż Jch M. M. M. Pánstwu.

Żyćcie

439

Żyćcie w wlecznocy twódcy chwale Bogu swego
Zwrotność zawse w potęgach Domu przeznaczego
Niech swo lasko ten zwiozek Stworca błogostaw/
Niechay was w pokoleniu długoletnym sławi.

W-teyze Mätereyey.

KTo sie nie darmo uklonił Fortunie / i nadszeł często emyl-
ney nie prozno czołem uderzył / ten dopiero wyglądagocemu
co bedzie sercu bezpiecney moze pozwolić radości : ten wdzie-
czne in templo spei fortunatae zawieszac anathemata. Nie pier-
wey Hetman echo tryumfalne z burzacych Tartanow rozsyła ;
az rzuciwszy pod nogi żywego / albo na placu zbitego polozymy
nieprzyziaciela / az skronie zwycięskie laurem / rece palma ukoro-
nuie. Nie pierwey strąoblwy Marynarz wesole krzyknie Ce-
leusma ; az z-obroconym nie raz sprzecznyimi wiatry okretom do
brzegu integris omnibus sześciwie przybiie. Nie pierwey i
Jego Młosc Pan A. zupełnego sercu wejela pozwolić mogł / ani
tryumfować ; az na himeneuszowym placu / zaciósćia rownie
od własnych przymiotow / tak od rodowitego domu znamienito /
zwycięzył serce W. M. M. Panstwa / zholdował efekty / i do-
żywnotnego sobie pozyskal Przyziaciela. Winsulujemy tego sze-
ściu wszyscy / M. Panie A. / i takó zygliwi przyziaciele cieszymy
sie z-tey fortunacie nabrtey przyiazni. Teraz iuz widze ze nieploni-
na otucha nasza bela / gdy Kioniony afekt w-dom Jenomosci
M. widzoe Wm. M. Pana / wstępcamy ominowali Wm. M.
Panu to / na krocie teraz patrzymy sześciu. Przeto bowiem
ten o przyiazni i Przyziaciela Kontraktie / Komu sława dziewo-
stobi. Szczęśliwy ro mowca tak appositę ad persuadendum
mowiacy / ze odległego czyni bliskim / nieprzytomnego przyto-
mnym / znatonym nieznanomego / dzielności swoie w ryletka

Boby replikować osob / lednego przed wiele go oraz prezentując.
 A Bogobzy proste nie zwyciężyła grzeszność in omni passu Wm.
 M. Pana: nie zniewoliła ludzkość do namnetykiego się schyłko-
 ca / nie utęła miódopłynna w-foiach Rycerskich wymowa / w-eł-
 spedycach M. dzielne męstwo. Rostrophosć i experientia i
 pod obcym niebem w sławnych peregrynacjach zebrana. Stą-
 neli w-posilkach iakoby na lewym skrzydle Dział Jegomości
 M. Wotewoda Kaliski Pradziad Wotewoda Legzycki Pra-
 pradziad Bahtelan Poznanski / Wyście Podkomorzy Kaliski /
 From innych ziemskich i Grodzkich dignitarzów. A prawe skrzy-
 dło iak siln było? Widze tam Koronnego Prymasa M. Krzy-
 żem Arcybiskupim zawody Jegomości błogosławiaćego / widze
 Poznanskiego w-roku M. / Kutawskiego / Chelminskiego / z-te-
 go krwi godnych Insulatorów i inne dojrzałe Insul głowy: Da-
 lisście Wm. M. Panstwo w-zacney Torze swojej przed oltarzem
 pańskim victas manus Jegomości / dalisście przy reku serca swo-
 ie w oddaney Jegomości / iako w-sercu swoim: Są co Jegomość
 M. Pan unizone oddając dzileki / z-tym się deklarując / że przy-
 sey szesliwie wygraney swojej / wleżniem miłości przyziaci-
 skiej i obserwancyey wśhelakiej Wm. M. Państwa / i oddanego
 sobie Przyziaciela / opowiadając się będzie dożywnie.

MOWCA ODDAWA MARCEPANY CVKRY &c.

K Omu dobry Bog raz czyie przyjacieli ocukrował / temu sey-
 zadem ani czas / ani zawisły nie zakwasi nieprzyziaciel. Niech
 się iako chce nasadza i nadgadza fortuna / aby zakterowała serce
 szcero i z-Boga przyziacielskie śmiech tylko godny sobie odnieść /
 a w-sercach śródka raz skrepowanach niewola / zakatey nie zakłus-
 mi śródcezy. Tego sobie z-Wm. M. Pania oraz w-insulge Je-

221
go Mości Pán Młody / młócepán / i słodczy te serca swego sz-
gliwością zacukrowane przed W. M. M. Pania wysta-
wile / a z nami wespół zycz / aby W. M. M. Pani od gorzko-
ści námnicych zdrowia albo szczęścia mniej powodnego daleka
w słodkich tylko cuczach opływała.

W-teyze Máteryey.

Ikieby to szczęście moie było M. M. Pánstwo gdybym tak słod-
ko przemowa oddawał te słodczy / iakiey / albo one potrzebuje /
abo J. M. Pana Młodego serdeczna ku W. M. M. Panicy chęć i
słodkicy przynajm smak słusze wycłoga. Tu też i gdzie mło-
dopłanych sobie zyczreby też kow / tu wdzięczny słodko mowia-
cych Oratorow swady / z krotch owo uś nad kanar słodka wy-
plywa oracya. Atoli ie tak gdy moiey nieudoli na to nie sta-
wa / sam to upominek i słodko i okragło wymowi i kiedy sie
w-uscich rosplynie co takto perce Jegomości rozkazało / byle nie
z-dyszgustem był przytępy.

W-teyze Máteryey.

Dawno to pewna M. Pánstwo ze chlebem sobie przytáciele
nasciśły uymułem. Dobrze Macedones wleczne sobie
przytáciele przez Młazenswa iednatąc rozdzielonym i chlebem
takto pewnym zwiastkiem obwiozypali. Snadź ich trybem Ma-
rod nasz Polski sam / t-nie zwyczaj zachowuje chwalebny / słod-
ki chleb ofiaruac / a słodkosc przynajm znaczy / w-krocy sobie każ-
dy baczny / kogookolwiek z rozumu natura nie obrala / iako w na-
przedmiejm pokarmie / smakuje. Perce i Jegomość Pan
słodkie te przez mie posyla podarunki to oswiadczaiać / ze so-
bie raz zawzieta wielce przynajm smakuje wasz / i w-obranym raz
Przyjacielu iako w-namiliwy rzeczy korzyść / pewien tego zestia-
le ze

też chwalono emulacyę Wm. M. pp. na dalsze przysiażni po-
zwierdzenie zezwolicie.

W teyże Materyy.

DO tego przysło upominulacyę ziemianow naturze/ że oKa-
załym słodkiey przysiażni to intersektem / nad cukrowe / nie-
umie wyrażac prezenty. Roz'ignymie wprowadzie orientalne
króle / usłodziła upominkami / to na Kanarskich Insulach / to na
Peru i Limy Państwach. Krzycz też nieco naszym tym lub szcu-
plo udzieliła prowincjom / ale kiedy słodkim wieczno przysiażni
przydzie abryrować upominaniem / pominawszy inſe / na samym
tu cukrowym przestać przydzie symbolum, co użaczmy J. M.
Pan unizony sęga i przysiażni W. M. Panicy na słodkiey i dlu-
go wieczney zadatek przysiażni / iuz nie tak z odległych Kanary-
skich wysp / nie z dalekich Botaberskich królow przez mie sługe
swego / Wm. M. P. słodkim tym upominakie prezentem /
takto uprzecymym / i szczytze życzliwym afiektem swoim z tym sie
oświadczać / że tezeliby Cukrowemu temu upominakowi / na-
zwyczajney słodczy nieco schodziło / tedy on życzliwość swo-
to lepszey dodać temu przysady gotow iust. Życzy sobie przycym-
tego / aby tak zawſe ucukrowana przysiażni / zawſe słodka kana-
rowa między Wm. M. P. zostawała.

W teyże Materyy.

Szukal dotąd J. M. M. Pan M. i o to sie starał zawſe / aby
swytek powolności swoje / takto nalepiey ucukrował / i usł-
dził Wm. M. Panicy / lubo to wonnymi rozmarynami / wszytkie
swoie checi zaśszycalac / lubo siebie sam: go / urodzeniem cnoty
Chrześcianstwi / sławę dobra ozom i afiektem W. M. Panicy
bez wſeja

Bez wschłakłej przysady nieścierzości / prawie ad gustum amicitiae atemperuio. Jednak że amor we wszystkich nas zawse jest ingeniofus, radby sie we wszystkie gusty przemienil. Odmienia barwę takżo Protheus, i co o Chamaleoncie naturalistowie powiada / wszystkie kolory na sie bierze. Moeż sie Wm. M. Pani / na wszystkie czasy gospodarstwa swojego / dostatku chleba spodziewać / kiedy naprzod takim biskoktem gospodarstwo swoje J. M. Pan A. zaczyna. A lubo ci / co naprzod primum vinum bonum ponunt, daio potym id quod deterius est, jednak że na gospodarstwie Wm / za potem i przemysem pracowitego gospodarza / stanie da Bog chleba aż do nowego. Jezeliby też zaś przeciwnie fara wysuszonym sucharem karmić chciał, będzie wielkie tego lenimentum, spólnego w tym mając towarzyszą. O szczytowości zaś i szczytowości Pana takżo reżodaynego Przytacza / słusnie to W. M. Pani trzymać mozesz / że odrobina iedno dzielić sie będzie z Wm M. Pannio / i owsem chociażby sobie od geby odigć do gustu Wm. M. Paniey stosować sie zechce.

W-teyż Materyy.

Czcliwość Perstlich Krolow wlozyla była ten na swych poddanych statutem obwarowany trybut / że żaden z nich do maiestatu Krolowstiego nie miał / ażby pierwey wedle sił i możności / poddaństwo swoje podarunkiem takim wyświadczył. Nie twarde takie prawo / ale przedsięwzięty raz afekt Jegomości Pana / A. ku przypożni Wm. M. Panny / jam na sie te uchwalil ustawę / iż powinnych szczytowości / i szczytowej miłości oddać nie wazył sie Wm. M. Pannie / aż tym słodkim ucukrowawşy ie prezentem Kroczy przez mie Wm. M. Pannie ofiaruje. Tęsy sobie że takżo Jegomości słodşy jest nad Mar cepan ten tytuł / zostawiać dożywoćnim Wm. M. Paniey słogostatkę te słod-

55. Nie pre-

kie prezenty Wm. M. Panny słodko nadsłodzi i cukry przylasni
 Jegomości przyda w zakład niedmianney uprzejmości. Niech
 Wm. M. Panstwo w zobowiązaniach z sobą zyciu/ wszelkiego
 szczęścia słodczy pić / i słodkie wici / niech ich żadne kara
 przykre nie musiła z gorzłości. I toć jest nas wszystkich zyg-
 niących przyjaciół / pierwej i uprzejmie votum.

W-teyże Materzey.

Carus Acol Partii / gdy tego z przyjaciół swych chciał uż-
 cić / potrzebował go przy stole obijać. Wiedział i bezczemnym
 animuszem. I M. Panu. ten znak z jego łaski swojej Wm. M.
 Pannie pożyła z takim słodkością / i tak pod ten czas być
 mogły / dokument chęci swych uprzejmych oświadczać / a o to
 przez nie upraszać / aby W. M. Panno nie tak udu te upomni-
 ki / i tak uprzejmy Jegomości afekt przeciwko sobie uważać
 wdzięcznie te razęła przyjąć. Tym to z M. Panu nie dla
 tego / aby łaskami tymi i słodkością afekt Wm. M. Pan-
 ny (który już dawno sobie pozyskał) dziecięcym nielako spo-
 borem sobie uiać zdał się komu : ale i w miłych uciachach przys-
 cielein / w słodkich zygliwościach towarzyszem / w porządnych
 uprzejmościach fluga W. M. Panny / i wszelkiego domu zacne-
 go W. M. Pannowa zyciu sobie zostawac. Naprzeciw skryte-
 go takiego afektu / albo p. tajemney niebezpieczeństwa słodkim tym
 Cukrem / i farbowanymi słodkością / gdy i takwio jobu i zawzię-
 zwyżajno szczęścia w Dom i zacno Familii W. M. Panstwa
 udalać się / nie podrywana przylasni ani przycięrowane chęci swe
 zawzię oświadczać / ale raczej zyciu sobie tego / aby na tak for-
 tunnym fundamencie afektu i zygliwości Wm. M. Panny
 także i zacney Familii wszelkie usługi M. Pana ugruntowa-
 ne były / aby tak za czasem przyszłych kłopotów i przeciwnych for-
 tuny

teny gorzkości / bez ktorych niekiedy na świecie nie był / w smac
 słodkiej przyjaźni uznał obrocone.

W-teyże Materney.

Priw ofercie Junony Boginie jako prezydentki przelożoney
 u Poganow / Kontraktow Malzenskich / odprawowała tam
 starożytność ofiary swoje / bez wszelkiej złości M. M. Państwo
 co podobno dawali znać / że w mal:enskich upominakach / gorzko
 ści i fałszyżne żądne nie mało się inaydować. Takci zdani sie ofiaru
 łoc Wm. M. Pannie serce swoje J. M. M. Pan / tudzież oraz i
 siebie samego / żądnej złości niecierności przy tym komplemens
 cie mieć nie chce. Oświadcza sie oto dnia dzisiejszego tym pre
 zentem swoim / że w miłych i słodkich pociechach / służy Wm.
 M. Panny jako i wszystkiemu Domu / i familiei chce sie poká
 zować. Uprosiło unizenie / aby nie tak w tych przysmakach / iá
 ko w samej przyjaźni J. M. Pana smac zawziowski tym upomin
 kiem niegardziła.

MOŹCA DZIEKOWIE ZA MARCEPA NY, CVKRY &c.

Mo wiele przyjaźni przysmakow swoich / nigdy jedność lepszy
 sie nie uda / i nieprzypadnie do smaku / iáko gdy sama sie
 sobo zaprawi. Takoby kto do złota obcy krusze przysadził / Eto
 złoto miłość posiadca / Eto słodko przyjaźni przez sie leśsze barzicy
 cukruie. Nie potrzeba miodu cukrem temperować / i owszem
 octy tylko kwasne i gorzkie zółci słodkiego saporowi ákom odute
 my. Jednak iáko giansu swego złota przy srebrze nie traci / tak
 dosyć słodkie i uprzejme fawory Wm. M. Dana máło dżisłay
 ex his bellariis wiecey ojoblonego gustu. Nad wszystkie cukry

i słodzey J. M. M. Pána wydał sie sincerus animus, który po-
kazuje rzecz samo sub hoc symbolo, że na potym żadney gorz-
kości i zakwaszonych dysgustow J. M. M. Pána wspólnym po-
żreć nie potrzeba. Czgo i my od zygłowego nieba W. M. M.
M. Państwu uprzymie zprzymy.

W-teyze Materzey.

Aktos niewie zwyciężonego wstrętkich podarunkow genussas
Apotezney nad magney przraccielstwie cigno serca / wstrętkie
by też napoteczniessie asett, sobie i Panu swemu zholdować u-
miecia. Co daleko wiecey Trzmość przyznawa upomianom Jego-
mości / nie tak nativa dulcedine, jako przyjaźni reprezentowaney
słodkości ocukrowanym / gdy icy tak do smaku przypadalo / że
w-nich zda sie sobie przyśi ee przyjaźni / i słodkiej konwersacyey
primitias iuz kosztować. Wiecey tedy iuz za wolo Boga i Rodzi-
cow swoich serce swoje do przyjaźni dozryworniey z J. M. M.
Pannem sklonowshy / tym upominkum aternum Jęgomości de-
vinsta zostawa.

W-teyze Materzey.

Wiosne bez kwiecia / rok bez wiosny mieć chce / kto w-larzmie
malzenskim gorzkości takiey nie uznawa / i lubo to wiet-
szych lubo mniejszych zabiera niesmakow pierwey ludzi niż tego
w-stadach by naszworniejszych nie stanie. Tę podobno wnie-
sionymi słodzejami znosić usiluje J. M. M. Pan Matzon-
nek / albo cos szesliwshiego prezentami swemy ominuie. Alech
je tedy J. M. M. Pan pewen bedzie / że ta przyjaźni / tego dobro-
tliwy Bog sercu Jęgomości raz zaślodził / dozrywornie sma-
kować bedzie.

W-tey-

W-teyze Materay.

Iako ogień nigdy w-wietrze miäre nie roście/ tylko gdy wiet-
 sze ma nutrimentum, tak nigdy uprzejmy afekt wietrsey gory
 nie bierze/ tylko gdy znamienitšo wzajem odbiera uprzejmość.
 Zradci dobrze starożytność ogień malując w-gosto zajmującym
 sie i szerzącym stosie/ te epigrafin przydawala. Ignis lignis, a-
 mor nutritur donis. Wynawa to dobrze Tejmości Panna N.
 Ktora tak indicia te bogate affectus Tejmości przyjmuie/ te
 tym słodšo przyjaźnią zawdzięczać usilować będzie. Smakna
 te bowiem sobie nie tak chleba tego/ słodkości iako uprzejma
 przyjaźń Tejmości N. Inaczy sobie postąpić nie mogąc/ tylko a-
 by uprzejmego afektu tymi novis incentivis wzniecone-
 go na dalsze czasy Tejmości dochowywała. O co gdy wzä-
 jemnie Tejgo nosić prosi/ ma za to ze w-prozbie i ekspektatywie
 czego samo sie nie zawiedzie.

MOWCA ODDAWA ROSTRUCHAN.

W Rożyl Kiedys z-Eubła dozorny ow Egiptu rzodca/ ogłódzo-
 nych krajin iedyny zbawca Jozef/ M. M. Panno. Jakim to
 Estrateem / abo czy mu to było wolno / nie moia rzecz badać sie
 ciekawie. Od Swietego Duchownych Tejmościow Bola przy-
 Ktorych Klucze do zamkniętych w-Pismie tajemnic zostawio-
 ne są trzebaby czekać deczyey. Ja tylko mowie / jeżeli wolno
 Wicerełowi na wszytek świat i czas sławnemu reštopne uzy-
 nieć wrożki z umyslnie straconego Eubła; mozeš i Wm. M.
 Panno z Rostruchanu tego o stateczney ku sobie Tejmości
 Pana N. przystań wrożyć zygliwościach Dobrze tušac ze
 neuntowne są i rewać będą/ Ktore nowymi co raz komprobato-
 sie upominankami. Odebrałaś W. M. Panno N. zygliwo refo

inſte prezenty / oddbić i ten puha podobna ochotna i cerna. a za
 lednym odebraniem i sobie i Wm. M. Panno o Jegomości / i
 temu o swojej ku sobie ochocie / przy uprzejmiej przychylności / nie
 omylnie wrozkę urzyna.

W teyże Materney.

TWłaſcey ſie mieſca między ludźmi ſtrudna znaydującey
 prawdzie / zgodne mądrych wola w-rozſtruchanie albo pu-
 harze goſpode wlaque na ſwym dnie zaſiſły. Czyli to w-ten
 czas ſie nalepię w muru / prawda / Kiedy ſie dobrze ponurzy a za-
 leie / albo tej należona gębko ſpuścić / i w ſrod ſerca chować
 potrzeba / Także kolawek / i przy tym na ten czas ſławam kon-
 cepcie / ze lubo nie powarpiwaſ W. M. Pani o ſzewro praw-
 dowej Jegomości / Pani M. Ku ſobie zyczliwości / jednak że
 ſie w tym barzciej upewniſ / ſkoro ten prezenta od Jegomości
 Pani nie oświadczy przymaſ reko / a w-nim pomieniona uprzej-
 mego aſektu prawdę / wylane ku ſobie ſerce czytac będzieſ.

W teyże Materney.

WTele przemoga rece ludzkie / al. wieccy aſekt M. M. Pani
 ſtwo. Nie nowina i metalla podleyſe w ſamo tranſ-
 formować złoto / iezli komenty Doerſchte wlaże u nas znaydu-
 jo. Młodeſkie rece do czego ſie ſcłagnęły wemgntieniu oſk
 w-złoto obracaly. w ſaſze boyki baykami. Muzom ſie to tyl-
 ko na Parnafie z-Apolinem ſwoim przyſniło / nie na iakie u
 prawdy było. Co nad baſni / ze oſi-rowany prezent iakieſkol-
 wiek / z-tak ſie piſe wago i ſaczuunkiem / z-takiego dany pocho-
 dzi aſektu / i z-takim bywa przyymowany. Nie moſzna aby to da-
 la na-

la natura naszgozdrzeyssa upominkowi / co zygliwość; nie wy-
mule ona lub naszkpssa tak wiele upominkowi / tak wiele przy-
skpssy asfekt rzeczy by nadroshy uiac moze. To wiedzoci i tak
sodzoc Jegomosci Pana A. nie ty argenterey / ktora brater to
ochotnym ofiarule sircem / lez Staszczenskiemu W. M. Panley
Konfidule asfektowi / ze dodasz wagi malo waznemu z siebie upo-
minkowi / przysmusac go wzieznie od Jegomosci.

W-teyze Mlityey.

NJe u Celtyberow takto fortuna rostruchany swole zalozyla
M. M. Pani / ten bowiem narod przed Hetmanami swymil /
pelen kubek wody pod czas wojny / na wysokicy Kopicy nosic zwy-
szay mial. poculum fortunae od siebie nazwany; ze z niego
wygrancey albo przegrancey utarczki omen brali. I tak kzelek
z tr. fundu i. E. go wody sie owez wylalo / zly znak straconey bi-
twy byc rozumieli; jezeli zas w-ciesci sie woda zostala / cale ich
wojsko w-naprzeciawie / z uscach porazke uczynic mialo. Lez
niepewne omen albo im sircze tracilo / i tym samym przez to so-
bie wiary przyniazalo / albo barzciey nadetych fiducia boni e-
ventus o wietshy przypadek przysprawowalo. Mam za to: ze
pewniy fortunae poculum przynosze ten rostruchan Wm. M.
Panley gdzie uprzecyma zygliwość przysaznogo sircza asfektu wlas-
la. Nie moze bowiem szczy Przysiaciel / ieno zygliwy upomi-
nek dawac. Ja na ten czas imieniem Jegomosci Pana A Wm.
M. Panley uproszemy obas tym asfektom od Jegomosci M. Pana
to indicium immutabilis affectus przysiaci / ktory Jegomosci M.
Pan przez mie ofiarule.

MO W C A O D D A W A M I E D N I C E

NJe umyl sie do zlotey przyiazni/ M. M. Pánstwo/ Eto sre-
bro w-reku/ á niepóczesnie i twarde nieuzytego afektu zelaz-
zo w-sercu niesie. Cosby do Ektatu i proporcyy pozorniejszy-
go bylo/ gdyby cynowa Miednica/ á serce zlore ku drugiemu przy-
iacelowi znaydowalo sie. A toli iednak Eiedy zloty w-sercu
afekt/ i zlore albo srebrne w reku upominki znayduja sie/ nie
wdzieczniejszyego/ nie nad to drozszyego byc nie moze Tak sobie W.
M. M. Pani maluy szczyliwy Jegomosci afekt/ ten mu danek W.
M. Pani dawaj/ ze tego serce raz przyiazni twoiey zaholdowane nie
da sie wytezyt rece. I jezeli zlotem iasnieie prezent/ domyslay sie
W. M. M. Pani iakim serce pala afektem/ z Eiekiego ordinansu
upominkow tych nakazana ekspedyta. Chcesli W. M. M.
Pani/ aby drozsze teszce byly/ przyymt ofiarowane / á od reku
W. M. M. Paniey wagi i ceny wietkszy nabeda.

W-teyze Materyej.

BOgata ziemia w Krusce/ ale ley na to nie stánle/ aby co tak
Eosztownego na oko swiatu z Miner swoich wystawic mo-
gla/ coby od reku i serc ludzkich tancic/ drozec nie miało.
Nie w iedney u serca i oka takie subluarne rzeczy zostalo/ i
czestoby ani oko wyexzalo na taki upominek/ gdyby go wprzod
serce nie doeknelo / i wysokley temu taksy nie zalozyla. Przy-
znac to kazdy musi/ ze i ten prezent/ Etory przy powinnowa-
niu tej fortunney ligi matenckiej J. M. M. Paniey/ J. M.
Pan A. z uslugami swymi ofiaruie/ nie tak drogi jest/ aby sie
wietkszego waloru od reku W. M. M. Paniey nie mia! soodziejcie.
Niechcie sie w zapiedach swoich nie zawodzi/ takoz nie zawiedzie
tezli ochotnie od W. M. M. Paniey bedzie przyiety.

Moni-

MOWCA DZIEKWIĘ ZA ROSTRUCHAN

Mia swoy teyż / mogło sie zdobyć na fałundya i nie me z-nę-
ruty apomint: M. M. Panno ktora chce o nich milga-
no / Janie sie zwyty rekomendowac. I ten Rostruchan od Je-
gomosci Pana A. przy zyczliwosciach przyjacieliskich oddany / a
od Jeymosci Panny A. nalezyto przytety wdziecznoscia / widzi
mi sie / ze wymownym milzeniem ominuie Jeymosci Pannie /
ze w domu tym nie przylemny ow gość smutek nigdy nie postoi-
gdy w dle Rzymkiego Labecia : nati in usum latitiae scyphi
cisno sie w progi Jeymosci M. Panny. Dayze Boze / aby sie
to utrinq; J. M. M. Panstwu wypelnilo / co pelne zyczliwosci
pubary tufo i obicucia / my zyczymy.

W-teyże Materney.

NJe z-Kazdego Rostruchana lednala sie zgerpa ochloda M. M.
Panstwo. Bros z-Panow Rzymskich nie inzego do napo-
iow zarywal statku tylko w-Ktorem Aleksandra wielkiego twarz-
misterne byla odresowana / a w-Kolo Rycerskie dziete / bitwy /
trzymy. W-tem zaś rostruchanie Wm. M. Pana imieniem
Jegomosci A. ofiarowanym / nie inhy obraz tylko Jegomosci
famego Pana młodego poprzyssiezzonego sobie w-czora Przyja-
ciela / upatrui Jeymosci Panna nie inho speciem afektu reka so-
bie Konterfetuie / miaszo feralnych z-nieprzyjaciela wotien i Kwa-
wych palm / przyjacieliskie wieńcem pieknym rozsadza zyczliwo-
sci. I wiec z-tako impreza rostruchanu tego nie prziać: Przy-
muie chetnie Jeymosci M. Panna a z-dozywornia wdziecznoscia
tyle zdrowia w-długopotomne lata / przy pomyslnych poćuchach
zycz Jeymosci / ile sie w-rey pelney Kropelkiworu nalanego za-
chowac moze.

Gg

W-teyże

W-teyze Máteryey.

NJe wotpillismy o wielkim Jegomości N. afektie przeciwko Jegomości N. który dopri rzeczaymi znatkami przed oczyma Eazo-go dowodny zestawiał. Tędyż iednak osobliwy ten wdziecznie od Jegomości przynulac podarunek / tym miley go odbieramy / ze dawny afekt Jegomości nowe bierze incrementa. Przynosis W.n.M. Pan fortunę poculum, które ex voto Jegomościow N. nie tylko inter eclipses świecić będzie, ale też inter prosperę fortunę salgo:em. Ludwik XIII. Król Francuski malować sobie dał za symbolum Czasę nubijską (która jest konstelacya pewna z nubijskich) i także lemma przydał: Inter eclipses orior; znak dając że tak konstelacyey tej nie widzimy tenc pod czas zaciemnia / tak i Pan ten na królestwo godność inter eclipses wstąpił. To fortunę poculum prawie fortunne lepicy Jegomości świecić będzie / bo i pod czas zaciemniacych pozdech i pod czas zasłanych niebezpieczeństwach chimur uprzeczmy przytóżn Jegomości reprezentować będzie. Dłakę e tey Jegomości uniażenie za nieodmienny ten przeciwko sobie afekt / o dalsze w-nim patswerancera prosiac / swiecie życzliwość i szęyro przytóżn w-tymże prezencie Jegomości ofiaruje.

W-teyze Máteryey.

NJe wielkimy takich fortunatorow na świecie nadržowali / Nod starych st-feli / w-listowach przeczytali / Eteremby to statkuacyom szęście niefortunne przeswieceło promieniem. Zsięte to brugi fortuna. nie zawisła w-pelni została. Dopiero Crescens a ius decrecens, zęściecy tetrykowate rogi / mizeli pełna i wesoła twarz pożate. Przy żęczywości iednak przytacielskiej Jegomości Pana N. / przy pełnych rostruchanach zsa sie
nie od-

nie odmieni i w-wietfzy przybierze stół fortuny; tak sobie pe-
wno tego z-ostawianey struki otuche czyni Jeymosć Pani /
zaś wżatemnie tyż by i Jeymosć Pani oraz w-starczney stu-
żyla pełni fortuna; ani o jmuć Elipsacye przychodziła.

MOŦWA DZIEKŦWIE ZA MIEDNICE.

W Jasiych upominkach wedle ich roiności / rożnym sie też
Elaleem afekt prezentuje M. M. Państwo. Rzuka
wdzieczny zapach w-wienicach / świeci drogo w-kanokach i wy-
daje sie : obojętnie e sobie przytaciela w-lancuchach : pieczętuje
serce wieczności na swoje strone w-sygnetach i pierścieniach.
W- tym zaś miednice z-nalewko upominku prawie sie wylewa
afekt / i zbiera go w serce swoje Jeymosć M. Panna / nty wdzie-
cznie prezent odbiera. Upewniasz przez M. M. Pana Je-
gomości / że przy wiecznopytanych nie wyschley wdzieczności po-
tożach / afektu Jeymosć Panu przytacieli. Kwićnoć nie prze-
stanie.

MOŦWA ODDAWA LANCŦCH.

W Jalecbe sie ten na zdaniu swoim zawiódł / Ktoryby złote
lancuchy swierney takleyśi niewoli znakiem być rozu-
miał; gdyż u obojętney starożytności / nace'niechym wolności i
swobody znakiem te złote nożenia zostawały. Uch Eto chce za-
rzuka złoto w-złotym lancuchku niewo'a Rzymianemu Torkwa-
towi / złotym sie lancuchem z-nieprzytaciela zdareym bezecace-
mu / pewnie mu w- tym nie żada z-łzywości. Tego jednak temu
złotemu przeczyć nie moze upominko ni / że przytaczne ściśto ilo-
głosac serca / jeżeli tak na przytacieliśkie afekty zacięta niewolo/
tedy nie inakfio / tręko to / Ktora w cenie z samym złotem cho-
dzi. Wiedzial o tym złotey swobody Konterfście J. M. Pan A.

i dla tego tym ochotniey on Wm. M. Pannie prezentuje / im
to lepiej wie / iako wietrza z- tad dozywotniemu da Bóg Przyja-
cielowi / ozdoba / i nie rozzerwana / a drugim tym potwierdzoną
upominkiem / przyjaźń wynikać i smacznac się może.

W-teyże Materzey.

V Rzymian i u Grekow na udarowanie meżnych ludzi / albo
na znak zwycięstwa lącuchy złote wyczay ofiarować zola-
nieżowi ; Vinawa i Jegomość M. Pan zwyciężonym się być /
żygliwości Wm. M. Panny / i dla tego na znak zwycięstwa te-
go / ten lącuch Wm. M. Pannie ofiaruje przez mie sługe i
przyaciela swego / wżąc sobie / aby te złote spolecznie spoione
ogniwa i peta przeleżni dozywotnicy i spoienia ofirow / nie tyl-
ko znakiem ale i powodem temu były / o co i przez mie sługe i
przyaciela swego niśko prosi.

W-teyże Materzey.

T Rzymal gestokroć lącuch obrązy trzych / Których był osobli-
wy afekt żygliwości chęci siednoczył. Noss Boklaus Kry-
woustus Oycę swego obraz na lącuchu nosił / aby mu z-pamię-
ci nigdy nie wypadł ten / od Ktorego też wiele dobrodziejstw
przez dobrym wychowaniu był wziął. Drudzy innych przyaciół
obraz na lącuchach trzymali ad perpetuam eorum memori-
am. Przynośe i ta od J. M. Pana U. lącuch ten / Ktoreby ży-
gliwości i afektu Jegomości wieczny tu Wm. M. Pannie kon-
terfet wżetymał. Rozumiem ze takó tego przyaciółka uprzy-
mości Wm. M. Panna nie pogardzi / Ktore ten lącuch u-
stawicznie przed oczy Wm. M. Panny stawiać będzie. O co
J. M. Pan pokornie prosiąc / blachy ten przez mie podarunek oda-
dac /

dale / á my Bogu suplikujemy / áby tymże lancuchem przywia-
zang w Demu W m M Państwa ná niepomierzone lata / po-
myslnie fortune chować i trzymać raczył.

MOWCA DZIEKUIE ZA LANCUCH.

Dziś samo poŹazał rzecz Jegomość M. Pana ze lancuchy
nie zawŹe to servitutis argumenta. nie zawŹe tormenta
captivorum, gdy je takó osobliwe przyjaźni małżeńskiej insi-
gnia Jęomości M. Pannie prezentuje. Albowiem takó lancuch
cyrtulow w cyrtuly / ogniwo w ogniwo / ultró citròq; powia-
zanem / in immensum excreŹcit, tak familie connubialibus
adstrictę legibus nowey sobolis accessionibus w niesmiertel-
ność sie roŹciagaia. Ten tedy podarunek Jęmość odbierałoe
z niŹm podziękowaniem nie inaczej go przyymie / tylko takó
osobliwego afektu Jegomości M. Pana złoty a rzetelny dowód /
i w nim concatenaręm dożywornich afektow seriem. Życzę
nad to przy tym odbieraniu sobie / áby miłostíwy Bog wiecey
lat w przyszłym pozyciu Jegomości żyć raczył pozwolić / niż ten
lancuch spiętych w sobie zamyka ogniwo.

W-teyże Máterycy.

Nie ed rzeczy byŹtry w dowcipie Apelles / M M. Pánstwo
meinen u Herkulesowi / złote lancuski zwiŹl był przymá-
lowywać / ktorymi ludzie bez kęzwdy / ale raczej z Źodkostí
umiał kępować / i wesoło za joba idące prowadzić bacznie.
Toc i tym lancuchem złotym ściśle obowiazana Jęmość M.
Panna zęglwemu afektowi J. M M. Pana, dożywornie swego
sequetur Herculem. Będzie dożywornie da Bog zobopólna
miłość w tych ogniwach wyrażona w sercu Jęmościow obu-
dwu pánowała, i á / chyba jamey śmierci nieuchronna kosa / ro-
zwąć sie nie dopuści.

E g z

Monica

MOWCA ODDAWA RÓŻNE V POMINKI

Lubo prawdziwey afekt przyjaźni zysku nie szuka / poszło to
 Liednak u politycznego świata w obyczay / że przyjaścielskiey
 Tu sobie chęci chcac w ludziach doznać / z-rekt o sercu wrośli
 Gyni. Iżąc się poniekać coś po doktorstku / nie po przyjaściels-
 stu / z-rekt o serce p. rac. Wszakie świat wszystek to uzna / że i-
 ąko dobry pułs zdrowa serca komplekty / tak upominek przyja-
 cielski cale i nienaruszoney przyjaźni staćk wordzie. Mam za to
 M. M. Panno żeć nie jest cenna I M. Pana N. przeciwko so-
 bie afekt / i wszystkiey zacney familley ; iednakże by śnadź komu
 nie był niewiadomy tym upominkiem / ktorey dżis imieniem Je-
 gomosć M. P. na oddawie publiczny wywod o swej przyjaźni
 Gyni tego uprzej nie zyczę / abys Wm. M. Panno nowe zawse
 fortuny za faworem zygliwego nieba odbierała.

W-teyże Materyy.

Mylł sie ten / i sam niewiedział czego chciał / ktorey na uznanie
 M. fektow od oka ludzkiego zastrych / potrzebował ożien-
 ła do serca. Jakoby było pewn'ey przez nie na afekty patrzac ser-
 deczne / aniżeli z skutkow samych ich dochodzić. Dobrze to do ser-
 ca przyjaścielskiego okno zygliwość / i w każdej okazyey gotowa
 usługa / przez ktore śnadnie wych. ta każdy co na sercu napisano
 przyjaścielskim. Uczynił te probe zygliwości swojej przeciw
 wszystkiemu domowi Wm. M. Panny gzesłotroc przedtem J. m.
 M. Panu. Nie opuścił iednak i tey okazyey d'ia i s'ien'ego / sta-
 wiwszy się do tego aktu osoba swoia dla usług Wm. M. Pannie /
 nie tak prezent ten / iako uprzejmość daruiac-go / w-cenie i uwaga
 dze wysłkley mżąc / wdzięcznie go przyjac racz. j.

W-teyże

W-teyze Máteryey.

Niemóś nie tak trudnego iako raz zawzięte afekty pobámo-
wáć. Chorbyś i namocniejszy zaporami wewnątrz do-
beze opatrzyl/ przecie one tego dośazo / iż wzgorze sie wybiło.
A jeżeli Etery inşy afekt/ tedyć ojobliwie uprzejmey przyłóźni
w-rym danć i niepochybne przodkowanie otrzymuie/ od ktorego
cáłe holdowány bedac J. M. Pan A. lichy ten prezent z-uniz-
ności posług i uprzejmości swoiey Wm M. Pánnie ofiáruie/
pilnie uprasza iac abys go ochotna przygióśy wola/ tego w za-
wziętym afekte chowac zawşie raczyła.

W-teyze Máteryey.

Nie dobrzeby sie ná świecie działo/ Eledyby Eto przyłóźiel-
skie afekty z-podarunku miał hacowác. Uchoway tego Bo-
że. Nigdy tych cena afektowi przyłóźielskiemu nie wyrówna / i
wólko ten krzewde przyłóźielskiej uprzejmości czyni/ Etery ná
śedney śali podarunek na drugiey dárócego serce Eładac/ cheć z-pó-
darunkiem /podarunek z-cheć/ nieważnie wazy. I gdybyc był
J. M. Pan A. tak wiele o wysokim dowcipie Wm M. Panny
nie trzymal/nigdyby sie był nie poważal w-malym tym upomín-
ku uprzejmości swey prezentowác / ále miałac za to iż W. M.
Panna i w-malym tym podarunku wielkie i szczerne ku sobie
serce bedzieś umiała i chciała uwazać/ przez mie śluge swego ten
iákiżkolwiek prezent przeşła i oddawa/ unizenie uprasza iac abys
go W. M. Pan śluga i przyłóźielem swoim szczerliwym/ na każ-
dym plácu uznawała.

W-teyze Máteryey.

Oddate przyoswiádzaniu posług przez mie J. M. Pan A.
Wm. Eleynot/ nie tak z-ozdobnych kamieni iako z-uprzej-
meo

meo affectu cenie bioracy. Lekt bowiemi to u modych dae /
 Etory z-bladego kamienia blasku zwierzchu tylko smiesz powa-
 bia/ serca nie tykac. Monarcha tedy na swoim karbunkule wy-
 ryc dal takie emblema: Et luce & candore. i swiatlem po-
 wierzchownym/ i wnetrzno miloscia znakomity ma byc od przy-
 ciaciela Eleynot. Tak i J. M. Pan gdy swietne kamienie przez
 mie posyla/ zaraz tez luce powierzchownego znaku i Candorem
 intimi affectus oswiadcza/ o to umienie proszac/ aby wzajemney
 lastki i checi W. M. Panny nie plonnie sie spodziewalac/ na ten
 zas in pignus aeternum taklo w zastawie fidei, te kamienie sła-
 da w-reku W M. Panny/ i oraz zemna wespól przy tym podas-
 zunku/ ze test wiecznym usług dluznikiem W. M. Panstwu os-
 wiadcza sie.

W-teyze Materzey.

Równy równemu/ i namniejszy nawietsemu (gdyby na przy-
 kład imieniem Oyca syn co oddawał) nie zacierzszego dac
 nie moze taklo siebie samego. T: i W n M. Panno nie
 spodzieway sie wietszego od Jegomości M. Pana upominku
 nad ten/ Etory Wm. M. Pannie z-niedoscigłych wrzotkow Bo-
 zkich raz/ ale iuz do śmierci trwataco darowazno charował. Od-
 dal on iuz raz/ lecz bez intenczy odobrania serce swoje i siebie sa-
 mego W. M. Pannie na dozwotno przyiażni. Rozumiem te-
 dy ze i Wm. M. Panno żadnego kofito wnetrznego i milszego pre-
 zentu nie potrzebuiesz/ i Jegomości M. Panu nad to iuz wiecey
 niepodobna swoje uprzeczność weswiodczyc. Ale ze zwyczajna
 to prawdziwie Kochalocemu przyiaciela sercu/aby tam rado wsta-
 tko widzialo/ gdzie samo raz sflonilo of. Et dla tego i Jegomość
 M. Pan ten prezent przez mie Wm. M. Pannie ofiaruje/ i od-
 dawa. Przez co nie sula tego abys Wm. M. Panno obiecany
 przyiażni temu dotrzymala. Do iuz cale tego pewnin bedac tak
 w repli-

watpliwości tak starania żadnego o tym nie ma. Nie kupie sobie przyjacielskiej szczerości: albowiem ta nigdy na targu nie bywała. Nie opłaca pociech z nierozdzielniego miłego podrycia małżeńskiego pływających: bo te nie są przedaźne/ i ceny żadnej a pogorowi kupa nie ma. Optimus sunt divites generosam invenisse conjugem, mądrze powiedział Grecki Medrzec Menander. Nie upominajcie sięgłości i powolności: bo ta nie jest złotem odważna. Lecz raczej czyni to na znak i świadectwo statecznych zamiarów swoich i afektu przyjacielskiego/ iawnie to potwierdza/ przy cich woli świadkach/ wielce tu Jęzmościłomego M. Państwa przezacnych gości weneruje/ że wdzięczny jest checi i uprzejmości Wm. M. Panny ułożanego Przyaciela swego i tego spoliżyła dożywotniego/ małać za to że Wm. M. Panno ten prezent wdzięcznie przysłałszy/ Jęzmości ofiarującego w nieodmienney przyjaźni/ i minie oddającego w-łasce i miłości swojej macierzyńskim afektem chować będzie raczyła, iako tego Etoru sługa naniśbzym/ synem powolnym Wm. M. Panny zastawać zechce. O co unżenie prosić i teraz do nog Wm. M. Panny przypadam niśko.

W-teyże Materney.

NTe od rzeczy to Eledys powiedziano/ M. M. Panno/ iż nieśmasz nie pod słońcem tak drogiego coby z checia/ uprzejmością/ i żęgłością przyjacielską w rowny poczet iść Eledy miała. Albowiem przyjacielski afekt takowy szczęrze obowiązany/ gdyby na hale klasz przysła/ minemam żeby bez podryby waleorem swym słoń i srebra były bogate wszystkie przeważyl. Jęzmość Pan M. z takowym afektu dobrego Eleynotem cene swo osobno mającym raz się Wm. M. Pannie prezentowałszy/ radby go całe w-upominku Wm. M. Pannie ofiarował. Jęz-

Łoż i teraz na oświadczenie uprzejmości swoich / małym tym prez-
 zentem Wm. M. Pannie obdarza / znać pewny wydać tak o bo-
 gate serce Jegomości Ku Wm. M. Pannie opanowały. Wiel-
 ce prętem prosi / abys nie tak dalece tych blahych upominkow
 ceno / iako chce Jegomości Ku sobie zniwoloną uważać za
 wdzięczne przyjąć raczyła. Alza się zdarzy / że wyborniejszo och-
 to i gotowości lepiej będzie się mogli da Bog Wm. M. Pan-
 nie popisać.

MOUWA DZIEKUIE ZA RÓZNE UPOMINKI.

Złoto i srebro iako z ziemi wychodzi / tak w ziemi iako o-
 broć się może. Jedyny tylko asfalt w podarunku zostaje. Pro-
 ty od nieuchronnej śmierci i chęci wstrząsanie zachowuje. Wier-
 ten sobie wielce i drogo iako nieśmiertelny Jegomość śceniąc /
 z-powinno go też chęć i wdzięczności pręgi / uniesienie za-
 dziekui. / iżąc aby wzajemną usługę te łaskę i fawor w-pod-
 bnych okazach / odwiedzając zyskiwa zdarzyła tej fortuną.

W-teyże Materii.

Krolewskiego ten wysokim humorem swoim dosięgił an-
 musu / kto blache usługi wielkimi i częstymi upominkami
 podarunkami. Regium est, parvula accipere & la-giri magna,
 mowi Plutarchus. Zebyć nie miały się iako kółka nasz w-do-
 mu Jasnie Wielmożnym Jegomości Pana M. znacować me-
 rita, tego negare penitus nie możemy / ale żeby tak ardeńskie w-
 tak wielu okazach remuneracęj exigere miały / stwierdzić zgola
 nie śmiemy / ani chcemy. A przecie nie tu iśćze sława wro-
 dzona i Panska Jasnie Wielmożnego Jegomości Pana Wole-
 wody

wody N. hojność: bo do oświadczonej już w tysiącu okazy-
ach dobroczynności swoich nowe co raz Pańskiego ku sługom
swoim afektu dare zadatki czyni auctoracya. Czego iajny i w-
tym prezachnem prezencie argument: o którym smiele rzecz mo-
że: ze majestatem res data dantis habet. Nuchay jam Iustis-
simus Remunerator Dog dluget nim a statecznym zdrowiem
to płaci Jasne Wielmożnemu Wolewodzie naszemu Miłości-
wemu Panu. My z s. życzliwe i wdzięczne dobrodziejsztwa ser-
ta nasze ku usłudze Jagomości naszego M. Pana raz poświęci-
wszy: z tym sie biespiecznym głoym: bo jesteśmy nieobludnym za-
szęycami: ze lubo w usługach wierzysz celować nas kto podo-
bno może w-wieczney iednak i wieczney życzliwośćci nie może.

W-tejże Materiyey:

NJe byryby Młóstaży żłem. Słie (gdyby náprzýklad od Krolá pó-
dárunki ofiarowane były) słonecami natasnieyszymi Reges re-
gnorum soles, gdyby sie kto by nadalże przed szczoczymi do-
broczynności Pańskiey promieniami uchalił młóć i utać. Tak
wrodzona i łacna Monarchom dobrodziejsztwa zórzować i tak
planerow Krolowi fatale świecić. Nie umknął sie benignissi-
mis J. B. Młóści Pana mego Miłóściwego radiis dem. f. nasz/
przed K. rego wroty nie pierwszym gościem to natasniy sie słon-
ce rozświeciło. Favendo beneficiis suis domitarse swięzymi
laskami wsłócić: gdy przeważnym a godnym! tak! Pa. s. cy upo-
minkiem Rodzona moje Jemósc N. przez Mm M. Pana i
Beata obestac miłóściwie racze!. Za Który fawor od J. B. M.
Pana mego Młóściwego poddanstwu swemu wświatadęony
na infty sie stýł unitzonego podżekowania Jemósci imieniam
nie zdobywam Krom owego/ Którym Wielkiemu Gratianowi
nie młóteyby mowca dziełował Aufonius: Ago gratias, si p. f-
lem

sem etiā referrem; sed nec Serenissima Majestatis fortuna de-
siderat remunerandi vicem, nec nostra suggerit restituendi
facultatem. Prywatnych i sokiie rownych copia test wzaćmno
szodrobliwoscio na koncert iśc miedzy soba J. A. M. Paną
mego Miłosciwego iuculentissima amplissima beneficia tak
majestate praeclunt, tak mutuum non reposcunt. Przy-
muie Jęymosc z unizonym Eredensim Regium missile, Etoce
nas wszystkich ewiternam gratitudinem holdowno J. A. M.
czyni. Z tym sie interim przed arbitrum cordis protestuie-
my/ sentiendo copiosius quam loquendo, jesmy ze wszystkim
domem naszym/ tu usludze J. A. M. P. naszego Miłosciwego/
wszelko moznosc nasze raz na zawsze wicnie konsektowaly na te-
dyny rostaz wyglodaloc.

W-teyze Materzey.

Czociązby tylko samo zygliwe przyiaznego szescia winso-
wanie przyniosl byl Wm. M. Pan/ za wdziecznyby go bar-
zo prezent Jchmose powazali. Jezeli bowiem przyiacielski afekt
mily nam test (gdyby na przyklad od Rodzicow oddawano upominek
iaki) daleko barzies Rodzicielski/ nad Etoce po Bogu nie sobie
siacowac nie mozemy. Ale ze i Błogoslawienstwo Rodzicielskie
i oraz ten kostowny upominek od Jchmosciow M. Panow pres-
zentwiez; iuz tu prawie i slowo do dziekczynienia/ i umiactnosci
do zawdzieczania nie stae. Calym iednak sercem i uprzymym sy-
nowskim efektem przyymuia Jchmosc laske te i dobrodziejstwa
Rodzicielskie / na Etoce serdeczne ozy dozwoenie obracalo.
Zadney okazey nie opuści w Etocebyście Wm M. Panstwo
synowskiej przeciwko sobie zygliwosci Jęgomosci nie doznali.

W-teyze

W-teyze Mâteryey.

W Dzięcznie bardzo Jeymość przysyła Eleynotu tego lu-
cem : Ktore nie tak znikome światło kamieni tych zále-
ca / jako wysokiego urodzenia i zacney samilley Jegomości Pá-
na A. do tey się przytążni skłaniającego splendor. Candor zaś
amicitiæ przez ten podarunek okazany / tak miły i wdzięczny
jest / że przysyłający serce na wiečno gratitudinem zadłużone
być musi. Wnizente tedy Wm. M. Panu za te zawzięte przy-
tążni stateczność podziękowawszy / wlecey afekt sobie Jeymość
przy tym Eleynotie / niż Eleynot sam śceniący / na wzajemne się u-
przejmość obwiezuie dożywnie.

W-teyze Mâteryey.

Ciekawe o ko na każdą przyjaźnielską stronę / różne wynadyduje
spôsoby / Którymi by serce przytążne afekt powolny i chęć sta-
teczną sobie pozyskało. Nie przeszkodzi mu odległość miejsca / nie
odstraszy go burzliwa nawalność / nie zagrozi mu drogi niedo-
stępna trudność. Zrobić dosyć dowcipna starożytnosc modrze-
nam przytążni obraz taki Konterfektowała / gdy młodzienca ser-
ce otwierającego z-napisem lednym przy tak otwartym sercu /
Longe & Prope, malowała / a drugim u Fránu śaty / Aestas &
Hiems. Jakoby to przyzwolta imprezã afektu przyjaźnielskiego /
do miejsca się nie przywiozować / nie dąć się trudnościom ustrá-
żyć / pogodnym się latem ani ostro zima nie uwodzić / ale wszy-
tkie prace ku temu obracać / żeby towarzyśa w-zaczętey ku so-
bie chęci zatrzymać mogli. Wina to wszystko rzetelnie Jeymość
M. Panna w-przyjaźnielskim afekcie J. M. Pana. Dosyć co pra-
wda czynnym okiem J. M. Pan na sposoby pozyskania sobie przy-
tążni Jeymości M. Panny zapatrula się / gdzie się i teraz prze-
h b i Wm.

Wm. M. Pána tym začným podárunkem afskŕe ſobie Jeymoſć obowiazać zygłowie uſi. nie. Za co Jeymoſć M. Panna unizenie dziełnie / a oraz ſobie tego zygł / aby tak ſpeſchwie i długowiecznie J. M. Pan przy ſtateczney chci i / krotcy riaz ſuſta / uprzejmoſci J. M. Pannie opowiadał ſie. O co i my Wm. M. Panny unizenie za Jeymoſcio M. Panna upraſhamy.

W-teyże Máteryey.

NTe wybadanie ſreca ludzkiego anſkafy poſkázowác trudno / woſkonale przeménac albo wybadac trudniejszy / bo ſamego to tylko moc Boga eſt M. M. Panſt ro Doſyc mądrze z glupich ieden naturze przyganił / s-ty młacy i z ona przy tak roznym dowcipie ſłegane a myſlenie machine ludzko wyſk. wyſy / o-ſienka do ſkretch / peca ludzkiego labiryntow / abo za ierzechy glowy / kedy ſie ludzkie myſli / nula / nie wykowala. Nie ieden i te-raz ſie tak / przyiaciel uprzejmie ſobie tego zygłacz / znaydzie / krot-ry teyſe naturze ſluſnie przemawiajac / czyſto ſie ſkaczy / ze dla niey upodobanemu / Przyjacielowi / peca wiadome / ku oſwiadece-ntu przyjaźni / ſrown / prawow memu / zygł. y deklarowac nie moze. A poniewaz jamiemu Tworcy to badanie / ſedeczne zachowane eſt : w-niedoſkonaloſci ludzkiey / ſpoby do tego ſtuoce na po-zyſkanie uprzejmoſci / przyiacie ſk. y ludzkie wynayduz / aby chci ſwoie wnetrze / przyiacie / milemu / Przyjacielowi / na wietr / widos-ny / i aſnie znakami / oſat / czyſt. Veznił to i J. M. Pan / i z tym powodem poſk. d / kedy przyjaźni ſwoie oraz i chetne / afsk. ro / ſercu ſwoim / uraione / przyiacie J. M. Pannie / raz ſkion. wyſy / teſ / zamyſły ſwoie i zygłwoſć / w tym / upominku / przez Wm. M. Pána / deklarunie. Nie poratp / na kedy J. ymoſć M. Panna / nie / a / nie / o wyſokim / afsk. e / J. ymoſci M. Pána / przyiacie / ſobie / krot- / tego / w-ty / upominku / tak / e / etelne / oddiura / dokumenta. Za co unizenie

uniklenie Jeymosć M. Panną przez młe przyjaciela i fluge swego
dzietulac/ dozywotni oblig na sie bierze rowno Jeymosci M.
Panu korespondować zyczliwoscią.

W-teyze Materzey.

Dawny dosyć i za poganstwa leśsze zwyczajny sposob ten był/
M. M. Panstwo/ ze przy Malzenskich slubach i weselnych
ceremoniach upominkami miedzy soba przyiazne animusze cer-
tovaly Radmus (o ktorym Poetowie) gdy Harmonia Core
Marfowa za malzonke sobie bral/ miedzy innymi drogiey ceny
podarunkami bogata sato z wysmienitem nośentem w upo-
minkach oblubienice swa obślat. I nasz starodawny Polski o-
byczaj tym torem idac/ przy weselnych malzenskich Aktach upo-
minki rozmaite posłac zwykl. Nie dla tego to gzeniac aby sobie
przyaciela/ Eterego sama chęć wzajemna leczyc ma bryła świe-
cącego złota/ blyszczących z-morza wyrzuconych kamieni splen-
dor. m/ i nie dawno z-podziemnych ciemności wykopany mi krusz-
cami dostawać miał; ale i z skrytości naszego serca widome oku
ludzkiemu być nie mogło/ wnetrzna zyczliwość powierzchowny-
mi przyjaciolom tłumaczac znakami. Wiem ze innych przyto-
dzenie i wrodzona skłonność obyczajow do przyiazni i towarzy-
stwa sprzega/ innych oswiadeżona obficie uprzejmność i ukladne
obyczaje w-rejestr przyjaciol w pisuto / inni nakoniec znakami
powierzchnymi zwlaszcza upominkami droge sobie do serca
przyacielskiego scisla. Od ktorogo zwyczajem J. M. M. Pan
A widze ze nie nte odstepuje/ gdy na znak chęci i uprzejmości
swoiey wiecznie obowiazaney/ przez Wm. M. Pana ten po-
darunek Jeymosci M. Pannie przesyła/ sicz ry afskt swoy
utratony alebot o Jeymosci M. Pannie widomym tym tak po-
zornte dokumentem oswiadeżając. Co Jeymosć M. Panną młe
bardzo

bardzo przymiłe i osobliwe z sobą podcięcie odnosi / że sie sāmili
starożytnie szczęśliwie z sobą schodzą / których chwalebne zasługi
niezamiernymi w Oczymie naszej czasy zawzięte stynęły i stynoc
za takim zwiasłkiem da Bog długoletnie bedo / czego i my wszy-
scy żeglowi przyiaciele Jch Mnościom M. Panstwu uprzej-
mie winśujemy.

W-teyże Materyej.

Powazalem ta sobie do tego czasu lubo fabulam lubo Histo-
riam o Herkulesie / takoby za kazda przemowa złote z-ust
tego rozczy sie i lancuch skladaly ogniwa / ale mi przy Wm.
M. Paniu duzo staniel (gdyby na przyklad odpowiadac sie miado
stanunemu iakiemu Moncy) i przy Woiewodztwa naszego
Nestorze zdeprecyowanym zostal / którego złoto okragla facun-
dia z-ust gladko wypadalo / w-serca wpada / i wielowladno
swado wszetlo perswadiac / Rodkie wiezy na afekty nie tylko
Jegomości / ale tez nas wszetlich zarzuca. Komplement czyni
Wm. M. Pan grzechnosci swojej / i nasze oraz probas judicium
Bledy do złotey swadele upominel złoty imieniem Jegomości
przydawal: Złoto w usciach / złoto w-reku nieciężi zarownie
okraglo manuum & oris facundiā perorator. Dewinkowales
tym Wm. M. Pan Jegomość / Jegomości / i nas wszetlich so-
bie / ktoremu iezeli nie adaequatę nierowny Mowca odpowia-
dam / ze niewinno wine wartkiej grzechnosci i obrocowi swe-
mu / nie moley nieudoli Wm. M. Pan rącz przypisac / swego
Jegomości o obowiazanych chęciach i uslugach Jegomości gwi-
niąc.

LISTY W-ROZ- NYCH MATERİYACH

LISTY W-INTERESACH PUBLICZNYCH

*Stanisław Lubomirski Woiewoda Krakowski
odradza Wojnę z-Turkiem Władysławowi IV.*

Długom nie dawał wtóry o preparamentach v nás pila-
nych na wyprę pod ten czy z wolażczą kiedy altissi-
ma fruimur pace, za ofobliwa providencya Boga/ a
B-żesielem W. R. M. P. A. Miłosciwego. Aleć wiecny nie
żędzie sie vocare in dubium, co in sensus omnium incurrit,
i gdy arma wśedzie po Koronie strepunt, lubo rzadki penetra-
re moie/ co tego za motivum albo scopus, czy to defensivum
an offensivum paratur bellum. Aleć kiedy nemo nas la-
cessit, na co brąc sie szpetnie do defensyey? lacessere zaś aby-
śmy Ego bez przyczyny mieli/ pacta jurata obstant, i indo-
les nasz przytazni Eudemu dorozymywać zwykła statycznie.
Musze sie za tym wśyscy/ nie ladaiało poczynaio/ prtaioe sie
nas cobysmy o tym wiedzieć powinni de mysterio zaetogow-
roł nagłych i wt-lich. My zaś niewiadomością zbywamy wśys-
kiego/ bez ukontentowania prtaioe/ a z- nas wielka kon-
fuzya/ ie o nas bez nas & consultitur & decernitur. Okolo
czego publicis questibus poruśsonemu dysymulować mi sie
nie godzi wiecny/ w- cym fides mea i Oczymy calosć verti-
tur. Przeto do nog W. R. M. upadły suplikue pokornie/

Ji

abyś

abyś W. A. M. tak właśnie imprezy swojej (Pro reip. patrici i cō
 externi consilii & arbitri) uważyc momenta serid raczył i
 także ztad konf. Ewengerzanie sobie każdy może. To jest: czy nie
 dzieie się to z naruszaniem praw i swobod naszych i czy po-
 przysiężona przez W. A. M. klarygacya o nie sactagantia
 W. A. M. inscia Republica nie enervatur? Czy słuszną exter-
 norum vaga consilia. przykładac nad domowe fundamenta
 ne/ zyskliwe i doswiadczone? Jakobyśmy albo przeniewierzyli
 się W. A. M. albo na podobnych imprezach nie rozumieli się/
 albo serca ad audendum tak łatwo inni/ nie mieli. Prose pokora
 nie W. A. M. chciety clementer wybaczyć justo dolori, który
 vnizonu suplikacyo wyćisła na mnie eo fine, aby zostawała dłu-
 go W. A. M. in consideratione, iesteli nie salus Patriæ, iesteli
 nie prawa i swobody nasze/ tedy przynamniey fides Regia, re-
 gnantium decus, ac regnorum firmamentum. Pelen testis
 W. A. M. z-każdey miary sławy / pelen domi forisq; merito-
 rum & triumphorum. Postromiło hardość wstrętnych nie-
 prawościol meśtwo i szczęście zrodziło W. A. M. zholdowała ser-
 cą poddanych wlecznie innata clementia W. A. M. przywio-
 dziło ad stuporem orbem Christianum magnitudo cnych &
 odważnych dzieł W. A. M. Nie mąż narodu / gdzieby nie
 było celebre nomen W. A. M. & formidandum. Bolo się
 vim lego niecheeni/ zaryszo nam dulcedinem lagodnego Pa-
 nowania W. A. M. śledzi/ i tego tylko ad complementum
 nostræ felicitatis nie dostate / aby się zarys godziło w-pokoju
 co jest iuz partum szczęściem i odwago / i tot victoriis W. A.
 M. A iesteli się to nie zda/ lecz ardor nimius stimulat, do
 kontynuowania wiktorey i tryumfow; & esemuby nie z-swymś
 zacyz ale z-obeymi nakładac in hoc passu. Ze cudzoziemcy zda-
 dzo się być W. A. M. wygodniejszy do posług domowych /
 do

Bo agencyey & Correspondencyey na dworach Pánow Chrześci-
 anskich / se ad privata consilia sami prawie adhibentur,
 mniemy to iestże i nie tak im tego zayzrymy / iako sie temu z-
 swiatem wshytkum dziwujemy. Ale kiedy przychodzi iacere
 alcem o Zdrowiu Oyczyzny / Kiedy Wolnoset nasze i fortuny
 in discrimen veniunt, Kiedy Ordo Reipublice confundi
 poczyna / dla Boga ius by też tu należało mieć nam primas par-
 tes in consilio, wiecny doświadczony Cnocie naszej i odwa-
 dze tribuere, antzeli nie doyzrzaiym dointrzkiem Nie maś
 exemplum aby Rzeczpospolita naszą Arolom i Panom swoim
 de obsequij gloria vmtnać Kiedy co miała / żadney rzeczy im
 choć cum proprio dispendio nie odmowila / ilekroć swoim
 sposobem była o co rekwizowana / dopieroż teraz continuis
 beneficiis W. A. M. onerata bedac / wypłacić im dług win-
 ney wdzięczności przez odwage zdrowia i tego wshytkiego / co
 po zdrowiu wyszło być w-cenie / gotowa. Wprzeczcie sie pewnie
 w-tym nie da exteris. Własnym interesem wyszli ci rationes
 aliorum metiri; nam zaś e contra, dostojność Arolom i Pá-
 now naszych charior est zawsze vitâ & fortunis nostris. Ża-
 czym iako środze na to boleć musimy / gdy naszą przeciw W. A.
 M. doświadczona pietas & devotio przychodzić poczyna in
 suspicionem albo neglectum, pod wvage i wysoki rozsadek
 samego W. A. M. podać. Przemyt powtore suplifikę pokor-
 nie / aby Consilia W. A. M. Etore bonum & securitatem
 Patrie concernunt, iezeli Kiedy tedy pod ten czas nie były vkrę-
 te przed tymi / Etorem o tym wiedzieć należy. Iezeli wolować
 expedit, nie zepsowalbym sercâ / owsem exemplo prairem
 ceteris. Iestże mi z- lasti Bożey nie tak dołuczyla lara / aby
 vigorem i ochotę wyszła do usług W. A. M. i Oyczyzny
 miley odigć mi albo zwzględic mialy. Nam in supplementum

Syni, którzyby mnie w ostatku zastopili/ bylem wieczysto co
 wždy to za wojna/ na ktora u nas przez munstru tróbia/ a gdzie
 indziej uist nieylo apparatus ale i progressus. Jusi to ledwie
 nie druku ordynansow W. A. M. o lustrowaniu prekam
 Woyska/ o prowadzeniu pulkow/ o lidzech rozmi; a my o ni-
 czym nie wiemy: My mowie / o ktorych szor idzie / i ktorym
 na wlosy gosci strzezo tacy/ co by siebie radzi ochronili. Oba-
 wiam sie wprowadzie/ abym to relacyo sentus metusq; publici,
 nie zdał sie peccare przeciw Maještatom W. A. M. dicendi
 libertate. lez fides mea raz sancte papezyszona nie opuścila
 mi dissimulatione narabiac. Wszak to oboje po polu choć i
 i desconfiance W. A. M. i salus Patrie. Vchoway Boze
 tey swantować na czym / i W. A. M. dignitas bez wat-
 pientia periclitaretur. W-mocy naszey initia rerum, even-
 tus zas od nieba. A co wiecsha pietas, prudentia, felicitas,
 choć sie tego dlugo trzymala mocno / malo tednak operantur
 pod czaspey odwadze/ gdy sie swym zawezmie trybem. Jezeli
 kto rdy ia Swietey pamieci A. J. Mści beneficiis takze W.
 A. M. plurimum tribuo, przez niego takie takie merita moie
 in Rempubicam wziety impet / increment i ledwie nie ma-
 turitatem, consequenter wyznawam zem i sz za to aternum
 przed innymi obowiazany clementie domu Tego A. M. i dla
 tego tym poufaley nie per modū expostulationis, ale powinne
 przestrogi wnosze do W. A. M. co inglorium & periculosum
 Patrie pospolite glosy przed czasem exaggerant. Ale wroscie za
 tym ze W. A. M. nie wrazi sie tem co ex abundantia sinceræ
 devotionis przeciw W. A. M. serce na papier wyłac kazalo.
 Moze byc ze teraz complacent bierzey niektorzy loquendo
 placentia. ale vsam / bedzie ten czas kiedy vinasz W. A. M. di-
 scrimen wielkie inter Placētinios, a miedzy wolenymi / i wrogli-
 wymi poddanymi swymi. Calnie zacytym pochoenie W. A. M. celz,

W teyże Materji.

Tenże do Kolegi swęgo Senatora.

Rozumiem że W. M. M. Pan nie tylko powinności Sena-
torów/ ale wiernemu tu Wyższniemu afektowi i przeciwko
wolnościom i swobodom naszym innato fervori tak wiele po-
zwolił/ ile sama prawda/ prawo/ i słusność rozkazuje. Nie było
to nigdy w myśli moim/ ani w imaginatywie spes i podo-
bięstwo do tney nihil dictavit unquam, coby także motus in
Patria, confusionem altrę pacis, commocyo animusów Koron-
nych/ metum periculi, a co wietrza libertatū & juriū iacturam
przywusi mogło. Przecież niepodziwana a już pewnie głośna o
poganiństwa nā wojne Tureckę buccina przeraziła clangore Cō-
siliurow jęcza nāsze/ które tak o in libera Republica wolne miały
respiriū, tak teraz zwalony na sie kamien mając oddychu nie znay-
do/ pości nā takie/ które emergūt symptomata, nie obmieslimy
remediū, Co się tedy tak pretka na wojne Tureckę W. M. M.
Pana resplucya Jego A. M. podoba prosię o wiadomość i sene-
timent. Ale rozumiem że tanta festinatio absq; consensu sta-
now Koronnych/ wiecey amaritudinis civibus Patrię nūz smę-
tu przynosi. zwiastę że nullo fundamento wojnā publico-
wana. sentire z. nos każdy to może co sama belli origo intelle-
ctui pēda va. Dostrzegawszy hos carbonēs z z. awizetego ardo-
ru, nie unius anni decursu extingvetur flamma, i wylowży w
recc arma pewnie ich nie ładatako zlozemy. Zaczyn słabe Jego
A. M. zdrowie/ które codzienne przynosi defekty/ in hoc fervo-
re belli (strzeż Boże) gdy przydzie in ruinam, ruct fortuna,
na które bęspiecznie kłademy. O misera Patria! gdy nā taki przy-
dzie klimateryk; a weryzawszy in juriū fundamenta od
Arolow Panow nāszych poprzestiesone/ i teraz od Aeolū Jego

Mści potwierszone / nie obaczmy nie innego tylko confusio-
 nem legum, Erorę przez to samo musza violari. Ale i dobrą
 Arrolewską (ślacheckich nie wspominając lubo i te in hoc passu
 żołnierzowi są potrzebne i przygodne) in quam prędam i o-
 takie przydo spu skośniente / quis non videt? Owo zgola im wie-
 cey rozumu zaciągamy / i myśle sobie / tym wietrze documentum
 znayduie infausti eventus i znanego w Rzeczypospolitey za-
 trzęsienia / ale w ten czas dopiero vznamy commotionem
 i doptero palpitabit, teraz test Cor Matris, Erorę iako primum
 vivens dodawałac nam wolności i złotyeh swobod vitales spi-
 ritus, tak bote sie zebynie bylo potym vltimū moriens; bo nie
 moge insey Patrię causę rey zawziętości na pretko wojne ojs-
 dżić / tylko respectu Weneckiey Rzeczypospolitey / Erorę cā mo-
 lem nā nas zwalwby pewnieby państwowi naszym odległym
 subsecuta (strzeż Boże) clade, succursim nie bala Tęz rzę-
 cyę; że do pretsey cū hoste przystoby Kompozycyey / wierzyc nie
 moge. Pewnieysza to / że ściane Wenecko ab incendio zagaśo-
 na / a nasze zapalone w Erorce obaczylibysmy. Spes te vana, Eto-
 ra tylko imaginationem triumphorum przynosi / niebezpieśny
 pretextus, Erorę futurae glorię pokazuie colores, praw po-
 przysieszonych & legum scriptarum, boie sie aby nie umbram
 & solos zostawil cineres. Zawolać pewnie przydzie z-iednym ex
 Senatu Romano: O misera Patria in exitium tui merces:
 Tęgoć ja nie rozumiem ani ieszcze nā to sąkam / tylko prywate
 niektorzych prymieśano admiror, a przytym novam Principis
 benignitatem & largam pod ten czas manum wważalac / boie
 sie aby słusne takie non erumpant voces, Cieskieby to bylo nā
 wolny narodjugum, cieska pot ał lubym pochoiu / wktorym tyl-
 ko spectatores alienę scenę byliśmy pārołysmu alteracya.
 Nie ex metu belli to sentio. Do nā to generosa pectora wa-
 żyć

żyć / Krew tożyć / substancya i zdrowie tożyć gotowaliśmy / ale ab-
 que consensu Ordinum nieprzyjaciela offensivę szukać / prawo
 wechat & ius gentium . Krew łac i zdrowie tracić pro Patria
 bonum; wolność gubić / civibus pestiferum. To tedy podawşy
 sub censuram W.M.M. Pana; pro officio suo zawżety ogien
 alto consilio, wprasam wielce abys W. M.M. Pan gasil/
 Principis fervorem Eoil / contradictionem za fundament
 zalozył / a takżo wolności defensor nie venditor, Senatorem
 agas, i z nami wespół / Których eiusdem virtutis socios znay-
 dzieś / abys communicatis consiliis saluti Patrię consulas,
 Czego ta arvide czekać & media W. M.M. Pana pro medio
 maloc oddać sie łajce W.M.M. Paná.

KONIECPOLSKI *Hetman Koronny gotowość*
Oby wátelom Ruskim rǎdzi.

I Szeli po Łazdym z Wąsęciow Nim Panstwá i Bráci amor
 carissimæ Patrię, i wysoła Patritiæ gentis indoles tego se-
 rio wyciągá / aby Łazdy nie tǎż privatę securitati, takżo com-
 muni saluti Reipublicę takżo nalepty zǎwżę consulat; toć po-
 gotowiu temu osobliwym to sposobem incumbit, Komu samá
 reka Jego B. M. P. M. Miłosciwego non sine favorabili
 wśech stanów applausu ciężkie to woyskowe imperium podała/
 i tedyne prawie narodu nášego sławy insigne, tudzież i Máię
 staty swego nie takżo obrone porzuciła. Znaloc sie ta ná ten czas
 takowym Bzeczpospolitęy sługa & integritatis Oczystych
 granic Custodem, tom sobie za tedyny prawie cel wśytkiego
 mego starania przelozył / abym takżo muneri meo dogadzał / iá-
 łobym nie tylko wśytkie imminencia od nieprzyjaciela ná Oy-
 czas / na pogranicze Woiewodztwá i prywaty / discrimina
 sam

sam na swoch ramięch trzymal / ale też góścieby tego potrzeba
 sam sie wpezoł in victima n miley Wszechy pod miecz nieprzy-
 jacielski ofiarował. Dla tego animata też szczył sobie / aby w ży-
 sy Patriæ Cives zą mymi pierściami / i cych kłopotachście mi ze-
 krowie i fortun swych na to przydali / in alta pace baptizmie sie
 przyspiał mogli / lecz inaczey niwum takó Rzecz popolitey
 naley fata disponuis / wieści nom sile nieprzyjacielskiej niszeli
 naszych Zawartanych iedna chorągwi reku zdolac i wtrzesmoć
 mogli: napylalac. Z czym zhalo mi sie W. M. M. P. asł wo-
 fraterne w tym pracavere, abscire takó bellicez sorti vicini
 swemu zdrowiu i carorum pignorum securitati na ten czas
 prospicientes w nalezney equestri ordini zostawali gotowo-
 sci. To iednak desiderium more in gremium W. M. M. Pan-
 stwa odnosić nie dla tego: zeby o potędze nieprzyjacielskiej y sty-
 boc / a cieścić takies szczęścia przed sie biorac naszego prazlagia
 mal animo concidere, do nadzieia w- Bogu / ze sie ten nieprzy-
 jaciel nie wtęży i suz perfidiaz wkeorce luer penas. A-rolu bór-
 zo expedit W. M. M. P. P. suppeties postulare, by też i viri-
 tim, a to dla pewnych przyczyn / in armis zostawac. gdyż choć
 by do tego nie przyszło / zeby mala garść pulkow w polu beda-
 cych od W. M. M. Panstwa subsidia quzerere, albo stras Bos-
 ze potrzeba bylo pierwsz furem nieprzyjacielskiej declinando
 impetum bliżej sie W. M. M. P. P. obozem podemknac / to sa-
 mo mag i momenti test se propter omnem eventum potzeo
 bno zawze rzecz i rade / u W. M. P. P. sobie z ednamy / ze zagro-
 nom nieprzyjacielskim W. M. M. P. P. w- spzanie badocy nie-
 tak bedziecie expositi: ze nieprzyjaciel z W. M. M. P. biorac
 consequentiam o publiczney totius nobilitatis gotowosci
 zastrasze sie more: ze na ostatek wolny czas tak do Konf. renczy
 spolem z W. M. M. P. P. takó i do zasnignienia swowosci
 woysku miec bedziemy. Co in sollicitam W. M. M. Panstwa
 ia po-

la podawşy trutinam, mam za to/ że huic necessitati Reipu-
blica nle tylko consiliū, ale i manum zechcecie admove-
re. Służby są tym moje braterskie łascie W. M. M. pp. i Brá-
ci pilnie zálecám.

*Zółkie-wski Hetman Koronny przeci-w Skinderbá-
şy wyprá-wując się, odsyła Pieczęć I. K. M.
i woynę Turecką rádzi.*

K Leynotu mnie powierzonego niechciałem dać w - niebe-
spiechenstwo / na ktore się sam biore non invitus. Wy-
pisałem w listach przyczyny dla ktorých opuściwszy tutiora,
fortiora consilia wziąłem przed się. Już teraz do tego
przychodzi / że albo (Panie Boże daj) przytacza zwyciężym /
albo nas zwycięży nieprzyjaciel; i pądniteli (vchoway Boże) co
przeciwnego niebezpieczeństwa Reipublica niechce być superstes.
Rad żywor poloże dla wstary świętey / dla służby W. A. M.
dla Rzeczypospolitey / choć to od niej są wiele prac / są trudy i
odwagi / miasto wdzięczności wielktem odniosł opprobria;
ale nie moge iedną / ieno tak nalepię żyć Orygynie swotey.
Com dobrym vmyśłem uczynił / w - niebie mi to / da P. Bog /
odpłatno będzie. Jezeli też tak mam nadzieie / Pan Bog ra-
czy mi przeciwko nieprzyjaciolom pobłogosławić / wszdy te za-
zdrosćliwe Petyliuśow ięzyki vcihno. To tedy nie mało jest
do inższych przyczyna / izem na te resolucyo przypadł są zgo-
dnym wşyrtkiego Woyska zdaniem. V Pana Boga w raie-
mnicę takó rzeczy pądna. Maś Najásnierşy K R O L V Pá-
nie moy / wielko przed sobo sprawe. Z-Turki nie igrać. Albo
Turki trzeba zrażić z ich przedsięwzięcia / ktorzy cho rey
AŁ Rzeczy

Rzeczpospolitey / albo wszytkiemu światu panować / albo to-
bie królestwo stracić. Jest tedy z-laski Bożej tyle sposobow
w tej zacney Koronie / byśmy ieno sami chcieli / że sie moze te-
mu nieprzyjacielowi rade dać. Jest tyle dostatku / ktorogo
woyna potrzebuie. Mamy tego święty dokument; w lot Kil-
kannaście milionow złożono na zniszczenie opressey od żołnierza
zkonfederowanego. a co ięsze stacyami / eskortyami sam żoł-
nierz brał / przecie tedy u nas i u Rusi aniby tego znać /
by nie od Tatar skody; pogorowiu w takim razie / gdzie idzie
o wyniszczenie Chwały Bożej; na co sie Paganie nasadzili; o
całość / o zdrowie Rzeczpospolitey; o zniewolenie; zgola o
wszytko / trzeba dostatku nie zalować. De modo & ratione
wiedzenia wojny; iz iure meo rzekę / mam cokolwiek despery-
encyey; czytałem siła / mam przykładow pełno głow / mogła
bym okolo tego nie co powiedzieć. Nie chce tedy listowna
rzecz strzyc sie / a też iuz niemal in conspectu nieprzyjaciel.
Zabawnym tak wielko sprawa. nie moge siła pisać / nuda po-
wiadam: Bedzieli Rzeczpospolita mila Oyczyna moja / de-
fensivo bello w ziemi swey / leżeli ięsze pospolitym rusztem /
takto iest na Blekecy Arola Henryka opisano / chcieli woynie z
Turki odprawować / actum est, zgineliśmy. Jezeli z nieprzy-
jacielem w iego ziemi czynić i nalezdzać go bedziemy / non est
desperandum de victoria. A co wiedzieć nie tenli to sposób /
przez ktory Pan Bog ten brzydki Pogański narod pokarać / a
narody Chryścianskie z niewoli ich wybawić raczy. Wspo-
mniał Pan Wojewoda Poznański Skryptem / ktory w Druk
podał / zem za s. p Arola Jęgo Mści Stefana był conscius
cieniem rady strony wojny / ktora Arol Jęgo Mści medyto-
wał i gotował przeciwko Turkom / czynił Arol Jęgo Mści
Stefan tajemne praktyki o tej wojnie cum Sixto V. Ponti-
fice,

fice, z Krolew Jęgo Mości Hiszpáńskim Filipem / z Którym
 poprańkował był Moskwe przez Iwaná Piotrowięzã Su-
 lskiego / stryćie i tajemnie sie te rzeczy wieǳly. Co ia wiem nie
 bylo nas tylko sztery cosmy o tym wieǳieli / i szęze byly rzeczy
 non maturuere, żeby ie stanom proponować: smierć Krolá
 Jęgo Mści Stefana to wшыtko przęrwala. Ten iednak dukł
 tych rzeczy być miał / że Krol Jęgo Mość cum terrestribus, á
 Princeps Parmensis cum navalibus copiis miał sie zęysć w
 Grecyę ad Archipelagum, i tak miał oraz iodem i morzem
 opugnować tego nieprzyaciela. Przez Wołochy Krol Jęgo
 Mści nie myślił / stręgił sie zatrudnienia ná przepráwie przez
 Dunay / zęgo my teraz miałoć tak wielko liczbę Rozakow /
 moglibysmy sie nie bać; ná ten czas nie bylo Rozakow i setney
 zęści. In summa ten sam belli gerendi modus unica via
 salutis. Zawierając ten list tegnam W. Krolewstwu Mści.
 Páná mego miłosćiwęgo / tak sie czule i z tym ide przed sód
 Bóży / zem wiernie i zęzliwie słuszył Wáśey Krolewstwey Mści.
 ieslim w czym iaśo człowiek nie wygodził / racz Wáśá Krole-
 wstka Mość miłosćiwie odpusćić; á synowi iesli go fortuna
 belli servabit, racz być miłosćiwym Pánem. Niech Bog
 Wáśę Krolewstka Mści chowa w dlugi wiek dla rozmnożenia
 chwały swey / i dobra Rzeczypospolitey / á po tym żywocie przyy-
 mie do chwały swey. Do woyska wysłędzić z Dáru 25. Au-
 gusti.

*Bogusław Leszczyński Podskarbi Koronny, General
 Wielgopolski, do Jęgo Mści P. Stefana Korycin-
 skiego Kánclerzá Wielkiego Koronnęgo.*

Komunikował ze mna Jęgo Mści P. Wolewodá Poznán-
 AE 2 (Si)

Si M. M. Pan wsiętki moment / 3. Etoręch utraq; fortuna
 Reipublicę deperderet, prudentissimę od W. M. M. Paną /
 tak w listach tak i w tytułach wyrażone. A lubo słowna łaci-
 ńska rzy: Ad concilium ne accesseris antequam voceris,
 ja jednak pro affectu meo in Patriam, lubo podobno impor-
 tunę, ale animitus musze W. M. M. Panu meum sensum ape-
 rire; ut extolvam debitam fidem. Oczyszczenie / Kiedy bowiem
 ręce i nogi deficiunt do rzy uługi / tym co residuum jest od
 ciężkich bolow / nie uługuje rzy / byloby piaculum. Przyna-
 wam ja to chętnie / że tak prudentissima zawsze były in Repu-
 blica W. M. M. Pana consilia, tak i w terażniejszy oku-
 renczy żądnej ich W. M. M. P. Konfederacyj nie opuścił /
 in utramq; partem agitando rzy / Etoraby nie była godną
 wielkiej uwagi. Ale in tam perplexis consiliis, Etorę non
 de conservanda ale vindicanda Republica ab extremo inte-
 ritu i upadku agitantur, nie gorętego tak długo deliberować /
 i 3 bytnię wysokię ciękumstancę uwaga opuścić czas / i dać
 invalefcere morbo, Etorę zaś potym moze nullum admitte-
 re remedium. Bywa to często / że in subitaneis periculis ab
 ipsis periculis remedium sumendum. a po Polsku. Tonacy i
 wisiu sie chwytą. To rzy niepodobna / aby consilia humana
 in id quod optimum est, zawsze mogły trafić / te capeffenda
 naczęć / Etorę minima mala zdadzo sie rectę rationi. Pru-
 dentissimę W. M. M. Pan uważać racy i w Konfederacyach
 swoich / że vndiq; nos manent niebezpieczeństwa / 3. Eimkolwiek
 3-tych Panow młodzieńcow naszych przymierze zawierac bedzie-
 my; a chochy nie wiecy / ieno że im przecie trzeba słubować
 posłuszeństwo / Etorę / gdy imponitur, non eligitur Dominus,
 obracac sie zwykło w Zakonne / to jest / in cęcam obedientiam;
 ślepieyby było quęrere Principem more veteri, niż sumere,
 tylko.

tylko że zaś lepiey sumere Dominum. (Stez Boze) niż sumi
 à Domino; A tãc iest właśnie terazniejszy choroba nasza; że
 nobis certandum, non pro libertate, sed pro Domino. Już
 nas ed detrułit fortuna, że co olim nefas było myśleć o Pãnu/
 za żywora Pãna; to teraz moim naszym zdanem antidotum ie-
 dno nasze/ obrac za żywora Pãna/ którego obrãnie & supersti-
 te Principe; iest acypotrzebne/ & post sera fata, które niech
 Bog oddala od Wyzyzny naszej; iestże potrzebniejszy. Musimy
 to do siebie baczyć/ (chyba zebrymy sine sensu byli) że ius tãk
 enervati sumus, że my continuare wojny nie możemy sami.
 Zaczym iezeli wojno chcemy sie wybić nieprzyjaciolom naszym/
 trzeba uczynić pacta z takim Pãnem/ którego albo potega/ albo
 metus potegi/ uczyni resistentego Nieprzyjaciolom naszym/ i
 nas vindicabit à Tyrannide invasorum. Żeby zaś kto to sze-
 rze miał czynić nie miałec swego głównego interesu w tym/
 ale sie tylko na paktach zãsądzać/ nie potrzebã temu vsac/ ani
 sie na to spuszcãc. Wierzęgoby zaś interesu żaden nie mogli
 mieć/ takto ten któremu interest vindicare Patriam, już nie
 takto alienam, ale takto suam. Jezeli tedy superstite Princi-
 pe armis chcemy vindicare Rempub. trzeba Pãna i poteznego
 ad vindicandam Rempub. Jezeli przez Traktaty i spokojne
 prozby chcemy vspokoic Wyzyzne/ i tu trzeba Pãna supersti-
 te Principe obrac/ bo im wielszaby potega nasza była/ tym la-
 twieysze vspokoienie z nieprzyjacioly/ i spokojniejszy traktowa-
 nie. Jezeli post sera fata Krola Pãna naszego/ rzeczy vpatro-
 wãc bedziemy/ pogorowiu Pan potrzebny gotowy/ któryby te
 iustienie nasze inconutilem zostawil/ i nie dopuscił iey rosproc
 & in turpes podzielić lacinias, któryby & ab intra roznym fa-
 cyom i zwiozkom skodliwym/ któreby niepochybnie erumpe-
 rent, już obrãniem osoby swojej zabiegł/ i potega swoia rzeczy

trzymać in quiete. Quo supposito, że nam Páná trzeba / upa-
 trulac kogo? infinitæ rationes militant po Moskiewskim Cár-
 rycu. A naprzód że jeżeli nie Katolik / błiski wiary s Kato-
 liciey / Która mu instillari może w młodości lat tego; i plus cō-
 munionis z nami ma niż Heretycy. Druga. Etas te^a tenera, Kto-
 ra może ferre ut expectet imperium, non habeat. Od stae-
 siego periculum by było ipsi Principi, aby præcoei dominati-
 one nie chciał rapere dominium. Tąż aras tenera apta for-
 midandis moribus ad instituta Patriæ. Trzecia. Restytu-
 cya trzeciej części Rzeczyposp: defacto & averſio dalszych
 progresow / Ktore áco wiedzieć takieby być mogły & quo da-
 mno Reipub: jeżeli non cum oppressione totali. Czwarta.
 Vnio tak wielkiego Monarchy z Oycyzno naszą / Która successu
 temporis musiałaby przecie takó i Litewską choć nie in primor-
 dio nastąpić. Piata. Potega wszytkim Nieprzyjaciółom stras-
 śna / jeżeliby się zdalo bello prosequi vindicias: Któd potężney-
 se subsidia, diversio nieprzyjaciela może być / takó wśadzić mu in
 viscera tego weza. Jeżeli też pekoiem Koneżyć chcemy biedę ná-
 się / Kto lepszy Medycer? takó ten / cuius preces vim necessi-
 tatis mogó afferre? Kto szerszy takó ten / Któryby swoie rzecz
 traktował i uymował się? Kto ważniejszy u nieprzyjaciela / takó
 ten Ktoremu ex necessitate parendum est: Szosta. Vspokole-
 nie Rozáckie Ktore exedit Kempub: musiałoby subsequi tá-
 Kowy zwiozek. Siódma. X Tatarowie / Których przylazn nam
 infida, i Która co dzień prawić erumpit in summam hostilita-
 tem, przez takowó potegę / musieliby in ordinem redigi, i w
 Pánstwą Rzeczypospolitey nie wpadać / Ktore im pewnie teraz
 zasmakują / i co pierwej inkursyle ich bywały pod Lorym / to-
 smy im teraz orworzyli drogę / że zabiegac beda pono za same
 Wisse. Zaczynam i przeciwko nim trzeba præsidium, Wsmá.
 Rzecz

Rzeczpospolita aere militari opprimitur, blizna to interesowi wy-
 placie sie vix tanti est. Ato może ratować Rzecz: pieniedzi-
 przedzy iako on i zreszcie: choćby Rzeczposp. post fata moder-
 norum possessorum część dobrą Królewską puszcza i na Eko-
 nomie obrocila / względem tych sum ad fidem Rzeczyp. danych.
 Weźmy teraz wszystkich Konkrementow na Sale / kiedyby wszyscy
 teraz mogli być Panami naszymi / czyliby nam wszyscy pożytku
 nie przyniesli / co ten teden. Niechce sie ta na to libramen Mos-
 kowskie odważać / i ad particularia descendere, alebym mogli
 to pokazać ad oculum. Takie zawarcie z Moskwa i pokoju i
 ligi nie trzeba rozumieć / żeby nam co przyniosło incommodi.
 Bo wypokoiwszy sie z Moskwićcinem / wypokoienia ze Szwedem
 sposob łączny przez obranie Syna Carya Moskiewskiego za Pana.
 Gdyż to praesupponendum, że Szwedzi Prus nigdy nie wroca.
 Niech obietnica co chco / które obietnice do zrażenia nas faciunt
 z Moskwa / chyba żeby musieli. Do musu zaś nie przyniesiemy
 ich ieno potęgi. Potęga być nie może bez tego: A tak mówię
 albo Cesarz Jego Mści wnidzie z-nami w-re igraske / to pewnie
 weźmi intuitu Moskwy. Bo inaczey non turbaret pacem im-
 perii noviter partam, której sie iestże nie obradował / gdyby
 nie cum certa spe wyforowania Szwedow ex Imperio, która-
 by dopiero mogła być za takim Cesarza / Moskwy i nas zwi-
 skiem. Albo sie Cesarz nie będzie miechał do tej sprawy / to nam
 potrzebna bierzże Liga z Moskwa / lub do wojny / lub do pokoju /
 z Szwedami. Weźmy na wagę te dwa Pokoje Szwedzki i
 Moskiewski / dato quod ego non credo, aby sie Szwedzi wy-
 platali z wojny / że nam oddadzą Prusy / ale nam zostawia na-
 byci Moskwićciną i Rosakom. A co wiedzieć iestli zaraz Szwed-
 lige przeciwko Moskwie będzie chciał brać z-nami. Bo go in-
 teresa Francuskie aliud vocant, i pretkoby sie on wypokoił z-
 Mos-

Moskwa / z-nami sie vspokoivsy / á namby ná byl zostávil nie-
 przytaciela. Ale choćby i lige zawarł. gdzież iego taká potega/aby
 wojno swoia mogł nas wybawić od wojny Moskiewskiej. Do-
 szłyby nam było defensivè iść w Tłanćch. A náostaték zy
 mogłby ten szczyt nam dopomagać ktoremuby to musiało zo-
 stawiać alta mente infixum. że przecie spolia victoriarum vsta-
 pić musiał. A owšem siebieby wywichłat / nasby w-wojne in-
 trykował. Vczynivsy zaś pokoy z-Moskwą / á taki / taki sie ná-
 mienil / ciognie záraz za soba i voluntatem & facultatem, i dla
 własnego interesu ich sinceritatem & constantiam, ktora mie-
 dzy nami / á Moskwą barzieszy to pignus vrwierdzala / á nizeli
 pápietowe Pałtrá ze Szwedami. Ale co u mnie nawietsey
 consideracyey/że to non sunt opposita i mogą consistere z soba
 pospolu/ pokoy z-Moskwą/ pokoy ze Szwedami/ lubo to podać
 te kondycyę Moskwą / nie iednać sie ze Szwedami / Vpewniám
 w-tym / że tey przedzey ustąpio nizeli tey: Cárzycá obrac zaPáná/
 przedzey P. Woiwodá Płocki owo wypersuáduie Moskwie niz
 to / i łatwieysze rácy na Moskwie i potężniejszy w tey máterey
 pierwszey/ niz w tey/ponieważ samey Moskwie na tym należy/aby
 florentissimum było náše Imperium, ktore post diuturna
 bella niepotrzebuie continuationem wojny / ale ferias belli.
 Moskwa per pacta tak sie zlozyvsy z-nami troche wietzy z tod
 bedo mieli pozytek / niz choćby Ingryzi wzięli i Rocenhous i
 Deneburg. Przy tym doszć bedzie ná nich że firmabunt Impe-
 rium w-Polsze / magnus fructus victoriarum z-ich strony A
 rozumiałbym co temperamento z-Moskwą iść/ pozwolivsy
 im iuz quod principale, & sine quo non; aby nam wolno było
 z-Szwedem traktować / z ktorym ieslibysmy stonczyli traktá-
 ty bono nostro, aby nam to wolno było non præscribendo
 Moskwieinowi continuationem wojny samemu / ieszliby chciał
 albo

albo nie. Jeżelibyśmy się z sobą zgodzić nie mogli / aby nam in casum Kontynuowania wojny naszej był subsidio & auxilio ad vindicandas Provincias, Etere aby nie były avulsæ à Corpore Regni, temu samemu nam tym należy. Owo zgoda sami się sobie opakujemy / a mediatoromote wszyscy res suas agunt, non nostram felicitatem ale suam querunt, conservare ich amicitias trzeba / ale cum respectu ich ginąć nie trzeba. To naciesz się w tej wyszłej sprawie / że się to zda contra vetera Instituta także przez Państwa obieranie Pana. W czym także sobie postępie / żebyśmy i Państw nie spłoszyli tarditate, i wolności equestris ordinis nie ubliżyli pracocitate, iużem tu impar consilio, zostawiam to altissimo iudicio W. M. M. Pana / który siedząc także minister status wyszłi na strażnicy tej Rzeczp. o Eterego się opierać musza procellæ wyszły & tempestates imminentes będzieci w to umiał potrafić. Ja pro affectu & fide napisawszy com rozumiał / protestor że jeżeli co będzie contra iura, Libertates, bonum publicum, salutem Reip. nec scriptum, nec dictum volo. Subdo zdanie moje pod Censuram W. M. M. Pana i Jch M. M. Panow Braci wyszłych. Tantum in publicis. Quantum ad privata tus nie także do Plezetarza / ale do Brata piśe in confidentia, iużem sam sobie obmierził iż w tych ciężkich bolach moich / tak gnić musze / iż zostawiam otiosus, w ten czas / Eterym nabaziecy powinien służyć Rzeczypospolitey. Malignitas ludzka roznie to tłumaczy / nie jestem tak bezbożny Civis, ani mi natura genium formavit ad tam iners otium, gdyby siły znieść mogły także Holwieć sąrygi woienne. Ale przypominam się W. M. Panu / że co mi urodzente dalo ex Equestri Ordine to mi choroba moja wzięła / że nie tyłko in Equestri ale in pedestri censu być nie moge / bo nie tyłko siedzic ale i chodzic nie moge. Defekty zaś moje Eteronowe in dies btoro incre-

menta, iuſt Satyrę ze mnie. O roli gdyby J. A. M. Moſci. wſiſt
goſz. ſełwiſt Konſiſtancyj ſobie z. W. M. P. Eora appri-
mę eſt neceſſaria ob communicationem conſiliorum, wſiſt-
bem ſie do boła J. A. M. bo ſie moſe dać eſaſm noſci / i w
ſarbowych rzeczach moſby ſie moſci / i nie eore ſubmini-
ſt. a. c. co illa. Proſe tacy W. M. Pana / abyſ wymowił
nieby. ſe moſe przy boła J. A. M. boć mi to była rzecz nie-
podobna w obojſtch ſequi J. A. M. taſe o wiadomoſci uni-
żeni proſe gdy J. A. M. eſy domać beſciechys mi del znać /
liſty dyryguje do Pana Monroſupiego / doſda mie pretko. A
ia zaraz choć i w poſciſci dom ſie wieſci / chochym i zaraz naza-
ſures przyſtachowy miał unieſci / bylem ſie poſaſal Panu memis
z dawna ſyſgliwoſci do uſług tego.

*Krzyſtoſw Opalenki Woie-woda Poznański na liſt
Władyſława Czwartego, Strony ſuſpiczey
Woyny Szwedzkiej.*

Przydſcie nam Reipub. bene ominari, gdy wiſzimy że W.
A. M. Pan naſz miłoſciwy w niebeſpieczeńſtwach na Oy-
czyſne ſwoie i naſze ſpolne zachodzących ſociare Conſilia z Se-
natem raczyſ. Za co w-przod Maieſtätowi Doſtkemu / a potym
W. A. M. taſe nawiecy podſiełkowawſy / na punkta liſtu do
mnie przyſtaneſgo (parendo w tym woli W. A. M.) odpisuię.
taſe iednak / że wſelkie moie rozumienie incomparabili iudicio
W. A. M. Pana M. M. podaje. A naprzod zamyſłow i pra-
ſe Szwedzkich co ſie tyce / lubo mam wielkie z-liſtu W.
A. M. przyczyyny do taſowego o nich rozumienia / że in perni-
ciem noſtram vergunt; lubo mie z-pewnego mieſc i liſtow
(co teſ

(co też i śmi Szwedowie spargunt occultè) doszło/ że in consilio w. Sirekolinie agitatam było/ czyby nie consultius woj-
 skom ich wpasć pierwej do Poissi niż do Danley/ Kładąc nas z
 Brolem Dunstun ius in eodem hostilitatis gradu; lubo ná-
 fontec wiem to dowodnie/ że ná on czas wtargnienia woyska
 Cesarza Jego Mł do Pomorstwa przez Borone/ pytał sie przez
 list General ich/ tezeliby nie miał hostili impetu wpasć do nas
 vindicando od nas pozwolenie wolnych pasow. W tym mu te-
 dnak propitio fato odpisano/ aby sie zatrzymał/ i żadnych nie
 dawał okazyey/ a to dla tego że nondū venit hora z Polaki zacząć
 wojne; luboby i inſe ktorych nie wypisuje swoje Consideracye
 mogły mie do tego o nieprzysłani Szwedzkiey rozumienia przy-
 wieść/ iednak przyznam sie W. A. M. że żadnym sposobem nie
 moge do red cogere sensum & intellectum meum, zwłaszcza
 uważayſzy w gruntowne i bezpieczne consilia Szwedzkie/ abym
 miał to o nich rozumieć/ żeby poważniſzy wszystkie niemal po-
 grążenie państwow swym Europe/ mieli ná nas albo chcieli re-
 merè przez Danta bez żadney przyczyny nastąpić. A to tedy
 pierwsze niech będzie moje przy unizoney W. A. M. proſbie
 consilium, aby im żadney nie dawać do rozzerwania pałt/ to jest
 do zaczęcia z nami wojny okazyey. Jestem ta od nich siła listow
 ubezpieczony/ ktorych też jest iednoſtáyny sens: Dajcie nam po-
 koy/damy my wam. Zaczynam i te tam ich foryſilácye albo wpro-
 wádzienie ludzi do Flant. rozumieć sie moim zdaniem ináczey
 nie moze/ ani ma/ tylko ad defensionem sui. że iednak nigdy
 nieprzylácielowi (ile conceptis przeciwo nam dawno odiis
 æſtuanti / i z ktorego tſeſze niewygaſty ſcintilla odiorum &
 bellorum) dowieſzając nie trzeba / i lepiſe záwſe veteri verbo
 sub Clypeo pacis negotium; moſzeze to W. A. M. czyniſz
 takó Monarchá in regimine nigdy nieporównány / experientia

& usu regnandi wyćwiczony / wojnami szczęśliwie prowadzo-
 nymi / i z roznymi nieprzyjaciolami tej Koronie zawartymi pa-
 krami wyuzony / że od nas in casum periculi sacrogać confi-
 lia raczyś. W tym tak moje zdanie eksplikuje. Naprzód ro-
 zumiałbym quaesito aliquo pretextu, Nomine Reipub: napł-
 ścić ad Proceres regni Sueciae, i oraz dextrę patra przypomina-
 wszy upewnić ich o stateczney wzajem przyjaźni / i dotrzymaniu
 fœdorum, które mamy z nimi zawarte / luboć nas dochodzi a
 latere wieści / że oni mają coś hostile meditari / prosić oraz-
 aby i oni chcieli być constantes w dotrzymaniu tychże fœderũ.
 Rzeczypolitey / obiecując także / że żadney okazyey dać niechce-
 my ani damy ad disrumpenda vincula pactorum. Nakoniec
 przygraić (lubo suaviter) że gdziebyśmy uznali ich przeciwko
 nam замыśły & machinationes, przysłoby nam myśleć o sobie /
 a oraz lociare arma z nieprzyjaciolami ich. Zdałoby się też
 przesćle owo nieopowiedne wojsko Cesarza Jego Mości przez
 granice nasze do Pomorskwa obmowić / przydawszy że inteiis
 nobis stało się cokolwiek się stało subit sublimi iudicio Ich
 Mościow przy Roku J. A. M. resyduacych. To rozumiem że
 niepodobna abyśmy nie mieli czego z-Responsu ich wyzerpnoć
 i dalej formare consilia. Ale efficacissimum że wszystkich przy-
 nalezacy gotowości naszej nie zacząć ich ani zgola przeciwko
 im pokazywać aliquam armorum speciem, chyba in vim de-
 fensionis, ani żadney dawać im do niechęci okazyey / ponieważ
 nam iey oni przez te wszystkie lata namnietyszey nie dali / ile wie-
 dzieć moge / albowm słyszeć mogli / i ile z pogranicza sam tego
 colligo, kiedy za namnietyszą skargą swowolnego swego Żolnie-
 rza zaraz Karza; wszelko obywatelom Koronnym potrzebujeć
 i przez listy rekwirującym czynio satysfakcyę / czego od instrych
 wojsk rzadko się kiedy spodziewać. Dobrzeby i do Tylant po-
 stać

śląc do Bogoby się tam na sposobniey widzielo eksposulować z-ni
 mi o te fortece/ nowo postanowione i granicom naszym podem
 Enione. Wiec i oro pytać się na co ten apparatus ich armorum
 ile w spokojnym z nami sąsiedztwie. A to ultimum est reme-
 dium. w-tawney ich przeciwko nam zawziętości Szym albo
 Bonwołacya złożyć/ co/ luboby prawą vetarent, mogłbyś W.
 B. M. mym zdaniem uczynić/ związując że necessitas non ha-
 bet legem. Wiec i salus populi suprema lex ma być wśędzie.
 Inaczyj takoby radzić o obronie nie widzę/ ani u siebie znaleźć
 moze. To też tu nasze pogranicze będzie i mnie cura, i ozy-
 wac się privatis literis takom hacenus czynił poblizsem Reti-
 mentarzem Woysk albo Romendantom fortec i Miast w
 Szwedzkich rektach będących nie zanudham w-ten sens/ tak
 piśe explicando rade moze W. B. M. Pánu M. Miłosciwe-
 mu. A sam z-mieścá mego z-unizoną prozba do nog-Majestas
 tu W. B. M. upadam/ zebrać nomine publico abyś nas swo-
 im Oycowstkim staraniem conservare in eo statu tranquillo
 raczył/ Etorego Pánowaniem W. B. M. zázywamy. Powie-
 dział i dobrze ieden Imperator Orientis. Tam diu bello ab-
 stinendū esse, quā diu honesta pace frui licuerit. Moze się
 to rzec bezpiecznie i o W. B. M. Etorego słusnie Europá i
 Oyczyzná mla tytułem dignatur pacifici Triumphatoris. Bos
 tej tak síla i tryumfow narodził/ i po nich luby pokoy szczęśli-
 wie przyniosł. Wiemci ja że W. B. M. wysoki Gentuś ad
 parandam gloriam prowadzi; als rącz rozumieć że takó jest
 Nastawienieysha Victoria, samego siebie zwyciężać; tak i nawie-
 tsha sławá sprawić/ aby benè beatèq; Cives agant pod szczę-
 śliwym W. B. M. Pánowaniem/ Etory z wrodzoney pobożno-
 ści i miłości ku Oyczyźnie Przodków swych/ wolish rozumem
 unum Civem servare, quā mille hostes perdere. Nie

teści to nam tájno (czego sie pono niemal rełomá dotykamy/
 że sasiadowie naszymy ktorych iuz pertesi armorum wśelałim
 sposobem o to sie stáráto/ aby one do nas przentesi/ á sobie ulzyli.
 Ale summa W. A. M. okolo Oryzyzy sollicitudo łatwo temu
 wśyrtiemu zabieży. á nas u wśyrtiego swórá w-tey stawie zá-
 chowa/ze Religiosissimi Paſtorum observatores (bedac tylko
 spektatorami tey Eucropy Tráiedyey/ á nie mieśatoc sie o nie)
 być zechcemy.

*Ierzy Lubomirski, Máršalek Koronny i Hetman
 Polny, do KROLA Iego Mości względem
 opátrzenia Zamku Kráko-wskiego.*

Iako słusnym musiałem być przerażony zalem / wzięwszy wia-
 domość / że consilia przy Dołu W. A. M. ad reprimenda
 publica mala álbo hostes publicos, prawem postanowione /
 przeciwko mnie dobremu / á żadn o nigdy nie tylo niewierno-
 ściu / ale i namnieyśko ku W. A. M. niezgłiwościu niezmażane-
 mu / & si ab sit invidia, przynamneyn on malé meritum słudze
 W. A. M. novo do rod w-Polsze & inaudito formantur
 exemplo, tak Eledy piśante W. A. M. rationem facti red-
 dere mi rozkázule / czemu tak guynym stáranieć Zamek Brá-
 kowski / i deponowane w-nim Insignia Regni, i Stárby so opás-
 trzone. Cieśe sie wielce / bo sie nieomylnie spodzieiwam od W.
 A. M.ści pochwały / i od Rzeczypospolitey wdzięczności / á de-
 latorom słusney i godney nagany. A że te potissimum so /
 ktore zbadze sie aggravare factum wyrażone w-liście W. A.
 M.ści trzy Eondyey. Pierwsza / czemu warta w-Palacu po-
 stawiona. Druga / dla czego wozy Iego M.ści Páná Wole-
 wod

wody rewidowane. Trzeciá / quo motivo pilność tak wiel-
 ka i przed tym niezwygcyta. ze wszelako uniosność pro Or-
 dine na wszystko sprawuje sie W. A. Mści takó Panu memu.
 Non diffiteor, ze z-ordynacjami moiego apposita custodia Infi-
 gniis i starbom Rzeczypospolitey / lecz nego, żeby moja / żadney
 tam nie mam moiey prywatney piechoty / presidium W. A. M.
 nie moie / z- reimentu mego / alem ja Obersterem i Wodzem/
 W. A. Mosć. Panem. Dać tedy Kazalem wartę / żeby strzegła
 W. A. M. i Rzeczypospolitey depozytu. Takowaz wartá /
 przy obecności W. A. M. i pod szczęśliwy nawet soleny Akt
 Koronacney W. A. M. bramy i sylwachy pod oknami samy-
 mi trzymala / lubo pod moim Komendo. Wlecey rzekę / ta Kro-
 ra i w. Wąrszawie na pierwszym Seymie po nieszczęśliwych tej
 Orygyny paroksyzmach w. Pałacu W. A. M. ab intra & extra
 strzegła. Nie moja tedy / takó invidi in aggravationem facti
 exaggerant, ale W. A. M. własnai takó i ta własny W. A. M.
 żadnego nigdy postronnego Monarchy nie piosnowány cechy /
 fluga i Wzrednie W. A. M. wierny i uniżony.

A że w. Pałacu wartá postawiona / przyznam sie ad eam
 ignorantiam, ze distinguere nie umiem w. Zamku / coby nie bylo
 W. A. M. tak rozumiem ze to co comprehenditur Zamkiem
 i murem / Zamek iest W. A. M. ea sola distinctione, ze Pałá-
 cu do Wielkorszodece oeconomica cura, do Starosty securitas
 należy; tym wiecey / ze to co more majorum usitatum bylo /
 ani custos thesauri praesens nie iest / i Wielkorszodecow tak li-
 cha oeconomica cura, ze ścianá iedną od tego sklepu / gdzie In-
 signia Regni i W. A. M. zostalo (takó mam od Komens-
 danta relacya) tak zruinowana / i tak wielkie fissuras mająca /
 ze minatur cogodziná ruinam, a tam Jego Mosć piwnice / spt-
 żarnie / gdzie wszystkiey zelądzi wstawiczny aditus, záložyl / potym
 tak

tak Jego Miśc zostawule Pałac pod obłazd swoy / że tam tylo
 stros leden a dwie niewieście w tak wielkim zostalo gmachu.
 Bywali za mnie zwycaynie Podrzeźcy / Ludzie znaczni i oster-
 dli takżo ultimarię byl P. Pigłowski / terazniejszy Cześnik Krá-
 łowski / głowieć i w vrodzeniu i w postępkach zachy / ktorzy in-
 abientia Wielkorszodec mieszkali / teraz coś tam tak obscurum
 obrano subiectum, że niewiemy / iesli iest Podrzeźcy. Skłamt-
 nowany tedy ode mnie Komendant de securitate Starbow / Eie-
 dy mi to retulit, rozumialem bonum opus operari Łaząc pu-
 blicznych depozytow omni meliori strzedz cura.

Żeby zaś wozy trzoseć albo rewidować miano / to iest m e-
 rum figmentum wymysłone ad conciliandam invidiam.
 Evincet mie w tym list moy do Pana Postarostiego Kráko-
 wskiego / głowieć pewnie poczciwego / w ktorym agere mi-
 alicam z Panem Wielkorszodec / poniewaz tam scitana iedną
 minatur ruinam, aby tam warte przytoc Łazak / addita condi-
 tione, iesliby recusaret, żeby zafazal wozow z Palacu wypu-
 jezic. Warta wprowadzona / toż i ta conditio extincta, a
 strąszyć też / nie wżynie Łazano; nie młokościowi też to / ale Viro
 gravi & prudenti czynić złecono. Pan Komendant też vpe-
 wniat W. A. M. że sie tego nie wazył dożyteżalego rozsądku
 głowieć / i ktorz płochych nie iest capax wżynków / a umie też
 chować i czynić Oedyńansę.

Co zaś za motivum tego teraz wieści / luboć doszć i tych
 ktorem wstępy namienil W. A. M. addidit mi iednak calcar do
 wieściy ostrożności ta / ktora ze wszad przychodzi fama, że Ex-
 tera armantur contra nos gentes i że woskła na Słostich grá-
 nicach rozložone / że Morze Septemtrjonałne nowe gorule prze-
 ciwko nam nawałności: że Błeska na przeszłym vmorzona
 Seymie znouu attollit cristas, i.e. Etoram postal przez Oycá
 Pażá-

Pągánowskięgo W. A. M. cum omni demissione przestrogł.
 To tedy do wietšej pobudziło mie ostrozności. Prawdali to?
 Gylli suspicio animorum, kontektury i dyskursy? honestius
 crzymam / bać sie o Oyczysne / i tam gdzieś powinien prospice-
 re, ne quid Respublica capiat detrimenti. Z tych tedy ra-
 cyy zdalo mi sie W. A. M. vsłuszyć / gdy tych depozytow / Ero-
 rym pod zamieszanie takowe / periculum imminere mogłoby
 arctiori custodia pilnować Kazalem.

Ze lednák taká test wola W. A. M. żeby wárta / z-mie-
 scá rámtęgo sprowadzona byla / W. A. M. Imperium, mnte
 obsequii gloria nalezy / fiat voluntas W. A. M. takó Páná
 mego. Presse przy tym pokornie W. A. M. takós test rey Oy-
 czyny Panem i Oycem / takó swatobliwego Jágelonskiego Do-
 mu rowny omni magnitudine Następcá / takós W. A. M.
 odwaga swoia po tak wielekroć z ostatniey nieszczęścia wyrwal
 to toni / i teraz wstł co sčodliwe? albo z postronnych Prákryč /
 albo ex ambitu interno, i pomieszanymi dyfidencyami takimis
 niezrozumianými animusow imminet periculum, abyś W. A.
 Mśc. pro suprema autoritate & solita vigilantia mederi
 raczył. Toto beda post sera fata W. A. M. pámietne w ser-
 cách wiernych poddáných i rewale Polosy / & excitabunt in a-
 nimis seraz posteritatis tak dobrothwego Páná desiderium, i
 ukoronujs imie W. A. M. nastawnieysze immortalitatis Ko-
 rono. Insuper testl moia ku W. A. M. tryzliwosc wтерна /
 Erorá ná fundámencie enoty i wiary / nigdy sie zá lasto Bozo nie
 szisala / i z ostatnim zdrowia i substancyey moiey uszerbkiem
 trwac / az do ostatnie? przy dostojenstwie Málestatu W. A. M.
 bedzie grobowca. Chcey W. A. M. z wiernym sluga swoim /
 z-to takó mam obietnice / isć dobrothwoscio. Ulech wlem /
 Pánie moy / quid me vis facere? á ja upewniám / ze audiet

M m

servus

servus tuus, Który na ten czas pokornie W. A. M. Pána mego
Miłosćwego całuje ręce / zwykło moje oddając wniżność.

*Hieronym Rádzieio-wski, Podkánclerzy Koronny, do
KROLA Iego Mości IANA KAZI-
MIERZA, o Dekrecie Seymo-wym
ná sie wydánym.*

Złdna rzecz nie może gruntować przedsięwzięcia ludzkiego /
dokładby sie nie oparła o same istote. Słuszność zaś i są-
mo rozsądzienie niuba tak młarkuie sprawiedliwości swiata te° /
je iednym odbiera / a drugim daje. Co iz mnie tych czasow ex
singulari Clementia & bonitate W. A. M. porękało / dany mi
jest w-władzo ex manibus ad manus Aleynot Rzeczypospolitey /
salus & integritas W. A. M. Teraz fatalis periodus wszystko
to odbiera : Jako smierć nieuzyta nulli parcit honori, zdiiera
Zorony / rzuca Gulawy / Pastorały Krzysy / łamie lasty / depce
Pieczeć; tak i ten sequitur vestigia ejus nie ogłodać sie ná ra-
dicem dopiero ascendentem. Dalby mi to był Pan Nawyszy /
nie tylko mieć za Malzonkę ale i nie znáć Jey Mści Pántej Wo-
tewodzanki Trockiej. Boć zaiste plec białogłowska takó à con-
stitutione mundi confemnavit zizania : tak do tego czasu nie
jest ściera / szkodzić zámże będzie dobremu násieniu. Testantur
mulierum gesta historica, testantur tot hominū, & omnes
Scripturæ. Ze Rádzieio-wskiego ná gardło osadzono nie dżiw.
Bo ludit in humanis divina potentia rebus. Wybieray plás-
kac nie dadzo. Vniżenie W. A. M. Pána mego Miłosćwego
proşe / niech tym na pretko ekskucya wydany na mnie senten-
cyy nie zasługuje / cokolwiek trocłusienko płorem waraze.

Alcedy

*Aieby dwoch na wzytku / Ktorego prawo pospolite broni / poi-
mało uterq; detinetur, sednakowo ch soby. lubo drugi mniey/
drugi wiecey winniey. Co sie tencie mnte samego / lawnie wy-
znawam / zem nie uszanował Miesztatu W. A. M. ale iracun-
dia excusat à culpa. Zapomniec w tym opale i Bogá / i Pá-
ná / i siebie samego przysło. Z grzeysze przyczyny?*

*Dworzánia ieden do swego konfidentá o wojnie
Tureckiey.*

Pisnie W. M. M. Páná / doslo tak molch / w. Ktorem
proszazulesz mi sobie wpisac nowiny o wojnie Tureckiey &
presenti Reipublice statui takto bono Patriae civi, i oras
Dworzkiemu / á przy tym sensum meum depromere. Rzecz
trudna zaiste ná mie W. M. M. Pan Kládziess / z wielu miar.
Pierwsza / ze dwolatim stylem pisacby mi przychodzilo. Dwor-
skim to test nie zrozumialym i piezonym. Bo secreta Prin-
cipum nec audiuntur tutò, nec narrantur. Drugim Ziemián-
skim nierepeticacym takto temu / Ktoremu nascendi sors dála;
ze nie tylko co prawda napisac / ale i loqui Panu nassemu moges
& iustum pod nogi tego Miesztatu deponere dolorem. Je-
dnak nie żaden dziw ze to w liście moim w-tedney sworze cho-
dzic bedzie. Albowiem i w-Rzeczypospolitey naszey znayduie sie
to / ze jura Libertatis & Majestatis tak spomiatkowane / i ná
sprawiedliwej Rusznosci sáli powátone / ze i Princeps u nas
florez Majestate tak nie wśedzie in absolutis Imperiis, gdzie
una regnantium domus, ceteri servi; i wolnosci nasze salva
Principis reverentia stac moge / gdzie sie przysloynymi sposo-
bami / gdy sála Majestatis preponderare poczyna / vpewnie
m m 2 moge.

mogo. To pierwsza difficultas. De modo scribendi, deus-
 ga / Materia circa quam, to jest nowiny. Nie miałuś sobie W.
 M. że teraz tak wielki Consiliorum odgłos iako bywał przed-
 tym. Bo jeżeli co per riam wypadnie / nie zaraz iterum vsty-
 sec przychodzi. Pan niezguntowanych myśli / niepoietzch /
 niezmacanych / niedoścignionych zamysłów. Gratulor teżnaś
 sobie / iż mie roztężanie Wm pod te zostało czas / gdzie nie jest
 cięższe imposta silendi necessitas : gdzie teżże godzi sie mur-
 murare contra illos, qui Rempub. oderunt, gdzie licet uska-
 rzać sie na impios, i contra Proditores Patrię patrias invoca-
 re Leges. Vtinam fallus sim vates : Nie stopio także czas /
 gdzie oportebit esse miserum nec videri ; gdzie inertia pro sa-
 pientia bedzie ; i ludoc zawżdy / Eto miłszy / ma reputacya mo-
 drego / ale tam dopiero praktykować beda nieszesłwi wnuko-
 wie owo Aristotelis Sophisma : Loquere ei, aut rarissimè, aut
 quàm jucundissimè. Non est opus teneras mordaci rodere
 verbo auriculas. Tak nieznosne bywało Principum iuga ; że
 nec ipsa lingua może być libera. Sam tylko Augustus temu
 sie sprzeciwił. Facta puniebat, dicta impunè erant. Ale choć-
 by i teraz była tylko imago Reipub. & vestigia morientis Li-
 bertatis, tedy ja niechce i nie mogę honesta vel inhonesta
 Principum laudare, ale schyliwszy karku mówić i pisać goró-
 wem prawde. Wszak jeżeliby die crudi servitii & Anno per-
 ditę Libertatis potkalo mie to co o prawde zwykło / sepelient
 me quibus curę cara libertas, i to na zimnym napiso marmo-
 rze. Nemo felicius vixit, quàm qui propter virtutem mor-
 tuus. Accedo tedy do nowin. Absolvował tu Caput horū
 moliminum à fide Senatoria Káplan / że to non obstat przy-
 siedze wieść Pana do tego / aby inscia Repub : lud Cudzo-
 ziemski zaciągali / i wojne wynaszać niepotrzebno gości na wło-
 sy stręczył.

By strężył. *Nastąpił Legat / cum potestate absolvendi à ca-*
sibus Papalibus, affirmando se non est contra pacta jurata
datam hosti non servare fidem. Przylagzył się i do tego śana-
roni / Któryby wżonym Rzymem nie na trobie ale na woli wiel-
kie Magni Ducis wyspirował dzieła: lubo ani ten Homerus,
ani ten Alexander. Razno Cudzoziemcom w gorzałce i tabał
uzbrotonym zaczął lud po różnych miejscach / we Gdańsku chło-
py z Sikut cherchelem brano / i wpominał się Słachcie wra-
cąc niechęciano to twierdząc / że niedoskonały miał rade J. A.
Mśc. że nie Rząd gwałtem siłow zabierać / i do służby niewolić.
Stánełoby było 20000. Tysięcy Woyska / to tylko deest ad
plenam wolność naszą perniciem, aby nam Niemcy Chłopow
nie tylko zdzierali / ale i brali. Ale się Cudzoziemcom nie dzi-
wować. Bo ten naród wiatrem sukła Głeba perturbata Rep-
opus habent; ale braci naszej jest nie mało. Który czy niegodni /
że się Słachty porodzili / czy też o tym zapomniawszy / pobrali
tych listow nieopowiednych siła cum hac imperij tessera, aby
gdy wojna będzie / venirent, viderent, fugerent. Jest także
nie mało u nas skryptow de apparatu belli, & modo geren-
di pelnych seriis & iocosis, ale niechęc tym obrucie, W. M.
Mści Pán / tylko sensum depromo meū. Wważwszy naprzód
Radce / Który te Słachetne sęca pobudzili do sławy / z miek-
kich Materacow do takiey odwagi; aby młazem Afryke i Azjo
miesiali; o racye nie trudno / bo każdemu assuetudine peccan-
di succrescunt ipsis scelerib⁹ excusationes, & animus in fla-
gitia promptus cōmentā habet, velut scelerata vitæ custo-
diam. Racya tedy napotężniejszy jest / gratum Christianita-
ti stwożyćne omnium bellorum Classicum, Relia. Go-
dnaby to rzecz była / gdyby na te woynie po wstęskim Chreści-
anstwie facta prius universalī pace, albo przynamniej Aemil-

Nycy jednym białem trablano. Rozumiem że Wm. Synago-
 low swoich / lubo im pierwszym mchem wspaniale zarastało i-
 gody / na te wojne wystabys / i iabym swojej Dabli w mie-
 śch piernatach odiać. i snadź nadawniejszy domator goto-
 walby worek pro spoliis Orientis. ale gdy inter Christianis-
 simos & Catholicissimos immortale toczy się bellum, gdy
 Szwed dokucza Cesarzowi / gdy in Belgio już wolenna się za-
 wiera toczy / gdy Portugalczyk z hispanem się bije / gdy
 Anglia odit vires suas, & armis suis perit, & quas struxit
 opes malè sustinet. gdy Francuzowie apertum Summo Pon-
 tifici są Berberzynsko fałszywe profitentur odium, i nikt o tej
 wojnie nie myśli / czego się spodziewać / porwawszy się albo o sta-
 nicy Orygyny zguby / albo strasznego Alimakteryku gwałtu.
 Dyma to że quò longiori pace florescunt regna, eò graviore
 casu quatiantur, & quidquid adversi venit Mellis est diutur-
 na felicitatis. Alech co chęć mowio o Młaskwie w-tych Gra-
 ca fides, o Persach i to Poganie takto i Turcy / o Włoszach i
 Maltanach / a szesście adorant in ortu, & fortunam belli
 sequuntur. Ta trocha pleniędzy w Wenetom praesidium Wie-
 le kowie naszey wyleie pro tunc, a leżysz co wiedzieć czy pewnie
 czy wżęśnie (bo pecunia & tempus sunt nervus belli) da-
 dzo. Wydziewować się też nie moze / że choć Jezultow nie masz
 u Dworu / tylko Biskupiey reformy; a tak gorocy przele zelus
 rządowania Christianitatem w-Pańskim sercu pánuje / że oba-
 wiać się potrzeba / aby niem Oryginy nie palł. Doznaliśmy tego
 infelici experientia, gdy Orygina mole bellorum Turcico-
 rum obciążona. egre trahebat spiritum, Etoż nam dał pomoce /
 chybą P. Bog z nieba / a cnota i odwaga braci naszey / Etożym
 miley takto Senilem takim przy śmym gniazdie umierac /
 miłym / co są para idę / legawcom Niemieckim cudze takto mo-
 wia

wo proso ogólnie. Arcanum to u Wenetow prowadził dru-
 gich do wojny / a samy siedzieć w pokoju przy Gundulach i
 Cetulach. Dala sie znać Liga / nie Rycerskim zwiozani we-
 zlem Wladyslawowi pod Warno. Nie pomogly Arzyyli cum
 absolutione na wojne contra pacta jurata, zgineł Arrol mło-
 dy / zdrowy / męzny / odwazny. Daj Boże aby meliori fato,
 świeży ten Insular poświęcił Choragiem / i żeby Wladysław
 nasz nie był z tamtym Synonimus, to jest eventu & nomine
 idem, lący podesły; defektami zwoliony wielkimi / mole Cor-
 poris obciążony. Toties requisita od Węgrow / Etorzy z ie-
 dney strony so antemurale nostrum na wojne & armorum so-
 cietatem niechcieli pozwole Reipub: Tak wielokroć Summi
 Pontifices stimuliowali do tej wojny / nie tylko Arrolow / ale
 totam Christianitatis gentem; a Christianissimi reveriti po-
 tentiam gentis powściągli: Bella & pericula Turcica nihil
 ad nos. i starzy Polacy ani o tym myśleć chcieli / wznowiac to
 zawżdy / ze Turczyn: Biez Boży. niechcieli solum laceessere Les-
 onem. Nie dajmo Pretwóć z tej Ligi obiecowal figi. Bo sko-
 da earum rerum cupiditate torqueri, quæ aut haberi non
 possunt, aut cum habentur effluunt. Atoż słubule / że in
 medio ardore belli nie okupie sie Wenetowie Turkom tak
 zwykli czynić. Allegant seque hi, qui bella volunt, hæ mer-
 cede emptæ viles animæ, że Turczyn wykroczył contra pa-
 cta jurata. To nigdy nie jest. Bo in pactis czytamy / że Ca-
 tæ sie nie gromadnym woyskiem incurrere nie mala præjudica-
 re pactis. Ale dajmy to / że ad literam Turczyn Paćt nie trzy-
 mał / tedy bezpleczniej samym sie ogólnieć Czarom / niż stupio-
 nym ex Oriente i dalekiego Wipru Turkom / Etorzyby in una
 acie przeciwko nam stawiał. Incertus eventus belli & litis,
 & qualiscunq; pax, speratâ victoriâ melior. Dostć vna-
 wamy

wamy w nich fidei, że wiedząc o zamiślach J. A. M. Głębia
 nas in patientia: Gdy wojne do Szwecyey uchwalono / po-
 wleźdźiał jeden Senator / iż był Biskup Gustaw / że nas nie po-
 przedził. Dłękować za to P. Bogu / że te mgle puścił na oczy
 Czarom / że nas non praveniunt w-rzeczy taka u nas goto-
 wość. Słyszawałem / że na ten czas / kiedy Król Władysław
 słomiał przysięge / Turczyn contra perjurum Regem Bogą
 Chrześcijańskiego na pomście / contraq; Troes Troja invoca-
 bat Sacra. Coz subsecutum, animus meminisse horret. Ale
 dźw. Servavit iustae causae fortuna fidem. A na to co rze-
 czemy / gdy Turczyn postawiwszy dwadzieś sto Tysięcy woyska
 przeciwko Cudzoziemcom J. A. M. (bo żaden Szlachcic
 cnota i czość Ojczyzny milujący nie będzie rozumieniem przede-
 przywał ścisłości i gwałt słałi Turkom do Polski) puścił przez
 Węgry drugie sto Tysięcy i Tuzient. To tedy co longa anno-
 rum series w-Ojczyźnie naszej multis struxit annis, jedną ze-
 pnie godziną / i vanam violat pacis mala, & vanam sine
 viribus iram. Bez przyczyny też wojne przeciwko Turkom
 podnieść / byłoby to nie bellum ale latrocinium, gdyż legiti-
 mum bellum à latrocinio sola armorum causa distinguitur.
 Powiadało i to ci qui bella volunt, i gąrdzo pokotem / że J.
 A. M. Pan szesnasty i gdziekolwiek circumtulit arma, za-
 wsze wracał się z Tryumfem. Ale pod Chocimem traktatami
 że wojna Poczyla / a szesćciu usat škoda / ktore tak škło dum
 splendet frangitur. Non durat ad extremum diem nisi len-
 ta felicitas. Fortuna quem raptim effert, raptim destituit.
 A o Turczyńce co rzeczymy? czy szesćcia nie ma / tyle troje /
 co wszytká Christianitas possidet terrarum, i tak długo trzy-
 ma i v s'mych Wenerow. Coż mu to zgubić sto Tysięcy wo-
 ysk: raz drugi i trzeci: leśsze multis intervallis na nas pote-
 żniejszy

Złoty by będzie. Worny sie tego Monarchia bogaci / Wygry-
 zna nasza niszcz. tak dalece ze uno idu de summa rerum de-
 certować zwykliśmy. Róż tylko v nas wojna trwać może.
 Bywalo to quondam tefny Turkow ugwali / ale manubias
 triumphales Przodkowie nasi przed Oltarzem Summi Dei
 wieśiali / in cuius virtute to nas potykalo zwyciestwo. Gdyby
 pokoy nie mogli być / lepiyby wolni wotować niz Cudzoziem-
 cy. Serce bowiem w Polaku puka sie / ebullit sanguis in ve-
 nas, gdy widzi / że my / Erozynny dabeowolne J. A. M. obrali
 sobie za Pana / Erozynny mu przez Erew i odwage zynili dro-
 ge do Teruńszow i sław / teras reputamur za Erozow / i zo-
 staniemy wygredzeni. Wojny sie Polak nigdy nie bał / tylko nie-
 ruszney. Co o złamanu praw / nie wspomnam o zaciąg-
 niu woysk i podnoszeniu wojen inscia Repu : bo to exaggerare
 byloby wolac ad idem, wspomniawszy ze o równieysze rzeczy
 bywal Rozkosz. Nie test iestze oblita bellorum Nobilitas, so
 stare Eonie / co na wojnach bywały / i młodzi żołnierze. Leg-
 tu ius nucleum rei & causam publici metus wypisać przycho-
 dzi. Wojna ta takimkolwież konczyłaby sie sposobem / tedy za
 to / quidquid delirat cada J. A. M. nos plectamur Achivi :
 Bo Turczyn albo sequetur Victoriarum cursum i Tryumfal-
 nym miezem msćcie sie będzie słamnia pakt / z ogniem w Wy-
 gzyne to walecie / co Eato centum stipata furoribus bella A-
 leseli nec vincet, nec vincetur J. A. M. lud / albo szesćcie be-
 dzie in equilibrio, i Trażratami sie skonczy wojna / aerarium
 J. A. M. nie wystarczy zapłacić woysku temu. Dwa Tysiąca /
 albo trzy mamy Awarciánnych / a in hac egestate publica pł-
 ćć im zym nie mamy / zyli tet luboby bylo / niehcemy. W
 Moskwie statono Łarowi / dochodzono w Polsce zaślug. Ro-
 zumiem / że iako Konfederackie Eolnierze byly ; tak i Niemcu co

teraz walkiem plotną syle obwołcie / mało by mu było cały pul-
 serek na koinierz / zdzierstwem swoim dobrze by oni sobie zapła-
 ćili / rozumiem / że to wojsko z roznych zehrane Narodow / nie
 kontentowaloby sie cessione juris od Krolowey Jey Mści / na
 Imperium Constantinopolitanum względem Dalodlogow.
 Chudym Szlachcie wolalbym sie Pisselow od Krolowey Jey
 Młosci / niż tam te sukcesy ni pewno / o ktora nie Parlament
 ale Mars sodzi i dekret serwie taki / że jus Principum in ar-
 mis. Tu tuż powde per impossibile, niech J. A. M. victri-
 cibus armis od bierze po sam Duney (bo Misy swietey u S.
 Zofii słuchac sic stantibus rebus nie podobna.) Niech semivi-
 vus ze wstydem odstępi Othomanus, wracać sie bedzie J. A.
 Młosc z Tryumfuicym Cudzoziemstwu Wojskiem & victoria
 insolentem To nam sobie gerować Musliki i Konie / i tezdzie
 za Pany Niemcy, & eos venerari obsequio, tak iac teraz nasz
 dragani. nie jest Commentum versutilis animae, ale necessa-
 ria consequentia z tego / co widzimy ze sami Cudzoziemcy in
 omnibus u Pana. Sposobow tedy na vstaniec tej wojny nie
 widze innych / tylko J. A. M. prosic per gloriosos Rodzicow
 tego Manes, per ubera Ojczyzny / ktora go maternę fovit,
 per piam swiatobliwcy Mazonki tego memoriam, przez po-
 zostalego in opem amplissimorum Imperiorum Peromka /
 per auspicia nowej Pani / aby zaniczaniem tej wojny subdu-
 cat Ojczyzne certissimae morti, ale raczy aby externam
 militiam wstugach plenarie vkontentowewszy / ex arario suo
 proprio zaplaciwszy / extra fines Regni wyprowadzić roszkal /
 & reducat Saturnia w Ojczyzne tempora. Regi J. A. M.
 nieumieta tylko nieprzyjaćiecie deprać Partii / i te tak vstro-
 miac / ut pareant, non ut serviant. Daleko wiecey gdy obaczy
 zpowinno: rewerencyo szylone ramiona / gdy sobie wspomni /
 że his

Je his brachiis na Regale solium, i do táf wysołicy in Orbe
podniesiony sławy / dla całosci Oyczyzny remitter ex ardore
Sławy / Ktozey ma ius abunde. Wsłuckla krowie chciwość non
deceat Principem Christianum; a prosby náfie stoddle na ocho-
te J. A. M. ja wedziadla baplegzne. Fruatur fama sua Regñ
Maximus w-nachylonym tu starosci wieku. Nlch inconsulti
Pukajo in periculo sławy / o Ktozey nap-jano.

Imie to tylko / i znikome macy

Sława / Ktozey to krowo zyniem ofiary /

Sen / albo raczy snu lekkiego cienie /

Co oraz zynie / gdy lekki wiatr wienie.

A to tedy wprosiwszy J. A. M. poglaskac Turczyną con-
firmatione pactorum. Gdy raz Rozacy wpadli: byli na Mo-
rze; a pod ten czas z insey przyezny / ścieto bylo Zborowskie-
go / i udano u Porty ze go ex ea causa stracono / iz pozwolit Ro-
zakom isc na Morze. Wzontentowal sie tym barbarus; teraz
nie trudno o pretensya / Ktozaby sie ukoic moglo distensum
bellis Tyrannum.

*Bogusław Leszczyński General Wielkopolski do Kro-
la Iego Mści, IANA KAZIMIERZA,
strony Punkto-w Palczynskich.*

Iako wszystkich Monarchow na świecie prima gloria, & tri-
umphus nunquam cessantes ex conservatione poddanych
sobie od Boga powierzonych; tak i ja in hoc æternitatis nomi-
ne digno W. A. M. actu nie zgrzesylem / zem i zawart-go
per bonitatem W. A. M. winslowal pokoju / i trwałego zycz-
lem. I nie tuże / aby ta medicina malorum internorum &

dissidiorum, to jest Clementia W. A. M. miła w-iale się
 obracać / (hoc ex bonitate W. A. M. emanavit) ale in eter-
 nas raczej przeciw Młarsztatowi W. A. M. obligationes, kie-
 dy W. A. M. Kazales / a nie tylko dales pokoy. Kazales Młie:
 ad Etymologiam Magni Nominis sui, co w-reku W. A. M.
 było / za co millies repetitis vicibus, gemens sub incommo-
 ditatibus populus, reddit gratias, a in wlecy W. A. M. stu-
 gą / repeto congratulationes, Nomini & aternitati gloriae
 W. A. M. debitas. Co do punktow w- liscie W. A. M. do
 mnie wyrażonych / krotko odp- iute / lubo przyznam się W. A.
 Młie in hac infelicitate temporum, kiedy gzeszkroć injuri-
 osi interpretes zwykli szerość same przed W. A. M. inaczey
 tłumaczyć / jest się na co by nazegliwsemu W. A. M. obe-
 rzć. Quantum ad primum punctum, żeby P. Lubomier-
 ski miał w- Panswach W. A. M. morari, dawszy submissio-
 nem dla pozyskania łaski W. A. M. wynisć / nie mam insey
 wiadomości tylko że do Wschowy przyshedzy paucorum die-
 rum interposita morâ tchaj do Wroclawia. Co strony pun-
 ktow pod Palezynem aitowanych przyznam się W. A. M. Pá-
 nu Memu Miłosciwemu / że mnie aż w- pultorey Niedziele do-
 śla wiadomość / i cum scandalo one gzealem / osebnie tym
 nabarżylem się zgorzył / że w- te umowe woysko wchodźilo /
 wważać tot & tantorum Regnorum exempla, w- krotch
 gdzieskolwiek woysko in corređuram statuum wchodźilo / nie-
 konczyły się talia Consilia, chyba confusionibus. Kiedy zaś
 wważam causam, ktora dała ansam ad hunc de Repub: con-
 sulendi modum, z- duszebym i ta temu życzyl / aby tymi nie po-
 trebnymi dyskursami nie było scándalizowano / tak obywatel-
 low Wolowodztw rutecznych / iako i woyska / imputando im-
 perfidiam, że in praejudicium W. A. M. o Elkezey myslo /
 in favo-

in favorem Domus Aulustie. Luba tedy to titulo fidelitatis tu W. A. M. staćeto / zyczylbym przecie ordinarie via, deponere hanc injuriosam imputationem de nos W. A. M. prossc aby prudentia W. A. M. zabiezala temu / nieprzypuszczac takich imputationes de serca swego powiernych poddanych. Drugi punkt in casu albo niedostępnego Seymu / albo rozewanego Seymu / aby na konie ad Coniulendum Reipub. wsiadac / eodem takto i pierwszy nititur fundamento, scilicet in fama fallaci, ktora tu passim lata / ze de mutatione status nonnulli ex Civibus myslo / aby znowszy potesko Izbe / ad paucos optimates deferre Remp: do czego snad nieby przysc nie moglo / tylko albo rwac Seymy / albo ich nie stiac. Tedy natura sama transferret comitia ad Senatum, takto bylo w Rzymie / incipientem ruina Reipub: a campo ad Patres translata potestas. Facit fidem temu wszystkiemu / co takze takz vulgar fama, ze po Seymie rozewanym / waledekowac miano publicie Seymowi / toz tedy i tym co ad Rempub: pertinent. Te tedy so scandala, ktore multitudinem in abrupta trahunt consilia. Przynam ja przecie / ze takle rzeczy non ex fama malo decerni, ale ex certitudine, i ze takowych contra Rempub. ezorbitalency jest v nas inszy modus nie tak abruptus & desperabundus. Co zos za remedium his malis apponendum, rozumiem / aby W. A. M. w instrukcyach na przyszly Seymie / rozkazal dolozyc admonitionem Paternam, czemu sie ad consilia non usitata udawano / a co wietrza ktore nulla nituntur certitudine, tylko in vanitate fama, deklarowac / ze W. A. M. de fidelitate poddanych takto nie suspikowal / tak i zadnego o tym delatora nie miales. Przyszlo oraz ofiarowac bonitatem, co i w przeszlych bylo instrukcyach / obiecuiac im supplicationibus ich clementer annuere, i wszeliby cokolwiek videretur exorbi-

tatum, w swole wprowadzić ryse: Tedy certus testem se tal. te
 wszytkie apprehensiones multitudinis, cale sie upokota / hoc
 certissimo remedio, i evanescent. Nie darmo aszkurue / bo
 lato wszyscy venerantur W. A. M. tal i amant. Co tal tenue
 consiliu pod uwage W. A. M. poddaway / unikenie suplikue /
 o perdon / tezeli nie adaequatun remediū podawam malis istis,
 Etore W. A. M. w liście swym wyrażac raczyś. Naturā bowiem
 bedoc compositus ad pacata consilia, na tey samey fundue sie
 maximē, ze nunquam regnantibus molestioribus consiliis
 bene consulitur: Przypomniey sobie W. A. M. Pan moy Mi-
 łosciwy ante acta consilia, przynasi W. A. M. z dobroci swey /
 ze nigdy violenta consilia nie dawalem / nięgom tes w lasce
 W. A. M. nie psowal / etiam male niechetych: pod niēm dol-
 bow w lasce W. A. M. nie kopalem / na nięgom nie starzyl /
 è contra elstuzowalem imbecillitatem quorundam. Nie po-
 niēm kadukiem in ista confusione pod Szwedę nie uprosilem.
 Deprecabar lapsus multorum, Etorech nie perfidia, ale stu-
 por publicus, & praeconcepta de Repub: desperatio trusit
 in errores. Arosko / zgola nemini obfui, profui multis w lasce
 W. A. M. w tym dasz mi W. A. M. ex bonitate sua to te-
 stimonium, zego nie inby byl scopus, tylko nie zardroszoc ni-
 komu lasti W. A. M. Chcialem miec wszytkich slug W. A. M.
 oney participes, aby ex aequo wszyscy bonitate W. A. M. fru-
 erentur, co test sumaryus i complementum gloriae Regia.
 Unikenie tedy W. A. M. Paniu memu Miłostiwemu suplikue /
 non imputetur mihi pro vitio, ze stylum Consiliorum meo-
 rum sequor. Bo widzi Bog / zadnego w tym nie mam respe-
 ktu / tylko publicam quietem ac gloriam W. A. M. zaczyns
 konczac / przy zalecenia sie w dobrotliwa W. A. M. laste / ca-
 late pokornie reke W. A. M. Mości.

Andrzej

297

*Andrzej Olśowski, Arcybiskup Gnieźnieński, do
KROLA Jego Mięci w-różnych Rzeczypospo-
litey Punktach.*

Complevit listę i Dobre dziesiąc W. Z. M. Páná mego
Miłosciwego supien a manus Stołce Apostołskie / gdy
mie in exortu nowego Roku Sacra diplomata i Paliusz Ar-
cybiskupi z Rzymu dochożą. Zegnam capefendo Primitiale
munus, nuntium tego W. Z. M. reprezentować nigdy
nieodmienno wierzę / i pewnie chętnie moich uniżoność / Kto-
rymi takó nikomu przed sobą Primatum nie pozwolę / tak abyś
W. Z. M. literature swoje listę i protekcyo Pańsko wpiętać
raczył / takó nauczony prośbę.

Dwa Listy oraz dosły mi od W. Z. M. Páná mego
Miłosciwego / w pierwszym wyrażałem ciężki żal i resent-
ment wyrażony przeciwko wojsku Wielk. Asieji. Literę siemiu /
które indignissimo ausu, niestety do tod buntem W. Z.
Msc. odstępilo. Nie rozumiem aby Kto zdołał się na takowę
oris impudentiā, żeby śmiał otwierać zły postęp / i autho-
ribus seditionis patrocinari. Już to trzecie facinus po Du-
binskiej / po Chocimskiej secesy / tym teraz gorzej że w cesar-
zostwie / in novo Principatu pod Nieprzyjacielem / w tak
bliskiej nadszłej recuperationis Ukrainy / która takó fortunę
& fortitudini W. Z. M. Karli swoje nęchać poczyna / tak
non varè timendum, aby nie gles niezgody i słabych sił Ro-
zonnich w rebelię nie zatwardziła. Albowiem ani cytam
przykładu w tej Ogrzyżnie / aby Kiedy Princeps sam in Persona
w Obozie będący miał być sine missione od Wojska własnego
derelictus. Jeżeli tedy nie poprawię eretu / i nie powrodo ad
opera

Operationem belli PP. Rotmistrze desertores-Castrorum,
(Czego Jęgo Mśc P. Woiwoda Wileński / po Krotkim wy-
chileniu o ludźlach w-liscie do mnie czym nadziele / i widze snadż
animos pudor intrat.) nie moge inaczey radzić / tylko abys W.
A. Mśc. inquirere na Degacypalow / i leges exercere rozkazal.
Dopomozie do tego kazdy dobry Civis Patriae, i sam zachy Narod
Litewski bracie sie bedzie o Kierwde W. A. M. i Riezyposp. i
honor swoy; az za skatecznosci gosci woyska pod Sulawo
Asiozeć Jęgo Mści Rozstawi / po wielkiej gosci zatrzyma-
ney / serio vindicabit.

W-Drugim Liscie rozkazuleś mi W. A. M. Pan moy
Milościwy / dac rade strony odprawienia albo prolongacye A-
ktu Coronationis. Przydać niht nie wymysli do tych pro &
contra rationum momenta, Ktore List W. A. M. geunto-
wnie w-sobie zawiera. Atoby nie życzyl venerari iako napre-
dzy in plena Majestate unctum Domini W. A. M. a nad in-
nych nawlecie moze motivum, Ktorego niegodnym rekom ex
jure Primitiali ten honor Coronandi Regem & Reginam
destinatur. Jezeli tedy byc to moze sine detrimento Reipub.
aby sie Koronacya circa decimam Martij odprawila. Instru-
kcyey pisaniem & aliis solennitatibus Kancelarya czasu nie-
weznie / bo dosyć Uniwersalem denuntiare quasi ex limita-
tione Seymiku Prawem opisano / po Których we cztery Nie-
dziele Kadencya Seymu Coronationis upatrować potrzeba.
A w tymże Uniwersale albo Liscie osobnym zawartym dolozyć
zaplate Woysku / po piracie wojny Ordynacyo Wkrainy. Jezeli
zas circumstantiae rerum, te są / że W. A. M. rezydencya swo-
te zimowa przy Woysku ugeuntuleś possessionem Wkrainy /
dla Ktorey sie tot diluvia Kwie Polskiej przez lat blisko trzy-
dzieści wypłył. Jezeli Kamieniec i Czehryn i sam Błow prz-
senti

fenti aſtiritate W. A. M. recuperari mogą. Jeżeli oſtenta-
 tio albo progressus armorum i ku Dunajowi wytaſguje Sla-
 way i ſtareczny Turceſki poſoy / i ſzery Traktat Moſkiewſki /
 eżymam ſie Doſcięka Inſtandum famę prout prima ceſſerint,
 fore univerſa. Przemaga in ſtatera miłego rozumu moie-
 go pierwej nawygroźneyſzy ſalutis publicę reſpekt i nad złoto
 Korony i Sierio nazacneyſze Klade Civicam ob Rempubl. vin-
 dicatam. Wielkie momentum w oſobie & ingenio W. A. M.
 ſwiat widzi / wielkie contra periculum, aby za oddaleniem ſie z
 Vtcrque Fortuna Rycerz podobno vix reparabili paſſu z utra-
 to Slawy / Koſtowi i victorię partę nazad ſie nie cofnela. Lu-
 bo tedy z daleka non penetrando arcaniora, ani wiedząc in
 dies occurrentia, mogą pobłdzić i na taſko ſie na razić inwidyj /
 wſſakże recto iudicio eſt pura conſcientia, non pono rumo-
 res ante ſalutem. Doſyć preſto i ſławnie W. A. M. Koro-
 nacya odprawic raczyſ / Kiedy Vindex & Victor (czego zſzczę-
 ſzcze / mam nadzieie i Pana Boga proſie) celo & terra applau-
 dente ſzeſłwie powrocisz / ſemper Auguſtus antequam Co-
 ronatus. Ważane mogą być deklarowane bene-
 meritis, aby ich ſpes incerta długo non torqueat. Rycerſtwo
 reverentię & amori W. A. M. nie wot e cedet, że bergo-
 wa ſłuſze ad conſum nationē uſq; victorię wyteżyma / pra-
 da ex hoſtico, chlebem z dobr Reolewſkich / caritativo dona-
 tivo z dobr Duchownych delinietur. Trybunałow gęſte Li-
 mitacye taſko to ſwieto po Golebſkiej ćternieć przywykliſmy.
 Albo i też na otwarcie Trybunału i na poſilenie wyſſka wyná-
 leſć taſki ſpoſob. czego mnie proponować / contra ſtatus noſtri
 recentem uſum nie ſnidzie ſie / lubo ſa majorum przykłady i
 ratio ſupra Leges: Eſtore pro varietate temporum varian-
 da według Statutu. Et Malum quod minus eſt, id minime
 eſt malum

est malum. Co podobny altissimo Iudicio i rady przy bożu tego bedoocy calnie triumphalem dexteram W. A. M. Pana mego Miłościwego. w Lubawie.

Tenże w-podobnych także Materiyach.

Ilko na Morzu za wiatrem zeglować / tak w Rzeczypospolitej według czasu / za szczęścia albo nieszczęścia obrotem / rady Eie rować potrzeba: & sinuanda vela, cum tempestas iubeat. Sundaowały sie pierwsze zdania moie / na rozumianey prawdziwey submissey i dedycyey Dorosienki / spokojnego Ukraiuy całej dotrzymania / Woyska w-ram tym Kratu nieglodnie wypocznienia / w-dalszey pretekty o lodach z-posilkim / Rozakow / taką intencya W. A. Mści ogłoszona była imprezie. Ale nieszczęśliwa Woyska Litewskiego scesa omnium malorum origo, Krosza Moskiewskich Rozsiazow / na hardo wsadzimszy u Dorosienki / u Tatarow contemptu nostri sprawila. Osobie W. A. Mści Woysko Koronne / partas ac speratas Victorias in discrimen coniecit. Wważam tedy res nostras in ancipiti, i nie-uchronna klade Turcka cięższa / nizeli kiedy wojne; Bo dotąd reputacya przyiaźni naszej i Kontynencyy animorum & armorum z Moskwa cokolwiek nam wstretu nieprzyacielowi pomagala / Tatarow deterrebat, Wołosz-Multanow adductiores czynila: teraz evanescente metu własney potegi naszej / i posilkow cudzoziemskich za przestrokami / in deterius do Cesarza Turckiego od Moskwy / Rozakow / Wołosz / i z-inszych stron / z-izyłow dobrych pobranych / obawiam sie aby tego Roku spes aliqua pokoiu affulgeat: Pan Mirsliewski od Łana Tatarskiego nie powraca / ani żadne Poselstwo do W. A. M. Królego celebre & venerabile osobliwie u Tatarow nomen
nie są-

nie szwolta / á co leſſze gorſza / Turadyn z Ocdami ſwoleżmi
 ſnać w Ułraine naſtępnie. Angor tedy juſto metu, nie tylko
 ſpedzenia ex hibernis Thorogwi i Pułkow / ále (ſtrzeż Boże)
 Eleſt. iſkiey ſimezo W. A. M. periculi, rewolucyey lubricz
 á dei Rozaków Biwaleryey nie ſnadnie rągowanego zniżenia /
 á ząrym ná Wioſie ad opera belli oſtabienia w-takim razie i
 oſoliznoſciach (quid Conſilii?) Wielka potrzeba ex ſtatu
 noſtro Szymu / dla Podarków / dla ſuplementów Woſka /
 dla Poſpolitego Ruſenia / bez ktorego podobno / ná Łato ſie
 nie obejdziemy: ále z drugiey ſtrony dla Koronacyey i Szymu
 W. A. M. z Ułrainsy w takim zamieſzaniu wyćlogać / extre-
 mum malorum pręvideo Sola niegdy w Rzymie Ducis Au-
 guſti mens, á tymi u nas gąſami / ſámá głowá i reka W. A.
 Mści tanta moli curarum & periculorum par. Magna tedy
 deliberatione zą terażnieyſzey poſtry nowinami teżeli Pan Bog/
 Pronus & in melius gaudens convertere fata, nie przeſmie-
 ni. Piſe i ſupliſnie W. A. M. ábys z Ułrainsy nie rączył ſie
 oddalać / Koronacy ad commodum tempus odlożywſzy / rá-
 dze orazi / żebyś W. A. M. nullá morá Konwołacyo General-
 no in abſentia ſui w Waſſawie Wolewodztwom i Ziemiom
 obdygá Narodow intymować i zlożyć rączył. Nie ieſt tanti ſo-
 lennitas Práva / ábyſmy dla nley Rzeczpoſpolito / á w-niey
 Chwale Boga / capita Concivium, wielkie Prowincyę ingruen-
 te hoſtili vi, á nie pochtebutac ſobie / nemine bez W. A. M.
 ad reprimendum ſuffecturo, trącić mſeli. Nie ieſt to inſo-
 litum zą dawnych gąſow i Arólów / ále i nie dawno w Aſie
 ſtowie Litewſkim. Quod pro Repub geritur, auſpicato geri-
 tur. ieden może: á drugi wpmińáciocym ſie poprawy w ekſors
 bitancyey / faciam odpowiedział / ſed prius vos ſalvabo. Nie ząs
 wiadłem ſie ná rozumie moim / gdym publica voce, conſili-
 um ſu-

um supremum; perpetuum iustanowię Rzeczypospolitey (poł
woyna Turcka trwać będzie) faciem & Authoritatę repræ
sentans tęż i proponował Nie zdrajcie i to namieniam /
abyśmy byli po szesliwej W. A. M. Skłecyey / proszę zaraz z
W. Księży na Koronacy do Asakowa iachali O pozne i nie
wziane solennitates! nie rozumna suum cuiq; nolle Respu
blica, dla Króley in præcipitia trudemur, sub uno iatu na są
my szóstkość fatorum dyszdecyey zostawiając. Na tey Konwo
kacyey Senat i delegati z Woiwodztw po parze Woyny ną
mowie Trybunały i Dyssyburywe W. A. M. otworzyć mo
go / cetera na Seymie Coronationis expedientur. Ja do Ło
wiza na Pogotek Postu iade / a iez. libe tego potrzeba w War
shawie czydować bede. Zęglbam iaby i drudy Jchmose. PP.
Senatorowie / osobliwie za Listem W. A. M. Jego Mość K.
Biskup Asakowski tamże w odgłosci W. A. Mści. czydo
wali / dla śnadtyshey Conf. rancy / dla prethey z Waszo A.
Moscio i po caley Pohęze potrzebney tych sartudnionych czą
sow Komunitacyey. Deus nobis meliora det za szesściem i spras
wa W. A. Mści. w-Króym po Bogu iedyna laborantis & la
heptis Patriæ nadzieia. A użeli gruntownie dobrze będzie w
Ukrainie / acz ia o Doroszeniu poiki od Czebrna consiliorum
& factiunum suarum Regia, od Armaty tamieczney / od złego
Tufalskiego non separabitur, nie sie dobrego nie spodziewam /
tego sie od Tebery między ore & scripto (Krore do Rancela
ryey Koronney podał) nauczyłem. Auctor sim nā ten czas / &
non aliās aby sie ordinario modo ac loco Koronacy i Seym
Pierwszy w-Asakowie odprawowała O Użalię Krotko nā
mieniam. Ponieważ Respublica tot prædiis non sufficet,
Regimen indistans trudne / populus Rozacki durz cervicis
intolerans obsequii; Pánowie dziedziczny i Starostowie Ti
tulaci

trahati nulla in publicum cura, scilicet intrat cupidi. Ponae
wiam co prudenter na Symle Coronationis **Broła Micha-**
ła radzilem / abyśmy te **Przewincya** more Romanorum, per-
Proconsulem, more Imperij, per Marchionem, more **Tur-**
bow per Bassam, **Hispanow** / per Vice-Regem, **Francuzow** /
Szwedow / **Moskwy** / & aliorum Principum, i przykładami
Przodkow naszych / w **Prusach** / w **Islanach** / per Guber-
natorem, Residentem, choćby też feudalem **Narodu Poistie-**
go włożywszy wprawie stipendiis **Ukrainie** na każde wojne
taka reszta **Sardyazabow** / & onus excubiarum, i zastony
naszey od **Pogan** (sic vel similiter) rzodżili; wśak effectus
monstrat, że consilium moie **Brakowskie** przez prostakom male
intellectum. & invisum, byłoby było **Oczywiście** salutare. Co
podawszy **Altissimo** iudicio **Regio** & beneplacito **Reipublice**,
Calute **Pansto** **Reke** / **W. A. M.** **Pana** mego **Milosciwe**.

*Jerzy Lubomirski, Marszałek Koronny, i Hetman
Polny, do Związku.*

Z Dretwiało prawnie reko / to moie przychodzi mi dawać do
Wm. Mści PP pisanie / widząc że tak extrema wzeliście
przed sie consilia, Piedy colloquium z nami / co etiam hostes
admittunt, nam Civibus suis, Senatorom / **Wziednikom** /
Romisarzom tej **Oczywisty** / na koniec **Titulo** & jure legati-
onis autoryzowanym contra fas, iusq; gentium denegastis;
Horret animus i pomysle na to co sequitur. Bo poddanym
niechcieć od **Pana** **Postow** / **Civibus** od **Rzeczypospolitey** / **Zel-**
nierzom z **Hetmanem** i mowie non dignari, quid ultra spei?
Aiedy wśytkie assumpta od **Rzeczypospolitey** do Wm **Moskwy**

Mieci **PP.** tym postępiem spreta remed ia, male nie lex **ant**
 oblig **Veredu** mego / bo mie tet nie **Komisarzem** ale inter-
 medium między **Komisra** a **Woytkiem** mieć chce / strinxit do
 tego / tem sie podiał tet do **Wm. MM. PP.** drogi / wenera-
 cya **Maiestatu** **Paniego** tak **ordynuiacego** / **Kazala** przychy-
 losć **zwolka** i **zrygliwa** ku **Woytku** / a nawiecey **miłosć** ku tet
Oyczyźnie / **Koro** periclitantem ratować **dispendio** **zdrowia** i
fortun **moich** / dla **Koroey** **wszystkie** **inuidye** / **offensiones**, nie-
widzieczności / **niezmierzonym** **ponosić** **człem** / mam **sobie** **z**
powinność / **czego** **mie** **tego** **exempla** **prześliych** **hetmanow** **wie-**
lu / **Koro** i **w** **moim** **znawdnie** **sie** **Domku** / **Kiedy** **Chocimski** **zawo-**
zał **Oycie** **moy** / **lako** **Wodz** **na** **ten** **czas** **Chocimski** **z** **rownym**
Woytku i **Rzeczpospolitey** **wkontentowaniem** **wspokoil**. **Hoc**
tedy **zelo** **Dobra** **pospolitego** i **Przykładem** **Antecessorow** **Verje-**
du i **Krwie** **moiey** **pobudzony** / **podialem** **sie** **byl** **tet** **prace** / **ile** **z**
tak **wielkimi** **w** **tet** **Oyczyźnie** **ludźmi** / **Bolegami** **memi** / **z** **tak** **n**
zalem **powracac** **przychodzi** / **Kiedy** **J. A. Mei** i **Rzeczpospolitey**
referre **przyjdzie** **ten** **z** **nam** **proceder** / **Koremu** **imienta** **dać**
prawdziwego **niepiem** : **moia** **ku** **Woytku** **zrygliwość** / **Ko** **ko-**
cha **Oyczyzne** **prawdziwie** / **Ko** **rozumie** **co** **to** **jest** **widzieć** **res**
stas **in** **extremo**, **laco** **osadzić** **moze**. **Jesze** **tedy** **raz** **ponie-**
wał **colloquia** **non** **admittitis**. **Wm. MM. PP.** **zdalo** **mi** **sie**
tym **pisanie** **moim** **obtestati** **Wm. MM. PP.** **per** **amorem**
Patriz, i **wszystkie** **te** **Koro** **w** **sobie** **wszystkich** **Civium** **comple-**
ctunt **charitates** : **chcieyć** **ad** **temperata**, **iusta**, **possibilia**, **z**
Rzeczpospolita **przystąpić** **media**, **deserve** **scat** **troche** **ta** **ani-**
morum **tempestas** **interitum** **Oyczyźnie** i **Wm. MM. PP.**
niecomylne **gotulac** / a **ta** **wpewniam** **z** **Krwawe** i **flawne** **wstus-**
gi **Wm.** **odnosz** **swote** **wkontentowanie**. **To** **J. A. M.** **Pan**
moy **vigili** **cura** i **Oycowstym** **plaszule** **stęranie**. **Ten** **Pan** **Ko-**
ry **lako** .

ey iakoby Acmilleya przysłał z nami / Dni szesllw^o Pániewania
 swego lepley lezy Obozami / niz letami / ktorogo wiecey z namt
 na Koniu niz na Tronie / pod Namierami / niz Baldichinami
 widatec / od ktorogo twarzy któz trisus kiedy odsiedl z Dolna
 rzew / przy takim Rycerstley cnoty Premotorze któz wotpic o
 zastugach swych moze... Taz Romisya czyni przez swoje Uni-
 wersaly / Decreta, na Retentorow i Poborcow ostre Ekskucye /
 tak ciezkie / ze in statu libertatis, w takim lestejmy ciezsze byc
 nie moga. A któz kiedy widzial / zeby ubogiego dluznika / ze
 zaplaty czas zwolkl ob aegstatem criminaliter Karano / Vbo-
 stwo vitium lest / non crimen, placic chce Rzeczpospolita / Kon-
 traktu przeszlego nie rozzerwala / ale zwolkla ob aegstatem ex-
 solutionem, non suo ale Reipublicae impendio. Na chlebie
 ley Wm. MM. PP. oczekiwacie. A godzisz sie to bonis Ci-
 vibus, a tym wiecey rzek Synom własnym favire dla tego
 in viscera Matris? chciejcie Wm. MM. PP. do tej powrocic
 ktora pokazowaliscie w przeszlym traktacie ku Oczyszczeniu milos-
 ści / dajcie nam czas do traktowania z soba tak napredzey / ná-
 dziatek w Bogu / ze i Oczyszczenie tranquillitas pozadana i Wm.
 MM. PP. powinne stanic sie vkontentowanie. Jezeli tez strzesz
 Bote / fatalis spiritus turbinis tak nas zamiesza / ze bonis nie da
 consilii misca / Protestor przed Bogiem i Oczyszczono i przed sa-
 mymi Wm. MM. Pánstwem / ze wyszlo to co Rzeczpospoli-
 ciey / Oczyszcznie moley miley / tak Senator / Wodz / i Szla-
 chcie / fide, zelo, conscientia recta powinien / explevi dla Oczysz-
 czony / explevi dla Woyaka / Wstrzymiwalem faces incendia-
 rias polki stawalo sposobow vgaszenia incendiorum, zabiega-
 lam ne quid detrimenti Rzeczpospolita / ne quid Woyako pa-
 teretur: A z tym oddawam zwykle sluzby Wm. MM. PP.
 3. Wschodla 7. Martii 1663.

LISTY

LISTY POGRZEBOWYM MA TERTOM SLVZACE.

*Alexander, Ierzy i Konstanty Lubomirscy, na Po-
grzeb Rodzica swego zapraszają.*

CTeści tal i orbitatem nasze z rozstania sie żalosego z nami
vnici solatii nostri vřochane° Oycę Dobrodziera naszego /
zdecetowało reka i w-gorskich łach vmozonym piorem oznay-
muemy Wm. naszemu Mościwemu Panu. Nie pozwolilo nam
Niebo cieścić sie dluszy to ozdoba nasza / ale miedzy splendory
swe przeniosły dusze pobożne / nam ciało martwe / abyśmy te
ziemi / żłód pożyło / przyszły nie oddali / zostawilo. Przysłoby w
takim razie succumbere dolori, gdyby nas nie solaretur tā
rekolekcy / ze communicatio doloris z poufalsymi Przyjaciół-
mi i krewnymi naszymi przyniesie nam levamen isakie. Przetoż
tym bezpieczy niey ten ból nasz effundimus in sinum Wm. nasze-
go Mościwego Pana / nie nie wotpięć / że go nam dopomożesz
szczęść / i ad solvenda iusta temu zacnemu Ciału (czego oż w
Kościółce Wiśnickim Airnilitow Bożych pro 14. Miesiąc
Lipca determinowaliśmy) stawić sie zechcesz. To piam i Chre-
ścianstkie opus odplaci P. Bog / ale i przy nas zosťanie obowia-
zek dozrwortni / day Boże w wafelskich terminach Dowolne
zartym służby nasze oddawamy w-łaskę Wm. naszego Mościwe-
go Pana.

W-tejże Materyy Marcin Smogulecki.

TAK surowym Dekretom Bożym wřetko plemie Ludzkie
i est obowiazane / aby każdy křezkolwiek smiertelanego zycia
posłusze /

Kofiste! one wziętem śmiertelności płacił. A z tąd wato-
 wnych i nieodmiennych Wyroków Boskich niht sie wylamać nie
 mogąc / onym rad nie rad / bosz czynić musi. Co czasow nie-
 dawnych przyszło uczynić niegdz sławney pamięci Je^o Mści Ro-
 dzicielowi i Dobrodziejowi memu / który dług powinny śmier-
 telności oddawsz / mnie pozostałego syna w nieukoionym, zalu
 ponurzonego zostawił. Ostatniey jednak po mnie za dobro-
 dziejstwa wzięte wdzięczności wyćiąga / abym ciało tego po-
 dług Chreścianstkich obrzędow takto naprzystoyniey ziemi oddał /
 Com odprawć umyślił Dnia 22 M. siacá Stręznia w Ro-
 ku bieżącym Wm. mego Mościwego Pana uniezienie uprasiając
 abys Wm M. Pan wrodzono sobie ludzkość ku mnie. słudze
 swemu pokazałysz / ten Alr załobny (dniem poprzedzisz)
 bytnością swą spólnie z Tręmością moją M. Pania przypo-
 dobie raczył. Pan Bog tak pobożney Chreścianstkiej uczynności
 i farygi podłetej / odpłatę Wm. memu M. Panu będzie / ia też
 zyczliwymi usługami memi (day Panie Boże w pociesniejszych
 chwilach i okazyach) zawdzięczać oświadczoney afekt winien zo-
 stanie / który sie na ten czas łasce z-powolnymi usługami memi
 takto napilniey oddałe.

W-teyze Máteryey Woyciech i Lukasz Goráyscy.

Dalby to był P. Bog / abysmy byli w-dalszy wielk zwiacy
 Mátece i Dobrodziejce naszym synowstwie oddawali usługi /
 spólnie oraz i ley czyniąc / i wzajemnie z-dobroci ley odnosząc po-
 cieche / ale ze sie Mafestatowi tego świętemu podobalo / tak
 nagle przez niespodziano iścieże śmierć z-ogzu ia naszych wzięć /
 i ciężkim z-straty tak dobrej Mátki nas nabawić zalem. pod-
 danstkim to od Nawyszszego Pána nawiedzenie przyymuiemy

P p

sercem ;

szecem; a baczcie się w-należyteć nam powinności / chcemy dą-
 żyć iey tak naprzeczyć sposobie ratunki / a ciało tak naprzyskoy-
 nicy z-możności naszej wedle zwyczaju oddać ziemi. Zągem te-
 dy pogrzebowy Akt na dzień 26 Kwietnia w Kościele Luba-
 skim złożyliśmy. Wm. M. Pana prosimy / abys: Trzymości
 M. Pana Malzonko z-przyjaźni przyjacielskiej i Chętności
 szkieć pobożności do żalowej procesjiy dniami przedtym poprze-
 dzając do Lubaska stawieć się raczył / Która pobożność tak
 Pan Bog oplacać wiecznie będzie / tak my szkieć oświadczyć
 szkiećgować obieramy. Na ten czas lafcie się Wm. M. Pan
 pilnie oddać.

GRVDZINSKI na Malzonki pogrzeb

zaprasza.

Wtem przypadku i odmianom wbyćle spraw na tym świecie
 nie nałoucie i życie ludzkie podległo / nie tak z-codziennego z-m-
 by / iako (czegobym był sobie nigdy nie żył) z-domowego
 z-wielkim i ciężkim zalem moim wyrzucił doznawsin. Gdy na-
 milskiej i siedzącej ułożonej Malzonki moicy za niepokamo-
 wany wyrokiem Dawce z-mota a-powstęchym śmiertelności
 prawa przycisnieniem dni skocone przez bystro śmierć zostaty.
 A to z-czgom przez czas-trorki (a Bog by był dat iako nadlu-
 zey) pocieche miłal wielka / pretko mi się w smutek i utrapienie
 serdeczne odmiensilo; Poddani iednak szchmy ja temu / u kto-
 rego dni i momenta nasze poligone / stromnie to od niego po-
 nosie przydzie; przy powinności zostając abym to zane ciało
 z-oddaniem modl naucztwym na odpoczynek żalowej ziemney
 lożnicy podał; Na com nianaczyl dzień 16 Czerwca nazajutrz
 po dniu Trójce Przenaswietłej W. Ludomach w Kościele /
 pilnie proszę abys Wm. moey M. Pan zmarłej uczynność od

Boga

Boga odpłatno wdłonał / i mnie w tym łaskę swą oświadczyć
raczył. Do której usiłuje się z posługami moimi oddawać i te
pokazano zawsze zasługować powinien zostane.

*BARBARA MARKOWSKA na Mał-
żonkę pogrzeb zaprasza.*

Ako wkręcie rzeczy pod słońcem ustawić mała odmienę
Inosć / tak też i żywot ludzki z woli i dekretu Boga Nawes-
tego. Czego teżeli to nie bez zła na sobie doznawał / ia pod
ten czas / utrapiona to żalosne doświadczenie / z wielką żalo-
ścią ponosi / za świętym rozłączeniem się z tym światem sta-
wionej pamięci Małżonka mego milego / który przepędziwszy
czas żywota swego do lat siedmiu / nowe swą szczęśliwie do
portu przypędził. A tak starb nieśmiertelny żadney szkodli-
wości nie podległy wiecznemu a nieśmiertelnemu Bogu oddawszy /
mnie tu leżąc w żalu i utrapieniu oświadcza do powinności
ostatniej posługi Sławnemu swemu ciału obowiązka. Cemu
żeby się tym lepiej wygodzić mogło / upatrzyłem czas na pospo-
bniejszy do odprawowania Aktu tego żalnego dzień 12 Lute-
go / to jest / w. Poniedziałek po Niedzieli Międypustney sam w.
Kościółce Brerowski / na który / abes Wm. M. Pan społecznie
z Jeromosio M. Pania Małżonka dniem przedtem poprzedzi-
wszy sam do Markowic przybyć nie zaniedbał pilnie a uniesienie
prose. Uczyniś Wm. M. Pan i uczyniś pobożny z Chęcią
świąteczną powinności / za który P. Bog wiecno odpłatę będzie ;
i mnie oświadcza utrapiona przytomność swą uciekając / zo-
stawam na ten czas powinna i uprzymo służę

W trzyze Máteryey Málgorzata Wilczyńska.

W Takiey ofadzie wstąpił nas Tworca nieśmiertelny na grunach śmiertelności ośdz / i / zdy sie na nich głowicki naważey rozpostierać poczyna / to ten czas go nagłym mandatem swoim zstod rusa / i do krajow nieznanym w dalekie strony usłepować kaze. Tym mandatem Pańskim sławney pamięci Malsoni moy z kraju śmiertelnego do nieśmiertelnego ruszomy / mnie sierocie z-dziatkami moimi gorzkiego plazu i lez niemi tulonym nabawił. Atoremi kiedy mi ozyr zakwac bez prz. stanku przechodzi / nie moge sie na skutecznysza potiehe zdobyć nad miłe i wygiłwe przytacie: Miedzy ktorzymi z-opactwosci Boskiej Wm. M. Pana i mnie niezsluzoney i niebożczykowi Panu Malzonkowi mojemu nieposledniego wleczac byc. pow. tam sie o to wywac lafki Wm. M. Pana abyś Wm. M. Pan w tym zalosnym razie mnie sierocie ku potiehe a Niebożczykowi Malzonkowi mojemu ku ostatney posłudze do Rezyr cialo tego zaprowadzić / a dzien przed tym poprzeditaszy do Reolikowa zacna osoba swola przybrć razel na dzien 22 Listopada. Te uczynosc przytacielska Wm. M. Panu P. Bog nagrodzi / a i z-dziatkami moimi zawodzięć nie zanicham.

Oyciec zaprasza na Pogrzeb Syna.

P Odlegając prawom i dekretem Boskim wiecey mi sie nie godzi tylko zaplakac / kiedy dawno śmiertelności na Synu moim kondemnate zalosna dziasla eksekucya bierze / alterowac przytacielskiego serca niechce. Wszakze zaloba i smutkiem od siebie nie odraze / kiedy cie na ostatney domu mo.ego nadziciey eksekucie zaprosze. Vzyniś przyznaney zawse sobie krowi mo.ey

Chrześ.

Chrześcijaństwo ostatnio usługe / gdy millego Potomka z domu
Oycy swego do grobu Wm. M. Pan zaprowadził Nadgródze
to Wm. M. Panu w szesliwej i wsłakłej okazyey / w-
krocy Wm. M. Pan na usługę moiey iako i przed tym nie zeydzie.

Respons.

Niespodziano Syna Wm. M. P. awizowany śmiercią rze-
wniem zaplał na popolicy wszystkich Komunal / na to-
ledna osobliwie boleie / że przy tej fatalney imprezie wielko w-
Oczyszczenie i w domu Wm. M. Pana szkoda widze. Odarły nies-
użyte fata z-Senatorskiej w-krocie purpury millego Syna / i
przyszło polskie uspiły twarzym snem oraculum. Takci to być
musi że na ziemskie prerogatywy i nadzieie / braku i respektu u
Pana Boga niemaż. Tenze na nas wszystkich ordynans i dekre-
padnie / przy którego żalosney w-domu Wm. M. Pana ektu-
cyy / niech Wm. M. Panu przyiaźniejszy fortuny i nieba cieśo-
chci. Ze mnie smutnego nie wielka potucha / że na ektualno-
Syna Wm. M. Pana z-palacu do grobu przybede rumacyo /
chryba że podzieliwszy sie łzami / i przytacieśm talem / iakoż-
kolwiek w srazunku folge Wm. M. Pan mieć bedzieś.

Syn na Oycowski pogrzeb zaprasza.

Dobre hartowna natęży śmierci kosa / wszystkie moie wy-
dała fortuny i szeseta / kiedy mi Oyci i Dobrodzieci
mego trupem položyla Upadła z nim zagęta Bogu i Oczys-
zanie moles, młodości moiey edukacya / i wsotka wieku przy-
slego spes, mnie ubogim sierota zostawiwszy / którego ciężkim
dewinżowany talem / rozumiem że Wm. M. Pan pomoż
P p. 3 smutney.

smutney pozostalemu Synowi trólediey na ostatnio fatalnego
aktu przybywając scene. Ażora ta łuska i z całego osierociącego
domu familia dożywnie w-podanych day Boże w-szesliwych
okazyach abym mogli odsluzyc starać sie usilnie na kazdym placu
bede.

Respons.

N Teubamowane w-imprezie swolej fatum, Wm. M. Pánu
milego Oycy Rzeczy: wielkiego Konsyliarza mnie poufa-
lego zabralo przyjaciela. Godna zalu i tez obfitych strata/przez
ktora nas tak wiele i tak znacznie skodowac musi. Co sie mnie
dotyczy takobym samego siebie zabil / Kiedym zygliwego zda-
wna domowi memu utracil adhe:nta / Ktorego niebu swieto
zaleciwszy dusze powinnu cialu i Wm. M. Pána instancyj od-
dac zechce usluge. Obiecuje i to osierociąley mlodosci Wm.
M. Pánu / ze tez przy opiece Boskiej i na mojej nigdy schodzić
nie bedzie Klienteli / Doznas Wm. M. Pan po mnie rowney
swietey pamieci rodzicowi twemu zygliwosci w-pogodnien-
sich ktorych ci zyje okazyach.

IAN SMOSZEWSKI na pogrzebo-wy list.

Z Trobila na to swiatobliwym postępkami zacney pamieci
Jeymose M. Pani Santocka / zeby kazdy z-nas Ewanych
za powzieta zescia tej nowino gorzklm sie napowal zalem. Lecz
ze kazdy takowemu podlegac winten test Boskiemu dekreto-
wemu on skromnie czego Wm. M. M. PP. zyje znosc. Da-
tenze Bog / iz te zale i smutki szesliwe Wm. M. M. PP.
nadgradzac w dalszych latach beda powodzenia. Na Ake zalo-
bny bedell mogli w-trudnosciach moich na ten czas nastepuio-
cych

ych być uwielbiony chętnie rad się stawie. Oddawam się z tym
z starbami memi pilnie lasce Wm. MN.

Respons.

Niespodziana a niepożądana došla mnie wleść z listu Wm.
MN. Pana o złości z tego świata Jegomości MN. Pana A.
ktorego śmierć tym cieśszy żal mi przynosi im lepiej pomnie/
także wielkim był moim przytacielem/ a nad wszystko Rzeczyp:
bardzo potrzebnym. Widzę że i Wm. MN. Panie mniey żalowny
zostateś/ także ten ktorego bliśszy w żalu znayduie frasunek. Ale
coż czynie obrociwszy oko na prawo przyrodzone wszyscy na tym
co się stało przedstawac musimy/ i ten żal nasz przedmnie ponosić.
Dla czego Wm. MN. Pana upraszam abys także w podobney ro-
ni zżył być Wm. MN. Pan remedio & solatio drugim/ tak
sobie samemu w tej mierze deesse nolis, a swoy żal wola Boga
miarłowal. Oddaje przytym re.

STANISŁAW LIPSKI do Krola

Władysława IV.

Filip Lipski Opát Wosłocki W. A. MN. nawierntleyhy pod-
dany/ a do Naszawierstwego Janocencyusza X. na Stolicy Apo-
stolskiej nowo obranego/ od Waszey A. Mości i całej Korony
Polskiej Orator i żywo i mowa swoje ostatnim zamknal pe-
riodem. Wierc iuz nie sam ale popiol tego do W. A. Mości
perorute wspol zinnio bratem swoim/ upraszając Naszawier-
stwego W. A. MN. Molestatu/ aby z listi jawey Panstwey z sta-
niem Bogo na miejsce swe pogrzeb na dzien A. Roku Panstwe-
go przypadający przyzodobic raczył.

Przy-

Przyjaciel do Przyjaciela.

Zszła prawa swego z-talem i szkoda nasza nieublagana śmierć nad miłym i ukochanym przyjacielem moim w. spól i Wm. M. Pana/ którego nam szkodko konwersacya a z-nia wstępkie pocichy oddawszy nas w-gorskim żalu zostawiła. Pożegnał się z nami dawnymi przyjaciółmi / nigdy równym żalem nie odwołany. Wiec tak w-tieżkim żalu miary znaleźć nie mogąc / a sama tylko ciesząc się na ten czas finalno woli Nawyszego decyzya / to mi zostaje ultimum, abym ostatnio usługe cięlu oddał. Na Etoro złożyłem dzień N. / Wm. M. Pana pokornie proszę / abys z-laski swoy i miłości ku zmarlemu przybyc raz grł. W-gym nie tylko dawno Wm. M. Pan ku zmarlemu pokazasz miłość / ale i mnie na dalsze posługi zniewoliś w pociesnieszysz da Bog okazać. Teraz się laskę przyjacielskiej oddaje.

Respons.

Z-żalem wielkim moim przyszło mi czytać te smutno a niespodziana nowina o śmierci Jegomości M. Pana N. / Etora z-pamiętki miłego pożycia / takto z-ukochanym przyjacielem i głowieniem wielkich zasług w-naszej Orygynie / augmentum zasług bolesć dodawa co raz sercu memu. Doznałbyś był Wm. Mościwy Pan te doloris mei societatem, gdyby mi się godziło było bytnością moją te żaloso funkcy / ostatnio posługe odprawić. Ale że mi wielkie prawie na ten czas nalegające zabawy przeszłoda / Kondolencya może przez przyjaciela oświadczyć oblicze / a sobie hanc te rporis iaturam w pociesnieszysz okazać wetować zachowując / Etorych od Tworcy Nawyszego Wm. M. Panu uprzeymie żyje. Sam sobie laskę przyjacielskiej oddaje.

Oświe

Ociec nā Synā pogrzeb prosi.

NApelnil Bog ciezkim i gorzkim serce moje zalem wżlowy
mi depositoryum wśrękich i nawrśszych pociech moich
Syna mego starszego. Boleie nā te tak mnie iako i domowi
calemu zalosna orbitatem, nie podobna mi lez hamować/ dyba
ze spongiam consolationis znayde u dobrych przyjaciol/ do kto-
rych tak adwersa iako i prospera wtem ze nalezo. Miedzy tymi
zas ze i Wm. M. Pana sobie pręcipuam klade/ przeto poufa-
le zal moy odkrywam Wm M Panu/ pewien bedoc ze multum
levaminis. odniosę/ albo przynamniey boleć mney bede com-
municatis lacrymis z Wm M Panem/ a zwlaszcza gdy dla
wyswiadczenia Chreścianskiej pobożnosci zmarlemu ciatu nā
dzień i miejsce naznaczone przybyć bedziesz raczył. Za koro u-
czynnosć nie tylko wielkie przed Panem Bogiem odniesiesz me-
ritum, ale i oświadczyś Wm. M. Pan ze prawdziwey przyja-
źni zwiokow i samā nie rozrywa śmierć. Ja zarym non inter-
morituram uslug mych pomolnosć oddaje/ z korymi sie do lę-
ski Wm. M. Pana pilnie zalecam.

Syn na Oycowski pogrzeb zaprasza.

WTak ciężkie osądziła nas sárzmo acerba fati necessitas,
nā karku natury ludzkiej krowawa śmiertelnosć prawe
reko zapiśana/ iz iakoby coloniam funerum z-narodu ludzkiego
zalozywszy nigdy mu ciężkich a codziennych wyprzogać nie dopu-
szcza zalow. i nie respektuiac nā żadne osoby/ zywor i samym do-
brodzieiom naszym w-oczach naszych wydziera/ nas w-poszedku
placzow i lamentow zostawivszy/ a pociechy w-tolc nader gorz-
ko obrociwszy. Doznałem sam nā sobie tego w-rzecz niebez-
snych

sných á mnie nigdy nie oplákaných /gdy mie žaloba po ro-
dzicu mym nakrywšy táz tyranka o wšyřkích pociech mych
przywiodła mie naufragium. Ná co narzekáć trudno i dare-
mno/ raczej tedy przy tym flagellum Domini manum, ktora
mie tetigit, caluiac/ do nalezyteř sacnemu ciálu udać mi sie
przychodzi powinności/ktorey oštátniey usługi piis mecum pa-
rentando lacrymis smarlemu Dobrodzińowi memu abyś do-
pomoc raczył Wm. M. Pána uniżenie uprašam/ ktorego pobożno-
peate sam Nawyřšyř/ oddaliłšy od Wm. M. Pána podobne
žale/á mnie do pocieřnieryřy usługi podawšy ořazy/obřicie nado-
grodzi Wm. M. Panu ktorego ja zostawam.

W-teyze Máteryey.

TA ktora teraz w domu moim przybywa žalobá rozumiem
iz z-řad inad Wm. M. Pána dořlá. Pan Bog Dobro-
dzieř mego z námi pozostálym pectomřtwem rozřdził/ i nas w-
steroctwie i dożywotnim žalu zostáwił. Wřbaczš Wm. M.
Pána ze poźniey niřli przystáło/te žalosa nowine do wiadomości
Wm. M. Pána donošé. Albowiem confusio i acerbitas mœ-
roris, ktora pospolicie z-tákimi przypadámi chodzi/ pretřim mi
być nie dopuřčila. Teraz dożywšy sie w-řey miřcie innyř Ich-
mořciow řewnyř słožem pogrzebowy řet w. Wiořce mey ná
džieř A. ná ktorey abyś sie Wm. M. Pan stáwić raczył/ uniže-
nie prošé. Vczyniř to Wm. M. Pan takó rozumem nie tak
dla prošby moiey /iákó osobliwie dla tego/ abyś Wm. M. Pan
wyswiadczył/ že nie tylko zá žywota ale i post fata zářřes był
addictus Rodzicowi memu. Ja Boga mego ná ten řas proš-
ę á żeby iák ná nadluřřie řasy Bog nawyřšyř podobne od samie-
řey Wm. M. Pána oddalał casus, i Wm. M. Pána długole-
cnie

enie takto nalepszym opatrowal zdrowiem/ siebie samego odda-
wac w doznana laske Wm. M. Pana takto ten ktory sie pisze.

Respons.

A Tybym we wszelkich ochotney okazyach do uslug Wm. M. Pana rad pokazal gotowosc moie/ arolt in consortium doloris zawolany teraz bedac chernie sie stawie/ i partem luctus czescia Chrestianstwey poboznosci/ czescia przyjazni prawem do mnie przynalezno przyymule. Day Boze aby tak wielki domu tego uszczerbek celi providencya rowno zalozywszy nadgrodo/ i az/ ktorzy teraz nieposadanego bed-tem pomagac salu/in societatem lartitiae zwolac w-krerce potym chciala. Czego Wm. M. Panu uprzeymie z- serca zyczac siebie samego zwykley Wm. M. Pana oddale przyjazni.

W-teyze Materyey.

Viem ja przez pierwsze pisanie Wm. M. Panu deklarowal i jał moy/ ktory privato & publico nomine ex obitu Rodzica Wm. M. Pana ponosze. Nfekt ten moy radbym i supremo officio, gdy czesc tego cialo beda oswiadczyl/ ale mnie sama odleglosc wzmowi/ i rozne publiczne trudnosci/ zazym votis tylko przydzie mi to z-daleka nadgrodzić/ Pana Boga proszac aby tanti Civis iacturam Rzeczpr/ Familiey i pozostalym przytaetolom nadgrodził. Vsluge zas moie przyziacielsko na weselise zachowule okazye/ oddale sie na ten czas do zwykley laski Wm. M. Pana.

W-teyze Materzey.

K Toż niewiśdomy nieuchronnych dekrétow Boskich? Ktoż nieświadom omylemby świata nadziey? Kto nie widzi codziennych śmiertelności wizerunkow? I toż się nie przypatruje nie miłościwej nad naturą ludzkość kłuciey? Ta że padła na godney pamięci Jegomości W. Pana Rodzica Wm. M. Pana trudno nie sążnac / trudno nie boleć na roztargnione wrodzoney miłości pęta i rozdarcione efekty. Aleć takowe świata igrzysko takż to dług / że wstrętni nam go wypłacić potrzeba. Bogu sprzeciwie się trudno. Marłować się przydzie nasz żal a wiecznego piis manibus precari odpoczynku. Na czas nąznaczoney ostatney usługi i powinności i miłość łaje mi się stawieć; zabawa zaś inna mnie na dzień pomieniony przypadałoca tego mi zabrania / i powinney obligacyey dosięgnięciu na inno chwile odłożyć radzi. W pośpiesznych da Bog okazyach moie devoveo Wm. M. Panu usługe / zostając terazc.

W-teyze Materzey.

Złazego Kto przedsię weźmie na świecie głowiołką / przyznać musi / że też wspaniałe dzieło / nad które nihil nobilius natura mieć może. Ale też wyrokami niebios otoczony / też samego Boga dekretem opisany / też prawu podległy / że ani ublagac niepodobniani przestąpić można ani terminu opuścić żadna nie pozwoli ełłcepcya. I te to są świata tego a życia naszego deliaye! że wszystkie coś obiecujące speranza / że napewniety się prac naszych pożytki / że nam się zda takobyśmy światoc pozczynali / a my ad occasum tendimus! takoby my ścisłe i nierozzerwane miligo towarzysztwa tym lepiej i pozodaniey z-twier-

dzali

Dzali wlecey! á my rozbratác sie musímý! ogniwá serdecznych
 spoione áfektowu targac! i lube przytazni w gorzkim nurzac
 zalu. Ciesze tylko pamietnych potoch wydawala sie suspiria,
 ozdoby wshytile nase czarnym powlozyc cieniem! á obfitymi
 miasto konjölaczey karmiac sie kámi w boleści serca takowey
 zekáizce godziny! Etera ad eam nos prowadzi metám. Ten
 Boski nieuchronny dekret ze iuz widze wykonany swietey pamie-
 ci z Jegomościo P. Malzonkiem Wm. M. Pániey takó zalu tego
 serdecznie dopomagam! tak na dzien naznaczony stáwilbym sie
 gdyby mie wielka moia nie áwołowala potrzeba. W-pocie-
 snieyszych iednak da Bog okazyach moje devoveo Wm. M.
 Pániey usluge! i zostawam ten co dawno Wm. M. Pániey
 Brat i sluga

Na pogrzeb Malzonki zaprasza.

Bylem tey nád'iele / ze dura fata dla poligenta tylko trium-
 phorum, z domu mego numerosam stragem osob w-krót-
 kim czasie / przez nieuzytego eksekutora swego smierc zniósł /
 prolongacyo takó induciarum uczynić miały. Ale ta Etera sle-
 pym okiem na nawietse straty nase pátrzy / i Etera nullo di-
 scrimine namilse pignora nase sciele / spráwila w-oczach ná-
 szych swietoz funestissimam cladem, bieg zycia memu milemu
 przytácielowi wzlawszy. Wotpliwá takas iednak do tod nadzie-
 to karmilo sie serce moje sirapione / kámi ciezkimi zyczac po-
 stradanego ozywile towáryszá / i ustawicznym lamentem z-tám-
 tod zgubionego odwolać / zlad niepodobna powrot znaleść.
 Co gdy widze ze dáremna / umyslidem sua piis manibus i swia-
 tobliwey duszy iusta Katolickim trybem odpráwiwszy wniesć
 pobożne ciało / i do zwyczynego depozytu oddać. Na Eterey czas
 sama powinność Chrzesciánska i áfekt przytazni dawny Wm.

Q. 9. 3.

M. Pana

M. Pána wyćiąga / i ja wlece proste / żebyś żalosnemu Tu
pociebie przybyć raczył : co ja pozostały w-pociesnienych Wm.
M. Panu chętnie bede chciał odslugowac okazach.

Respons.

Tę jest nieuchronney śmierci iedyna kondycja / aby miła
go i kochanego przytaciela z-ożu znosiła / i serca siubem
obowiazane nieutulonym karmila zalem. Takie zaprawde iad
żalności swoiey tak w osobach bratu niemająca nad Wm.
M. Pania wykonala / kiedy od obliża godney pamieci Nie-
bożeyka Jegomości M. Pána M. a kochanego Wm. M.
Pána Malzonka wydarłszy serce Wm. M. Paniey w niepo-
wściąglym zostawie bolu. Wiec iako moy braterski był o-
blig słuzić za żywota bratu / i to po śmierci pokazać jechce /
że on lubo umarły niepożrzebiona iednak w sercu moim cho-
wa miłość / i iezeli co nie przeszkodzi / z braterskiego mego
obowiazku do tey żalosney ciała zacnego usługi przybyć bede
usiłował na czas nżynagony ceremoniy / zyszc na ten czas
Wm. M. Páni w-pociesnienych słuzić okazach. Do czego
moie Wm. M. Paniey oświadczając ochote / zostawam na ja-
wosc.

Na Pogrzeb Malzonki zaprasza.

Constat fata, lubo scđ decreta infallibilia decernunt,
Co nas inverso ida rerum ordine. Oto i zemno postapily
opak / odyńane taki uczyniwszy / abym zawierał oczy mal-
zonce moiey / ktory iako vitz tak też mortis mialem być stu-
pnie antecessor. Tak ciężkie a niespodziewane divortium sro-
giego nabawilo mie żalu / i niepodobna sie cieszyc / po strá-
cie unia

cie unici solatii mei. *Ag usm /* ze communicatio doloris
z poufalymi przyjacieloy mymi przystosie mi levamen takie.
I dla tego tenze zal moy effundo in linum Wm. M. Pana /
a przy tym unizenie upraszam / abyś nie tylko z-daleka chciał
bene precari piis manibus, ale też do ostatney posługi zacne-
mu temu cielu oddania stawić sie tu do Krakowa pro 26
Martii rączył. Cożalowiek w tym uczynności doznam / Wm. M.
Paniu one winien zostate odslugowac w-kasdych day Boze szcze-
śliwysch okazyach.

Responsi.

W Niebytności moley w-tych tu królach nawiedzil Pan
Bog Wm. M. Pana tym ciężkim zalem. Ta przyczyna /
ze tak nie rychlo non consolationem (ktora tylko od Boga ile
w-takim razie być skutezna moze) ale powinna moie kondor-
lencya Wm. M. Panu oświadczam. Constantiam sapientis
niewzruszona przypadkiem nie trzeba Wm. M. Panu przypo-
minac / gdy iako barze sam uważasz i uznawasz doskonale tey
powinność. Wiec niewiem iezeli one rzecza sama wykonywasz /
boć to trudna hominem exuere. Nie ludzkich to sił miek-
kich i afektom podległych zalu nie użuć / frąsunku nieuznawac /
owsem guć i uznawac koniecznie kaze ulomność nam wrodzo-
na. Ale zś znosić i nie dąć sie im zwyciężać radzi rozum i ba-
czenie. I toć postremum że Wm. M. Pan zachowujesz / sto-
sulac wola swoje ad aternas rationes, w-gym śmym pokoy
iż umysłu każdego. Ja na oddanie tey usługi zacnemu cielu
iezeli dla zabaw wielkich i trudnych obecnym być nie bede mogli /
pewnie votis & affectu adero, z ktorego żyje i apprecor tey
duşy pobożney winnego tey zasługom niebą / Wm. M. Panu
w-nagrodę (iezeli być moze) zalu / przy wieku długim pomyslnych
poćiech zawię i nieodmiennie in omni fortuna.

W-tejże

W-teyze Máteryey,

Ikom pretko wiał te nie tylko z-afektu Wm. M. Páná po-
boznego/ ale też każdego amantem boni publici żaloso no-
wine o zesciu s. p. A. serdecznie indolui tanti viri fato. Go-
dzien bowiem wielkich i wszystkich cnót in Repub: mądry i sy-
gliwy in curia Senator Orygynie / aby każdy smierć tego im-
fato Reipub: licząc powinnym one przyiał zalem. Ktory flu-
sante tezieli kto tedy Wm. M. Pan ponosił/ w-świezey pamięci
mając sławę tego pracowitymi i zygliwymi w-tey Rzeczyp: u-
ługami apud omnem posteritatem nabyto. Tedyć i mnie me-
moria virtutum Jegomości przydzie się cieścić/ i z tych prac
tego szeroko sławnych/ktorych fructum do tych czas używamy/
doloris remedium szukać. Na oddanie ostatniej uczynności
piis Cineribus teźlibym się nie mógł sławie tedy przynamniej
afektem przytomny być/ z Ktorego P. Boga prosię/ aby nale-
żące cnotie świętey pamięci Jegomości nlebo dawszy/ od Wm.
M. Pána oddałal takowe fale i strąte/ magni familiae orna-
menti nagrodził pociechami i pomyslną fortuna. Oddate się
zartym łascie ze.

Záprasa ná Malzonki pogrzeb.

NJedościęło nabystrzym dowcipem ludzkim ordinácyo tak
wszystkie wszystkich takó i każdego z-osobná Bog wszechmo-
gacy sporzodził progresy / że żadnym sposobem takó szczęśliwo-
ści/ tak i nacięśse zale naznaczonego niemogo uchybić terminu.
Z-tegoż nieuchronnego Nawyszszego Boga dekretu z-serdecznym
nawiedzony zalem a nienagrodzono przez smierć namilszego a
dożywniego przystaiciela dotkmony strąto / takó to pewnie
wiem / że niikt się tego nie może z-przeciwić wszechmocności/ tak
też sa-

też żadnego serdecznego utulenia żalu podobny u siebie nie rozumieć być sposob. Co tedy w oddaniu zacnemu ciału ostateczniej z... z powinności dzieła pogrzebu naznaczyłem 13 Mart. w-Rożminie kiedy ten żałobny akt przegac sobie także w-nagromadniejszy Wm. M. Panów Połecwanych odprawić sekwencyj/ Wm. M. Pana/ abyś na ten czas dniem poprzedziwszy stawić się zámie zechciał/unieście prośbę.

LISTY WESELYM MATERY- O M-SLVZACE.

*Francišek Szendzi-wy Czarnkowski na Wesele
zaprasza.*

Skloniwszy Jęzomość P. Woiewodę Ruski moy M. Pan Si Dobrodziey serce swe przećwoko mnie słudze swemu/ obiecał mi Jęzomość Panna Corke swa nastarżo w-dozwotnio nie-rozdzielnego życia przysiażn. Do potwierdzenia oney nowey zobopolnym tej przysiażni slubem w-Brańowie czas pro 1. Febr. naznaczyony. Który Akt iz tego wyciąga / abym tak w-naznaczyonym Jęzomościow Panow Przytaciol pojecha na plac naznaczyony stanął / wielec Wm. M. Pana prośbę abyś bytnością swoj Akt ten ozdobić raczył / i stawił się w-Willa wesela do Promnika pod Brańow/ gdzie mnie Wm. moy M. Pan ochorze sie czekającego znalaziesz / i gotowego sobie odstąpić chęć także/ do Ktorey służby me na ten czas pilnie zálecam.

Re

Francišku

STANISŁAW ŁESZCZYŃSKI Woio-
wodą Belki do Ksiedza Biskupa Krako-wskiego
w-teyże Máteryey.

Vszyskłym wielka Przywde moley przećwoko Wm. M. Pa-
nu objawiającey / i tey też Która zawsze przećwoko / nie
znałem lajce / Kiedybym z-pocięcho swego / i domu niego nie-
miał się odezwąć Wm. M. Panu. Tak to bowiem natura
comparavit, że prospera wszyskie radzibymy polne z-tymi
miejsc / Których nabazdley miluimy / albo o Których lajce i milo-
ści nawiecy rozumiemy. A ja prawdy nie naradę Eudy przy-
znam / że Kogobym miał w-ter młodzi Wm. M. Pana praeferre
nie wiem żadnego. Wiec śmiecie donosze to do wiadomości Wm.
M. Panu jem Córke moie obiecał w stan S. Młahenski / Kto-
ra obietnica w domu moim wykonana być ma. Ten akt abys
prezencya zacney osoby swej / i dom / i Gospodarza ozdobić
raczył uniesienie prostej zostając

Máćiey Pogorzelski w-teyże Máteryey.

Wszyszek bieg życia mego do woli Bożej stosując tego
samego o to proszę / aby każdy zamysł mój był z wolo-
stwa tego zgodny / Który i sam (za pismo instancera Jęzomo-
ści P. Stanisława Karsnickiego w domu moim się przez Jęz-
mościow Panow powinnych swych o przyslanie stratacygo)
do serca mego to podał abym staraniem i chęcią Jęzomości i
Jęzmościow Panow powinnych Jęzomości nie paradyż / o-
biecałem mu córkę swoą w stan S. Młahenski: do Ktorego to
aktu swiętobliwego wykonania naznaczyłem Gas i mój we
W. 17-

Wziachowile na dzień wtorey Miesiąc Lutego. Proszę tedy
umizienie abys Wm moy M. Pan uwatnie przedsie wzywšy
przytomna prozbe moie / i w oney skutecznie miłość powinna
oswiadczywsy bytuoscia swa ku ozdobie tego aktu s. na czas
stawie siepomieniony raczy. Ztorata lasz W. M. D. oswiadcze-
nie wsłatała wdzięczności zaślugować winien zostawam, odda-
jąc sie na ten czas do zwykley przyjaźni Wm. M. Pana.

Ian Kielczewski Podstoli Kalityki w-teyze Mityryey

O Brat Boski z gornych palacow z woli i z-przejrzenta te-
go swietego padl do mego serca / ze za staraniem przez
wiele ludzi zacnych Corke moie w stan swiety Malzenski / o-
biecalem Jegomości Panu Andrzeiowi Piłkońskiemu. Ztor-
rey ceremoniey swiety, dla aprobaczey i biogostawienstwa Za-
planskiego / czas słozyłem pro die 28 Septemb. to jest / w Do-
niedzialek przed swietym Michałem. A ztem zawse uznawał la-
sł Wm. M. Pana przesiewko sobie / nie powstrpiewam ze i te-
raz mnie one oswiadczyć raczyš; a na prozbe moie ku ozdobie
aktu tego swietego; dalem czas ten mianowany poprzedzwsy /
niezapominając zwiešku pokrewności domu mego / do Ostro-
wa stawie sie bedzieš raczył / Etorę oswiadczone lasz / spolnie
z synami mymi / zawse za podaniem kazdey okazey / zaślugo-
wać Wm. M. Panu winien zostawac bede.

Zaprasza na s-woy Akt weselny.

Wz 3 lasz Boskiej desideria, i wota moie Etorę sie do tych
Iez 3 na rozne strony unosily / do Etorę sobie naznaczonego
przyšly. Tego mi usze ad complementum terazniyszey for-

Rz 2

tuny

tuny moley niedostawa/ abyś Wm. M. Pan z-żyweley przeci-
wko mnie takżi swoy/ nuptialem hanc festivitatem dopo-
mogl mi/ i one swoia przyszedł przynęcy: Wzajemie tedy u-
proszam Wm. M. Pana/ abyś Wm. M. P. raczył dać miejsce i
swoy asiekt tak słusznę prozbie moley/ wszętkie izeliby ktore
te droge Wm. M. Pana tamowaly/ obices & remoras, z a-
fektu braterskiego przeciwko mnie/ uprzętaige; ktoremu i te-
raz pilnie sie zalecaige zostawam ic.

W-teyże Materijey.

Dziś proste Wm. M. Pan dzień a teżli hoynym sie chce
pokazać/ przyday i drugi do n: s na dzień A przybawiac:
Ten bowiem/ ktory niegdy powiedział: Non est bonum ho-
minem esse solum, depomogl mi/ abym upatczywszy sobie
przyaciela w Domu zacząłm Jęomości M. Pana/ i onegoż za
wlecznego sobie w-życiu moim obral towarzyszą; A że tego/
także po winnego nie jako długu/ leges amicitiae exigunt, aby
bona, malaq; , prospera & adversa, baly amicorum com-
munia; tedyć trzymam to o Wm. M. Panu jako o dawny
i doznany przyaciele moim/ że Wm. M. Pan tej fortuny
moley będziesz chciał być particeps, tak wesolego festu mi z-lą-
ski swoley dopomagalac/ a zwłaszcza że nie widze co by do tej
drogi Wm. M. Pana przeszkoda bylo: Wszakże tednaż teżli co
jest/ to wszętko dobry asiekt Wm. M. Pana uprzętaige moley/
o czym ja niewatpię/ w-laske braterską Wm. M. Pana odo-
dać sie ic.

Respons.

Boga mego chwale/ o szczęśliwym Wm. M. P. wzamym
Błach styhac powodzeniu/ ktore mi wesoly list Wm. M.
Pana

Pana dnia onegdajszego oznaymili Niechay tenże Bóg wszech-
mogący dalej Wm. M. Pana prowadzi szczęśliwie / i swego
błogosławieństwa obficie dodając / nas wiernych przyjaciół for-
tuna Wm. M. Pana uwesela. Barzobem rad zaiste powolno-
ści usług moich samemu obecnie Wm. M. Panu oddał / i efekt
moy przy tym weselnym akcie oświadczył / lecz mi tego moje
trudności zabraniała / zwłaszcza sprawa moja przypadająca /
na Krora / abem takiego uszczerbku w sławie i dobrach moich
nie poniosł / stawie się koniecznie musze. Rozumiem że Wm.
M. Pan przebaczy trudnościom moim / a mnie na dalsze so-
bie zachowywać usługi / w zwykłej łasce swej chować będzieś.
Ktorey się zc.

W-teyże Materyej.

N Jech będzie Namiarowy wsze go dobra Dawca pochwalon /
iz zamysły Wm. M. Pana do portu dawno sobie zamierzono-
nego przyplynely. Jest zaiste z-tego się weselić / kiedy Kro-
przytaciela znalazłszy / uchodził pogrozki oney: Va soli. Ja i-
kom się z-ten nowiny ucieszył / trudno to blahy Karće rey po-
lecić. Barzo tedy rad według ządania Wm. M. P. na dzień
naznaczony się stawie / a powolność moich usług oddawszy /
zupelny moy oświadcze efekt.

Zaprasza na akt weselny Corki swoiey.

P Onieważ ta / Krora siera i zamysły ludzkie w-reakach swych
piastunie / opatrność Boska myśli w moy dom Jegomosci
K. Plomila. Nie godziło mi się Boskiemu okolo zamyslow
Jegomosci sprzeciwiać sporządzeniu / mając za to że ten do-
mu mego z-familia Jegomosci dożywońnicy przypisni zwi-
ażek na

K r z

żek na

że na wielkie obaley strony ozdoby na szczytliwych pocieche przypa-
tuciel miłościwie daley kierować raczej będzie. Do ktorogo
ażu abys sie Wm. M. Pan swa stawie chciał osobo i nam spol-
nego dopomogl wesela na dzien N. z-strony moiey nisko upras-
zam. Tey af. kroczye gdy u siebie Wm. M. Pan dac miuycie
raczyś/ mnie i z-domem swym do podobnych uslug dozwo-
tnie obowiożesz.

LISTY W-ROZNYCH MATERACH.

Rádzicie-wski do Krola IANA Kázimierza.

Reka Pánsta W. A. Mości. nowe cuda z-kreatura swo czy-
ni / quoniam elevans allisisti me, vas honoris in contu-
melia factum strusiony i poniony wolam usquoq; Domine!
wynawam do brodzierstwa W. A. M. zazdrość dworska i o-
bludne niepewnych; wiaćciol rady / narážili mie na indignacya
W. A. M. Pana i Dobrodzieta mego. Czego takó żaluie. tak
pokonany i obniony z-pocich i ozdoby pierwszey / precarium
spiritum między obcymi trahens przytomnym i potomnym
wiekom exemplum, takó dobrego i kochanego śanować Pana.
Wynawam / że bez łaski W. A. M. nie tylko dobrze żyć ale
żyć nie moge. Upadam z pokorno supliśko do stop W. A. M.
abyś sz. rey pokory nie razyl odrzućć; boć to iest zawśie
Brolewskie dziecko / parcere subiectis, a nie tak upadku mego
żaluie / takó żem kiedy Dobrodzieta mego rozgniewal. Prze-
to / i nieśczęście sobie za fortune nie takó poezytam / że mi w-da-
wnech błedach otworzyla oczy Pokarales takó Pan / pozalo-
wać moziś. Pokazales iuz Elemencera swoje pánsta stawisz Wy-
sam dziatke winowayce swego. Wszytło tedy na wolo W. A.
Mości

Mosci rezygnowawszy i te w-relu rozye Wycofali. Ch po Kornie
 caluioe. Proste Dobrodzieta mego / abys mi iestze o swey la-
 sce panskley rozpaczac nie dal / ale propitiatus errori meo, &
 de persona Regia & Patria, choc odleglamu tu ius ad placi-
 tum W. A. M. ab extra zostawiacemu pozwoliles mereri,
 a zywemu niechcialas alimento deesse, i tak szasna Konsty-
 tucya wstrzemi domowi i familley szkodliwa zniesc pozwolil.
 A za co samo exuli relictum est Pana Boga za szeszliwe pa-
 nowanie W. A. M. i dlugowieczne lata probow zostawam

Tenze do Izby Poselskiej.

Bedac tanta invidiarum mole ab æmulis oppressus, takley
 Baemo vestrũm u nas w-Orszynie nie doznal na joble ani
 pamiec iey byc moze. Fidem Quiritum imploro i do Wasze-
 ciew Mosci Panskwa tak o do cel nego libertatis nostrae asy-
 lum. Braci Szlachcie Wziedni Koronny appello, do motey bie-
 dy (ktora wladoma swietu) nieplakac mi sie nie dadze / w-mo-
 ley gospodzie i wlasnym dworze publica fretus securitate w-o-
 szach Jego A. M. zagrebiony i zwolowiony / i iestze per adin-
 ventiones humanas tak m defecim uwolony zostawam, taki
 w-pamteci ludzku i in libera Repub: nie postal / bez delatora
 na civilem propositionem, bez konwulcy / bez inwizycyey / bo
 zadnego plenipotenta nie poztas odimnie / cum ia zadnego
 potwu nie widzial ani o zadnym danu roku nie widzial, a prze-
 cie na mnie prenas criminales szasno. szrone civiliter tylko
 na poroc sadzono / wlosono w-dekrete credes, wlosono non
 constarent, wlosono crimen lasz majestatis, ktore non ejus
 fori bylr. A intem tak biezemy / do honore privatus & capi-
 tis reus, pro hoste patrie reputatus iestamy / iestli prodicionis
 in pa-

in patriam, jeśli violata majestatis arguor. *flusnie* iudicet
 Respublica tanta crimina, gotowem krewia własna eluere: ie-
 żeli też membrorum conspiratione premor, per amorem
 Patriae consulite legibus, porrigite dextram a dobrego w-
 Oszynie wiara i usługa conservate civem. Przyczynić się
 do J. A. M. żeby się tandem okiem pańskim na sługe i urze-
 dniką obejrzał / a jeśli susurrone his artibus u dworu ludzi
 poręczwyc psować beda / mementote że ta sukienka / ktore mnie
 teraz niewinnie zakłócono / na każdego brata per consequens
 trafić się może. Zaczynam inter publicas curas i ta adversitas
 moia non indigna urogi W. M. M. Państwa i Braci erit.
 Życzylbym sam sobie tego abym mogł in praesentia venerari
 confessum Wm. M. Państwa. ale iż maie niektore sprawy
 Trybunałskie zajązemu / sam siebie & oppressam innocentiam
 meam pilnie na ten czas fidei Wm. mego M. Państwa
 zalecam.

*Starosta Zmudzki do I. M. Pána Referenda-
 rza Koronnego.*

ZOlito nápoione płoro nie ináczey tylko per amicam inter-
 ni doloris Wm. mego M. Państwa communicationem
 ostodzić się może máłoc za to iż zalem ágrawowane pracor-
 dia salubribus Wm. mego M. Państwa wśpárte consiliis iá-
 kołolwiek folge i ulzenie znayda. Falsis do J. A. M. Pána
 M. Miłosciwego iestem delatus suspicionibus iakoby fidem i
 pomolność moie tak ku J. A. Mości / iako i ku Rzeczyp. ex-
 uere, miał i injustis scindere factionib' niektórych Pánow Se-
 natorow a impié ad partes Mołchi attrahere. Zaczynam ná iá-
 sce Państwa swántkować mi przychodzi. Vchoway młe Boże
 abym nie tylko hanc telam texere, ale i fila ad eandem sub-
 mittere

mittere kiedy Polwieć zamyślać miał. Wskazę tedy uproszam
 Wm. mego M. Pana zebys Wm. M. Pan mnie w tym utra-
 pionym zalu dexteram porrigere raczył. Wtemci ja ze suspi-
 ciones aliquas quę nulla diluit innocentia, atoli iedną
 Wm. mego M. Pana innata dexteritas mnie ciehy po kreocy
 to sobie obtecutę / i mnie znouu do lasti Panskiej campum a-
 periet, i u nog J. A. M. iako filium prodigum u nog mło-
 ściwego Oycy polozy / á swoia przyacielską w-sprawie rey mnie
 zalosywy instancę / sinistras u J. A. M. o mnie diluet suspi-
 ciones. O co peritore Wm. mego M. Pana unizenie upraszą
 toz lasce sie i miłości przyacielskiej oddać.

Synowie Radziei-wskiego do Sejmiku.

V Trapienych nas sietor Minerwa skolna coby ná tey pu-
 blice w poszrodek Wm. mego M. Panswa offerre mia-
 la / Eady pomysleć moie / consulere impares, bo immaturi;
 raczy consilium & Consules nostros appellamus, Fidem Qui-
 ritum parvi Quirites, iako braci starzych abo Oycow naszych
 imploramus, iedne contra fortunam miserorum arma la-
 crymas obtendimus. Z-tymi nie dawno ná swiat wyszedhy / i
 blaskiem tylko obludnego przesęcia Rodzica naszego Ewile dzie-
 cinne uciehywy po to samo rościemy zedychmy co raz to lepiey
 causas lacrymarum zrozumeli. Nie dawno w oczach swiata
 świecila Orea naszego fortunę / z-kreogo niestęczna bogini /
 igczyło sobie uczyniwy / iako pilke iako o ziemie udeczyla / i
 z-kola Wm. mego M. Panswa przez dzieki wyrzucila. Dzi-
 wia sie narody / sami teraz czym iestemy niewiemy / Erew ie-
 dna i ciało Wm. mego M. Panswa spolne / do stop brater-
 skich nisko upadamy / zedyście upadliemy i upokorzonemu Ro-
 dzicom!

dźciowi (Ecce ego lubo errores vite humane socii lubo invi-
 dia summis infesta affixit) bractwko teke kiedyzkolwiek po-
 dacie raczyli / a Konstytucya wsiwetkiemu domowi szkodliwa
 (napisawszy artykuł) na przyszłym Sejmie kasować przyzwo-
 tili. Wielka dobroć i łaska J. A. M. Pana naszego miłości-
 wego i na supliże pokorno Dobrodziecia naszego i przyczynę
 Złotostwa francuskiego / serce pańskie ad clementiam stoni-
 wia wsiwetko obiecal uczynić / niechże to tedy fatorum crimen
 będzie Wm. mego M. Państwa łaskawego Pana przykładem /
 i nas młodych chciejcie mieć za ludzkiego osoby Pana Oycę nasze-
 go / który kiedyzkolwiek godnie może leśsze Ogrzanie spolney
 matce usłuszyć / servariq; civis decus nolite aspernari. Zycząc
 przy tym aby rady Wm. mego M. Państwa saluti Patriæ fe-
 liciter cedant Pana Boga za zdrowie dobre Wm. mego M.
 Państwa i takto prawdziwie szcerożę prosić obiecuemy. Łasce i
 opiece Wm. mego M. Państwa służby nasze oddaję

Item do Izby Poselskiej.

O Władze w tym czasie szceroctwo nasze i tak nam łacno
 zjednać może w-ozu i sercach Wm. M. Państwa nad-
 nami polutowanie / tak cało ufamy / że przy uzalaniu oraz nie-
 winności naszej pomoc i ratunek sprawi. Płaczem raczej niż
 słowem wyrażamy namisisko nasze do Wm. M. państwa supliże
 w tym zacnym Koronnej rady zgromadzeniu / słusiale i potrze-
 bnie Panu Oycu i Dobrodzieciowi naszemu listu i zyczliwości
 Wm. M. Państwa tudzież bractwskiego zebrać wspomozienia
 podawamy niedzne szcerożę Wm. memu M. państwu naszych
 M. Panow rozsołdowi i urzazieniu trybunali Koronnego de-
 krete / przy którym uniszenie prosimy / abyście Wm. M. pań-
 stwo i

stwo / zgodnym umysłem raczyli się przyczynić do J. A. Miłości
 Pana naszego miłościwego prosić pańskiey Elemencyey i miło-
 ścierdzia upadłemu panu oycu i Dobrodzieliowi naszemu. Wy-
 świadczyćcie Wm. miłościwe państwo iedneyze matki: to jest i pol-
 ney Wyższyny / utracionemu synowi powinno miłość i ochrone /
 a u nas wspol z nami rość będzie pamierny przykład pokaza-
 nych w sieroctwie naszym dobrodziestw Wm. M. Państwa
 naszych wcielce Miłościwych Panow namysli zostawamy słudzy
 i sieroty.

Senator do Krola Władysława.

Wtem ta ze dolori recenter savienti, prudentissime zá-
 wse occurrere porzeba / ne illum ipsa solatia, iako
 in morbis immatura medicamenta magis irritent & accen-
 dant, w sercu zwołszę Oycowškim W. A. M. Pana i Dobro-
 dziecia mego miłościwego i stracy iedynego i ułochanego Syná
 swego / in spem Patriæ i W. A. M. / ut omnes expectavi-
 mus, destinati. Ze iednak Wyższyna naša in hoc lugubri, &
 communis W. A. M. ludu samym się zdrowiem W. A. M.
 leży unizienie proše / abyś infraeto animo będąc chciał się ter-
 yaré Patriæ, nec adversa comminui fortuna, ponleważ też ias-
 to Pana modrego / i tot triumphis sławnego / nec secunda
 unquam evehebat, ale raczy na to pátczył iak wiele w tej Wy-
 wyższynie unizonych poddanych synow W. A. M. zostało / quorum
 monumentis insistere mozeš / a nizeli (co się tuż wrocić nie
 moze) że ieden lubo nam wšytkim desideratissimus ad caelestia,
 nondum posita puerili pretexta, castra confugit. Nadziéiá
 lešze zostale ze da Pan Bog ten siopek w zwlaszku małzenstwa
 bedacy Patriæ nostræ i samemu W. A. M. załwienie / a W.
 A. M. Pan moy Miłościwy tym się interim cieszyć mozeš /

Je trino sanguine Trinitati sacrificasti, i *Wesoło swole nlebo o-*
szdysz. Ale i to wielki dokument list: Boles nad W. A. M.
 Panem moim Miłosierdym / Je in hoc mundo castigat, ut in
 aeternum parcat; a te ludo immaturi flores, *Et* tui ad lum-
 ma proruperant, & pulcherrimo Divinorum spectaculo
 fruuntur deo dāwac odorem przed *W*anistrem *Bozem* 34
 W. A. M. abyś maturus terris & Caelo, nobis fecundus
 post tera fata 3. nini poipolu w-nubie zaswiecił. *Ja* i meiego
 ku W. A. M. Panu i Dobrodziacem memu obitu pedezę e
 doleo, i tolo wac mi przestane; doleod prechu na ogy moie nle
 nasypio. *W*ażenie tednak iteratō proſie W. A. M. Pana i Do-
 brodzia mego Miłosierdym; racj pro sua prudentia iusto
 temperare dolori, a niechciey desperare meliora lapsis *Pro-*
re na t-n czas nanisze posługi moie Miłosierdym laje iako na-
 pilniey oddate.

Respons na list Przyjacieli.

WIdze Je Wm M. Pan celum non animum mutavit
 przeciwko mnie i zgłowiemu teci i studje swemu / ozy-
 waic mi sie w-tamtych krajach z beaterstka swolo *Chetio* i *lasko*.
 Za to podziekowawsz / i felices successus tey peregrynacrey
 Wm M. Panu powinnowawsz / w-aiem tu restate przy miod-
 nienney ku Wm M. Panu braterskiej milosci i powolnosci
 choc one tak presenti iako i absenti w kazdey testari okazrey /
 iakoz ile mi sie ich podawa de rebus Wm M. Pana staranie
 czynie / aby Wm. w-niewzym jaCuram nle podniec sy.

N. nie-

N. nieopowiedny swoy odiażd wymawia.

NJe róg Wm. M. Pan ex eventu o moicy Eu sobie chceć
 iadzie / ztem m. c. kło sie nie pougnal / Wm. M. Panem /
 ale też za takowe chęci i laski. Ktoż mi przeciwiłko oświad-
 czyć razyl nie podjękował. Jia wprawdzie byłem na tym /
 abym bel moia prezencja powinny as. ft wyświadczył uprzej-
 mie Wm. M. Panu / lecz temporis injuria do tej intencyey
 drogę mi zagrodił. Patientia in malo. Ais to da P. Bog
 w. krotce compensabo. Teraz proszę u. swoy mie Wm. M.
 Pan do usług swoich iako przego / i iakoś pozal chęci mi
 Wm. M. Pan byc Patronem.

Respons na list przyjacielski.

Wzajemnym moim as. ftrem ochornie zawzię z Wm. M.
 Panem certabo, i pilnie sie o to starać bede / aby ta-
 kowe prace i użynności Wm. M. Pana non sterilecant, ale
 owsem na każdym placu uberrimum moicy nieustawiającej
 obsewającej Eu Wm. M. Panu producant fructum.

W. teyze Materyey.

Oddano mi pisanie Wm. M. Pana. Zógem wleceć dyle-
 żnie / ze as. ft swoy przeciwko mnie codziennymi pomna-
 ża / róg użynności a ni / Ktoż mie oraz arctiori nexu Wm.
 M. Panu adstringit. Auli też tak clemens i benigna poda sie
 okazy / ze Ktoż a Wm. M. Panu oświadcze / ztem i. ft me-
 mor i gratus t. kowey Wm. M. Pana przeciwko mnie nieu-
 stawiającej propensyey. Teraz upewniam ze w. ftrecu i w. pamie-
 ci moicy głęboko zostawa.

IAN LIPSKI Arcybiskup Gnieźnieński Kro-
lowicza Nominacya na Arcybiskupstwo dziękuje.

Zes mie W. A. M. lichego i zbolalego Kalcie na tak wy-
soki stołek w Oreczywie naszej podwyższyć raczył / Im sie
czuje być bardziej niedostojnym tej łaski / i niebolesnym do ta-
kiej fundacyi / tym pokorniejsze dzięki składa do nog W. A. M.
z ktorymi sam choroba dluga i ciężka zwarzonego zdrowia
strapiiony stawiać się przed majestat W. A. M. nie moge / abym
światobliwie reze tworce swego pocałował / i z nich benedykcyę
i auspicium miał na tak wielkie i trudne dostojenstwo. Na
którym abym miał godnie W. A. M. i Rzeczyp: służyć obie-
cować conficius imbecillitatis meae nie moge / co śmiecie mo-
wić / że niżej wstąpię w lata / ochota / i zęgliwością. Racz ryla-
to unieść i pokornie prosić co za łaska W. A. M. trzymać kre-
dencje swoje / ktoras stworzył / i protekcyę pańska wspierać /
tuendo w niej iudicium regium, ktorogo do ród świat nie
mogł naganić / i że z okazy moiey nie nagani fretus Boskie-
go i Arolwskiego maiestatu łaska / niebiańskiej ziemskiej Aro-
lowey patrociniis mocno ufam. Do ktorogo się i teraz odda-
toc celuje pokornie i. E. W. A. M. przy oddaniu wiernego
poddanstwa i uniżonych postug moich.

Tenże w-teyże Materijey.

Nie kontentowała się dobroć W. A. M. indigno & im-
merito także pokazywać dobrodziejstwa przez Arolowa
J. M. P. i Dobrodziejke moie / zes i listem swym pańskim
chitales ie cumulare. Dosć ruboris i zapalu za to nowina odo-
niostem konfeleney niedostojności i niepospobności moiey / ale
teraz

teraz tym więcej Edey i z samego Pana i Dobrodziecia mego
listu przy dobrotliwym wspomnieniu służby mojej biore. Ja
tego wyrazić inaczey nie moge / ieno że gratia W. A. M.
sum id quod sum. Boski to W. A. M. iako Pomazaniec i
Namieszniak iego przymiot gratis dare, i choć to z dobroci
maiestatu swego iakiszkolwiek przyznawac raczys meritis, a ieo
dnas terasniejszego dobrodzierstwa W. A. M. inaczey nazwać
nie moge / tylko gratiam gratis datam. I toć barzley stimu-
lat mie do powinney W. A. M. wdzięczności / ktora w-secu-
rym perennabit, i boday pierwey dusza z-ciała nizeli ta z-se-
ca ustąpiła. Ponan iakoe tedy za takie dobrodzierstwo debi-
tum cultum i professa wsłelakiey ku W. A. M. wiary i ocho-
ty calnie pokornie reke W. A. M. z oddaniem wierne go pod-
daństwa i unizonych posług pod nogi W. A. M. Pana mego
Miłosćiwego.

Tenże do Senatora N. w-teyże Materzey.

EXcessit metas politeycznych uczynności świeżo oświadczo-
na mi łaska Wm. M. Pana / ktora mnie nie tylko non
praesentem ale non cogitantem afficit, & melius lapsis re-
bus sperare jubet, gdy sie lichy fortune mojej tam fido Wm.
M. Pana patrocinio inniti godzi. Za ktora dziekowac non
est meae facultatis Rependat nebo hanc vicem, ktoremu
codzienne za Wm. M. Pana niegodny poświęcam vota.

Senator do Kolegi swego.

Rozumiem że Wm. M. Pan nie tylko powinności Sena-
torstwey ale i wiernemu ku Ojczyźnie afektowi / i przecis-
wko wolnościom i swobodom naszym innato fervori tak wie-
le py.

ie pozwoliſz / ile ſmá prawda / prawo / i ſłuſność roſtrąle.
 Nie było to mgdy w-umyśle moim / ani imainacya cokolwie-
 takiego diſtavit unquam, coby takie motus in Patria, con-
 fuſionem alie pacis, commotionem ánimuſſow Koronnych /
 metum periculi, á co wieſſa libertati injuriam & jaſtu-
 ram przywiſe miało. Pretekſta / i nieſpodziana / a tak podobno
 głoſna na wojne Turckobuccina pizeraziła ſreć naje / Etore
 jaſto in libera Repub: wolne miały reſpirium, tak teraz zwá-
 łony na ſie maieſce łamieni oddachu nie znayduie / poſi na takie
 Etore emergunt ſymptomata, remedium nie obmyſlmy. Co
 ſie tedy tak pretekſta na wojne Turcko J. B. M. ſci rezolucya
 W. M. Pana podoba. Ja rozumiem ze ta ſeſtinacya abſq;
 conſenſu ſtanow wiecey amaritudinis niſz ſmáku civibus Pa-
 trie przynoſi. Wiſi nad Karłami naſſymi ex nullo funda-
 mento publiſzowana wojna. Lacio ſentire z-nos ſady moze
 to co ſmá belli origo intellectui podała. Rozſarzayſzy hos
 carbones zawſetego dawno ardoru / nie unius anni pewnie
 decurſu extinguetur ta flamma, i wznowiſzy w-rece arma, pe-
 wnie ich ladaieſko nie zloimy. A gdy ſłabe J. B. M. zdro-
 wie ſtore codziennie ponosi defectus, in hoc fervore belli
 ſietet Bote przyſſie in ruinam, ruet fortuna, na Etore deſpie-
 gnie łazemy / morietur gloria, i ſtraci hunc ſcetum, na Etore
 zadowymamy ſie trąceſe raczey ſanguinem & animam liber-
 tatis. O miſera Patria! gdy na tobie przyſſie ten kłimaſte-
 rz. Bo wyczyszayſzy in iurium fundamenta od Arolow Pá-
 now naſſych poprzyſſione / i teraz od J. B. M. porwiedſione /
 nie oboczmy nie trſko confuſionis effectum. A i dobra Beo-
 leuſſie (Szlachetſich nie wſpomina / lubo i te in hoc paſſu
 żołnierzowi przygodne bywala) in quam pradam, i o łacie
 ſpuſtoſenie przyſſie quis non vider! Owo zgola im wiecey
 rozumem

corumem zaślegam i myślę / tym wielkie documentum znay-
 dute infausti eventus znacznego w Rzeczypospolitey sątrzo-
 sentenia. Ale w ten czas uznamy dopiero commotionem i do-
 piero palpitabit cor Martis, Etere iako primum vivens, do-
 dawając nam wolności i słowych swobod vitales spiritus, bole-
 sie / żeby nie było ultimum moriens. Bo nie moge Patrię cau-
 sa tey zawziętości ná tak pretka wojnie osądzić / tylko respectu
 Weneckiey Rzeczy: / Etera eam molem, ná nas złożymy /
 prawie państwowym naszym / subsecuta clade strzesz Boże / suc-
 cursum nie da. Pewniejszy to że ściane Weneckie ab incendio
 zagorzone / i náse zapalone w Eterce obaczylibysmy. Spes to
 irrita Etera. imaginationem triumphorum. & victoriarum
 przynosi. Niebezpieśny pretextus, Etery futurae gloriae pokazu-
 je colores, a praw poprzysiężonych & legum scriptarum, bole-
 sie aby umbram & solos nie zostawił cineres. Cieszeby to
 było ná wolny naród-jugum, ciężka po tak lubym pożogu / w-
 Eterym tylko spectatores alienae scenae bylismy / alteracya:
 Non ex metu belli fero sententiam. Bo ná to generosa
 peccata wojny / Etera-tercy / substancye i zdrowie lożyć go-
 towismy. Ale je absq; ordine & necessitate, prawo vetat &
 jus gentium Etera iac / i zdrowie tracić / wolności też tracić
 pestiferum Civibus. To tedy podawmy sub censuram Wm.
 M. Pánu / iako ten Eterego nie tylko przytężni vincula strin-
 gunt, ale i Collegii Senatorii necessitudo właze / znosze sie
 lubo listownie z Wm. M Pánem / prośac wielce przez amo-
 rem Patriae, abys Wm. M Don pro officio suo zawzięty o-
 gien alto consilio gości / & Principis fervorem moderował /
 contradictionem za nálepmy fundament złożył / a iako mo-
 żność defensor non venditor Senatorem agas, i z nami we-
 spol / Eterych ejusdem virtutis socios znaydziesz abys commu-

nicatis consiliis salutis Patriae consulasti. Ego laetare ex-
fuge i media Wm. M. Pana pro remedio matris/ oddare sie
lape Wm. M. Pana.

Przyjaciel do przyjaciela.

Nawiedzam tam pisantem Wm. M. Pana wpirod 3-02
swiadczentem beaterstam dominer przyjacielu Wm. M.
Pana powolności/ a socym/ i probo gorow i unizona. b. m.
w nieodmiennej lape & constanti affedu Wm. M. Pana zas
flawal/ i socym ied mi Wm. M. Pan oswiadczyl swoje w-
Bratko wie promocyj wiecej zafosie bede obowiazany. lubo ta
ofazra omysla/ iednak ia to pro facto przymuje/ i zyczenie
szeglowym afektu Wm. M. Pana kontenture sie gorow za-
wazy bede osflugowac. W malej obietnicy wiscilem sie Wm.
M. Panu/ nie nie wartyle ie to cale dardzie. W tym upes-
wniam ie podagea musi wstapic/ a ia winowat sobie bede/
Biedy ta odemnie solvere nodosam poterit medicina poda-
gram. Takot me wstapic ie ied wstapic wstapic ie ied wstapic
loze uprzyjme votum. abes Wm. M. Pan nie tylko od tey
ale i od wscielstey wolen afektu dlugo mi kosciołowi/ Oczys-
tnie/ Panu/ i nam ied Bratki i flugom swom/ quo voto kon-
eze zostatoc nieodmiennej.

N. do Senatora per-urwego.

Dla pilnych spram swych do wiscilcy Dolst odiezhzalaet
100 sie obiecie n'e moze pozegnac 3. Wm. M. Panem
perurwile to listowi committere, prici flory debitum hoc
officium odprawuje/ pilnie o to profoc/ abyś pamietny
byl ofia-

był ofiarowaney odemnie powołności a. wzajemney chęci od
 Wm. M. Pana przyobiecany. Wtę iz za tym odiażdem przy-
 dzie mi być na Seymiku naszym Szczęśliwym / wolałbym po-
 bie szęł mentem Wm. M. Pana in negotiis Reipubl. wie-
 dzieć / ale dla tego / abym miał velut normam zdanie tego/
 wiedząc to dobrze i ex cura boni publici & peritia Reipub.
 nie mogąc tylko dobrze być in turbido hodierna temporis
 consilium. Proste potym o wiadomości / i tak te niebezpie-
 czeństwa Turckiey wojny Panowie. mało braci naszej rzy-
 nicy inculcare. Wszak ten laboby słuch od nieprzyjaciela
 mernie odcygnie rozumnem curam pood i wolności / zo-
 ra Seymens rozważnym radney nie wzięły w urazach sąch
 Konsolacyey tym wietniego starania potrzebuie. Soc zaprowe-
 nie tak przy poselskiej radzie ma zastarać wino nie Konfudo-
 wanego seymu / iako przy tych / Ktory nasze consilia rożnie
 pomieśzawły i porzuciły / niechcieli je facilitare lubo mogli
 i powinni byli. I przypodzi się naostatek obawieć / aby w spa-
 nie posło takowe bez efektu seymowanie / i wolać gdy po-
 stronnie niebezpieczeństwo nos urget, i podałow potrzeba.
 Co z takimby wolności naszej niebezpieczeństwem było łączo-
 użnosc. Gdyż Seym test anima libertatis, i na nim słowa owe
 na Ktorych fundament swobody naszej swoy plac mała: Na
 nas nie bez nas / Ktory obaliwszy w spierne prawo naszych budy-
 niek corruet niecomplnie. Spodźniwać się tedy od nas wroczę-
 nych artykułow z obywatelstwem swobod tylko, i z obmyśleniem
 niebezpieczeństwa. Ale ia podobno długo bawię Wm. M.
 Pana nie pamiętając zem tylko miał experiri zdanie Wm. M.
 Pana nie przydać swego. Oddate się tedy lasce.

N. do Senatora.

Poddziękowałem już był ja Wm. M. Pana że afekt i żegl-
 wość braterska / wiadomość i dokument tej wzięwszy z li-
 stu Spowiednika B. J. M. aż wtym liście nowy pełen tegoż
 afektu od Wm. M. biore / ktorym tak oczywiste pokazuje się
 argumenta chęci i łaski nieodmiennej prawie Wm. M. Pana.
 Confundor, że powtórzone by też nawietże podziękowanie
 nie równo z-to uczynnością Wm. M. Pana. A tak verbis
 parco, re ipsa są podaniem okazey largus futurus, wżym u-
 pewniam / iż się nie zawiedzieś Wm. M. Pan na tej obligá-
 cey moiej. Lubo zaś promittebam mihi studium Wm. M.
 Pana & curam w pomienionej okazey / iednak eventum
 non promittebam, wiedząc o swyżaju dworskim / u ktorego
 absentes ntemal pro mortuis reputantur. Nie tego to wielki
 swyżaj / szukać w-domowym odpożynku ludzi enotliwych /
 i prowadzić ich oblato honore vel prämio ad negotia, (tych
 pominawszy / ktorzy się chciwie wdzięczają co rzadko bywa bo-
 no fine & scopo) invitos & reluctantes iako ieden mody
 radził. Teraz z ciekawości tylko prudentiæ conjecturas bio-
 ra / u ktorey każdy ingenuus prostał jest. Proźba bowiem eti-
 am effrontes poruśy i zamieśa / á coż człowieka pożytku-go /
 swiaśca gdy przydzie nie tylko precario flagitare, ale aut ab-
 jectè aut subdolè. Prośić zaś o Boze iako cięko honestæ
 menti ! A gdy tego nie umie / albo raczej nie chce / wżgarda
 i opinia nie rozsądku odnosi à fece hominum, ktorech ta tyl-
 ko iedna myśl / iedna jest zabawa / iako następcy ambire.
 I toć to jest co consilia publicæ tak imperita & impedita
 czyni. Albowiem iednym ambitus, drugim æmulatio, con-
 tentio, bonam mentem occupant, & eripiunt, że zgola czasu
 nie mają

nie mąś myśleć o dobru Ojczyzny / i seden drugiemu umysł-
nie sie w-sentencyey sprzeciwia nawlecey z-tey przyczyny / ze go
stimulant, takto nasz Tacitus mowi: Privata odia in publicum
exitium. Dalby to kiedy Pan Bog / aby te zawzięte promo-
cy / z-ktorych odiorum seges, kres i termin taki kolwiek miały.
Co być nie może ieno albo ze sam Pan pro arbitrio statuet,
nie patrzec / i mniew przykładem orca swego dbaloc na te zale-
canta / & nulli magis quàm Principi insidiantes susurros;
albo ze sie kto znaydzie ktory te studia do ugody prowadzić
zelo boni publici będzie mogli i umiał. Czego favor & incom-
parabilis prudentia Wm. M. Pana dożazac gdy zechce może.
Smiem cie o to moy Kochany Bracie prosić per quidquid
sacrum est, abys / bedac własnie wolo Boga na to tam teatrum
wprowadzony / mediatoris personam sustineas, wiadoc ile mo-
żesz Pana & subditos do zgodney przeciwko Ojczyźnie zrygli-
wości. Gdyż wiem i znam Wm. M. Pana starożytnego tej
ojczyzny Civem, iustum & tenacem propositi virum, szczym
confidenter o to prosie. Oddaie sie przystym zc.

Przyjaciel do przyjaciela.

O Nawlatoc sie abym w-niepamięć i zapomnienie także nie
wypadł / gdybym nie mogąc potęgnać Wm M. Pana / i
teraz nie miał sie odczwąć zwykła mola powinności / facio
quod est mei officii, i tym piśaniem moim nawiedzam wprzód
Wm. M. Pana / a potym nieodmiennie może donosze obser-
wancy / usilnie żadaie abym w-afekcie Wm M. Pana so-
stawiał securus, ktory ze mi w-przeszłym zawoździe moim nie
mógł być oświadczony / niesfortune moim przypisuje. Przys-
tym donosze i to do władomości Wm. M. Pana / iż w-tych

gasień iszedł z tego świata s. pamięci J. M. Pan Stępa-
 sta Lubuski / a mój Brat mój cieżkim żalem krwawym i przy-
 łaciol ucieka napelniewszy. Wicuzra śmiere w tym cieżkim
 poślipiu swoim żadeny pociechy nie zostawiła nam / oprocz tej
 iednej / że nazwiesz w miłosierdziu Panstwie / iż dusza pobo-
 żnego głowiła in benedictionibus, lubo exuvia corporis
 ięże do rąk ziemi nie oddane. Pod niebytność teby rodzona
 go Jęzomości / a za prozba osierocięty i pozostawiony Wicuz-
 ra / s. i miłce pogrzebowi w Lublinie u Otców Komenda-
 nowa i Martii namaczym / Który tyżymy jebie pozostali kres-
 min w to namaczym frakwency przyłaciol odprawować.
 Żaczem wielce upraszam Wm. M. Pana / abyś z miłości i lę-
 śli jowy / Który as do śmierci niebożczył po Wm. M. Panu
 domował / teje mu do grobu doreymac Góral / i bytność
 swoja wespół z Jęzomości M. Panto Alie ten przyzობił.
 Etiam morientium consolator uczynność ee Chrześcijaństwo
 w pomysłu pociechy obroci Wm. M. Panu / i da nam sio o-
 łazy i oddalwszy rękowe żale i smutki od żanego domu Wm.
 M. Pana w pociesatyszych da Pan Bog ańców zdarzy odo-
 wdzlegać i osługować te uczynność Wm. M. Panu. Żaczem
 sie laszczę.

N. Senator do Senatora N.

List Wm. M. Pana nie rychło (bo dżis dopiero) doszedł
 Lnie z uniwersalem / Który na tych miłst wyprawilem do
 Rektora dla publiłacy. Zg fama communis iut to do-
 bre przedem rozgłosila wśedzie. Submissio iusti praesidii
 Ae. Krowi ze tak długo in deliberatione, wydziwie sie nie
 moze / lubo przewrotność / lubo nie stroga uwaga cziażola
 wiel iemu oblat. Świeta rzecz iest fidere szczytnie nad nę-
 mi pro-

mi pëowidheney Bostley / ale tei nãsbyt tentare Dëum cu-
dom 3 nieba czëlatoc temerarium. A te mi Wm. M. P-
perpominat ea 3 h instans momentum, na ktorym 3 wissã
wëstetey orgezu nãsro salus & felicitas prius zgodne obre-
nie Pana / ta nie moge te to takiego 3 zgrã / quem elegit Do-
minus, a pëwne tego elegit do ktorogo pëca nãsre bãrszey po-
dzigane. Czëy tim tedy opowie sie major & potior pars, temu
utiamie sie przedzic sine cunctatione; zwlaszcza ze æquabilita-
tes & merita iudicet nãsro puëczais bratowã miedzy dwie-
mã / tertius obowiem absit ut nominetur. Dzielowãc tei
tylko Elikom opobom i szaznosci sama / i terãzintyby status Rã-
ipub: perturbatus boni vetat penitus. Co pro mea fide &
amore erga Patriam disponowawëy in sinu Wm. M. Panã.
Lajce sie re.

Przyjaciel do przyjacicia.

NJe takõ do-Deputatã zãlecãc sprãwe moie (bo iesli
mam iprowadliwo pewna sobie krãskẽ obicure) ale iakõ
do Krãta pise) nulla alia causa, tylko abym magl iakõzde-
wik expiere sum smãczney 3 Wm. M. Panem Konwersacyey /
ktorey przëz tak wielki czas musie byc 3 wielkim trëszeniem
podobno prozen. Jezeli mie non fallit opinia af. Krã Wm. M.
Panã / tedy rozumiem ze wëroch e od Wm. M. Panã e spãns
na pëwne moie szrone progre-ju terdunã szëgo / widzialam pas-
te macthom barzo szazaczã. Kczey nãsre Deputacti 3 pë-
wde cum acumine & morsu, 3 ktorich biore te szawa ex
Canticis do Wm. M. Panã: Tu es electus ex millibus. Ja
mianiam ichr tak wielkëy liczby nas nie porzëbowal Terbu-
nal pro 4 mille, i wiem ze tak na ten dëstëk odpowãda. At
Starius fuerat forte triginta dare. Gdyzby tylko jedna cofãã
byla.

była. Wlecey o tey tajemnicy nie piśe / i tego aby to secre-
tum było. Do trzeyby sie pewnie gniwali widząc że sie 3. Wm.
M. Panem trudno ubiegać mało de primo numero, tan-
quam de aureo pomo inter Deas Wierści / o których tu
wzmianka te były: Desine iustitiam celo revocare tribunal.
Pro quatuor lectis nos tibi mille damus. Acumen est in
verbo mille, to jest trzy cyfry & unitatem damus. takż; mało
nie tak było że oprócz samego A. N. wśyrko były cyfry / quos
honoris causa nomino. Nowiny 3. Baden lubo mamy świę-
te / dośc; iednak o tym szkoda piśać / by zaś kto z boku nie
rzekł: Qui sunt isti sermones quos inter vos confertis. Do-
brze biblia nasza Polityczna to jest Tacit: mowi: Abditos
Principis sensus, & quod occultius parat, exquirere, illicit-
um, anceps, neq; ideo assequare. Atore monitum trzyma-
mi pioro i nie dopuszcza mi sie rozwodzić. Oddać sie tedyz.

Konfident do konfidenta.

Tak sa sobie powozam Konfidentcy Wm M. Páná / Etoro
fovet to zobopolne listow commercium, że nie tylko ro-
pianie wdzięcznie przymuie za znak dobrego Wm. M. Páná
afektu / ale iż i takie śmieszneby mi było choćby tylko w nim
veteri formula napisano. Si vales bene est Teraz że poufale
z obciema nami znosisz sie Wm. M. Pan / i occultos Reipub:
morbos aperis, czynisz to i takó przyjaciel nasz / i takó bonus
Civis Patriæ Gdyż tym samym powabiasz / abyśmy mede-
lam obmyślali tey wewnętrzney gorączce. Atora hoc Reipub:
corpus depascitur iey alimentis. Zaprawde żalosna rzecz / że
z-takó fatygo wymysłone i z takim ubogich poddanych cięża-
rem wycisnłone prawie podatki tak ładniało za złym dozorem.
albo

Albo sed non integra fide niektórych i wybleścane i wydawane
 bywało. Zaczem interest multum Reipub: , abysmy wszyscy
 mocno sie tego ieli/ i obmyslili sposob na zabiezenie temu nie-
 porzadkowi/ Etery in perniciem trahet Wyzyjne wszystkie. Nie
 inaczej tak res familiaris swankować musi przy zbiorze nie-
 dozownym i złym szafarstwie. Alec to in aurem Wm. M. Pa-
 ną / ze gdzie gospodarz nie ma illam quovis vestigali potio-
 rem parsimoniam, tam trudny zbior. De Francisco Gallia-
 rum Rege pissa / ze mu Konsliarz rzekl / iz Patrona swego
 S. Franciszka majac/ ma tak i on rece dziurawe/ Etere nie nie
 mogly continere. Maloby to i u nas nie stuzilo. Luboć dif-
 creta domus Principis & Reipub: , sednak gdzie prywatne
 dochody non suppetunt a Eto, by nie wziol? Jako o owym
 napisano Cesarzu Rzymskim: Privatim largitur, quod de
 Repub: sumit Etod conniventia na in se Parbowe errores,
 Eterych wiem ze nie malo. Przez tak wiele rok idac pientadze
 niepodobna aby wszedzie bractea taka sie nie miata zostac.
 Fraudes substitutorow a Eto upilnuie? Tych si Argus serwet,
 qui totus fuit oculatus, malo na tym/ ut ii nunquam ser-
 vent. Przydzie czas/ gdy o tym serzey za to Wm. M. Paną
 Konsdencya Etera z swey strony obiecuie/ a ia tez wzaiem
 z swoiey to co Wm. Eazek aby silentio premere pewnie niek
 wiedziec nie bedzie mogl/ Chybá celato Authoris nomine.
 Zaczem re.

*LVKASZ OPALINSKI Marszałek Nad-worny
 do Krola Jana Kazimierza.*

K To wielkość władze i panowania uważalac na sam tylko
 ten fortunę splendor oko i myśl obraca / a oraz nie uzna-
 wa / tak wielkie w-niey prace i ciężary / ten źle o niey sodzi.

V u

Prosz

Procy wślllich náto dowodow testor & compello animuni
 W. A. M. Jezeli kto bowiem tedy W. A. M. w tym pie-
 wśym rolu piniowania swego potasales iawnie: Magnis im-
 peris magnas curas inesse. Potasales ze to nie jest ruz pie-
 pizona rzadzie i władnoś. Panstwem. Nie jest ruz wzaju i
 odpozynku dobro i tego obawslawać i mezne i odważnie susti-
 nere grave onus imperii. Trudna to zaprawde/ cięzka/ pra-
 cownia/ i śmieie rzekę sedmy głowie sednym ramionom iedwie-
 znosna. I z todey wyuka powśchany Principum zwycay/
 przybierać do tej prace robotnikow partem curarum na nich
 derivare, przykładem Nawiśstigo Reola Reolow/ ktory ad-
 ministratorios Spiritus chciał mieć/ nie takó participes rzo-
 du swego/ nie przeto aby mu sam podolać nie mogli; ale po-
 dobno aby Monarchom świata był do tego powodem co iemus
 tylko decorum onym etiam necessarium Czynn W. A. M.
 temu zwycayowi dejrć i lekroć urzedy inter subditos rozda-
 waf/ i lekroć przybieraś subiecta do społpiastowania tanta
 molis, i lekroć radz przywaf/ i usługi poddanych wicnych. Cze-
 go fors ze i na mie teraz spada/ Eiedy przez wielkiego Piege-
 tarza swego & magno imperio parem administrum odda-
 waf mi W. A. M. dwoem swego i publicznego rzodu reiment/
 za co ia unienie W. A. M. dziekute. Mamci przykłady wo-
 domu moim/ admoncor wprziod od sławnego czterech Reo-
 low Marszałka tanti officii & muneris, admoncor porym
 od stryia mago/ ktore lora swe na nieustatocier Reolow Pol-
 skich usłudze przypedz wśw/ a teraz vacationem & quietem
 po tak długich pracach otrzymawśy iśt mi incitamento, a
 bym za miłościwo W. A. M. takó następcą urzedu tego be-
 dac/ był oraz i amulator wicnych i tego przeciwo. Sacram
 Majestatem usług/ ale nawlecey admoncor & stimulator tak
 wysoko

253
worsoko tak nieporównano / Która mi W. A. M. oświadczył
listy. Wielkie to bowiem dowód dobroci twojej poddanym
swym skłonności. Który teraz na domku moim W. A. M. po-
kazujesz / gdy z niego unum ab orio revocas alterum otio
reddi chcesz / i przychcesz / aby następcy tego imienia Przo-
dków zdolność dziudzicyli / gdy te pocieche / która po śmierci
tylko maiores odnośa / dawasz Serytowi memu superstiti,
gdy praevenis fata tego / i niechcesz aby dobroczynność która
mi oświadczaś da mnie cum pulla & lugubri veste przycho-
dziła. Niech idzie w potomność ten przykład / niech ożywi sta-
we benignissimae W. A. M. naturae, niech nie-tak wiotkie serce
wszystkie / takó tym raro documento wielkich dobrodziejstw
nadszanie czyni wszystkim; Ja który tego skutkiem samym już
doznawam / musiałbym hominem exuere, gdybym uznawać
nie miał / i zawdżęzać nie umiał tak wysokię łaski Pańskiey.
Jakoż z tym się niteli do przysięgi przystąpić mi in facie Re-
ipub: W. A. M. kazasz / oświadczam: Se memoria beneficii
istius we mnie nie zgasnie; ale raczej addet animum do po-
winnego za nie W. A. M. odstępowania.

IERZY OSOLINSKI Kanclerz Koronny
do Woiewody Poznańskiego.

wzięcie ze i Wm. M. Pon to co napisał in optimam partem
 przyjąć będzie mógł. Dostało mi się też kilka listów Wm.
 M. Pana do różnych pisaných / na które zażądać mi się przy-
 szło / gdy Wm. M. Pon tak wysoki Senator (sine forma ju-
 dicii) i Pana i dwor condemnas takichś praktyk / i że in-
 dycy Rzeczpospolita rozumie Consilia sa'uris, in dycy A. J. M.
 & similia. A dla Boga aże i Pon tak bene de Repub: me-
 ritus; i siebie dla usług try nie za'ulacy / i my pościwi Wrze-
 dniczy tego meremur hanc censuram parte inaudita. Wtedy
 było Wm. M. Panu do mnie przynamniey staro go przyjaciela
 albo do samego A. J. M. recurrere, i prosić o wiadomość
 certitudinis tych płonnych rumerów / które in vulgo wia-
 trem się zdało lekkim / ale z-ist Senatorow płocuniami. Aż
 to nie przednieysza powinność nasza Senatorstwa konfiden-
 cya inter Principem & populum zatrzymywać i umacniać: Za-
 czym choiby od dworu co wyszło / co by się nam nie zdało / na-
 lagodniey coram populo tak naufniey z Panem communi-
 care. Wierzę mi Wm. M. Pan niegdy Polityce nowej
 nie da moia starożytność wprzód. Gdybym wiedział co no-
 civum Oczysznie szersze i candidè komunikowałbym z Wm.
 M. Panem tak z przednim Senotorem. Teraz tantum ab-
 est, abym miał co tać / że się wydzwić nie mogę / tak o tym
 Panu może co wnieść / nie tylko na tezy / ale w pomysłenie
 ludzkie / co by miało być in prejudicium boni publici, i praw
 pospolitego. Racze Wm. M. Pon być securus, i drugich
 certos reddere, że ani Pan / ani dwor żadnych nie knuie pra-
 ktyk / chyba żeby sollicitudo circa securitatem publicam mia-
 ła być fałszywa nazwana / a neglectus miłosćia. Racze przetrzym
 pamiętać / że J. A. M. i publicè tak wiele in rem publicam
 contulit, i privatim na dom i ojcie Wm. M. Pana; że go-
 dzim

dzielen jest dobrego o sprawach Pánstkich rozumienia. Ja też
 urzędnie ubogi hanc mercedem unicam oczekiwam prac mo-
 ich / dobrego i po śmierci à posteritate słowá. Ostaték pru-
 dentia Wm. M. Pana poruczywszy / sam sie pokrewny od-
 dawam miłości / i z powołanymi posługami memi z Wilná
 przy opłaćkanym z tak wielkiej zguby (o której inšy nápišo)
 Alleluia / w poniedziałék wielkonocny.

*IAN LIPSKI Arcybiskup Gnieźnieński do
 Pana Krakowskiego.*

Znać ta záwsze nád zasługi moje osobliwy áfekt Wm. M.
 Páná / nie nie wotpie / ze lubes Wm. M. Pon takó i ja
 sam etate & loco stáršym zyczyl istam Principem in Repub:
 dignitatem, kiedy mi lednał takó Bog widzi non ambienti
 i stáršym cedenti, z-woli Bożey i Christi ejus obtigit, áciešyć
 sie z-tego bedzieš razyl. Przyznawam pewnie ze indignum
 & imparem i z-bolálego kálek na tak wysokie miejsce wšedzo-
 no / ále mnie nie godziło sie áni wołácyey Boškiej dlugo re-
 niti, áni tego rozsádek pošádzoć / Któremu summum rerum
 judicium P. Bog dáł / á mnie obsequii gloria relicta Atoli-
 im wiecéy conscius sum niedostoyności moley & imbecilli-
 tatis meæ, tym bázšey u mástaru Boškiego zebrać bede blo-
 gosławieństwa z niebá / aby ten Ktory infirma elegit & con-
 fundit fortia, sam dirigat gressus meos ku usługze Aesciolo-
 wi / oczeknie / i Panu. Teraz od Wm. M. Páná takó à
 principe senatus secularis, wielkiego securitatis publica
 strožá rády i dyrekey oczekiwam. Wielce presie / abyś mie
 Wm. M. Pan godnym uczynil Konfidencyey iakós z Jegomo-
 ściá s pámieci anecessorem moim zyl / i bonum publicum

promowował / na ktore ja też lubo wyszy posadzony niſta po-
woloſcia moia i obſerwancy in candore & ſimplicitate
cordis mei robic chce. Na ten czas oddawam ſie ic.

Tenſe do Woie-wody Rá-wſkiego.

NA ingres moy do Gniezna pro 22 Auguſti ſłożony zápra-
ſham Wm. M. Pana / Etoremp iako wiele przybyloby
ozdaby i poeſichy z prezencyy Wm. M. Pana / tak i wnie
w obowiazku do uſlug Wm. M. Pana. Wielce tedy proſoc/
abyſ mi w tym laſcie ſwo pokazac raczył / do niey ſie z poſtu-
gami mymi pilnie oddate.

Tenſe do Krola Zygmunta III.

Wziawſzy dnia w-goráyſzego wiadomoſć o nieſpodzia-
nym z tego ſwiata zſcicu Krolowcy Jeymoſci / cieſkim
ſalem przeraſzony teſtam / nie tylko laſki i dobroczynnoſci ſey
przypominając ſobie / ale też i wyſokie cnoty ſwiatobliwoſci
i pobožnoſci. Naſtatek Regias & auguſtas dotes, Etorymi
inter graviffimas regni curas W. A M. cieſyla. Ale ponie-
waſ ſtanela w porcie ſzczęſliwoſci / nie tyje tego abyſmy lę-
mi naſzym ſwiatobliwe ſey manes mieli laceſſere. Albowiem
poprzedziwſy naſ congratulatur ſama ſobie / że fruitur celo
& prz iis, Etore ſobie z ſwietych cnót ſwoich gotowala / nie-
chce abyſmy ſey tego ſzczęſcia trwałego i nieodmiennego mieli
invidere, i placidiſſimum ſey ſomnum plązem i nárzeſka-
niem náſzym inquietare. To tedy moze być ſolatio W. A M.
że inter Caelites raczył mieć conjugem, á do tego ſupereſt
ſwiatobliwe potomſtwo / Etorym ona żyć i lucem ac ſplen-
dorem

dorem enot swóich reprezentule. Ten tak zamy sureculus nter
 W. A. M. / nichay ciesty i sama necessitas, ktora
 nas do tego go kresu pedzi. Nie mniemy solatium W. A. M.
 more brat sobie / ze in complexu Republica, in cuiusvis
 civis sinu suaviter & iucunde mores quiescere. A zarym rez
 w-tak ciestem zalu swom a virtute, constantia, prudentia, ro-
 bur animi petes, i coby sam eas mogl przyniesc / to W. A.
 M. sc per aequanimitatem stopusac sie do woli Bozey i ad
 factorum necessitatem, anteoccupare sechces. Ii interim
 Pana Boga prosie / aby te r ne slegywszy w jrcu W. A. M.
 w nadgrode tej racyl przy dobrym w-dlugi wiek zdrowiu cu-
 mulare W. A. M. wshelakimi szesliwosci / i glosnymi na
 wshrek sw at triumfami panowanie W. A. M. zdobic. ac
 post fera fata imie W. A. M. eternitati niesmiertelney sta-
 wy consecrare.

Instancya przyjacielu za przyacielem.

Widzoc zelum Wm. M. Pana ktory kazdey spawiedli-
 wy sprawie oswiadcza / quo affectu one promovere
 racyl / tym przedzy i ia tmi kelo slow interpello Wm. M.
 Pana / aby to patrociniu w sprawach przed jed Wm. M.
 Pana przychodzacych contestari racyl. I lubo w tym Wm.
 M. Pana takto integre i niezadluzoney conscientiae iudicem
 zagzewac rzecz mi nie potrzebno rozumiem / atoli abym tanti
 nominis mi mu przyjacielowi nie zdal sie deesse, pilnie i go-
 raco Wm. M. Pana / prosie abis Wm. M. Pan pro autho-
 ritate i dexteritate tua patrociniari umu racyl i to po ka-
 zac chet / ze non irritam spem w-moicy do Wm M. Pana
 collocat intercessey. Oswied zono temu laske w tej mierze ia-
 ko i sam demerebitur, tak i ia moio wshelako nadgradzac i
 odwdziezac powolnosci / conabor zostawam na ten cas ze.

W-teyże Matercyey.

NJe bez urąży snadź Wm. M. Dania zżywam tak częstego mego colloquium zwaśzcza w tym w-czym tam iustum & æquum iudicem interpellare nie potrzebą. Atoli abym użędi notam suspicionis u dobrych przyjaciół to czynię gorzco / i na ten czas Wm. M. Dania proszę / abyś autoritate & directione sua in illo subseilio w-sprawach tego przed sobą Wm. M. Dania przechodzących położyć raczył / że mu ad cursum iustitiæ moia cokolwiek może prodesse intercessya.

*MOWY ROZNYM POWINSZO-
SZOWANIOM SLUŻĄCE.*

*Mowca nowego Potomka Przyjacielowi
winiący.*

DKogó náder pociechą w Domu Wycowstkim syn dobry mój M. Pan który kłopotliwych w zabieganiu dobra do-
szego prac i potow cilem jest. A i co bowiem proszę pra-
cowity Rodzic częścią odwrotnie śladu po Erwawych Belony
porach dobiła się sławy / częścią wypolerowanym przy domo-
wej pracy plugiem po zagonach W-czystych dorabia się chleba
strużką. A nie na to aby przyśnić celnym śwym życiu niesmier-
telnie w-potomkach swych tatoc siebie samego wiekom nastę-
pującem w trwym Konterf. Kcie zalecił. Wie dobrze albowiem /
że ta Etera nas pewnymi śnić celnymi cyrkumferencyami o-
kreśliła natura / i długo żyć a wiekować nam nie pozwoliła /
z-bogodroty iednak swoy to nam zostawiać iż w-senach i po-
tomstwie / jeśli nie wlecznie przynamniczy długo żyć możemy.

Weso-

Wesoło Filip Micechowski uśmiecha / że Aleksandra na wspaniałe
 świat dziełem rycerskim wstawionego syna zostawił / w Eto-
 rym się takoby znova odrodził. Tęgo i ta zacna Samilla Jch
 M. P. A. dała dzisiejszego sobie w użycie / gdy nowo Narodzo-
 nego z Domu swego poroniła na świat wychodzącego wita / a
 oraz przy tym witaniu zacytowała Aleynot i starodawny herb Do-
 mu swego temuż w rece następcy i sukcesorowi podawała. Piśe
 Apianus Alexandrinus że niektóre Kolumny abo statuae u sta-
 rożytności m i starzym sposobem przychodzące ludźcie witali / i
 pater szow wyganiawali Salve, Responde Tak na ten świat przy-
 chodzącym herby nasze Polskie prawie takżo Kolumny i trophaea
 illustrissimae in orbe Polono fortitudinis głośno sławę i nie-
 śmiertelność pełne Salve nam da wiać / ale ty synu / ty wnu-
 ku / ty potomku / Responde non ore sed more. Wita cie
 Samilla herbowanym Orlcem / abys wniebo się podniosłszy a
 ożo ku nieśmiertelności obrociwszy / i sam się ku gorze wybił
 i drugich za sobą godnym Orla Polskiego lotem powabił.
 Wita cie polecowana od starzych często głow nieprzyjacielskich
 Podkowia / abys Karli Bisurmanstke / Moskiewstke / Szwedz-
 ke / Tatarske / Rosyjske deprec. Wita cie rozami / liliami
 i rosnym inszym kwieciem / nie abys się nim przed takżo Tyce-
 reyską Boginią / abo pieczętowanym delikatem Adonidem popi-
 sował ; ale abys te róże abo lilie przed wojenną Beloną albo
 walecznym Murem kwieć z woyse nieprzyjacielskich zamię-
 nione osłobniesz Ojczyźnie pokazał. Wita cie Lwem z Mus-
 ru / Rzeczem w Bramie / strzałami w polu / głośno brzmia-
 cym na nieprzyjaciela trębami / abys Ojczyznę pierściami swy-
 mi takżo murem / ścianami i strzałami Gasu swego broniąc sobie
 na nieśmiertelność nieumierając odwoją rycerskich zamięlżować
 ząrobil. Podajcie cna Samilla Jch M. P. A. i dzisiejszemu

W w

nowo

Narodzonemu sukcesorowi szemie/á zaraz nań wola Respon-
 de, abys w to szemie przodek wstych a słepował. Ale no-
 winą to była wysokim w Ogrzeźnie naszey. Iż mścićom tego
 Kleynotu. Beh: tym zech a odważne czyny tak potomnym
 czajom i pamięci ludzkiej / iako i sławie swoley gromadno re-
 sistować. Sławnym i odważnym w dziele rycerskim był na-
 przod pierwszy tego Kleynotu Przodek / który w pałasie nie-
 przyjacielskie i groty następujących Bisurmanow albo zata-
 dych m. en czes Rusk. ch Asiatot przec w Polskę za panowa-
 nia Bolesława Chabrego / tym żołnierskim instrumentem te-
 pil. Sławni byli tymże Kleynotem Strzemienscykowic w pier-
 wszych Senatorstkich stolcach. Ktore N. Arcybiskup Lwowcki
 dobrze sie na wojnie u Waryn żołnierskimi zakazawszy poste-
 pkami á madro rado Ogrzeźnie miley zaleciwszy za Panstwá
 Polskiego oraz i Węgierskiego Arolz Władysława zastadł.
 Sławnym był ten Kleynot i w Arcybiskupie Gnieńskim N.
 Ktorego i pobożność zakonnego życia / dowcipna w Rzeczyp:
 biegłość wstępnym tej familiei Potomkom ku nosładowaniu
 te podala. Ale coż potem z daleka na pokazanie tego Kleyno-
 tu zacności rożnych odwagi argumentow szukać / gdyż sam
 Rodzie dzisiejszego sukcesora na onego przy terażniejszym wi-
 tanu przeznaczonymi sprawami wola. Salve, Responde. od mło-
 dżgo zaraz wielu swego w odważnym żołnierskim rzemieśle
 p'eknymi i wleczner sławy godnymi sprawami ten Kleynot w-
 Acronie naszej u sławiliśmy. Z tego wszystkiego jest pewna
 nadzieia / że i ten nowo narodzony Sukcesor sławie i nigdy nie
 umierające imie wszystkich Strzemienscykow ogłosić będzie
 chciał i umiał. Fiat, Fiat z powinnowania naszego / & ex vo-
 to wszystkich przyjaciol zygających tu pospolu zgromadzonych.

dojrzałszego wieku demysłać się swietlaści; o ktorey nem i
samo niemo ore mierzew egipskich iekule / i w sercach nasych
nadzieje wielkich splendorach tego zepala. Much tuż za opá-
rznoscio Bcsto to malinkie wielkiej natziei dziecie szersli-
wy wzrost bierze/ nlich w gore honorow i lat i stawy idzie na
w-spaciele miley á treche nachyloney Oczyszczony na nowo sam-
licy ozdobe/ na wysoko Wm. M. Panswa poticche i nas wszy-
tkich do uslug gotowych.

W-teyże Máteryey.

NJech' to bedzie certum argumentum braterskiej moley
przeciwko Wm. M. Panu checi ze to blogostawienstwo/
ktorym P. Bog Wm. M. Paná napelnili / i mego sie tez serca
ryka / ktore z tych uweselone bedac re kilka slow na powin-
nowanie Wm. M. Panu rey poticchy dictat. Winisule tedy
calym afektem / á oraz i zycze aby ten potomek nowo narodzo-
ny w dlugi wiek cieszył oczy i serce Wm. M. Paná rownymi
urodzeniu sprawami / i slynal (ze krotkimi slowy wshetko po-
wiem) his dotibus ktorými Wm. M. P. J. M. P. Oycá swe-
go uweselasi. Ultra nihil est quod voveam.

W-teyże Máteryey.

KJedy bogata przyiaciel grona reká wielkie w prezentach
swoich nowemu w-dom Wm. M. Panu gostiowi zawie-
zuie i spes i omina, kiedy przyslego szeszcila ku niemu szo-
dry fawor hoynosc swoie zaczyna / i ja Wm. M. Panstwu i
nowemu potomkowi inchoata fortuna i serce przysianych
munera abym jezeli non compleam przynamntey non mi-
nuam

nuam, bo w godność wielki gdyż Cesarzki ofiarule prezent.
 Wiem że na palacach i zamkach a tudzież i na Tarczach swoich
 Rudolf pierwszy Cesarz odesywał zbroynę z obłoku rękę bu-
 lawie Hetmansko oraz i oliwne drzewo komus podałoco z-
 takim napisem. Vtrum libet. Chciał w tym konterfakcie na
 oko postronnym wystawić meśiwo i odwagę swoje/ Ktora albo
 srogo woynę im i żelazem pogrozić mogła / albo wlec leżeli ser-
 ca i głowy nisko ku niemu szlono zastrąszone oliwnym drze-
 wem i pokolem cieszyć. Lecz ta już nie malowana ale z-pod gro-
 bowcow i uścisłych pod wyryto w-literach sława marmu-
 row wyciągniona zacnych tej familii przodków / ręce nie na
 postrach ale na pocieche nad to / Ktora Wygryzie wielkiego cho-
 wa syna Polaka nie stawiam / ale od Wycom zasłonięta odkry-
 wam. Podate też znaniemych Polskiemu i pogranicznemu
 światu przodków przy buławie i pacis studia modree rady na
 Trybunałskich i Senatorских Kzesłach / aby ten nie mnieyszy
 od nich potomek to odebrał / co mu wedle skłonności i Geniu-
 su swego barzicy do serca przypadnie. Żechce odważnym że-
 lazem sławę do domu swego na Karłu nieprzytępiłim tak
 in immortalitatis tessera i z tak rzekę tabula odesywaną
 następującym wiekom zalecić. Wlec podate mu Marsowe gro-
 ty ab usu ipso do tej usługi przyuczone. Żechce Reipub: mo-
 lem madro rado wspierać barzicy niż tam Eledys Atlas swy-
 mi barkami niebo i podnosić głowę & oleam & lauream,
 Ktora niegdę publicznych rad placu odnosił już mi ciż ma-
 dzy Antecesorowie goruiz. Niechayże na pocieche i ozdobe
 zacney familii swojej i Wm. M. Pana puszga sie Ktorzym be-
 dzie chciał totem Przodków swoich / i nim niezdrożnie lecz
 szlachliwie nieśmiertelney onych degania lub na tym lub na
 owym placu sławy. Czego i ta uprzejmie z strony moiej ofe-
 rem dawno Wm. M. P. obowiązany być.

W rzyse

W-tyczyże Materyey.

Prawda że cokolwiek reka i siła ludzka chodzą na podziw
 wuikom wszystkim wystawiła Eiedy / i wynieśta ledwie co
 czego i pierzysze zdumienia nasprężwszy naprzod powagę a potem
 i całosc swoje wacw w pogardę i ruine idąc tracić zwykło.
 Poległy i w obalinach swoich pogrzebione zostaly tak barzo
 w starożytnosci zaszczycone Orbis miracula, i Episkie Pyra-
 midy na wielki stałości swojej w sprzec nie mogąc / wierzchy
 do nuba wzniesione na dol i na upadk spuszczły Capitonia
 Rzymskie i na marmurach osadzone Panow swiata palace zło-
 tem obite pofoie od starosci i ruinę ceno sie swoia nie okupily /
 ale communi humanorum operum lege zburwale w ruinie
 własney grob sobie i koniec znalazły ledwo zywa po sobie pa-
 miatke zostawioşy. Jednak że i na tym odmian i rain placu
 niesmiertelny palac znaleść sie może standza i rezydencya
 niesmiertelna / c Ktorzy nigdy ruszył sobie Edvardus Monar-
 cha Angielski Eiedy z tronu i z smiertelnejo loża na Parafale
 prowadzić sie małoc na synow skazawşy mowil: Ita pignora
 erunt mihi eburnea palatia in quibus vel post fata super-
 stes habitabo. Niesmiertelny albowiem Rodzicom palac po-
 tomk doby w Ktorzym nie tylko iakokolwiek mieścić ale i żyć
 zmarły Oyciec może. Nie wyniesie sie pod grobowy kamień
 z serca synowskiego Rodzicielska miłość / zostanie prze obo-
 wiazaniem afekcie zywa dobroczynne pamięć / a co wiecżja ob-
 umarły w same ozyie Oyciec Eiedy Oycowskie życie odwaga i
 enota iako in heredem i successorem na synowskie życie i o-
 beczać sie przemioja. Tegoć i ia szczęścia Wm. III Danu
 z serca winnować pragnę / abyś na tym palacu synowskiego
 serca pierwey imagines i twoie i wielkich przodkow accorum
 & amo-

349
& amorem & imitationem perswádulce przy instytucy oś-
dził / a sam nierychło poręczył do takim zaszczytem ozdobił
połowi in serum fata differendo szczęśliwie się przentał.

MOWCA WINSZUJE.

Wroczyłość Narodzenia Pańskiego.

A Biedyż pożądana bierzciey do oświadczenia afektu mego
i radości podacie mi się okazu / Biedy na zaszczyt szczęśli-
wości mojej obfiteja lubo iście nie Krąśmowcy przy pozo-
stach wymowy słuzi się materya / nad te kłosa dorocznym ko-
łem powracający Nowonarodzonego Boga dzień przynosi i o-
twiera. Wszystkie kłorokolwiek przedtym uprzedziły czasem
dni na smutne i opłakane lata nieszczęścia swego narzekały / i
nigdy wypogodzonego nieba nie widziały ; sam nam ten dzień
tak pożądanym zawital / że się na długopłonne następulacych
wieków lata ma tego zlewac szczęście. Sam przychłił ku nam
szkodrocy Boskiej / i został zadarkiem dziś wypowiedzianego
od kilku tysięcy między niebem i światem pokotu. Dziś de-
kretowanem / na wygnanie od Boga i nieba ludzkiem nowy
na gorno Wygrznie zapisuje w słowie iedyńem zawarty indult
i indigenat. Dziś już nie tylko przyiąny ale ścisły z pokre-
wnienia głowiek z Bogiem i samym Aniołem nie bez zazdro-
ści obwołany wiążę się nexus, kłorego całym sercem powin-
nowawstęswiatu / a do W. M. Pana teżek z afektem skłoni-
wisy / zycze abyś Wm M. Pan po poprzedzonych do tych
czas szczęśliwie latach przy fortunnych sukcesach / pości się do
nierychły nie nachylił wieczności długowiecznym na ozdobe i
obronę nasze zostawał z opatrnością Boskiej / i tak naśladowcy
nam wiekował.

W-tejże

W-teyże Materzey.

Wymowne przy pierwszym swoim na świat ogłoszeniu przedwieczne Słowo lubo oświele w podobną wymowę języki ludzkie wstąpi / oraz iednak i na nowo dziecięctwem rozczewieniem zachęca fakundia / a z-właściwie tedy nie tak hero-ko mądry Tullius, ale obowiązany na długowieczną miłość i wdzięczność słow dodatek mowe Estrateu asfekt. W te ią barzciez niż wzrastająca przy początkach fakundia bogitę mowa / gdy z powolnością synowską do nog Ojcowskich słanianiam się szesliwie do tych czas przepędzonych lat winiute Wm. M. Panu i Dobrodzieliowi. Zaczac abe hoyna lubo w-ścisłych pieluszkach nowonarodzonego Boga reka pomysłnych przez długowieczny czas bezodrym błogosławieństwem zawzię przyczyniała pociech / a następujące przedłużonym komputem lata fortunnymi przeplatała sukcesami.

W-teyże Materzey.

Kiedy dane od przychylnego nieba w-upominku ziemi przedwieczne Słowo dziecięctwem baczciez we łzach asfektu niż mowa peroracie szesliwsi w-asfekt niż w-słowa i język mor powinney wdzięczności oblig a oraz powolność uniżony oświadczyć Wm. M. Panu pragnie. Takie to szesście moje i materya do radości kiedy w przepędzonych w-szeszciu i pomysłnym powodzeniu letciech / ięsze na obiecujące długowieczne życie patrze zdrowie W. M. Panu. Zaczynayze Wm. M. Pan i Dobrodziey / i na dalszy czas z-nowonarodzonym Bogiem daleko od Eresu odległy wiek tak nadluszsy / Ktorymbys nas uniżonych swoich i na namierze skienie obowiązuwch sług dług ięsze szesliwie przy błogosławieństwie Bożim ciepeł.

W-teyże

W-reyże Mater-jey.

NJe ludzkiey to reki piorem w księgi wielkopomne zapisa-
no / nie uunowialnym skutcem Monarchy takiego u-
twierdzono; lecz samey natury nieodmiennym dekretem na
sercach synowstich wyrażono / aby oni wzrastay od Rodziców
życia swego pożytek / tam to zaodzieczali wzajemnym przeci-
wko zdrowiu ich afektem. Biorąc albowiem ten tak kosztow-
ny od nich Elektor / nie innym sposobem zażytey / wzdzie-
gność swoje oswiadczyć mogą / tylko w pomniejszy wielka
zdrowia dobrego uprzejmie tam winowac / a w dalszych latach
gdyby to potrzeba taka nakazała / o nim pilne pieczolowanie
miałoc. Albo ia skłaniam głowę na ten pospolity samey na-
tury wrogość / i przyszanowiac się do synowstey powinności przy-
wodzie go do wykonania data dzisiejszego Wm M. Dobro-
dzierce i Rodzicielce moley zdrowia dobrego na długie lata ży-
żąc przy tych uroczystych Narodzenia Syna Boskiego Swie-
tach. Niewiem bowiem kiedybym miał słuszniej zdrowia szczę-
śliwego Wm. M. Paniey winowac / teżli nie w ten czas / kie-
dy Jedynowładca śmierci i żywota Bog-żywot w-ciele ludzkim
drobnym miłościwie zaczyna. Niechże tedy sam ten Pan ży-
wota laty Wm. M. Paniey i Dobrodziejki moley długo w-za-
myślanych pociechach kieruje / i synowstie serce moje kwiernym
w zupełności swojej Wm. M. Panis wielkiem uweselać nie-
przestawai.

W-reyże Mater-jey.

NJedopuszcz mi / bym dobrze chciał w-tetrykować wdać
nie melankolia / sama dzisiejsza Anielska melodia / Erora
kiedy naily nam poży z-wysokości niebieskich opowiada / oraz

X f

z-nim

z nim o wszelkim szczęściu dobrze tuż. Nie tylko tuż / ale
 raczej iuz z przysmym w ciele ludzkim / lubo z drobnym
 nieśako Bogiem wielkiego szczęścia nam zychwie winnie; do
 wzajemnego powinowania tegoż szczęścia ziemianinom po-
 chop dalec. Wierze przy tak pospolitym święta wstępnego we-
 selsa kaze i mnie senowści ofarz Wm. M. P. i Dobrodziere
 tak uroczystych Swiat / iato i chorynego błogosławienstwa
 Boskiego w solo winnować. Nie wąpie ze dobrociliwy Bog
 patrzec na zychwie jecie moje Wm. M. Panicy na długie lata
 z-laski swojej uszczęć raczy zdrowia szczęśliwego; i ten / który
 zaraconemu światu stal sie żywotem wstępnego życia Wm.
 M. Panicy stante sie obrońca dobrociliwym. Ja co do powin-
 ności i przychylności synowstey nalezy gotowym zawse bedąc
 na usługi wszelkie Wm. M. Panicy / i z tego sie opaczności
 Boskiej nie wymawiam / aby iezeli potrzeba tego i z lat moich
 uilawsy / Wm. M. Panicy zdrowia dobrego na długie iesse-
 gasy udzielała i dodawala.

W-teyże Materyy:

Mierzy nad powoge Wm. M. Panu lingwist / niecm
 godnego powiedziec nie mogl / bym byl na dziateysze D-
 bostwioney Swady nie trafil Slowo. Jednoc w-prawdzie /
 atoli takie / ktore i liznym Wm. M. Pana w Rzecz: popo-
 litey podola zastugom / i powadze namnity derogowac nie be-
 dzie w-Zakonismie i Abrewiacyey swety / w ktorey cudot-
 rowne Artificiozum (wolego Boska wstępnosc zawarsla
 Pacuma. Audiencyey mu tez iednac nie potrzeba kiedy wliwa-
 je i nieczumne zwierze pilnie mu nadstawia ucho; i zadna
 Wm. M. Panu nie milszego nigdy powiedziec nie moze Rezo-
 ryta.

dzisieysze Słowo / i wielkich dobrodziejstw Wm. M. Pánu
egremne głoś. Stawam tedy z powinnę czołgu r. w. r. n. c. o
krotko prawy wdzięczności prędkość ch. m. a. y. o. W. i. e. m.
powinien nibu / ze po niesczęściwie przegdzonych wu. k. c.
nowym Wm. M. Pána upominkuła przest. m. m. z. m. s. l. o. z.
nym Saturna ale prędkość z. l. e. t. y. m. c. e. d. z. o. c. i. g. o. s. i. e. n. a. s. w. i. e. t.
Boga Wm. M. Pána dochowu. l. a. t. o. m. Za krotko tak
dlugo pozadany przysięm / nich znowu Ryn. s. t. i. e. p. o. m. y.
s. l. a. y. z. a. m. y. s. l. o. w. Wm. M. Pánu c. t. w. o. r. z. o. s. i. e. z. d. r. o. i. e. / nich
potroynę sławy i dziel wiekopomnych / w Orygynym Wm. M.
Pána zodyaku z. a. c. i. e. s. t. a. t. o. s. l. o. n. c. a. i. t. a. k. d. l. u. g. o. i. z. z. a. d. n. e. y. S. l. l. i.
p. i. e. r. e. y. s. w. i. e. c. a. p. o. k. i. b. y. Wm. M. Pána i nam i posteritati J. a.
s. w. i. e. O. s. w. i. e. c. o. n. y. m. n. i. e. s. l. a. w. i. l. y.

W-teyże Materyy.

KJedy z dalekich / (bo z w. s. s. y. c. h. nad s. m. e. k. t. o. r. y. c. h. s. i. e. g. a.
my ofiem nieba) przesiesiony krain na niżiny n. a. s. i. e. w. i. e.
duoc niemalocy kwiat Flos campi Bog wielony lubo przy
mrozných i przykro z. a. c. i. e. s. t. z. o. n. y. c. h. z. i. m. a. w. i. a. t. r. a. c. h. i. c. w. i. e. l. e. c. h. w.
s. c. h. o. d. z. i. s. z. e. s. t. u. l. e. i. z. a. k. w. i. t. a. / o. r. a. z. i. h. e. r. b. o. t. n. y. m. d. o. m. u. Wm.
M. Pána Rozom dobrze tufre kaze. (i. e. s. t. l. i. b. y. *Adoniac. n. i. n. s. z. o. n.*
u. a. l. t. e. n. u. c. o. m. a. R. o. z. a. z. i. H. e. r. b.) d. e. r. m. e. s. i. e. n. a. n. i. e. l. u. b. o. t. o. m. w. i.
d. i. e. y. / lubo niestateczney fortuny burza i z. i. m. a. p. r. o. z. y. / n. i. e. z. w. i. e.
d. n. i. e. i. e. m. a. m. n. a. d. z. i. e. i. e. / t. e. n. Wm. M. Pánu h. e. r. b. o. t. n. y. f. a. t. i. a. t. n. i. e.
s. t. a. r. o. t. y. t. n. e. y. n. i. e. u. t. r. a. c. i. z. y. w. o. s. c. i. i. i. o. z. d. o. b. y. / k. t. o. r. y. n. o. w. o. W. i. e. l. o. n. y.
Bog h. o. z. n. y. m. o. z. u. s. w. o. i. c. h. B. o. s. t. c. h. p. r. z. y. r. z. e. w. o. l. i. w. y. m. p. l. a. c. z. y.
z. a. s. i. l. a. h. u. m. o. r. o. m. / i. o. w. s. e. m. w. d. l. u. g. i. e. l. a. t. a. p. r. z. y. p. o. m. i. e. s. l. a. y. c. h.
s. u. k. c. e. s. a. c. h. i. p. o. c. i. l. a. c. h. / k. w. i. t. n. o. c. i. r. o. z. w. i. t. a. c. s. i. e. Wm. M. Pánu
b. e. d. z. i. e. / z. a. t. e. g. o. z. n. o. w. o. w. s. c. h. o. d. z. a. c. i. g. o. n. i. b. i. s. t. e. g. o. k. w. i. a. t. u. i. b. l. o.
g. o. s. t. a.

go sławienstwem i szczęściem. Czego gdy uprzeczym i na dlu-
gopomno sądzić ale obowiązany Wm. M. Panu iżże se-
cem / oraz i młodego mego wieku świat do namysłowych usług
Wm. M. Pana na ten kiczo Wm. M. Pan widle Bostrey
dipozycyey zabieraś o mnie nadziei i poichy upełnienie ze
mnie misło oddać.

W teyże Materzey.

W-Berleemskiej po ten czas szople rzydującego nowo Na-
rodzonego Monarche do herbownego Wm. M. Pana
chciałbym nąllonć Brogu i starożytnego tego kleynotu Przodkã
tuz nie nalaśnieyszego samych tylko Polstch Panstw Princi-
pem ale całego universi moderatorem do niego zaprosić.
(ięseliby Monarcha nąnszował temu co ma Brog za Herb) Lecz
nie nie warpie ze samo tuz to nawleśse cadens in terram gra-
num, moie lubo wota lubo powinne humanitatis officia po-
przedziwśy / pod ten Wm. M. Pana i Dobrodziatã Acer-
vum spieśy i iakó destinata frugibus sedem obiera. Nie
nie warpie / ze vilibus Cereris donis gđzie indziej rumaćy
z pod tego acervu nakazawśy / obfita dobroczynności swojej
Bostrey intromiśy bracie kaze / à fluctuantem niestarczney
fortuny melleu uprzornowśy stale i długowieczne blogosła-
wienie z soba oraz pod ten Brog wnosi. Niech szczęśli-
wie nowo wychódzeca na Palestynskiej niwie niebieska fertili-
tas pod herbowny demu Wm. M. Pana brog idzie / niech in
longam & felicem Wm. M. Pana fecunditatem annorum
pomnaza / niech wzrasta á nasze ofiety i usługi Wm. M. Panu
powinne zaterzymule. Czego gdy synowś m iżże sercem w-
śe bierzy niż to słowa obficuiac potaimno miłości melleu
zemią oraz do nog Wm. M. Pana zniżam i składam.

W-teyże Miterzey.

Lubo pod boż najsłodszych Mleśtato w zbliżeniu sie
 Tawa ad vulgarem wparost; forte m herbownego do-
 mu W.n. M. Pana Wesa iago tednā dżisiersego dnia do
 nog Niewiejszego M. March; zaszam i tego z-ukczonowanego
 głowe pod Krolewskie niemowlecia Bogi veltigia ochotnie
 (Kładam / (i)ezeliby Mowca niaszował temu co ma Węzā zā
 Herb) śmitem to dowiem W.n. M. Pana i dżisiersego Janulley
 nazmiennā czanie oruche / ze tak cała pod Bogi zainony do-
 mowy ten Eiepiot a larget altius, i od tych Etoce sublimia
 calcant nog. Bole h niewanie zdeprany alta condifect
 itine a, a siazgare sie z poepręgo ciałem ludzkim Wiczeo
 go Słowa błogostwa ient vo / per felice n nog tego conta-
 et im ni sie i na W.n. M. Pana derivabit. A e h iye h zesli-
 wie na świat wydan; wieloay Pan do swych Pieśce sie
 nog z-tem herbownym Elegnorem W.n. M. Pana af. Ery mile
 i ochotnie przyio wży na dług wiez ie lata przy fortunaych suk-
 cesach przy pomiesiny h pociechach i przy tych Etoce sobie Wm.
 M. Pan o mure czyni nadjietach i omia na wypełniente tego
 wójrkiego iastkow oraz i dżielny Wm. M. Pana przywilej
 daję. Niech nadjepuloe lara dni i miestoe do Eilkujsenych dlu-
 gowiezrego N. Hora W.n. M. Pana peretioza gżisow. Niech
 gżisino i ch vile szesliwym napełnia momentami a moie do
 usług W.n. M. Pana gotaie i spojobi.

W-teyże Materzey.

Sniele ta twierdzić moge / it milsych dni / weselszego gżisur
 w-calym życiu swoim W. M. Pan nie znayduies; nad ten
 Etoce

Protego Bóg za przysilem światu nie tylko obecnością w wy-
 tek świat / ale też pozodany mi napelnit pociechami. Miłszych
 dni mowie W. M. Panie nieznayduj: Bo ten dzisiejszy dzień
 niewybie szęście i błogosławieństwu o Bessie / i cwisem some-
 go Dawce błogosławieństwu. A tuż ludzko pokrytego w-
 dom W. M. Pana wprowadza, i robnegoc w ciełe ludzkim/
 lez nieogarnionego w manifestacie Bessim / ubogiego na pozor/
 ale ni. przebranego w hojności wzgardzonego w stażni od Bea-
 tlemitow / ale wszytkiemu stworzeniu pozodanego. Co na us-
 wage wziawszy / niepodobna i mnie dziś lubo lichemu mowcy
 milzeć. Trudno sie do powinnowania W. M. Panu zy-
 gliwym niestlonie afektem. Niechże ten przy długowiecznym
 życie u hojnie fortun wshelakich W. M. Panu udziela / z Pro-
 tego sie doroczay uroczystości ciech. Niech pomyslnych po-
 ciech w kazdych okazach W. M. Pana przynajaz. Czego iak
 zygliwym winiule ięzykiem tak sercem uprzejmym żyje W. M.
 M. Panu a oraz afekt mow synowski pod Oycowskie nogi W. M.
 M. Pana i Dobrodziecia skłaniam.

W-teyże Materney.

Miałbym wielka nienawiscia i nędz swych nieszczęs-
 trach nie ludzkoscia gdybym dal tych lezyk mox harpo-
 trzaja nasladuiac twarde i zwiazany milczaniem iako w ta-
 rzastie iakim czyniac miał / Procy nie sama tylko dziełna w-
 skutku milosc i wszytkim pozodana chwalebnych swiat urocz-
 noste ale też nieporownane w dziełności swey przed wieczne
 Słowo w niemowlęcym utajone ciełe miłym mnie do mowes-
 rki pobudzic twilemam. I dla tego lubo nie przesomowalem
 ięzykiem do powinnowania W. M. Panu dni tych porzywam

ſie / Które aby przez błagawieźne lata w domu W. M. P. iſt
dorocznym gościły biegiem z darem tego na Którego ſie
ſo oddane uprzejmie z 1790. wſkiego afektu mego. 1790.

W-teyże Materzey.

Wiele w-dorocznym biegu takowych narachowałem dał
Ktore mi obſta do wyſwiadczenia afektu mego przeciw
W. M. Panu dawaly materya; iednak zaden z-nich tak ſzcze-
śliwy i ſpokoeny nie był / Ktoreby z ſobą nieprzynoſił takiey
kolwiek przyſtody do przedſtawizetey intenczey mozey. Sam
dziſieyſzy tak ſzczęśliwy teſt / Którego wſſetko w-dziwnym ucia-
ſzeniu i poſtoiu toż ſie / tak dalece / że i ſamo przedwieczne
ſłowo w-niemowleczym utaiene ciele mieſcą mi ſwym mileze-
niem do mowienia uſtepuie. A ztym nie moge nie ſwiadczyc
dziſ 1790. wyſtoſci mozey przeciw W. M. Panu. Nie moge we-
ſolego zaniechać powinſhowania W. M. Panu dni tych / Które
całemu ſwiatu poćieche przynoszą: za Któro / aby ſie fortun-
ne lata do W. M. Pana przemioſt / niech ten z ſzczodroblivo-
ſci ſwoiey zdatczy / Ktorey / zobopolney tey radoſci ſtworzeniu
wſzytkiemu teſt Autorem.

W-teyże Materzey.

Pryznąć muſie / iż nigdy baczney milzeć mi nie przyſtalo /
iać przy uroczyſtoſci w-dziecinnych członkach utaionego
Boga / przy Którey głowny poſtoiu nieprzyſtacił ſwiał / nad
zwyczaj ſie uſpokoił, a co wierſza i ſamo niſtworzone umiſſeło
ſłowo. Lecz gdy niebą z-wielkim oplaudem ſzczęſcia tego
ſwiatu winſiujące ſłyſie / rzecz mi ſie zda niepodobna milzeć.
Ponie-

Pontewaj wesołość tą niebieska całe Krásomowskiej náuki nie-
znawca i samych pąsłków Krásomowcami potomnym wie-
dom czyni. A do tego gdy W. M. Pan w miłym nadewsy-
tło zdrowiu swięta te pociechami płynące odprawujesz/ czy do
mowienia i wesołego powinnowania synowskiemu sercu nowy
pochop brać nie przyszołat? Nie tedy nie warple iz W. M.
Pan; lubo szcuple w słowach nieskonzone iednak w afektie
mile przyymiesz powinnowanie moje tych chwalibnych calemu
świātu dni / z ktorymi nie tylko fortunnych / ale też reszcie
mi przedłużonych lat zycze abys W. M. Pan szesliwie zada-
tek zawiolo.

W-teyże Materzey.

C Ale dziś Krásomowska ustale wymowa; Tiedy niestwo.
Czone Slowo w dzieciennych milknie szlonkach; szesliwa
iednak i tak ta dzisiejsza chwila / Ktora choć słowa tłumi / ale
serca niewymownym napelnia weselem / gdy wszytkiemu swia-
tu a oraz i W. M. Panu / z nowym iednorodzonego Syna
Boskiego zyciem w cielem ludzkim zbawienne przynosi zycie:
z Ktorego abys sie przez dlugo szesliwe lata W. M. Pan cie-
szyl / przy unizonym powinnowaniu moim serdecznie zycze.
A gdyz sie uroczystosc dzisiejsza w słowach szerzyć nie dopu-
szcza / wszytkie moje uprzymosci / wszytek milosny serca afekt /
tym iednym / dziś Narodzonym zamyklam Slowem.

MO W C A N O W E G O R O K U

W I N S Z Y I E.

P E rna to / i następujące wieli / i nowo plnosc czasy / prze-
stym lubo nie w-miniejszy fortunie przepedzonym / cenz
Xp . . . . . odeg-

odcymulo / i sercá ludzkie do siebie powabiła. Codziennie nas
tego deszczu czuła wcz, kiedy nie tego ciebie wcz / i jestmy
zyn / lecz udyśmy xli / i za nie ciebie u siebie lato / który z cza-
sem upłynęły / a wespółie nadzieje w przyszłych pokładamy.
Zadod mniemam ze i W. M. Pan nie tak sie dziś uż z cza-
sem upłynionych cięśś lat tak sobie przyszłych zezś. Ztore i
moie także da Bog nie plonne votum iest / maieć za to iz la-
skawe niebo uprzyymy degadza zezłwości moiey. Na toć
sama niestworzona Prawda zdami sie krwio wylano nieiało
dzis sie zapisała. Czegoz albowiem od tak dobroctliwego Pana
nie spodziewać sie / który i własney krowie nam z tak drobne-
ciała wyroczoney nie żaluje. Bodayzś tedy W M Pan i
Dobrodziej z tym nowym rokiem nowe a szesliwie zaczął
wiekt / mnie do dalszych usług i powinnowania fortunnych
sukcesow swięz zawnie podawając materyo.

W-teyze Materyy:

Dowcipney to miłości zabawa / różliczne wewnątrzować spo-
soby / którymiaby sie z-tajemnych skręści serdecznych
tak nalepiey wyjawić mogła. Nigdy sie ona w szupłym mie-
skaniu serdecznym zatrzymać nie może / ale przez radość na
wierzch wynika / i łatwo sie wświadcza powolnością. Co sie
dzis szesliwie i na mnie prawdzi / kiedy z posiadancy obceno-
ści i z-społownego zaczęcia roku W. M. Pana uweselony / zy-
gliwego nie może zatłumić afektu. Oddawam tedy powinny
moy przy dzisiejszym Nowego roku powinnowaniu poklon
W. M. Panu / te oraz vota concipiendo abys W. M. Pan
za darem dobroctliwego nieba w-zdrowiu zupełnym i pomy-
ślnym szesściu długoszesliwie w-dalszy czas komputował lata

W-teyze

W-teyże Materney.

Fortunnych pociech szczęścia wśladkiego
 Szczęść gdy Roku winiście nowego.
 Dziś długie lata: czystej sędziwości
 Dziękałay moicy podpora młodości!
 Niech cie fortuna na reku piasłwie
 Niechay przed toba zawsze kredensuje!
 Zaryway długo szczęścia pomyslnego
 Pożi nie dopdziej kresu śmiertelnego!
 Porzym zasiaday w-kryształowym niebie
 Różyc Król wieków Łazę przysć do siebie.

W-teyże Materney.

Zdy z Boskiej opatrności lata Nesterowe
 Datcz na bezchmurne słońce / licz godzinę zdrowe!
 Młey fortune powoli / prowadzi dni szczęśliwe /
 Tego po mnie chce efekt i serce zyciawe!
 Niech z toba szodra w-długie lata Proserpina
 Ma przyjaźń / i śmiertelney nici nie przecina.
 Żebyś wśrtek czas swego życia pedził mile /
 Złotem i srebrem iasne przeplatając chwile.
 Niech co sie kolwiek w twoim zacnym domu dzieje
 Nie ustacym wśrtek dniem wiecznie iasniecie!
 Niechay ledno po drugim szczęście następuje /
 A wstęp do nowych pociech pomyslny gotuje!
 Zgola tak wiele piasła w-przepadliwym morzu
 Tak wiele gwiazd w-przesłiznym nieba Konfystorzu;
 Tak ty trway długo / tak czas pełny i wiekuiſty
 Nieruchło powracając do ziemi Wygysſtey.

2 y 2

W-teyże

W Nicodmianę pr. wie przegnęł pęśło to uludzi / iż
 taki poranek uśchodząca i także uarzenia / taki jebie
 czego dnia gęś przybiciuła. Czego iado miny dożytelem
 dopędz ja iomnam / a petynu przpedienego roku zryli-
 wem rozry asfekt. i pen oinescio na nystem na słwy po-
 winnowarfi. Wm. M. Panu śmieci iżis wd ci tego roku /
 zlotem plynoci. gęś przyobiciu: Penutraz kima wcielo-
 nego Słowa i nieugęfieny mileści plemieriami / poranek ier-
 go tak wycio nam zaiasmal. Andryze wedle tej uprzyemo-
 su iestkwe dekretuie nicbo / ktoru ta kazdożannie sub-
 mituie sie iuplikować / aby nie ryłko iuzżęzety rok / ale dlu-
 gowiecznie plynoci Wm. M. Panu leta / fortunym odda-
 rzalo iufkajami. Atorych iak bęzerym zyze jercem / wyrazić
 trudno.

MOWCA UROCZYSTOŚCI

WIELKONOCNEY WINSZYWE.

P Owinna sercá zniemolonego dąnine / á oraz przy unizonym
 poklonie moim powinnowante terażniczych Świat Wm.
 M. Panu oddać. Nieślusna bowiem / abym choć wolność ko-
 chający od tego trybutu wolnym był / Etery dobroczynności
 Wm. M. Panu zniemolonym być sie uznawam / gdziekolwiek
 sie obracam. Wprawdzie na to nieudolność moja / nigdy sie
 nie zdobędzie / abym dobroczynności Wm. M. Panu mogł
 Etery rowna ządzieżyć zryliwosci. Przysmięś iednak i te
 przysiaznego asfetu / lubo krotkimi słowy wyświadczena choć /
 Etoroć tryumfuącego Boga oraz i Słowika / uroczystości
 w nstule / zryzac abyś iego zwycięstwem uwesjelony nigdy imu-
 tnych nie zaznał ząsow.

W-tejże

W-tejże Materzey.

NJe przysłało mi się dziś przy radości całego świata ży-
 głowym tańc okłóci / kiedy wrociesz do świątci Trójnorod-
 ny Syn Boży / karmienie przenikniesz zapory z-podziemnego
 wychoździ grobowca: Trudno ci wiem twierdzić aby nie u-
 lona zaleść z okrutnego nad nim morderstwa tak ludzkie opo-
 nowala serca / aby dzisiejszy nie miała usnąć radości / Wsto-
 pę z ogu straszliwie zależnych widoków cięnie / skoro przy
 dzisiejszym wschodzie swoim w jasności dalszego zachodu nie-
 znatoce / z-podziemnych lochów powstało słońce / które po-
 wieści tańce pończuch i wesele przynosi światu / słusze ty chęć ta
 Wm. M. Panu z powinney życzliwości mojej winować mo-
 że / aby toż nie stworzone słońce / nigdy za pochmurne przeci-
 wnego sześciła obłoki nie zachodząc Wm. M. Panu pogodny-
 mi zawębi list łaskiło promieniami.

W-tejże Materzey.

Gdyżkolwiek tylko dwornym nieco okiem rzuci / Ante-
 Wielce Mości Panie / wszedzie wielko do radości przy-
 ne znachdnie. Patrze na blisko oku naszemu ziemie / az widze
 tylko smutno złoże z zima z siebie złożysz / na triumfálny fi-
 zmartwychwstałego Króla nad Królmi w ślasy wesołe zie-
 leniący Wiosny przybiera się. Ile się melodyjnych praślar
 głosów / tyle się prawie obita o uszy moje wesołych okrzyków
 żywiołowej śmieci i piosła Panu. Wierci same Rescielne Bogu
 narodził się oktarze / Wielkopiątkowa przedtem pokryte bar-
 wo / a teraz w-łaskiło przysrane ozdoba temu nowcy nie
 dodałyby wesołości? Lecz nie mnięysa nad te w sercu moim

[illegible]

W-tcyżę Materney.

Możaby ten być Szliskom Łomieniem /
 Lub miuzypem Gietuskim Łezemieniem ;
 Lbo wnetrzności mieć Diamentowe
 I serce twardziej niżli marmurowe ;
 Aby nie pomógł dziś spólney radości
 Po wśetkim świecie brzmiaćey wesołości.
 Jedynowładca Pan dziś tryumfuie
 Z śmierci / Proczemu piekło już holduie :
 Wydając światu wieżnie zatezymiane
 One Patriarchy od wieków wrabrane.
 Dziś Alleluia wszyscy wyspiewuie
 Zwyciezcy piekła wesoło dziekuie.
 Toż Alleluia powtarzam ja tobie
 Cna Rodzicielko / zycząc tego sobie ;
 Abych przez długie lata z zdrowia twego
 Cieśzył się z woli Boga nawyszszego.

W-ryje

W-teyże Materzey.

Przy wesołoręstwie Wiosnie i nie mniej wesołych całego
 Chrześcijaństwa ożryfach i minie na nowym dorocznym
 dniu Boże długo wiecznego wejścia nie schodzi mat. r. i. W. M. P. O.
 Być mi dobrze bowiem albo rozlicznym światłem wzorzyste
 i tak w nowe smaragdy ozdobnie rozzieleniałe pola/ albo nowa
 na powietrzu chwałobnem światem śród przepiewających
 prąbat melodia nie cichła/ i szę by mi do wiosek aplauzów
 i aklamacyj nowo w sercu wzniecona radość nie mały podjęp
 dała tym samym / że przy tej chwałobnej i świątobnej trumfu
 Wesołości na mile idowie W. M. P. i O. patrze. Lubo
 albowiem wesoła dzisiejsza chwila niepochybnym trybem świąt
 wszystkich wy pogodzono sprawu iednak wejść brzmie w syno-
 wskich uszach wesołe Alleluia gdy na pozdany szesł wogo na
 zdrowiu powodzenia widok Rodziców i wchł mile patrze. Szę
 czyłym ja by można rzec wszystkie wemownierzym oświad-
 czono aś ktem chwałobnych światłych aplauzów do uszu W. M. P.
 zgromadzić / abym tym dostateczniej z-powinnym synowskiej
 obywatelwency trybutem mógł się przed W. M. Panem za-
 szęcić. ; ale iż na tak okazało trudno się zdobyć aklamacyj/
 teraz w-tey iednej wszystkie zawieram; Kiedy nie słownie ale
 z-serca synowską uprzymośćią tegoż i o to u dzisiejszego
 zwycięzcy pokornie suplikuję aby podobne dzisiejszym sukcesy
 w długie i siedzime lata szęśliwy zowse swox braci progres;
 a i; zebym ich częściej dorocznie W. M. P. winował.

W-teyże Materzey.

Trumfy/ Ktore dnia dzisiejszego z-Przyjā odniosł zwycięzcy
 świata Chrystus/ i do Krzyżów się domowych W. M. P.
 ścioga-

sciągła. Jasnica dziś przy tym wstępującym z grobow cła
mnogi stoncu wiecyz ni przy herbownym Bielezcu / kiedy
po smutnych chwila po teściwym długiego postu praznie
wjele ze dniem wjezylm w dom W. M. Pana wonosa. Zi le
Przesa Panzkiego zwyciesstwo wiecyz nam ni jamemu tryum-
fatorowi nadstugowalo / bo do nasze calosci i zdrowia cale
nalezalo / nie mniy z-zacznych Przyszow Wm. M. Panu ozeoba/
wspolosc / iasnosci scioga sie na zdrowie i dobro nasze. To gdet
tal jest dorocznych szeslawie wjezylch dni Panzch W. M.
Pana i Dobrodziowu doroczny efektm srowozem wia-
stule / a szawicela uwielbionego proze / aby na dobro moje
W. M. P. i Dobrodziowu podobnych tryumfow taklo nadlu-
szey rubizka fortuną zazywac pozwolila.

W-teyże Materney.

MJenioacy sie i wesolo rwarz na sie przybicierający świętę-
tego od Boga niegdy musternie wyrażony konterfesy
i mnie decydujący nowości abrys podać / W. M. P. i Dobrodzi-
ciu / Kiedy bowiem ona aquila magnarum alarum, on
z Avernus lupy bogate i plomby z biurocy Hercules, pen-
nas mortalitatis z siebie postrzasawszy / nowym immortalita-
tis gloriæ wyniszerzeniem odebiony / z ślepego chwalebnie wy-
chodzi grobowcu / izali afekt mój młodocisty sie zasiecz, calacy
non renovabitur ut aquilae juventus. Wiec gdy szeregulna
kolo mnie W. M. P. sollicitudo tak często sie renouuje / i ta
nowa ceremonia z wdzięcznością nowa pepnąć sie musie. Czy-
nie to tam libenter, quam reverenter; a tyle pociesznych od
Boga lat W. M. P. i Dobrodziociowi ex voto zapiskule / ile
wypokochi resumptalnego Wilhelma P. nńskiego okrzykow dzis se-
reksi pe s. arctie fosi et intonare.

W-teyże Materzey.

W-Wielkich gęstość ludzkie wesele obrotach bywa.
 Jest na nie takas na świecie Konfederacya / Ekorz ie na
 gęste z-wszystko trawnym czasem naraza swanki. Miedzy są-
 mymi małkontentow nieprzyjaźniami / rey wodzi fatalna nies-
 ublaganey śmierci kosa / Ekorz bez braku i eksemplu wshytke
 nasze plauzy terminuje. Dowodem tego śledmoniedzielna nad
 obawicielem naszym Trenodya i zaplakane całego świata ocy.
 Wszakże dziś koniec temu / dziś starty animus i impreza fa-
 torum, Eledy w-tarás wtracone albo w-grobowe więzienie
 i fatalnym przywołone głazem / niebieskie i ziemskie wesele dziś
 sie z Tryumfatorem Bogiem wylamalo i na wolność wyszło.
 Przy solennym tedy na świat cały swoim Ingresie / roz wesele
 pierwszym krokiem zemna u Wm. M. Pána stawa / i po smu-
 tney żywiciey Dogą trątey nie melancholizna w przeswie-
 tnym domu Wm. M. Pána amphitheatrum, scene daje; gdy
 Wm. M. Pánu tryumfatora nowego przed ocy stawia. Strá-
 wia albowiem z nim bogate lupy Ekorzimi wielkie Wm. M.
 Pána merita, satygi i prace upominanie. Odbierayze Wm.
 M. Pan szesliwie wyswobodzony dlugoletni tywot / odbie-
 ray zwycięsto Chrystusa glowe opasujące Laury / a nimi su-
 kcesy swoje i wielka o milych potomkach ekspetratywe aż do za-
 sdrości potomnym Ekorzuy wielkom z-moley i wshytlich przy-
 taclol Wm. M. Pánu obligowaney na sawsie aprekacyey.

W-teyże Materzey.

Isteli sie godzi z-swiecym Chrystusa grobowcem w-emulá-
 cyo wchodzie / gdy on otworem stoi / i ja moiego przed Wm.
 33 M. Pá

M. Panie nie zamykam serca. Tam niebieskiego światła
 u mnie wjechał dojrze / tam liczne błogosławionych kawalkary i
 gesta pod nowym znakiem dzwonnej Zawalitrey centuriata ;
 a tu moja przeciwno Wm. **M. P**anu propensio gromadnymi
 sie przystajacych efektow okolita przeciwni. I owsem iuz sie
 z tego co mowic przeswiatec wyzulo nie iako ipustofiale mau-
 soleum, moje zas Wm. **M. P**anu obligatum nie wakuie pe-
 ctus. Nowe zabiera zegliności incrementa i efekty / ktore
 ciężkim dzisiejszym mormurem wyciska / i o fatalny, nieiako
 powstajacego od umarłych Boga kamień frzese. Ale zebym sie
 invitus nie zdał co mowic nie poniewolnie Wm. **M. P**anu i bez
 przymuszenia uprzecmosec moje wyświadekam : chyba tak / ze
 zawziety przeciwno Wm. **M. P**anu efekt mój wielkie Wm.
M. Pana beneficia, ktore odbieram przynaglalo. Co iednak
 nie mi nie diroguie / co iuz z wielko byrnego Wm. **M. P**ana
 animuszu stawa. Nie wstyd mie tego ze takim niewolnikiem
 jestem. Taka niewola za złote swobodney libertacyey przywi-
 leie mi stanie / gdy Wm. **M. P**ana necessitatus beneficiis in-
 gzej użycie nie moze / tylko sie na pomysle Wm. **M. P**anu
 wylac usluga i wdzięczność, z ktorey i teraz do nog sie Wm. **M. P**
Pana klamam / i pod dobroczynne stopy siule. Żadna mie zrod-
 z-grobowym glazem nie wyrugue sila / gdzie mie laska Wm.
M. Pana iako mancipium swoje przykowala. Wiekowac tu
 bede i nisko osadzony / moje za Wm. **M. P**ana niebu odda-
 wac vota, prosiac aby wolne o požadany Wm. **M. P**ana za-
 myslom dawhy passy / dlugoletnie iako zwycięzcy Bogu przy-
 dorocznych tryumfach tego panikich wesolcie trophaea nieśmier-
 telney flawy i szczęścia Wm. **M. P**anu wystawialo.

1 109

W-teyże Materzey.

Tell czym tedy odważnymi Kawalerow dżetami u-poro-
 mnych sie starożytność wstawia wieków. Zdumiewamy sie
 na osobliwe walecznych meżow odwagi i ledwie podobne nieu-
 dolności ludzkiej z-podźwieniem wielkim wspominamy ich
 meśwá. Jednak to wśytko w-porównanie z martwych powsta-
 łacego dzisiajszego Rycerza nie poróźnie eksperymentem. Zee-
 testowani po Macedoniach Aleksandrowie / po Kartaginach
 Annibalowie / po Rzymie Juliuszowie ustąpić musza wiktory-
 rocy. Samemu to zwycięstwa podobny modelus Bogu u-
 macła w-grobie dołazować reko / i same fatum na nowe iakieś
 nárazivshy fata tryumfować. Brał pozadanego tryumfu Se-
 ná Boskiego rozumem ze u Wm. M. Pana wesela nie skopo.
 Ktorego ta uniziente Wm. M. Pánu wínsuiąc uprzejme vo-
 tum, za nierozzerwány trakt błogosławienstwa tego do zmar-
 twychwstałego Chrystusa czynie: za długolecie Wm. M.
 Pána życie.

W-teyże Materzey.

Tak sie wzgore wzbila balwochwalcza starożytność ámbi-
 cya / ze do złorego wieku deszcz słoty przydać śmiałá / to
 sobie przewłaszczając / ze ná nie przy národzeniu Minerwy nie
 prosty iakéi Akwátus / ale drogi z nieba ocean słotymi lunál
 Panalami. Drozny wymysł ten i pśny kóment następujące wies-
 ti do Plátóna potym przeniosły / Ktorego národzenie podo-
 bnyemu temu deszczem i perlowym gradem ozdobili. Lecz czego
 sobie dumnie życzely ánimusze / czego nádere pragnely chęci / co
 o sobie publikować w-rzecz samey i głosić śmiały / sobie za-
 dło stuleć Wm. M. Pánu tego wśyckiego zachowały. Gdy

sie bowiem na zwycięstwo Wroczystego Smartwychwstania Pana
 tego og'adam pompe / prawdziwie rzekę, że i wiel' słoty do
 Wm. M. Pana sie wraca / i drogę z nieba na Wm. M. Pana
 płynie rzeki. Trzymam to o'rabie / że wieść mieć będzie na
 tryumfującego Boga i po cztu'nej śmierci z grobu iak na no
 we odradzającego sie niżli na Minutę albo Platona respekt.
 Wylecie nowe na Wm. M. Pana fortuny / i szesćta i w-zło
 tych spławi wielkie Wm. M. Pana merita zdroj. ch. Będzie
 wolno Wm. M. Panu: z drogiego oceanu czepać pomyślnie
 sukcesy / i wielkopomna przyswiewney familley i zosiadającym po
 tomkom sławę / godne Domu Wm. M. Pana honory / Pro
 tym moja powolna zawse unijonosc oddana będzie / iakoz oney
 i teraz do nog Wm. M. Pana nisko składam.

W-teyże Materyey.

NJe poledynkowym weselem fest dż'steyły / synowskie mo
 nie jobie scholdował serce. Prawieć dziś af'ktom wiosną
 zawitała: Ziedy za wesciem z krowiego Oceanu sprawiedli
 wosci stonca / w samym grobowym prochu / radości geomias
 dno i pozornie zakwitato / szegulmey mi iednak zdoł ten kwit
 snocy czas pogodny Rodzicielskie czolo / ktore nie co insz go
 ozgom jest synowskim / tylko co ziemi niebo / gdy one albo
 ubastowane gwiazdami albo sliźnie roztoczonymi stonca pro
 mieniami ozdobione i oswiecone rozwysła. Wiosna to u mnie
 w tym zielonym wieku na kwitnoce mile i zupełne zdrowie
 Wm. M. Pana przytomne obracać żrzenice / to wielkonocna
 radość i wesele / przy dobroczynnych nogach / z powinnyim rzu
 cać sie winiowantem. Alchiz redy synowskie chęć moje zwy
 clesza śmierci skutkiem ubłogę sławi / a tym szesćciem / ktore
 za łup śmierci z grobu odebrał na długie lata Wm. M. Pana
 przy

przy trągliwej fortunę faworach sekundule. Niechay niecherne-
go szesęta zastęzaly i oczysły pułkierz Wm III Pana od-
bity pod Ktorego dobroczynny zasłysz i ia calosc moie bespie-
cznie i pokornie składam

W-teyże Materney.

Z Niebieskich Krain dzien wesoly splywa /
Na koncert ziemia seajunku pozbywa;
Okrzyk radosny / alleluia slynie /

Wiek z grobu plynie.

Czemuz nierychle fortunę mieścacie
Czemu gromadno w-ten dom nie stawacie /
Wiek dyamentowy / wiek przynosiąc zloty /
Gromiąc kłopoty.

Lecz co ia widze ? Juz tu sicerowala
Herbowym polem fortuna niemala;
A ze z-tod nigdy ani krolestem ruszy
W-pul kolo Prussy.

Wlec i Toporem cne sprawy rysuje /
Na niesmiertelnych cedrach zapisuje /
Tak dlugie lata / tak zelazo wiele

Drzew w lasach sciele.

Potwierdz to szesęcie ktorys smierc zwolowal
Zwyciezco piekla : aby tu wiekowal
Z grobu twoiego triumf przyniesiony
Szczęściem ozdobiony.

W-teyże Materney.

Czowie co zywot w-godzinę podzielaś
Lub dlugim wiekiem ludzic uwieselaś /

333

Lub

Lub lat wymulac tęgą! życia wotek!

I w sam pogotek.

Cofnijcie nazad / cofnij zapędzone

Skrzydła ludzkiego życia / i w-drozone

Zatrzymaj biegi / nieba z obrotami

Skieruj za nami.

Gdy Dawcą życia od grobu powraca /

Lat Rodzicielskich niech czas nieustraca;

Niechaj w-wieczności lata umorzone

Będą wskrzeszone.

Prześlubiających dobrej czasów chwile

Powróćcie nazad / przeplatając mile

Żłych godzin wrzawy! Sebusowe Koło /

Jasniej wesole.

Wiosną bez ślmy zgrzybiałej starości

Niech kredensuje w szkodrey obfitości

Aby wesole wielki długi świat

W szczęście zakwitł!

Jakoż tuż widać / że w-herbowney Roży /

Wiosną Wąsnościom mile lata wroży /

A znał tego / świat w-herbie dąruje :

Niechże wiekuse.

Płynięz szczęśliwie złote czasy płynię /

A Wąsność sobie te zygliwe czynię :

Z-Pańskiego grobu niech fortuna nowa

Wstawa gotowa.

MO WCA WINSZKIE DOROCZNEGO

P A T R O N A.

Kiedy nie tak starożytny tryb iako dawno obowiązy po-
nowiając afekt doroczną reszucyę powracającego dnia

Który napierwszy niegdy Wm. M. Panu zalaśniał nie w same
 tylko bogatym siewa ale i uprzejmose rzetelno W. M. Panu
 winując sercem/ nasładowie owego nie mniej wspaniała i bożna
 ludzkości/ iako polerownym dowcipem Rzymskiemu znaczne-
 go światu Pana/ Który najwyższy Chrzesciaskiej Rzeczy-
 politey Głowie Almansowi Oymeniu za prezent i za szesna-
 tych zyciowo na długie lata sukcesem apretacyj złoty zegar
 ofiarował/ odrysowawszy nad nim te słowa: Semper primam,
 nunquam ultimam; Godny zaprawdę nie z samego tylko zło-
 ta ale i z dowcipnego afektu tak wiele zyczego prezent/ Który
 aby i W. M. Panu fortuna jama z szesnastych kolek swoich
 wyrobila zycze. Ztechoy następujące dni/ miesiące/ i lata/ nie
 infty W. M. Panu kicute i mierzcy zegar/ tylko Któryby Wm.
 M. Panu pierwsze do przedniejszych w Senatorstkiej izbie i
 w Rzeszskim kole i w Pospolitey całej Oryzyny stymie sey
 preeminencyi skazował promocye/ Któryby pierwsze i nterychlo
 do zgrzybialey nocy nachylał sie małego zycia wybiłal W. M.
 Panu godziny.

W-teyze Materzey.

Nie tak sie przed wschodnym światem Perskie albo A-
 rabskie skarby zaszczyca ceno/ nie tak sie zlotopłonne
 Gangu i Tagu wody bogatymi od złota popisują brzegami/
 nie tak bogata w kruszec Indyja/ w perły Piskarya u tego tyl-
 ko nadziemnego znaiome nieba podziemne aż do zazdrości na-
 sey hacute dostatek; iako pospolita modrzy zwolęzja a za-
 tym nie mylna styma przyciacielki sobie powaza i hacute afekt.
 Który gdy ia dnia dzisiejszego z powalnością oraz i przychyl-
 nością bratersko Wm. M. Panu w podarunku ofiarunie/ nie-
 rozrywano nigdy na zobopolno miłość zycze sobie obowiazac
 przyja-

przylązła kręci i ścieka Wm. M. Dąda / życie przyszym tego k-
bys od tego dnia koregoś niegdys życie pozal i teraz długo-
wieczne na Smulacyo cum Fatis idac życie i nieprzerwano za-
dnymi alternatami szczęścia przychylnego zaczął szczęliwość /
a iako w następujące czasy tak w godności i preeminencye na
całego domu zaszczyt postępował / i wedle zamysłonych inten-
cyj sukcesow swych szczęśliwie doznawał nie tylko długich ale
i fortunnych z-nami lat zajmwał.

W-teyże Materzey człowieka Rycerskiemu.

Mieście meżny przy bolu / Guly przy obozie
Rownie bitny na koniu tak ksisystym woźie /

Dobrze bulawa rzodzić /

Moderze o wojnie sodzić

Strasine bożku umieść.

Duchą korego pułkom nadobnie złożonym

A jurowo imprezo sumno zainuſionym

To przez troby chrapliwe

To przez koły strasliwe

Stroisz tak rozumieś.

Łopnie rąbni w trobe moie ; niech Dean wesoly

Rycerskie przy dorocznym dniu otrobi stoly

Kolo w koleyna zmieni

Nie kwiś lez winem spieni

Woykowe pubary!

Niech steraly / niech kopie / niech glancowne blachy

Niech bronie kawalerskie ścisłające pachy

Swe szczęśliwym nowinom

Danstim Woyetehowinom

Oddaie ofiary.

Ja nie

Ja nie Aleksandrowe / ani Pyrrh'a dżelá /
 Nie co Sylanderbigowa prawica robiłá
 Ale odwagi twoje
 Głosie przez troby moje
 Dźwięk w boju Dánie.

Był Bratow! Oczyszczenie łazni zwycięstwami
 Alchemii sława polczy: aż gdy z Ryccerzami
 Zdobą cie szczęśliwymi
 Nad herbami twoimi
 Wiekopomna stanie.

LISTY ROZNYM POWINSZOWA- NIOM SŁYŻACE.

Jakub Sobieski do Woiewody Ruskiego.

PO tak mędnym na ten czas w Oczyszczeniu naszej za śmier-
 cia wielkiego i męznego hermana uszczerbku/nie posłednia
 takowej takowej reparacya w sercu moim sódze / Kiedy J. A.
 Mość za toż solojno okazyo takowych honoribus Reipubli-
 cae nostrae excipit ac premiis, Eterzy magnam spem Oczy-
 sznie naszej ad fortunam & incrementum promittunt, i nie-
 przyjacielowi naszemu in ea orbitate insolescere nie dopu-
 szcza. Co ze J. A. M. osobie W. M. Pana oświadczyć ra-
 dzi / gdy Senatoria dignitate przy boku swoim i tamteżnych
 Królów principali prerogativa W. M. Pana condecoravit,
 tak toż tego uprzesznie W. M. Panu gratulor, tak i sam biore
 sobie za szczęście / że tu na takto distribute trafił. Nie wot-
 pie ze W. M. Pan przyjaciel nasz ażeby Maiestatu Pańskiego/

A a a

Eterzy

troni benefica manu ma in consideratione est **W. M. P.**
 takto przodkow **W. M. P.** Pana wysoki merita, i tym ochotney-
 sy ku Panu zostanię / im w. wleśszy powadze i pamieci Jego
A. M. zostawiającym sie być cęgię.

Tenże w-podobney Materyy.

Zawszeni ja **W. M. P.** Panu sincero pectore summa **Ase-**
 gypopolitey obiecował / maiać augurii mei bonas aves,
 wysoki **W. M. P.** qualitates, urodzenie / edukacyo, cypertien-
 cyo / odwagi / przyslugi / gdy **W. M. P.** in flore isfize anno-
 rum bedac / tuż ad hanc maturitatem adoleſcebas, i pra-
 ecocia **Bolegow moich** / na dworze **Arcla J. M.** ingenia,
 certi promissione fructus **W. Panſkiey** estimatymie ubiegales.
 A chociażem do tych **zas** / takoby secundo flumine in aura
 publicorum votorum powolności i zezliwości moia ku
W. M. P. zabiegali; teraz lednak gdy sie **W. M. P.** in vir-
 tutum stadio ad metam honoris przymknal / anceps zostate /
 z gratulacyo moia / czy **W. M. P.** novum honorem? czy
 novo honori, antiqua **W. M. P.** merita & pares oneri hu-
 meros winſhowac? Cożkolwiek pro honore **Arcyſta Sena-**
torſkiego rzekę / nie powiem wiecey nad to / **ezgos W. M.**
 longo usu & experientia doznał. Nie zawnę in hoc Tripo-
 de oraculorum hadera & Apolline digni zęstadao. Wie-
 lom locus tylko facit auctoritatem, **W. M. P.** przynioſſes
 do izby **Senatorskiej** takto ad arcem confiliorum rara pra-
 ſidia, na **Seymiakach** / w-izbie **Poselskiej** / miedzy braciae zacne
 rudimenta zękladaiac / **Vereranus** in Republica traędanda.
Vmiales roſtropnie **marſalkuioe** / **Ichmoſciom PP.** Poſtom
 nie tylko glos wolny autoritate muneris, ale plena ponderis
 ratio-

rationem przykładem swoim intymować. Quantum privato licuit doszedłem w tym sensum J. A. Mei i Senatu wshytiego. Widze iako W. M. P. wysłużonym magnis impendiis mieścić się stało / & in publico plausu tegoż tegoż salutis / iś nie przedzy inter Deos consiliorum zasiadł. Wiara S. R. K. tolicka ięszce na boiowisku z nieprzyjaciół hircuisc triumfa- ie) te Patrono. Iżba Poselska / aż oślerocona cive indu- strio, cięsz sie iednak / gdy W. M. P. Patrem patrię widzi. Meum erit pokazawszy sie W. M. P. / inter publicos plausus (choć iak podobno graculus inter olores bede) vidimam isti honori male samego oddawszy / Arzestł sie tegoż uioć / i winšovanię nie dobrze wyprawnego powolnym usługowaniem poprawić.

Tenże w podobney Matercy do Kastelana N.

Równno z fortuna W. M. P. uprzęmość moia zawodzie Raquis passibus, i W. M. P. do sławy zacnego domu swe- go / i iak do usług oddania postepuiemy. I owsem daleko pretę powolności moiey cug i szczydlaste prawie desideria uprzędziło / choć iak rąco fortune. Wprzod W. M. P. tego żyje / co potym nie rychło / a czasem iakoby ochramiata for- tuną w dom W. M. P. przynosi. Prawda że it meritis for- tuna comes ; iednak in hoc stadio iest wiele przepraw bärzo trudnych / przeto nierychło meritorum stipendia przynosi W. M. P. Iak na ten czas tegoż zadatku iasli J. A. M. u- przęymie winšovite. Bedzię W. M. P. pars magna consilio- rum Principis, i przy bołu Panskim iako mocny Atlas Rz- eypospolitey wshytley orbem dźwigac bedzię. Maiestat J. A. M. / Iasnie Wielmożny Senat obecnością twoją przy- ozdobi. Iako niebo novo sidere, tak iże Senatorstwu luce

Tua oświecił. Upatrzył A. J. M. w W. M. P. wysłanej
godności attributes, dla tego ex atrio inter adyta i za kory-
ne rad swoich Parst ch przypuscił / aby sprostować sanita-
tem consiliorum W. M. P. nie długo rzekł: Ascende supe-
rius. Jest iedna ale podobno niepotrzebna nas minorum gen-
tium boiażn / abyś W. M. P. ad solstitium sławy dopędził
tę / ex alto nas nie zapominał. Suspicionem hac & scrupulo
uwalniał mnie W. M. P. swoto ludzkości. Prawda że ho-
nory odmieniał humory; bonitas iednak natura W. M. P.
metamorphosim tylko in melius nie dopuścił. O kory la do-
brze po W. M. P. tużec / altissima quaeq; in Republica
W. M. Panu voceo.

*Ian Lipki Arcybiskup Gnieźnieński do Krolewica
Károli.*

A Czem żyzył / aby się był J. A. M. z. Dominacyo Płocko
do seymu zatrzymać raczył; iednak it podobno J. A. M.
miał exploratos sensus tych Woiwodztw / ktore tego pra-
gnely / a ztym też i pospieszyć chciał / tedy mnie nie przycho-
dzi ieno z-serca gratulari W. A. M. / cum eo voto, abyś
bono Ecclesiae & Reipublicae te Zastidre zasiadł i Pradzi-
da i dziada swego infulas do Korony się urodziwszy benignio-
re fato płałował / po ki niebo Regio sanguini & virtuti W.
A. M. parem nie poda fortunam. Ale ośobliwie gratulor
Collegio nostro Episcopali, że Krolewski wnuka Syna
i Brata / i wielkich Cesarzow i Monarchow potomka, gremio
suo płałować będzie / ktory ze Krolewskiego urodzenia i An-
ielskiego życia splendore oświeci / i następując na nie / Ro-
ściol Boży / od Heretykow i Politykow burze szesławie ro-
spędzi.

679
spędzi. Gratulor na Poniec i sobie tego z niebą szczęścia / że
mi sie indignissimo Praelato & Metropolitano, de fiantie miec
inter alios Suffraganeos Praefulem tanti nominis, Ktore ipso
fulgore ortus & innocentissima vita niegodnego Przelozen-
stwa mego curas levabit.

Jakub Sobieski do I. M. P. Krakowskiego.

Wiem że sufficit W. M. Panu widzieć serce moie tak
sie teraz cieszę accessu honoris W. M. P. i Brata Ko-
rym tak mi sie stało doszre / takoby do mnie ta sama felicitas
należała. Jednakże mens concita continere gaudia non po-
rest, powierzam ich W. M. P. / & gestienti animo gratulor
principatum Senatui nostri, Ktore calō cnote / nieporównane
uslugi i wiadomo każdemu godność peperit W. M. Panu.
Zaprawdę moia żród pociechy / że Decanus Bractwa naszego
ad talem praerminentiam przyszedł; ale wietżo iż in conti-
guo intimum miēc bede w. Kzesle Senatorskim amicum, &
crescam non affectu modō ale tanta contiguitate z W. M.
Panem przy dodawaniu zdrowey rady Oyczyźnie naszej Gra-
tulator tedy uprzęmie / i tego żęże / aby zacne potomstwo
W. M. Pana / tak zawnie in idem vestigiis insistendo & si
quae sunt in republica altiora crescant, a teraz urantur for-
tuna decoreque Patrio na wietżo ku Oyczyźnie odtore.
Przytym oraz przy nowym honorze o stara przytęż W. M.
Pana prosie / albo nie prosie tylko / ale za nie raczy dziekuis/
zostanę i sam dożywożym W. M. Pana sluzę.

W-teyże Materycy.

Dziwno na to robiły sacne i odwajne dzieła ku Rzeczpo-
 palitecy/ aby cnota W. M. Paną godno zapłace wziawszy/
 w oczach wszystkich na tym stopniu godności zatrosniała. Wi-
 tamy io teraz tak wysokim ukoronowano tytułem / a nie tak
 słowy wybornymi iako szczerym sercem i żreliwymy afektami
 winiujemy. Tak na te godność W. M. Panę wstepuy / aby
 ona była szczęśliwym stopniem do innych Rzeczp: i splendorow.
 Czego gdy żyje uprzymie W. M. Panu sie cale na usługi / na
 ozdobe twego honoru ofiaruje.

W-teyże Materycy.

Iżeli statua Memnonowa wschodzącego słońca promieniem
 oświeconą dzwięk wymowny wydawała. Jakkż sercu no-
 wym promieniem, który z-przyacielskiego honoru przychodzi/
 oświeconemu milzeć / i swoim sie afektem nie otworzyć? Bile
 dziś nowy a iasny na mnie promień / tym barzley mnie miły / im
 barzley pożądany godności W. M. Paną / i iako obrazowi Me-
 monowemu nie tylko głosu i wymowy / ale też affectu do po-
 winiowania godności tej dodawa / który ia przez krotkie to
 pisanie moje oświadczywszy / Boga wszechmogącego proszę / aby
 częściej mie takimi nowinami obśyłał / honoru i godności
 W. M. Panu pomnając.

W-teyże Materycy.

Iż wielka radość serca moje z nowego honoru W. M. Paną
 napelnia / vultus index animi dostatnie świadczy: Wymo-
 wy i

woy i slow tu srokoich nie potrzeba / gdy przyiacielska zyczli-
 wosc omni eloquio disertius perorare. Jednakze aby i na slo-
 wach nie schodzilo debitum virtuti splendorem, & suavem
 laborum mercedem W. M. Panu winszue / sincero przy-
 tym affectu od Pana nawyszego zyczac / aby nieodmienne
 szesćta Eolo W. M. Panu sie w-dalsze lata tozjac / pozoga-
 ne pociechy W. M. P. zawsze prowadzilo.

Respons.

NJe takim testem ale takim bym mial byc winszowane po-
 kazalo W. M. Pana. Wiem ia to / ze taka godnosc ra-
 tich cnót i zaslug potrzebne / bez ktorych jasność i ozdoba
 swole perwontaby utracila. Jednakze aby moie takiezkolwiek u-
 slugi na tak wysokim stopniu godności Wygryznie podług zdol-
 ności moiej sluzyc mogly / uprzyemność przyiacielska W. M. P.
 swym zyczliwym affectem proste unizenie niechay mie sekunduje.
 Nie bedzie i na moim schodzilo staraniu / abym na kazdym pla-
 cu zyczliwoscia moia dawnym W. M. Pana Bratem i stu-
 ga zostawal / Czym ta teraz sie pisze.

W-teyze Materyye.

Vznawam i na oko widze zyczliwy affect W. M. Pana / o
 ktorym aczkolwiek nigdy nie watpil / liberalius tamen
 in vultu W. M. P. explicatum veneror, na co czymby ia za-
 sluzyl / zgotu nie znayduie / tylko w tym sincerum amici pectus
 i nieodmienne ku mnie milosc uznawac musze / Ktora aby mie
 dzy nami in dies maius incrementum sumat, zycze / aby Pan
 nawyszym podepnyem szesćtem i honorem dobry affect W. M.
 Panu nadprozil / mnie zaś na uslugi W. M. Pan zawsze
 gotowego i zyczliwego przyiaciela znaydzies.

W-teyze

W-leyze Młoteyey.

Kiedy W. M. Pan nie kólem cz. sto odmienney in pejus
 fortunę ani nie omylnych efektow Pańskich favorem/
 ale raczej zado wymi i tak dawno continuatis in Remp: meri-
 tis, znaioma Państwu światu cnota doświadczona w ro-
 żnych okazyach rado / na czolo wszystkiego nasi go Woiewod-
 ztwa wystawionę pierwszo godność w nim i Principatum o-
 czezywa / i ta principe anctu labo non eloquentia, wy-
 stawia / i ta potem własnym / godności stopnia wiasto-
 wanie nie tylko officii ale debiti duco. Jako słusna było abyś
 W. M. Pan primates w Woiewodztwie naszym odnosił ti-
 tulos Honoris nie tylko calego Woiewodztwa ale i Ogrzany
 dobro primas tibi fecisti curas Kiedy jednak W. M. Paná
 primum obowiazanym afektem i słowem dnia dzisiejszego z-
 powinnęz submittey witam / i zycze oraz widziec zawse secun-
 dum aby W. M. Pana starezza fortuna secundo maiorum
 tramite do wysokich bo zasłużonych honorum apices szesli-
 wie i dalszych lat prowadzila.

*Ian Lipski Arcybiskup Gniezński do Krolewica
 Karola.*

Ale mie każdy cz. s admonet officii przeciwko W. A. M.
 Jednak teraznielszy tym bardziej do oddania uklonu i win-
 szowania wiedzic / Kiedy i uroczystosc nadchodzi swiat / i po-
 wsiechnie do tego incitat zwręczy pooboltey. Zagrzm calyma
 W. A. M. rechie swiat winiure afektem / i do zwykley W.
 A. M. obywatelney vora adjungo, aby bono Ecclesie &
 Regie domus, wiele takich swiat i nowych lat przešlo W. A. M.
 fortu-

fortune / cności / urodzeniu samemu Królewskiemu równych.
Oddać z tym powołne W. A. M. usługi.

Tenże do P. Kráko-wskiego Hetmana Koronnego.

Bogdayś nam Wm. M. Pan zyl / rádził i hetmánil bez
bez ubogich ludzi / Eterych Etwame fontes ląsyby sie były /
E. orby do tej powszechney calamitatem wyśkwa była ná-
stąpiła burza / Etera ten ostatek ludzkiego decoxisset żywio-
łu. Nie podobna / aby tak gęste i gorące Bog zapłać / nie
miało niebios przesłaniać / i Wm. M. Panu wyśkwy post sera
fata w niebie Korony i ná ziemi obfitego ziednać bлогіś-
wienstwa / od tego / Etery / tak propter miseriam inopum
& gemitum pauperum exsurgit ad vindictam, tak da wiel-
kie odplatę dla obrony tej. Nie może i Rzeczpospolita ieno vo-
tis suis prosequi voces & suspiria ubogich ludzi pro incolumi-
tate Wm. M. Pana / i Eady tej civis privatim & publi-
cè powinne oddawać ma dzieki / Etere i ta oddać / i cum Cle-
ro meo, in privatis & publicis supplicationibus, najwyższemu
Majestatowi zdrowie i succellus wszytkie Wm. M. Pána /
tak saluatoris populi i obronce Zaplanow i oltarzow / zale-
cąc nie przestawiać.

Tenże do Sekretarza Koronnego.

Z Pan Bog Wm. M. Pána i brata / przy zdrowiu zdro-
wo do Korony z peregrynacy Litewskiej powrócił /
wiele sie z tego ciesze / i aby ta rezdencya Warszawska / ná
wszytkim / cokolwiek pragnie serce W M. Pána / i amici pre-
cantur ac virtutes Wm. merentur, powodziła sie / uprzeymie
zyeze z ofiarowaniem poslug moich braterskich / z Eterymi oda-
daje sie zc.

B b b

Tenże

Tenże do Piskupa Poznańskiego.

Oddalonego Wm. M. Pána z Krakow nie tylko naszym /
ale i od granic Rzymu Stolicę, i t. m. pod Axi-
lonem przy bożu Jego Arcybiskupie Mości feliciter residen-
tem sukam manu à corde, t. e. Hebraeorum sapientes, ami-
cam & ex intimis penetralibus cordis proklam nazwał
Epistolam. Przy imie N. m. M. Pan tak i fan. candor i efekt
moy ten i Etory ad aram i. e. i. milesci Wm. M. Pána przy-
noße. Przyrmyli i votum ipore / gdy uctivam appendo la-
bellam, abyś szesławie tego reu N. m. M. Pan & multos
alios zająwał przy zdrowiu dobrym i fortunach pomyslnych.

Tegoż Responz.

Dziekuję za wlece Wm. M. Panu / że z obfiteści miłości
wey i z całego przeciwko mnie efektu geminatos adau-
gere raczyś favores. Wlece i sa w moim dobrym afekte / Etory
calle uśtudze Wm. M. Pána odda i pesantel / i teraz
niechce ustawać in eo passu an. oris, gdy & vinci & vince-
re musi być inglorium, mote vota, imo pectora effusa pod-
noße do niebá / aby P. Bog ipsam salutem & felicitatem
przydał zdrowiu / sławie / i zam. słowi Wm. M. Pána / Etore-
by będąc comites rad Wm. M. Pána / wielkie ozdoby / gro-
madne prawnia, i trwałoco w potomnych wiekach sławe co-
dziennie przynosić / pignora i monumenta wysoch cnót
i zasług Wm. M. Pána gruntowały.

N. do Przyjaciela.

Stateczny i nieodmianny efekt moy przeciwko Wm. M.
Panu sprawuje to wlece / że za ledno piaculum re sobie
poży-

pogrytć bym musiał / gdybym do tego oświadczenia miał
 trzechołowiec opuścić cła. Zaczynam i teraz zdrowie Wm.
 M. Pana nawrócił / zacząć abys le per omnes felicitates
 tak w naukach, jak w pociechach optatissimo cursu prowadzić
 raczył.

W-teyże Miternej.

Niechże żadney officiorum ku Wm. M. Panu okazyey de-
 cerere, ani silentio przeciwko Wm. M. Panu / ktorego
 zdrowie uberrimum affectum doznawam / przeżyć, i teraz ozy-
 wam sie z oświadczeniem całych i nieodmiennych chęci moich
 przeciwko Wm. M. Panu / i z powiśszowaniem zdrowia do-
 brego / Etote żeby żadnymi alteracyami nie było zmieszane / ow-
 sem in perpetuo flore & vigore na długie czasy zostawało /
 uprzejmie wręczę / pawić będąc / że Wm. M. Pan / takó za-
 wse zwykł / czestym piśaniem zechce efekt swoy przeciwko
 mnie contestar.

N. Senator do Kolegi.

Wziawszy wiadomość o przyjeździe Wm. M. Pana w ten
 tu kraj / ja sam niechcę przeszkadzać domowego / bo
 rozumiem bardzo krotkiego / odpowiem Wm. piśaniem przy-
 namniej nawiedzam / winiulac szesliwie odprawionego wiaz-
 du do Lublina / a wręczę uprzejmie abys Wm. długo zatrwał
 tey lasty Jego R. M. si i oner co raz wierszy za wyjątkie za-
 stugi swe doznawał. Wskazanie przetym upraszam / abys mie
 wiadomym ucznić kazal / iżeli sie tego niepopolitego ruszenia
 spodziewac pewnie albo raczej obawiać mamy; obawiać mo-
 wie nie dla Rosru albo satry / bo oborga tego kazdy bonus
 Civis Ogrzyżnie żalować nie może / ale ze nullum inde substa-

dium. i tylko niestychane widze Rzeczyp: zatrudnienie. Do co
sobie obiecowac mamy po takim żołnierzu/ po takim wojsku/
ktore bedzie wojny i po wiekszej gosci niewiadome. co powin-
nosci żołnierskiej/ nie czwizone do rzadu & disciplinam mi-
litem, trudne do wielkiej funkcji i imprezy wojennej nie-
spesobne. Uchoway zas Dobre swanku / quid ultra spei. zgo-
la prawie reszta kazem / i ostatnio celosc Rzeczyp: sub tuum
puszamy fortunæ iactum. I nie masz nic in hoc consilio,
tylko nieznośny ciężar privatorum, zaćna Wygryzny obrona /
i tezte ingens periculum. To wiem dobrze barzo / że Wm.
M. Pan uwazaś, zacyz proste goroco/ abyś w-dodawaniu
zdrowey rady J. A. Młosci nie ustawał/ nie nie dbając na tych
naszych Panow Spartanzylkow / ktorych odwaga abo raczej
iactantia wszytką jest w-ofiarowaniu bronie Wygryzny własny-
mi pierściami / a w-nich tyle monumenty, tak w-zalezczy sieć.
Aleć to Wm. lepiej i doskonaley nacelniejszym rozsodkiem swym
expendis. Ja nie bawie tylko sie oddać.

Przyjaciel do Przyjaciela potomka mu twinfuige.

Powrociwszy z Pietrkowa wstalem wesola wiadomosc o
wielkiej pociesze/ktora P. Bog dal przed oczy W. M. Panu
z-nowo narodziłego wnuka. Do ktorej powinshawania sama
powinnościo admoneor. A tak z uprzejmego serca gratulor
Wm. M. Panu eam felicitatem, ktora za nawierze tu na
tym swiecie pozyrana bywa blogostawienstwo / gdy syny sy-
now swoich widzieć i z-nich sie cieszyć datur parentibus. Nie
wieccy przytym non apprecor, tylko aby ten nowy gość w-
dalshym a w-dlugim wieku swym / torem idoc i Dziada i Wy-
ca / w-obfitym szczesciu i hoynym z nieba blogostawienstwem
wyjoscie

387
wysoke ozdeby sobie zostawione / tym samym pomindlyl / kie-
dy ie wcale i nie naruszone zatrzyma. Ten szery na karte wy-
lany cskte przymiesi Wm. M. Pan odemnie za pewny znak po-
wolnosci moiey i chci uprzemey. A za toz okazro wykonano
powinnosci moiey / pytam sie Wm. M. Pana / czyli juz des-
biaracza przybla o czasie i miejscu ugody / ktora ta cale pi-
szam na arbitrium Wm. M. Pana / uniznie o to prosze /
aby tey nie zalowal foregi dla mnie flugi swego / na ktorey
odfluzenie / w kazdey okazey chci moie csktule / oddajac sie zc.

Wstępa Arlateryey.

N Jedy to bedzie certum argumentum. braterskiej moiey
przeciwko Wm. M. Panu chci / ze to blagoslawienstwo /
ktorym P. Bog dom Wm. M. Pana napelni / i mego sie tez
serca tyka / ktore z tod uweselone bedac / kilka slow dictat na
powinsnowanie Wm. M. Panu tey potiechy. Winsule tedy
tey calym csktem / a wraz i zycze / aby ten potomek nowo na-
rodzony w dlugi wiek ciechyl oczy i serce Wm. M. Pana za-
rownymi w urodzeniu sprawnymi / i synol / (ze krotkimi slowy
wsktlo powiem) iis dotibus ktorymi Wm. M. Pan Jego-
mosci Pana Oycy swego animum uweselasz. Ultra nihil est
quod vocem. Datym sie zc.

Przyjaciel do Przyaciela.

L Ubo nie bylo zadney materzey i przyczyny pisania / dosy-
lednak amplum argumentum podala mi powolnosci mo-
ta i powinnosci przeciwko Wm. M. Panu. na ktorey wysta-
zenie te kilka slow pelne szerego csktu posklam / gotow be-
dac /

Dac / nie tylko to uprzeymo ceremonio ; ale też w-Faldoy of-
 a-żey och-tyz usług contestari cale oddana chet mote Wm.
 M. Panu Teraz sprtam sie naprzod na zdrowie Wm. M.
 Pana / o ktorzym ze tak nie czeste przychodził mi interes wa-
 domości / nie też bez znacznego u n. s. feofunktu i wielkiej tes-
 tance Nie nie wzięcie jednak / że P. Bog udziela przy zdo-
 wiu sposobnym pomyslych poeuch Wm. M. Panu / o co i ja
 go prosię goraco abynam Wm. M. Pana długo kwitnacego
 in fortune prosperitate chował bono totius Familix & in-
 signi ornamento. Tobym sam z tych krasow oznaymie miał /
 nihil dignum notitia Wm. M. Panu nayduze / atoli nie że
 sie powodzi chwala Bogu / tylko ze ja ubogi głęć mieścić
 do tad / że tak rz. ke / tanquam passer solitarius sub tecto,
 socio zgola destitutus z ktorzym ślaby sie wzięło resplwch
 godzin. Gdyz dobrze ow powieźiał: Vires amicis perdit in
 auribus plerumq; maror; aleć ja wnośe dluga ramote / a tak
 oddać sie ze.

*Lukasz Opaliński do Jana Lipskiego Arcybiskupa
 Gnieźnieńskiego.*

NJe mogłaby sie znaleźć insza by też nawleśta przyezna /
 ktoraby mie zatrzymać miała od tey i na ktora mie Wm.
 wabi / usługi ; procz tey samey przeciwko zmarłej Matce
 motey ostatniey powinności / ale ita auget dolorem, i dwo-
 iakże žal ponosić mi P. Bog kaze w tym czasie. Pierwszy cie-
 żki i długopamiętny sercu memu / do grobu Oryzstego wno-
 šoc optimam matrem ; a drugi / ze pierwśo te okazy do
 usłudenta Wm. M. Panu sterilem officii puścić musze. To
 mie jednak cięży ze łączo podobno bez naruśenia łaski Wm.
 M. Pana zostane wymowiony / gdy mie służnie iusta exe-
 quialia

quialia excusabunt, Etore Solvere Parenti Eaje powinność
 synowsta. Atoli quā licet asiektu przystemny bde na tym
 przyslem Wm. M. Pana w uadzie / Etoremu wypol z dru-
 gimi Diecezanami Zatedry Gniezniskay congeniculabo
 przed pastersko Wm. M. Pana benedikcyo: Ciepac sie wielce/
 ze na tym nawysshiego honoris stopniu principem senatus
 inter Regem praelidem sacrorum chcial muc P. Boy Wm.
 M. Pana Ecclesia & Reipubl: bono, i o to go proshac / aby
 po dlugie lata dal sie cieszye Wm. M. Panu debita meritis
 dignitate, a nam lato proventu obficie z nicy wynikajacych
 owocow na dobro Wygryzny zazywac Przy tym oswiadezy-
 wbo sie Wm. M. Panu z taku unizonych poslug moich po-
 wolacscia taku wycioga dignitas i wielki a niezostuzony
 przeciwo domowi nasemu Wm. M. Pana asiekt / oddate
 sie z nig do dalshy lasti Wm. M. Pana.

Respons.

TEn test naprzednteyshy znae prawdziwey przylazni / taku
 adversa amici przymowac sercem do kondolencyy i ra-
 tunku slonnym / tak zas prosperis tego cieszye sie i winbowac
 mu szzerze pomyslonego powodzenia. Dalekoz wiecey tey po-
 winnosci wycioga zwiazek scistey pokrewnosci / bo iuz tam ad
 rationem natura accedit cujus vim vel inviti sentimus.
 Pokazales Wm. M. Pan lawnym dowodem ze asiektu te oba-
 dwa respektu strinxerunt Wm M. Pana / gdy non provoca-
 tus odemnie ullo officio ozywasi sie ultro z zyczliwoscia i u-
 przymym powinnowaniem. Za co ta unizenie dziekulac zo-
 stawam ze.

ODDA.

*Oddawanie Pieczęci Koronney Książęcia Iegomości
Andrzeia Olko-wskiego Arcybiskupa Gnieznin-
skiego w-Krako-wie die 4. Martii 1676.
na Seymie Coronationis.*

Oto tuż wylátule z śledziśką moiego wspaniały Orzeł Ko-
ronny; Ercy / zą miłościwo niegdy laśko A. J. Mości
s p. Jana Kazimierza Dobrodziecia mego / spuściwszy sie do-
browolnie na ręce moje / wolnym był zawzię gościem / & abire
paratus. a przemięskawszy non poenitendum Reipublice no-
vennium, iuz sie z domem moim / takżo z nagás zapijano go-
spoda / zagna / rozstawa. Należałoby per tot discrimina re-
rum & Regum nieco wprężonemu / a ięsze niespracowa-
nemu / zapátruąc sie na domowa W. R. Mości Targu wy-
grytać na nley / i w-myśli sobie rozbić Spartanskę niegdy
upomnienie: In hoc vel cum hoc. Nie schodziło bynamniey
na ochotę / abym wytrzymuloc przeciwnie na Opyrzne stopy
In hoc, a dorabiałoc sie fortunę publiczney Cum hoc, dalsze
dni i lata na Pieczęciarskich usługach plus ultra prowadził;
abym Ministerium Koronne pod Koroną Jana Trzeciego in
Triade Arolow doskonałe zakonczel / i Koronowal. A lubo
był takowy Gas / gdy mie nie urefektante / ani inconsultus
impetus, ale bagny rozsudek do rozstánto sie z Pieczęcio ad
petendam missionem nie po seden raz zápedzał: (czego przy-
gyny alii quærant, alii interpretentur) nie znaydowała lednake
w Genyjsu moim mieśca prepoſtera sapientia dyffkuruig-
cyh Stoiłkow: an viro sapienti Magistratum gerere conve-
niat? ani doptero przeiolem z nageobfu Aldrans VI. terry-
kowatey nauki / qui nihil in vita gravius sibi duxit, quam
quod

quod imperaret. Służył lesze vigor animi par negotiis,
nie cierpiał do płora reka / ani ślepy tanta pondere molis
ramiona. Nie wypychał bonam avem z domu moiego / aż
w krótkim czasie densis funeribus potworzonego / żadna ne-
cessitas : W-naturdniejszych / i za niepodobnych sprawach do-
znawalem poroczney foruny : Obfitowalem laska panuioych :
miałem po sobie studia bonorum Civium, i częstoć gr-
tas voces, ob Rempublicam bene gestam : pozyskałem imie-
nia moiego znalomość / i auram na wstępkich postronnych
dworach : zaślamiłem inwidię / które dmuchało / barzicy
flamy mojej płomień wzniecały :

Et longē invidiæ fines virtute reliqui.

Żeoli przecie / utar libertate dicendi, i z odchodzącym Or-
łem nie tak Cygnę voce, iż mi się przemagałocę nazbyt / nie-
znosne i śmiertelne statūs corruptelæ confusum Chaos, fu-
um cuiq; nolle Respublica podobac nie mogły : Wprowa-
dziliśmy w-Rady i-rady nasze degenerem formam, Etoż
Politycy Ochlocratiam miarulo / a mądry Tacit⁹ przygā-
niałoc Rzeczyp: Atenstey tak tłumaczy : Omnia omnes po-
terant: Ża nie była Majestas Żrół / Dowaga Seymu / Roda
Senatu / Activitas Urzędniłow : Co Woiewodztwo to Kro-
lestwo ; co Seym to Seym / to nowe Prawa / -rozne Lau-
da, osobne starby / udzielné Rzeczpospolite / albo prawdziwiey
dando nomina rebus, rzeczy prywatne Wpaterowalem / za
bezbożnym Seymow rozrywaniem / tłumem ciskać się mala
gentis, & tragicum, Etoż nastąpił / Oczyszczny casum ; nie bez
boiaźni / aby imie moje in nefastis zapisane nie było / z-owymi:
queis Consulibus perdita Roma fuit. Nie działo się tak / tak-
to Dzięciopis Polski Kromer starych Polakow wystawia / iż
miedzy nimi plus valuit fortis vir quam disertus Orator.

C.c.c

Przy-

ze trino sanguine Trinitati sacrificasti, i ~~terno~~ swola niebo o-
 piesz. Ale i to wielki dokument lasi Boze nad W. A. M.
 Panem moim Miłościwym / że in hoc mundo castigat, ut in
 aeternum parcat; a te lubo immaturi flores, et tunc ad sum-
 ma proruperunt, & pulcherrimo Divinorum spectaculo
 fruuntur bedo dawac odorem przed Mianem Bozim 34
 W. A. M. abys maturalis terris & Caelo, nobis fecundus
 post sera fata 3-ntim populu w-nubie zaswiecił. Ja i meiego
 ku W. A. M. Panu i Dobrodzielowi meemu obiaz pederu e
 doleo, i solo wać nie przestane / dokad prochu na oczy moie nie
 naspie. Wazienie jednak iteratō proste W. A. M. Pana i Do-
 brodzia mego Miłościwego, racj pro sua prudentia iusto
 temperare dolori, a niechciey desperare meliora lapsis Pro-
 re^o na t-n zes naniſſe poſlugi moie Miłościwey lasci takō na-
 pilnley oddate.

Respons na list Przyjaciela.

WIdze że Wm M. Pan celum non animum mutavit
 przeciwko mnie trygliwemu beztu i ſtudze swemu / ozy-
 waiać mi ſie w-tamtych krajach z-beaterskō ſwoio chęci i laſki.
 Za to podziękowawſzy i felices ſuccellus tey perigrinacrey
 Wm M. Panu powinſkowawſzy w-aiem tu reſtate przy miod-
 mienney ku Wm M. Panu braterskiej miłości i powolności /
 chec one tak prezenti takō i abſenti w každy teſtari okazey /
 takoz ile mi ſie ich podawa de rebus Wm M. Pana ſtanie
 zynie / aby Wm. w-nieczym jaauram nie podnieſly.

N. nie-

N. nieopowiedny swoy odiażdzymarwia.

NJeżeli Wm. M. Pan ex eventu o mojej tu sobie chce
pisać / ztem nie tylko się nie pougnal / Wm. M. Panem /
ale też za takowe chęci i łaski. Prosisz mi przyjacielsko oświad-
czyć / czyż nie podjękował. Jia wprawdzie byłem na tym /
abyś brł moia prezencja powinien as. ft wyświadczył uprzej-
mie Wm. M. Panu / lecz temporis injuria do tej intencyej
drogę mi zagrodił. Patientia in malo. Aia to da P. Bog
w krócie compensabo. Teraz proszę ugrzay mie Wm. M.
Pan do usług swoich taku przego / i takos porzaj chęci mi
Wm. M. Pan byc Patronem.

Respons na list przyjacielski.

WŻalnym moim as. ft em ochotnie zawsze z Wm. M.
Panem certabo, i pilnie się o to starać bede / aby ta-
kowe prace i ugrzyności Wm. M. Pana non sterilecant, ale
owsem na każdym placu uberrimum mojej nieustawiającej
obserwacyej tu Wm. M. Panu producant fructuin.

W-teyze Materyej.

Oddano mi pisanie Wm. M. Pana. Żożem woleć dżle-
cznie / że as. ft swoy przeciwko mnie codziennymi pomna-
żaj ugrzyności mi / Ktorey mie oraz arctiori nexu Wm.
M. Panu adstringit. Aia też tak clemens i benigna poda się
okazy / że ktore ia Wm. M. Panu oświadczę / ztem iszt me-
mor i gratus takowej Wm. M. Pana przeciwko mnie nieu-
stawiającej propensyej. Teraz upewniam że w-sercu i w-pamie-
ci mojej głocho zostawa.

I A N L I P S K I Arcybiskup Gnieźnieński Kro-
lowicza Nominacya na Arcybiskupstwo dziekuie.

Zes mie W. A. M. lichego i zbolalego kálek na tak wy-
soki stóek w Oryezynie naszey podwysszyt raczył / im sie
czuie być barziej niedostojnym tey łaski / i niedoleznym do tá-
kiej funkczey / zym pokornieysze dzieki klade do nog W. A. M.
z ktorymi sam choroba dluga i ciężka zwarlonego zdrowia
strapiłny sławić sie przed matką W. A. M. nie moge / abym
światobliwie tece tworec swego pocelowal / i z nich benedykcya
i auspicium miał na tak wielkie i trudne dostojenstwo. Na
ktorym abym miał godnie W. A. M. i Rzeczpp: służyć obie-
cować conficius imbecillitatis meae nie moge / co śmiecie mo-
wić / że nieć wiekta włado / ochoro / i trygliwości. Racz tyl-
ko unieść i pokornie prośe roz łaskę W. A. M. trzymać kre-
dencje swoje / ktoras stworzył / i protekcya pańska wspierać /
tuendo w niej iudicium regium, ktorego do rod świat nie
mogli naganić / i że z okazy moiey nie nagani fretus Boskie-
go i Królewskiego mająstwu łaska / niebieskiej ziemskiej Kro-
lowey patrociniu mocno ufam. Do ktorego sie i teraz odda-
toc celule pokornie c. ze W. A. M. przy oddaniu wiecznego
poddanstwa i unioznych postug moich.

Tenże w teyże Materjey.

Nie kontentowała sie dobroć W. A. M. indigno & im-
merito takie pokazywać dobrodziejstwa przez Arclowgo
J. M. P. i Dobrodziejke moie / że i listem swym pańskim
chetales ie cumulare. Dosyć ruboris i zapalu za to nowina oda-
nio stem konsciency niedostojności i nieposobności moiey ; ale
teraz

teraz tym wlecey Biedy id z samego Pana i Dobrodziela mego
listu przy dobrochwym wspomnieniu sluzby moiey biore. Ja
tego wyzsić inaczey nie moge / ieno ze gratia W. A. M.
sum id quod sum. Boski to W. A. M. iako Pomazanka i
Namieszniaka tego przymiot gratis dare, i choc to z dobroci
maiestatu swego iakizkolwiek przyznawac raczy meritis, a tes
dnak terazniejszego dobrodzierstwa W. A. M. inaczey nazwac
nie moge / tylko gratiam gratis datam. I toć barzicy stimu
lat mie do powinney W. A. M. wdzieczności / Ktora w sercu
mym perennabit, i boday pierwej dusza z ciała nizeli ta z ser
ca ustapila. Ponan iaioc tedy za takie dobrodzierstwo debi
tum cultum i professio wshelakicy ku W. A. M. wiary i oho
ty calnie pokornie reke W. A. M. z oddaniem wiernego pod
daństwa i unizonych posług pod nogi W. A. M. Pana mego
Miłosćiwego.

Tenze do Senatora N. w-teyze Materzey.

EXcessit metas politycznych uczynności świeżo oświadczo
na mi łaska Wm. M. Pana / Ktora mnie nie tylko non
praesentem ale non cogitantem afficit, & melius lapsis re
bus sperare iubet, gdy sie lichey fortunie moiey tam fido Wm.
M. Pana patrocinio inniti godzi. Za Ktora dziekowac non
est meae facultatis Rependat niebo hanc vicem, Ktorem
codzienne za Wm. M. Pana niegodny poświęcam vota.

Senator do Kolegi swego.

ROzumiem ze Wm. M. Pan nie tylko powinności Sena
torakicy ale i wicnemu ku Ozygnie aspektowi / i przece
wto wolnościom i swobodom naszym innato fervori tak wie
le py.

totumem zasiegam i myslo / tym wieksze documentum znay-
 dute infausti eventus znacznego w Rzeczypospolitey zatrezo-
 sentia. Ale w ten czas uynamy dopiero commotionem i do-
 ptero palpitabit cor Martis, ktore tak primum vivens, do-
 dawając nam wolności i słoty swobod vitales spiritus, boie
 sie / żeby nie bylo ultimum moriens. Bo nie moge Patrię cau-
 sa tej zawziętości na tak pretka wojnie osadzić / tylko respectu
 Weneckiey Rzeczy: / ktora cam molem, na nas złożymy /
 pewnie państwowym naszym / subsecuta clade strzesz Boze / suc-
 cursum nie da. Pewniejszy to że ściane Weneckie ab incendio
 zagorzone / i nasze zapalone w krotce obaczylibysmy. Spes to
 irrita ktora. imaginationem triumphorum & victoriarum
 przynosi. Niechcemy prętextus, ktory futura glorię pokazu-
 je colores, a praw poprzysiężonych & legum scriptarum, boie
 sie aby umbram & solos nie zostawil cineres. Cieszeby to
 bylo na wolny narod jugum, ciezsza po tak lubym pożogu / w-
 ktorym tylko spectatores aliena scena bylismy / alteracya.
 Non ex metu belli fero sententiam. Bo na to generosa
 peccora wojny / krew tęczy / substancye i zdrowie loszyc go-
 towismy. Ale je absq; ordine & necessitate, prawo vetat &
 jus gentium krew lac / i zdrowie tracic / wolności też tracic
 pestiferum Civibus. To tedy podamysy sub censuram Wm.
 M. Pánu / tak ten ktorego nie tylko przysiężni vincula strin-
 gunt, ale i Collegii Senatorii necessitudo wloze / znosze sie
 lubo listownie z Wm. M. Pánem / prosiac wielce przez amo-
 rem Patrię, aby Wm. M. Don pro officio suo zawzięty o-
 gien alto consilio gasil / & Principis fervorem moderował /
 contradictionem za nalepszy fundament zalozył / a tak mo-
 żność defensor non venditor Senatorem agas, i z nami we-
 spól / ktorych ejusdem virtutis socios znaydziesz abyś commu-
 nicatis

nicatis consiliis salutē Patrię consulas. Ergo ia auidē
faję i media Wm M. Pana pro remedio maiorē oddat sie
laję Wm. M. Panā.

Przyjaciel do przyjaciela.

Niewiedzą tam pisaniem Wm M. Panā wpiętych z o-
świadczeniem beaterstia powinnę przycwfo: Wm M.
Panu powołność / a potym z proste gorę i unizonu abym
w nieodmiennej laje & constanti affectu Wm M. Panā za-
staw / Etorem zę mi Wm. M. Pan oswiadczył swoje w-
Beato wie promoco wielce zarębe bede obowiazany. Iudę cę
okaza omysla / iednak ia se pro facto przymuie / i rzetelnie
szeglowym affectem Wm M. Panā kontentue sie gorow za-
wzde bede osługowac. W małej obietnicy uiscilim sie Wm.
M. Panu / nie nie wartę se to cale dorozie. W tym upe-
wintam se podagea musi uispię / a ia winnowac sobie bede /
Eudę ca odumnie solvere nodosam poterit medicina pōda-
gram. Iabot me wšpie se eudę będzim miłosęa se i se i se i se
loze uprzemę votum, abes Wm. M. Pan nie tyko od tey
ale i od wšelakęy wolen affectu dlugo mi kōstolowi / Oczę-
inie / Panu / i nam ter Beati i flugom swoim / quo vore kon-
eje zostalęc nieodmiennym.

N. do Senatora per Wnogo.

Da pilarch spram froich do wielkie Polst odiezdzae
ide sie obienie nie moze pozegnac z Wm M. Panem
pewydzie to listow! committere, praz ftoz deb tum hoc
officium odprawie / pilnie o to proszę / abyś pamietnym
był ofia-

był ofiarowaney obemnie powołności a. wiążemney Chci od
 Wm. M. Pana przyobiecany. Wiec iż za tym odrazdem przy-
 dzie mi być na Seymieku naszym Szredzkim / wieleszym po-
 bie szęel mentem Wm. M. Pana in negotiis Reipubli wie-
 dziec / aco dla tego / abym miał velut normam zdania na to /
 wiedząc to dobrze ze ex cura boni publici & peritia Reipubli
 nie mozesz tylko dobrze być in turbido hodierna tempestate
 consilium. Proste potym o wiadomości / iż ci te niebezpie-
 czeństwa Curectey wojny Panowie maie braci naszej rze-
 nicy inculcare. Wszak ten luboby słasny od nieprzyjaciela
 metus nie odeymie rozumem curam pro bono i wolności / Pro-
 za Seymem rozemanyem radney nie wznowy w urazach są-
 Konsolacyy tem wiekiego starania potrzebuie. Soc zaprowde
 nie tak przy poselskiej usbie ma zoszcząć winą nie Konkludo-
 wanego seymu / iako przy tych / ktorzy nasze consilia roznie
 pomiesławy i potrudniwszy niechcieli je facilitare lubo mogli
 i powinni byli. I przychodzi sie naostatek obawieć / aby wyspa-
 nie poszło takowe bez efektu seymowanie / zwlaszcza gdy po-
 stronne niebezpieczeństwo nos urget, i podażow potrzeba.
 Co z-takimby wolności naszej niebezpieczeństwem było iacno
 uznać. Gdyż Sejm iest anima libertatis, i na nim słowia owe
 na ktorych fundament swobody naszej swoy plac maie: Na
 nas nie bez nas / ktorzy obelawy, wspane praw naszych budy-
 nek corruet nieomylnie. Spodziewać sie tedy od nas wrocacy-
 nych artykułow z-obostrzaniem swobod tylko, i z-obmysleniem
 niebezpieczeństwa. Ale ia podobno dlugo bawie Wm. M.
 Panamie pamiętalec zem tylko miał experiri zdanie Wm. M.
 Pana nie przydając swego. Oddaie sie tedy lasce.

N. do Senatora.

Podziekowałem tuż był ja Wm M Pánu że af. Fe i iragli-
 wosc braterska / wiadomość i dokument tej wziowſzy z li-
 stu Spowiednika A. J. M. az w tym liſt nowy pelen t. goſt
 af. ktu od Wm. M. biore / ktorym tak oczywile pokazują ſie
 argumenta chęć i laſki nieodmiennej prawie Wm. M. Pana.
 Confundor, że powtorzone by też nawietſze podziekowanie
 nie zrowna z- to uczynnością Wm. M. Pana. A tak verbis
 parco, re ipſa za podaniem okazyey largus futurus, wczym u-
 pewniam / iż ſie nie zawiedziesz Wm. M. Pan na tej obligá-
 cey moiey. Lubo zaś promittebam mihi ſtudium Wm. M.
 Pana & curam w pomienionej okazyey / iednak eventum
 non promittebam, wiedząc o ſwryczaju dworskim / u ktorego
 abſentes niemał pro mortuis reputantur. Nie tego to wiele
 ſwryczaj / ſuſtać w- domowym odpogynku ludźi enochliwych /
 i prowadzić ich oblato honore vel pramio ad negotia, (tych
 pominowſzy / ktorzy ſie chęciwie wdzierają co rzadko bywa bo-
 no fine & ſcopo) invitos & reluctantes takó ieden mody
 rádził. Teraz z ciekawości tylko prudentia conjecturas bio-
 ra / u ktorey każdy ingenuus proſtać teſt. Proſba bowiem eti-
 am effrontes poruſzy i zamieſza / a cóż głowieńa poſciwego /
 ſwlaſzają gdy przędzie nie tylko precario flagitare, ale aut ab-
 jectè aut ſubdolè. Proſić zaś o Boże takó ciekò honeſta
 menti ! A gdy tego nieumie / albo raczej niechce / wſgarde
 i opinia nie rozſodku odnoſi à fece hominum, ktorych ta tyl-
 ko iedna myſl / iedna teſt zabawa / takó naſtryćiey ambire.
 I toć to teſt co conſilia publiczne tak imperita & impedita
 gni. Albowiem iednym ambitus, drugim amulatio, con-
 tentio, bonam mentem occupant, & eripiunt, że zgola gáſia
 nie maſi.

nie mąś myśleć o dobru Ojczyzny / i jeden drugiemu umyśl-
nie się w sentencyey sprzeciwia nawlecey 3-ty przyczyny / że go
stimulant, tak nasz Tacitus mowi: Privata odia in publicum
exitium. Dalby to kiedy Pan Bog / aby te zawzięte promo-
cy / z których odiorum seges, kres i termin tak Polwie mieć.
Co być nie może ieno albo że sam Pan pro arbitrio statuet,
nie patrząc / i mniey przykładem orca swego dbając na te zale-
cania / & nulli magis quam Principi insidiantes susurros;
albo że się kto znajdzie który te studia do ugody prowadzić
zelo boni publici będzie mógł i umiał. Czego favor & incom-
parabilis prudentia Wm. M. Pana dowodzić gdy zechce może.
Śmiem cie o to mój Kochany Bracie prosić per quidquid
sacrum est, abys / będąc właśnie wola Boga na to tam teatrum
wprowadzony / mediatoris personam sustineas, wiódąc ile mo-
żesz Pana & subditos do zgodney przeciwko Ojczyźnie zrygli-
wości. Gdyż wiem i znam Wm. M. Pana starożytnego re-
publikańskiego Civem, justum & tenacem propositi virum, za czym
confidenter o to proszę. Oddaś się przyczynę zc.

Przyjaciel do przyjaciela.

O Bawłając się abym w niepamięć i zapomnienie takie nie
wpadł / gdybym nie mogąc pożegnać Wm. M. Pana / i
teraz nie miał się odezwać zwykła moja powinność / facio
quod est mei officii, i tym piśaniem moim nawiedzam wprzód
Wm. M. Pana / a potym nieodmienne moje donosze obser-
wancy / usilnie żądając abym w afekcie Wm. M. Pana so-
stawiał securus, który że mi w przeszłym zawodzie moim nie
mógł być oświadczony / niesfortunie moję przypisać. Przys-
tym donoszę i to do wiadomości Wm. M. Pana / iż w tych

mi providentem Hostem / ale tei nabyt tentare Deum cu-
dom z nieba czelator temerarium. A te mi Wm. M. De-
perponitur et z h instans nomen, na teorym zwo-
zestety orgeyuz nasse salus & felicitas ptes zgodne obra-
nie Dna / la na moze te te talsigo zycze / quem elegit Do-
minus, a ptem teo elegit do fteorego pte nasse borsier po-
ziagane. Dzy lmi redy opowie sie major & potior pars, temu-
atione sie pzedzie sine cunstatione, zwozscza ze equabilita-
tes & merita iudicis niedopuszczalo brakowac miedzy dwie-
ma / tertius abovum absit ut nominetur. Dzielowac te-
tylo Eilom opobom i fluznosz pama / i teozniety; status Re-
ipub: perturbatus boni vetat penitus. Co pro mea fide &
amore erga Patriam disponowamy in sinu Wm. M. Pan-
Luce sic re.

Przyjaciel do przyjaciela.

NJe takó do-Deputatá zalecałó spráwe mole (do trzli-
mam iprawi dlużo pewno jobie kć. kć obicure) ale takó
do trzli piśe) nulla alia causa, tylko abym mogł takó kć-
wić explere sum smáczney z- Wm. M. Panem konwersacye/
krocy przez tak wielki góś musie być z wielkim cęśnieniem
podobno prozin. Jezeli mie non fallit opinia af. kć Wm. M.
Pana / tedy rozamiem ze wóśob e od Wm. M. Pana e jóns
na piśante moie strone prográju terduna / kćgo / wiźziatem pa-
te wiceřow barzo stuzořeb kć. kćcy nalić Depuťatćes zapa-
rde cum acumine & morfu, z kćrořeb biere te stowa ex
Canticis do Wm. M. Pana : Tu es electus ex milibus. Ja-
mmemam zeb tak wielkćy liczb nas nie porzćbowal Terbu-
nal pro 4 mille, i wiem ze tak na ten dńiřeb odpa woda. At
Statius fuerat forte triginta dare. Gdysby tylko jedna cęřa
była.

była. Wlecey o tey tajemnicy nie piśe / i byge aby to secretum było. Do trzeyby sie pewnie gawiali widzac ze sie 3. Wm. M. Panem trudno ubiegać mało de primo numero, tanquam de aureo pomo inter Deas Wierze / o ktorych tu wzmianka te byly: Desine iustitiam celo revocare tribunal. Pro quatuor lectis nos tibi mille damus. Acumen est in verbo mille, to iest trzy cyfry & unitatem damus. takoz malo nie tak bylo ze oprocz samego W. M. wyszlo byly cyfry / quos honoris causa nomino. Nowiny 3. Baden lubo mamy swiecie / dosyć iednak o tym sioda pisac / by zas Pro 3. boku nie rzekli: Qui sunt isti sermones quos inter vos confertis. Dobrze biblia nasza Polityczna to iest Tacit. mowi: Abditos Principis sensus, & quod occultius parat, exquirere, illicitum, anceps, neq. ideo assequare. Atore monitum trzymam i piro i nie dopuszcza mi sie rozwodzic. Oddacie sie tedyz.

Konfident do konfidenta.

Tak sa sobie powazam Konfidentcy Wm. M. Páná / Etoro fover to zobopolne listow commercium, ze nie tylko to pićanie wdzieznie przrymuie za znak dobrego Wm. M. Páná asietru / ale iz i takie smaczneby mi bylo choiby tylko w nim veteri formula napisano. Si vales bene est Teras ze poufale z obliema nami znesis sie Wm. M. Pan / i occultos Reipub: morbos aperis, czynis to i tako przyjaciel nesi / i tako bonus Civis Patria. Gdyz tym samym powabiasz / abyśmy medelam obmyślali tey wnetrzney goraczce. Atora hoc Reipub: corpus depascitur iey alimentis. Zaprawde zalosna rzecz / ze z-tako farygo wymyslane i z takim ubogich poddanych cięzarem wycisnłone prawie podatki tak ladaiako ze złym dozorem.

albo

Albo też non integra fide niektórzy i wybleśnię i wydawane
 bywało. Zaczynam interest multum Reipub:; abyśmy wszyscy
 mocno się tego też i obmyślili sposob na zabezpieczenie temu nie-
 porządkowi/który in perniciem trahet Wpłynę wszystkie. Nie
 inaczej tak res familiaris swankować musi przy zbiorze nie-
 dozownym i złym szafarstwie. Alec to in aurem Wm. M. Pa-
 nia / że gdzie gospodarz nie ma illam quovis vestigali potio-
 rem parsimoniam, tam trudny zbior. De Francisco Gallia-
 rum Rege pismo / że mu Konsyliarz rzekł / iż Patrona swego
 S. Franciszka mając / ma tak i on rece dziurawe /które nie nie
 mogły continere. Malooby to i u nas nie słuzilo. Luboć dif-
 creta domus Principis & Reipub:; iednak gdzie prywatne
 dochody non suppetunt a krowby nie wziął? Jako o owym
 napisano Cesarzu Rzymskim: Privatim largitur, quod de
 Repub: sumit Zrod conniventia na insze Karbowe errores,
 ktorzych wiem że nie mało. Przez tak wiele rok idac pientadze
 niepodobna aby wszędzie bractwa tak sie nie miała zostac.
 Fraudes substitutorow a krow upilnuie? Tych si Argus servet,
 qui totus fuit oculatus, mało na tym / ut ii nunquam ser-
 vent. Przydzie czis / gdy o tym herzey za to Wm. M. Pana
 Konfideney ktora z swey strony obleculeś / a ia też wzaiem
 z swoiey to co Wm. kaześ aby silentio premere pewnie niek
 wiedzieć nie będzie mogł / chybá celato Authoris nomine.
 Z ktem re.

*LVKASZ OPALINSKI Marszałek Nad-worny
 do Krola Jana Kazimierza.*

KTo wielkość władze i panowania uważając na sam tylko
 ten fortunę splendor ożo i myśl obraca / a oraz nie uzna-
 wa / tak wielkie w-niey prace i ciężary / ten źle o niej sądzi.

V u

Prosz

Procy wśkilich na to dowodow restor & compello animum
W. B. M. Jeżeli kto bowiem tedy W. B. M. w tym pie-
rzym roku p. mowańia swego potażales iawie: Magnis im-
perii magnas curas inesse. Potażales że to nie iust ruz pie-
pżona rżadzić i władnąć Państwem. Nie iust ruz wżaju i
odpozynku dobro i go oba-ślawać / meżnie i odważnie susti-
nere grave onus imperii. Trudna to zaprawde / ciężka / prę-
cowita / i śmieie rżadzić-śednie / głowie-śednym ramionom iedwie-
żnosna. I z toda wynika powśichny Principum życzę /
prybyć rac do tej prace robornikow partem curarum na nich
derivare, przykładem Nawśsiżego Krola Krolow / Kroy ad-
nuntiatorios Spiritus chciał mieć / nie iako participes rżad-
żu swego / nie przeto aby mu sam podolać nie mogli; ale po-
dobno aby Monarchom świata był do tego powodem co iemu
trifko decorum onym etiam necessarium Czyni W. B. M.
temu życzę żowi deżć iłkroć urzędy inter subditos rozda-
waś / iłkroć przybyć subiecta do społpraślowania tantę
molis, iłkroć rżadzić / przywaś i usługi poddanych wicnych. Cze-
go fors że i na mie teraz spada / Eiecy przez wielkiego Pieczę-
tarza swego & magno imperio parem administrum odda-
waś mi W. B. M. dworn swego i publicznego rżadu reiment/
za co ia uniżenie W. B. M. dziekuję. Mamci przykłady wo-
demu moim / admoneor reprimod od sławnego cżerch Krol-
ow Marszałka tanti officii & muneris, admoneor poręm
od stryia mago / Kroy lara swe na niuśkatocey Krolow Pol-
sk ch usłudze przypedzi wś / a teraz vacationem & quietem
po tak długich pracach otrzymawśy iust mi incitamento, a-
bym za miłościwo W. B. M. iako następca urzędu tego be-
dac / był oraz i emulator wicnych iego przeciwko Sacram
Majestatem usług / ale nawścecy admoneor & stimulator tak
wysoko

Wysłędo tak nieporównano / Ktore mi W. A. M. oświadczył
listy. Wielkie to bowiem dowod dobroci twej ku poddanym
swoim skłonności Ktorey teraz na domku moim W. A. M. po-
kazuję / gdy z niego unum ab otio revocas alterum otio
reddi chcesz / i przychcesz / aby następcy tego imienia Przo-
dów zdolność dziedziżyli / gdy ee pocieche / Ktore po śmierci
także majores odnoś / dawasz Sercyowi memu superstiti,
gdy prevenis fata tego / i niechcesz aby dobroczynność Ktore
mi oświadczaś da mnie cum pulla & lugubri veste przycho-
dziła Niech idzie w porównanie ten przykład / niech ożywi sta-
we benignissima W. A. M. natura, niech nie-tak wioje serce
wysięk / takó tym raro documento wielkich dobrodziejstw
nadszicie czyni wysiękiem; Ja Ktorey tego skutkiem samym już
doznawam / musiałbym hominem exuere, gdybym uznawać
nie miał / i zawodzić nie umiał tak wysięk listy Pańskiej.
Takoz z tym się niżej do przysięgi przystąpić mi in facie Re-
ipub: W. A. M. kazę / oświadczam: że memoria beneficii
istius we mnie nie zgasnie ale raczej addet animum do po-
winnego za nie W. A. M. odślugowania.

IERZY OSOLINSKI Kamlerz Koronny
do Woiewody Poznańskiego.

112

motpie

w ciele że i Wm. M. Pon to co napisze in optimam partem
 przyjąć będzie rzekł. Desiało mi się iuz kilka listów Wm.
 M. Pana do różnych pisanych / na które zażewie mi się przy-
 szło / gdy Wm. M. Pon tak wyłoży Senator (sine forma ju-
 dicii) i Pana i dwor condemnas iek. ch. s. praktyk / i że in-
 czej Rzeczpospolita rozumie Consilia salutis, inczej A. J. M.
 & similia. A dla tego aż i Pon tak bene de Repub: me-
 ritus; i siebie dla usług iey nie żalujący / i try poezirwi Prze-
 dnicy tego meremur hanc censuram parte inaudita. Wzdy
 było Wm. M. Panu do mnie przynamniej starszego przyjaciela
 albo do samego A. J. M. recurrere, i prosić o wiadomość
 certitudinis tych płonnych rumerów / które in vulgo wi-
 trem się zdają lekkim / ale z-ist Senatorów piorunami. Aż
 to nie przedniejszya pewność nęsa Senatorstwa Konfidenco
 inter Principem & populum zatrzymywać i umacniać: Ża-
 czym choćby od dworu co wyszło / coby się nam nie zdalo / na-
 lagodniej coram populo takżo nausniej z Panem communi-
 care. Wierze mi Wm. M. Pan niezwy Polityce nowej
 nie da moja starożytność wprzód. Gdybym wiedział co no-
 civum Wyżynie szczyt i candidè komunikowalbym z Wm.
 M. Panem takżo z przednim Senotorem. Teraz tantum ab-
 ect, abym miał co tać / że się wydziwić nie mogę / takżo o tym
 Panu może co wniesć / nie sylko na tezyt / ale w pomysłenie
 ludzkie / coby miało być in prejudicium boni publici, i praw
 pospolitego. Raczte Wm. M. Pon być securus, i drugich
 certos reddere, że ani Pan / ani dwor żadnych nie knute pra-
 ktyk / choćby sollicitudo circa securitatem publicam mia-
 ła być sakszo nazwana / a neglectus miloscia. Racz przetym
 pamiętać / że J. A. M. i publicè tak wiele in rem publicam
 contulit, i privatim na dom i ojobe Wm. M. Pana; że go-
 dżim

dzielen jest dobrego o sprawach Pánstkich rozumienia. Ja też
 urzędnik ubogi hanc mercedem unicam oczekiwam prac mo-
 ich / dobrego i po śmierci à posteritate słowa. Ostatek pru-
 dentia Wm. M. Pana poruczywszy / sam się pokrewny od-
 dawam miłości / i z powołnymi posługami memi z Wilną
 przy opłakanym z tak wielkiej zguby (o Ktorey insy napisać)
 Alleluia / w przedzielną wielkonocny.

*IAN LIPSKI Arcybiskup Gnieźnieński do
 Pana Krakowskiego.*

Znałoc ta zawzięcie nad zasługi moje osobliwy afekt Wm M.
 Pána / nie nie worpie / ze lubos Wm. M. Pon tako i ja
 sam arate & loco starzym zyczyl istam Principem in Repub:
 dignitatem, kiedy mi tednak tako Bog widzi non ambienti
 i starzym cedenti, z-woli Bozey i Christi ejus obigit, cieszyc
 się z tego bedziecz raczył. Przyznawam pewnie ze indignum
 & imparem i z-bolalego Kalcie na tak wysokie miejsce wjadzo-
 no / ale mnie nie godzilo się ani wołacyey Boskiej dlugo re-
 niti, ani tego rozsadek posadzac / Ktoremu summum rerum
 judicium P. Bog dal / a mnie obsequii gloria relicta Atoli
 im wiecey conscius sum niedostojnosci moley & imbecilli-
 tatis meae, tym barziley u maciektaru Boskiego zebac bede blo-
 goslawienstwa z nieba / aby ten Ktory infirma elegit & con-
 fundit fortia, sam dirigat gressus meos ku usludze Bosciolo-
 wi / oczekunie / i Panu. Teraz od Wm. M. Pána tako à
 principe senatus secularis, wielkiego securitatis publice
 Broza rady i dyrekcyej oczekiwam. Wielce prosie / abyś mie
 Wm. M. Pan godnym uczynil Konfidencyey takos z Jagomo-
 scia s pamietci antecessorem moim byl / i bonum publicum

Du 3 -
 promo-

promowował / na Etora sa tej lubo wyżey posądzony niſta po-
wolności mola i obſerwancyo in candore & ſimplicitate
cordis mei robie chce. Na ten czas oddawam ſie ze.

Tenże do Woiewody Ráwſkiego.

NA Ingres moy do Gniezna pro 22 Auguſti ſłożony zápra-
ham Wm. M. Pana / Etoremy iako wiele przybyłoby
ozdaby i poctechy z prezencyey Wm. M. Pana / tak i mnie
w obowiazku do uſlug Wm. M. Pana. Wielce tedy proſzac /
abyſ mi w tym laſte ſwo pokazac raczył / do niey ſie z poſtu-
gami mymi pilnie oddate.

Tenże do Krola Zygmunta III.

Wſiawſzy dnia w-goráyſzego wiadomoſć o nieſpodzia-
nym z tego ſwiata zſcitu Krolowey Termoſci / cieſkim
ſalem przerażony ieſtem / nie tylko laſki i dobroczynności ſey
przypominając ſobie / ale tak i wyſokie cnoty ſwiatobliwoſci
i poboinoſci. Naſtatek Regias & auguſtas dotes, Etorymi
inter graviffimas regni curas W. K. M. cieſyla. Ale ponie-
waſ ſkanela w porcie ſzczęſliwoſci / nie tego tego abyſmy li-
mi naſzym ſwiatobliwe ſey manes mieli laceſſere. Albowiem
poprzedziwſzy naſ congratulatur ſama ſobie / ze fruitur celo
& prz i iis, Etore ſobie z ſwietych cnot ſwoich gotowala / nie-
chce abyſmy ſey tego ſzczęſcia ewalego i nieodmiennego mieli
invidere, i placidiſſimum ſey ſomnum plązem i narzeká-
niem naſzym inquietare. To tedy moze byc ſolatio W. K. M.
ze inter Caelites raczył mieć conjugem, á do tego ſupereſt
ſwiatobliwe potomſtwo / Etorym ona żyć / i lucem ac ſplen-
dorem

dorem enot swolch reprezentule. Ten tak zamey surculus me-
 chay ciechy W. A. M. / mechay ciechy / sama necessitas, kora
 nas do tegoż kresu pody. Nie mntey solatium W. A. M.
 more brac sobie / ze in complexu Reipublice, in cuiusvis
 civis sinu suaviter & jucunde moris quiescere. A zarym rez
 w-tak ciechy zalu swim a virtute, constantia, prudentia, ro-
 bur animi petes, i coby sam eas mogl przynasc / to W. A.
 M. sc per aequanimitatem stopuac sie do woli Bozey i ad
 futorum necessitatem, anteoccupare zechces. Ji interim
 Pana Boga proste / aby te r ne zlegzochy w sercu W. A. M.
 w nadgrode tey racyl przy dobrym w dlugi wiek zdrowiu cu-
 mulare W. A. M. wshelamit szeszowosci / i glosnym na
 wshetk sw ot triumfami panowanie W. A. M. zdobie. ac
 post sera fata imie W. A. M. zternitati niesmiertelney sta-
 wy consecrate.

Instancya przyjacela za przyjacielem.

Widzoc zelum Wm. M. Pana ktory kazdey spediwedli-
 wy sprawie oswiadcza / quo affectu one promovere
 racyl / tym przedzy i ia rmi kile slow interpello Wm. M.
 Pana / ab s to patrociniun w sprawach przed sed Wm. M.
 Pana przychodzacych contestari racyl. I lubo w tym Wm.
 M. Pana tako integre i niezadluzoney conscientie iudicem
 szegzawac racyl mi nie potrzebno rozumiem / acoli abym tanti
 nominis mil mu przyjacelowi nie zdal sie deesse, pilnie i go-
 rzo Wm. M. Pana / proste abys Wm. M. Pan pro autho-
 ritate i dexteritate tua patrocinar iemu racyl i to po ka-
 zac chet / ze non irritam spem w moicy do Wm M. Pana
 collocat intercessey. Oswid zono iemu laske w tey mierze ia-
 ko i sam demerebitur, tak i ia moio wshelako nadgradzac i
 odwdziezac powolnoscig conabor zostawam na ten cas ze.

W-teyże Matercy.

NJe bez urąży snadź Wm. M. Dana zżywam tak częstego mego colloquium zwołasz w tym w-czym tam iustum & æquum iudicem interpellare nie potrzeba. Aroll abym uszedł notam suspicionis u dobrych przyjaciół to czynię gorąco / i na ten czas Wm. M. Dana proſzę / abyś auctoritate & directione sua in illo subſellio w ſprawach tego przed tobą Wm. M. Dana przychożących położyć raczył / że mu ad curſum iuſtitiae moia cokolwiek może prodeſſe interceſſya.

*MOWY ROZNYM POWINSZO-
SZOWANIOM SLYZACE.*

*Mowca nowego Potomka Przyjacielowi
winiſcie.*

DKogą náder poćlechą w Domu Oycowſkim ſyn dobry
Dnny M. Pan ktory kłopotliwych w zabieganiu dobra do-
ſyniego prac i potow cilem ieſt. A co bowiem proſzę pra-
cowity Rodzic częſćto odważno ſiably po Erwawych Belony
potach dobila ſie ſławy / częſćto wypoſierowanym przy domo-
wej pracy plugiem po zagonach O. czyſtych dorabia ſie chleba
ſtruſić. Aia nie na to aby prz. s n'etelnym ſwym zyciu nieſmier-
telnie w potomkach ſwych wloc ſiebie ſamego wiekom naſte-
pujacem w zrwym Konterſkcie zalecił. Wie dobrze albowiem /
że ta ktora nas pewnymi s n'etelności cyrkumſerencyami o-
kreſliła natura / i dlugo żyć a wielkość nam nie pozwoiliła /
s-ſzkodzony iednak ſwoy to nam zoſtawiać iż w ſenach i po-
tomſtwie / ięzli nie wlecznie przynamniey dlugo żyć możemy.

Weso.

Wesoło Filip Mierobórki uśmiechał / że Aleksandra na wyspy
 świat dziełem rycerskim wstawionego syna zostawił / w któ-
 rem się i takoby znova odrodził. Tegoc i ta zacna Samilla Jch
 M. P. A. dnia dzisiejszego sobie wzięła / gdy nowo Narodzo-
 nego z Doma swego potromka na świat wychodzącego wita / a
 oras przy tym witaniu zacna Alepnor i starodawny herb Do-
 mu swego remur w rece następcy i sukcesorowi podawa. Piše
 Apianus Alexandrinus że niektóre Kolumny abo statuy u sta-
 rożytności m starzym sposobem przychodzące ludzkie witali / i
 pare słow wymawiali Salve, Responde Tak na ten świat przy-
 chodzącym herby naje Polskie prawie i tak Kolumny i trophæa
 illustrissima in orbe Polono fortitudinis głośno sławo i nie-
 śmiertelności pełne Salve nam da wając / ale ty synu / ty wnu-
 ku / ty potome / Responde non ore sed more. Wita cie
 Samilla herbowanym Ociem / abys wniebo sie podniosł / a
 ożo ku nieśmiertelności odrociwł / i sam sie ku gorze wyrbił
 i drugich za sobą godnym Ocia Polskiego lotem powabiał.
 Wita cie polerowana od starczych gęsto głow nieprzyjacielskich
 Podkow / abys Karli Bisurman / Nie / Mostkiewskie / Szwedz-
 kie / Tatarskie / Rozaczkie deptał. Wita cie rozami / liliami
 i roztym iusym kwieciem / nie abys sie nim przed taką Tyre-
 reyską Boginią / abo pieczętowanym delikatem Abontidem popi-
 sował / ale abos te rozte abo lilie przed wolenną Zelona albo
 walecznym Murem Krowo z wojsk nieprzyjacielskich sąrumie-
 nione ozdobięce Ogrzynie pokazał. Wita cie Zwem z Mu-
 ru / Rzeczem w Bramie / strzałami w polu / głośno brzmia-
 cymi na nieprzyjaciela trobami / abys Ogrzyny pieczęciami swy-
 mi i tak murem / ścianami i strzałami czasu swego broniąc sobie
 na nieśmiertelność nieumierłoca odwag rycerskich zamilczywać
 zarobil. Podając cna Samilla Jch M. P. A. i dzisiejszemu

w w

nowo

Narodzonemu sukcesorowi Strzemie/ś zaraz nań wola Respon-
de, abys w to: Strzemie przodków swych u siepwał. Nie no-
wina to było wyjątkim w Oyczyźnie naszej. Jak mościem tego
Kleynotu Beh: tyroć zacne a odważne czyny tak potężnym
czajom i pamięci ludzkiej / i cło i sławie swojey gromadno re-
tisierować. Sławnym i odważnym w dziele rycerskim był na-
przód pierwszy tego Kleynotu Przodek / który w palasie nie-
przyjacielskie i groty następujących Bisurmanow albo zola-
dych na onego Russk. Ch. Asiozot przecw Polisie za panowa-
nia Bolesława Chabrego / tym żołnierskim instrumentem re-
ptil. Sławni byli tymże Kleynotem Strzemienzykowie w pier-
wszych Senatorzich stolcach: ktore N. Arcybiskup Lwowski
dobrze sie na wojnie u Wary żołnierskimi zakazawszy postę-
pkami a modro rado Oyczyźnie miley zaleciłwszy za Panstwá
Polskiego oraz i Węgierskiego Arols Władysława zastadł.
Sławnym był ten Kleynot i w Arcybiskupie Gnieznskim N.
ktorego i pobożność zakonnego życia / i dowcipna w Rzeczyp:
biegłość wszystkim tej familiei Potomkom ku naśladowaniu
te podala. Ale coż potem z daleka na pokazanie tego Kleyno-
tu zacności rożnych odwagi argumentow szukać / gdyż sam
Rodzie dzisiejszego sukcesora na onego przy terażniejszym wi-
taniu przeznaczonymi sprawami wola. Salve, Responde. od mło-
dgo zaraz wieku swego w odważnym żołnierskim rzemi: śle-
pctwami i wleczner sławy godnymi sprawami ten Kleynot w-
Acronie naszej u sławiliśmy. Z tego wszystkiego jest prawna
nadzieja / że i ten nowo narodzony Sukcesor sławie i nigdy nie
umierające imie wszystkich Strzemienzyków ogłosić będzie
chciał i umiał. Fiat, Fiat z powinowania naszego / & ex vo-
to wszystkich przyjaciół zygających tu pospolu zgromadzonych.

W-teyże Materney.

Cu mi tryb przyacielskiej życzliwości / co unisłona mola
 tu zacnemu Domowi Wm. M. Pana przychylność / co
 miłość Ojczyzny rozkazuje / to ochotnie czynię M. M. Pan-
 stwo. Ciesze się z tego naprzód niewymownie a Wm. M.
 Panstwu z przeszwaną familią i wszystkiew Koronie Polskiej
 uprzejmym winiszcie sercem / że iż Rex Regum takż opatrzyć
 raczył pociecha w tym to wielkim wielkich Rodziców potom-
 ku po którym nieplanany mi nadziejami wiele sobie obicować
 wiele tużec może. Aż nam i sam dzień z tym się światem wi-
 talnego Języcosia niemy nie ogłasza tezktem / albo raczy
 przyślych od Boga iasných tego in Remp: i Catholicam Re-
 ligionem meritorum na samym niebie sztalnego nie dale a-
 bręsu Eidy ogniste mtege w-miesiacu pokazuje. Wiem że
 tam gdzieś Politycz sprawiedliwość miesiaceem Brolestw na-
 zwal. Reges Regnorum soles, iustitia luna est. Jakoby nie
 co iniego na ziemi Krol tylko co na niebie słońce / a co tam
 miesiac to tu sprawiedliwość była: Wtec iasna rzecz iako się
 swego czasu goraco będzie lubo to Trybunalskie zasiadać
 Kęzsta / lubo w Ktoyekolwiek inney okazney przy sprawiedli-
 wosci oponował / iako Eiedys w Oromanskiew Lunie ogniste
 i miłości zapalone mtege utopi / iako Polskie imie i prze-
 siewnych N N dosyć swoimi iasných splendorami leśsze o-
 świeci / iako goracego obroncy chwały naprzod Bożey tudzież
 wolności i swobody naszey Polskiej w nim ścisłone Koronę
 naszą znaydzie. W nim niosłat E mocne filary Ojczyzna Dzia-
 dow Pradziadów i longam serię poważnych Senatorów / od-
 ważnych i meżnych Kawalerów odbierać będzie. Możemy
 z wychodzącego tego światła promyszeków o południowey

W w 2

dojrzał-

dojrzałego wieku demysłać się śmiałości; o ktorey nam i
samo ni bo ore mierzew ognistych iokule / i w ściecach nasytych
nabijcie wielkich splendorach ugo zepala. Auch iuz za opá-
tecznością Zesto to malinkie wielkiey nadzici dziatke szerszt-
wy wzrost bierze / nlich w gore honorow i lat i sławy idzie ná
wsparcie miley a treche nachyloney Oregzyn / ná nowa sam-
licy ozdobe / na wysoko Wm. M. Pansywa poćiche i nas wszy-
tkich do usług gotowych.

W-teyże Máteryey.

NJedy to bedzie certum argumentum braterskiej moley
przeciwko Wm. M. Panu cheć / że to blogostawienstwo /
ktorym P. Bog Wm. M. Paná nápełnił / i mego się też sercá
tyka / ktore z tych uweselone bedac te kilka słow na powin-
nowanie Wm. M. Panu rey poćichy dictat. Winshule tedy
cáłym afektem / á oraz i żęże aby ten potomek nowo narodzi-
ny w dlugi wiek cięszyl oczy i serce Wm. M. Paná rownymi
urodzeniu sprawami / i stynol (że krotkimi słowy wšręko po-
wiem) his dotibus ktorymi Wm. M. P. J. M. P. Oycá swe-
go uweselaß. Ultra nihil est quod voveani.

W-teyże Máteryey.

KJedy bogáta przyaciól groná teka wielkie w prezentach
swoich nowemu w-dom Wm. M. Panu gościowi zawie-
zuie i spes i omina, kiedy przyslego szesćta ku niemu szo-
dry fawor hoynóść swoie zaczyna / i ta Wm. M. Panstwu i
nowemu potomkowi inchoata fortunę i serce przysianych
munera abym iezeli non compleam przynamniey non mi-
nuam

nuam, bo w godność wielki gdyż Cesarzski ofiarule prezenta-
 Wiem że na palacach i zamkach a tudzież i na Tarczach swoich
 Rudolf pierwszy Cesarz odesyował zbrojno z-obłoku reke bu-
 lawe Hetmansko oraz i oliwne drzewo komus podatoco z-ta-
 rakiem napisem. Vtrum libet. Chciał w-tym konterfekcie na-
 oko postronnym wystawic męstwo i odwage swoje/ Ktora albo
 tego woyna im i zelazem pogrozic mogla / albo wtec rzeli ser-
 ca i glowy nisko ku niemu sztonio zastraszone oliwnym drze-
 wem i pokotem ciešyc. Lecz ja iuz nie malowana ale z-pod gros-
 bowcow i uštających pod wyreto w-literach sławo marmu-
 row wyciągniona zacnych tej Familiei przodków/ reke nie na-
 postrach ale na poctiche nad to/ Ktora Wyżyźnie wielkiego cho-
 wa syna Kalebka nie stawiam/ ale od Oycow zasłonięta odkry-
 wam. Podate ta znaniom Polskiemu i pogranicznemu
 swiatu przodków przy bulawie i pacis studia modree rady na
 Trybunalskich i Senatorskich krzesłach/ aby ten nie mnieyszy
 od nich potomek to odebral/ co mu wedle słonności i Genius-
 su swego baržey do serca przypadnie. Żechce odważnym ze-
 lazem sławę do domu swego na Karłu nieprzytacięstkim tak
 in immortalitatis tessera i iz tak rzekę tabula odesywaną
 następującym wiekom zalecić. Wtec podate mu Marsowe gro-
 ty ab usu ipso do tej usługi przyuczone. Żechce Reipub: mo-
 lem miedro rado wspierać baržey niż tam kiedys Atlas swy-
 mi barkami niebo i podnosić głowę & oleam & lauream,
 Ktora niegdę publicznych rad placu odnosili iuz mi ciż ma-
 drzy Antecesorowie gorulo. Niechayże na poctiche i ozdobe
 zacney familiei swojej i Wm. M. Pana puszcza sie Ktorem be-
 dzie chciał torem Przodków swoich/ i nim niezdrowie lecz
 szesliwie nieśmiertelney onych degania lub na tym lub na
 owym placu sławy. Czego i ja uprzejmie z-strony moiey ofe-
 rtem dawno Wm. M. P. obowiazanym zysze.

W. reysce

W-tyczy Mlatoryey.

Powoda że cokolwiek reka i siła ludzka chodzą na podziw
 wiskom wszystkim wystawiła Eiedy / i wyniosła ledwie co
 oczy i pierzeie zdumienia nasyciwszy naprzod powagę a potem
 i calosc swoje wact w pogardę i ruine idąc tracić zwykło.
 Poległy i w obalinach swoich pogrzebione zostaly tak barzo
 w starozytosci zaszczycone Orbis miracula, i E-ypskie Pyra-
 midy na wielki stalosci swoiey w sprzec nie mogac / wierzchy
 do niaba wyniesione na dol i na upadk spuscily. Capitolia
 Rzymskie i na marmurach osadzone Panow swiata palace zlo-
 tem obite pofoie od starosci i cumy ceno sie swoia nie okupily /
 ale communi humanorum operum lege zburwale w ruinie
 własney grob sobie i koniec znalazly ledwo zywa po sobie pa-
 miotke zostawivszy. Jednak że i na tym odmian i raiu placu
 niesmiertelny palac znaleść sie moze standza i rezydencya
 niesmiertelna / c. Etoey niegdz rufyl sobie Edvardus Monar-
 cha Angielski Eiedy z tronu i z smiertelnego loza na Karafale
 prowadzic sie maie na synow st. zawisly mowil: Ita pignora
 erant mihi eburnea palatia in quibus vel post fata super-
 stes habitabo. Niesmiertelny albowiem Rodzicom palac po-
 tom. E dobry w Etoey nie tylko iakokolwiek mieszkac ale i zyc
 zmarly Oycie moze. Nie wyniesie sie pod grobowy kamien
 z serca synowskiego Rodzicielska milosc / zostanie prze obo-
 wiazanym as. Ecie zywa dobroczynce pamiec / a co wiecza ob-
 umark w same osyle Oyciec Eiedy Oycowskie zycie odwoga i
 wacta iako in heredem i successorem na synowskie zycie i o-
 byczaje sie przenosa. Tegoz i ta siezesia Wm. III. Danu
 z serca winowac pragne / aby na tym palacu synowskiego
 serca purwey imagines i tworie i wielkich przodkow ac eorum
 & amo-

349
& amorem & imitationem persuadulce przy instytucy es-
dżil / a sam nierychło porym do takim zaszczytem ozdobię go
pokoiu in serum fata differendo szczęśliwie się przeniosł.

MOWCA WINSZUJE.

Wroczyśćci Narodzenia Pańskiego.

A Złedyż pożądana bąrszley do oświadczenia afektu mego
i radości podate mi się okaza / Kiedy na zaszczyt szczę-
liwości moiej obfitya lubo iście nie Arasomowcy przy pocho-
dkach wymowy służy się materya / nad te kśora drożnym ko-
łem powracalocy Nowonarodzonego Boga dzień przynosi i o-
twiera. Wszystkie kłopotliwie przedtym uprzedziły czasem
dni na smutne i opłakane lata nieszczęścia swego narzekaly / i
nigdy wypogodzonego nieba nie widziely ; sam nam ten dzień
tak pożądanym zawital / że się na długopłonne następuiących
wiekow lata ma tego zlewać szczęście. Ciąm przychelił ku nam
szodroty Boskiej / i został zadatkim dziś wypowiedzianego
od kilku tysięcy między niebem i światem pokoiu. Dziś de-
kretowanym / na wygnanie od Boga i nieba ludzicom nowy
na gorno Oyczyzne zapisane w słowie iedyńm zawarty indult
i indigenat. Dziś już nie tylko przyiazny ale ścisły z potrze-
wienia głowiek z Bogiem i śmym Aniołem nie bez szodro-
ści obwołany wiote się nexus, kłopotliwym całym sercem powin-
nowawstęswiotu / a do W. M. Pana iezek z afektem skłoni-
wisy / zycze abyś Wm M. Pan po poprzedzonych do tych
czas szczęśliwie latach przy fortunnych sukcesach / pości się do
nierychley nie nachylił wieczności długowiecznym na ozdobe i
obronę nasze zostawał z opatrnością Boskiej / i tak nadluney
nam wiekował.

W. tejsz

W-teyże Materzey.

Wymowne przy pierwszym swoim na świat ogłoszeniu przedwieczne Słowo lubo oświele w podobna wymowie ięzyki ludzkie wstąpi / oraz iednak i na nowa dziecinny rozrzewnieniem zachęca fundia / a z-właściwie tedy nie tak hero-ko mądry Tullius, ale obowiązany na długowieczną miłość i wdzięczność słow dodatek mowe Ekstazie asfekt. W te ią barziew niż wzrastaloca przy początkach fundia bogitęz mowe / gdy z powolnością synowską do nog Wycewskich stłaniam się szesliwie do tych czas przepędzonych lat winiule Wm. M. Panu i Dobrodzieciowi. Szczęść aby hoyna lubo w-śi-śtech pieluszkach nowonarodzonego Boga reka pomysłnych przez długowieczny czas bezodrym błogosławieństwem zawsze przyzniała pociech / a następujące przedłużonym komputem lota fortunnymi przeplatata sukcesami.

W-teyże Materzey.

Kiedy dane od przychylnego nieba w-upominku ziemi przedwieczne Słowo dziecinny barziew we łzach asfektu niż mowa peroracie szesliwsi w-asfekt niż w-słowa i ięzyk mor powinney wdzięczności oblig a oraz powolność unżono oświadczyć Wm. M. Panu pragnie. Takie to szczęście moje i materya do radości kiedy w przepędzonych w-szeszciu i pomyslnym powodzeniu leciech / ięszce na oblec uioce długowieczne życie patrze zdrowie W. M. Panu. Szczęnyże Wm. M. Pan i Dobrodziecy / i na dalszy czas z nowonarodzonym Bogiem daleko od krasu odległy wiek tak nadluszsiw / ktorymbyś nas unżonych swoich i na namnterę skienienie obowiązanych sług długo ięszce szesliwie przy błogosławieństwie Boskim ciechł.

W-teyże

W-ryżę Mater-jej.

NJe ludzkiej to reki piorem w księgi wielkopomne zapisa-
no / nie umiarkowanym skitarem Monarchy takiego u-
twierdzono; lecz samej natury nieodmiennym dekretem na
sercach synowskich wyrażono / aby oni wstawili od Rodziców
zycia swego przyczynę / im to zarodzieczali wzajemnym przeci-
wko zdrowiu ich afektem. Długo albowiem ten tak koszt-
owny od nich Elektor / nie-łusym sposobem za wzięty / w dzie-
łach swoje osiadać może / tylko w pomniejszym wieku
zdrowia dobrego uprzedzić im winiować / a w-
dalších latach
gdyby to potrzeba taka nałaziła / o nim pilne pieczętowanie
mać. Albo ta skłania głowę na ten pospolity samej na-
tury wyrost / i przeznawiać się do synowskiej powinności przy-
wodzie go do wykonania dnia dzisiejszego Wm M. Dobro-
dziec i Rodzicielce mojej zdrowia dobrego na długie lata ży-
jąc przy tych uroczystych Narodzenia Syna Bożkiego Świe-
tach. Nie wiem bowiem kiedybym miał słuszniej zdrowia szcze-
śliwego Wm. M. Paniey winażować / teżli nie w ten czas / kie-
dy Jedynowładca śmierci i żywota Bog-żywot w-
ciele ludzkim
drobnym miłościwie zaczyna. Alchże tedy sam ten Pan ży-
wota laty Wm. M. Paniey i Dobrodziec i mojej długo w-
za-
myślanych pociechach Eternie / i synowskie serce moje kwitnącym
w zupełności swojej Wm. M. Paniey wiekiem uweselać nie-
przestawiać

W-ryżę Mater-jej.

NJedopuszcz mi / bym dobrze chciał w-tetrykować wdać
się melankolia / sama dzisiejsza Anielska melodya / Etera
kiedy miły nam pokój z-wysokości niebieskich opowiada / oraz

z-
nim

z-nim

z nim o wszelkim szesściu dobrze tuffy. Tyle tylko tuffy / ale
 raczej iuz z przytomnym w ciele ludzkim / lubo z drobnałym
 niemabo Bogiem wielkiego szesścia nam zyczliwe winy nie; do
 wzajemnego powinowatania tegoz szesścia ziemianinom po-
 chop dalać. Wierze przy tak pospolitym swiata wszytkiego we-
 selsu kaze i mnie synowi si aser Wm. M. P. i Dobrodziejce
 tak uroczystych Swiat / iato i chornego błogosławienstwa
 Boskiego wesoło winnować. Nie wątpię ze dobrotliwy Bog
 patrzac na zyczliwe serce moje Wm. M. Paniey na długie lata
 z-laski swojej uszyć raczy zdrowia szesćliwego; i ten / który
 zaraconemu swiatu stal sie żywotem wszytkiego życia Wm.
 M. Paniey stanie sie obrońcą dobrotliwym. Ja co do powin-
 ności i przychylności szanowskiej nalezy gotowym zawsze bedac
 na usługi wszelkie Wm. M. Paniey / i z tego sie opaczności
 Boskiej nie wymawiam / aby tezei potrzeba tego i z lat moich
 ulawę / Wm. M. Paniey zdrowia dobrego na długie i szesze-
 casy udzielała i dodawała.

W-tęże Materyey:

Mieyszy nad powage Wm. M. Panu lingwista / niecm
 godnego powiedzieć nie mogli / bym był na dziateysie D-
 bostwionej Swady nie trafil Slowo. Jednoc w prawdzi-
 łości takie / krocę i liznym Wm. M. Pana w Rzeczypospo-
 litey podola zaslugom / i powadze naminty derogowac nie be-
 dzie w-Lakonizmie i Abrewiacyey swety / w ktorej cud-
 rowne Artificiozum (wolego Boska wszechmocność zawarla
 Pacuma. Audiencyey mu tez iednac nie potrzeba. Kiedy wi-
 ze i nierozumne zwierzęta pilnie mu nad stawiało ucha; i iadna
 Wm. M. Panu nie milszego nigdy powiedzieć nie moze Re-
 cza.

rył. W tym Słowie wszytkie do całego świata przemowily
fortuny i szczęścia wszytkie błogosławieństwa i wesela / Ktorędy
gdy wszytko Chryścianstwo dnia dzisiejszego uprzymie sobie
winę / żreze i ta aby długoletnie w domu Wm. M. Pana
goscily / z takim na nieprzynajmniej chęci latos i obiergacem aby
tak posadancey radości nigdy sie przerywać napasćcia swota nie
wazyly. Na co wielękroć powtorzona unisonosć i obliadowa-
nym Wm. M. Panu wotule afektem.

W-teyże Materney.

Pospolite światu wszytkiemu wesela / Ktorędy sie robizcemu
na ziemi inkorporowalo Bogu / ofobliwism do Wm. M.
Pana nalezy tytułem / za te Ktorędy z wielmożnego reki Wm.
M. Pana splynely na mnie benefia. Niechay samo niebo /
gdęz mnie nie tylko oddać ale i zawdziężyć one nie podobna /
dzisiejsze szczęście światu Chryścianstwu pospolite z moley
szczęśliwości w ofobliwo i nieśmiertelno Wm. M. Pana posse-
syo i dzierżawe daruje. Oto ja nausilniey cieścić sie z dobrego
zdrowia Wm. M. Pana wdzięcznym list horyschu nowo Na-
rodzonego Pana eppostulu e sercem / aby w rekompense o-
nych wszytkie błogosławieństwa z Berleemskiej ziemi do Wm.
M. Pana z niemowleciem Bogiem intromisya uczyniwszy / no-
we a nowe zawse sie rodzily za tego przychylnym edyktem / Kto-
regu ubóstwionego Genetliaku z-reversalem potęsiękroć
wszytkędy szczęśliwości Wm. M. Panu winę / uprzymie
dnia dzisiejszego.

W-teyże Materney.

Kiedy Bog z nieba / iednym na ziemi stawa Krokiem i ta
do Wm. M. Pana spłesie. Wotule mie i Eudomocne
Xp 2. dzisiaj.

goślawieństwie i szczęściem. Czogo tedy uprzeczym i na dlu-
gopomno sądzić i obowiazanym Wm. M. Panu iżże ser-
cem / oraz i młodego mego waku świat do namysłowych usług
Wm. M. Pana na ten kicrs Wm. M. Pan widle Bostny
depozycyey zabieraś o mnie nadziei i pochlchy na pełnienie ze-
minu nisko oddać.

W teyże Materzey.

W Berleemskiej po ten czas śpiące rozpustacego nowo Ua-
rodzonego Monarche do herbownego Wm. M. Pana
chciałbym naślionić Brogu i starożytnego tego Fleynotu Przodk-
iuz nie natasnieyszego samych tylko Polstch Panstw Princi-
pem ale całego universi moderatorem do niego zaprosić.
(*ieseliby Monarcha nunszował temu co ma Brog za Herb*) Lec-
nie nie wątpię ze samo iuz to nawleśże cadens in terram gra-
num, moie lubo wota lubo powinne humanitatis officia po-
przedziwszy / pod ten Wm. M. Pana i Dobrodzieta Acer-
vum spiesz / iako destinata frugibus sedem obiera. Nie
nie wątpię / że vilibus Cereris donis gdzie indziej rumać
z pod tego ácerwu nakazawszy / obfita dobroczynności swojej
Boskiej intromisyo bracie / a fluctuantem nieśtateczney
fortuny melle m uprzarnowuś stałe i długowieczne błogosła-
wienie iwo z sobą oraz pod ten Brog wnieś. Niechże szczęśli-
wie nowo wychodzoca na Palestynskiej niwie niebieska fertili-
tas pod herbowny demu Wm. M. Pana brog idzie / niech in
longam & felicem Wm. M. Pana fecunditatem annorum
pomnaza / niech wzrasta a nasze ofiety i usługi Wm. M. Panu
powinne zaterzymule. Czogo gdy synowst m iżże sercem w-
ś. E. baczliwy niż ro słowa obfitylac pomanna miłości melle
zemni oraz do neg Wm. M. Pana zniżam i składam.

W-teyże Msteryey.

Lubo pod boż natasniejsich Miestato v ibliscia sie
 Tawa and vulgarem wyrost; forte n herbownego do-
 mu W.n. M. Pana Wesa ia go jedna dñstiersego dñta do
 nog A woskiego M. narch; zuzana i tego z-ukczowanego
 glode pod Kozlowide niemowlecia Boga; velt gĩa ochrone
 (Kadam) / (wzeliy Mowca nuszal temu co ma Wzsa za
 Iero) sñtem to do wlem W.n. M. Panu i w jrekiey Samiley
 niezmienna cznie oruha; ze tak casu pod Boga znioty do-
 mow; ten Elegor a farger altius, i od tych Ecori sublimia
 calcant nog. Bole h niewinne zdyprany alta condifcet
 itinera, a sñagacze sie z polceprago ciałem ludziam Wiazne
 go Słowa blogość wozniwo; per felice n nog tego conta-
 et un ni sie i na W.n. M. Pana derivabit. A ch yze h zesli-
 wie na swiat w dany wielbny Pan; do swich piekce sie
 nog z-tem herbownym Elegorem W.n. M. Panu af. Ery mile
 i ochrone przyto wzy ni dlugowiezne lata przy fortunnych suk-
 cesach przy pomiesiny h pociechach i pesy ryh Ecori sobie Wm.
 M. Pan o mne czyni nadzieiach i omina ni wypelnienie tego
 wzyrkiego laskow oras i dzielny Wm. M. Panu przywilej
 dale. Niech ni ksepulde lata dni i miestode do Eilkufernych dlu-
 gowiezrego A fura W.n. M. Panu przecioza czisow. Niech
 godzino i ch wile szesliwym napelnia momentami a male do
 uslug W.n. M. Panu gorale i jposobi.

W-teyże Msteryey.

Snie la twierdzic moge / iz milszych dni / weselszego czisow
 w-calym zyciu swoim W. M. Pan nie znaydujes; nad ten
 Ecori

357
 Królego Bog za przysięciem swoim nie tylko obecność w sz-
 tek świat / ale też porządkiem napelniał pociechami. Miłych
 dni mówię W. M. Panie znaydziesz: Bo ten dzisiejszy dzień
 niewybitne błęskię i błogosławień u o Bóstwie / i cwałem same-
 go Dawce błogosławieństwa. A tuż ludzko pokrzytego w-
 dom Wm. M. Pana wprowadza, drobne go w- ciele ludzkim/
 lecz nieogarnionego w- manifestacie Bóstw / ubogiego na pozor/
 ale nieprzebranego w hojności / wzgardzonego w- stajni od Be-
 gleemitow / ale wszystkimu stworzeniu porządane go. Co na u-
 waga wziawszy / niepodobna i mnie dziś lubo lichemu mówcy
 milzeć. Trudno się do powinszowania Wm. M. Panu zy-
 czliwym nieśklonic afektem. Nudze ten przy długowiecznym
 życiu hojnie fortun współakich Wm. M. Panu udziela / z Kró-
 lego się doroczney uroczystości cieszy. Niech pomysłnych po-
 ciach w każdych okazjach W. M. Pana przymnaża. Czego iść
 zyczliwym winśule ięzykiem tak sercem uprzejmym życze Wm.
 M. Panu a oraz afekt mowy synowski pod Oycowskie nogi Wm.
 M. Pana i Dobrodziecia ślaniam.

W-tyżę Máteryy.

Możebym wielką nienawisć i nędzę swych nieszczęśliwych
 i chęć nie ludzkość i gdybym dni tych i tych morze harpo-
 nięte ja nie sładując twarde i zwiózany miłozaniem i co w ta-
 rozcie takim trzymać miał / Których nie sąmą tylko dziełna w-
 stać miłość i wsiem porządna chwalebnych świat urocz-
 łość ale też nieporównane w dziełności jacy przeciwnie
 Siowo w niemowlęcy utalone ciele miłym nanie do mnie
 i tak pobudzić Ewangelium. I dla tego lubo nie Praszomusiem
 i tak do powinszowania W. AL. Panu dni tych porównam

ſie / Które aby przez bliźzoleżni lata w domu W. M. P. na
dorocznym gościły biegiem z darem tego na Którego Gieś
ſo oddane uprzejmie z 1790 w. tego ofektu mego przeze.

W-teyże Materzey.

Wiele w-dorocznym biegu takowych narachowałem dali
Które mi obfita do wys wiażenia afektu mego przeciw
W. M. Panu dawaly materya; iednak zaden z-nich tak ſze-
śliwy i ſpokojny nie był / Któreby z ſobą nieprzynosił takiey
kolwiek przeſzkody do przedſiewzięty intenczey moley. Sam
dziſieyſzy tak ſześliwy ieſt / Którego wſtętko w-dziwnym uci-
ſzeniu i poſkoju toż ie / tak dalece / że i ſamo przedwieczne
Słowo w-niemowlecyu utaięne ciele mieſca mi ſwym mileże-
niem do mowienia uſtepuie. A ztym nie moge nie ſwiadczyc
dziſ zygliwoſci moley przeciw W. M. Panu. Nie moge we-
ſolego zaniechać powinſhowania W. M. Panu dni tych. Które
całemu ſwiatu poćieche przynoszą: za Które / aby ſie fortuna-
ne lata do W. M. Pana przemiesz / niech ten z bezodroblowo-
ſci ſwoiey zdarzy / Którey / zobopolney tey radoſci ſtworzeniu
wſytekliemu ieſt Autorem.

W-teyże Materzey.

Przynąć muſie / iż nigdy baczney milżec mi nie przystało /
iaż przy uroczyſtoſci w-dziecinnych głonkach utaięnego
Doga / przy Którey glowny poſkoju nieprzyſtacieli ſwiat / nad-
zwyczaj ſie uſpokoił, a co wierſza i ſamo niſtworzone umiſſeło
Słowo Lecz gdy nieba z-wielkim aplauzem ſzeſcia tego
ſwiatu winſzuiące ſłyſze / rzecz mi ſie zda niepodobna milżec.
Ponie-

Ponieważ wesołość ta niebieśta całe Brasomowstey niałki nie-
 znająca i samych państwa Brasomowcami potomnym wie-
 dom czyni. A do tego gdy W. M. Pan w miłym nadewsy-
 tko zdrowiu / święta te pociechami płynące odprawujesz / czy do
 mowienia i wesołego powinnowania synowskiemu sercu nowy
 pociep bracie nieprzyswoicaz. Nic tedy nie warpte iż W. M.
 Pan; lubo szcuple w słowach nieskonzone jednak w afektie
 mile przyimiesz powinnowanie moje tych chwalebnych ciałem
 światu dni / z ktorymi nie tylko fortunnych / ale też resiwca-
 mi przedłużonych lat zycze abys W. M. Pan szesliwie zada-
 tek zawziął.

W-teyże Materyyey.

C Ale dziś Brasomowstę uścisłe wymowa; Piedy niestwo.
 Czono Słowo w dziecinnych milknie szlonkach; szesliwa
 jednak i tak ta dzisieysza chwila / Ktora choć słowami tłumy / ale
 sercą niewymownym napętnia weselem / gdy wshytkiemu swia-
 tu a oraz i W. M. Panu / z nowym jednorodzonego Syna
 Boskiego życiem w ciele ludzkim zbawienne przynosi życie;
 z Ktorego abys sie przez dlugo szesliwe lata W. M. Pan cie-
 szyl / przy unizonym powinnowaniu moim serdecznie zycze.
 A gdyś sie uroczystość dzisieysza w słowach szczyć nie dopu-
 szcza / wshytkie moje uprzymości / wshytek miłosny sercá afekt /
 tym jednym / dziś Narodzonym zamysłem Słowem.

MO W C A N O W E G O R O K U

W I N S Z Y E.

P E rna to / iż następujące wieki / i nowo plnność czasy / przez
 słym lubo nie w-minieśey fortunie przepedzonym / cenz
 27 odcy-

odrymulo / i serce ludzkie do siebie powabiło. Codziennie nas
tego deszcz i gwałt wiatr, kiedy nie tego sobie życzy / jesteśmy
zły / lecz jużśmy zły / i za nic sobie u przyszłych pokładamy.
Zgadzi miemam że i W. M. Pan nie rat się dziś i z gołym
upłynionym cięższym lat i tak sobie przyszłych życzy. Ztote i
moje także da Bogu nie plonne votum iest / mając za to iż la-
skawe niebo uprzyjmy dogadza zychłowości mojej. Na toć
sama niestworzona Prawda zdami się krwio wysłano nieiało
dzis się zapisała. Czegoz albowiem od tak dobrotliwego Pana
nie spodziewać się / który i własnej krwi nam z tak drobno
ciała wyroczony nie żaluje. Bodayz dziś tedy W. M. Pan i
Dobrodziej z tym nowym rektum nowe a szczęśliwe zaczął
wieks / mnie do dalszych usług i powinnowania fortunnych
sułceów świeżo zawsze podawając materję.

W-teyże Materję.

Dowcipney to miłości zabawa / różliczne wewnątrzować spo-
joby / którymiby się z-tajemnych skręcości serdecznych
tak naleptey wyjawić mogła. Nigdy się ona w ścisłym mie-
skaniu serdecznym zatrzymać nie może / ale przez radość na
wierzch wynika / i łatwo się wyświadcza powolnością. Co się
dzis szczęśliwie i na mnie prawdzi / kiedy z posadancy obceno-
ści i z-społecznego złączenia roku W. M. Pana uwiesłony / zy-
czliwego nie mogę zatłumić afektu. Oddawam tedy powinny
moy przy dzisiejszym Nowego roku powinnowaniu poślon
W. M. Panu / te oraz vota concipiendo obrys W. M. Pan
za darem dobrotliwego nieba w-żetowniu zupełnym i pomy-
ślnym szczęściu długoszczęśliwe w-dalszy czas komputował lata

W-teyże

W-teyże Materyey.

261

Fortunnych pociech szczęścia wśladzkiego
Śmieje się goj Roku winiune nowego.
Dziś plagię lata / czterstwy śędziwości
Dobrzeć mowej podpore młodości!
Niech cię fortuna na reku piasunie
Niechay przed toba zawsze kredensuje!
Zasyway długo szczęścia pomysłnego
Poki nie dojdzieś kresu śmiertelnego!
Potem zasiaday w-kryształowym niebie
Biedę Arol wiekow Łazę przysć do siebie.

W-teyże Materyey.

Złoty z Boskiej opatrzności lata Nesterowe
Darez na bezchmurne słońce / licz godzinę zdrowe!
Miej fortune powoli / prowadź dni szczęśliwe /
Tego po mnie chce efekt i serce zyciowe!
Niech z toba szodra w-długie lata Prozerpiną
Ma przyjaźń / i śmiertelney nici nie przecina.
Zebys wśrtek czas swego życia pedził mile /
Słotem i sebreem iasne przeplatając chwile.
Niech co sie kolwiek w twoim zacnym domu dzieje
Nie ustacym wśrtek datem wiecznie iasniecie!
Niechay ledno po drugim szczęście następuje /
A wstęp do nowych pociech pomysłny gotuje!
Zgola tak wiele piasła w-przepadłym morzu
Tak wiele gwiazd w-przesłiznym nieba Konstforzu;
Tak ty rway długo / tak czas pełny i wiekuiśty
Nieruchło powracając do ziemi Wyzyśty.

272

W-teyże

W-tejże Materji.

Wnikodmiany pr. wie przegnał p. sio to w. d. /
 taki poranek n. s. d. d. d. / taki sio
 c. n. d. d. s. s. p. z. b. c. u. l. a. C. n. g. o. u. b. o. m. n. i. s. y. d. o. z. e. z. e. l. e. m.
 d. o. s. e. d. s. y. i. a. r. e. s. t. n. a. m. / a. p. e. t. e. y. m. p. r. z. p. e. d. i. e. n. e. o. r. o. t. u. z. e. g. l. i.
 w. m. r. a. z. e. y. a. s. f. e. t. u. m. / i. p. e. n. o. i. n. e. s. c. i. a. n. a. z. y. t. e. m. n. a. s. l. a. w. y. p. o.
 w. i. n. s. k. o. w. a. r. s. y. W. m. M. P. a. n. u. s. m. i. e. l. i. d. z. s. w. d. o. t. e. j. e. g. o. r. o. t. u.
 z. i. o. t. e. m. p. l. y. n. o. c. e. z. e. s. t. p. r. z. o. b. i. e. c. i. u. i. e. : P. e. n. i. t. o. z. k. i. a. w. e. i. d. o.
 n. e. g. o. S. l. o. w. a. i. n. i. e. u. g. a. s. e. n. y. m. i. l. e. s. c. i. p. l. e. m. i. e. n. i. u. m. / p. e. r. a. n. e. k. i. e. s.
 g. o. t. a. k. w. o. j. e. d. n. a. m. z. a. i. a. s. n. a. l. A. n. d. z. y. e. w. e. d. l. e. t. e. y. u. p. r. i. z. e. y. m. o.
 o. t. i. l. e. s. t. w. e. d. e. k. r. e. t. u. i. e. n. i. e. b. o. / k. i. e. r. u. m. i. a. k. a. z. d. o. z. n. a. n. t. e. s. u. b.
 m. i. t. u. i. e. s. i. e. j. u. p. l. i. k. o. w. a. c. / a. b. y. n. i. e. t. y. l. o. u. z. z. e. z. e. y. t. e. k. / a. l. e. d. l. u.
 g. o. m. i. e. c. a. n. t. e. p. l. y. n. o. c. e. W. m. M. P. a. n. u. l. e. t. a. / f. e. r. t. u. n. n. y. m. i. o. b. d. a.
 t. z. a. l. o. s. u. k. e. s. a. m. i. A. z. o. r. y. c. h. i. a. k. s. e. z. e. y. m. z. y. z. e. j. e. r. e. c. i. u. m. / w. y. r. a. z. i. e.
 t. r. u. d. n. o.

MOWCA UROCZYSTOŚCI

WIELKONOCNEY WINSZYWE.

Powinna serca zniemolonego d. a. n. i. e. / a. o. r. a. z. p. r. z. y. u. n. i. z. o. n. y. m.
 p. o. k. l. o. n. i. e. m. e. i. m. p. e. w. i. n. s. k. o. w. a. n. t. e. t. e. r. a. z. n. i. e. y. s. z. y. S. w. i. a. t. W. m.
 M. P. a. n. u. o. d. d. a. i. e. N. i. e. s. l. u. s. z. n. a. b. o. w. i. e. m. / a. b. y. m. c. h. e. c. w. o. l. n. o. s. c. k. o.
 c. h. a. z. a. c. y. o. d. t. e. g. o. t. r. y. b. u. t. u. w. o. l. n. y. m. b. e. l. / k. t. o. r. y. d. o. b. r. o. c. z. y. n. n. o. s. c. i. o.
 W. m. M. P. a. n. u. z. n. i. e. w. o. l. o. n. y. m. b. y. c. s. i. e. u. z. n. a. w. a. m. / g. d. z. i. e. k. o. l. w. i. e. k.
 s. i. e. o. b. r. a. c. a. m. W. p. r. a. w. d. z. i. e. c. n. a. t. o. n. i. e. u. d. o. l. n. o. s. c. m. o. t. a. / n. i. g. d. y. s. i. e.
 n. i. e. z. d. o. b. e. d. z. i. e. / a. b. y. m. d. o. b. r. o. c. z. y. n. n. o. s. c. i. W. m. M. P. a. n. u. m. e. g. l.
 k. i. e. d. y. r. o. w. n. o. z. a. w. d. z. i. e. z. y. c. z. l. i. w. o. s. c. i. a. P. r. z. y. m. i. e. s. t. e. d. n. a. l. i. t. e.
 p. r. z. y. a. z. n. e. g. o. a. s. f. e. t. u. / l. u. b. e. k. r. o. t. k. i. m. i. s. l. o. w. y. w. y. s. w. i. a. d. e. z. e. n. o. c. h. e. c. /
 k. t. o. r. o. c. t. r. y. u. m. f. u. i. a. c. i. e. g. o. B. e. g. a. o. r. a. z. i. C. z. l. e. w. i. e. k. a. / u. r. o. c. z. y. s. t. o. s. c. i.
 w. n. s. u. i. e. / z. y. e. z. a. c. a. b. y. s. i. e. g. o. z. w. y. c. i. e. s. t. w. e. m. u. w. e. s. e. l. o. n. y. n. i. g. d. y. i. m. u.
 t. n. y. c. h. n. i. e. z. a. z. n. a. l. c. z. a. s. o. w.

W-tejże

synowim do Krótofilnego wesela ożłżya / Kiedy na Eoienoce
przy łajce Boiey zdrowie Wn. M. Paniey i Dobrodziejeli
moiey tyh swiat uroczystych patrze. M. m. ta eu za co dobro-
czinnego Boga chwalic / i temu wiole Alleluia wyśpiewa-
wac / niſko przetym ſupliſie wnoſzac / aby w-terpe ſię-ſawo-
ści / i owym w-prowadzeniu zamyslaych pociech olugom ſię
mogli ; Wn. M. Dobrodziejeli zdrowia cieſſze. Uſłiſz taſz
ſiężwie ſenowiſie głoſy dobroczynne niebo / i Pan z ſmierci
tryumfujący dziś Wn. M. Paniey na długie lata zdrowia do-
brego użyży ; a oraz mnie te da pocieche / abym to dobroczyn-
ne powiſſowanie Wn. mogli ſiężliwie przez długie pona-
wiać lata.

W-terpe Materney.

Moſtalby ten być ſkaiſzym kamieniem /
Lub nie użytym Gietuiſzym koczemieniem ;
Lubo wnetrzności mieć Diamentowe
I ſerce twardeſze niſzli marmurowe ;
Aby nie pomogl dziś ſpolney radoſci
Po wſetkim ſwiate brzmiocey wioſłoſci.
Jedynowładca Pan dziś tryumfuię
Z-ſmierci / Krocemu piekło iuz holduje :
Wydaſc ſwiete wieſnie zatrzymane
Cne Patriarchy od wiekow wrbrane.
Dziſ Alleluia wſyſcy wyſpiewuię
Zwycięſcy piekła wioſło dziekuia.
Toz Alleluia powtarzam ia tobie
Cna Rodzicielko / zyczac tego ſobie ;
Abym przez długie lata z zdrowia twego
Cieſzył ſię z-woli Boga nawyſſzego.

W-terpe

Przy wesołorostwiley Wiosnie i nie mniej wesołych całego
Chrześcijaństwa okazytach i mnie na nowy dorocznygo 4
dnia Boze długo wiecznego wejela nie ichodzi mater. *W. M. P. O.*
By mie dobrze bowiem albo rozlicznym kwieciami wzorzyste
i iako w-nowe smaragdy ozdobnie rozzielmale pola/ abo nowa
na powietrzeu chwalbnem swietem śledko przępieniacych
praport melodia nie cieszyla/ i szę by mi do wiołch aplauzow
i aklamacyey nowo w sercu wzniecena radość nie mały podchep
dala tym jasnym / że przy tej chwalbney Pańskiego trumfu
Wroczystości na mile zdrowie *W. M. P. i O.* potrze. Lubo
albowiem wesola dzisiejsza chwila niepochybnym trybem serca
wszystkich wyposagowane sprawuie/ iednak weseley brzmi w syno-
wskich uszach wesołe Alleluia gdy na pozodany szesnego na
zdrowiu powodzenia widok Rodzicow i wych mile patrio. By-
szlym ia by można rzecz wshetkie wzmownierzym oświad-
czone afktem chwalbnych swiat tych aplauzy do uszu *W. M. P.*
zgrupować/ abym tym dostateczniej z-powinnym synowskiej
obyczynowey trybutem mogli sie przed *W. M.* Panem za-
szęcić. ; ale iż na tak okazało trudno sie zdobyć aklamacya/
teraz w-tey iedney wshetkie zawieram; kiedy nie słownie ale
z-serca synowska uprzejmością tegożę i o to u dzisiejszego
zwycięzcy pokornie suplikuie/ aby podobne dzisiejszym sukcesy
w-długie i siedziwe lata szczęśliwy zawsze swoy broły progress
a i; zbył ich częściej dorocznie *W. M. P.* winiował.

W-teyże Materzey.

Trumfy/ Ktore dnia dzisiejszego z-Przytą odniosł zwycięzcą
swiata Chrystus/ i do Krzyżow sie domowych *W. M. P.*
ścioga-

ściągają. Jasnica dziś przy tym wschodzącym z grobowi cła-
mności słońcu wiecy niż przy herbownym Księciu / Kiedy
po smutnych chwilach po reśliwym długiego poſta prężnie
wyle ze dnem wejſłym w dom W. M. Pana wnioſſa. A ze
Księcia Pańskiego zwycięſtwa wiecy nam niż ſamemu tryum-
fatorowi nadſługowało / bo do nasze całości i zdrowia cła-
należało / nie mamy z zacnych Kęzów Wm. M. Panu ozdoba/
wesołości i śmieci ściaga ſie na zdrowie i dobro nasze. A o gdy
tak iſt drożnych ſzeſliwie wejſłych dni Pańſtwa W. M.
Panu i Dobrodziociu drożnym afektem ſnowſkim win-
ſkie / a Zbawiciela uwielbionego proſe / aby na dobro moie
W. M. P. i Dobrodziociu podobnych tryumfów iako nadlu-
zey niebiſſa fortuna zażywać pozwoliła.

W-teyże Materzey.

Mienſcy ſie i wesoła twarz na ſie przybierający ſwiata
tego od Boga niegdy miſternie wyrazony Konterſet
i mnie drożney nowości abrys podać / W. M. P. i Do-
brodziociu / Kiedy bowiem ona aquila magnarum alarum, on
z Aeternu lupus bogate i plony horyn z biorący Hercules, pen-
nas mortalitatis z ſiebie poſtrzoſawſzy / nowym immortalita-
tis glorie wyplerzeniem ozdobiony / z ſłepego chwalebnie wy-
chodzi grobowcu / izali afekt mox młodoſci ſie zaſiecz, calocy
non renovabitur ut aquila juvenus. Wiec gdy ſie regularna
kolo moie W. M. P. ſolicitudo tak gęſto ſie renouuje / i ia
nowa ceremonia z wdzięczności nowa popyać ſie muſe. Try-
umie to tam libenter, quam reverenter; a cyle poćiegnych od
Boga ię W. M. P. i Dobrodziociu ex voto zaſpſute / ile
wejſłych tryumfalnego Aluluia Pańſkiego okrzyków dziś ſe-
roki po ſwiacie Kościół intonuje.

W-teyże

W-teyże Materzey.

W-Wielkich gęstość ludzkie wesele obrotach bywa.
 Jest na nie takas na świecie Konfederacya / Eora ie na
 gęste z-wszystko trawnym czasem naraza stwanek. Miedzy sa-
 mymi malkontentow nieprzyznaniami / rey wodzi fatalna nies-
 ubloganey smierci Kosz / Kara bez braku i eksempeyey wszystkie
 nasze plauzy terminuje. Dowodem tego śledmoniedzielna nad
 zbawicielem naszym Trenodya i zaplakane całego świata ozy.
 Wszakże dziś Koniec temu / dziś starty animus i impreza fa-
 torum, kiedy w-taras wtroczone albo w-grobowe wiezienie
 i fatalnym przywalone glazem / niebieskie i ziemskie wesele dziś
 sie z Tryumfátorem Bogtem wylamalo i na wolnosć wyslo.
 Przy solennym tedy na swiat caly swoim ingresie / toz wesele
 pierwszym krokiem zemna u Wm. M. Pana stawa / i po smus-
 eney zwycięzey Boga tratedyey nie melancholizna w przeswie-
 tnym domu Wm. M. Pana amphitheatrum, scene date; gdy
 Wm. M. Panu tryumfatora nowego przed ozy stawia. Gra-
 wia albowiem z nim bogate lupy Eorymi wielkie Wm. M.
 Pana merita, satygi i prace upominke. Odbierayze Wm.
 M. Pan bezeslwie wyswobodzony dlugoletni tywot / odbie-
 ray zwycięsko Chrystusa glowe opasyjace Laury / a nimi su-
 kcesy swoje i wielka o milych potomkach ekspektywne az do za-
 sdrosci potomnym Koronuy wielkom z-moicy i wszystkich przy-
 taciol Wm. M. Panu obligowaney na zawise apreklacyey.

W-teyże Materzey.

Iszeli sie godzi z-swietym Chrystusa grobowcem w-emula-
 cyu wchodzic / gdy on otworem stoi / i ja moiego przed Wm.
 33 M. Pa-

M. Pánem nie zamykam serca. Tam niebieskiego światła
 u mnie weseła doszła / tam liczne błogosławionych kawalkaty i
 gesta pod nowym znakiem dzwoney Zawaleryy centuriata ;
 a tu moja przeciwno Wm. **M.** Pánu propensio gromadzi mi
 się przysiągłych ofektorów okoliczności. I owszem iuż się
 z tego co mówię przesiawiam wyzulo nie iako ipustofale mau-
 soleum, moje zaś Wm. **M.** Pánu obligatum nie wakuje pe-
 ctus. Nowe zabiera zryglowości incrementa i ofekty / które
 ciężkim dzisiejszym macerem wyćiska / i o fatalny nie iako
 powstałego od umarłych Boga kamień frzysze. Ale zoberm się
 invitus nie zdał co mówię nie poniewolnie Wm. **M.** Pánu i bez
 przymuszenia uprzermose moje wyświadczam : chyba tak / że
 zawziety przeciwno Wm. **M.** Pánu ofekt mój wielkie Wm.
M. Pána beneficia, które odbieram przynaglało. To iednak
 nie mi nie deroguje / co iuż z wielko byrnego Wm. **M.** Pána
 animuszu sławo: Nie wstyd mi tego że takim niewolnikiem
 jestem. Taką niewola za złote swobodney libertacyey przywi-
 leie mi stani / gdy Wm. **M.** Pána necessitatus beneficius in-
 giez użycie nie może / tylko się na pomyslnie Wm. **M.** Pánu
 wylac usługi i wdzięczność / z której i teraz do nog się Wm. **M.**
 Pána klamam / i pod dobroczynne stopy ściele. Żadna mi żród
 z grobowym glazem nie wyruguje siła / gdzie mie leża Wm.
M. Pána iako mancipium swote przykłada. Wiekować tu
 bede i nisko osadzony / moje zaś Wm. **M.** Pána niebu odda-
 wac vota, prosiac aby wolnie o porządany Wm. **M.** Pána za-
 myslom dawby passy / długoletnie iako zwycięzcy Bogu przy-
 dorocznych triumfach tego pańskich wesolich trophaa nieśmiec-
 telney Rawy i szczęścia Wm. **M.** Pánu wystawiało.

W-teyże Matercy.

Tell cym tedy odważnymi Bawalerow dziełami u-
 innych sie starożytności wstawia wieków. Zdumiewamy sie
 na osobliwe walecznych meżow odwagi i ledwie podobne nieu-
 dolności ludzkiej z-podziwieniem wielkim wspominamy ich
 meśtwą. Jednak to wśyrko w-porównanież martwych powsta-
 łacego dzisiajszego Rycerza nie porydnie eksperymentem. Zee-
 testrowani po Macedoniach Aleksandrowie / po Kartaginach
 Annibalowie / po Rzymie Juliuszowie uślopić musza wśro-
 rezy. Samemu to zwycięstwa podobny modelus Bogu u-
 marła w grobie dołazować reko / i same fatum na nowe iaktas
 narażiwszy fata triumfować. Ztak pożądanego tryumfu Sy-
 na Boskiego rozumiem ze u Wm. M. Pana wśfela nie kopo.
 Ktorego ia unizenie Wm. M. Pánu wśnfuie uprzejme vo-
 tum, za nierozzerwany trakt błogosławienstwa tego do śmar-
 twychwstałego Chrystusa czynie: za długolecie Wm. M.
 Pana życie.

W-teyże Matercy.

Tak sie wzgore wzbila balwochwaltka starożytności ambl-
 cya / ze do złotego wieku deszcz słoty przydać śmiał / to
 sobie przywłaszczając / ze ná nie przy narodzeniu Minerwy nie
 prośty iakt Alwariusz / ale drogi z nieba ocean słotymi lunat
 kanalami. Płynny wymysł ten i pśny kóment następujące wies-
 ti do Plátóna potym przeniosły / Ktorego narodzenie podo-
 bnyemu deszczem i perlowym gradem ozdobili. Lecz czego
 sobie dumnie życzely animusze / czego nadete pragnely chęci / co
 o sobie publikować w-rzecz samey i głosić śmiały / sobie za-
 dno stuleć Wm. M. Pánu tego wśyckiego zachowały. Gdy

sie bowiem na zwycięstwo Wroczystego Smartwychwstania Pana
 tego og'adam pompe / prawdziwie rzekę, że i wiel' iloty do
 Wm. M. Pana sie wraca / i drogę z nieba na Wm. M. Pana
 płynie rzeka. Trzymam to o sobie / że wietrzy mić będzie na
 triumfującego Boga i po cieżkiej śmierci z grobu tak na no
 we odradzającego sie niżli na Minutę albo Platona respekt.
 Wylecie nowe na Wm. M. Pana fortuny / i szczęścia i w-zło
 tych i plawi wielkie Wm. M. Pana merita zdroj. Będzie
 wolno Wm. M. Panu: z drogiego cecanu czerpać pomyslnie
 sukcesy / i wielkopomna przyswietney familley i zostającym po
 tomkom sławę / godne Domu Wm. M. Pana honory / Kto
 rym moja powolna zawzięta unijonose oddana będzie / i takoz one
 i teraz do nog Wm. M. Pana nisko składam.

W-teyże Materyyey.

NJe poledynkowym weselem festsie dzisiejszy / synowskie mo
 ie jobie scholdował serce. Prawieć dzis af'krom wiosną
 zawitała: Ziedy za wesciem z Krowwego Oceanu sprawiedli
 wosci słoneca / w samym grobowym prochu / radości gromá
 dno i pozornie zakwitła / szegulmiej mi iednak zdobit ten kwie
 tnocy czas pogodny. Rodzicielskie czolo / Ktore nie co inszego
 oczom jest synowskim / tylko co ziemi niebo / gdy one albo
 ubastowane gwiazdami albo sliźnie rozstogonymi słoneca pro
 mieniami ozdobione i oswiecone rozwiła. Wiosna to u mnie
 w tym zielonym wieku na kwitnocy mile i zupełne zdrowie
 Wm. M. Pana przytomno obracać żerzenie / to wielkonocna
 radość i wesele / przy dobroczynnych nogach / z powinnyim rzu
 cać sie winiowantem. A chie tedy synowskie chęć moje zwy
 cieszca śmierci skutkiem ubłogę sławi / a tym szczęściem / Ktore
 za lup śmierci z grobu odebrał na długie lata Wm. M. Pana
 przy

przy żegliewy fortuny faworach sekundule. Niechay niecherne-
go szczęścia zastęszay i oyczysty pułkierz Wm M Pana od-
bicia pod Ktorego dobroczynny zaszczyt i ia calosc moie bezpie-
cznie i pokornie składam

W-teyże Materney.

Z Nieblestich Krain dzien wesoly splywa /
Na koncert ziemia seajunku pozbywa ;
Okrzyk radosny / alleluia stynie /

Wiek z grobu plynie.

Czemuz nierychle fortuny mieścacie
Czemu gromadno w-ten dom nie stawacie /
Wiek dyamentowy / wiek przynoszac zloty /
Gromiac Płopoty.

Lecz co ia widze ? Juz tu skierowala
Herbowym Kolem fortuna niemala ;
A ze z-tod nigdy ani krokiem ruszy

W-pul Kolo Kruszy.

Wiec i Toporem cne sprawy rysuje /
Na niesmiertelnych cedrach zapisuje /
Tak dlugie lata / tak zelazo wiele

Drzew w lasach sciele.

Potwierdz to szczescie Ktoryś smierc zwolowal
Zwyciezco piekla : aby tu wiekowal
Z grobu twoiego triumf przyniesiony

Szczesciem ozdobiony.

W-teyże Materney.

Czosc co zywot w-godzinę podzielasz
Lub dlugim wiekiem ludzie uwiesz /

333

Lub

Lub lat wymuloc tęgaj życia woteł /
I w-śm pogotek.

Cofni sie nazad / cofni zapędzone
Skrzydła ludzkiego życia / i w-drozone
Zatrzymaj biegi / niebá z-obrotami
Skręć za nami.

Gdy Dawca życia od grobu powraca /
Lat Rodzicielskich niech czas nieukraca;
Niechay w-wieczności lata umorzone
Beda wstrzechone.

Prześlubieżących dobrych czasów chwile
Powróćcie nazad / przeplatając mile
Słych godzin wżawy! Sebusowe kolo /
Jasneć wesoło.

Wiosna bez śliny zgrybiały starości
Niech kreszenie w szkodrey obfitości
Aby wesoło wiel długi iawiał

W szescie szewital!
Jakoż tu widze / że w-herbowney Rozy /
Wiosna Wąsnościom mile lata wrozy /
A znał tego / świat w-herbie dąwle;
Niechże wiekuse.

Płynięz szesłwie złote czas plynie /
A Wąsność sobie ie zgłiwe czynie;
Z-Pańskiego grobu niech fortuna nowa
Wstawa gotowa.

MO WCA WINSZKIE DOROCZNEGO

PATRONA.

Kiedy nie tak starożytny tryb iako dawno obowiazany po-
nowiając aspekt doroczna rezolucya powracającego dnia

Krory napierwszy nigdy Wm. M. Panu zasłańtal nie w same
 tylko bogatym siewa ale i uprzeczność rzetelno W. M. Panu
 winstwie sercem/ nalsadwie owego nie mney wspaniala i boyn
 ludzkoscio/ iako polerownym dowcipem Rzymstiemu znaczne-
 go swiatu Pana/ Ktery narysłszy Chrzesciańskiy Rzeczypo-
 politey Głowie Alenijowi Gmami za prezent i za szesli-
 wych zyczliwa na długie lata sukcesow apretacya zloty zegar
 ofiarował/ odrysowawszy nad nim te słowa: Semper primam,
 nunquam ultimam; Godny zaprawde nie z samego tylko zlo-
 ta ale i z dowcipnego afektu tak wiele zyczacego prezent/ Ktory
 aby i W. M. Panu fortuna sama z szesliwych kolek swoich
 wyrobila zycze. Zechay nastepujace dni/ miesiace/ i lata/ nie
 inszy W. M. Panu kicute i mierz y zegar/ tylko Kroryby Wm.
 M. Panu pierwsze do przedniejszych w Senatorstkey izbie i
 w Rycerskim kole i w Dospolitey caley Gruzyny stymie ley
 preeminencyy skazował promocyę/ Kroryby pierwsze i nierechlo
 do zgrzybialey noey nachylal sie maiocego zycia wybiłal W. M.
 Panu godziny.

W-teyze Materyy.

NZe tak sie przed w-schodnym swiatem Perskie albo Ar-
 rabskie. Karby zaszezycala cena/ nie tak sie zleroplennie
 Gangesu i Tagu wody bogatymi od zlotą popiquia brzygami/
 nie tak bogata w-krusiec Indyja/ w-perly Piskarya u tego tyl-
 ko nadziemnego znaio me nieba podziemne aż do zazdrości na-
 szej kacute dostatek; iako pospolita modzych zwlofseja a za-
 tym nie mylna styma przyciacielski sobie powaza i kacutie afekt.
 Krory gdy ia dnia dzisieykego z powalnoscia oraz i przychyl-
 noscia bratersko Wm. M. Panu w-podarunku ofiarunie/ nie
 rozzerwano nigdy na zobopolna milosc zycze sobie obowiazac
 przyla.

przylązno ferce i afekt Wm. M. Páná/ żyje przytym tego k-
bys od tego dnia krotęgoś niegdę życie pozol i teraz długo-
wieczne na Smulácy cum Fatis idac życie i nieprzerwano za-
dnymi alternatami szczęścia przychylnego zaczął żywłość/
a iako w-następuiące czasy tak w godności i preeminencye na
całego domu zajęty postępował / i wedle zamysłonych inten-
cy sukcesow swych szczęśliwie doznawałac nie tylko długich ale
i fortunnych z-nami lat zajmował.

W-teyże Materzey czło-wiekowi Rycerskiemu.

Mieście meżny przy bolu / Guly przy obozie
Roznie bitny na koniu tak kosiszym wozie /

Dobrze bulawa rządzic /

Madrze o wojnie sódzic

Strasny bożku umieść.

Duchá krotęgo pulkom nadobnie złożonym

A jurowo imprezo sumno zaiuszonym

To przez troby chępliwe

To przez krotly strąśliwe

Stras tak rozumieś.

Łoynie tchni w-terze moie ; niech Dean wesoly

Rycerskie przy dorocznym dniu otrobi stoly

Kolo w-kolejno zmieni

Nie krewia lecz winem spieni

Woyłowe pubary!

Niech szesaly/ niech kopte/ niech glancowne blachy

Niech bronie kawalerskie scisłające pachy

Swe szczęśliwym nowinom

Panstim Woyteczowinom

Oddała ofiary.

Ta nte

Ja nie Aleksandrowe / ani Pyrrhã dżelã /
 Nie co Sylanderbigowa prawica robiã
 Ale odwagi twoje
 Głosie przez troby moje
 Dżelã w boju Dãte.

Był Bratowi Oyczyznie / lata zwycięstwami
 Niechci sława policzy: aż gdy z Bycerzami
 Jedną cie szczęśliwymi
 Nad herbami twóimi
 Wielkopomna stanie.

LISTY ROZNYM POWINSZOWA- NIOM SŁYŻACE.

Jakub Sobieski do Woiewody Ruskiego.

PO tak znaczny m na ten czas w Oyczyznie naszej za śmier-
 cio wielkiego i meznego Hermana uszgerbku / nie polednia
 takowej takowej reparacya w sercu moim sodzi / Kiedy J. B.
 Mość za toż salsno okazyo takowych honoribus Reipubli-
 ca nostraz excipit ac pramiis, ktorzy magnam spem Oyczy-
 znie naszej ad fortunam & incrementum promittunt, i nie-
 przytacielowi naszemu in ea orbitare insolescere nie dopu-
 szcza. Co ze J. B. M. osobie W. M. Pana oswiadczyć ra-
 dzi / gdy Senatoria dignitate przybołu swoim i tamteżnych
 Kratow principali prerogativa W. M. Pana condecoravit,
 tak to tego uprzesymie W. M. Panu gratulor, tak i sam biore
 sobie za szczęście / zem tu na taku distyrbure trafil. Nie wot-
 pie ze W. M. Pan przyjac razysz asiekt Maiektaru Pańskiego /

Ja a

Etory

tror: benefica manu ma in consideratione tal W. m. p.
tako przedkow W. m. Pana wysoki merita, i tym ochotnie-
sy ku Panu zostanię / im w wiełkiej powadze i pamięci Jego
A. m. zostawiającym się być raczy.

Tenże w-podobney Materyej.

Zawieni ja W. M. Panu sincero pectore summa Aezypopolitecy obiecowal / małos augurii mei bonas aves, wyjotie W. M. P. qualitates, urodzenie / edukacyo, ekspertyzo / odwagi / przyslugi / gdy W. M. P. in flore iestze annorum bedac / luz ad hanc maturitatem adoleſcebas, i prae-cocia Kolegow moich / na dworze Arola J. M. ingenia, certi promissione fructus w. Panstiey estimacywie ubiegales. A chociażem do tych czas / takoby secundo flumine in aura publicorum votorum powolnoſcio i zryglmoſcio moia ku W. M. P. zabiegai; teraz iednak gdy sie W. M. P. in vir-tutum stadio ad metam honoris przymknal / anceps zoſtate / z gratulacyo moia / sy W. M. P. novum honorem? sy novo honori, antiqua W. M. P. merita & pares oneri hu-meros wiſnowac? Cożkolwiek pro honore Aezypa Sena-torſkiego rzeke / nie powiem wiecey nad to / cegos W. M. longo uſu & experientia doznał. Nie zawſze in hoc Tripo-de oraculorum hadera & Apolline digni zaſtadało. Mie-lom locus tylko facit auctoritatem, W M. P. przynioſtes do izby Senatorſkiej takto ad arcem conſiliorum rara praefidia, na Seymiłach / w-izbie Poſelskiej / miedzy braciażne rudimenta zaſtadałac / Veteranus in Republica tractanda. Wmiales roſtropnie marſzałkuioz / Ichmoſciom PP. Poſtom nie tylko glos wolny autoritate muneris, ale plena ponderis ratio-

rationem przykładem swoim intymować. Quantum privato licuit doszedłem w tym sensum J. A. Mei i Senatu wyszłę-
go. Widzę iako W. M. P. wystuzonym magnis impendiis miescem jesteś / & in publico plausu tego tego salutę; iś-
nie przedziey inter Deos consiliorum zasiadł. Wiera S. Ra-
toliczka iestże na boio wistku z nieprzyjaciół; hircuisc triumfa-
te) te Patrono. Izba Poselska / aż ośtrocena cive indu-
strio, éteśy sie iednak / gdy W. M. P. Patrem patrię widzi.
Meum erit pokazawśy sie W. M. P. / inter publicos plausus
(choć iat podobno graculus inter olores bede) victimam
istki honori mnie samego oddawśy / Arzestą sie tego uioć / i
winśowania nie dobrze wyprawnego powolnym usługowaniem
poprawić.

Tenże w-podobney Máterycy do Kastelana N.

Równow z fortuna W. M. P. uprzejmość moia zawoduie
requis passibus, i W. M. P. do sławy zacnego domu swe-
go / i ta do usług oddania postepujemy. I owśsem daleko
preśy powolności moiey cug i przydlaste prawie desideria
uprzedziat / chociaż tego fortune. Wprzod W. M. P. tego
byze / co porym nie rechio / a czasem iakoby ochramiata for-
tuna w-dom W. M. P. przynosi. Prawda ze it meritis for-
tuna comes; iednak in hoc stadio iest wiele przepraw barzo
trudnych / przeto nierychio meritorum stipendia przynosi
W. M. P. Ja na ten czas tego zabatku laski J. A. M. u-
przejmie winśuie. Bedzieś W. M. P. pars magna consilio-
rum Principis, i przy boku Państ. m iako mocny Atlas Rz-
eczpospolitey wszystkie orbem dźwigac bedzieś. Maiestat
J. A. M. / Jasnie Wielmożny Senat obecnością twoią przy-
ozdobisz. Iako niebo novo fidere, tak izbe Senatorst. luce

Tua oświeciłś. Ypatrzył *A. J. M. w. W. M. P.* wysłkley
godności attributa, dla tyc ex atrio inter adyta i za fortty-
ne rad swoich Pánst ch przypuscił / aby Słostewansy sanita-
tem consiliorum *W. M. P.* nie długo rzekł: Ascende supe-
rius. Jest iedna ale podobno niepotrzebna nas minorum gen-
tium boiażn / abys *W. M. P.* ad solstitium sławy dopędziasz
loc / ex alto nos nie zapomniat. Suspiciōe hac & scrupulo
uwalniaś mie *W. M. P.* swoto ludzkościo. Prawda ze ho-
nory odmieniasz humory; bonitas iednak naturę *W. M. P.*
metamorphosim tylko in melius nie dopuści. O ktoręś la do-
brze po *W. M. P.* tusec / altissima quare; in Republica
W. M. P. Anna voveo.

Ian Lipski Arcybiskup Gnieźniński do Krolewica
Károli.

A Czem sięgł / aby sie był *J. A. M. z. Nominacya Płocę*
do seymu zatrzymać raczył; iednak it podobno *J. A. M.*
miał exploratos sensus tych Woiwodztw / ktore tego prą-
gnely / a ztym tez i pospieszyć chciał / tedy mnie nie przycho-
dzi ieno z-serca gratulari *W. A. M.* / cum eo voto, abyś
bono Ecclesie & Reipublice te Zastępcę zasiadł, i Pradzią-
da i dziada swego infalas do Korony sie urodziwszy benignio-
re fato piastował / pości niebo Regio sanguini & virtuti *W.*
A. M. parem nie poda fortunam. Ale ośobliwie gratulor
Collegio nostro Episcopali, ze Krolewskiego mnicha, Syna
i Brata / i wielkich Cesarzow i Monarchow potomka, gremio
suo piastować bedzie / ktorę ze Krolewskiego urodzenia i An-
ielskiego życia splendore oświeci / i następujące na nie / i Ro-
ściol Boży / od Heretykow i Politykow burze szesławie ro-
spierzi.

679
Spędzi. Gratulor na Pontec i seble tego z niebá szczęścia / że
mi sie indignissimo Piazato & Metropolitano, dostanie miec
inter alios Suffraganeos Praesulem tanti nominis, Ktore ipso
fulgore ortus & innocentissima vita niegodnego Przecizen-
stwa mego curas levabit.

Jakub Sobieski do I. M. P. Krakowskiego.

Wiem że sufficit W. M. Panu widzieć serce moje tak
sie teraz cieply accessu honoris W. M. P. i Brata Kto-
rym tak mi sie stalo dosyc / takoby do mnie ta sama felicitas
nalezala. Jednakże mens concita continere gaudia non po-
test, powierzam ich W. M. P. / & gestienti animo gratulor
principatum Senatús nostri, Ktore caló cnote / nieporównane
uslugi i wiadomo każdemu godność peperit W. M. Panu.
Zaprawde moja zrad pociecha / że Decanus Bractwa naszego
ad talem praeminentiam przyszedł; ale wietrza iz in conti-
guo intimum miac bede w Kzesle Senatorskim amicum, &
crescam non affectu modo ale tanta contiguitate z W. M.
Panem przy dodawaniu zdrowey rady Oczyszczenie naszey Gra-
tulor tedy uprzejmie / i tego zyze / aby zagne potensstwo
W. M. Pana / tak zawnie iisdem vestigiis insistendo & si
quae sunt in republica altiora crescant, a teraz utantur for-
tuna decoreque Patrio na wietrza ku Oczyszczeniu ochote.
Przytym oraz przy nowym honorze o stara przytazn W. M.
Pana prosze / albo nie prosze tylko / ale za nie raczy dziekuis/
zostanac i sam dozworotnym W. M. Pana sluzo.

W-teyże Materyey.

Dawno ná to robiły zacne i odwajne dzieła ku Rzeczypo-
politey/ aby cnorá W. M. Pána godno zaplate wziawszy/
w oczach wszystkich na tym stopniu godności zataśniła. Wi-
tamy is teraz tak wysokim ukoronowana tytułem / á nie tak
słowy wyborowymi takó szczerym sercem i żreśliwymy afektami
winśuiemy. Tak ná te godność W. M. Pan wstepuy / aby
ona była szczęśliwym stopniem do innych Rzeczyp: splendorow.
Czego gdy żyje uprzeymie W. M. Pánu sie ciele ná usługi ná
ozdobe twego honoru ofiaruje.

W-teyże Materyey.

Iżeli statua Memnonowa wschodzącego słońca promieniem
obśniona dźwięk wymowny wydawała. Jakóž sercu no-
wym promieniem / Ktory z przyiacielskiego honoru przychodzi/
oświeconemu milzeć / i swoim sie afektem nie otworzyć? Bile
dziś nowy á iśny ná mnie promien / tym barzley mnie miły / im
barzley podobany godności W. M. Pána / i takó obrazowi Me-
mnonowemu nie tylko głosu i wymowy / ale też affectu do po-
winśowania godności tey dodawa / Ktory ia przez Erorkie to
pisanie moie oświadczywszy / Boga wszechmogącego prośe / aby
częściey mie takimi nowinami obślatał / honoru i godności
W. M. Pánu pomnają.

W-teyże Materyey.

Iż wielka radość serca moie z nowego honoru W. M. Pána
napelniła / vultus index animi dostatanie świadczy: Wymo-
wy i

wy i slow tu serolich nie potrzeba / gdy przyjacielstwa zyczli-
wosc omni eloquio disertius perorare. Jednakze aby i na slo-
wach nie schodzilo/ debitum virtuti splendorem, & suavem
laborum mercedem W. M. Panu winskie / sincero przy-
tym affectu od Pana nawyszego zyczac / aby nieodmienne
szescia kolo W. M. Panu sie w-dalsze lata tozyc / pozoda-
ne potiechy W. M. P. zawsze prowadzilo.

Respons.

NJe takim testem ale takim bym mial byc winskowane po-
kazalo W. M. Pana. Wiem ja to / ze taka godnosc ra-
kich cnót i zaslug potrzebuje / bez ktorych isnosc i ozdoba
swole pewnieby utracila. Jednakze aby moie takiezkolwiek u-
slugi na tak wesoim stopniu godnoscii Wygryzie podlug zdol-
nosci moiej sluzyc mogly / uprzemosc przyjacielstwa W. M. P.
swym zyczliwym affectem proste unizante niechay mie sekundule.
Nie bedzie i na moim schodzilo staraniu / abym na kazdym pla-
cu zyczliwoscia moia dawnym W. M. Pana Bratem i slu-
ga zostawal / Tym ja teraz sie pisze.

W-teyze Materyy.

Vznawam i na oko widze zyczliwy affect W. M. Pana / o
ktorem aczkolwiek nigdy nie wotpil / liberalius tamen
in vultu W. M. P. explicatum veneror, na co cymby ja za-
sluzyl / zycia nie znayduie / tylko w tym sincerum amici pectus
i nieodmienne ku mnie milosc uznawac musze / Ktora aby mie-
dzy nami in dies maius incrementum sumat, zycze / aby Pan
nawyszy podcym szesciem i honorem dobry affect W. M.
Panu nadrozil / mnie zas na uslugi W. M. Pan zawsze
gotowego i zyczliwego przyaciela znaydzies.

W-teyze

W-krze Materney.

Kiedy W. M. Pan nie kólem cz. sto odmienney in pejus
 ferrum ani nie omylnych aserow Panskich favorem/
 ale raczej znaczymi i tak dawno continuatis in Remp: meri-
 tis, znatoma Polskiemu swiatu cnota: doświadczona w ro-
 znych okazyach rado / na czoło wszytkego naszego Woiewodzt-
 wa wystawiony pierwszy g. dnośc w nim i Principatum o-
 rzymy was / i ta principe anectu lubo non eloquentia, wy-
 stawiego pasci i potem wstajnym / godności stopnia winso-
 wać nie tylko officii ale debiti duco. Jużto słusna było abyś
 W. M. Pan primates w Woiewodztwie naszym odniost ti-
 tulos ktorz nie tylko całego Woiewodztwa ale i Węgrziny
 dobro primas tibi fecisti curas. Ziedy jednak W. M. Paná
 primum obowiazanym aserem i słowem dnia dzisiejszego z-
 porwinnes submissey witam / iże oraz widzieć zawse secan-
 dum aby W. M. Pana stareczna fortuna secundo majorum
 tramite do wysokich bo zasłużonych honorum apices szesli-
 wie i dalszych lat prowadziła.

*Ian Lipski Arcybiskup Gniezński do Krolewiczá
 Károla.*

AC: mie każdy czas admonet off. przetrwó W. R. M.
 Jednak terazniejszy tym bardziej do oddania ukłonu i win-
 szowania wiedzic / Eiedy i uroczystosc nadchodzi swiat / i po-
 wszechnie do tego incitat zwyczaj podobley. Zaczyn całym
 W. R. M. reche swiat winiune aserem / i do zwykley W.
 R. M. obserwancey vora adjungo, aby bono Ecclesie &
 Regie domus, wiele takich swiat i nowych lat przeszło W. R. M.
 - fortu-

fortune / cności / urodzeniu samemu Królewskiemu rownych.
Oddać z tym powołne W. A. M. usługi.

Tenże do P. Kráko-wskiego Hetmana Koronnego.

Bogdaytes nam Wm. M. Pan zyl / rádžil i hetmánil bez
bez ubogich ludzi / Których krowawe fontes lęłyby się były /
Którby do tej powszechney calamitatem wyśkwa była ná-
stopiła buzia / Która ten ostatek ludzkiego decoxisset żywio-
łu. Nie podobna / aby tak gęste i gorące Bog zaplać / nie
miało niebios przenikać / i Wm. M. Panu wyśkley post sera
fata w niebie Korony i ná ziemi obfitego zjednać błogostá-
wienstwa / od tego / Który / tak propter miseriam inopum
& gemitum pauperum exsurgit ad vindictam, tak da wiel-
kie odplatę dla obrony tej. Nie może i Rzeczpospolita ieno vo-
tis suis prosequi voces & suspiria ubogich ludzi pro incolu-
mitate Wm. M. Pana / i Kády tej civis privatim & publi-
cè powinne oddawać ma dzięki / Ktore i sa oddać / i cum Cle-
ro meo, in privatis & publicis supplicationibus, nawysze-
mu Majeſtátowi zdrowie i succesus wszytkie Wm. M. Pána /
takó saluatoris populi i obroncy Zaplanow i oltarzow / zale-
cąc nie przestawarz.

Tenże do Sekretarza Koronnego.

Z Pan Bog Wm. M. Pána i brata / przy zdrowiu zdro-
wo do Korony z peregrynacyey Litewskiej powrócił:
wielce się z tego ciesze / i aby tá rezydencya Warszawska / ná
wszytkim / cokolwiek pragnie serce W M. Pána / i amici pre-
cantur ac virtutes Wm. merentur, powodziła się / uprzeymie
zyże z ofiarowánem poslug moich braterskich / z Którymi oda-
daje się zc.

B b b

Tenże

Tenże do Biskupa Poznańskiego.

Oddalonygo Wm. M. Pana z krajow nie tylko naszych / ale i od granic Poromych Stolicy, i tam pod Złotem szukam manu à corde, t. e. Hebraeorum sapientes, amicare & ex intimis penetralibus cordis proferam nazwał Epistolam. Przyjmie R. m. M. Pan tak i fan. candor i asile moy ten / Ktory ad aram i. s. i. milese. Wm. M. Pana przynosi. Przyjmie i votum moie / gdy wotam appendo tabellam, abyś szesławie tego rety R. m. M. Pan & multos alios żążywał przy zdrowiu dobrym i fortunach pomysłnych.

Tegoż Respons.

Dziękuję ta wolece Wm. M. Panu / że z obfitości miłości / dwoy i z całego przeciwko mnie asiletu geminatos adaugere raczyś favores. Wiec i to w mem dobrym asilecie / Ktorem cale ustudze Wm. M. Pana oddal i pesonleci / i teraz niechese ustawie in eo passu an. oris, gdu & vinci & vincere musi być inglorium, moie vora, imò pectora effusa podnosze do nieba / aby P. Bog ipsam salutem & felicitatem przydał zdrowiu / sławi / i zam. słowi Wm. M. Pana / Ktoreby bedoc comites rad Wm. M. Pana / wielkie ozdoby / grozmadne pramia, i trwajoco w potomnych wiekach sławe co dziennie przynosze / pignora i monumenta wysokich cnos i zaslug Wm. M. Pana gruntowały.

N. do Przyjaciela.

Stateczny i nieodmienny asile moy przeciwko Wm. M. Panu sprawule to wiernie / że za ledno piaculum to sobie poży-

poznać bym musiał / gdybym do tego oświadczenia miał
 trochę wolności. epusie cłazy. Zaczynam i teraz zdrowie Wm.
 M. Pana nawrócił m / zacząć abyś ie per omnes felicitates
 tak w naobfitych pociechach optatissimo cursu prowadzić
 raczył.

W. Jeyre M. Jeyre.

Niechże żadney officiorum ku Wm. M. Panu cłazy de-
 lerere, ani silentio przeciwko Wm. M. Panu / którego
 z wse uberrimum affectum doznawam / zacząć, i teraz oży-
 wam sie z oświadczeniem cłazy i nieodmianach chęci moich
 przeciwko Wm. M. Panu / i z powinszowaniem zdrowia do-
 brago / które żeby żadnymi alteracjami nie było zmieszane / ow-
 sem in perpetuo flore & vigore na długie czasy zostawalo /
 uprzejmie życzę / pawić będąc / że Wm. M. Pan / tak z wse
 wyżył / czestym piśaniem zechce efekt swoy przeciwko
 mnie contestarł.

N. Senator do Kolegi.

Wznowsz wiadomość o przyjeździe Wm. M. Pana w ten
 tu kraj / ja sam niechcę przeskładać domowego / bo
 rozumiem barzo krótkiego / odpowienku Wm. piśaniem przy-
 namniej nawiedzam / winę pulac szesliwie odprawionego wiaz-
 du do Lublina / a zacząć uprzejmie abyś Wm. długo zżywał
 tej lasty. Jęgo R. M. s. t. i oner co raz wierszy za wyjątkie za-
 stugi swe doznawał. Wzistnie przetym upraszam / abyś mie
 wiadomym uczynić łaski / i taki sie tego niepospolitego rużenia
 spodziewać pewnie albo raczej obawiać mamy; obawiać mo-
 wie nie dla łaski albo fatygi / bo oborga tego łasky bonus
 Civis Orygynie żalować nie może / ale ze nullum inde subfi-

dium i tylko niesłychane widze Rzeczyp: zatrudnienie. Do co sobie obiecować mamy po takim żołnierzu / po takim wojsku / Ktore będzie wojny i po wielkiej części niewiadome co powinności żołnierskiej / nie ćwiczone do rzodu & disciplinam militarem, trudne do wielkiej funkcji i imprezy wojennej niesposobne. Uchoway się Boże swanku / quid ultra spei. zgoła prawie refuta Rzem / i ostatnio calese Rzeczyp: sub tuum puszczamy fortunæ jactum. I nie masz nic in hoc consilio, tylko nieznaczący ciężar privatorum, żadna Oczyszczony obrona / i teży ingens periculum. To wiem dobrze bardzo / że Wm. M. Pan uważa, zacyym proste goraco / abyś w-dodawaniu zdrowey rady J. K. Młoci nie ustawał / nie nie dbać na tych naszych Panow Spartanczykow / Ktorech odwaga abo raczej jactantia wszytką jest w-ofiarowaniu bronić Oczyszczony własnymi pierściami / a w-nich tyle monumentu, tak w-zalegcy sieć. Ale to Wm. lepiej i doskonałym naczelniejszym rozpadkiem swym expendis. Ja nie bawie tylko sie oddać.

Przyjaciel do Przyjaciela potomka mu twinając.

Powrociwszy z Piętkowa wstąpił wesół wiadomość o wielkiej poście, ktore P. Bog dał przed oczyma W. M. Panur i-nowo narodzonego wnuka. Do ktorey powinności sąmą powinnością admoneor. A tak z uprzejmego serca gratulor Wm. M. Panu eam felicitatem, Ktore za nawiercie tu na tym świecie pożytkana bywa blogostawienstwo / gdy syny synów swoich widzieć i z-nich sie cieszyć datur parentibus. Nie wiecy przytym non apprecor, tylko aby ten nowy gość w-dalszym a w-długim wieku swym / totem idac i Dziada i Ojca / w-obfitym szóstku i hojnym z-nieba blogostawienstwem wysoke

wysośle ozdoby sobie zostawione / tym samym pomnożył / Eie-
dy ie wcale i nie naruszone zatrzyma. Ten szereg na kartę wy-
lany efekt przysięgi Wm. M. Panu odemnie za pewny znak po-
wołności mojej i chęci uprzejmej. A za toż okazję wykonano
powinności mojej / pytam się Wm. M. Pana / jeżeli już de-
biaracza przysła o czasie i miejscu ugody / Eteroz ta całe pu-
szam na arbitrium Wm. M. Pana / uniżenie o to proszę /
abyś tey nie żalował szęgi dla mnie szęgi swego / na Eteroz
odszuszenie w Eteroz okazję chęci mojej szęgi / oddając się zc.

W-teyże Materzy.

N Jech to będzie certum argumentum braterskiej mojej
przećwoko Wm. M. Panu chęci / że to błogosławieństwo /
Eteroz P. Bog dom Wm. M. Pana napelniał / i mego się też
serca tyła / Eteroz z rad uwielone będąc / Eteroz słow dicit na
powinnowanie Wm. M. Panu tey pociechy. Winsule tedy
tey całym efektem / a wraz i zęgi / aby ten potomek nowo na-
rodzony w dlugi wiek cieszył oczy i serce Wm. M. Pana za-
rownymi w urodzeniu sprawami / i szęgi / (że Eterozimi słowy
w szęgi powiem) iis dotibus Eterozimi Wm. M. Pan Jęgo-
mości Pana Eteroz swego animum uwielasz. Ultra nihil est
quod voveam. Szęgi się zc.

Przyjaciel do Przyjaciela.

L Ubo nie było żadney materzy i przyczyny pisania / do szęgi
licznak amplum argumentum podał mi powołność mo-
ja i powinność przećwoko Wm. M. Panu na Eteroz wysłada-
zenie te Eteroz słow pełne szęgi efektu posłam / gotow be-

dec / nie tylko to uprzemy ceremonio ; ale też w. Paździ oś-
 zezę ochoty usług contestari cale oddano chęć more Wm.
 M. Panu Teraz postam się naprzód na zdrowie Wm. M.
 Pana / o którym się tak nie często przychodzi mi interesować
 domości / nie jest bez znacznego u nas festynku i wielkiej re-
 stitucji. Nie nie wprost jednak / że P. Bog udziela przy zdro-
 wiu sposobnym pomysłach połącz Wm. M. Panu / o co i ja
 go proszę gorąco abynam Wm. M. Pana długo kwitnącego
 in fortune prosperitate chwał bono totius Familiae & in-
 signi ornamento. Tobym sam z tych królów oznaymie miał /
 nihil dignum notitia Wm. M. Panu naydute / arol nie że
 się powodzi chwała Bogu / tylko że ja ubogi głębiej mięskam
 do rad / że tak rz. Ke / tanquam pascier solitarius sub tecto,
 socio zgola destitutus z którym siłaby się wzięło resliworch
 godzin. Gdyz dobrze ow powieździat: Vires amicis perdit in
 auribus plerumq; maror; aleć ja wnośe długo ramote / a tak
 oddate się zc.

*Lukasz Opaliński do Jana Lipskiego Arcybiskupa
 Gnieźnieńskiego.*

NJe mogłaby się znaleźć laska by też nawleśła przegrana /
 ktoraby mie zoczywać miała od tey / na ktora mie Wm.
 wabił / usługi ; procz tey samey przeciwko zmarłej Matce
 moley ostatniej powinności / ale ita auget dolorem, i dwo-
 iakże żal ponosić mi P. Bog kaže w tym czasie. Pierwszy cie-
 żki i długopamiętny sercu memu / do grobu Oryginalnego wno-
 soc optimam matrem ; a drugi / że pierwsza te okazała do
 usłużenia Wm. M. Panu sterilem officii puścić muszę. To
 mie jednak cieży że łączo podobno bez naruszenia laski Wm.
 M. Pana zostanie wymowiony / gdy mie służnie iusta exe-
 quialia

quialia excusabunt, Etore solvere Parenti Eaze powinność
synowiska. Atoli quā licet affectum przyiemny bēde na tem
przysslem Wm. M. Pana w. wadzie / Etoremu wypoł z dru-
gimi Diecezondmi Bētedey Gnieźniſkiej congeniculabo
przed pastersko Wm. M. Pana benedikcyo: Cieszac sie wielce/
ze na tem nawysshiego honoris stopniu principem senatus
inter Regem praesidem sacrorum Chciul mnc P. Bog Wm.
M. Pana Ecclesiae & Reipubl: bono, i o to go prosiac / aby
po długie lata dal sie cieszyć Wm. M. Panu debita meritis
dignitate, & nam lato proventu obficie z nicy wynikających
owocow na dobro Oyczyzny zżywać Przy tem oświadczy-
wſze sie Wm. M. Panu z takę unisonych poslug moich po-
wołności takę wycioga dignitas i wielki a niezasłużony
przeciwko domowi naszemu Wm. M. Pana affect / oddacie
sie z nio do dalszey łaski Wm. M. Pana.

Respons.

TEn test napřednteyſzy znać prawdziwey przyłázn / takę
adversa amici przyymować sercem do kondolencyey i rá-
tunku słonnym / tak zás prosperis tego cieszyć sie i winſować
mu szzerze pomysłnego powodzenia. Dalekſz wiecey tey po-
winności wycioga zwiazek ścisley pokrewności / bo iuz tam ad
rationem natura accedit cuius vim vel inviti sentimus.
Potkazales Wm. M. Pan iawnym dowodem ze affectu te obá-
dwa respecty strinxerunt Wm. M. Pana / gdy non provoca-
tus odemnie ullo officio ozywſz sie ultro z zyczliwſością i u-
przymym powinſhowaniem. Za co ta unizenie dziękując zo-
stawam ze.

ODDA.

*Oddawanie Pieczęci Koronney Książęcia Iegomości
Andrzeja Olko-wskiego Arcybiskupa Gnieznin-
skiego w-Krako-wie die 4. Martii 1676.
na Seymie Coronationis.*

O to już wylátule z śledliśka mego wspaniały Orzel Ro-
ronny; ktory / za miłościwa niegdy laska A. J. Mości
s. p. Jana Bazimierza Dobrodziecia mego / spuszcawszy sie do-
browolnie na ręce moje / wolnym był zarowne gościem / & abire
paratus. a przemietkawszy non poenitendum Reipublicæ no-
vennium, iuz sie z domem moim / iako z-nagras zapisano go-
spodo / tegna / rozstawa. Należałoby per tot discrimina re-
rum & Regum nieco wręzionemu / a ięsze niespracowa-
nemu / zapatrunc sie na domowa W. R. Mości Targu wy-
grytac na nię / i w-mysli sobie rozbićcie Sparranskie niegdy
upomnienie: In hoc vel cum hoc. Nie schodziło bynamniej
na ochocie / abym wytrzymuloc przeciwnie na Oygzyne stasy
In hoc, a dorabialoc sie fortuny publiczney Cum hoc, dalšie
dni i lata na Pieczęciaskich usługach plus ultra prowadził;
abym Ministerium Koronne pod Korona Jana Trzeciego in
Triade Reolow doskonałe zakonczel / i Koronowal. A lubo
był rażowy czas / gdy mie nie utefkentaloc / ani inconfultus
impetus, ale baczny rozsodek do rozstania sie z Pieczęcią ad
petendam missionem nie po seden raz zapędzał: (czego przy-
gyny alii querant, alii interpretentur) nie znaydowała iednak
w. Geniusu moim mieśca prapostera sapientia dyskurui-
cych Stoikow: an viro sapienti Magistratum gerere conve-
niat? ani dopiero przetołem z-nagrobku Adriana VI. tetry-
kowatey nauki / qui nihil in vita gravius sibi duxit, quàm
quod

quod imperaret. Slużył leśsze vigor animi par negotiis,
nie cierpiet do piora reka / ani ślepy tanta pondere molis
ramiona. Nie wypychała bonam avem z domu moiego / aż
w krotkim czasie densis funeribus potrowotonego / żadna ne-
cessitas: W naturdnterzych / i za niepodobnych sprawach do-
znawalem poroczney fortuny: Obfitowalem laska panutacych:
miałem po sobie studia bonorum Civium, i częstokroć gra-
tas voces, ob Rempublicam bene gestam: pozyskalem imie-
nia moiego znalomość / i auram na wszystkich postroonych
dworach: zaślamiłem inwidie / ktore dmuchałoc / barzicy
flawy moiey płomien wzniecaly.

Et longe invidiæ fines virtute reliqui.

Żeoli przeżyte / utar libertate dicendi, i z odchodzacych Or-
lem nie takto Cygneą voce, iż mi sie przemagalocze nazyte / nie-
znosne i smiertelne statūs corruptelæ confusum Chaos, su-
um cuiq; nolle Respublica podobac nie mogly: Wprowa-
dziliemy w Rady i rzady nasze degenerem formam, ktore
Politycy Ochlocratiam mianulo / a mody Tacit^o przygā-
nidloc Rzeczyp: Atenstey tak tłumaczy: Omnia omnes po-
terant: Ża nie byla Majestas Żeola / Powaga Seymu / Rada
Senatu / Aktivitas Wziedniſkow: Co Woiewodztwo to Kro-
lestwo; co Seymik co Seym / to nowe Prawa / rozne Lau-
da, osobne ſkierby / udzielne Rzeczypospolite / abo prawdziwiey
dando nomina rebus, rzeczy prywatne. Upatrowalem / za
bezboznym Seymow rozrywaniem / tłumem cislacze sie mala
gentis, & tragicum, ktory nastopil / Orygyny casum; nie bez
boiazni / aby imie moie in nefastis zapisane nie bylo / z owymi:
queis Consulibus perdita Roma fuit. Nie dzialo sie tak / iā-
ko Dzielopis Polski Kromer starych Polakow wystawia / iż
miedzy nimi plus valuit fortis vir quàm disertus Orator.

C.c.c.

Przy-

Przysłowie dawne było: Silentio perierunt Amyclae: O iś-
to się obawiać nowego przysłowia: cho (horret animus) na-
grobtu: Multaeque res perijt Polonia. Pódebnie ces ro-
bi. su y, i robimy: ta iśtót Złoty medal: liczy/ gdy w-
obleżemu Miasta cyrkla: wolni na plesiu kręsił/ ni bo
rozmietał/ figury wyślował; ale niepartyczny z tyłu nie-
przaciel debitym ożem ycie i go z cyrkla i figurami o-
debrał. Ale rozwedze się w-tin s. p. dyfuz o up. ciemny /
i zle przynajmniej wolności: forte si nullo tunc. Tot il-
lo rzęce, co Rzymowi iurum / tanquam è Tripode wypro-
szkował godny Senator: Licet finis huius Vibi dominandi
erit, qui & parendi fuerit. Sola nequdy Divi Augusti mens,
a w dyscedine nashy sama W. A. Mieset nieporównana ma-
drość / rady dożyłność / rozsądki przetrwać / w s. p. kich
Asterburew Złoty s. kich doś. nadość / upodobała. Orygine
podziwignę / rozbiżani kół u. s. kich / rozstrzeżone in pe-
rii & obsequii harmoniam, kicia jest dusa kaidygo Zro-
lastwa / do spodniego nadożność koncertu potrafi. Taki kaidyś
Sapius nie pogromem nieprzaciel / zdurzeniem Miast / ale
temperacione Ordinum Civitatis, Maximi non en quasi-
vit. Strasny i. si ut napoceny kowie Chryścianskiej helluo,
i Zrolestw poterca Oromen / od fortego nas jedne claustra
& propugnacula natura, ani gory / ani morza / ani luy par-
vus Rubicon Dniefrowa siuga nie odgreriga; za nieze-
mym Zamtura poddaniem za cewór. m. t. w. i. kich Zra-
my / kedy tylko sabla poganka zsiognie / tam sobie gronice
zamiera / pro foedere, proq; iustitia, est ensis. Zamiomy
rozm / kiere nieurata; kiere nieurata / forte nieopłaknie /
tot funera Miast Zomfem Drowinere / niesliczonego i nie-
winnego gminu Chryścianskiego / bliskiego i martwego npa-
dłu

Ode magis gentis. Ale przysławie ciępliwie co zagniewane
 nioła vindice nieprawości i nieczystości nassemu / irā dopu-
 szczy; ięz jęz nie do ożt it nie przysio zguby; ydybysmy
 formam Conilliorum osblwle bellicorum, przynaminy
 podwoyne Turcys popemoli / i pporzysli. Meas ut ani-
 mus est eloquar: Dodo noby trybem Weneckim per secretos
 calcalos; abo po Trybunalska co podawce benep'acito caley
 Rzeczposp: / tym it wyrazie os wladzamy Bonam Remp:
 voto expectam, quicquidq; tolerabo. Ale ta do liny
 powracam / i rzyz moie czynie. Wznie mie racylis W.
 A. Moie appendicem fortunę swoiey Królewskiej; nazá-
 lutez sacz po szesliwy Szczęzy / ozdobiwy niegodność
 moie niszczonyjsz Primicyalna godnością. Wlec tedy bo-
 no Numine Piezce za Rzys Arcybiskupiamieniam / i do
 moich Dyzestch Arystow przyblecam; bono omine wstęry
 od Jan. Rymor Janowi / gratiam gratiae oddate. Wiel-
 kie Ministerium statys takto in publico Rzecz p: theatro przy-
 tolem / tak na tymie placu / more Majorum decenter pokla-
 dam. Zostawie Herolice pole & Lampadarrado stawie na-
 godnieyszego następcę / Krórego W. A. Moie Regio Iudicio,
 z Rado Senatu na miejscu moim postanowie racyss: Tre-
 centos me digniores Patria habeat; integritate & labore
 rownego jobie sacze / bo w tym niemo wtozy nie bylem.
 Si wolem si na Piezceci / co non iactantia ale fiducia mo-
 wie / i. Eo mi Riplanck po wianość / i słachetka przystojność
 Kasala: Jako od młodości w peregrinacach / Akademich / a
 z-lato graditum w Orsedach; na Kancelstwie światobliwe-
 go Arcybiskupa Libinskogo; na Releency u zacnych Pieze-
 radow / Rzymskiego, Lizeńskiego; na Referendarycy
 Boronnay; na trzech Poselstwach z-dobry przysługę odpra-

wionych. Pierwszego effectus był Adhorratio Electoralis przez
 List i Pojeżdżenie imieniem Imperii, Arcela Szwedzkiego do
 Pokoju z Polko: drugiego, wprowadzenie za granice woj-
 ska Cesarzkiego / i praediusz Arcelow: Trzeciego / Augustum
 Matrimonium) iako na Francuskiej Biskupcy Cesarzkiej/
 Ktora mi Palastra była do wieńczenia i monety rzeczy Cu-
 dzizniskich / iako różnymi praclarę gestis eruditę virtuti
 należało. Zastala mnie Puzec non Vntraticum, ale na Bła-
 redzie Biskupcy / na Trzecie Senatorem. Wyniest mie
 na skrzydłach swoich gornolotny Orzel / zarobkow sławy i
 fortuny nieproźnego. Nie tak udnat gore zimna wybił / abym
 sie był każdemu doślopie nie dozwolił, potrzebującym do zie-
 mie nie zniżał. Stawał za se ten guyny Excubitor w pro-
 gach Domu moiego aperto. Ofio, nięgo od przystępu mego
 Janitor / vel for nus arcebat. Ten na usłudze kiedyś Poe-
 reckiego Jowisza fulminum Minister, był w roku moich lat
 i Dobrodziejstw Arcelowskich. Nie zrazily na stronie viam A-
 quila żadne prywatne oblomy / Ktora u mnie nigdy nie prze-
 magaly: bo iawno Bogu / wielkie interis mole namnięse-
 mu dobru abo i pozetowi dobra pospolitęgo ustępowaly. Nie
 zamenzył oka na przerażliwe blesti; nie opuścił skrzydeł na
 groźne wichry i fomy: Sed contra audentior, w Radach /
 Sprawach / Sadach / domi forisq; candidus, żadno przy-
 lajce Boiey dedecoris notę bieleści swojej nie zabrudził.
 Przypominam tu sobie Greckiego Senatora / Ktory skład-
 łec / abo ejurando Magistratum, odpowiaday broni od boła
 swojego / i na podwoiach Senatorskiej Tribu zawieszay / to
 wymowił: O Patria, ego tibi quā potui, & factis & dictis
 profui. Oglądałem wstawione pióro Iustii Lipsii, Ktora po-
 niesmiertelnych łsiegiach na świat wydanych przed obrazem
 Divę

Divæ Halensis zawiesił. Składając i ta zECHY Wzrost Pod-
 kancierski / powierzoną straż moję Płeczet / nadrośsy Wy-
 czyny Eleynot / Praw i wolności depozyt / serca i last Dani-
 szich Klucz / całosci Rzeczyp: Tarczo / nie zagubioney sławy
 Palladium, słowami wielkiego Zamoyńskiego munus Electro-
 rali par, niechcelpliwie i niezdrożnie tych słow żązyte: Mita
 Wyzyano / ile tylko mogłem / dobru twótemu zyczliwie i wter-
 nie słusylem. Tym Orła Sarmatycznego ptozem / Ktoze dziś
 z-reku wypuszczam / tamowałem nieprzytęlskie zapedy; ie-
 dnalem sosieckie przysiężni; ciżylem poburzone diffidencye; nie-
 znoney i zatrudnioney abdikacyey sposob ex usu Reipub: wy-
 tstałowałem; pokazałem Elektorowi populo narodu święgo
 Candidata; wygłozowałem opprobrium ex Israel przeciwney
 Piasłowi / to jest Bogu i światu polityki; prawo dopiero
 wytraine Rex & Regina Catholici sunt, pisałem; zawiera-
 lam Regalis Connubii foedera, sprrowadziłem do Polski wiel-
 kopomno wizyte Augustarum; zanledbane / abo zapomniane
 przez lat kilkanaście Zaporoże odsukałem; dalem pochop di-
 wacyey Berymskiej / i Oudinacyey hiberny; zawziete na wy-
 krecenie / abo opanowanie Emporjalney fortece; zrazałem kon-
 cepty; zdostrzone na ostate narodu skryptow acumina; pari
 stylo odtracałem: zgola

Concedat calamo ferrum; mens fortior armis

A to pigo nie ambitiosę zawieszając, ale nisko u Tronu Ma-
 iestatu W. A. N. pokładając, przydaje mu Lemina: Tollat
 qui novit. Pozwaląc sobie niechce podezrzanego dyskursu /
 dosć o tym i na tym co naphal Neoteryk Ragerus: Can-
 cellarii diuinitus planę singulari quodam presidio ad res
 magnas gerendas instructi, obsequiis Regam & Regno-
 rum mentis Divinae sancto destinantur.

Nie może ni Koniec zgrzeszeć i pominąć millegentem / godnym
 subiecta sług W. K. Mści / Ministerii mei w Kancelary-
 cy / w-Aspexy / na Kom-pach / Dyktach / i roznych fun-
 kcyach a iu pres. Sau n cunusq; decus obroci oko i nasion
 forte W. K. M. : hoc zaprawde inter Regias curas nie po-
 sledna m; hoc excitare decora ingenia ; aby nie zalig noc
 pola / brzoj ochate do uslug publicznych. Ustach musi mlo-
 dy szep / Eten go opatrna i ostroina pracowitego ogra-
 danta ceł nie podnosi ; traco vigor bonae mentes, Eten ich
 fauory i pomoge Panstie nie potesepiano .

Agmen dicit J. Ksiaz Malarowski Nominat Chelminski
 Referendarius Coronny. M do mu przyslac moze zalecenie moie
 ius; triumphanti w gorzysio laska od Tronu W. K. Mści :
 dojsc lednat imie / dac dobre slowo J. M. / ktory staro-
 warum facutem peracta Mila usq; ad prandium, & a pran-
 dio usq; ad cenam, matoe otwarty do ucha Panstego przy-
 step / w-kasdey obazrey impiger, w-sadach nie trifo (iate u-
 czony Lubiencki Referendarzom naizule) accitus, ale z-do-
 browolney ochoty assiduus, obsequio Reolm; Optimis Opti-
 matibus, peruiasmo/przysluga kaidemu gratus, zastanyl ze.

E Domo & disciplina Wula swiego zrenego Prunasa
 wprowadzil sz in lucem aulae, & ipso ie lumine prodit
 J. M. Ksiaz Dziski Nominat Przemyski. Akompantio wal
 Komisarz ro moie / pro Secretario w odbieraniu Homagii
 od Masi Dcu Pch / Torunia / Eblong / Gdanst; i sam vice
 mei z Masiami / ktore minores zowiemy / w-Malborcu /
 trefu Ecyz continuowal. Poboiznosć i godnosć w osobie Je-
 gmoici, pari pa Ti ambulat. Fundacya Sautantka Pra-
 silencia Te ou iaska / obozowa przy bofu W. K. M. uslug /
 so odo Lydii Loides, Etozymi sie wyprobowani virtutis i o-
 ro / i valor iego wydate ze. Zsiedza

Zsiedzą **Buzenstiego** **Retentā** **Kancelarycy** **moicy** / **suzy** **mo-**
destia & quies nā rzyd. nocy **Wermisficy** / operuerat for-
tuna, ale nōn fama. **Ni** **puszili** / **z** **cho** **godnego** **głowi** **kā**
intus & **in** **cute** **nite** **znaiem** **ago** / **Rondis** **pala** **mego** **Boli-**
stiego **Brakowstiego**. **Elegantia** & **celeritas** **styli**, **indefes-**
sus **labor**, **Sarmaticus** **candor**, i **wulfid** **ago** **przymietow**
esse **quām** **videri**; **os** **populi** **meruit**. **Mereatur** **judicium**
i **afetr** **W. A. Mści** / **aby** **potrzebnemu** **Rzecz**: **subiecto**
Varmiam **otii** **nepoiwala**: **ale** **go** **liski** **moicy** **aureis** **vin-**
culis **do** **Dworu** i **u** **stigi** **publicznych** **przewiazan** **fy** **wysokim**
w **Rosule** **Bozym** i **Rzecz**: **honorom** **destinare** **regyl**.

Absentem **tanquam** **praesentem** **przypominam** **Zsiedzą**
Leisnkiego **Opata** **Wachockiego** **Uposledzila** **go** **invida** **for-**
tuna, **ze** **nastarzem** **bedec** **w** **sluzbie** **Sekretarstwiey** / **w** **ro-**
wnem **istże** i **młodszemu** **ordynu** **stawa** **Principum** **incli-**
natio, **sortene** **pododzi** / **an** **est** **aliquid** **in** **nobis** **int** **mo** **gl**
se **nā** **deczy** **rozowawa** **Arctystaje** **Politykow**. **Est** **non**
aliquid, **ale** **w** **istże** **w** **Zsiedzu** **Leisnkiem** **co** **kolwiek** **w** **go-**
dnym **Pralacie** **znaydowec** **se** **moze**: **eruditio** **istże** **w** **Ala-**
demiey **Brakowstiey** i **w** **Rymie** **nite** **wiedoma** / **iuris** **infi-**
gnis **peritia**, **ktoraby** i **Batedrom** **wydotala** / **w** **Zeserrey** **co-**
dzienna **pilność** / **w** **Romiskich** **prace** **witość** / **summa** **inte-**
gritas. **Powierzył** **mu** **był** **Krol** **J.M.** **Razmierz** **magnus** **inge-**
niorum **Censor**, **pori** **swego** **Pelotierowego**; **przerwała** **cur-**
sus **fortunae** **Abdicatio**. **ā** **uzeli** **cursum** **vite** **Parca** **nite** **ro-**
zowie / **rāz** **prosse** **W. A. M.** **judicium** **Antecessora** **swego**
tueri.

In **censu** **bene** **meritorum** **wrblen** i **licze** **Zsiedzą** **Wi-**
twickiego **Pralata** **limatissimi** **ingenii** **raczy** **Ludwigit** **ch**
multiscium / **w** **dyfkturach** **de** **omni** **scibili** **niezownonego**.

o **fro-**

o którym rzekę; plus mentis, quam carnis habet. Pokazał
 activitatem swoje / przydany bedąc Sekretarzem Legacyey
 Paryskiej / a potym Inwiatem do Cesarza Zegomości. Dale
 probe insignis Literaturæ, częstokroć piórem i drukiem /
 w-sodach Ajsjorskich codziennay / w-traktowaniu sprawny /
 w-przysługach ochotny / iussa exsequi, non interpretari umie.

Debetur non ultima portio laudis Księdzu Żebrzydowskiemu. Przybrałem go był sobie za Sekretarza Legacyey
 Wiedeńskiej / excitatum ingenium, teztów umieterność /
 wrodzoną i dluga peregrynacya nabyta (pożybnosć / podobą-
 łą się tamtemu Dworowi / podobala Królowi J. Mściu Alse
 Chłowi / że go intima admissione Pokoju swego / dignari
 raczył. Wiedzie się dzwielkiem samym dobrze monetą. Wyda-
 ła Ksiądz Żebrzydowski na ambonach Kościelnych / na wy-
 mownych perorach / in amoenis & feriis, wielki swoy dowcip /
 & omnis Aristippum decet color. Wreszcie W. B. M.
 przydać mu Lutro lasty swoje / i wskrzesić te ultimam
 scintillam wielkich Żebrzydowskich / Ktorzy per titulos me-
 morem; fastos, pierwszymi Insulami / Krzesłami / Wziedami /
 ab xvo w Ogrzanie świecili.

Przypiszę do Rejestru / & signo meliore metallo bli-
 skiego boku i afektu W. B. Mściu bonæ fortunæ Candida-
 tum Księdza Kadietowskiego. Ale rąno mi aliquo experi-
 mento scriptionum, co się w-dowcipie i rozjśdku tego za-
 wiera; Ktorego osobliwe dotesz bliska widome nalepię cęse-
 re & premiare bedzie raczył W. B. M.

Tribuo nie krwoności ale indoli & virtuti Księdza Żalu-
 skiego Kancelarza mego / że go in theatro Rzeczpospolitey
 pokazuje. Ingenium sublime suis velocius annis: maturi-
 tas iudicii, teztów doskonałość / in tractando rozrywka
 Dwo-

Dworow naprzędniejszych / i Ministrorum znalomość godnym
go czcino: dicier hic est. Inclaruit ablegacyami do Hispa-
nii / Portugalię / i z-denuncyacyo szesliwej W. A. Mości
Elektrey do Franczey. Dalo mu te chwale pobożne i poważne
Cudzoziemskie pismo: Divino consilio ad magna natus.

Archiep.

Comparem aetate, bona mente i rudimento, w-Domu d^o Ambrun
moim zaccam / Asiedza Jerzego Donhoffa Referendarz
mezo. Lata tego insoles, compositi mores, prompta fa-
cundia, nieodzodnego od wielkich Dziadow Donhoff / Oso-
linskiego / Konicpolskiego / Danilowicza / Heroum seculi
Wnuka / i slawy Nisypce satis ostendunt. Nam nadziere
ze te subjecta efformabo rektami moimi / aby czasow swoich
byli w-Boscięle i Oczyszczenie pro Patribus Filiis.

Non fraudo testimonio virtutis Asiedza Pokrzywni-
ckiego Crucifera mezo: Ktory mlodość swoje przy Kancela-
rey moiey polecuiac / i po wielokroć Vices w podpisach Re-
sencja zastepuiac / przeial spraw Dworskich praxim; stateczność
obyczajow / aktivitatem, i inne decora sobie przysposobil.

Niemieci Konnektrey z-Kancelaryo moiey ale przecie w oczach
moich stuyć Krolow / Panom umieli: J. M. Ks. Swieciński
Susezan Smudzki; godnością / dexteritate nawietsemu za-
lecentu par & supra: Asiodz Wolff Opat Peplinski Aulae &
Regum liminibus natus notusq; Asiodz Doplawski Ra-
znodziela Krolowski ore & opere idem: Asiodz Otrebusz
modestia & fide Krolowi J. M. Bazimierzowi ad funera
usq; upodobany.

Daway pierwsze miejsce Sacro characteri; ide na drugo
strone godnych in Civili toga ludzi. i porokam naprziod ho-
nore wspomnienia / Pana Opickiego Podkomorzego Warsza-
wskiego. Prawdziwa to iest parum sepulta distat inertiae ce-
lata virtus. Wyprowadzilem z-domowego wzasu in apri-

Dob

cum

cum flawy i zasług Kawalera porem negotiis z dawną mi
in exteris multa lectione podobanego. Odprawił ablegacyę
dwie do Wiednia/ trzy do Berlina/ do Francyei Angley/ Dá-
niey/ Holandrey/ dextrè & decenter. Oso bliwie emeruit spro-
wadzeniem Exuviarum magnæ animæ Arcla Bazimierzá.
Sponsor jestem ze w. Łazdy uśtudy publiczney/ reputacyj swo-
ley/ i zaleceniu memu wyrowna.

Poufalem był słasy Pieczęci Koronney z-woli Arclisłwa
P. Kochanowskiemu Starosiele Radomskiemu. udała sie barzo
industria & activitas tego Regnantibus; i mnie w-pracach
Zancelaryey/ i w. Łazdym terminie. officio respondit. Posil-
stwo mnie do Cesarzá J. M. honorificè kosztm własnym pro-
wadził. Przeniosł sie potym zá moim zaleceniem ad intima
penetrabilia Palacu/ subarrhátus annulo signetu Pokoiowego.
A lubo w tym cyrkule nie znalazł fortunæ centrum: mam ná-
dziecie dopędzi Prasu rowney zasługom swoim negrody/ gdy
przystąpi benefica dextera W. A. Mosci.

Eodem nomine honorarii comitatús legácy moicy /
winno wyświadczać obligacyo J. M. P. Duninowi Borko-
wskiemu Kastelanowi Poloneckiemu/ quem honoris causa
nomino. Toż czynie P. Narzemskiemu Chorazemu Pleckie-
mu/ Kawalerowi omnibus numeris absoluto: P. Rozub-
skiemu Starosiele Korodelskiemu: P. Tusznowi Podkomo-
rzemu Derpskiemu Pułkownikom: Ktorzy Martiali vultu &
cultu honorem gentis ná ramym Dworze zdobili Porwime-
nem także publicum praconium zá Comitatum do Wiednia
i Koszty/ nie tak dla opoby moicy/ iako dla honori Regis & Gen-
tis podiere/ P. Weykowi Starosielecwi Sieradzkiemu. P.
Łockiemu Starosielecwi Nahełskiemu P. Wisembecgowi
Podczaszemu Przemyślskiemu/ P. Borkowi Starosielecwi
Razgrodskiemu Krównych i domowych moich; i wielu zcnych
Kawa-

A walerew Pol^{ski} w Wiedniu na ten c^{zas} presentes, nie
wymieniałe/ nie każdemu o^{dn} służyć mogłem tak^o sobie zycz-
liw. sup^{er}pleat pamiętna li^{sta} W. B. M.

Nie tylko słow^o ale tota Panegyri memorari godzien Pon-
toreński Chorozy Poznański / Civis utraq; Pallade zale-
cony i zasłużony Marjowe lepo. G^ony i o^{dn} wagi / a temuz le-
piecy znacie/ tak^o Wielkiemu Wodzewi / Censori Maximo,
W. B. M. Nec cedit laurea lingua na publicznych funkcjach/
Scymifach / Sermach. Neq; militari ingenio deesse dexte-
ritate pokazał / traktując o posilkach z Kurfiestem i Szwedami.

Godzien ist należytego wspomnienia P. Morstyn Pod-
poniufy Litewski : Ktorego głowa / sprawność / umiejętność /
claudicare nie umie. Wynosił z Rancelaryer moicy c^ospedy-
cy / i podług Instrukcyer negocjował ; accessit ad gremium
Ecclesiae z całym Domem swoim z^e. z^e.

Odebrał bravium długich prac i usług swoich P. Rancela-
rye Pisarz Dekretowy Koronny. Magnis Magistris w Rancela-
ryer eruditus : pilny / ostrożny / extra dilationes positus.

Zawieram Rejestr doberem & post funera wspomnieniem
zasłużonych niegdy / nec levi dispendio Dworu i Ogrzyny pod
In erregnum e vivis zebranych. Zsiedza Lipskiego Rienta /
stylo nulli secundum : D. Tanskiego Inflagatora Koronne-
go dawnyim Vpianom / Tribonemem rownego : o Ktorem go-
dziło się mówić : Kiedyby Iustitiae Praeses Begni Themis na
ziemi przemieszkowała / non alio ore loqueretur. Pana Euro-
pejskiego Pisarza D. Krowego multae praxis, praecepte Pie-
garatorow w s^odach Zadwornych. Ktorech zasługi / si quis supe-
ris sensus, grata recordatione, & pio Suffragio z^owdziegam.
A imnie w^o miecy nie zostawa ry^{to} odebrał^o K^oni Dermá-
cyalne pretium non vile laborum, dobrodziejstwa W. B. M.
trzy słowa (bo tres tylko Dea Gratiae) odplacić : Memoria
memor ero.

SVMMA PRIVILEGII:

Przywileciem I. K. Mości, Pana Naszego Miłostwego, surowie obostrzono i zakazano iest; aby żaden nie śmiał Książki tej, Iana Stefana Piskiego promocyą i kosztami własnym do Druku po daney, drukować ani przedawać: oprócz tego komu on sam specjaliter zleci albo pozwoli. Akto- by się tego in contrarium Privilegii ważył, tedy winami w Przywileiu opisanyymi, i utratą Eksemplarzo- w ma być irremissibiliter karany.

to-
by
er-
po
to-
to-
dy
k-

